This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

I-326

146-5

BIBLIOTECA
COMPLUTENSE.
E. 11. C. 4 N. 2

124-2-13

V. Magistis

Digitized by Google

solo casu id est solo cadentia que est a parte rei. et ꝑm illud nomen habēt appellationem. nomē em̄ denoiatiuus dr cōicare cui noīe vniuoco in principio et differre in fine. vt a grāmatica grāmaticus ab albedine albus.

Circa hūc tertū notādus ē prīo q determiato de illis q̄ dicūtur vniuoca ⁊ eq̄uoca. ꝑnter oñdi tur q̄ dicūtur denomiatiua q̄. ppie sunt p̄dicata accidētalia dicta de subiectis quib⁹ iherēt. Et i herere nō ꝓuenit ppie nisi formis accidētalib⁹ q̄ nō facūt p se vnū cū subiectis quib⁹ iherēt et eo q̄ aduenīūt subiecto iā exist̄ti in actu. ⁊ ideo nō facūt nisi vnū p accidēs cū subiectis quibus aduenīūt. Et hec q̄dē determiatio denoiatiuoꝝ est necessaria q⁹ i .B. libro intēdit de reductōe oīz accidētū ad subiectū de q̄ denoiatiue p̄dicātur. igit̄ oportuit ad hmōi distinctā cognitōez ꝑuenire q̄ sunt denoiatiua p̄dicata. Et diffinūtur sic i tertu. Denoiatiua dicuntur q̄cunq; ab aliq̄ solo casu dr̄ia sunt ⁊ ꝑm illud nomē hūt appellatōez vt a grāmatica grāmatic⁹. Prō cui⁹ declara tiōe supponitur prīo q denoiatiua pūt capidu pliciter. Uno mō, p se significato ⁊ tūc signifi cant respectū rōnis causatiuz p actū intellect⁹ cō parantis aliqua q̄ differūt solo casu. i. finali ter minatiōe dictōis. ⁊ cōuenīūt in principio ⁊ ipsa in illo noīe hūt appellationē. i. pulsionē ad alie nam naturā. q⁹ vnū illoꝝ significat formā acci dentalē in abstracto ⁊ abstrahēdo a subiecto reli quū significat illā eandē naturā cōcernēdo suū subiectū. mō subiectū est aliene nature a forma accidētali. et ꝑpla tertus sunt grāmatica ⁊ grā maticus. Alio mō pūt capi fundamentaliter ⁊ tūc ipa ꝓcreta dicūtur denoiatiua. Scdo sup ponīt q⁹ triplex est p̄dicatio denoiatiua scz voce tū. significatiōe tū: ⁊ voce ⁊ significatōe sil'. Et ratio est: q⁹ vel p̄dicatū denoiatiuū est ps eēntia lis tot⁹ cōpositi. de q̄ p̄dicatur ita q̄ nō cōpatur tale denoiatiuū ad subiectū ꝓcise in rōne susce ptiui. sz cōpatur ad ipz sicut ad totū cōpositū cu ius ē eēntiall⁹ ps: ⁊ talis p̄dicatio ꝑm veritatē est quidditatiua vniuoca ⁊ eēntialis. vt dicēdo hō ē aīal. ⁊ tūc diceret q⁹ in p̄dicatis eēntialib⁹ repit p̄dicatio denoiatiua gñal⁹ dicta ⁊ non ppie dicta. Denoiatiua ẏo significatōe dicūt q̄ sz rei ve ritatē ipoꝛtāt formas accidētales realr subiect̄ i herētes ⁊ sz veritatē denoiantes sz aliquā foꝛ mā abstractiue designabilē vl̄ significabilē. ⁊ tū ꝑm vocalē deriuatiōe hmōi denoiatiua vel cō creta nō deriuāntur ab abstractis vt sit ꝓuentia in p̄cipio dictōis. ⁊ solū dr̄ia i finali vocis cadē tia vt studiosus q⁹ est denoiatiuū a virtute. ⁊ tñ cū illa p̄cipali nō ꝓuenit in principio dictōis ⁊ differt i fine. Cōuenīenter igit̄ dr q ē denoiatiuū significatōe. q⁹ oia q̄ req̄runt ad verā denoiatio nez q̄ se tenēt ex pte rei hūtur ibi. sz illud q⁹ req̄ ritur ex pte vocis ibi deficit. Sz ad denoiatiua voce ⁊ significatōe sil' tres ꝓditōes requirūtur. Prīa est q⁹ talia importēt formas accidentales concernēdo subiecta sic q̄ eo mō significenf quo eis nō repugnat p̄dicari de subiecto. Scda cōditio est q̄ talia denoiatiua habeāt abstracta a qui bus deriuēt̄ sic q̄ cōueniant cū ipsis p̄cipali bus in p̄cipio dictōis ⁊ differāt ab eis in fine ⁊ p ꝑs in mō significādi. Tertia cōditio est q⁹ ip sa denoiatiua cōueniāt cū principalib⁹ in signi ficato. His suppositis dr̄ q hic diffinuntur de noiatiua formaliter accepta q̄ habēt fundari su per illis denoiatiuis fundamēaliter acceptis q̄ bus cōuenīūt p̄dicte tres cōditiones.

Sciendū est secūdo q⁹ duplex est p̄di

catio denoiatiua. q̄ daz est q̄ sum̄ a pte essentia li ⁊ illa nō excludit q̄ditatiuā predicationē. Ē mō gen⁹ p̄dicat denoiatiue de spē. vt dicēdo hō est aīal. ⁊ dr̄ia sil'r vt hō est rōnalis. ⁊ de illa p̄dica tione denoiatiua loquit̄ pbus. ij. topicoꝝ vbi di cit q⁹ in oīb⁹ p̄dicatis excepto accidēte est ꝓuer tere eā denoiationē q̄ dt ab esse ad esse. vt hūse quit̄ hoī ineſt aīal g⁹ ē aīal ⁊ sic de alīs. Et in ac cidētib⁹ nō valet ꝓna ab ineſse ad ee vt nō sequi tur ethiopi ineſt albedo. ergo ethiops est albus. Alia est p̄dicatio denoiatiua sūpta a forma acci dētali inherētie subiecto. ⁊ talis denoiatiua p̄di catio excludit p̄dicationē q̄dditatiuā ⁊ de illa lo q̄tur pbs libro ꝓallegato cui⁹ dicit q⁹ a gñe nulla p̄dicatio denoiatiua est de spē. q⁹ ipossibile est q⁹ illud q⁹ ineſt vt gen⁹ insitvt accidēs. Et de illa p̄ dicatōe sz intelligāf diffinitio Aristo. tñ etiā re quirit̄ ad p̄dicationē denoiatiuā q⁹ abstractū ⁊ concretū cōueniant in principio dictōis: ⁊ differ rant in fine cū alīs cōditōibus. Et illa est ppr̄ja sima p̄dicatio denoiatiua. Ideo respicīdo ad di cta alberti dicēntis q⁹ p̄dicatio ꝓpr̄ja de specie nō est denoiatiua eo q⁹ in p̄dicatōe denoiatiua for ma denoians dr esse ex trinsec⁹ applicata denoia to. ⁊ hoc dicit Aristo. inniere ex duobus. Prīo in hoc q⁹ dicit denoiatiua q⁹ ꝑm p̄scianū omēs propositiones transitiue sunt ⁊ per consequens

Digitized by Google

notauit diuersitatē ī casuali cui adiūgunt. Secūdo in hoc q dicit appellationē qđ exponit albertus ad aliēnā naturā pulsionē: ita q natura denoiantis sit quasi extrinsecus aduenies subiecto ⁊ nō emanās a pricipijs essentialibus subiecti quō subiectū emanat a specie. Et hec q dē vera esse possunt capiēdo denominatiuā predicationē stricti̇ssime vt excludit predicationez primi ⁊ secūdi modi p se. Sed large capiēdo p̄dicationē denominatiuā, p omni ea predicatione que nō est qđditatiua: nec essentialis tūc, p primum predicatur denominatiue.

Sciēdum est tertio: qr circa predicta incidūt aliq̄ difficultates. Prima est vtrū nomen denominatiuū denominatiōe ꝑm rē ⁊ vocē simul significet formā vel subiectū vel aggregatū ex vtroq. Ad quā respondēt aliqui q absolutū siue abstractū deriuat a cōcreto sicut dicūt grāmatici. ⁊ differūt abstractū ⁊ cōcretum in principali significatiōe: q cōcretū significat subiectū pricipaliter ⁊ cōnotat formā. abstractum vero principaliter significat formā. Et huius opinionis fuit moderni logici. ⁊ dicūt q Aristo. noluit dicere q creta differāt ab abstractis ī finaliterminatiōe ⁊ nō significato. ꝛz voluit dicere q ex ptevocis nō differūt nisi ī sola finali terminatiōe. Aliq̄ vero dicūt q creturn significat aggregatū ex subiecto ⁊ forma. Hoc pbāt autoritate cōmētatoris. ij. topicoꝝ dicētis q illud qđ significat hoc nomē albū nō est vnū ꝑm diffinitionē q: significat albedinē ⁊ recipientē ipam. Secūdo, pbāt ꝑm pbm. ij. ꝑiarmēias: q: significare est intellectū cōstituere. sed nomē accidentale cōstituit intellectū sui subiecti. ergo cōcretū significat aggregatū ex subiecto ⁊ forma. Aliter respōdet ⁊ melius supponēdo ꝓ duas suppositiōes siue distinctiones: quaꝝ prima est aliq̄d dicit significare aliq̄d dupliciter. vno modo, ꝑprie: q: ꝛz impositū est ad significandum illud. Alio mō cōiter: q: ꝛz dat intelligere illud ex cōsequenti q̄uis nō sit impositū ad significandū ipm. vel q: cōcomitat principale significatū. Secūda distinctio est q̄libet forma accidētalis q̄ est in subiecto dā essentia simpliciter pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō sub ꝑprīa rōne ⁊ ꝑm se. ⁊ sic significat p nomē abstractū. Alio mō ꝑm q informat subiectū ⁊ sic significat p nomē cōcretū. Ex his dicit ꝓ. q nomē cōcretū significat subiectū cōiter accipiēdo significare. ſ. p significatiōe cōcomitāte. Secundo dicit q tale nomē nō significat ꝑprie ⁊ pricipaliter subiectū sed solā q̄litatē. pbat ꝓ autoritate Aristo. dicentis q denominatiua solo casu differūt. ergo nō differūt in pricipali significato. Secūdo auctoritate eiusdē in capto de subalbū solā q̄litatē significat. Tertio auctoritate cōmētatoris ꝓ methaphisice dicentis q cōcretū tm̄ significat formā. Et his dict] posunt faciliter solui rōnes adducte, p secūda opinione. Secūda difficultas vtrū oē qđ nō p̄dicat vnioce aut eq̄uoce p̄dicetur denoiatiue. ita q sint tm̄ tres mōi p̄dicādi. Pro cuius solutiōe ponūtur due distinctiones. Prīa est predicari vnioce acciꝑ dupliciter. Uno modo generaliter, put distinguit cōtra hoc qđ predicari eq̄uoce. ita ſz q oē illud dicat predicari vnioce qđ nō predicat eq̄uoce alio modo accipit ꝑprie, put ſtatim dicet est qđ predicari noīe ⁊ rōne essentialiter. ita q p̄dicatū sit de cētia subiecti. Secūda distinctio predicari denoiatiue accipit dupliciter. Uno mō generaliter, put distinguit cōtra predicationē qđditatiuā ⁊ sic rōnale risibile ⁊ studiosū predicātur denoiatiue. Alio mō, ꝑprie, p predicatiōe illa in qua p̄dicatū est denominatiuū ab aliq̄ abstracto ꝑm rē ⁊ vocē simul ⁊ sic illa nō p̄dicātur denoiatiue. Ex illis dicit ꝓ. q si accipiant p̄dicari vnioce eq̄uoce ⁊ denoiatiue, ꝑprie tūc multa sunt q̄ predicātur q̄ tm̄ nullo istoꝝ modoꝝ p̄dicātur. vt hō est studiosus. hō est animal. Secūdo dicit q accipiēdo predicationē vnioucā ⁊ eq̄uocā generaliter sic tm̄ sūt duo mōi predicādi. ſz vnioce predicari ⁊ eq̄uoce. Tertio dicit q, accipiēdo predicationē vnioucā ⁊ eq̄uocaz, ꝑprie ⁊ denoiatiuā cōiter sic oīe quod predicatur aut p̄dicat vnioce aut eq̄uoce aut denoiatiue.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. denoiatiua nō sunt aliq̄d vnū. g⁹ nō pnt diffiniri, prīa ps: q: sōlū illa q̄ hnt vnū p se cōceptū ⁊ vnā p se qđditatē pnt diffiniri. Secūdo arguit sic. albū ⁊ albedo sūt denoiatiua ⁊ tm̄ nō dicūtur denoiatiue cū albedo de nullo predicet denoiatiue ve ⁊ affirmatiue. ergo diffinitio mala. Tertio arguit sic. abstractū deriuat a concreto. g⁹ cōcretū, nō hz appellationē ab abstracto.

Quarto arguit sic. oīe accs predicat denominatiue de suo subiecto. ergo oīa talia denoiatiua sunt, ꝑprie denoiatiua. Quinto arguit sic. oīs predicatio vel est denoiatiua vel essentialis ⁊ qđditatiua. sed denoiatiua significatiōe tm̄ predicantur de aliquo subiecto nō essentialiter nec qđditatiue ergo denominatiue ⁊ p ꝑns ipsa sūt ꝑprie denoiatiua ⁊ sic diffinitio ꝓz eis cōuenit.

Ad rōnes. Ad primam distinguitur aīs vel denoīatiua fundamētaliter accepta ⁊ sic cōcedit q̄ nō sunt aliq̄d vnū. vel formal᷑r capta ⁊ sic negat᷑: imo sunt aliq̄d vnū p̄m significationē formalē q̄uis supponat ꝑ plurib⁹. Ad scd̄az negat᷑ maiorē: q; albedo nō est denoīatiuū imo solū cōcreta sunt denoīatiua ⁊ sic cōceditur minor q; de nullo dicatur denomīatiue vere ⁊ affirmatiue ⁊ sic negat᷑ ꝓña. Ad tertiā dr distinguēdo aīs vt ꝑz deriuatōez vocalē ⁊ sic cōcedit. ⁊ b mō grāmatici dicūt abstracta deriuari a cōcretis vel p̄m derivationē reales ⁊ sic negat᷑: q; abstractū significat formā p̄m se ⁊ abstrahēdo a subiecto. cōcretū vero significat illā eandē formā cū inherēria ad subiectū. forma aūt p̄m se naturaliter p̄cedit seipsam vt est in subiecto. ꝺō cōcretū denoīatur ab abstracto. Ad quartā dr q; omne accidēs predicatur denoīatiue. ꝑz nō a quocūq; abstracto dr denoīatiue. sed solū ab illo cui conuenit in p̄cipio dictōis ⁊ differt in fine. Ad quintā cōcedit maiorē ⁊ etiā mīorē. sed dr q; q̄uis studiosus predicet᷑ denomīatiue hoc tū nō est a virtute, ꝑz ab aliquo alio noīe ficto a quo deriuatur: puta a studioſitate.

Ꝺrū que dicūtur quedā dicuntur cum cōplexione. vt homo currit. quedā sine cōplexione. vt homo vel currit. ꝑz p̄mus q; alterū mēbrū huius diuisionis subdubidatur distinguēdi sunt octo modi essendi in. q; necessarij sunt ad sequentē diuisionē cognoscendaz. et ad ea que postea dicēt᷑. Primus igitur modus eēndi in est q̄n aliquid dr esse in alio sicut ps integralis in suo toto vt digitus in manu: et paries in domo. Secūdus modus eēndi in est sicut totū integrale in suis partibus simul sumptis: vt domus in pariete tecto et fundamēdo. Tertius mod⁹ est sicut spēs in suo genere vt homo in aīali. vel vnūquodq; inferius in suo superiori. Quartus modus est sicut genus in specie vt animal in homine. vel similiter quodlibet superius in suo inferiori. Quintus modus essendi in dicitur sicut forma in materia. et iste quintus modus subdiuiditur: quia quedam est forma substantialis vt anima est forma substantialis hominis. quedam est forma accidentalis vt albedo hominis. et prima harum dicitur proprie inesse sicut forma in materia. vt anima in corpore. alia autem dicitur esse in alio sicut accidens in subiecto: vt albedo in pariete. Sextus modus essendi in est sicut aliquid est in sua causa efficiente. vt regnum in regente. Septimus modus essendi in est sicut aliquid est in suo fine vt virtus in beatitudine.

Octauus modus essendi in dicitur sicut aliquid est in suo continente vt vinum in vase. et locatum in loco. Hos autem octo modos essendi in distinguit Aristoteles quarto phisicorum. Boetius autem assignat nouem. quia subdiuidit quintum vt dictum est vnde versus. In sunt pars totum. species. genus. et calor igni. Rex in regnores in fine. loco q; locatum.

Eorum que sunt. Quedam dicuntur de subiecto in subiecto vero nullo sunt. vt genera. species; substantie; et differentie earum:

que omnia dicũtur substãtie vniuer sales extenso nomine substantia. vt homo animal rationale. Hici de subiecto p̃z out; hic sumitur est superius dici de inferioꝛi. vt animal ꝺ̃ de hoīe et homo de sorte. et colꝰ de albedie et esse in subiecto sumuntur ꝑm qꝺ̃ accidens est in subiecto. Alia vero neq; de subiecto dicũtur neq; i subiecto sunt vt individua substãtie. Alia dicũtur de subiecto et sunt i subiecto vt genera et species alioꝛ nouem predicamẽtoꝛ dicũtur de inferioꝛibꝰ et sũt i subiecto sicut accides i subiecto: vt colꝰ dicitur de albedine vt de inferioꝛi. et est in coꝛpoꝛe vt in subiecto. Alia vero in subiecto sunt et de subiecto nullo dicuntur vt hec scientia est in anima vt accidens in subiecto: sed non dicitur de aliquo inferioꝛi: et iste colꝰ est in coꝛpoꝛe vt in subiecto et non dicitur de subiecto. omnis enim colꝰ in coꝛpoꝛe est.

¶ Circa hũc textũ notãdũ est ꝓmo q determinato de tertio ante p̃dicamẽto nunc auctoꝛ noster determiat de q̃rto qꝺ̃ valet ad cognoscẽduz distinctionẽ eoꝝ q̃ ponũtur in genere ab his q̃ nõ ponũtur. Ponit ergo talẽ diuisionez eoꝝ q̃ dicũtur quedã dicuntur cũ cõplexiõe vt homo currit. quedã sine cõplexione vt hõ. Ratio est: q; omne qꝺ̃ significatur p̃ vocẽ aut significat p vocẽ vnã mediante vno cõceptu ꝛ sic dicit sine cõplexiõe vel significat p plures voces mediante cõceptu cõplexo: ꝛ sic cũ cõplexiõe. Et capit ibi dicũtur vt idẽ est qꝺ̃ exprimũtur vel significãtur p vocẽ significatiua. Tñ dici mltipliciter accipit. vno mõdo idẽ ẽ q̃ deriuari vt cũ ꝺ̃ dya letica ꝺ̃ a dia. i. deriuat. Sẽdo mõ idẽ est qꝺ̃ p̃dicari vt cũ ꝺ̃ p̃dicatũ ꝺ̃ de subiecto. Tertio mõ vt idẽ est qꝺ̃ pferri. ꝛ istis modis nõ capit hic. Quarto mõ capit vt idẽ est qꝺ̃ p vocẽ significari ꝛ sic capit hic. Alterꝰ est aduertẽdũ q̃ duplex est cõplexũ scz dictũs ꝛ indictũs. Cõplexũ dictũs est cuius extrema cõiungũtur p copulaz verbalẽ: vt cũ dicit hõ est albus: ꝛ dicit distans eo q̃ extrema distãt ab inuicẽ. vel eo q̃ mltũ distat tale cõplexũ ab incõplexiõe. Cõplexũ indictũs est illud cuiꝰ extrẽa sine aliquo verbo vniuntur sibimuicẽ: sed mediãte alia ꝓiunctione. Vel cuiꝰ vnũ extremũ habet rationẽ determinatiõis ꝛ aliud determiabilis. vt cũ dicit hõ albꝰ. Et capit ibi cõplexio p aggregatiõe pluriũ vocũ significatiuaꝝ q̃z q̃libz p se significat. ꝛ ideo licz ista vox hõ cõponatur ex litteris ꝛ syllabis: tñ ꝓprie nõ ꝺ̃ cõplexa. Similiter q̃nis hõ sit cõpositus ex pluribus ptibus: tñ nõ dicit significari cũ cõplexiõe q̃ hãc vocem hõ. Unde hec diuisio ponit hic ad videduz que sunt reponibilia in p̃dicamẽto ꝛ que nõ. Tñ illa q̃ dicũtur cũ cõplexione ꝑm q̃ hmõi nõ reponũtur in p̃dicamẽto. q; nõ habẽt p se vnũ cõceptũ nec p se vnã ꝺditarẽ. Duplicia tñ sunt cõplexa. q̃dam sunt cõplexa ꝑm vocẽ tñ q̃ circũloquunt nobis aliqꝺ̃ incõplexũ immoiatũ. vt hoc cõplexũ corpus animatũ. ꝛ talia ꝑm significatũ circũlocutũ bñ reponũtur in p̃dicamẽto q; significant vnũ p se cõceptũ ꝛ vnã p se entitatẽ. Alia sũt cõplexa ꝛem ꝛ vocẽ simul ꝛ talia sunt duplicia. q; quedã sunt ex quibꝰ nõ fit vnũ nisi p accẽs vt hõ albꝰ. Alia sũt ex quibꝰ fit vnũ p se vt diffinitio ꝛ diffinitũ. Tũc dicit q̃ nulla cõplexa siue p se siue p accidẽs reponũtur in p̃dicamẽto nisi ꝛz suas partes si siue ptes i p̃dicamẽto reponẽtur. sicut animal rõnale ꝑm qꝺ̃ est diffinitio nõ ponit in p̃dicamẽto nisi per aĩal qꝺ̃ ponit tanq̃ genus. ꝛ rõnale tanq̃ differẽtia. Similiter hõ albꝰ non est in p̃dicamẽto sed hõ est in p̃dicamẽto sube: ꝛ albedo in p̃dicamẽto q̃litatis. Dicibiliũ aũt incõplexoꝝ q̃dã ponũtur in p̃dicamẽto ꝛ quedã non ponuntur vt in sequentibus videbitur.

Sciendũ est secũdo q̃ cõsequẽter auctoꝛ ponit secũdam diuisionẽ que dicit quintum ante predicamẽtum. Sed q; ipsa nõ põt cognosci nisi ꝓius cognoscãtur modi essendi in. Et ideo auctoꝛ noster ꝓius ponit illos modos anteq̃ determiet de illa diuisione. Sunt igit octo modi essendi in. vt patet in textu. Quoꝝ sufficientia cõmuniter assignatur sic. q; omne qꝺ̃ est in alio aut est in eo realiter idẽ aut ab eo realiter differt. Si sit idẽ realiter hoc est dupliciter aut ẽ in eo q̃ modũ partis aut per modũ totius. Si

per modū partis: hoc est dupliciter. vel p modū ptis integralis: ⁊ sic est primꝰ modꝰ. aut p modū ptis subiectiue. ⁊ sic est tertiꝰ modus. Si p modū totꝰ est duplr: vel p modū totꝰ integralis ⁊ sic est scḋs modꝰ. aut p modū totius vlis ⁊ sic ē quartꝰ. Si realiter ab eo differt hoc est dupl'r: q: aut hoc est in eo actualiter aut virtualiter soluz. Si actualiter hoc est dupl'r. q: vel dat esse ūli in quo est: ⁊ sic est quīt⁹ modꝰ. vel nō ⁊ sic est octauus modꝰ. Si vero in eo virtualiter hoc est dupliciter vel est in eo sicut in causa ꝓducēte ⁊ sic ē sextꝰ modꝰ. vel sicut in causa nō ꝓducēte ⁊ sic ē septimus modꝰ. ¶ Nō est aūt hec diuisio vnū āte predicamētū. q: ipsa nō īmediate ordinat ad cognitionē ꝑdicamētoꝝ. ꝟ ad cognitionē vnꝰ diuisionis ātepredimētalis. ⁊ ex ꝓsequenti ad cognitionē predicamētoꝝ. Circa quā diuisionē est aduertēdū q differēter totū integrale est in suis ptibus. ⁊ ptes in toto. Totū em̄ integrale dr esse in suis ptibus q: integrat ex ipsis: ꝟ ptes integrales sunt in toto q: materialr cōponūt ipsuz. Similiter etiā differēter genus est in specie ⁊ spēs i genere. q: genꝰ est in spē quidditatiue ⁊ in actu. spēs aūt in genere ptātiue solū ⁊ non actu. Res vero dr ee in suo efficiēte: q: ꝟs efficiēs hz virtutem ꝓcedēdi ipsz. Res aūt dr esse in suo fine: q: vnaquęq; res in suo fine bonitatē vel malitiā accipit. Insup est aduertēdū q quīt⁹ modꝰ eēndi i subdiuidit i duos modos ꝑm q dupler ē forma ꝟ substātialis ⁊ accidētalis. Est ita est vnꝰ modꝰ ꝑm quem forma substātialis est in materia sicut aīa in corpe. Et alius est modus ꝑm quē forma accidētalis est in subiecto sicut albedo in pariete. q aūt forma substātialis sit in materia ꝓz. q: illud qđ dat eē alicui simplr est in eo cui dat eē. ꝟ forma substātialis dat eē formale materie. ergo forma substātialis ē in materia. Silr forma accidentalis dat eē accidētale suo subiecto. ideo hz esse in subiecto. Et q quis tam forma accidētalis q substātialis dāt esse hoc tm est diuersimode. q: forma substātialis dat esse substāriale ⁊ simplr: sed forma accidentalis dat esse accidentale ⁊ ꝑm quid.

Sciendū est tertio: q consequēter auctor ponit scḋam diuisionē ānpredimentalē q dr quintū antepredicamētū dicēs q eoꝝ q̄ sunt q̄dam dicūtur de subiecto: in subiecto vero nullo sunt. Alia sunt q̄ nec sunt in subiecto nec de subiecto dicūtur. Alia sunt i subiecto ⁊ de subiecto dicūtur. Et alia sunt in subiecto ⁊ de nullo subiecto dicūtur. Exēpluz primi vt scḋe substātie scz homo aīal ⁊ sic de alijs. Exēplū scḋi. vt ptie substantie puta sortes plato ⁊ sic de alijs. Exēplum tertij vt vlia accidentiū puta albedo nigredo colo: ⁊ sic de alijs. Exēplū qu arti vt accidentia particularia puta hec albedo hec nigredo ⁊ sic de alijs. Circa qđ est aduertēdū q accipit subiectuꝫ equiuoce cū additur huic qđ est dici de. ⁊ cū additur huic qđ ē esse in. Ūñ dici de ē aliquid enū ciari quidditatiue de suo inferiori tanꝯ de subiecto suo. hz esse in est accidēs esse in subiecto ⁊ predicari accidētaliter de subiecto. Ūñ subē vles vt homo aīal. ⁊ sic de alijs. dicūtur de subiecto ⁊ nō sunt in subiecto. Ratio ptmi est q: habēt inferiora sub se de quib⁹ eēntialiter prędicātur. ergo dicūtur de subiecto. ꝫñia ꝓz ꝑ diffinitiōez huius qđ est dici de. Scḋm ptz ꝑ primā ꝓprietatē substantie q̄ est ista. Cōmune ē oī substātie in subiecto nō esse. ergo scḋe substātie non sunt in subiecto. Substātie vero ꝑticulares nec sunt in subiecto nec dicūtur de subiecto. nō em̄ sunt in subiecto eo q sunt substātie. nec dicuntur de subiecto q: sunt substantie ꝑticulares. nullū aūt ē ꝑticulare hz inferiora sub se de quib⁹ essentialiter ꝓdicetur. Sz accidētia vlia sunt in subiecto ⁊ de subiecto dicūtur. sunt em̄ in subiecto q: sunt accidentia. oē aūt accidēs hz eē i subiecto. Dicūtur etiā de subiecto cū sint vlia. ⁊ oē vle hz inferiora sub se de quib⁹ eēntialiter prędicaē. Accidētia vero ꝑticularia sunt in subiecto eo q sunt accidētia. et non dicuntur de subiecto eo q sunt ꝑticularia.

Ex hac diuisiōe pōt inferri q vlia de predicāto subē sunt entia extra aīam. sic q nō sunt accidētia vt cōcept⁹ vel voces. ꝓz. q: si vlia de ꝑdicāto subē eēnt accidētia seqrēt q essent in subiecto. cū oē accidēs sit in subiecto. hoc aūt est manifeste cōtra diuisionē igit ⁊c. Scḋo pōt inferri q non solū termini sunt dicibiles: sed etiā res extra aīam. ꝓz q: illa que dicūtur nō sunt in subiecto. sed oīs termin⁹ est in subiecto suo. ergo aliqua dicūtur que nō sunt termini.

Sed cōtra ꝑdicta arguit ꝓmo sic:

Oīe ens est in cōplexū. silr ⁊ oīs vor: cū oē ens sit vnū ⁊ oīs vor sit vna. gꝰ oē qđ dr finē cōplerione dr ⁊ sic diffinitio mala. Scḋo arguit sic. canis dr ⁊ tamē nō dr cū cōplerione eo q nō includit plures. nec finē cōplerione q: includit plura significata. ergo diffinitio mala. Tertio arguit sic. forma ⁊ materia opponūtur sicut actꝰ ⁊ potētia. sed vnū oppositoꝝ nō est in alio. ergo

forma non est in materia. Quarto arguitur sic. omne subiectū ē prius eo cuius ē subiectū. sed inferius non ē prius supiori. ergo inferi⁹ nonē subiectū supioris. Quinto arguitur sic. singularia puta prie subē vt sortes⁹ plato dicuntur de subiecto. vt ps dicēdo sortes ē sortes: plato ē plato: ⁊ tñ non habent inferiora sub se. ergo diuisio mala.

Ad rōnes. Ad primā dr q negat maiorē ⁊ distinguit mīor vel vnitate simplicit ⁊ sic negat. vel vnitate aggregatōis ⁊ sic cōcedit. Ad scdaz dr q canis ,ppie nō ē vox cōplexa cū non hēat plures voces significatiuas. ⁊ q̄uis significet plura tñ illa nō se habēt p modū determinātis ⁊ determinabilis. iō non ē vox cōplexa nec ē vox ,ppie incomplexa qr nō significat mediāte vno cōceptu sua significata cōplexe vel incōplexe. Ad tertiā dr distinguēdo maiorē vel quoad suas rōnes formales ⁊ large capiēdo oppositionē ⁊ sic cōcedit. vel quo ad esse essentie ⁊ sic negat. Ad quartā dr distinguēdo maiorē vel subiectū accidētis ⁊ sic cōcedit. vel subiectū supioris ⁊ sic negat. Ad quintā distinguit maior vel subiectum ,ppōnis ⁊ sic conceditur q̄ singularia puta prie substātie dicūtur de subiecto. vel capiēdo subiectū pro inferiori alicuius supioris ⁊ sic negatur.

Quādo alterū de altero p̄dicatur vt de subiecto quecūq; de eo qō predicatur dicūtur. omnia de subiecto dicuntur vt sortes est homo homo est aial ergo sortes est aial. Diuersoꝝ genera et nō subalternatim positor diuerse sunt spēs et differētie. vt aialis et scientie que sunt diuersa genera. differentie enim aialis sunt rōnale irrationale. diuiditur enī per has differētias vt animaliū aliud rationale aliud irrationale: differentie autem scientie sunt naturale morale et sermocionale. diuiditur enim scientia per has differētias. vt sciētiaz alia naturalis alia moralis alia sermocionalis.

Circa hūc textū notandū est prīo q̄ ad cognoscendum ordinem eorum que ponuntur in predicamento ponit auctor talē regulā primā ante p̄dicamentalē que dr esse sertū antepredicamentum scz qñ alterū de altero predicat vt de subiecto quecūq; de eo qō p̄dicatur dicītur oīa etiam de subiecto dicuntur. Que regula sic intelligitur qñ sunt duo quoꝝ vnū predicatur de alio vt de per se inferiori quicq̄ ēntialiter p̄dicatur de predicato p̄dicatur etiam de subiecto. ℔ Non est ad hoc q̄ arguatur p hāc regulā sufficit q̄ i prīa predicatiōe fit ordinatio sm ordinē quicq; p̄dicabiliū: ⁊ in scda fit predicatio essentialis ⁊ directa sicut cōiter dr. sed requiritur q̄ in vtraq; ,ppōne fit predicatio ēntialis. ⁊ q̄ fit directa qr nulla p̄dicatio indirecta ,ppie est ēntialis. q̄ autē non sufficit in prima predicatione p̄dicatio ordinata patet qr solum illa que ēntialiter p̄dicantur dicūtur de subiecto vt hic accipitur dici d subiecto. Quāuis aūt accidēs predicat de subiecto. nō tñ essentialiterr ⁊ sic non dr de subiecto vt ibi capit dici de subiecto. Secūdo ps qr hec regula datur ad cognoscendū essentialē ordinē eoꝝ q̄ ponuntur in gñe scz ad cognoscendū q̄ si aliquid sit superius supioris essentialiter sit etiā supius inferioris. vt si corp⁹ est supius ad aīal ⁊ aīal ad hoiem. ergo corp⁹ est supius ad hoiem. Si ergo sufficeret ad arguendū p hāc regulā q̄ in prīore ,ppōe esset p̄dicatio ordinata ⁊ in scda ēntialis tūc argueretur p hāc regulā. hō est alb⁹ albū est coloratus. ergo hō est coloratus. ⁊ sic sicut coloratū est supius ēntialiter ad albū sic esset supius ēntialiter ad hoiem qō nullus procedit. Ex quibus sequitur primo q̄ hec ,ppōn ō ē bona hō est aīal. aīal est asinus. ergo hō est asinus: scz cōmittitur fallacia accidētis. Sequit scdo q̄ ,ppa q̄ dictā regulā illata est solū ,ppa materialis eo q̄ nōtz i oīb⁹ terminis simili forma argēdi. retenta. tñ p similē regulā possz fieri ,ppa formalis tenens in oībus ,ppōnibus taz affirmatiuis q̄ negatiuis quocūcūq; terminorum obseruato q̄ prima propositio fit affirmatiua ⁊ secunda vniuersalis formaliter vel equipalenter ipsa tñ nō murata sm veritatē ⁊ falsitatez. sequitur eīi formaliter hō est aīal. oē aīal est albus. ergo hō est albus. Similiter sequitur sortes ē homo ⁊ nullus homo est asinus. ergo sortes non est asinus. Nō autem hec ,ppōe sint formales patz. qr oīes tales reducūtur ad primam figuram faciēdo de secunda ,ppōne primam ⁊ econuerso. Vel sic arguendo. oīe aīal est albus homo est animal. ergo homo est albus. Et sm hūc modum arguen-

ri huius regule dicāt aliā quartā figurā silogi/
sticā esse in qua mediū in prima ꝓpone predica
tur: et in secunda subiicitur.

Sciendum est secundo: q̄ hic conse/
quēter autor ponit tecūdā regulā antepdicamē
talē q̄ dicit vltimū antepdicamētum. et est talis.
Diuersoꝝ genera et nō subalternatim posito
diuerse sunt species et dīe. Cuius ratio est q: dīe
erūt a potestate gīus. ergo ad diuersitatē gīoꝝ
sequitur diuersitas differētiaꝝ et speruz. Et oes
intelligūt differētijs cōstituiuis et nō diuisiuis
Genera em̄ subalternatim posita aliqñ habēt
eandē dīam vt corpus et animal habēt corporeū
sed nō habēt easdē dīas diuisiuas sic q̄ ille dif/
ferēt: e sint diuisiue generis subalternatim posi/
toꝝ. Vnde aliqua dicūtur subalternatiz posita
dupliciter. Uno mō q: vnum cōtinet sub alio si
cut aīal sub corpore. Alio modo q: ambo ꝓtinē
tur sub eodē tertio vt planta et animal sub co/
pore. Dec em̄ regula intelligē de gīibus non
subalternatim positis vtroꝝ mō ita q nec am/
bo cōtineant sub tertio nec vnū sub altero. Ge
nera em̄ subalternatim posita scdo mō bene ha
bēt easdē dīas sicut corporeū et animatū cōue
nūt animali et plāte. Ex hoc iferē q̄ hec regula
valet ad cognoscēdū dīas q̄ ponunt in diuer/
sis predicamētis scz ad sciēdū q̄ sub diuersis ge
neribꝰ debēt ordinari diuerse spēs et differētie.
Vnde ꝑm aliquos dz sic intelligi hec regula. ipos
sibile est q̄ diuersoꝝ generū generalissimoꝝ sint
eedē species et dīe vniuoce et diuisiz siue ꝑm
eandē rōnem: quis dicent q̄ diuersoꝝ generuz
generalissimoꝝ sint eedē species vniuoce et con
iūctim accepte. Et dant exēplū sicut cenare ꝑm
eundē cōceptū simul habet reponi in diuersis
predicamētis q: significat tm̄ sicut de sero cē
dere. ergo rōne vnius partis sui cōcepus habet
reponi in predicamēto actiōis. et rōne alterī q̄
tis dz reponi in predicamēto q̄n. et sic ꝑm eūdē
conceptū vniuoce et cōiunctim diuersoꝝ genez
essent eedē species. Sed hoc est falsum. q: sola i
cōplexa reponūtur in predicamēto iō solū prio
q̄ se habet reponi in predicamēto actiōis et in
quātū cōnotat illā actionē fieri in aliquo tēpo
re habet reponi in predicamento quado. Et sic
nō valet eoꝝ dictū scz q̄ diuersoꝝ genez genera
lissimoꝝ ꝑm eundē cōceptū vniuoce et cōiuncti
accepto. possunt esse eedem species et differen/
tie. qō patet p similē: q: albus ponit in predica/
mēto qualitatis per se et tamen significat subie/
ctum sed propter hoc nō valet arguere q̄ habe/
at reponi in predicamento substantie. quia dici
bilia sunt in genere ordinanda ꝑm sua significa
ta et non consignificata.

Sciendū est tertio: q̄ circa predicta
incidunt aliq difficultates. Prima est vtz ille
cōditiones sint sufficientes q̄ cōiter assignētur ad
hoc q̄ aliquid repōatur i predicamēto scz q̄ sit
vniuersale vel priculare et q̄ sit incōplexū et ens
extra aīam. Et arguit q̄ nō. q: enti nō inest ille
tres cōditōes. et tm̄ nō reponit in ꝑdicamēto. q⁹
ille nō sūt sufficienter assignate. Scdo sic argu
itur. pbādo q̄ sint pauciores. q: diffinitio repo
nit in ꝑdicamēto et tm̄ est ad cōplexū. ergo ad ō
q̄ aliq reponi i predicamēto nō requirit q̄ sit in
cōplexū. maior. pbat. q: diffinitio et diffinitū idē
sūt. sed diffinitū reponit i ꝑdicamēto. ergo et dif
finitio. Pro solutione est a duerte dū q̄ solus
vsus finitū et limitatū hz reponi in ꝑdicamēto. q:
ens reale finitū diuidit i decē ꝑdicamēta. Et etiā
quis diffinitio et diffinitū significēt vnā et eādē
rē essentialr tm̄ hoc est diuersimode. q: diffinitio
significat explicite illud qd diffinitū significat im
plicite. Dis visis dr ad dubiū q̄ ille tres cōdi
tiones sūt sufficienter assignate capiēdo vsus vt di
ctū est. et priculare vt se extendit ad singulare. Et
ad primā rōez dr negādo maiorē. q: ens ī vsus
finitū hz ē indifferēs ad finitū et infinitū: iō nō re
ponit i ꝑdicamēto. Ad aliā dr negādo maiorē:
et ad pbationē excedit q̄ diffinitū reponit i pre
dicamēto et nō diffinitio. Et quis diffinitio si/
gnificet idē cū diffinito essentialr nō tm̄ sub eodē
mō significādi qre ñ ꝓhibet i ꝑdicamēto nisi rōe
suaꝝ ptiū. Secunda difficultas est. vtrū aliq idē
possit esse in diuersis gīibꝰ. Et vr̄ q̄ sic. q: scia est in
gīe qlitatis et i gīe relatōis: q: ꝑm Arist. v. metha
phisice vij. physicoꝝ. scia est ad aliq. g⁹ idē pōt
esse in diuersis gīibus. Preterea figura ē in ge
nere q̄titatis: q: geometria p se considerat q̄/
tatē et cōsiderat de figura. et etiā est i gīe qlitatis
vt postea videbit. ergo aliq idē est in diuersis
generibꝰ. In oppositū ē autor: et oēs reales pbt.
Pro solutiōe ponūtur aliq̄ difficultōes. Prima
distinctio est. et idē dicit multiplr. scz idē genere,
idē spē. et idē numero. Et idē nūero dicit tripl
scz idē accidente. idē proprio. et idem essentio
ne. Secūda distinctio siue suppositio q̄ tot
modis dicitur idem ꝑm se quot modis dicitur
vnum ꝑm se scilicet vnum numero, vnum spe
cie, vnū genere, vnū proportione. Dis visis.

respondetur ponendo duas ꝓpositiones. Pria est q̄ idem ꝓportione idē accidēte: ⁊ idē ꝓpio positum esse in diuersis predicamentis. pbatur quia aīal ⁊ color sunt idē ꝓportiōe: q̄ hmōi idē ptitas est i simili se hēre. sicut enī color se hz ad albedinē ita aīal ad hoiem. ⁊ tñ aīal ⁊ color sūt in diuersis gñibus nō subalternati positis. Si militī sortes ⁊ albedo sunt idē accidēte. ⁊ sortes ⁊ risibile sunt idē. ꝓpio ⁊ tñ manifestū est ea esse in diuersis gñibus igit̄. Scōa ꝓpositio idē specie idē diffinitione ⁊ similiter idez genere nullo mō sunt in diuersis generib⁹ gñalissimis. pbatur. q̄ ad essentiale speciei ptinet genus: g⁹ si idē specie vel gñe esset i diuersis generibus gñalissimis ista amho gña essent de eius essentia. ergo illud nō esset idē essentialr. q̄ cū diuersis gñib⁹ nō subalternis nihil est idē essentialr. igit̄. Quātū vero ad idē diffinitiōe est p se notū. g⁹ ꝓpositio vera. Ad rōnes in ꝓtrariū. Ad primā dr q̄ scientia eq̄uoce hz reponi in predicamēto q̄litatis ⁊ relationis. q̄ hm q̄ significat habituz mentis i. habitū contentuz sub ente cātuz ab obiecto ⁊ potentia er frequēti cōsideratione hz reponi in predicamēto qualitatis. ⁊ hm q̄ significat ymaginē ipsius scibilis sine similitudine habet reponi in predicamēto relatiōis ideo idē vniuoce rētūnō reponit̄ in diuersis predicamētis. Ad secundā distinguitur maior: q̄ figura potestica pi dupl'r. Uno mō vt significat superficiē nūeratam lineis. ⁊ tūc est in predicamento q̄ntitatis. Alio mō capit̄ vt significat terminationē superficiei ⁊ linearē ⁊ sic est in p̄dicamēto q̄litatis. Et sic pz q̄ nō vniuoce hz reponi i diuersis gñib⁹.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. nō seqūtur aīal est corpus: corpus est quātitas. ergo animal est quātitas. ⁊ tñ arguitur p primā regulā conditiōibus obseruatis. q̄ vtro hmōi est predicatio essentialr. ergo prima regula est falsa. Secūdo arguitur sic. si illa regula esset bona sequeretur q̄ quarta figura esset ponēda q̄ hm illā regulā arguit̄ p dispositionē q̄rte figure. sed nō est ponēda q̄rta figura. ergo etiam talis regula nō est ponēda. Tertio arguitur sic. corpus est in genere substātie ⁊ tñ est in gñe quātitatis vt inferius videbitur. ergo idem est in diuersis predicamētis siue in diuersis gñib⁹ nō subalternatim positis. ⁊ p ꝓñs secūda regula est falsa. Quarto arguitur sic. rōnale est differentia animalis q̄ aīal diuiditur p rationale et irrōnale. ⁊ etiā est dria scientie q̄ scientia diuiditur in sciam realez ⁊ rationalē. ⁊ tñ aīal ⁊ scia sunt diuersa gña nō subalternatim posita. g⁹ ꝛc. cunda regula est falsa.

Ad rationes. Ad primam dicitur et negar q̄ arguar p illā regulā: sed cōiter fallacia eq̄uocatiōis: q̄ diuersimode accipitur corpus i pria ꝓpōne ⁊ in scōa. Ad secundā dicit̄ distinguēdo ꝓriam: q̄ dupl'r pōt intelligi q̄rtam figuram nō esse ponēdā. Uno mō q̄ nō sit modus arguēdi distinctus a pria figura capiēdo primaz figurā stricte scz, p illa dispositiōe in q̄ medium subijcit̄ in pria ⁊ predicat̄ in alia. ⁊ isto mō negatur q̄ q̄rta figura nō sit ponēda. Alio mō intelligit̄ q̄ quarta figura nō sit modus arguēdi distinctus a pria figura capiēdo primā figuraz largo mō scz, p illa dispositiōe in qua medium subijcit̄ in vna premissarū q̄cūq; illa sit ⁊ p̄dicat̄ in alia q̄cū q; illa sit. ⁊ sic cōcedit̄ q̄ q̄rta figura nō sit ponēda distincta a prima. q̄ isto mō pria figura hz diuidi in duos modos. Primus est q̄n medium subijcit̄ in maiore ⁊ predicat̄ i minore. Secūs q̄n medium p̄dicat̄ i maiore ⁊ subijcit̄ in minore. ⁊ tal' habet̄ p hāc regulā. Et sic concedit̄ q̄ q̄rta figura nō est ponēda distincta a pria largo mō capiēdo primā figurā. Ad tertiā dr q̄ corpus hz repōi i p̄dicamēto subē ⁊ q̄titatis sed nō vniuoce quō intelligit̄ regula. Ad q̄rtā distinguit̄ maio: q̄ rōnale dupl'r accipit̄. Uno mō vt significat aīam rōnalē. ⁊ tūc est dria aīalis. Alio mō capit̄ vt significat habitū denoīatiue dictū ab ente rōnis. ⁊ tūc est dria scientie. Sed hoc nō est sub eadez ratione qua est differentia aīalis. Sed sub alia ⁊ alia ratione.

Uocez que ꝑm nullā cōplexionē dicūtur singulū aut significat substātiam: aut qualitatē. aut quātitatem. aut ad aliquid. aut agere. aut pati. aut vbi. aut quādo. aut situ esse: aut habere. Est enim substantia vt exēplariter dicat̄ vt homo et equus. quātitatis vt bicubitum tricubituz. ad aliquid vt duplum triplum. qualitas vt albedo ni gredo. vbi vt in loco est. quādo vt heri fuisse. cras fore situs vt iacere sedere. hēre vt armatū esse: calciatuz esse.

Digitized by Google

gere vt secare vrere. pati vt secari vri

His habitis dicendum est de vnoquoq; predicamentorum. et primo de substantia: cum sit prior aliis predicamentis.

Circa hūc textū notandū est prīo q; posteā autor determinauit de ātepredicamētis. hic ꝓnter. ista pte incipit determinare de ipsis p̄dicamētis. Et diuidit hec ps in duas ptes. In pria pte determinat de ipsis predicamentis in gñali. in scda vero de ipsis in spāli. scdā ibi. Substātia. Pria iterū diuiditur in duas. q; prīo ponit vnā diuisionē. scdo ponit eorū exēpla. Et rō ordis ē. q; ante predicamēta valēt ad cognitionē predicamentorū mediate et a priori. et sine ipsis nō pōt haberi cōplera et pfecta noticia predicamentorū. igitur autor mediate determinat de ipsis predicamētis in generali ponēdo nūez ipsorū. q; in hoc reddit auditores attētos ad audiendū. Unde circa hāc diuisionē cōueniēter assignatur suffici entia ipsorum predicamētorū. et cōiter a logycis sic assignatur. Quia oē dicibile incōplexum ordinabile in genere vel est ens p se vel ens i alio. Si ens in se sic est substātia. Si ens in alio hoc est dupliciter: q; vel est ens absolutū vel respectiuum. Si absolutū hoc est dupl'r. vel cōsequitur substātiam ratione materie et sic est quātitas. vl ratione forme. et sic ē qualitas. Si sit ens respectiuū hoc est dupl'r. q; vel dicit respectū substantie ad aliqd extrinsecū. vel respectū alicuius extrinseci ad substantiā. Si primū hoc est dupl'r. q; vel dicit respectū ptis et sic est situs. situs em dicit respectū partiū substātie ad totū et ad locū. vel dicit respectū totius et hoc dupl'r. q; vel causatur a forma et sic ē actio. vel a matia: et sic ē passio. vel a toto composito et sic ē relatio. Si dicat respectū alicui⁹ extrinseci ad substātiā hoc ē dupl'r. q; vel illud extrinsecū est adiacēs tm vel adiacēs et applicatū simul. Si primū hoc ē dupl'r. q; vel adiacet in motu et sic ē qn vel in quiete et sic est vbi. Si sit adiacēs et applicatus simul et sic est habitus. Et quo ꝑz q; sunt decē predicamēta nec ꝙ plura nec ꝙ pauciora.

Sciendū est secūdo q; dicibile incomplexū dupl'r accipit'. Uno mō generaliter. p oī illo quod p vocē incōplexā significatur eo modo sc; quo capitur in pria diuisione antepredicamentali. et hoc mō nō diuiditur dicibile incōplexū in predicta diuisione. eo ꝙ chimera et multa alia sunt dicibilia incōplexa q; in nullo predicamēto reponūtur. Alio mō capitur spāliter. p dicibili incōplexo ordinabili in gñe. et hoc modo diuidit' in decem predicamēta. Silr predicamētus accipit' dupl'r. Uno mō. p tota coordinatione generis spēi et differ. Alio modo. p principio illius coordinationis sc; p gñe generalissimo. et vtroq; mō sumendo predicamētū tm sunt decē predicamēta q; enūerātur in textu. Un illd est in predicamēto substātie qđ ꝓueniēter rndet' ad questionē factā p quid de pria substātia. vt fiḡratur: quid ē socrates. ꝓueniēter rndet'. ē aial homo et copus. Unde p̄dicamētum sic diffinitur. Est gen⁹ gñalissimū alicuius coordinatiōis. vel est ipsa tota coordinatio. Unde oīa predicamenta et dicibilia. in ipsis reponibilia sunt incomplexa. qđ ꝑz duabus rōnibus. Pria ē. Ala sunt incōplexa ex quoꝝ cōplexione fit affirmatio et negatio. sed ex cōplexione eorū fit affirmatio et negatio. igit' ista sunt incōplexa. Scda ratio ē. oīs affirmatio ē vera vel falsa et silr negatio. ꝙ nullū istorum ē affirmatio vel negatio. et p cōsequens quodlibet eorū ē incōplexum.

Sciendū est tertio: q; circa predicta incidūt aliq; difficultates. Pria ē vtrū diuisio predicta sc; illa. eorū q; sūt nullā cōplexionē dicuntur: sit bñ posita. Et vr q; non. Tum prīo q; multa sunt q; sūt nullā cōplexionem dicūtur vt materia et forma et tñ nō significāt substantiam. Tum etiā q; ista diuisio vr dari de vocib⁹ et non de rebus. cū soleamus significēt substantiā: qualitatem aut quātitē. Prīo solutione huius ponūtur aliqua dicta. Primū est: q; aliqua sunt q; p se et directe reponūtur in genere sicut gña spēs et individua. Alia vero solū reductiue et hoc multipliciter. q; quedā reducūtur vt principia illius ꝙdicamēti sicut forma et materia et pūct⁹ siue vnitas in predicamēto quātitatis. Quedā vero reducūtur vt ptes integrales. Quedā verovt priuatiōes: q; priuatio ḥz cognosci p habitū sm q; dictū est. Unde nota q; hec diuisio sic dr̄ intelligi eorū cōceptuuz siue obiectoꝝ q; obiecta sm nullam cōplexionē dicūtur. i. sm nullā cōplexionē significātur q; dam significāt substātiam. i. sunt substantia vt homo est substātia. aial ē substātia. Unde autor noster et aristote. accipiūt ibi actū signatum pro actu exercito: et actiuū pro passiuo. et signum pro signato. Aliud dictū est q; in predicta diuisione nō capitur conceptus vel dicibi

le in sua tota cõmunitate: sed tantũ capitur dicibile pro dicibili vniuoco incõpleto ⁊ ente reali finito ⁊ limitato. Dijs suppositis dicitur q̃ dicta diuisio est bene posita sic itelligẽdo q̃ omne quod reponitur per se ⁊ directe in predicamẽto significat substãtiam quantitatem aut qualitatem ⁊ sic de aliis. id est substãtia qualitas aut quantitas ⁊ sic de aliis. Sed de illo quod ponitur reductiue non oportet q̃ significet substantiam qualitatem: aut quantitatem ⁊ cetera. sed sufficit q̃ significet partem vel principium illorum. Et per hoc patet solutio ad primam rationem. Ad secundam dicitur q̃ hec diuisio datur de rebus. Et ad probationem cum dicitur q̃ soli voci conuenit significare conceditur q̃ soluoci vel conceptui. conuenit. sed ibi capitur actus signatus pro actu exercito et actuum pro passiuo. Secunda difficultas est vtrum deus sit in p̃dicamento. Ad hoc respondetur q̃ non est in p̃dicamento ⁊ pbatur primo sic quia non est ens reale finitum ⁊ limitatum. ergo ⁊c. Tum etiam quia si esset in predicamento maxime esset in p̃dicamento substantie. sed hoc nõ. quia ꝑm Augustinum septimo de trinitate capitulo quinto Deus non nisi abusiue substãtia dici potest. ergo non est in predicamento substantie. Tum etiam quia vel esset prima substantia vel secunda. non prima. quia tunc primo substaret accidẽtibus. nec secunda. quia tunc secũdario substaret sed in deo nullum est accidens. ergo ⁊c. Tum etiam quia maxime proprium est substãtie ꝑm sui mutationem esse susceptibilem contrariorum. ergo conuenit omni substantie. sed illud deo nõ conuenit. ergo nõ est in predicamẽto substãtie. Item si esset in predicamẽto vel hoc esset vt genus vel vt species vel vt individuũ. ℔ Nõ primũ quia nõ predicat̃ de pluribus differẽtibus specie. ℔ Nõ ꝑm. q̃ tũc cõponeret̃ ex genere ⁊ differentia sed nullum compositum ex genere ⁊ differentia est summe simplex ⁊ deus est summe simplex. ergo nõ cõponit̃ ex genere ⁊ differẽtia. ⁊ p̃ sequens nõ reponit̃ in predicamẽto vt species nec vt individuũ. q̃ adhuc esset magis cõpositũ cũ individuũ addit supꝑ spẽm dñiz idiuidualẽ.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. ens vnũ bonũ ⁊ reliqua transcendentia sunt dicibilia incõpleta ⁊ tamen nõ sunt in aliquo istorum predicamẽtorũ. ergo diuisio est insufficiẽs. Secũdo arguit̃ sic. deus est dicibile incõplexũ particulare. ergo est in predicamento.

Tertio arguit̃ sic. materia nõ est ī p̃dicamento ⁊ tñ sibi cõueniũt omnes p̃dicte cõditiones assignate. ergo ille nõ sufficiũt. Quarto arguit̃ sic. gen⁹ ⁊ spẽs sũt dicibilia cõplexa. ⁊ tñ nõ sũt ī aliq̃ istoꝝ p̃dicamẽtoꝝ. g̃ diuisio est male assignata.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̃ non sunt in predicamẽto q̃ vt predictũ est omne quod reponit̃ in predicamẽto est finitũ ⁊ limitatũ. sed trãscẽdẽtia nõ sunt finita nec limitata sed abstrahunt a finito ⁊ limitato. ideo ⁊c. Et p̃ idẽ respõdet̃ ad secũdã negãdo ꝓñam. ꝓpter eã dẽ causam. Ad tertiam dicit̃ distinguendo maiorẽ. vel p̃ se primo ⁊ sic cõcedit̃. vel reductiue ⁊ sic negat̃. Ad quartã dicit̃ q̃ gen⁹ ⁊ species possunt capi dupl̃r. vno modo fundamentaliter ⁊ pro q̃ se denominatis. ⁊ sic per se reponũtur in predicamẽto. Alio modo formaliter ⁊ p̃ se significatis. ⁊ tunc non reponuntur in predicamẽto nisi forte reductiue vt postea videbitur.

Ubstantia autem diuidi-
tur per primã et secundã.
Prima substantia est: que
ꝓpie principaliter et maxie substare
dicitur. Vel prima substãtia est que neq̃
in subiecto est: neq̃ de subiecto dicit̃. vt aliquis homo. aliquis equus

Secũde substantie sunt species in quibus sunt prime substantie: et harum specierum genera. vt homo et animal. Est em̃ aliq̃s hõ in homie qui est spẽs: et hõ in animali qđ est gen⁹. Individua substãtie dicũtur prime substãtie. q̃ prio substãt aliis. genera vero et spẽs eoꝝ dicũtur secũde substantie: q̃ scõo substant aliis. vt aliq̃s hõ dicit̃ grãmaticus et currẽs et animal et substãtia: ergo hõ dicit̃ grammatic⁹: currẽs: animal et substãtia. Itẽ ea que dicũtur de subiecto omnia predicãtur nomine et ratione: vt homo predicatur de sorte et de platõe. Eoꝝ vero que sunt in subiecto in pluribus q̃dẽ nec nomẽ nec ratio p̃dicatur de

subiecto: vt hec albedo vel hoc albū. In aliquibus aūt nomē nihil p̄hibet predicari de subiecto. rationē vero predicari de subiecto est impossibile: vt album predicatur de subiecto ratio vero albi nunq̄ de subiecto predicatur. Item secundarum substātiarum species est magis substantia q̄ genus: qua species est p̄opinquior prime substantie q̄ genus: et etiaz quia pluribus subst̄at. quibuscūq; eiz subst̄at genus et eisdem subst̄at species et cum hoc species subst̄at ipsi generi. Sed species specialissime equaliter subst̄at aliis: et equaliter sunt substantie: vt homo equus et similia.

¶ Circa hūc tertiū notandū est p̄dicamenta de p̄dicamentis in generali. cōsequēter auctor determinat de ipsis in speciali. Et primo de substātia eo q̄ substātia tripliciter precedit accidēs s. natura. diffinitōe ⁊ tpe. Et primo determinat de ipa diuisiue ponēdo talē diuisionez. Substaz alia p̄ria alia secūda. Cui⁹ rōem sic: oīs suba aut est vniuersalis aut particularis. Si ptcular sic est prima substantia. si vniuersalis est scōa substantia. Ex quo infert q̄ nō sunt ponēde tertie ⁊ quarte substantie: q; oīs substantia secūda dr̄ secūda p̄ter hoc q̄ secūdario subst̄at accidētibus. Est autem hec diuisio vt cōiter dicitur diuisio analogi in sua analogata ex eo q̄ nomen substantie p̄ius dicitur de prima substantia q̄ de secūda p̄ out substantia dicitur a per se substando q̄us talis analogia non tollat vniuocationez. quia ratio substantie conuenit vtriq; Sed tamen vt dicitur a per se essendo equaliter cōuenit omnib⁹ substātijs habēt esse per se. Unde substantia potest capi dupliciter. vno modo fundamentaliter ⁊ tūc est quidditas cōmunis vniuoce ⁊ in quid dicta de omnibus substantijs. Alio modo capitur formaliter ⁊ tunc significat relationem rationis fundatam in tali quidditate cōmuni comparata ad accidentia q̄bus habet subst̄are. ⁊ in predicta diuisione accipitur hoc modo. Unde prima substantia diffinitur sic. Est que proprie principaliter ⁊ maxie subst̄are dicitur. Et vbi ponitur que: q⁹ dat nobis intelligere genus diffiniti. s. substantiam formaliter sumptam. Et dr̄ p̄prie, ppter accidēs q̄ videtur subst̄are vt sup̄fi cies videl subst̄are albedini: nō tñ p̄prie subst̄at tanq̄ subiectū q⁹. licet tanq̄ subiectū quo. Et dr̄ principaliter ad differentiam secūdaz subarū q̄ nō principaliter subst̄ant. Et dr̄ maxime ad differentiam secūdaz substantiaz q̄ sunt spēs speciallissime: q̄ licet videant principalius subst̄are q̄ genera: nō tñ maxime subst̄ant. imo sola prima substantia maxime subst̄are dr̄. Et oēs hee particule circūloquūtur nobis ppriam dr̄iam ipsi⁹ diffiniti. Unde prima substantia p̄t capi dupl̄r vno modo p̄ se determīato ⁊ tūc natura incōmunicabilis q̄ subst̄at accidētibus dr̄ prima substantia. Alio modo p̄t capi p per se significato ⁊ formaliter. ⁊ tūc significat relatōez rōnis cum satiaz p actū intellect⁹ cōparantis aliquā primā substantiā ad accidentia penes hoc q̄ illa prima substantia primo subst̄at accidētibus. ⁊ hoc modo b̄ diffinit. Et sic dr̄ intelligi p̄dicta diffinitio. Prima substantia est q̄ ppie ⁊ principal̄r ⁊ maxime subst̄are dr̄. id est ē relatio fūdata in aliqua natura cui ppie p̄ncipal̄r ⁊ maxie cōuenit accidētibus subst̄are. Et quo p̄t cōcludi q̄ hec diffinitio ē quidditatiua acti datur p fūdamētū ⁊ terminū. Unde fūdamentū illius relatiōis ē suba prima fūdamētaliter accepta. ⁊ termin⁹ ē ipsius accidēs cum comparat. Secūdo sic diffinit prima substantia. Est que nec est in subiecto nec de subiecto dicit. id est ē relatio fūdata in aliq̄ natura cui repugnat esse in subiecto vt accidēs. ⁊ etiā dici de subiecto vt superius de suo per se inferiori. Et in hac diffinitione subintelligit substantia loco generis. Et dr̄. nec ē in subiecto ad dr̄iaz accidentium. Etiaz dicitur. nec de subiecto dicitur ad differentiam secūdarū substantiaz. Quia eiz prima substantia ē substantia. ideo non habet esse in subiecto. Et quia est prima ideo nō dicitur de subiecto: quia non habet aliquod inferi⁹ subsede quo possit essentialiter predicari. Et omēs predicte diffinitiones habent declarari in fundamentis. vt patet vel aliquis homo laut aliqbus est cui primo ⁊ principaliter conuenit substare.

Sciendum est secundo q̄ hic consequēter auctor diffinit secūdam subam dicēs. Secūde substātie sunt genera ⁊ spēs in q̄bus sūt p̄me sube. id est secūde formaliter accepte fūdant in naturis vel obiectis q̄bus p̄t attribui tertio generis vel speciei cōparatis ad accidentia qui

bus secundario substare dicūtur. Ideo scē substantie ꝑ per se ſignificato sunt relationes rationis que habent ꝓ fundamento obiecta de predicamento substantie quibus potest attribui intentio generis vel ſpēi ⁊ ꝑ termino habent accidentia quibus non primario sed secūdario substant. sicut hō est secūda substātia ⁊ aīal est secunda substātia. ⁊ tales p̄dicatiōes sunt denoiatiue. Cōsequēter ꝟ auto: pōit quādā diam iter ea q̄ sunt in subiecto ⁊ ea que dicūtur de subiecto dicens q̄ illa q̄ dicūtur de subiecto p̄dicātur nomine ⁊ rōne. sed illa q̄ sunt in subiecto nū ꝑ p̄dicāt rōne: licet aliq̄n nomine p̄dicētur. Unde ea que sunt in subiecto pñt ouplicit capi. Uno mō concretiue. alio mō abstractiue. Si abstractiue teneātur tūc nec noie nec rōne predicātur de subiecto ⁊ hoc vere ⁊ affirmatiue. Si cō cretiue bñ predicātur noie sed nō rōne ⁊ q̄dditatiue ⁊ essentialiter de subiecto: q: illud q̄ predicatur ratiōe explicat naturā eius de quo p̄dicatur. Cōsequēter auto: cōparat scās substātias iter se ponendo talē cōclusionē. Inf scās substātias spēs est magis substātia ꝑ gen?. Et ꝟ intelligitur de substātijs fūdamētaliter acceptis. Probatur sic. Illō q̄ est, ppinq̄us p̄me substātie est magis substātia ꝑ illud q̄ est remoti?. sed spēs est, ppiquior primo substātie ꝑ genus. ergo spēs est magis substātia ꝑ genus. ꝓna ꝑs. q: iter analogata illud participat pfectius rationē analogi q̄ ꝑ, ppinquius est primo. ⁊ mino: ꝑs: q: illud est, ppinquius p̄me substantie: per q̄ cōueniētius rñdet adūter rogationē factā ꝑ quid de ipa prima substantia siue q̄ magis ꝗdicat quid ditatiue p̄me substātie sed sic est de ſpē. nā si q̄rat. quid est socrates: ꝙuenīēti? rñdetur q̄ est hō ꝑ q̄ est aīal. Et si q̄ratur quid ē arbor. ꝙueniēti? rñdet q̄ ē arbor ꝑ plāta Scdo, pbatur sic. Illud ē magis suba q̄ pl̄b? substat. sed spēs plurib? substat ꝑ gen?. ergo species ē magis suba ꝑ genus. mino: patet: q: quibuscūq; substat genus: eidem substat ⁊ species. ⁊ cū hoc ipi generi. q̄ sic intelligitur ꝟm aliq̄s: Quibuscūq; substat gen?. ⁊ spēs. id ē quibuscūq; ꝙ p̄dicat subiicitur gen? essentialr siue ēt denominatiue. eidē subiicitur spēs ⁊ cū hoc ipi generi: dūtū sit p̄dicatio directa. ⁊ tale p̄dicatus non ptineat ad diam. ⁊ hoc ptz per illā regulā. quic quid est prius prioꝛe ē pri? posterioꝛe. ⁊ quicquid est superius superioꝛe est superius inferioꝛe.

Sciendum est tertio ꝙ consequenter auto: cōparat spēs adinuicē ponēdo talē cōclusionē. Oēs spēs spālissime de gñe substantie dicūtur de genere substātie. ꝓbatur q: illa q̄ eq̄liter sunt, ppinqua prime substantie eq̄liter sunt subē. sed spēs spālissime equaliter sunt, ppīque prime substantie nec vna substat ꝑ alīā: sicut hō nō substat accidētibus per asinum aut equum. ¶ Non enī ponit oꝛdo inter aliquas substantias respectu huius q̄ est substare: nisi vna substet ꝑ alīā. ergo cōclusio vera. Et ꝓpter eandē causaz iter primas substantias vna nō est magis suba ꝙ alia. vñ ad hoc ꝙ aliquid dicatur magis substantia nō sufficit ꝙ pluribus substet: q: tūc gen? eēt magis substantia ꝙ species. sed requiritur ꝙ immediatius ⁊ pluribus substet. ⁊ ideo ꝙius gen? pluribus substet ꝙ spēs eo ꝙ plurima accidētia ifunt generi ꝙ spēi. tñ q: spēs immediatius substat ꝑ genus. ipa est magis suba ꝑ genus. ꝙ aūt spēs immediatius substet. q̄z genus ꝑz. q: accidētia non insunt generi nisi mediante spē: ⁊ sic genus substat accidentibus sicut ⁊ spēs eis substat ⁊ cum ꝟ generi. genus aūt nō substat sibīpi. Unde substantia capitur dupl̄r. Uno modo dicitur a ꝙ se essendo: ⁊ sic nō suscipit magis nec min? ⁊ ē vnū predicamentū ab aliīs distinctū. Allio modo dr suba a substando siue ab actu substandi. ⁊ sic tm̄ suscipit magis ⁊ minus. nec est vnū predicamentum ab aliīs distinctū. sed p̄dicat denoiatiue de substātia primo modo capta. vt cū dr ꝙ vna substantia est magis suba ꝑ alia. dr intelligi ꝙ plures actus substandi insunt vni substantie: q̄z alteri. Et manifestum est ꝙ talis predicatio est denominatiua.

Sed cōtra predicta arguitur. Primo

sic. genera generalissima dicunt de subo ⁊ tñ nō predicantur noie ⁊ ratione cū nō hñt rōnem. ergo dicta quā pōit auto: iter ea q̄ sunt in subiecto ⁊ dicūtur de subiecto nō est bñ posita. Scdo arguit sic. loco diffiniti licet ponere suaz diffinitionē. ergo si nomē de aliq̄ p̄dicet ēt rō eī? de eo dē p̄dicabit. ⁊ ꝓna. si illa q̄ sunt in subo p̄dicēt noie de subiecto etiaz rōne p̄dicabūt. Tertio arguitur sic. secūde sube nō sunt sube. ergo male dr ꝙ inter scās subas vna est magis suba q̄z alia. añs ꝑz. q: oīs suba ē ens p se. sed scde sube nō dūtentia p se. tū primo q: sunt in alio. ⁊ in primis. tū scdo q: secūde sube sunt genera ⁊ spēs. sed genera ⁊ spēs sunt respect? rōnis ⁊ sic non sunt sube.

¶ Quarto arguit sic. gen? plib? substat q̄z species gē gen? ē magis suba q̄z spēs. Quīto arguit sic oīs, ppia passio cōuenit plus vl̄ q̄z pudari. sed substare est passio sube. ergo pri? cōuenit substantie vniuersali q̄z partic̄lari siue prime substātie.

Ad rõnes. Ad primã conceditur maio: ꝛ distinguit mai: vel ꝙ pdicetur rõne. i. diffinitiõe ꝛ sic cõceditur. vel rõne. i. cõceptu quidditatiuo: ꝛ sic negat. ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃d predicet rõni sufficit ꝙ includat ẽntialiter in alio de quo predicat. Ad secdam cõcedit añs ꝛ pria ꝓña sz negatur vltima. q: nõ opz si diffinitio alibi pdicetur de hoĩe ꝙ ꝓpter hoc explicet naturã hois Sñ sicut dictũ est predicari rõne est pdicari eẽntialiter. mõ diffinitio accidẽtis nõ predicatur de subiecto eẽntialiter. quare nec rõne. Ad tertiã dr distinguẽdo añs. vel si capiatur formaliter ꝛ sic cõceditur. vel fundamẽtaliter ꝛ ꝓ se denoiatis ꝛ sic negatur. Et ad cõfirmatõez dr ꝙ nõ sunt in alio sicut accidẽs in subiecto sed sicut supius in suo inferiori. Ad quartã cõcedit añs ꝛ negat ꝓña. q: iz pluribus subsit: nõ tñ immediatius nec pluribus modis. quare non magis substat.

Ad quintaz dr ꝙ substare aptitudinaliter est passio substantie communis ad primam ꝛ secũdam. Substare vero actualiter primo conuenit substantie particulari.

Hijs visis: dicendum est de communitatibus et proprietatibus substãtie. Commune est omni substãtie in subiecto nõ esse quia esse in subiecto solum competit accidenti. Hoc patet in primis substantijs per diffinitionem prime substantie. In secundis autem patz inductione et sylogismo. Inductione sic. homo non est in subiecto. equus non est in subiecto ne ꝙ animal et sic de singulis: ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Sylogismo sic. nihil eorum que sunt in subiecto predicantur nomie et ratione de subiecto. sed omnis secunda substantia predicatur nomine et ratione de subiecto. ergo nulla secunda substantia est in subiecto. Hoc autem non est proprium substantie: sed etiaz differentie cõpetit et hoc intelligitur de differentijs substãtie. Nec est instãtia de partibus substantie que sunt in suo toto. et ideo videntur esse in subiecto. quia aliter est modus essendi in vt accidens est in subiecto: et aliter sicut pars est in suo toto vt patuit. Item omnibus secundis substãtijs et differẽtijs earuz conuenit vniuoce predicari de primis. Hec enim omnia predicantur de primis substãtijs nomine et ratione: quare vniuoce predicantur. Item omnis prima substãtia significat hoc aliquid. idest individuum et vnum numero. sed secũda substãtia videtur significare hoc aliquid sub appellationis figura: eo ꝙ est in prima substãtia vel etiã de essentia eius: non tamen significat hoc aliquid: sed poti? quale quid: siue quid cõmune. Non enim illud qõ significatur per secũdam substantiã est vnum nũero: sicut illud quod significatur per primã substantiam. Item substãtie nihil est contrariũ. sed hoc non est proprium substantie. quia non conuenit soli substãtie: sed etiam quãtitati et quibusdam alijs.

Circa hũc textũ notandũ est ꝓmo ꝙ determinato de substãtia ꝑm se ꝛ ꝙtum ad eius esse substãtiale. ꝓnter determinatur de ipsa ꝑm eius esse accidẽtale. Et rõ ordinis est. q: substantia vniuscuiusq; precedit accidẽs. Iz iste. ꝓprietates se hñnt accidẽtia ipsius substãtie. quare determinato de ipsa q̃tum ad esse essentiale. conuenienter determinatur de ꝓprietatibus eius q̃ sunt ser. Quarz prima est. cõmune est omni substantie in subiecto non esse. quã partẽ. ꝓbat auto: de primis substãtijs ꝙ diffinitionẽ earũ. de secundis vero ꝓbat inductione et silogistice vt clare patet intuenti. Dec aũt ꝓprietas sic ẽ intelligẽda. Cõmune est

omni substātie esse p se ⁊ nō esse in alio sicut accidens in suo subiecto. Per hoc qđ dicit esse. excludunt nō entia. que q̄uis nō sint in subiecto: tñ ens nō ꝓuenit hec ꝓprietas. Per hoc vero qđ dicit nō esse in alio sicut accidēs in ſbiecto excludit: accidētia. ⁊ q̄uis hec ꝓprietas videatur esse negatiua: tñ p seipsā intelligit vna affirmatiua q̄ est. Cōe est omni substātie esse p se. nā esse p se est ꝓprius modus ipsius substātie: sicut esse in alio est ꝓprius modꝰ accidētis. Ex quo patet: q̄ nulla substātia ꝑdicat denoīatiue denominatiōe ꝓprie dicta. Probat q̄ q̄cquid p̄dicat denoīatiue est ī subiecto. ꝫ nulla suba est ī subiecto. g̃ nulla suba ꝑdicat denoīatiue. Circa tñ hāc ꝓprietatē aduertēdū est q̄ suba accipitur dupl'r. Uno modo gñal'r. p oī illo q̄ est reponibile ī p̄dicamēto ſbe sive directe sive īdirecte sive p modū p̄cipij ⁊ dīe subalis. ⁊ hoc modo materia ⁊ forma sūt suba. Alio modo capitur spāliter. p oī illo qđ est reponibile in recta linea p̄dicamentali solū: ⁊ tūc differētie suba les nō sunt suba. Hoc notato dicat: si capiat primo mō tūc hec ꝓprietas est. ꝓpria suba q̄rto modo. patet. q̄ ꝓuenit oī suba solī ⁊ ſp. ergo est ꝓpria quarto modo. ꝫ̄ia patet p locū a diffinitione. Dicit secūdo q̄ si capiat substātia spāliter tunc hec ꝓprietas est. ꝓpria secūdo modo eo q̄ cōuenit oī substātie ⁊ non solī: cum' etiā cōueniat differētijs substātialibus. ergo ⁊c. Sed contra hoc instat: q̄ ptes integrales subē sunt substātia ⁊ tñ sunt ī subiecto. ergo male dictū est. Cōe est oī substantie in subiecto nō esse. Ad hoc dicit q̄ partes integrales licet sint in alio nō tamen ſm illū modū essendi in quo aliq̄d est ī subiecto sicut accidens: sed bñ sunt ī subiecto ſm primū modū essendi in. Quāuis aūt hec ꝓprietas sit ꝓpria substantie ſm se accepte: tamen non est cōmunis omni substantie. id est substantie multiplicate per sua inferiora.

Sciendum est secundo' q̄ cōsequenter auto: ponit secundam ꝓprietatē substantie: dicēs. Cōe est omnibus secūdis substātijs ⁊ earū differētijs vniuoce p̄dicari de primis. Cuius ratio est q̄: secūde substātie ⁊ differētie earū p̄dicantur y no nomine ⁊ vna rōne de primis. ergo p̄dicāt vniuoce ꝫ ꝫ̄ia p̄ diffinitionē vniuoco. q̄ñs ps q̄ oēs scde subē ⁊ differentie earū sunt de rōne essentiali ⁊ q̄dditatiua primarum. sed p̄dicari rōne est predicari ſm eē essentiale ⁊ q̄dditatiuū. ergo secūde substātie ⁊ differētie earū p̄dicantur rōne de primis. Unde predicari vniuoce accipit' dupl'r. Uno mō gñal'r vt est predicari vno nōie ⁊ vna rōne sive p̄dicatū sit explicatiū ſbiecti sive nō. ⁊ sic accidētia bñ p̄dicāt vniuocede prima substātia. Secūdo modo accipit vt est p̄dicari vno nōie ⁊ rōne explicatiua nature eī de q̄ p̄dicat. ⁊ sic nihil p̄dicat de primis substātijs vniuoce sine rōne: nisi sc̄de substātie ⁊ differentie earū. Est autē hec ꝓprietas substātijs vltīs. ꝓpria quarto mō. ⁊ ꝓpria primo mō substātie in cōi. q̄ cōuenit soli ⁊ nō omni: cū nō cōueniat substātijs singularib⁹: sed est. ꝓpria secūdo mō secūde substātie vltī accepte specialr. p substātia vltī repōibili in recta linea p̄dicamētali. Cōsequēter auto: ponit tertiā. ꝓprietatem dicēs. Omnis prima substātia significat hoc aliq̄d. id est oīs prima substātia est vna nūero sive idiuiduū de genere substātie. Et ībi accipit actus signatus. p actu exercito. q̄ nulla ꝑia substātia significat hoc aliq̄d: ⁊ cū nullū sit signū ad placitū institutū sed significatur p signa ad placitū institura. Cōsequēter addit auto: q̄ secunda substātia vl def hoc aliq̄d significare sub appellatiōis figura: tñ nō significāt hoc aliq̄d sed quale quid. id est nō est indiuiduū ⁊ singulare: sed est quale quid. id est p̄dicatū q̄ddītatiuum. ⁊ eēntiale dicibile de primis. Et ratio quare videtur hoc aliq̄d significare est ista. q̄ appellam⁹ nōie substātie ꝑticulare sicut appellam⁹ socratē hoīem ⁊ iō videt secūda substātia hoc aliq̄d significare. nō tñ videt significare illā rem quam appellam⁹ eā. Et rō est. q̄ significare hoc aliq̄d est significare substātiam incōmunicabilē. significare vo q̄le q̄dē significare substātiā cōicabilē. quare sequitur q̄ secūda substantia significat quale quid: ⁊ nō hoc aliq̄d. Et temp in p̄dictis debz capi actus signatus pro actu exercito.

Sciendum est tertio: q̄ consequenter in hac p̄ē auto: ponit q̄rtā. ꝓprietatē substātie dicens. q̄ substātie nihil est cōtrarium. id est vna substātia nō est alteri cōtraria. pbatur q̄ cōtraria pōt verificari de eodē successiue. sed nō sunt aliq̄e substātie q̄ successiue possint verificari de eodē. ita q̄ mō verificetur ⁊ postmodū nō verificetur. ergo vna suba nō est alteri cōtria. Pro declaratiōe huī⁹ est aduertēdū q̄ suba accipit tripl'r. Uno mō. put se extendit ad oēs illud qđ p se vl reductiue reponit ī p̄dicamēto suba. Alio mō put se extendit ad oēs illud qđ p se repōit ī p̄dicamēto sbe sive sit directe sive īdirecte. Tertio

accipitur magis ppie, p illo qđ reponit per se in recta linea predicamētali. Secūdo est aduertendum q cōtrarietas reꝫ de qua est hic ad propositum accipitur tripliciter. Uno modo generaliter: prout se extendit ad repugnantiaꝫ habitus ⁊ priuationis. ⁊ isto modo accipitur cōtrarietas cum dicitur: q principiarer ū naturaliū sunt cōtraria. Secūdo modo vt se extēdit ad repugnātiam duarū differentiarū ex opposito diuidentiū idem genus. ⁊ sic accipitur cōtrarietas cū dicitur q in vnoquoꝫ genere ē vna prima ꝺrietas id est vna repugnātia duaꝫ differentiarū ex opposito diuidētiū idem genus. Tertio modo capitur cōtrarietas pro repugnātia duarū formarū oppositarū mutuo se expellētiū ab eodē subiecto. ⁊ hoc modo capitur hic. Hijs notatis dicitur primo q si substantia ⁊ cōtrarietas accipiantur primo modo substantia bene habet contrariū. Probatur qꝫ forma substantialis ⁊ priuatio illo modo ꝺriātur. Secōo ꝺr q si substātia ⁊ ꝺrietas accipiāt̄ secōo modo substātia bñ hꝫ ꝺriū. ptꝫ q: due ꝺrie diuidētes idē genꝰ isto mō sunt ꝺrie. Tertio ꝺr q si substātia ⁊ cōtrarietas accipiant̄ tertio mō tūc in substātia nō est cōtrarietas. ptꝫ q: in substātia nō sunt forme actiue ⁊ passiue mutuo se expellentes ab eodem subiecto. igitur.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. Propriū est substātie in subiecto nō esse: gꝰ male ꝺr q: est cōe. Secōo arguit sic. Differētie substales, nō hnt rōnem cū eaꝫ nō sit ꝺria. ergo male ꝺr q pdicātur noīe ⁊ rōne. Tertio arguit sic. Secūda substantia significat. q. q significat prima. hꝫ prima significat ꝰ aliq̄d. ergo. secōa significat hoc aliq̄d. Quarto arguit sic. ignis ⁊ aqua sunt substantie ⁊ tamen cōtrariaꝫ aque. ergo substantie est aliquid contrarium.

Ad rationes. Ad primaꝫ distinguitur antecedens. vel substātie ꝑm se ⁊ ꝑm suā suppositionem simplicem ⁊ sic conceditur. vel ꝑm suppositionem personalem ⁊ sic negatur. Ad secundam dicitur q ad hoc q aliquid predicetur vniuoce sine rationē nō requiritur q habeat rationem siue diffinitionem sed sufficit q sit essentiale illi de quo predicatur. Ad tertiam dicitur distinguendo maiorem: vel de primario. etꝰ significato ⁊ sic negatur. imo significat naturā cōmunicabilem multis. vel de secūdario significato ⁊ eꝫ cōsequēti ⁊ sic cōcedit. Ad quartam conceditur maio: ⁊ distinguitur minor. vel ꝑm suas formas essentiales ⁊ sic negatur. vel ꝑm suas formas accidentales ⁊ sic concedit. Et ideo nihil est contrarium substantie per se. ppie capiendo cōtrarietatem.

Item substantia non suscipit magis et minus. Non enim dico q vna substantia non magis substat q alia: sed dico q vnaquaeꝫ substantia ꝑm esse suum non intenditur: neq; remittitur: vt album quando q est magis album: quando qꝫ minus albus. Sortes vero non est magis homo vno tempore: q alio tempore. nec magis homo q plato. Item proprie proprium est substantie cuꝫ sit vna et eadem numero ꝑm sui mutationem esse susceptibilem contrariorum: vt idem homo aliquando est albus: aliquando niger: aliquando calidus: aliquando frigidus: aliquando prauus: aliquando studiosus. Neq; est instantia de oratione quādo licet hec eadem oratio: sortes sedet. aliquando est vera: aliquando falsa: tamen hoc non est ꝑm sui mutationem: sed ꝑm mutationem rei: vt quia sortes sedet vel currit. Et ideo nota q verum et falsum sunt in rebus vt in subiecto: et sunt in oratione vt in signo. Unde equiuocatur modus essendi in: cum dicatur verum et falsum esse in rebus: et in oratione. Similiter equiuocatur susceptibile: cum dicitur. res est susceptibilis veri et falsi. et oratio est susceptibilis veri et falsi: sicut equiuocatur susceptibile cum dicitur vna est susceptibilis sanitatis et anial est susceptibile sanitatis.

Digitized by Google

Hec eñ suſcipit ſanitatem: q; ſignifi/cat eam. Illud vero ḋa eſt ſubiectum eius. Et ita hoc p̄dicatum non cõue nit oratioñi ſed ſoli ſubſtantie.

¶ Circa hũc tertiũ notãdũ eſt p̄mo q̄ determina to de quatuor p̄miſs, ꝓprietatibus. ꝑñ in hac ꝑte auto: determinat de quita dicẽs q̄ ſubſtãtia nõ ſuſcipit magis neq; min⁹. q̃ ſic exponit doc⁹ re bus. P̄dicatũ eſt ſubſtãtie, id eſt rei, deꝑdicame/to ſubſtãtie nõ ſuſcipe mag; ⁊ minus. id eſt non intẽdi ⁊ remitti ſeu in ꝓprio ſuo eſſe ꝓfici vl̃ im/perfici. Quicquid eiꝫ ſuſcipit mag; ⁊ min⁹ optꝫ q̄ ſit diuiſibile eo ⁊ q̄ poſſit ſucceſſiue acquiri cũ ergo ois ſuba ꝑm eſſentiaꝫ ſit idiuiſibilis ⁊ acq rak in mſtãt. ſequit q̄ nulla ſuba ſuſcipit magis neq; min⁹. ⁊ ſi arguak. aliq̃ ſuba eſt eẽntialit ꝑfe ctio: alia ⁊ hꝫ aliquos grad⁹ ꝑfectiõales q̃s non hꝫ alia. ergo ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Ad ḃ rñdet cõcedẽdo q̄ aliq̃ ſuba eſt eẽntialit ꝑfectio: alia ⁊ negak ꝓña. ḋa nulla talis ſuba in ſuo ꝓprio eſſe eſt intenſa aut remiſſa. ſed illã ꝑfectionẽ quã hꝫ habuit q̃n ꝓprio ꝯcepit eẽ. ideo poſt ſuũ eſſe nõ ad uenerũt illi⁹ gradus ꝑfectionales: ⁊ ſic nõ ſuſcꝫ pit mag; neq; minus. Vñ ſuſcipe mag; ẽ aliq̃d i ſuo ꝓprio eſſe ꝓfici. Sꝫ ſuſcipe minus eſt aliq̃d i ſuo ꝓprio eſſe imꝑfici. Et cã ſuſcipiẽdi magis ⁊ min⁹ eſt latitudo graduũ i forma q̃ q̃dẽ gradus diſtinguit̃ ex natura rei ab ipa forma. nec ſunt ꝺ eſſentia formę ꝑ ſe ſeiſed cõponũt ipam formaꝫ. Põt aũt hec ꝓprietas logicalit̃ exponi ſic. ꝓpri um eſt ſube. id eſt ꝺicibilibus. de ꝑdicamẽto ſube nõ ſuſcipe mag; neq; minus. Et hꝫ ḃ accipi ſuba vt ꝺr̃ a ꝑ ſe eſſendo: q: vl ꝺr̃ a ꝑ ſe ſubſtãdo bñ. ſu/ſcipit magis ⁊ minus vt ꝓprius vſuꝫ eſt.

Sciendũ eſt ſecũdo q̄ cõſequẽter ꝑe. hyſ. ponit ſex tam ꝓprietatem ſubſtãtie dicens. Maxime, ꝓpriũ eſt ſube cũ ſit vna ⁊ eadem nu/mero ꝑm ſui mutatiõeꝫ eſſe ſuſceptibilem ꝓtꝫ. In hac aũt, ꝓprietate ꝗtuor tãgunt. Primũ eſt q̄ ſuba eſt ſuſceptibil̃ cõtrariorũ. Et hꝫ ſic intelli gi. Suba eſt apta nata eſſe ſubiectũ cõtrariorũꝫ ⁊ hoc ſucceſſiue. ſicut hõ eſt aptus nat⁹ eſſe ſubie ctũ albedinis ⁊ nigredinis. virtutis ⁊ vitij, q̃ ſunt forme cõtrarie. Sẽdm q̃d tãgit̃ in hac ꝓprietate eſt q̄ ſuba ſuſcipiẽdo ꝓtia manet vna ⁊ eadeꝫ nu mero. ſicut idẽ hõ ſucceſſiue põt eẽ bonus ⁊ ma lus albus ⁊ niger. Et rõ hui⁹ eſt: q: oĩa ꝓtia ſunt accidẽtia. ergo ꝑñ adeſſe ⁊ abeſſe ſubiecto ꝓter ſubiecti corruptionẽ. ⁊ ꝙ ꝑñs idẽ ſubm numero eſt aptũ natũ ſuſcipe ꝓtia. Tertiũ q̃d tãgit̃ in illa ꝓprietate eſt q̄ ſuba ſuſcipiendo ꝓtia mutat. Et ꝓbatur ſic. Illud mutat q̃d ſe hꝫ aliter nũc q̄ pri⁹: ſed q̃n ſuba ſuſcipit aliq̃d accidens cõtrariuꝫ illi quod prius habuit aliter ſe habet q̄ prius. ſicut ſocrates aliter ſe habet q̃n eſt albus ⁊ q̃n eſt ni/ger. ergo ſuba ſuſcipit ꝓtia ꝑm ſui mutationem. Quartũ q̃d tãgitur in illa ꝓprietate eſt q̄ eẽ ſu/ſceptibile ꝓtiorꝫ eſt maxime, ꝓpriuꝫ ſube. q̃d ꝑõt exponi dupl̃r. Vno modo ꝑm q̄ illa dictio ma/rie ꝑõt teneri aduerbialr. ⁊ tũc ſenſus eſt. mari me, ꝓpriũ eſt ſube. id eſt, ꝓprie, ꝓpriũ. Alio modo ꝑõt exponi ꝑm q̄ illa dictio marie ꝑõt teneri no minaliter. ⁊ tũc eſt ſenſus. ꝓpriũ eſt marie ſube. id eſt prime ſube. Vñ hec ꝓprietas cõuenit tam primis ſubſtãtijs q̄ ſecundis ſed differẽter eo q̄ ſuſcipere ꝓtia primo ⁊ per ſe conueniũt ſubſtãtijs primis ſaltem actualiter ⁊ ex cõſequẽti ſcõdis ſi/cut homo non eſt albus niſi quia ſortes vel pla/to eſt albus.

Scaẽdũ eſt tertio: q̄ circa ꝑdicta ínci/dunt aliq̃ difficultates. Prima eſt vtrũ oratio ni cõueniat ſuſcipe ꝓtia. Et videt q̄ ſic: q: verũ ⁊ falſum ſunt ꝓtia. ſed eadẽ oro ſucceſſiue dicit̃ ve ra ⁊ falſa. ergo oro ſuſcipit ꝓtia. Pro ſolutõe hu ius eſt notandũ q̄ nõ eſt intẽtio autoris negare mutatiõeꝫ ab oratiõne que nũc eſt vera ⁊ poſtea fal ſa: q: impoſſibile eſt q̄ ſit trãſitus a contradicto/rio in cõtradictoriũ ſine mutatiõe nec entia a con trario in cõtrariũ. Si ergo oratiõ ſit nũc ḋa ⁊ poſt ea falſa optꝫ eam mutari. Sed vult q̄ iſta muta tio nõ ẽ ꝓprio in ipa oratione ſed i re. ita q̄ mutatio oratiõnis ꝑſuppoit mutationẽ rei. Et ꝙ ḃ diſtingui tur a ſuba. q: ꝑm ſui mutatiõeꝫ ⁊ multa alia mu tatione ꝑſuppoſita ipa ſuba eſt ſuſceptibil̃ ꝓtiorꝫ. Sc̃do aduertẽdũ eſt q̄ verꝫ ⁊ falſum ſunt in oratiõ ne, vt in ſigno. ⁊ dicũt formalr relationẽ confor/mitatis ⁊ diſformitatiꝫ ad rem. ita q̄ ſi oratiõ ſit con formis rei tũc eſt vera. ſi diſformis tũc eſt falſa. iõ nõ eſt intẽtio autoris q̄ oratiõ nõ ſuſcipiat cõtra ria. q: verꝫ ⁊ falſum ſunt ꝓtia. ⁊ ſũt in eadẽ oratiõne ſicut reſpect⁹ ꝓpij in ſubiecto. ſꝫ vult vt prius dic tum eſt q̄ oratio non ſuſcipiat illa niſi aliquod alius prius mutet. Hijs notatis ꝺr ad dubium q̄ oro ſuſcipit cõtraria ſed nõ prio ſꝫ ad mutatiõeꝫ rei. cũ ipa res primo ſuſcipiat ꝓtia. Et per ḃ ptz ſolutio ad obiectionẽ. Sc̃da difficultas eſt. vtꝛ eadem oratio poſſit ſine ſui mutatiõe eſſe quan/doq; vera ⁊ quãdoq; falſa. Et videtur q̄ non. ḋa tranſitus de cõtrario in cõtrariũ non põt intel/ligi ſine mutatiõe ⁊ auto: noſter videt hic nega/

Digitized by Google

reo2ōem esse mutabiles ꝫ dicit solā rez mutari qñ fit trāsit⁹ de vitate in falsitatē. ꝫ trāsit⁹ de vitate ad falsitatez ē trāsit⁹ de ꝓtrario in ꝓtrariū ergo vr̄ q oz̄o nō suscipiat ꝓtraria sine sui mutatiōe. Sedo sic vitas ⁊ falsitas ꝑm se videnť esse cōtraria. iō nō vr̄ possibile q eadē oz̄o trāseat de veritate ad falsitatē sine sui mutatiōe. Ad ista sit' dz q nō est possibile oz̄oem trāsire de veritate in falsitatē vel ecōuerso nisi fiat i ea mutatio respectiua. s. ꝺ formitatis ⁊ diffoꝛmitatis ꝓp ꝑns vitatis ⁊ falsitatꝫ q̄ ꝓsistūt i hac ꝺformitate ⁊ diffoꝛmitate trā nō ē tdi aliq̄ cōtrarietas absoluta ꝓo prie. ⁊ ista solā intēdit hic auct⁹ vitare.

Sed contra pr̄edicta arguit' ꝓio sic. aīal ē aīatū⁹ plāta. ꝫ Boetiꝰ. gᵒ q̄dā suba suscipit magꝫ ⁊ mīn⁹ ergo. ꝓtra istaꝫ ꝓpietatē:

Sedo arguit' sic. āgeli sūt sube ⁊ trā n suscipiūt ꝓtraria. gᵒ b ꝓpietas nō ꝙuenit oī substantie.

Tertio arguit' sic. eadē superficies nūero aliq̄n ē nigra aliq̄n alba ⁊ trā superficies nō ē suba. gᵒ b ꝓ pietas nō ꝙuenit solu substātie. Quarto arguitur sic. corpus celeste non est susceptibile contrariorum ⁊ tamen est vera substātia. ergo non conuenit omni substantie suscipere contraria.

Ad rationes. Ad pmā ꝺz q aliq̄d ꝺz duplr aīatū⁹ altero. Tuno mō q: duplr intrinsius ē aīatū: ⁊ tūc aīal nō est aīatius plāta. Alio mō q: in suis operationib⁹ vtit pluribꝰ potentijs aīe: ⁊ sic aīal bñ est aīatū⁹ plāta: nō trā ꝓptea seq̄t q suscipiat magꝫ ⁊ mīn⁹ q: nō intēdit nec̄ remittitur. Ad scdaz ꝺz q ꝙuis āgeli non suscipiāt ꝓtraria trā susceptibiles sunt ꝓtrariorum q: sunt mutabiles de bono in malū. Ad tertiaz ꝺz q superficies non suscipit albedinē tangz subiectū q̄. ꝺz enī intelligī q esse susceptibile contrariorꝫ tangꝫ subiectū q̄ ꝺz prio prīū substātie. Ad quartā ꝺz q corpa celestia sunt susceptiua ꝺiarꝫ contrariarꝫ vbiqꝫ sunt ꝑm diuersas ꝺifferentias situs. ⁊ etiaz susceptibilia sunt densitatis ⁊ raritatis.

Quantitatis aliud continuum. aliud discretum. Quā titas continua est cui⁹ partes copulātur ad eundē terminum cōmunē vt ptes linee copulātur ad p̄ctuz. Est aūt discreta quātitas vt numer⁹ et oratio. vñ due sunt species eius. nō enī est in numero aliq̄s terminus cōmunis ad quē ptes ei⁹ copulātur. vt in decez q̄nq̄ et q̄n q̄ aut tria et septē ad nullum terminū copulātur ꝫ semper discreta sunt. Est autē numer⁹ multitudo ex vnitatibus aggregata. similiter in oratiōe sillabe nō copulātur ad aliquez terminū cōmunē ꝫ vnaquęq̄ separata est ab alia:

Circa hūc textū notāduz ē p̄mo q determinato de suba ꝓcr ad. determinat ꝺ q̄titate. Cui⁹ rō est. q: q̄titas īmediati⁹ ī est sube q̄ alia accidētia: q: alia accidētia mediante q̄nte inherent substātie. sō imediate post determiatōez sube ad tor determinat de q̄titate ponēdo talē diuisionē

Quātitatꝫ aliꝺ ꝓtinuū. aliud discretū. Et ꝺz hec diuisio intelligī sic. Generis q̄titatꝫ aliud ē gen⁹ cōtinuū. aliud discretū. Et ponit aliud in

eutro gñe ꝓpter duas causas. Pma est ad ostendendū q hec diuisio non ē in spēs spālissimas. Scda est ad oñendū q mēbra huiꝰ diuisionis differūt eēntialiter. aliud enī qꝺ ē neutri gñis dicit diuersitatē eēntialē. Et huiꝰ diuisionis sic hēt tur sufficientia: q: oīs q̄titas denominatꝫ subaz ⁊ est mēsura eiꝰ. vel ergo denomiat eaz q̄tam ⁊ sic est q̄titas continua. vel quotā ⁊ sic est quātitas discreta. Tñ quantitas in gñali non diffinit in textu eo q non hz vnū denomiatiuū sed duo scz quantū ⁊ quotū. Accidētia aūt non diffiniūtur nisi ꝑm q denomināt substantiā. Posset tñ sic diffiniri quātitas ē ens mensuratiuū substātie. Et quantū diffinitur ꝛnto methaphisice sic. Quantuz est qꝺ ē diuisibile i ea que sibi insunt quoꝝ quodlz natū est esse hoc aliquid. Consequēter auct⁹ noster diffinit quantitē discretaz dicens quātitas discreta ē cuius ptes non copulantur ad aliquē terminū communē sed partes eius semper manent discrete ⁊ separate ab inuicem. sicut quantitas binarij que sunt due vnitates non coniūgūtur adinuicē p aliquē terminū communem squi ꝺz esse principium. vnitas ⁊ finis alterius. Deinde auct⁹ ponit diuisionem quantitatis discrete ⁊ diuidit eam in numerum ⁊ oratiōnē. Cuius diuisionis ratio est. quia oīs quantitas discreta est mensura alicuius rei. aut

ergo illa res est permanens ⁊ sic est numerus. aut successiua ⁊ sic est oratio. Unde numerus accipit vnitatem ⁊ speciem ab vltima vnitate non tamen ꝑm se considerate sed in ordine ad alias vnitates. q̄ autē numerus sit quantitas patet: quia ꝑm eum dicuntur quoti ⁊ etiam conuenienter respondetur ad interrogationem factam ꝑ quotum. nam si queratur quoti sunt homines intus: conuenienter respondetur decem vel viginti. numerus enim denarius mensuratur de cē homines ⁊ decē lapides ⁊ sic de alijs.

Sciendum est secūdo: q̄ numerus potest capi tripliciter. Uno mō ꝑ numero numerato. Alio modo ꝑ numero numerāte. Tertio mō ꝑ numero formali. Uel numerus numeratus sunt ipse res q̄ numerātur. ⁊ talis numerus nō est i ꝓdicamēto q̄titatis: nec forte in alio predicamēto q: potest dici de oīb⁹ predicamētis. ⁊ ille numerus vocatur transcēdens. Sed numerus nūeratus est ipa aīa q̄ numerat effectiue ipsas res. Sed numer⁹ formal⁹ simptus ē id quo formaliter nūeram⁹ aliquas res sicut vn⁹ duo tres. Ex his inferūtur duo correlaria Primū est numer⁹ numerat⁹ nō est quātitas. ꝑbatur quia nullū transcendēs est species quantitatis. Hz nūerus nūerat⁹ est transcēdens igitur ⁊c. mino: patet q: illud est trāscendēs qđ cōuenit enti anteq̄ descēdat in decē predicamēta. sed numerus numeratus est huiusmōi ergo ē transcēdēs. mino: patet q: ipsi enti cōueniūt ser passiones anteq̄ descēdat in decem predicamēta. ⁊ ille sint numerus numerat⁹ igitur correlarium verū. Secdo infertur q̄ nūerus numerās nō est ī ꝓdicamēto quātitatis: ꝑbatur: q: anima ē numerus numerās: sed aīa non est quātitas ergo numerus numerās nō est in ꝓdicamēto q̄titatis. Tertio infertur q̄ numer⁹ formal⁹ acceptus hz ꝑ illo quo formal⁹ numeram⁹ subsl̄ām materialē est in predicamēto q̄titatis. ꝑbat⁹ q: oīe illud est in ꝓdicamēto quātitatis qđ denominat subsl̄ātia quotā. ⁊ ꝑ qđ cōueniēter respondetur ad interrogationē factā ꝑ quotū, sed numerus formal⁹ acceptus est huiusmodi ergo numerus formaliter acceptus est species quātitatis. mino: pat⁹ q: ꝑ numer⁹ formaliter acceptū nos dicimur q̄ti. ⁊ similit̄ cum q̄rimur quoti sunt homines intus: respondetur decem.

Sciendum est tertio: q̄ oratio capitur multiplicit̄er. Uno modo ꝑ secūda intentione fundata sup̄ aliquo signo complexo: ⁊ sic oratio nō ē in ꝓdicamēto q: nō ens fale. Alio modo ꝑ oratiōe q̄ est signū mētale vel scriptus ⁊ sic est i predicamēto q̄litatis. nā si sit conceptꝰ est in ꝑia specie. si vocꝰ est in secūda ⁊ hoc est accipiatur ꝑ voce solū vel scriptura solus: q: si acciperetur ꝑo aggregato ex voce ⁊ significatione sic esset ens ꝑ accidens ⁊ non haberet reponi in aliquo predicamento. Et hoc infertur q̄ termini nō sunt in aliquo predicamēto vt sunt signa. ꝑbatur: quia termini vel accipiūtur ꝑ vocib⁹ vel cōceptib⁹ vel ꝑ scripturis diuisim ⁊ sic omnes termini mūdi erūt in predicamēto q̄litatis. vel capitur ꝑ voce ⁊ conceptu seu ratione significandi ⁊ sic sunt entia p accidēs: q: illo mō ē quid aggregatū ex voce que est ens reale ⁊ ratione significādi que data est ab intellectu. sed ens ꝑ accidens non habet reponi in aliquo predicamēto. ergo sequitur q̄ termini nō habꝫ reponi in predicamento: sed solū ipse res sunt in predicamēto ⁊ nō termini. Secūdo accipitur oratio ꝑ mēsura syllabaꝝ vocis. ⁊ illo mō oratio est species qualitatis. patet q: est mēsura syllabe lōgeve breuis. ergo est quantitas. Quia si quera tur quanta est hec syllaba: queniēter respōdetur breuis vel lōga: q̄ sit discreta ꝑs: q: ptes eius ad nullū terminū cōmunē copulātur hz manēt separate ⁊ distincte ab inuicē. capiūt tñ vnitatē ⁊ formā ꝑ aggregationē ipsaꝝ inter se. cōueniunt eīm numre⁹ ⁊ oratio in hoc q̄ vtrūq; icipit ab ꝑte diuisibili. hz numer⁹ ab vnitate. ⁊ oratio a littera. Unde ratio nō est ipse littere hz mēsura intrinseca ipsaꝝ litteraꝝ. Uel nō intēdit autor: nō dicere q̄ littere syllabe sint partes oratiōis que est quantitas. sed ex hoc q̄ syllabe non copulantur ad aliquem terminū cōmunez: quia partes orationis que est quantitas habent esse subiectiue in substantijs ⁊ ideo si syllabe non copulant⁹ ad terminū partes oratiōis que est quātitas nō copulātur ad terminū cōmunez. Sed circa predicta mouentur alię dubia. Primū est que ē ratio ꝑm quaz quātitas dicit⁹ de oīnibus speciebus. ⁊ vtrū vniuoce dicat⁹ de cōtinua ⁊ discreta: Et videtur q̄ nō: q: ꝑ prius dicit⁹ de vno mēbro q̄ de alio: ergo sequit⁹ q̄ nō vniuoce. Et hoc cōfirmat⁹ q: oē vniuocū ē prius diffinie duz q̄ diuidendū. ⁊ ꝑ oppositū equiuocū ē prꝰ diuidēdū q̄ diffiniendū. Hz prius autor: noster notificat quantitatē ꝑ diuisionem q̄ ꝑ diffinitionem. ergo videtur q̄ non sit vniuocū nec ꝑ cōsequēs gemus. Prosoluti one huius notandum est q̄ quātitas continua ⁊ discreta possunt cōpari ad

ſimum genus cõe qđ eſt quãtitas. ⁊ ſic neutra earuꝫ ẽ ꝓpꝛia quãtitate ꝓtinua. naz rõ menſurãdi nõ attribuitur quãtitati ꝓtinue niſi rõe quãtitatis diſcrete. ſicut vna nõ menſurat pannuꝫ niſi ex hoc ꝙ toties replicat ſuper a pannuꝫ. ſõ vlne nõ cõpetit rõ menſure niſi rõe ꝙtitatis diſcrete. Pꝛis dictis inferũtur duo correlaria. Primũ eſt ꝙ ꝙ̃ titas vniuoce dr de quãtitate cõtinua ⁊ diſcreta ꝓtz. qz ẽ genus reſpectu ipſaꝝ. ergo vniuoce ꝑdicatur de ipſis. Scõm correlariũ eſt ꝙ ratio menſurare non ẽ rõ quãtitatis vt ẽ genus. patz qz illa rõ per prius conuenit quãtitati diſcrete ꝙ̃ ꝓtinue. ⁊ per diſcretã cõtinue. ſz rõ gñis nõ conuenit p prius vnſuarũ ſpeꝝ ꝙ̃ alteri. necvnt p alteꝝ ñ. ergo ſequit ꝙ rõ menſure nõ eſt rõ quãtitatis ſz quã attribuitur ratio generis. Ad primã ptẽ ergo dubũ dr ꝙ ratio diuiſibilitatis ꝙ̃ eſt rõis eiuſdẽ in ptes eſt. ꝓpꝛia ratio quãtitatis ſibi cõuenies inquantum ei attribuit ratio generis. ⁊ vniuoce cõuenit ens oibus ſuis ſpẽbus. qđ pz er. v. methaphiſice. vbi diffinit eo modo quo genera diffiniũtur ⁊ hoc quãtuz eſt qđ eſt diffinibile in ea ꝙ̃ inſunt quoꝝ ſingulũ natũ eſt eſſe hoc aliqđ. i. põt diuidi in ptes eiuſdẽ rationis. Et quibus dictis poteſt haberi ꝙ ꝓpꝛia ratio quãtitatis eſt de ſe habere ptes integrales. Alio modo pz qz quantitas continua ⁊ diſcreta nõ diffiniũtur p menſuram ſz ptes ſm ꝙ copulãtur ad inuicẽ ⁊ nõ copulantur. qz̃ p ſe cõuenit eis eſſe ptibile ſeu diuiſibile. Itẽ. v. methaphiſice penes rõnes diuiſibilitatis ſumuntur ſpẽs quantitatis quia diuiſibile i non cõtinua eſt oro. ⁊ i continua ſunt alie ſpẽs quantitatis. ergo rõ diuiſibilitatis eſt ꝓpꝛia ratio quantitatis. Scõa difficultas eſt vtruz oratio ſit ſpẽs quantitatis diſcrete. Ad hãc difficultatẽ rñdeꝛ diuerſimõe. ꝺdam enim dicũt oro nõ ẽ ſpẽs quãtitatis diſtincta diſtinctione formali a numero. ſicut ſimitas a curuitate ita ꝙ nũer⁹ dicit multitudinẽ diſcretoꝝ. ⁊ oratio dicit talẽ multitudinẽ indeterminata materia ſcz in voce ꝓlata. ſicut ſimitas dicit curuitatem in determinata materia ſcz in naſo. Et ad Arĩ⁹. dicũt ꝙ ipſe loquebaꝫ ſm opinionẽ ſuã: tũc famoſam ⁊ non ſz ſuã ꝓpꝛiã opinionẽ qz vt dicit commentator. Ariſtoteles i logicalib⁹ non reprehendit opinionẽ falſam antiquoꝝ. ꝓpter eꝝ ſuã ũctutẽ. ſz in phĩa ⁊ methaphiſica dũ docẽs ẽ in experientiã reprehẽdit falſas opiniões. Et ſ̃ confirmant ꝙ Ariſto. v. methaphiſice diuidente quãtitatẽ in multitudinẽ ⁊ magnitudinẽ. ⁊ ſubdiuidit magnitudinẽ ⁊ nõ multitudinẽ. quare ſibi videtur ꝙ multitudinis non ſit niſi vna ſpẽs. Alĩ quibus etiã rõibus. pbãt. qz oĩs quãtitas diſcreta denominat ſubſtantiã quotã. ſed oratio non denominat orationem quotã. ergo oratio non eſt quãtitas diſcreta diſtincta a nũero. ⁊ pbatur minor: qz oratio eſt mẽſura ſyllabe breuis vel lõge. ſed ſyllaba non ẽ ſubſtantia. ergo ſequitur ꝙ oratio nõ eſt menſura ſubſtãtie. Preterea oẽ accidens ꝑdicatur denominatiue de ꝓpꝛia ſubſtantia dum tñ in concreto ſignificet. ſz ſ̃ modo nõ põt predicari de ꝓpꝛia ſubſtantia. ergo oratio non eſt quãtitas diſcreta. Et iſte mod⁹ dicẽdi ẽ valde ꝑbabilis. Alĩ⁹ mod⁹ dicẽdi ẽ ꝙ oro eſt ſpẽs quãtitatis diſtincta a nũero ⁊ ipe vt dicit autor ⁊ etiã Ariſto. Et ꝙ diſtinguaꝫ a ipe pz qz ipſe eſt menſura continua oratio vero diſcreta. Itẽ ipſe menſurat vocẽ. pferentis. Sed ꝙ diſtinguaꝫ a nũero pz diſtinguendo qz duplex eſt multitudo ſonoꝝ diſtinctoꝝ in oratione. plata. nã quoddã eſt quoꝝũdam diſtinctoruz acceptoꝝ in ſe ⁊ p modũ ꝑmanentiũ. alia ẽ diſtinctoꝝ ſonoꝝ cũ ſucceſſione vnius ad alteꝝ ⁊ talis vocatur oratio. Et ſz ſucceſſio ſit cauſa materialis circũloquiꝫ tñ cauſam formalẽ. Et ad argumẽta alterius opinionis rñdetur negãdo minorẽ qz licet oratio que eſt quãtitas non habeat concretũ vſitatũ. ꝓpter penuriã terminoꝝ tamen nõ. phibet quin poſſet ꝑdicari ſi hẽret cõcretũ vſitatũ. immo argumẽta eoꝝ deducũt ad oppoſitũ. ⁊ hoc ſic. oĩs quãtitas diſcreta denominat ſubſtãtiã quotã vel ꝑdicaꝫ denomĩatiue de ꝓpꝛia ſubſtãtia. ſed oro eſt quãtitas diſcreta qz ꝑm eos non diſtinguitur a numero. ergo oratio denomĩat ſubſtãtiã quotã vel predicatur denominatiue de ꝓpꝛia ſubſtantia qđ ipſi negãt. ⁊ ſic argumẽta ipoꝝ concludũt cõtra ipos. Et ad Ariſto. dr ꝙ verũ eſt ꝙ non ſubdiuidit multitudinẽ ſed locus ab autoritate nõ tenet negatiue. ⁊ ibi expreſſe probat orationem eſſe ſpeciem quantitatis diſtinctam a numero ⁊ ſic patent rationes ab vtraq; parte.

Sed contra predicta arguitur ꝓmo ſic. oẽ predicamentũ hz vnũ modũ predicãdi de ꝓpꝛia ſubſtãtia. ſed ꝙ̃tas non hz vnũ modũ predicãdi de ipſa. ergo non eſt vnũ predicamẽtum. Scõo arguitur ſic. nũer⁹ non eſt ens abſolutum. ergo non eſt ſpecies quantitatis antecedens probatur quia numerus eſt multitudo: ſed multitudo eſt relatio cum multuz ſit reſpectuum. ergo numerus non eſt ens abſolutum:

Digitized by Google

Tertio arguitur sic. oñe accidẽs habet vnũ subiectũ. sed numerus nõ habet vnũ subiectum. ergo numerus nõ est accidẽs. Quarto arguit sic. oratio vt hic accipitur est solũ mẽsura vocis plate. sed vox, plata non est substantia ergo oratio vt hic sumitur non est mensura substantie ⁊ per consequens est quantitas.

Ad rationes. Ad primaz dicitur cõ

cedendo maiorẽ ⁊ negãdo minorẽ quia habet vnũ modũ ꝓdicandi ſm rẽ scz. predicari in quãtũ. ⁊ ille modus diuiditur in duos modos predicãdi speciales scz in quotũ ⁊ in aliũ modũ predicandi cui nõ est nomen impositũ. ideo loco illius accipimus modũ ꝓdicãdi generalẽ scz modũ predicandi in quantũ. Ad secũdã dicitur negãdo añs. ⁊ ad ꝓbationẽ dicit q multũ accipit dupliciter. Uno mõ fundamẽtaliter scz pro illo qõ est multũ ⁊ sic multũ nõ ẽ relatiuũ. Alio modo accipitur prespectu ad aliũ ⁊ formaliter ⁊ sic multũ est relatiuum ⁊ multitudo est relatio. Ad tertiã dicitur q nõ oporteret oñe accidẽs habere vnũ subiectũ numero sed sufficit q habeat vnũ subiectũ aggregatione ideo nõ est inconueniens q maiora sit vnitas in accidẽte ꝙ in subiecto. Ad quartã dr cõcedẽdo maiorẽ: ⁊ minorẽ: sed distinguitur vel prio q ꝓ se ⁊ sic cõcedit. vel ex cõsequẽti ⁊ sic negat. ⁊ etiã q illud qõ est mẽsura accidentis est mẽsura illius in quo est tale accidens. ⁊ etiã nõ est de rõne ꝙntitatis q sit mẽsura substantie sed q sit diuisibilis in partes quarũ aliquot apta nata est esse hoc aliquid.

Quãtitatis cõtinue. alia linea, alia superficies. alia corpus. alia tẽpus alia locus. vnde quinq; sunt species eius. q; autẽ linea sit ꝙntitas continua patet: quia ptes eius copulãtur ad aliquẽ terminũ cõmunẽ: puta ad pũctum. et ptes superficiei ad lineã. partes autẽ corporis ad superficiez partes autẽ tẽporis adinuicẽ vt ẽ/ritum et futurũ ad ꝑsens. ptes aũt loci ad eũdem terminum copulantur ad quem corporis particule.

Circa hunc tertium notandũ est prio q determinato de quantitate discreta: ꝓsequẽtur autor determinat de quantitate ꝓtinua ipam sic diffiniens. Quantitas cõtinua est illa cuius partes copulãtur ad aliquẽ terminũ cõmunẽ q est principiũ vnius ⁊ finis alterius. Et diuidit in has species scz in lineã superficiem corpus. tempus. ⁊ locum. Cuius diuisionis sic habet sufficiẽtia. q; oñis quãtitas est mensura substãtie. vel ergo ẽ mẽsura intrinseca. vel extrinseca si intrinseca ꝝ est dupliciter. quia vel mẽsurat ſm vnã dimẽsionẽ vel ſm plures. Si primũ sic est linea. si secũdum hoc est dupl'r. q; vel mẽsurat ꝑz duas dimẽsiones ⁊ sic est superficies. vel ſm tres ⁊ sic ẽ corpus. Si sit mẽsura extrinseca hoc ẽ dupl'r: q; vel est mẽsura durationis ⁊ sic est tẽpus. vel magnitudinis ⁊ sic est locus. Uñ linea diffinit' sic. est longitudo sine latitudine ⁊ ꝓfunditate cuius extremitates sunt duo pũcta. linea enim imaginarie cauſatur ex fluxu pũcti in lõgũ ideo linea a fluxu punctus longitudinẽ. Et q; fluxus pũcti a pũcto incipit ⁊ in pũctuz terminat ideo extremitates linee sunt duo puncta. Quis autẽ linea nõ sit sine latitudie ⁊ ꝓfunditate rñ nõ excludit latitudinẽ ⁊ ꝓfunditatẽ in sua diffinitõe: ideo bene dictũ est sine. latitudine ⁊ ꝓfunditate. q; autẽ linea sit quãtitas patet: q; mẽsurat substãtiam. Et q sit cõtinua patet: q; ptes eius terminãtur ad aliquẽ terminũ cõmunẽ scz ad punctũ. in linea enim sunt duplicia pũcta. q̃daz sunt in actu ⁊ sunt illa q̃ terminãt lineã. alia sunt in potẽtia: ⁊ sint illa q̃ cõtinuãt eã. Uñ linea põt capi dupl'r. Uno modo ꝓ illa re q̃ vna dimẽsiõe mẽsurat. ⁊ sic linea nõ est quãtitas. q; de ipa ꝓdicat' does nominative vt dicẽdo linea ẽ q̃ta. Alio mõ capitur ꝓ illa dimensiõe vnica q̃ mẽsurat illã rez ⁊ sic linea est quãtitas. Et si quer' quare pũcta in linea cũ ex ipis non cõponatur. Rñdetur q necessario ponũtur ad cõtinuandã vel terminandã ipam lineam. q; illa pũcta nõ sunt linea sed soluz se habent ꝙ modũ principij ꝓtinuãtis ptes linee vel terminãtis ipam lineã.

Sciendum est secundo q superfi/

es est longitudo cũ latitudine ⁊ sine ꝓfunditate cuius extremitates sunt due linee. Rõ huius ẽ q; superficies caulat' ex fluxu imaginario linee in latũ: ergo superficies longitudo cũ latitudine ⁊ q; ille fluxus incipit a linea ⁊ finit in linea: iõ extremitates eius sunt due linee. Copulãtur aũt ptes superficie ad lineã in potẽtia. Et sicut i linea sunt duplicia pũcta scz in actu ⁊ in potẽtia: sic etiã in superficie sunt duplices linee scilicet in actu ⁊ in potentia. Consequẽter autor ponit

diffinitionē corpis que est. Corp⁹ est longitudo cū latitudie ⁊ pfunditate ca⁹ extrema sunt due superficies. Corp⁹ enī imaginarie causat ex fluxu superficiei in pfundū. ideo a superficie hz latitudinez ⁊ lōgitudinē. ⁊ a fluxu superficiei in pfundz hz pfunditatē. Et q: ille flux⁹ icipit a superficie ⁊ termīatur i superficiē. iō extremitates sunt due superficies in actu. Copulātur aūt ptes ei⁹ ad superficiē in potētia. Et q superficies ⁊ corp⁹ sint quātitates pz q: sunt mensure substātie. Qd aūt sint continue pz. q: ptes eius copulātur ad aliquez terminū cōem. Dīn corpus capitur dupl'r. Uno modo ꝓ substātia q̄ apta nata est plurib⁹ dimensionibus mēsurari: ⁊ sic corp⁹ est de genere substantie ⁊ non est quātitas. Alio mō capit ꝓ illa trina dimēsione qua mēsurat ipa substātia ⁊ sic est quātitas. Unde eo mō quo hec spēs diffinitre sunt nō sunt ꝓprie notificate q tales diffinitiones cū ipse sint negatiue. tñ pōt dici q tales negationes fundātur in affirmatiōe ⁊ etiam hoc modo habēt diffiniri a methaphisico cū ꝓprie debent diffiniri sicut diffinit pbs ipas in .v. methaphisice. linea est quātitas diuisibilis ſm vnuz superficies est quantitas dimisibilis ſm duo. ⁊ corpus ſz tria. Uel sic linea est quantitas mensurans ſm longum tantum. superficies ſm longitudinem ⁊ latitudinē. ⁊ corp⁹ ſm lōgitudinē latitudinē ⁊ pfunditatem.

Sciendum est tertio. q consequen

ter auto: determinat de quātitate q̄ dr mēsura extrinseca eo q talis mēsura nō erit subiectiue i suis mēsuratis. Et sunt due spēs scz tēp⁹ ⁊ loc⁹ tps enī non est i rebus nisi talibus quas mēsurat sz est in prio mobili. ⁊ locus ē in locāte ⁊ non locato qđ mensurat. Et diffinitur sic tps ē mensura motus ſm prius ⁊ posterius. i. tēpus ē mensura prioris ⁊ posterioris in motu. Qđ aūt tps sit quātitas pz. q: est mensurativū substātie. duratiōes enī substātiaꝝ mēsurātur tpe. Et q sit ꝓtinua ꝓbatur: q: ptes eius copulantur ad aliquē terminū cōem scz nūc indiuisibile. ꝑterīt enī ⁊ futurꝫ copulātur ad tēm indiuisibile siue ad nūc qđ est finis preteriti ⁊ presens futuri. Unde tps nō habet esse nisi in successione ⁊ ē d genere successiuo quorum ptes non pñt remanere simul in esse. ergo esse vnius repugnat esse alteri⁹. Consequēter auto: determinat de loco ponēdo q sit quātitas q: est mēsura locati. Et q sit quātitas cōtinua pz q: ptes ei⁹ copulātur ad aliquē terminū communē scz ad eundē terminū ad quem pticule corporis copulantur. Sed contra hoc instatur locus dr relative ad locatū. ergo locus non est quātitas. Secūdo pticule corporis ⁊ loci nō terminātur ad aliquē terminū cōem ergo terti⁹ est falsus. añs ꝓbatur: q: particule corpis terminantur ad superficiez ⁊ pticule loci nō: q: locus ē superficies ⁊ ptes superficiei nō terminātur ad superficiem. Ꝓo solutiōne est aduertendū q locus habet aliqđ materiale ⁊ illud est vltima superficies corporis. cōtinētis. hz etiā aliqđ formale ⁊ illud est immobilitas vt dr. iiij. phicoꝝ. Dis dictis ponūtur aliqua dicta. Primum est q locus formaliter captus nō est spēs quātitatis ꝓtinue ꝓbatur ꝑ Aristo. v. methaphisice qui non enūerat locum inter spēs quātitatis. vbi commentator ponit rōnem qnare. Aristo. obmisit locū dicens: q locus non est quātitas ſz opinionē. Aristo. ſz tñ ſm opinionē famosam quā insequitur in predicamētis. Secūm dictuz est q ptes loci non pñt copulari ad eundem terminū cōem ad quem ptes corporis terminātur. ⁊ hoc ꝓbat secunda rano imperfecta. Tertiū dictū est q locus materialiter accept⁹ non est spēs quātitatis continue distincta a superficie. ꝓbatur q: locus est superficies vltra: corpis ꝓtinētis vt dr. iiij. phicoꝝ. Sed quid dicendū est ad autorē ⁊ Aristo. qui ꝓbat locū esse spēm quātitatis continue. Ad hoc rndetur q non loquūtur ſm opinionē ꝓpriam sed ſm opinionē ponentiū locum esse ꝓpriā equale locato. ⁊ ſm illā opinionem hec oia essent vera. ſz hec opinio reprobatur quarto phisicoꝝ.

Sed contra predicta arguitur ꝓ

mo sic. pfectū ⁊ impfectū non variāt spēm. ſz linea superficies ⁊ corp⁹ nō differūt nisi ꝑ pfectū ⁊ impfectū. ergo nō differūt spē. Scōo arguitur sic. Linea superficies ⁊ corp⁹ non sunt accidentia: ergo non sunt quātitates. añs ꝓz q: oē accidens hz subiectū sibi adequatum. ſz illa nō sunt hmōi qđ ꝓz q: nō dabile est subiectū qđ nō habeat lōgitudinem latitudinē ⁊ pfunditatē. Tertio arguit sic. Tps ē quātitas ꝑ accidēs ꝓbatur v. methaphisice. ſz nūllū gen⁹ predicat de sua specie ꝑ accidēs. ergo tps non est spēs quantitatis.

Quarto arguitur sic. tps est quātuz ꝑ motū. ergo si tps esset quātitas a fortiori mot⁹ ⁊ ꝑ ꝑns esset ser spēs quātitatis continue. añs patet q: tempus est mēsura motus.

Ad rationes. Ad ꝓmam dicitur

q pfectū ⁊ impfectū in eadē spē non variāt spēz

ſed nō perfectum ⁊ imperfectum. ſed bene in diuerſis ſpēbus. Ad ſcōam negetur añs. ⁊ ad p̄. bationē negatur maior. q̄ non opz q̄one accidens habeat ſubiectū adequatū ſic q̄ in eodem ſubiecto non ſint alia accidētia. Ad tertiā dz q̄ tps non eſt quātitas ſic q̄ per accidēs predicatur de rēpoze. immo p ſe primo modo dicendi p̄ dicatur de ipſo. ſed ſic dicitur p accidens q̄ tempus habet eſſe ab alio ſcz a motu ⁊ mobili ⁊ dependet ab illis in genere cauſe materialis ⁊ efficientis. Ad quartam dicitur diſtinguēdo antecedens vel q̄ tempus ſit quantum per motuz in genere cauſe formalis. ⁊ ſic negatur. vel in genere cauſe efficientis ⁊ ſic conceditur. C̄uis tamen videtur de mente Ariſto. v. methaphiſice q̄ motus ſit ſpecies quantitatis vt videbitur.

His viſis dicendum eſt de cōmunitatibus quantitatis. Prima communitas eſt. quātitati nihil eſt contrariū. vt bicubito tricubito vel ſuperficiei nihil eſt contrariuz quia contrarietas primo ineſt qualitatibus non omnibus ſed quibuſdam quantitas autem non eſt qualitas quare ſequitur q̄ contrarietas non eſt in quantitate. Item quantitas non ſuſcipit magis nec̄ minus. Non enim vna linea eſt magis linea c̄ alia nec numerus ternarius eſt magis numerus c̄ binarius: et ſic de alijs. Item proprium eſt quātitati ſm eam equale vel inequale dici. vt vnus numerus eſt equalis vel inequalis alteri numero: et vnum corpus eſt equale vel inequale alteri. et vna linea eſt equalis vel inequalis alteri linee.

Circa hunc tertium notandū eſt primo q̄ determinato de quantitate ſm ſe ⁊ abſolute. hic conſequenter auc̄or determinat de ea quantum ad eius proprietates que ſunt tres. Quarum prima eſt quantitati nihil eſt contrarium: quia contraria ſunt forme actiue ⁊ paſſiue adinuicez: ſed quātitates nō ſunt forme actiue ⁊ paſſiue. ergo quantitates non ſunt cōtrarie. Poteſt tamē dupliciter intelligi q̄ quātitati nihil eſt contrarium. Uno modo q̄ nihil ſit ei contrariū p̄ accidens: ⁊ ſic in quātitate repitur contrarietas q̄ ſuperficies alba per accidens contrariatur ſuperficiei nigre. Alio modo poteſt intelligi q̄ nihil cōtrariatur ei per ſe accipiendo contrarietatem p̄ repugnantia duarum differentiarum idem genus diuidentiū. vel p̄ repugnātia priuatiōis ⁊ habit⁹. vel etiā p̄o repugnātia p̄fecti ⁊ imperfecti ⁊ ſic in quātitate reperit contrarietas. Si vero capiatur contrarietas p̄rie p̄o repugnātia formarum actiuaz ⁊ paſſiuarū: ſic in quātitate nō eſt contrarietas. ⁊ hoc modo accipitur c̄ontrarietas in predicta p̄prietate. Conſequēter auc̄or ponit ſcām p̄prietatē que talis eſt. Quantitas non ſuſcipit magis nec̄ min⁹. Patz q̄ vna linea non eſt magis linea c̄ alia. nec vna ſuperficies eſt magis ſuperficies c̄ alia. nec̄ magis c̄ ⁊ ⁊ linea c̄uis vna ſit maior ⁊ alia minor. Unde magis ⁊ minus ⁊ maius ⁊ min⁹ differūt quia ſuſcipere maius ⁊ minus eſt ſuſcipere maiorem extenſionem vel minorem partium quātitatis ita q̄ illud eſt maius q̄ō eſt plus extenſum. Suſcipere autem magis ⁊ minus eſt in ſuo p̄prio eſſe ⁊ ſubſtantiali perfici ⁊ imperfici. Et c̄uis quantitas ſuſcipit magis ⁊ minus vt dictuz eſt. tamē non ſuſcipit magis ⁊ minus. Sunt autem iſte due p̄prietates p̄prie quantitati ſecundo modo eo q̄ conueniunt omni quantitati ſed non ſoli.

Sciendum eſt ſecūdo q̄ tertia p̄o. prietas c̄titatis ē. Proprium eſt c̄titati ſm eam equale ⁊ inequale dici vt p̄z ex cōi vſu loquēdi cū eſſe aliqua duo eiuſdē ſunt quātitati dicimus q̄ ſunt equalia. cum vero ſunt diuerſarum quantitatū dicimus ea eſſe inequalia. Equalitas eſt ⁊ inequalitas ſunt relatōes fundate in quātitate. Unde in predicta p̄prietate hec prepoſitio ſz poteſt dicere duplicem habitudinem. vno modo poteſt dicere habitudinez cauſe formalis ita q̄ ſit ſenſus. proprium eſt quantitati ſm eaz formaliter equale ⁊ inequale. ſed hoc eſt falſum: q̄ ſm quantitatem non dicimur equales formaliter cum equalitas ſit relatio qua formaliter dicimur equales. Alio modo poteſt dicere habitudinem cauſe efficientis ⁊ ſic eſt verū q̄ dicimur ſm quātitatez equales vel inequales effectiue.

Unde aduertendū est q equalitas vel inequalitas nō est passio quātitatis. q: ois, ppria passio ē idē realiter cū suo subiecto. sed equalitas vl' inequalitas nō est idē realiter cū suo subiecto scz cū quātitate g⁹ sequit' q nō ē ppria passio q̄titatis. mino: p3: q: quecūq; p se ponūtur in diuersis p̄dicamētis distinguūtur realiter. ꝫ equalitas ⁊ inequalitas reponūtur in p̄dicamēto relationis ⁊ nō quātitatis ergo distinguūt realiter a q̄titate. S3 q̄d dicēdū ad auctore ⁊ Ari. dicentes q equalitas ⁊ inequalitas ē passio quātitatis. Dicāt q voluerūt solūmodo p equalitatē ⁊ inequalitatē intelligi. q̄ppria passionē q̄titatis. ⁊ posuerūt actū, p aptitudinem istō cōuenit quātitati: q: ꝫm eā aptitudinaliter dicāt equale vl' inequale ⁊ talis relatio aptitudinalis nō distinguit' realiter a tuo fundamento q: ꝑ hoc incidat cōtradictionem q fit quātitas ⁊ q nō sit talis aptitudo addicit equale vel inequale.

Sciendum est tertio: q; præter has

diuisiones habitas de quantitate ē vna alia talis. Quātitatū alie sunt q̄ntitates p se. ⁊ alie p accidens. Istī quātitates p se sunt ille de q̄bus iā determinatū est ⁊ hīr directe ponit in p̄dicamēto quātitatis. S3 quātitas p accīs est illa q̄ non p3 p se reponit in p̄dicamento quātitatis sicut albedo quātitas p accīs: q: quāta fuerit superficies istī albū. forte dices. ergo si superficies est lōga ⁊ lata vel mēsurat ꝫm lōgitudinē ⁊ latitudinē: sic ēt albū erit longū vel latū. Sed hoc q̄d ē esse lōgū ⁊ latū nō ē de rōne albi q̄uis repugnat sibi esse sine quātitate. ⁊ iō albū est quātitas p accīs: q: est mensura subst̄ātie p superficiē q: non dicim⁹ albū esse longū vel latū nisi q: superficies est lōga vel lata: ⁊ silr nō dicimus actionē esse longā nisi q: tempus in quo fit talis actio est longum.

Et si arguatur q albedo idemptificatur realiter quātitati. quia illa nō distinguūtur realiter quenon possunt separari ⁊ separatim conseruari. sed albedo ⁊ quātitas sunt hmōi ergo nō distinguūtur realiter. Ad hoc dicitur q, ppter distinctionē realē istī aliquorū nō valet inferri possibilitas separatōis: q: adhuc illo stāte tpa habēt necessariā dependentiā adinuicē ⁊ pbat q distinguūtur realr q: que sunt i diuersis p̄dicamētis distinguūtur realr. sed albedo ⁊ superficies sūt i diuersis p̄dicamētis. ergo distinguūtur realr. maio: est nota er primo posterioꝝ ⁊ mino: p se ē manifesta. ergo conclusio vera.

Sed contra predicta arguitur Pri-

mo sic. locus sursuꝫ ⁊ loc⁹ deorsum ꝓtrariātur cū sub eodē gñe maxīe distāt. ergo in quātitate cōtrarietas. Sēdo arguitur sic. inequale suscipit magis ⁊ min⁹. Tertio arguit' sic. eqlitas ē ꝫm virtutē ⁊ iequal'. g⁹ hec ꝓpietas ꝓuenit alijs a quātitate. añs p3 q: hoies poterēs poꝛa re idē p̄dus dicūtur equalis ꝑ virtutis. Quarto arguit' sic in q̄titate ē motus ergo in quātitate est ꝓtrarietas. ꝓña patet q: oīs motus fit de contrario in contrarium.

Ad rationes Ad primam negetur

añs. et ad probationem distinguitur ꝓña. vel q maxīe distāt distātia formali ⁊ sic neget. vl' locali ⁊ sic, concedit: mō illa distātia nō sufficit ad ꝓtrarietatē. Ad scdam d̄r q equale vel inequale accipiūtur dupl'r. Uno mō, p fundamēto ⁊ sic eqlitas suscipit magis ⁊ min⁹. Alio mō accipit' formal'r p ipsa eqlitate ⁊ hoc mō nō suscipit magis ⁊ min⁹. Ad tertiā neget' añs. ⁊ ad pbationē distīguit' ꝓña. q: duplex ē equalitas. Quedaꝫ ē equalitas molis siue magnitudinis. Alia est equalitas ꝑtutis. ⁊ pria res dicūtur equales ꝫm talē equalitatē molis vl' magnitudis. ab' eqlitate vero ꝑtutis bene dicūtur aliq̄ equales eqlitate. hic autē accipitur equalitas, p equalitate molis ⁊ nō, p equalitate virtutis. Ad quartū concedit añs ⁊ distinguit' ꝓña vel capiēdo ꝓtrarietatē ꝓprie ⁊ sic negat. vl' gñaliter ⁊ sic concedit vt visum est in primo notabili.

Aliq̄d vero talia dicuntur quecūq; hocipsum qđ sunt alioꝝ dicūtur vel quomodolibet aliter ad aliđ vt duplus dimidij dupli. et dimidiū dupli dimidiū pater filij pater. filius patris filius: et maius minoꝛe maiꝰ: et minus maioꝛe minus. vel sub habitudine alterius casus vt similis simili similis. vicinus vicino vicinus.

Relatiuoꝝ tres sunt species. quedam dicuntur secundum equiparantiam vt quecūq; eodem nomine dicuntur vt similis simili simi-

lis.⁊ equalis equali equalis.et vici nꝰ.vicino vicinius. Alia ꝓm supra positionē dicūtur vt duplū triplum quadrista supraponuntur aliꝭ sicut dominus seruo supraponitur. alia vero ꝓm suppositionem vt seruus domino supponitur et filius patri et dimidiuꝫ duplo:duplo dimidiū.

Circa hūc tertū notandū est ꝓmo ꝙ determinato de quātitate ꝓsequēter auto: determiat de relatione. Et quāuis o:dīe ꝓfectōis qualitas ꝓcedit ad aliq̄d eo ꝙ qualitas est ens absolutuꝫ ad aliq̄d vero respectiuū.⁊ etiā multe relatiōes fundātur in qualitate.tñ auto: noster doctrinā Aristo.inseqūēs ꝓmus determinat de ad aliq̄d ꝙ de qualitate. Cuius ratio ē. q: vt cōmuniter dicitur plures relatiōes fundātur sup quātitatē ⁊ q̄litatē ꝙ sup quibuscūq; aliꝭ ꝓdicamētis.relatiōes aūt hñt cognosci ꝑ fundamēta ⁊ terminos ideo o:dine doctrine ad aliq̄d seq̄tur ꝙnta tē ⁊ ꝓcedit qualitatē. Unde hoc ꝓdicamentū cōuenīēs? noīatur hoc noīe ad aliq̄d ꝙ hoc noīe relatio vel hoc noīe relatiuū. Et ratio est: q: natura eoꝝ q̄ sunt in hoc ꝓdicamēto est esse dependens ad aliud tanq̄ ad terminū. sed talis dependentia magis explicite significatꝫ ad aliq̄d ꝙ ꝑ relationē vl relatiuū eo ꝙ hec ꝓpositio ad significat dependentiā.⁊ hoc nomē aliq̄d noīatiū ea⁹ significat terminū ille? dependētie. Et quāuis i reiveritate ad aliq̄d nō sit ꝓdicamētū cuz sit q̄ddam cōplexū vel ens ꝑ accīs.tñ circūlocuimur nos aliq̄d ꝓdicamētū ꝙa cuiꝰ diffinitiō i termi⁹ sic. Ad aliq̄d ꝙ talia dicūtur q̄cūq; hoc ipm qđ sunt alioꝝ dicūtur.i.referuntur.vel quomodolibet aliter ad aliud. Que diffinitio hꝫ sic exponi.talia id ē illa dicūtur ad aliq̄d id ē referunt ad aliud q̄cūq; id ē que hociꝑm qđ sunt alioꝝ dicuntur.id est referuntur ad aliud sub habitudine obliqui casus vt genitiui dariui accusatiui vl ablatiui. Cōuenit aūt relatiuis hec diffinitio tam ꝓm esse q̄ ꝓm dici. Unde relatiuū ꝓm dici. est quod de suo principali significato nō importat relationē. Relatiuum vero ꝓm esse est qđ de suo principali significato ⁊ totali importat relationem. Et est duplex. nā quoddā est relatiuū ꝓm esse reale qđ scz potest esse circūscripto oīi opere intellectus. Aliud est rationis quod.s.dependet ab intellectu ꝓm esse ⁊ cōseruari sicut sunt secunde intentiones. Relatiuū aūt reale ē duplex.quoddā ē aptitudinale siue fundamētale ⁊ tale sp requrrit terminū in aptitudine ⁊ predicatur de suo fundamento necessario ⁊ per se nō differt realiter ab eo. Aliud ē relatiuū actuale.ꝙ scz ipoꝛtat flationē q̄ requirit actu fundamentū ⁊ terminū ⁊ tale predicatur ꝓpinguiter de suo termio. Et illud adhuc est duplex.q: q̄ddā est extrinsecus aduenies.laiud est intrinsecus aduenies. Unde relatio intrinsecus aduenies est que necessario ponitur positis fundamento ⁊ termino in quacūq; distantia ponatur vt positis duobus albis in quacūq; distantia ita mediare cōsurgit relatio que est similitudo. Et dicitur intrinsecus aduenies:qz inseqtur naturā fundamēti ⁊ termini. Relatio vero extrinsecus aduenies est que nō necessario ponitur positis fundamento ⁊ termino:sed aliq̄d aliud requiritur vt posita potētia actiua ignis ⁊ in potentia passiua stuppe nō immediate ponitur actio:sed adhuc requirit approximatio adiuicē.

Scienduz est secundo:ꝙ ad hoc ꝙ aliquod relatiuū sit in hoc ꝓdicamēto reponibile requirit ꝓmo ꝙ sit relatiuū ꝓm esse. Secūdo ꝙ importet relationē realem. Tertio ꝙ illa relatio sit actualis. Quarto ꝙ sit intrinsecus aduenies. Quinto ꝙ a suo fundamēto realr distinguantur. Per primū aūt excludūtur oīa relatiua ꝓm dici. Per scōm vero oīes scde intēciones Per tertiū oīes relatiōes fundamētales siue aptitudinales ⁊ tales sunt eiusdē predicamenti cum suis fundamentis. Per quartum autez excluduntur ser vltima predicamenta que important relationes extrinsecus aduenientes. Relatiua aūt in tertiu diuiduntur sic. Relatiuoꝝ alia sūt equiparātie alia suppositiōis. alia supraositiōis. Cuius diuisiōis ratio est:q: oīia relatiua important respectū. Uel ergo importāt respectum equalitatis ⁊ sic sunt relatiua equiparātie.alia inequalitatis ⁊ hoc est dupliciter: quia aut dicūt respectū superioritatis ⁊ sic sunt relatiua supraositionis vel respectum inferioritatis ⁊ sic sunt relatiua suppositionis. Uñ relatiua equiparantie sunt que eodē noīe nominātur vt similis ⁊ simile. Relatiua vero suppositiōis sunt illa que importāt superioritatez ad sua correlaria sicut pater dñs ⁊ sic de aliꝭ. Relatiua vero suppositionis sunt que importāt inferioritatem respectu suoꝝ correlatiuoꝝ q̄

est illius et terminus. Oīa autē relativa que non importāt suptioritatē vel inferioritatē ad sua correlativa dicūtur relativa equipātie. Hūs dicit inferk q relatio intrīsec⁹ aduenīēs ē gen⁹ gñalissimū. Probāk q sit gen⁹. q: pdicak de pluribus differētib⁹ spē. ergo ē gen⁹. Et q sit gñalissimū p3. q: illud est gen⁹ generalissimū supra qō non est aliud gen⁹ supueniēs. Sz relatio intrinsec⁹ aduenīēs est hmōi. ergo est genus gñalissimū. minor p3. q: nihil predicatur de relatione quidditatiue nisi ens. Sz ens non ē gen⁹. ergo nō est aliq̄ genus supueniēs. Scō infertur q nulla relatio est intrinseca aduenīēs nec etiā rōis nec relatio realis trāscendēs est in pdicamēto relationis. q: relatio intrinsec⁹ aduenīēs nec ē gen⁹ generalissimū nec pdicatur essentialiter de ītis relationibus. igit nō sunt in pdicamēto relationis Exemplū de relatione trāscendēti. sicut idēptitas et diuersitas que non sunt alicuius determinati generis. quia idē et diuersum diuidunt ens et quodlibet genus entis.

Sciendum est tertio q iuxta p̄dicta incidūt aliq̄ difficultates. Pria est vtrū relatio sit ens extra aiaz. Et vr q nō. q: relatio nō ē nisi cōpatio vni⁹ ad alterz. Sz talis compatio nō nisi in itellectu et ab itellectu cōpāte. g⁹ nō ē ens reale sz ens in aīa. In oppositū est pbs quito metaphisice. qui diuidit ens in se in decē genera quoz vnū est relatio. Pro isto dubio ē notandū q de hoc inueniūtur duo modi dicēdi. Primus modus est q oīs relatio est ab aīa fabricāte. et probatur sic. q: non ē ponēda pluralitas sine necessitate. sed oīa entia pōt eque bñ saluari nō ponēdo tales respectus pter aīam sicut ponēdo. ergo tales non sunt ponēdi pter aīaz. et sic dicūt q oīs relatio est ab aīa causante. Sed istud dictū non pōt stare in veritate. probatur. q: sicut ens diuiditur in ens in aīa et extra aīam: ita relatiōes diuidūtur in relatiōes reales et rōis. Sz pria diuisio nō pōt stare. si ponerētur oīa entia oīno esse ab aīa fabricāte. ergo nec scda. Itē illud qđ cognoscitur p sensum ē reale. Sz relatio est hmōi. naz distantia solis a terra ē relatio. Constat aūt q potest cognosci p sensum. ergo ꝛc. Itē. pductio rei videtur esse realis alioquin intellect⁹ oīa. pduceret. Sz pductio termini ē relatio. ergo relatio est ens reale et non rōnis. Itē quandocūq̄ aliq̄ diuisum est extra aīam diuidēta sunt extra aīam. sed ens qđ bm se est reale diuiditur in decē genera. ergo ꝛc. Et istis rōnibus ponit alius modus dicendi sz q relatio est ens extra aīam. q: decē pdicamēta sunt decē rez pria principia quoz relatio est vnū. ergo ꝛc. Et ad argumētuz in contrariū dr q dupler ē compatio. vna est actualis quā facit intellectus compādo vnū alteri. et illa dependet ab intellectu compāte. alia est comparatio formalis q cōsurgit ex formalib⁹ rōibus extremoz. et illa ē in re pter cōparatiōes intellect⁹ Scda difficultas ē. quid intelligit autor: p bñ q i diffinitione relatiuoz ponitur. vel quomodo libet aliter ad aliud. Ad hoc rīdet q intelligit relatiuū referri ad aliō sub hītudine grī casus vel cuiuscūq̄ alterī⁹. Ulī qñ aliq̄d pdicak de aliq̄ recto illud nō est nota relationis sp hz fieri p obliquū. vt pr̄ filij pater. filij⁹ pr̄is filius. Sed forte vr q illa diffinitio conueniat relationibus rationis cum totum esse earz sit ad aliud se hēre sub habitudine obliqui casus. Ad hoc rīdetur q pdicta diffinitio non cōuenit ipis q: tales ꝓprie non dicūtur ad aliud: cū aliud sit dīa entis et dicat diuersitatem essentialē. sed tales relatiōes non sunt entia cum habeāt solū esse p operationē intellectus. ergo sequit q ꝓprie nō dicūtur ad aliō. q: ens nō est aliud a nō ente. quare pdicta diffinitio nō ipsis cōuenit. Tertia difficultas ē. vrū relatio realis sit eadē cū suo fundamēto. Ad hoc rīdetur q relatio realis actualis nō est eadē oīno cū suo fundamēto. Sz distinguitur realiter ab eo. Probatur. nulla vniuoca res limitata pōt continere opposita formaliter bm predictā idemptitatē. Sz in eodē fundamēto successiue fundātur oppositе relationes formaliter. ergo qua rōne contineret vnam istarū: eadem rōe contineret aliā per idemptitatē realē. et sic idē contineret opposita formaliter. Itē fundamentū pōt remanere sine relatiōe. ergo relatio distinguitur realiter a fundamēto. añs p3. q: posito q non sit nūl vna qualitas in mūdo tūc non ē similitudo. et cras gñetur alia qualitas eiusdē spēi tunc erit similitudo. ergo fundamentū pōt esse sine relatione. et p añs distinguūtur realiter ab invicē. Sz contra hoc instatur. q: si hoc stveru q relatio sit alia res a fundamēto tunc erit processus in infinitū in relatiōnibus. q: si similitudo sit alia res a fundamento ipsa cum alia similitudine erit eiusdem sicut due albedines sunt eiusdē spēi. et sunt similes. et ita due similitudines erunt siles et iterum ītreretur de tertia et quarta et quinta similitudine. Secundo sic. omnem rem realiter ab alia distinctam pōt deus facere sine alia. cum ergo relatio sit res distincta realiter

ter a fundamento: videtur q̄ deus poterit eam a fundamento separare ⁊ sic per seipsam facere. Ad primam dicitur q̄ in talibus ponendus est status in secundo processu. licet enim duo alba sint similia: non tamen due similitudines sunt similes. ⁊ si sunt similes seipis sunt similes. Et quia causa formalis non proprie denominat se ipsam: ⁊ ideo est status in secundo. Ad aliō dicit q̄ omnem rem distinctam ab alia ⁊ ipsa prior: deus potest separare: sed posterior: em non. relatio autē posterior: est essentialiter suo fundamēto. ideo non potest relationē separare a fundamento: cuius fundamentum possit esse sine relatione.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. Partes substātie sunt substātie: ⁊ tm dicūtur ad aliquid. ergo diffinitio puenit alijs a diffinito: Scdo arguitur sic. pfectas est ad aliquid ⁊ tm nō inferrur sub habitudiē alicui⁹ obliqui casus nō essi dicim⁹. paternitas filiationis paternitas. ergo diffinitio nō est bona. Tertio arguitur sic. ℣ Nullum equiuocum est genus. relatio est quoddam equiuocū. ergo nō est genus mino: patet. q̄ dō: de relatiōe reali ⁊ rōnis non vniuoce: sed equiuoce. Quarto arguit sic. Illa que ponūtur supra se nunc̄ pdicātur de seinuicem. sed vnū relatiuū nō pdicatur de correlatiuo. ergo nō ponitur supra aliud. ⁊ p̄ his nulla sunt relatiua sup: apositionis:

Ad rationes Ad primam dicitur: q̄ licet ptes subſtantie nō sint relatiua ſm esse sunt tamen relatiua ſm dici. Ad secundam dicitur q̄ licet paternitas bene referatur in cōcreto q̄uis non in abstracto. etiam paternitas non est relatiuum sed est relatio ⁊ ratio referendi.

Ad tertiam concedit̄ maio: ⁊ distinguitur mino: q̄ relatio pōt dupliciter cōsiderari. vno modo i ḡnali: vt dō: tam de relatiōe reali q̄ rōis tā extrinsecus aduenīēte q̄ intrinsecus. ⁊ sic relatio nō ē vniuoca nec genus. Alio modo capit̄ p relatione reali intrinsecus aduenīēte. ⁊ tūc ē pdicamentū ⁊ genus. Ad quartā dicitur q̄ dupliciter pōt poni in aliqua ſm sub ⁊ supra. Uno modo ſm rōem subiectabilis ⁊ pdicabilis. ⁊ hoc modo relatiua non ponuntur sub ⁊ supra. Alio modo ſm rationem cause⁹ ⁊ effectus. ⁊ hoc modo relatiua ponuntur sub ⁊ supra.

Post hec sequūtur cōmunitates relatiōis, Prima est q̄ contrarietas est relationi: vt virtus est cōtraria vitio: cum vtrūq; eorum sit ad aliquid. Hoc autem non conuenit omni relatiōi. duplo enim nihil est contrarium nec̄ triplo. Item relatiua suscipiūt magis et minus: vt simile dicitur magis et minus simile et similiter inequale. Sed hoc nō conuenit omnib⁹ relatiuis. Duplum enim nō dicitur magis et minus duplum. nec̄ triplū nec̄ pater. Item relatiua dicūtur ad cōuertentiā vt pater filij pater. filij⁹ patris filius.

Item relatiua sunt simul natura. simul enim sunt duplum et dimidium. pater et filius. Item relatiua posita se ponūt: et perempta se perimūt. vt si duplum est dimidium est: et econtra. et si duplum non est dimidium non est: et econtra.

Circa hūc tertiū notādū ē p̄mo q̄ hic p̄sequēter auctor noster determinat de relatiuis. ponendo cōmunitates ⁊ ppietates eor̄. Et ponit p̄mo duas cōmunitates quarū p̄ma est. Cōuenit relatiuis habere cōtrariū. p̄s. q̄ bonus ⁊ vitiū sunt cōtraria ⁊ sunt relatiua. ergo habere cōtrariū cōuenit relatiuis. q̄ etiā p̄uenit q̄litatib⁹ ⁊ nō cōuenit oīb⁹ relatiuis: nō habeī p̄trariū nō ē ppriū eor̄ ipis ḡrto mō. dō: cm̄ q̄ nullis relatiuis ſm eē p̄uenit habere p̄riū. ⁊ p̄s. q̄: illō cui⁹ totū eē ē ad aliō q̄dāmō se habere. ⁊ ē respectiuū ⁊ dependēs nō h̄s cōtrariū. q̄: cōtraria sunt forme actiue ⁊ passiue adinuicē. sed totū esse relatiuor̄ ē respectiuū ⁊ dependēs. ió nullū relatiuū ſm eē h̄s cō p̄trariū. Relatiua autē ſm dici pōt dupliciter cōsiderari. vno modo quo ad esse absolutū q̄ est alterius generis. ⁊ sic aliquā pōt eis eē contrariū. Alio modo q̄ad respectus quos ī cludūt seu connotant. ⁊ sic nihil ē eis p̄trariū. Pōt tm aliter dici: q̄ habere p̄trariū p accidens cōuenit relatiuis ⁊ nō p se. q̄: vbicūq; potest esse mot⁹ ibi est p̄trarietas. q̄ cū in relatiuis nō sit p se mot⁹ h̄s solū p accīs: sequit̄ q̄ ad aliq̄d nō h̄s p se p̄trariū sed solū p accīs. Scda cōmunitas relatiuo

ũ talis est. Cõuenit relatiuis suscipe magꝭ ⁊ mi
nus: ps q: relatiua p se intẽduntur ⁊ remittuntur
in suo ꝓpio esse: vt pater de me gli: simili ⁊ dissi
mili. ergo suscipe magis ⁊ minus cõuenit rela
tiuis. hoc tamẽ nõ est eis aliquo mõ ꝓprium. non
em̃ cuenit eis solis: sed etiã qualitatib⁹. nec etiã
oĩb⁹ sed solũ illis q̃x fundamẽta suscipiũt magꝭ
⁊ min⁹. sicut em̃ respect⁹ causat̃ a fundamẽto sic
ad intẽtionẽ fundamẽti sequr intẽtio relatiuo
rũ. Et quo ps q: sicut ad ad aliq̃d nõ est per se ⁊
primo mot⁹ sic ad aliq̃d nõ suscipit primo ⁊ p se
magꝭ ⁊ min⁹. tñ bñ ĩ ad aliq̃d põt eẽ p se mot⁹ az
aliq̃ relatio p se intẽdat ⁊ remittat. Et b nõ vult
obus negare ḋcto physico. sed vult negare so
lũ q ibi nõ est mot⁹ primo ⁊ p se. Et q ibi sit mo
tus p se pater. q: ibi est alia forma a forma absꝰ
luta ertẽtiue acq̃sita ⁊ pcedens de esse impfecto
ad esse pfectus. ergo seq̃tur q ibi est p se motus.

Sciendum est secundo q cõsequẽ

ter auto: ponit duas alias ꝓprietates quaꝝ pri
ma est. Relatiua dicũtur ad cõuertẽtia. Et põt
dupl̃r exponi. Uno mõ sic. Ad esse vn⁹ relati
ui sequr esse alteri⁹. vt ps in exẽplo terms. si pr
est filꝰ est. ⁊ si filꝰ est pr est. ⁊ si sic exponit est. p
priũ relatiuis scõdo mõ. q: cõuenit oĩ sed nõ soli
mõ ⁊ risibile hoc mõ dicũtur ad cõuertẽtiam
q: ad esse vn⁹ sequr ee alteri⁹. Alio mõ põt sic
exponi. Relatiua dicũtur ad cõuertentia. id est
referũtur ad se inuicẽ sm mutuã dependẽtia. s. q
sicut vnũ ꝑdicat de seipõ eũ obliquo suo cor rela
tiui ita etiã ecõtra. vt sicut dr. pr est filꝰ pater sic
etiã dicit. filius est patris filius. ⁊ sic exponẽdo
est. ꝓpetuum quarto modo. cõuenit em̃ oĩb⁹ rela
tiuis ⁊ solis. Differũt em̃ cõuersio conuertibili
tas ⁊ cõuertẽtia. q: cõuersio est passio. ꝓpõnum
in quib⁹ de subiecto vni⁹ fit predicatiõ. alteri⁹ et
ecõtra. Sed ꝙuertibilitas est passio eoꝝ que de
se inuicez vere ⁊ vniuersaliter predicãtur. vt hõ
⁊ risibile. Sed cõuertentia est referibilitas sm
mutuã dependentia ⁊ hoc solũ ꝙuenit relatiuis.
Secũda ꝓprietas est. Relatiua sunt simꝫ natu
ra. id est cõuertũtur sm essendi cõsequẽtiã. vt si
cut dñi sequr. pater est ergo filius est. ⁊ econtra:
Probatur q sint simul natura. q: illa q̃ posita se
ponũt ⁊ perẽpta se perimũt sũt simul natura. ⁊
hoc si vni nõ sit causa alterius. sed relatiua posi
ta se ponũt ⁊ perẽpta se perimũt ⁊ vni nõ est cã
alteri⁹. g̃ sunt simul natura. Relatiua tñ põt dupl̃r
accipi. vno mõ, ꝓdenoiatis vt pat̃ ⁊ filꝰ. p filiũ
q̃ genuit vl q̃ genita ẽ. ⁊ sic nõ oportet relatiua eẽ
simul natura. imo vnũ potest esse prius alio na
tura ⁊ tpe. Alio mõ põt accipi formaliter sine, q
p se significatis. s. p ipis respectibus. ⁊ sic oĩa re
latiua sunt simul natura. ideo hec, ꝓprietas cõ
uenit omnibus relatiuis q̃uis forte non conue
niat sol. ideo est eis, ꝓpria secundo modo.

Sciendum est tertio: q circa pre

dicta mouentur aliqua dubia. Primũ est. vtrũz
relatiuum habeat diffiniri per suũ correlatiuum
⁊ videt q sic q: sm porphiriũz necesse est in vtro
rũ q rationibus vtriusq; vti. ergo diffinitũr p se
inuicem. Itẽ cõmuniter dicim⁹. pater est res ha
bens filiũ. ⁊ filius est res habens patrẽ. ⁊ in tali
bus vnũ relatiuũ diffinitur p reliquũ. ergo ⁊c.
Ad hoc respõdetur dimissa opinione nonnul
lõrũ q vnũ relatiuũ non debet diffiniri p reliquũ
sed vnũ relatiuũ debet diffiniri p suũ fundamẽ
tum in recto: ⁊ p fundamentũ sui correlatiui in
obliquo. Unde si aliquis velit diffinire patrez:
debet sic diffinire. pater est aĩal: qđ genuit aliud
aĩal ex substãtia sua vel ex suo semine. ⁊ filꝰ est
aĩal genitũ ab alio aĩali existente ex semine ei⁹
existentis. Et q relatiuũ debeat diffiniri per fũ
damentũ ⁊ terminũ. ⁊ nõ per suũ correlatiuum.
ꝓbatur: q: diffinitio debet esse essentialiter noti
or diffinito. sed vnũ relatiuũ non est notius alte
ro: cũ ipa sint sil̃ natura. ergo vnũ nõ diffinit p
reliquũ. Itẽ si ita eẽt: seq̃ret q idez diffiniret per
seipm. ꝙđ ẽ falsum: q: vel ẽ notꝰ seipõ. ⁊ ꝓba
bat: q: aliq̃n idẽ refert ad seipm. Ad rões añ op
positũ ⁊ prio: ad auctentatẽ porphirii dr: q illa ẽ
diffinguẽda. vl̃ in, ꝓpria forma ⁊ sic nõ oz diffini
ri p reliquũ: vel ĩ suis fundamẽtis ⁊ sic cõuenit.
Ad aliã dr q tales dicte declaratiões nõ sũt diffinitio
nes sed sunt. q̃dã notificatiões imperfecte. Scõm
dum dubiũ ẽ. vtrũ spẽs ad aliq̃d: ⁊ spẽs q̃litat̃, sint di
stincte. Et vr q nõ. q: scia virt⁹ doctrina ⁊ disci
plina, sunt in predicamẽto ad aliquid. ⁊ etiam in
ꝑdicamẽto q̃litatis. ergo ⁊c. Et cõfirmat. ꝙ Naz
Aristo. dicit in ꝑdicamẽti q nihil, phibet gen⁹
esse ad aliq̃d ⁊ spẽs esse de alio ꝑdicamẽto vt scie
tia ⁊ disciplina: q̃ sunt gña sũt in ꝑdicamento ad
aliq̃d. ⁊ grãmatica ⁊ musica sũt ĩ ꝑdicamẽto q̃li
tatis. In oppositũ arguit. q: diuersoꝝ generũ ⁊
nõ subalternatim positoꝝ diuerse sũt spẽs ⁊ diffe
rẽtie ergo spẽs ad aliq̃d ⁊ q̃litatis nõ sũt eedẽ.
Ad argumẽtũ respondet negãdo q sint in prae
dicamento ad aliquid. imo sunt in predicamen
to qualitatis. quia de suo significato formali si
gnificant qualitatẽ. Et negat genus esse de vno
predicamento ⁊ speciem eius de alio. unde licet
doctrina ⁊ disciplina sint in predicamẽto ad ali

quā: non tñ scia ⁊ virtus ⁊ vitiū'. Et dicit vltra q̄ doctrina ⁊ disciplina nō sunt genus ad scientiam. Et ad aristotelem dicitur q̄ nō dicebat sm opinionem ꝓpriam sed dubitative.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. nulla forma simplex indiuisibilis habet contrarium ad suscipere magis ⁊ minus. sed relatiua sunt forme simplices: cum sint respectus indiuisibles. ergo nō suscipiūt magis ⁊ min⁹. Secundo arguitur sic. equale non suscipit magis ⁊ minus. ergo nec simile. ⁊ per consequens male dictum est. simile suscipit magis ⁊ minus.

Tertio arguit sic. homo ⁊ risibile dicūtur ad cōuertentiam ⁊ tñ nō sunt relatiua. ergo dici ad cōuertentiā nō est ꝓprij relatiuis. Quarto arguit sic. Illa q̄ opponūt nō ponūt seinuicem: ꝫ relatiua nō opponūt. g⁹ nō ponū t seinuicez⁹.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ nō est inconueniens q̄ aliqua forma manēs eadem sm spēm possit suscipere magis ⁊ minus ⁊ etiā habere cōtrariū. nā sicut fundamenta relationū possunt intendi ita etiā relationes fundate super ipsis. Ad secūdam negetur cōsequētia. q: nō est simile de qualitate ⁊ similitudine. q: eēlitas fundat in quātitate que nō suscipit magis ⁊ minus. sed similitudo fundat in qualitate que suscipit magis ⁊ min⁹. ideo similitudo pōt intēdi ⁊ remitti ⁊ non equalitas. Ad tertiā negetur añs q: cuertētia est passio relatiuoꝝ ꝙuis bene dicātur cōuertibilia. q: cōuertētia est referibilitas sm mutuā dependentiā: ⁊ hoc solum conuenit relatiuis. Ad q̄rtā dicitur q̄ ꝫ opposita nō ponūt seinuicē in eodē subiecto tamen bñ in diuersis. sic autem est in relatiuis. non enim ponūt se ponunt in eodez subiecto sed in diuersis.

Item alia diffinitio relatiuorū talis est. Ad aliq̄d sūt: quibus hoc ipsum esse est ad aliud quodāmodo se habere. Et hec diffinitio est propria relatiuorum. Iterū ꝓprium est relatiuorum q̄ si quis diffinite nouerit vnum relatiuorum diffinite noscet et reliquum: vt si diffinite nouerit quid sit duplum: diffinite noscet id cuius est duplum. necesse est enim in vtroq; rationibus vtriq; ꝙ vti:

¶ Circa hunc tertium notādum est primo q̄ cō sequēter Pe. hyſ. ponit diffinitionē ad aliq̄d cōuenientē solū relatiuis sm esse ⁊ est hec. Ad aliq̄d ꝺo talia sunt q̄b⁹ hoc ipm esse est ad aliud quodāmodo se habere. Que diffinitio sic exponit. Alia sunt ad aliq̄d quoꝝ ꝓprium esse se habet ad aliud quodāmodo. i. sm bitudinē alicuⁱ⁹ oblicuⁱ⁹ casus. Et ponit ibi. q̄b⁹ hoc ipm esse est ad: aliud ad differētiam relatiuoꝝ sm dicā. Sub hac tñ diffinitione solū cōprehendūtur relatiua ꝫ esse que ad seinuicē referūtur relatiōe reali: ad quaz tres cōditōes requirūtur sicut pet⁹ dictū ē supⁱ⁹ ſz q̄ ambo extrema a sint realia ⁊ ꝓp hoc iter nō entia solū reperiāt relatio rōnis. Secōz est q̄ sint realiter distincta: ⁊ ꝓpter hoc relatio idētitatis nō est realis. Tertiū est q̄ extrema sint eiusdē rōnis ⁊ ordinis ⁊ q̄ cōsurgat ex natura extremoꝝ ⁊ iō relatio creature ad creatorem nō est realis. nō em̄ distinguitur realiter a fundamēto. Et tñ ꝺz intelligi de relatiōe reali ꝓprissime sumpta: Cōsequēter ex hac diffinitiōe infert autor vnaz ꝓprietatē illoꝝ relatiuoꝝ dicēs. Proprium est relatiuis q̄ si ꝙs nouerit diffinite vnū relatiuorū: diffinite noscet ⁊ reliquū. Cuius rō est. q: totuz esse relatiui est ad aliud se habere. sed cognoscere relatiuum. ergo nō potest cognosci illud relatiuū nisi cognito illo ad q̄ refert. ergo si ꝙs diffinite nouerit vnū relatiuoꝝ diffinite noscet ⁊ reliquuz.

¶ Nō est tñ intelligēdū vt prius dictū est q̄ cognoscere relatiuū sit de diffinitiōe relatiui: q: diffinitio ꝓprie est essentialis diffinito. sed vnū relatiuū nō est notius alterno nec ꝓp⁹: q: ipsa sunt simul natura. ergo sequitur q̄ vnū relatiuū nō diffinitur per suū correlatiuū. tñ cognito vno facliter pōt cognosci reliquū. ⁊ rō est: q: vnūquodq; relatiuuz habet diffiniri per suum fundamētū ⁊ terminū cū ergo fundamentū relatiui sit terminus correlatiui ⁊ econtra: sequitur q̄ si quis diffinite nouerit vnum relatiuorū noscet partes diffinitionis alterius: ⁊ sic alter ꝙ potest facliter cognosci.

Sciendum est secundo: q̄ accidens absolutū ⁊ respectiuū differūt ab inuicē eo q̄ accidēs absolutū tñ ꝫ vnā dependētiā. s. ad subiectū. accīs vō respectiuū ꝫ duplicē dependentiā. vnam ſz ad subiectū in q̄tū est accidens. oē em̄ accidēs dependet a suo subiecto. Aliā autez dependentiā habet ad terminū in q̄tū est respectuū. oīs em̄ respect⁹ est ad aliquē terminū. ⁊ iō omne relatiuū habet diffiniri per subiectū. sicut

fundamentū positū in sua diffinitiōe loco ḡnis sicut alia accidētia ꝯcreta. vt si diceret. pr̄ē res hūs paternitatē. Habet etiā diffiniri p terminū siue fundamentū sui correlatiui positū loco differētie. ⁊ hoc in ꝑtibus relationis. Et q̄uis relatio semp̄ sit inter duo extrema: tn̄ non est in vtroq; tanq̄ in subiecto. sed in vno tanq̄ in subiecto ⁊ in alio tanq̄ in termino.

Sciendū est tertio q̄ iuxta predicta diffinitionē mouet rale dubiū. vtrū ipsa connumeret solū relatiuis ſm esse. an etiā relatiuis ſm dici. Et arguit cōtra ꝓpositū. q; aut illa diuisio relatiuoꝝ dat̄ p opposita aut nō. Si nō non valet diuisio. si sic. g⁹ relatiua ſm dici nō sunt relatiua ſm esse. g⁹ nō sunt relatiua. ⁊ sic relatiua male diuidūtur i illa. Si dicat q̄ mēbra debēt intelligi cuz p̄cisione tr̄ūc sequit q̄ relatiua ſm dici tn̄ sunt relatiua ſm dici ⁊ non in rei veritate. ⁊ ita non esset magis relatiua q̄ nigrū ⁊ album Preterea alterū mēbrū diuisionis. s. ſm esse conuertitur cū diuiso. g⁹ reliquū ſupfluit. añs prz. q; idē est homo absolute ⁊ homo ſm esse. s. ter idē erit relatiuū absolute ⁊ relatiuū ſm esse. Jō aliter dr̄ q̄ relatiua nullo mō diuidūt̄ i relatiua ſm esse ⁊ in relatiua ſm dici: q; sumēdo mēbra p̄cise relatiua ſm dici non sunt magis relatiua: q̄ homo mortuꝰ? sit homo. tn̄ aliqua entia sunt relatiua ſm esse vt prz. ⁊ quedā sunt relatiua ſm dici: vt sunt illa q̄ denoīatiue dicuntur ⁊ sunt in aliis generib⁹. ⁊ ſm aliā habitudinē dicūtur ad alia. tn̄ simpliciter loquēdo nō sunt relatiua Jō sic rādetur ad dubiū q̄ ꝓdicta diffinitio est cōueniēs relatiuis. hoc ꝓbatur: q; illa notificatio de relatiuis est conuenēs q̄ indicat rōez eoꝝ inq̄z tum sunt relatiua. sed nonficatio illa est huiusmodi. ergo ⁊c.

Sed contra predicta arguit̄. Jmo sic. caput nō est ꝑte ad aliq̄d. ⁊ tn̄ esse ei⁹ ē q̄dāmō se hr̄e ad aliq̄d. s. ad capitatū. g⁹ diffinitio illa nō solū conuenit vere relatiuis. Scdo arguitur sic. totū esse cuiuslibet accidētis est ad aliud scilz ad subiectū. ergo si hec diffinitio sit bona oē accidēs erit ad aliq̄d. Tertio arguit̄ sic. vnaq̄q; spēs oꝝ diffiniri per ꝓpriū genus ⁊ ꝓpriā differentiam. ergo vnaq̄q; spēs relatiuoꝝ potest diffiniri sine fundamēto ⁊ termino. Quarto arguitur sic. diuersa entia realiter distincta nō habent simul cognosci. sed relatiuū ⁊ correlatiuuz sunt entia realiter distincta. ergo non hūt simul cognosci. ergo male dictū est: q; si quis diffinite nō nouerit vnū relatiuoꝝ: diffinite nosset ⁊ reliquū

Ad rationes. Ad primā dicitur q̄ concedit maior ⁊ distinguitur minor. vel ſm istum ꝓprium esse ⁊ sic negatur. vel ſm suū esse 2mo tatū ⁊ sic concedit. ſz negetur ꝓña. q; ꝓprium esse eius ē absolutū. Ad ſ̄dam dr̄ q̄ nihil ꝓprie dr̄ esse ad aliq̄d nisi ei⁹ esse sit ad aliud tanq̄ ad terminū. ⁊ iō huius esse cuiusz accidētis sit ad aliquid: non tn̄ est ad aliud. Vel dr̄ ꝓprie loquēdo esse accidētis absoluti nō est ad aliq̄d: ſz ē in alio vt in subiecto. Ad tertiaz dr̄ q̄ vnaquēq; spēs relatiuoꝝ ex natura rei habet ꝓpriū genus ⁊ ꝓpriam ſ̄am: ⁊ per consequens posset diffiniri diffinitione quidditatiua p ei⁹ ēentialia: non tn̄ a nobis. p statu. possunt tamē diffiniri diffinitione data p additamentū que solū datur per fundamentū ⁊ terminū. ⁊ illa non est simpliciter quidditatiua sed est quidditatiua eo modo q̄ diffinire possumus respect⁹ quidditatiue Ad quartam dicitur q̄ simpliciter loquendo vnum relatiuoꝝ potest cognosci sine reliquo. tamē cognito vno facilr̄ cognoscitur reliquum.

Ualitas est secūdus qua in quales esse dicimur vt ſm albedinem dicimur albi. et scōm colorez colorati. et scōm iusticiam iusti. Qualitatis quatuor sunt species. Prima est habitus et dispositio. Differt autē habitus a dispositione. quia habit⁹ permanētior ē ⁊ diuturnior. vt sūt virtutes et sciētie. Scientia em̄ difficilime est mobilis: nisi forte grandis ꝑmutatio fiat: vel ab egritudie vel ab aliquo huiusmodi circa scientez similiter de virtute. iusticia enim vel castitas non cito de facili permutantur. dispositiōes vo dicūtur que de facili permutantur: vt calor: frigiditas: egritudo: sanitas. Unde habitus possunt dici dispositiones

et non ecouerso. Illi enī qui habitū habēt quodāmodi sūt disposīti vel melius vel peius ad ea que habēt. Dispositiones autem non sunt habitus. Unde habitus sic potest diffiniri. Habitus ē qualitas difficillime mobilis.

Circa hunc tertū notādū est p̄mo q̄ p̄sequenter auctor determinat de q̄litate q̄ in ordine predicamēto⁹ q̄rtū locū obtinet. ipsā p̄mo sic diffinies. Qualitas est ſm quā q̄les esse dicimur. In q̄ diffinitiōe subintelligit forma accidētal' loco supioris. Et hec ppō ſm dz dicere circūstātiaz causę formalis. non enī debet hic accipi q̄le p̄o quali generis qđ ad materiale. neq; p quali specici. neq; p quali trāscendente scz p q̄lu qđ sequitur esse rei q; sic oīa accidēs predicaretur in q̄le nec isto modo distingueret ꝓtra p̄dicari in quantum vel in quotū vl' ſzm alios modos p̄dicādi. sed accipitur hic q̄le ppūssime. l. p quali accidētali dicto denomiatiue a q̄litate. qđ solū debz dici q̄le simplr. Et predicari in quali hoc modo distinguit contra predicari ī quantū ⁊ sic alios modos predicandi. debet etiam in hac diffiniti one suppleri. nos substantie dicimur. id ē denomiamur Sic ergo declaratur hec diffinitio. q̄litas est forma accidentalis ſzm quā formaz nos substātie d̄nomiamur q̄les simplr. Cuius hoc sit posteri⁹ ⁊ mīn⁹ notū ſm naturaz q̄ ipa qualitas: tñ est p̄ius ⁊ notiꝰ quo ad nos nō enī pōt q̄litas diffiniri p̄ p̄ioza ⁊ notioza ſm naturaz: cū sit genus generalissimū. ideo ꝓuenienter describitur p quale qđ est eius effectus q; effectus q̄litatis est nobis notior ipsa qualitate. Uīi ip tius qualitatis q̄rtuor: sunt species. s. habitus ⁊ dispositio natural' potentia vl' impotentia. passio ⁊ passibil' qualitas. forma ⁊ circa hoc aliq̄d cōstās figura. Quaz sufficientia sic habetur. ois qualitas qualificat substātiā ergo qualificat eā ratiōe materie ⁊ sic ē forma ⁊ circa hoc aliq̄d cōstās figura. tal' efficqualitas q̄lificat substātiam quātū ad materiā licet effectue puenīat a forma substātiali. Uel' q̄lificat. substātiā ratiōe forme ⁊ dupl'r. q; vl' q̄lificat mediātib⁹ naturalib⁹ potentijs ⁊ sic ē habit⁹ ⁊ dispositio. vel. q̄lificat eā immediate ⁊ hoc dupl'r. q; vel est p̄cipiū determinatū opandi ⁊ sic ē passio ⁊ passibil' qualitas vel indeterminatū ⁊ sic est naturalis potēcia vl' impotentia. potēcia enī est ideterminata q̄tū ad actū opandi. Dicit aūt p̄sequēter q̄ hec diuisio est generis in suas species imediatas. ⁊ q̄uis diuisio generis in suas species imediatas nō possit esse nisi in duo. tū diuisio generis in species mediatas potest esse in plures cuiusmodi sunt hec species predicte. ideo vt dicitur sunt aliq̄e species immediate nobis innominate in quas diuiditur hoc genus qualitas

Sciendum est secundo q̄ potest dici ⁊ melius q̄ hec diuisio nō est. ppzie in spēs accipiēdo. ppzie spēm. sed in quoldā modos ita q̄ illi quattuor modi qui assignātur in tertu sunt quattuor: modi accidentales ipsius qualitatis sūpti ex diuersis habitudīb⁹ ad subiectū. Qđ aūt nō sint spēs patz. q; ipossibile est duas spēs eiusdē generis abstractiue p̄dicari de eodē ſ⁹ de eadē qualitate in numero p̄dicanť habitus ⁊ dispositio ⁊ naturalis potentia vl' impotentia. scz de colore sumpto ſm diuersas habitudines ergo sequitur q̄ iste ḡttuor nō sunt distincte spēs maio: patet. q; oīnis diuisio generis in species fit p differētias formales formaliter oppositas ergo impossibile est duas species eiusdez generis de eodē in numero abstractiue predicari. de hoc aūt alias magis videbitur. Est ergo p̄im⁹ mod⁹ qualitatis habitus ⁊ dispositio qui differunt abinuicē. q; habit⁹ est qualitas de difficili mobilis a subiecto. dispositio vero est qualitas de facili mobil' a subiecto. cōuenīūt aūt eo q̄ tā habitus q̄ dispositio dispōnūt subiecta ad opationē. ſz hit⁹ p̄fecte dispōit. dispositio ꝙo impfecte.

Sciendus est tertio: q̄ dispositio capitur dupl'r. vno modo generaliter. p oīni q̄litate dispōnēte subiectū siue illa q̄litas sit faciliter mobil' a subiecto siue difficulter. ⁊ sic dispositio distert ab habitu sicut suprius ab inferiori. ⁊ cōtinet habitū ⁊ dispositionē. ppzie dictā. Secundo modo accipitur specialiter. p qualitate de facili mobili a subiecto que dispōnit subiectū ī pfecte ad opationē. ⁊ sic distinguitur ꝓtra habitū. Et vt cōmuniter dr. q̄uis dispositio ⁊ hitus sint duo nōia nō tū sunt due spēs sed vna tm: q; res significata p habitū ⁊ dispositionē est eadē ſm essentiam. ⁊ differt solū ſm eē pfectū ⁊ imperfectum. ⁊ ideo habitus ⁊ dispositio cōueniēter ponūtur vna species. pfectū enī ⁊ ipfectū nō variant spēm. Potest tamen melius dici q̄ habit⁹ ⁊ dispositio nō sunt vna spēs: ſz sunt vnus mod⁹ vt supius dictū est. vnde sub hoc modo re...

Digitized by Google

ponūtur generaliter oēs qualitates disponentes subiectū ad operādū mediātib⁹ naturalib⁹ potētijs quarū q̄dā sunt corporales: vt sanitas robur egritudo ⁊ sic de multis alijs: alie sunt intelligibiles quarūq̄ dā sunt acq̄site vt sapiētia intellectus prudentia scientia ars. alie sunt infuse: vt fides spes charitas. ⁊ alie sunt concreate: vt species rerū in mētib⁹ angelor. In hac etiaz specie similiter reponunt oēs scientie ⁊ oēs artes ⁊ oēs virtutes morales ⁊ similiter vitia eis opposita.

Sed contra p̄dicta arguitur. Primo sic. Habitus est vnum predicamentum ab alijs distinctum. ergo non est species nec⁹ modus qualitatis. Secundo arguitur sic. risibilitas est habitus de difficili mobilis a subiecto ⁊ tamen nō est qualitas. ergo habitus nō est qualitas de difficili mobilis a subiecto. Tertio arguitur sic. nullus ens in anima est in predicamēto sed scientia est ens in aia. ergo est in p̄dicamento qualitatis. maio: patet: quia ens extra aiam diuiditur in decem predicamenta. Quarto arguitur sic. rationabilitas est qualitas ⁊ tamē p̄n eam non dicimur quales. ergo male dicitur qualitas est p̄n quam quales esse dicimur.

Ad rationes. Ad primaz dicitur q̄ habitus capitur tripliciter. vno modo pro forma priuationi opposita: sicut cum dicitur q̄ visus ⁊ cecitas opponitur sicut priuatio ⁊ habitus. Secundo modo capitur habitus pro ordine corporum ⁊ eorum que circa corpus sunt adiacētia. ⁊ hoc modo est predicamentum ab alijs distinctū. Tertio modo capitur pro q̄litate disponente subiectum perfecte ad operationē. ⁊ hoc modo capitur hic. **Ad secundam dicitur q̄** licet risibilitas sit qualitas de difficili mobilis a subiecto: non tamen disponit subiectum ad operationem mediantibus naturalibus potentijs. Dicendum tamen dicendum: q̄ risibilitas non est qualitas sed est subiectum. Non enim est de difficili mobilis a subiecto: cū non possit; nec aptata sit difficulter vel faciliter a subiecto remoueri: cum predicetur de eo in secundo modo dicendi per se. **Ad tertiam dicitur** q̄ ens accipitur dupliciter. vno modo pro ente q̄ habet esse in anima tā̄ in subiecto. vtale bene reponit⁹ in predicamēto. Alio modo, p ente q̄ non habet aliq̄ esse nisi esse cognitū in aia. ⁊ tale nō est in anima sicut in subiecto sed sicut cognitum in cognoscente, nec reponitur in predicamento. Scientia aūt est in aia p̄mo modo ⁊ nō scdo modo.

Ad quartā dicit q̄ rationabilitas est qualitas accipiendo quale pro quale generis aut speciei: non tamen accipiendo pro quali accidentale.

Secūda species qualitatis est naturalis potentia vel impotentia aliquid facile faciendi vel patiendi: vt sanitiuus dicitur qui naturalem habet potētiā vt nihil ab aliq̄b⁹ accidētib⁹ egritudinē inferētib⁹ patiatur. Et egrotatiuus dicit⁹ qui habet naturalē impotētiā aliquid patiendi. Durum aūt dicitur habere naturalem potētiam resistendi sectioni: et molle naturalem impotentiā: quia cito secatur. Cursores enim et pugillatores dicūtur simul de specie: non quia exerceant actus suos: sed quia habent naturalem potentiam hoc faciendi. Tertia species qualitatis est passio et passibilis qualitas: vt ille qualitates que efficiunt in sensibus passiones: vt in gustu dulcedo amaritudo et similia. et etiam ille qualitates sunt in hac specie que ab aliq̄bus passionibus generantur vel facile vel difficile mobilibus et permanentibus siue enim nigredo ab aliqua passione naturali generetur siue ab egritudine vel ab estu qualitas passibilis dicitur. Quarta species qualitatis est forma et circa hoc aliquid constans figura: vt dispositio corporis vt triangulatio quadrangulatio, rotunditas, curuitas rectitudo;

Digitized by Google

Circa hāc tertiū notandū est.pmo q̄ secūda spēs qualitatis est naturalis potētia vel impotētia. ℣ Naturalis em̄ potētia ē q̄litas inherēs rei a natura q̄ ipa ē potēs ad opandū faciliꝫ suas opationes ꝛ ad resistēdū suis ꝟsꝫ. ℣ Naturalis vo ipotentia est q̄litas ineꝯistens rei a sua natura qua ipsa est ipotens ad exercēdū suas opationes naturales ꝛ ad resistēdū suis ꝟsꝫ nocuis: vt sanitas est naturalis potentia. Et vt cōiter dr̄ naturalis potentia causatur a victoria forme sup̄ materiā. ℣ Naturalis vero ipotentia causat̄ ex victoria materie supra materiā ꝛ formā. forma autē dr̄ hr̄ victoriā supra materiā qñ in materia non sūt aliq̄ dispositiones contrarie ipedientes opationes, ppias ipsi⁹ forme. l.q̄ materia ꝑm exigētiā ipsi⁹ forme totaliter est disposita. sed materia dicitur habere victoriam supra formam quādo in materia sunt dispositiones contrarie ipedientes, ppias opationes ipsi⁹ forme. Et ꝑm hanc opationem in hac specie reponūtur offis apritudines naturales quib⁹ res disponitur ad faciliꝰ opandū. ℣ Reponūtur etiam potentie aie vegetatiue que sūt intrinsicū: generatiuū ꝛ augmentatiuū. Et etiam quinq̄ sensus exteriores: ꝛ quīq̄ interiores. Et etiam offis inclinationes naturales noīate noībus habituū: vt sūt liberalitas iusticia cursor: ꝛ pugillator. ꝑm q̄ nominā naturales inclinationes ad act⁹. Dec aūt duo nomina scz naturalis potētia vel impotentia circūlo quūtur vnū mo dum generandi nominatū conuenientem, ad omnes modos qualitatis quib⁹ sum⁹ potētes, vel ꝯ potētes ad agendū naturaliꝫ.

Sciendum est secūdo q̄ tertia spēs

qualitatis est passio vel passibilis q̄litas. Unde passio ꝛ passibilis q̄litas conueniūt in hoc q̄ important eandē formā essentialem ꝛ specificam. Sed differunt dupliꝫ. ℣ Primo q̄ passio importat qualitatē sub. esse ipfecto ꝛ non pmanente in subiecto. sicut rubedo, pueniēs ex verecūdia dr̄ diffinitur sic. Passio est q̄litas cito transiēs inferēs passionē vl illata a passiōe sicut rubedo ex verecūdia infertur ex aliqua passione. Sz passibilis qualitas noīat formā sub esse pfecto ꝛ permanēti. Et diffiniꝫ sic. Passibilis q̄litas est qualitas inferens passionē vel illata a passiōe. q̄ scz q̄litas pmanens est in subiecto: sicut albedo nigredo caliditas frigiditas. Sc̄do differunt. q̄ passio non denoīat suū subiectū simpliciter ipsle sed solum aliquid passum: sicut de homine pallido dicimus q̄ timuit. Passibilis vo qualitas denominat suū subiectum simpliciter ipsle. ℣ Nō dicūtur autem aliq̄ qualitates passiones aut passibiles qualitates q̄ aliquid patiātur aut pti possint: ℈ dicūtur passibiles q̄litates q̄ sunt passiones animē q̄ nate sunt causare passionem corpalem aut passionem ꝑpialem. Exēplū primi: vt ira gaudiū timor. Exemplū secūdi: vt caliditas ꝛ frigiditas. Aliq̄e em̄ sunt qualitates que dicuntur passibiles aut passiones eo q̄ inferuntur ab aliqua passione: sicut pallor causatur ex timore ꝛ rubedo ex verecundia.

Sciēdū est tertio q̄ quarta species

qualitatis est forma: ꝛ circa hoc aliquid cōstans figura. ℣ Forma aūt accipitur tripliꝫ. Uno mō ꝑ forma subsistanti. ali q̄ reductiue est in ꝑdicāmēto substantie. Secūdo modo accipiꝫ vt diffiniteaz auctor ser principioz. ꝛ sic est quoddā trāscēdēs verificabile de oībus ꝑdicamentis accidentiuz. et istis duob⁹ modis nō accipitur hic. Tertio mō ꝑ debita cōmensuratiōe partiū alicuius totius ꝑm exigentiā sue forme ex qua cōmēsuratiōe cō surgit quidaz decor sive q̄dam rei pulchritudo. ꝛ hoc mō hic accipitur. Similiter figura accipitur dupliꝫ. uno mō ꝑ quātitate terminata que sic diffiniꝫ. ℣ Figura est q̄ termino vel terminis clauditur. ꝛ sic ē quātitas. Alio mō accipiꝫ ꝑ terminatione quantitatis ꝑm quam dr̄ q̄ triangul⁹ et quadrangulus sunt figure. ꝛ sic generaliter oīa artificialia reponūtur i hac spē. similiꝫ pulchritudo ꝛ decor. ꝛ rotūdū. ꝛ sic de aliis. vnde ille q̄tuor predicte species dicūtur ab aliquibus species qualitatis ꝛ probāt per Aristotē. in predicamentis qui vocat eas genera ꝛ species. ꝛ similiter per auctorez qui dicit. Qualitatis em̄ quatuor sunt species. ergo omnes predicte sunt ispecies. Alij vero dicūt q̄ non debent dici spēs nec genera sed modi generū aut specierū. quia oībus spēbus debet esse nomen cōe incompleruz ꝛ vniuocuz. sed omnes tales predicte complere significātur nec habent vnū p se significatū vel vnū p se modū significandi. sed habēt diuersa significata. ergo tales non sunt spēs sed sunt modi speciez qualitatis: ꝛ circūlo quūtur quaſdam spēs ꝯnominatas, ꝓpter defectū ipositōis nominū. Probatur etiā auctoritate aristotel⁹. in libro ꝑdicamētoz dicētis q̄ alij sunt modi qualitatis ab istis. ℈ illi q̄ positi sūt dicūt magis vsitati. ꝗre videt velle pbs q̄ nō sūt spēs q̄litat⁹, ℈ modi eī⁹.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic.

Potētia est ad aliq̄d. l.ad actuz. ergo naturalis potentia nō est qualitas. Secūdo ar

guitur sic risibilitas est naturalis potentia ⁊ tñ non est qualitas: ergo naturalis potentia nó est qualitas. Tertio arguitur sic. ſm qualitatem dicimur quales. sed ſm passiones non dicimur quales. ergo passio non est qualitas. Quarto arguitur sic nullū principiū substātie est qualitas. sed forma est principiū substātie. ergo forma non est qualitas.

Ad rōnes. Ad primam dicitur q̄ potentia p̄o q̄ se significato ⁊ capta formaliter est ad aliquid. tamē p̄o per se denominato est ens absolutū. Et vltra dr q̄ non ē species huius predicamenti sed solum est quidā modus accidentalis ipsius qualitatis. Ad secundam dr q̄ distinguitur maior: quia naturalis potentia capitur dupliciter. Uno modo p̄o p̄cipio alicuius rei. ⁊ sic risibilitas est naturalis potentia. Alio modo p̄o quadā facilitate ad operandum ⁊ sic risibilitas non est naturalis potentia. Ad tertiam dr q̄ quis ſm passiones non dicamur quales simpliciter tali qualitate sicut rubedo habēt esse p̄manens in subiecto est apta nata denominare ipsum subiectum simpliciter quale. sic etiā quecunq; alia rubedo cū omnes rubedines sint eiusdem speciei. tamen ſm nostrum modum loquendi nō dicimur quales ſz passibiles. Ad quartam negetur cōsequētia quia committitur fallacia equiuocationis vt patet in tertio notabili.

Ualia vero dicūtur que ſm hec denominatiue dicuntur vel quomodoliber aliter ab his vt a grammatica grammaticus a iusticia iustus. vel quecunq; dicuntur ab aliqua qualitate non denominatiue eo q̄ nomen non est impositū ipsi qualitati vt cursor et pugillator. Et nota q̄ cursor ⁊ pugillator dicūtur dupliciter. Uno modo dicuntur cursor et pugillator ab arte currendi et pugillandi: et sic sunt in prima specie qualitatis: quia iste artes sunt habitus. Alio modo dicitur cursor nō q̄ habeat artez currendi sed quia habet naturalem potentiam ad actum currendi. et pugillator non q̄ habeat artem pugillandi sed quia habet naturalem potentiam ad actum pugnandi. et isto modo dicūtur qualia ab istis naturalib⁹ potentijs. sed nō denominatiue eo q̄ nomine nō sunt imposita istis naturalibus potentijs a quibus dicūtur qualia. et sic cursor et pugillator sunt in secunda specie qualitatis. alia autē dicūtur qualia non denominatiue quādo nomē est impositum qualitati ſm quā dicitur quale sed eaz non participat ſm illud nomē. vt studiosus a virtute. et sic sunt tres modi sumendi quale a qualitate.

Circa hūc textū notandū est p̄mo q̄ hic ꝓpter diffinit quale sic dicēs. qualia vero dicūtur q̄ ſz hec denoiatiue dicuntur vel quōlz aliter ab his. Que notificatio sic hz̄ exponi. Qualia ſz dicibilia q̄ dicūtur denoiatiue sunt illa q̄ dicūtur ſz qualitates iam dictas vel quōlz aliter. i. non denoiatiue. Ex qua diffinitione p̄z q̄ duplicia sunt qualia. quedā sunt que dicūtur denominatiue. alia vero que nō dicūtur denominatiue. Illa enī qualia que dicūtur ab aliquibus qualitatibus quib⁹ est nomē impositū dum tñ cōueniant in p̄cipio dictōis ⁊ differāt in fine dicunt denominatiue vt a grāmatica grāmaticus. a iusticia iustus. Qualia vero dicūtur nō denoiatiue dupliciter. P̄mo q̄ dicūtur ab aliqua qualitate cui nō est nomē impositū vt cursor ⁊ pugillator: cursor enī est ille qui naturaliter est dispositꝰ ad currendū. ⁊ pugillator qui naturaliter est dispositus ad pugillandum. ⁊ sic cursor dr a qualitate disponēte naturaliter subiectū ad talē actū ſz a naturali potētia cui nō est nomē impositū. Secūdo aliqua dicuntur qualia non denoiatiue: q̄ non cōueniūt in principio dictōis: ⁊ differūt in fine vt studiosus dr a virtute nō denoiatiue. Et his p̄z q̄ tres sunt modi sumendi quale a qualitate. ⁊ p̄mū modum sumitur quale denoiatiue. ſz ꝑz alios duos mōs nō sumit denoiatiue

Sciendū est secundo: q̄ cursor et pugillator accipiuntur dupl̄r. Uno modo vt dicuntur ab arte currendi ⁊ pugillādi ⁊ hoc modo dicuntur denominatiue eo q̄ qualitati est nomen impositū vt cursor dicitur ab arte cursoria ⁊ pugillator ab arte pugillatoria. ⁊ hoc mō sūr in prima specie qualitatis. Alio modo accipiuntur cursor ⁊ pugillator ꝑm quod dicuntur a quibusdaz naturalibus potētijs scz q̄ aliquis dicatur cursor: non quia habeat artem currēdi sed quia habet qualitatem per quam potest hoc faciliter facere. ⁊ hoc modo cursor ⁊ pugillator: sunt qualia dicta a qualitate non denominatiue ⁊ sunt in secunda specie qualitatis.

Sciendum est tertio q̄ omnia qualia dicūtur denominatiue ab alia qualitate: sed nō a quacunq;. Hoc patet sic. quia omnia qualia significāt formas accidētales que quidem forme accidētales dicūtur esse forme denominantes subiectum; quod consignificat concretum. Ideo q̄uis multa concreta sint qualia nō dicātur denominatiue ab aliquibus qualitatibus ꝓpriis sumēdo denominationē. tamen bene dicuntur denominatiue ab alijs quāuis ipsis formis denominātibus nō sit nomē impositū per quod cōueniat cū ipsis denominatiuis in principio dictionis ⁊ differāt in fine. quia hoc est impertinens ad denominationē generaliter captā q̄ forma denominās ⁊ denominatiue cōueniāt i principio dictionis ⁊ differāt in fine. sed sufficat q̄ denominatiuū ⁊ denominās significent vnā ⁊ eādem formā realiter distinctā a natura denominata ⁊ q̄ differant in modo significādi quia ꝓpter vocis cōuenientiā nihil acquirit aut deperditur in denominatiuo ⁊ denominātē. Uel dicitur q̄ q̄uis aliqua denominatiua pura studiosus ⁊ multa alia non dicantur denominatiue a virtute. ⁊ cursor: nō dicatur denomīatiue a qua dam naturali potentia tamen studiosus dicitur denominatiue a studiositate. ⁊ similiter cursor dicitur denominatiue non a naturali potentia sed ab vno nomine significāte illam naturalem potentiam quod conuenit cuz eo in principio dictionis ⁊ differt in fine. sed forte tale nō est impositū ⁊ potest fingi ꝑm vocis cōuenientiam vt si dicatur curritas quod significat tantum sicut naturalis potentia ad currendum ⁊ cursor: significat illam naturalem potentiam in concreto: ideo dicitur denominatiue.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. a virtute dicitur aliquid virtuosuz. ergo aliquid dicitur denominatiue a virtute. Secūdo arguit sic. in ꝓdicamento quāritatis nō ē denominatum de denominatiuo eius. ergo hic non est determinandū de denominatiuo qualitatis. Tertio arguitur sic. qualitas ꝓius definita est per quale. ergo nō debet hic diffiniri q̄le p qualitatē. Quarto arguitur sic. cursor et pugillator: sunt in secūda specie qualitatis. ergo nō sunt in prima. ꝓba tenet q: si essent in prima aut essent vniuoce: aut equiuoce. nō vniuoce q: ille species nō distinguuntur essentialiter. ergo equiuoce ⁊ p ꝯs nō reponūtur in ꝓdicamēto.

Ad rationes Ad primam dicitur cōcedendo antecedēs ⁊ etiā cōsequēs quia non est dictum q̄ aliquid non dicatur denominatiue a virtute sed dictum est q̄ a virtute nō dicit studiosus. Ad secūdā dicit q̄ omnia denomīatiua quātitatis dicūtur denomīatiue a quātitate. ⁊ ideo de illis nō determinauit auctor: noster: sed qualis nō semp dicitur denominatiue a qualitatibus: ⁊ ideo ad ostendendū multiplicitatem ipm auctor noster determīauit. Ad tertiā concedit q̄ qlitas ꝓius diffinita est per quale tāq̄ per nobis notius quia cōcreta notiora sunt abstractis: sed hic diffinitur quale per qualitatem tanq̄ notius naturaliter q: abstractum est causa concreti ⁊ causa est notior: suo effectu. Ad q̄rtam negetur ꝓia: ⁊ cum infertur non habet reponi in predicamento distinguitur vel, ꝑm omnia sua significata simul: ⁊ sic cōceditur. vel ꝑm vnū in vna specie ⁊ ꝑm aliud in alia: ⁊ sic negat.

Est autem contrarietas in qualitate vt albedo contrariatur nigredini. iusticia iniusticie. hoc autem nō est ꝓpriū qualitati quia non conuenit omni qualitati. figura enim nō habet aliquod contrarium neq; aliquis medius color vt rubedo blauedo. Et sciendum q̄ si vnum contrariorum fuerit quale reliquum: erit quale. vt iusticia est qualitas. ergo iniusticia. iustum est quale ergo iniustum. Item qualitas suscipit ma

gis et minus. dicitur enim iustus magis et minus iustus et albus et grāmaticus: sed hoc non est proprium qualitan: qua quadratum non suscipit magis neq; minus neq; circulus neq; quadrangulatio: neq; circulatio. Item proprium est qualitati ꝑm eam simile vel dissimile dici vt albus albo similis dicitur. et iustus iusto. albus autem nigro dissimilis dicitur.

Circa hūc tertū notādum est primo ꝙ determinato de qualitate diffinitiue ⁊ diuisiue ⁊ etiā de quali quārum ad essentiā vtusq; ꝑtiter autor determinat de ipsa qualitate quantū ad eius accidētia ⁊ ꝓprietates. Et prīo ponit primā ꝓprietatem q̄ talis est. Qualitati cōuenit habere cōtrarium vt iusticia cōtrariatur iniusticie. ⁊ albedo nigredini. Cuius ratio est q: alique qualitates sunt formę positiue que non ꝑnt simul se cōpati in eodē subiecto sed bene successiue. ergo aliqua cōtrariatate cōtreriantur. Unde contrarietas in qualitatibus pōt quadrupliciter accipi. Uno modo ꝑ repugnātia aliquaꝝ qualitatum non se ꝑmittentiū simul ⁊ semel in eodē subiecto siue ille qualitates se expellāt ab eodē subiecto siue nō: ⁊ sic reperitur talis cōtrarietas in qualitatibus ꝓme ſpēl. Secundo modo accipitur ꝑ repugnantia qualitatum aliquo modo se expellentium ab eodem subiecto: siue ille qualitates maxime distant siue non. ⁊ sic medij colores cōtrariātur extremis vt rubedo albedini. Tertio modo accipitur cōtrarietas ꝑ repugnātia qualitatum nō se ꝑmittentium in eodē subiecto immo se expellentium ab eodē siue hoc sit actiōe ꝑ ꝓpria aut actione suarum causarū. ⁊ hoc modo albedo ⁊ nigredo cōtrariātur. Quarto modo accipitur ꝓprissime pro repugnantia qualitatū se expellentium ab eodē subiecto actiōe ꝓpria. ⁊ talis cōtrarietas solū reꝑitur inter quattuor qualitates primas ſcz caliditatē frigiditatē humiditatem ⁊ siccitatē. Habere aūt cōtrarium nō est aliquo mō ꝓprīū qualitati. non enī cōuenit soli neq; oīi cuz aliqua qualitates de ſcōa ⁊ quarta ſpēbus nō habeāt ꝓprariū. Consequenter autor in textu ponit vnā ꝓprietatē cōtrariorū dicēs ꝙ si vnum contrariorum fuerit quale reliquum erit quale. ⁊ si vnū cōtrariorū fuerit in gñe qualitatis: reliquū erit in genere qualitatis. ⁊ hoc habetur et decimo metaphisice vbi dr ꝙ contraria maxime distāt sub eodē genere. ergo sequitur ꝙ sunt in eodem genere.

Sciendū est secūdo: ꝙ secūda ꝓprietas qualitatis ē hec. Cōuenit qualitati suscipe magis ⁊ min⁹. Que quidē ꝓprietas pōt exponi dupl'r. Uno mō realiter. Alio mō logycal'r. Realiter sic. qualitates intēdunt̄ ⁊ remittūtur in suo ꝓprio esse sicut albū dr magis ⁊ min⁹ albus: sil'iter caludū frigidū ⁊ alia multa. Et si dicatur Aristo. dicit in ꝓdicamētis ꝙ vna virt⁹ nō est magis virtus q̄ alia. ⁊ tñ aliquis dr magis ⁊ minus virtuosus: ergo videtur ꝙ qualitas non suscipit magis ⁊ minus. Ad hoc dr ꝙ virtus ⁊ similiter quelibet alia qualitas pōt dupliciter ꝓsiderari: Uno modo ꝑm esse eius specificū vt ꝓscindit a supposito ⁊ sic virtus non suscipit magis ⁊ minus q: esse vniuscuiusq; neq; intensionē neq; remissionem suscipiens est. Alio modo potest cōsiderari ꝑm ꝙ habet esse in suppositis suis siue inferioribus suis ⁊ sic virt⁹ suscipit magis ⁊ minus in suo ꝓprio esse indiuiduali ꝓpter pluralitatē graduū indiuidualiū que nō sunt de quidditate speciei ſz indiuidui. Logycaliter sic exponitur qualitas suscipit magis ⁊ minus. id est predicatur cum istis aduerbijs magis ⁊ minus vt. dicendo asinus est magis albus q̄ equus: quocunq; enim modo exponatur qualitas suscipit magis ⁊ minus. quāuis etiam hec ꝓprietas nō conueniat omnibus qualitatibus eo ꝙ non cōuenit illis de quarta specie. nulli tamen alterico uenit a qualitate nisi per qualitatem.

Sciendū est tertio: ꝙ tertia ꝓprietas qualitatis talis est. Proprium est qualitat' ꝑm eam simile vel dissimile dici. sicut ꝑm albedinem dicuntur similes vel dissimiles. ⁊ similiter ꝑm nigredinem. Unde similitudo est reruz differentium eadez qualitas. sed dissimilitudo est rerum differētium diuersa qualitas. Nocatē potest tripliciter intelligi. Primo ꝙ illa qualitas sit eadem in genere: ⁊ sic non est intelligendum quia si contraria essent similia eo ꝙ habent eandem qualitatem in genere. Secundo modo potest intelligi ꝙ sit eadem qualitas in numero: ⁊ sic iterum non est intelligendū. q: eadem qualitas in numero non potest esse in diuersis subiectis. Tertio modo potest intelligi ꝙ sint eadem

in specie specialissima. ⁊ hoc modo intelligit hic. illa enim dicuntur similia q̄ habent eandē qualitatē in specie. ¶ Nō est tm intelligēdū q̄ similitudo ⁊ dissimilitudo sint ꝓprietates qualitatis cū sint relationes nec ꝑm q̄litatē aliq̄d dicat simile vel dissimile formal'r cū similitudo q̄ nō est q̄litas ⁊ dissimilitudo sint forme quibus aliq̄d dicit simile vel dissimile. sed debet sic intelligi cōuenit q̄litati q̄ ꝑm eā aliq̄d dicat̄ sile vel dissile effective. i. q̄ sit solū fundamētū similitudinis vel dissimilitudinis: q̄ similitudo in nullo alio fundat̄ q̄ in qualitate ⁊ ideo cōuenit oīni q̄litati soli ⁊ semp:

Sed contra prędicta arguitur ꝓmo sic. cōtraria sunt sub eodē genere posita. sed qualitas nō ponit̄ sub alio genere cū sit gen⁹ generalissimū. ergo q̄litati nihil est cōtrariū. Secūdo arguit̄ sic. q̄ maxime distāt nō cōuenīt in genere sed cōtraria maxime distāt. ergo nō conuenīt ī eodē genere. ⁊ ꝓ ꝑis male dictū est q̄ si vnū ꝓtrariorū fuerit quale reliquū erit quale.

Tertio arguit̄ sic. aliq̄ qualitas mouet̄ de ꝑfecto ad impfectū: sed mot⁹ fit de cōtrario in cōtrariū ⁊ cū idē nō cōtrarietat̄ sibiꝑi. sequitur q̄ itti gradus īdiuiduales variāt spēm. vel q̄ eadē q̄litas nō suscipit magis ⁊ minus. Quarto arguit̄ sic. oīa īdiuidua eiusdē speciei dicūtur similia ꝑ suam formā specificam. ergo nō cōuenit soli qualitati ꝑm eā simile vel dissimile dici.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ licet qualitas in communi non ponatur sub aliquo genere nec habeat cōtrariū tamen aliqua qualitas sub illo genere cōtenta bene habet cōtrariū ⁊ ipsa cum suo contrario ponitur sub eodem genere. Ad secundā dicitur q̄ qualitates distāt ꝑm suas ꝓprias rationes ⁊ specificas. tamen in ratiōe generis sui cōueniūt. ideo non maxime distant simpl'r sub eodem genere.

Ad tertiū dicitur q̄ idē mouet̄ de impfecta qualitate ad ꝑfectā q̄litatē: ⁊ tm ꝑfecta ⁊ ipfecta qualitas sunt eiusdē speciei: habēt eandē essentiā: ⁊ tm nō est incōueniēs q̄ idē moueat̄ ad aliq̄d magis ꝑfectū in eadē specie. Ad q̄rtā dicitur q̄ oīa īdiuidua eiusdē speciei ꝑ suā formā specificā sunt simlia simlitudine effectiali que vocatur idemptitas specifica: non tamen sunt simulia similitudine accidentali que ꝓprie simlitudo dicitur.

Actio est ꝑm quaꝫ in id q̄d subiacitur agere dicimur vt secans aliquis dicitur agere in eo quod secat. vnde sectio est actio et ꝑm sectionem agit secans in eo quod secat: et percussio est actio. Proprius actionis est exire inferre passionem. Recipiunt autem agere et pati contrarietatem. calefacere enim est contrarium ei quod est frigidum facere: et delectari est contrarium ei quod est tristari. Recipiunt agere et pati magis et minus: calefacere enim magis et minus dicitur. et calefieri dicitur magis et minus. et similiter delectari et tristari.

¶ Circa hūc tertium notandū est primo q̄ postq̄ pe. hy. determinauit de quattuor primis predicamētis que sunt aliꝰ perfectiora. cōsequenter determinat de sex aliꝰ que causantur a quattuor primis saltem in genere cause efficientis ⁊ non formalis. q: ipsa sunt generalissima ⁊ sunt sex prima principia rez. ⁊ sic nō habēt genus sui ꝓpe se. nec dependēt ab aliquo in genere cause formalis. Et primo determinat de actiōe ipsam ꝓmo sic diffiniēs Actio est ꝑm quā in id q̄d subiacitur agere dicimur. Et debet diffinitio sic exponi. Actio est forma accidētalis respectiua extrī secus aduenīēs ꝑm quā formal'r dicimur agere in id q̄d subiacitur. i. in passum. sicut ꝑm calefactionē agēs dicitur formaliꝫ calefacere. Et hec ꝓpositio ꝑm debet dicere circūstātiam cause formalis cum actio sit forma denominās: ⁊ agens sit denominatiuū formaliter distinctū ab actione. Unde actio potest accipi dupl'r. Uno mō ꝓ forma introducta in passum vel ꝓ qualitate q̄ ē ratio formalis agēdi ⁊ sic nō est predicamentuꝫ actionis nec in ꝓdicamēto. Alio modo accipit̄ ꝓ relatione reali q̄ cōsurgit ex debita applicatione ⁊ approꝓiatiōe agētis ⁊ patiētis qua formaliter agens dicitur agēs ⁊ tunc actio dicitur predicamētum. Unde dupler est actio. quedaꝫ est vbi ꝓter opationē nō est aliqua res operata sicut equitatio ⁊ nauigatio ⁊ ambulatio ⁊ tales opatiōes appellātur noīe actiōis. Alia est actio que notat opationē transeuntē vbi sꝫ ꝓter operationē est aliqua res opata sicut ē domificatio

tio ⁊ talis actiõ ꝓprie appellatur nõe factiõis. ¶Non aũt accipitur hic actio ꝓprie sed cõiter ꝓut sub se cõtinet actionẽ ꝓprie dictã ⁊ factionẽ. Et q actio sit relatio extrinsecus aduenies: ptz quia nõ ponitur posito fundamẽto nec ꝙsurgit ex natura extremoꝝ vt posita potẽtia actiua ignis ⁊ posita potẽtia passiua aque que sunt naturales potẽtie nõ imediate põitur actio sed requiritur aliud scz applotimatio.

Sciendũ est secũdo q cõsequẽter autor noster ponit tres ꝓprietates actiõis quaruz ꝓma est. ꝓpriũ est actioni ex se inferre passionem calefacere enim infert calefieri. Que ꝓprietas probatur. q: oĩs cã quãtum est de se infert suũ effectũ. sed passio ẽ effect⁹ actõis. ergo actio de se infert passionẽ. Et hoc videt intelligẽdũ de actiõe id ẽ de forma fluẽte introducta in passum. Põt etiã hec ꝓprietas logycaliter exponi hoc modo. Proprium est actioni ex se inferre passionẽ. i. a ꝓpõne in qua ꝑdicaꝝ vez de genere actõis ad propõnem in qua ꝑdicaꝝ vez de genere passionis ẽ bona ꝓpõa. vt bñ sequit ignis calefacit aquã. ergo aq calefit ab igne. Est autez hec ꝓprietas ꝓpria actioni. ⁊ quãuis alique potentie naturales ⁊ alique passibiles qualitates inferant passionem hoc tamẽ nõ est ex se ⁊ immediate sed mediante actione.

Sciendũ est tertio q secũda ꝓprietas actionis est habere cõtrariũ. ꝓbatur: q: aliq actiones significãt qualitates que sunt contrarie vt frigefacere significat frigiditatẽ ⁊ cõtrariatur huic qõ est calefacere. ergo in actione est cõtrarietas vt frigefacio ⁊ calefacio cõtrariãtur. ergo ⁊c. Tertia ꝓprietas est q actio suscipit magis ⁊ minus vt calefacere suscipit magis ⁊ min⁹ ⁊ similiter frigefacere. ergo calefactio ⁊ frigefactio suscipiunt magis ⁊ minus. Ille autem actiones suscipiunt magis ⁊ minus ⁊ etiam habent contraria que fundantur super qualitatibus suscipientibus magis ⁊ minus ⁊ habentibus cõtrarium. ⁊ ratio huius est quia ad intentionem fundamẽti ⁊ remissionẽ sequitur intẽtio ⁊ remissio in relationibus fundatis in talibus fundamentis. sed actio est relatio ergo ad intentionẽ ⁊ remissionẽ sui fundamẽti sequitur intentio ⁊ remissio in ipsa. ⁊ sic suscipit magis ⁊ min⁹. Sed hoc nõ est de ꝙ se sed de ꝙ accidẽs. nõ enim sunt iste ꝓprietates ꝓprie aliquo modo actioni q: nõ cõueniunt omni neçi soli.

Sed cõtra ꝑdicta arguitur ꝓmo sic. nullum primum principiũ est causa alicuius alteri⁹ primi pricipij. ſz actio est primũ pricipiũ. ergo nõ est cã passionis q̃ est aliud primum pricipiũ. Scõo arguit sic. oẽ inferẽs ꝓx⁹ est illato ſz actio nõ est ꝓmo passione. g⁹ nõ infert passionem. Tertio arguit sic. cõtraria nõ ꝑñt simul in eodẽ cõuenire. ſz calefacere ⁊ frigefacere simt eidẽ cõuenũt. ergo nõ cõtrariãtur inter se. miꝰ ptz quia aqua tepida simul calefacit corpus frigidum ⁊ frigefacit corpus calidũ. Quarto arguitur sic. actio ⁊ passio ꝓueniũt in genere. ergo nen sunt genera generalissima q: habent aliud genus supra saltem illud in quo conueniunt.

Quinto arguitur sic. actio ⁊ passio sunt contraria. sed cõtraria posita sunt sub eodem genere. ⁊ que posita sunt sub eodem genere non sunt generalissima. ergo actio ⁊ passio non sunt genera generalissima.

Ad rõnes. Ad primã dicitur q vnũ primũ principiũ nõ est cã alterius primi principij in genere cause formalis: ſz fit in genere cause efficiẽtis. Ad secundã dr q licet omne inferens sit ꝓmus illato naturaliter nõ tamen ꝑm tẽpus. modo licet actio ꝑm naturã precedat passionem nõ tamẽ ꝑm tempus. Ad tertiam dicitur q quãuis cõtraria nõ possint eidem cõuenire tanq̃ subiecto quia idẽ nõ est subiectũ cõtrariorum. possunt tñ cõuenire eidez tanq̃ cause. potest enim idẽ simul esse causa contrariorũ. Ad quartam cõceditur q actio ⁊ passio cõueniũt in genere naturali scilz in materia ſz non logycali.

Ad quintam dicitur q non oportet semp contraria poni sub eodẽ genere. immo sunt aliquãdo ipsamet genera contraria vt patz per põm in postpredicamẽtis.

Passio ẽ effect⁹ illatio q̃ actionis vt calefieri infertur ex calefacere et efficitur. Prius autem passionis est primo inferri ex actione. Item passio non est in agente sed in patiente. De reliquis vero que ꝓxime dicta sunt modo sufficiant. Que sequuntur de aliis quattuor predicamẽtis nõ sũt data a petro hyspano.

Circa hũc textũ notandũ est ꝓmo q passio scz

modis accipitur. Uno modo p accidēte ꝓprio alicui? ref. vt cū dr risibile est passio hois. Scdo modo accipit ꝓ ꝓceptu aīe vegtū dr impassionias ꝙ voces sunt note passionū. i. cōceptuū qui sunt i aīa. Tertio mō accipit ꝓ motu appetitus sensitiui vt sunt passiones ire timoris amoris et gaudij. Quarto mō accipit ꝓ dolore vel pena infricta alicui violēter vt est passio xpi. Quito mō accipit ꝓ qualitate q̄ hz eē ipfectū ⁊ cito trāsit: ⁊ sic ispēs vel mod? qualitatis. Sexto mō accipitur ꝓ immediato effectu actōis ⁊ sic accipit hic: ⁊ sic diffinit. Passio est effect? illatio? actionis. Et dr effectus ad denotandū aliquid le habēs p modū cōiotis seu generis diffiniti. Et dr i lauo: ad denotandū ꝙ ille effect? necessario sequit actionē. Et dr actōis ad dr iam ipius actōis q: q̄uis ipsa sit effect? ⁊ illatio nō tñ actionis, hz qualitatum a quib? causat. Tñ actio ⁊ passio differunt respectu huius ꝙ est inferri ab alio. q: actio tñ inferr a qualitate. ⁊ passio a qualitate ⁊ tpa actōe: Tñ duplex est effect? scz ꝓmanēs ⁊ trāsiens. Effect? ꝓmanēs ē qui hz esse in facto eē ⁊ nō solū i fieri. Sz effect? trāsiens ē qui solū hz esse in fieri ⁊ non in facto esse vt sunt nauigatio ⁊ eq̄tatio. Et ꝓ tro? isto? modo? accipit hic effect?. Passio tñ accipit dupl?r. vno mō ꝓ forma acq̄sita in aliquo subiecto: ⁊ tūc nō est in ꝑdicamēto. Alio mō ꝓ relatiōe extrinsec? aduenīēte q̄ ꝓfurgit ex debita approximatiōe potētie actiue ⁊ passiue: ⁊ tūc est ꝑdicamentū ab alijs distinctū.

Sciendū est scdo: ꝙ due sunt passionis ꝓprietates ab auctore assignate. Prīa ē. cōuenit passioni inferri ar actōe. ꝓbat q: ois effect? infert a sua cā. hz passio ē effect? actiōis. ergo ꝓprīū est actioni inferre passionē. Et hoc videt intelligi de passione q̄ forma acq̄sita ⁊ nō de passione formal?r sūpta. Scda ꝓprietas ē passio nō ē in agēte hz in patiēte, ꝓbat sic. q: qđ inferr tur ab alio, ⁊ causat nō est i illo. hz passio inferr ab agēte ergo passio nō est in agēte hz in patiēte. siue capiat passio ꝓ forma acq̄sita siue ꝓ respectu patientis ad agēs. Tñ passio formaliter sumpta fundatur in potētia passiua patiētis ⁊ termīatur ad potentiā actiuam agētis. si tñ accipiātur actio ⁊ passio material?r scz ꝙ forma successiue acq̄sita i aliquo, pcedente de esse ipfecto ad esse ipfectū sic sunt in patiēte. ⁊ hoc ps ꝓbm. ij. de aīa dicentē act? actiuo? sunt in patiēte ꝑdispositō. ⁊. tīj. phi sico?. actio ⁊ passio sunt vn? mot? ergo ⁊c. Itez agēs intēdit assimilare sibi passum eā, pducat in specie similem formā quā hz. sequitur ergo ꝙ illa forma existens in agēte est eademe ēntialiter cū forma, pducta in patiēte. ergo sequit ꝙ actio realiter capta scz ꝙ forma, pducta est in patiēte, hz actio formal?r accepta nō possit esse in eo hz in agēte q: p actionē formal?r captā agēs dr formaliter agere ⁊ est rō formalis quare agēs est agēs ergo si ipsa esset in patiente patiens, formaliter diceretur agere qđ est falsum.

Sciendū est tertio: ꝙ passio est essentialiter forma respectiua. ꝓbat. q: illud ē forma respectiua qđ ē ēntial?r ad aliđ. hz passio ē hmōt eo ꝙ ipossibile ē ꝓcipe passionē sine aliq̄ termīo ergo ⁊c. Scda ratio q: cuiuscūq; abstracti cōcretū est respectuū ipz abstractū est respect?. hz concretū passionis ē respectiuū vt pz. v. metaphisice vbi dr ꝙ agēs ⁊ patiens referūtur in scdo modo relatōis. ergo sequit ꝙ passio ē relatio seu respectus. Et ob hoc dicit aliqui q̄ in oī actōe ⁊ passione sunt tres entitates absolute ⁊ ter respectus. Prīa entitas absoluta est entitas agentis. Scda entitas patiētis. Tertia entitas forme producte in patiēs. hz q: agēs ꝓducit illā formā: tō ipsius agētis ad formā est vn? respect? scz, producētis ad ꝓducū ⁊ econtra forme producte ad agens. Est ali? respect? qui ē ꝓducti ad ꝓducēs: q̄ realis forma rectpit in patiēte. tō ipsius patiētis ad formā est quidā respect? qui ē recipientis ad receptū. ⁊ est ali? sibi oppositus qui est recepti ad recipiēs. Et cū agēs ꝓducit formā in patiente est vnus respect? agētis ad patiēs ⁊ est ali? sibi oppositus qui est ipius patiētis ad agens.

Sed cōtra ꝑdicta arguit. Primo sic: nullum genus generalissimū est effectus alterius generalissimi: sed passio est genus generalissimum. ergo non est effectus actionis que est genus generalissimum. Secundo arguitur sic actio nō ē cā passiōis. g. passio nō est effect? ei?, añs pz. q: ois cā, pducit suū effectū mediāte alia qua actione. ergo si actio sit causa passionis trāc actionis esset actio ⁊ per cōns, pcederetur in infinitum in actionibus. Tertio arguitur sic. accidens nō migrat de subiecto in subiectum. ergo passio non ꝓcedit ab agente in patiens ⁊ per cōsequēs nō est in patiēte subiectiue. Quarto arguitur sic effect?, ⁊ illatio idē sunt. ergo vnū supflue ponitur.

Ad rōnes. Ad primā dicitur ꝙ passio potest ꝓsiderari dupliciter, vno mō sm ꝙ est primū principiū essentiale oīm illoꝝ que sunt de

ſuta cōordinatiōe ⁊ ſic nō eſt effectus actiōis. Alio mō cōſiderat̄ in ꝑticulari: ⁊ ſic nō eſt ꝑncipū ſed eſt effect⁹ actiōis. Ad ſcām neget ur añs ⁊ ad ꝓbationē diſtinguit añs. q: duplex eſt cauſa: q̄dā eſt ꝑncipal⁹ ſcz illa q̄ ꝓducit effectū ⁊ ſic cōcedit̄. alia eſt q̄ ꝓducit effect⁹ q̄ ſcz nō eſt ag̃s ꝑncipale ſed id q̄ ꝑncipale agere dicitur formaliter ⁊ ſic negat̄ añs. actio autē nō eſt cauſa ꝑncipalis paſſiōis ſed min⁹ ꝑncipalis. Ad tertiā cōcedit̄ q̄ accidēs nō poteſt migrare ab aliquo in quo ꝓius fuit tanq̄ in ſubiecto in aliū tanq̄ in ſubiectū: nō poteſt migrare ab vno tanq̄ a cauſa in aliud tanq̄ in ſubiectū cuiuſmodi eſt paſſio. Ad quartam dicit̄ q̄ nō ſunt idem conuertibiliter. Vel dicit̄ ibi illa cōiunctio ⁊ tenet̄ expoſitiue. ita q̄ ſit ſenſus. paſſio eſt effectus id eſt illatio actionis ita q̄ ibi ſit expoſitio nominis nunus noti per nomen magis notum.

Vando eſt quod ex adiacentia tempꝰis in re tēporali dereliq̄tur. vt hodie eſſe cras foꝛe. Item duplex eſt quando ſcilicet ſimplex et cōpoſitus. ſicut duplex eſt tēpus. Item tres ſunt ꝓprietates qñ. Prima eſt q̄ qñ non ſuſcipit magis neq̄ minus. Secūda eſt q̄ quādo nihil eſt contrariū. Tertia eſt q̄ quando eſt in omni illo quod incipit eſſe in tempoꝛe.

Circa hūc tertū notādum eſt primo q̄ quādo accipitur tripliciter. Uno modo interrogatiue vt cū dicit̄ quādo venit ſortes. Alio modo relatiue vt dicēdo ſortes venit quādo plato currebat ⁊ hīs duobus modis eſt vnū ſincathegoreuma. Tertio modo accipit̄ vt tantum valet ſicut in tempoꝛe vel aliq̄ñ. ⁊ ſic eſt vnū predicamētum ab aliis diſtinctū quod ſic diffinitur Quādo eſt quod ex adiacentia tempis in re tempali dereliq̄tur: q̄ diffinitio habet ſic exponi. Quādo eſt ens reſpectiuū q̄ cauſat̄ i re tempali ex adiacētia tpis: ſicut eſſ ſortes nō dicit̄ formaliter albus niſi ab albedine. ſic etiā res tpalis nō dicitur eſſe vel fuiſſe formaliter in tpe niſi p vnū accidēs exiſtēs in ea ſubiectiue q̄ dicit̄ quādo. Unde illud quādo non eſt ipſum tempus ſed eſt ab eo cauſatum. nec eſt res tempoꝛalis ſed in ea eſt ſubiectiue ⁊ formaliter ⁊ inheret ei p̄ reſpectū ad menſurā ſue durationis que quidē menſura eſt tempus. q̄ aūt quādo nō ſit tēpus ꝓbat̄ ſic. q: omnis cauſa efficiēs ē extrinſeca ſuo cauſato ⁊ re aliter ab eo diſtinguitur. ſed tempus eſt cauſa ipſius quādo. ergo tempus ⁊ quādo realiter diſtinguūtur. Unde temp⁹ dicit̄ adiacere rei tēporali ⁊ non inherere q: eſt menſura extrinſeca rei tēporalis ⁊ habet eſſe ſubiectiue in primo mobili, vnde ex adiacētia ipſius rei tempoꝛalis ꝓſurgit quidā reſpectus rei qui vocatur quādo. Unde quādo eſt p̄dicamentū ab aliis diſtinctū. patet q: eſt genus generaliſſimū habēs genera ⁊ ſpecies diſtinctas a generibus ⁊ ſpeciebus aliorū p̄dicamētoꝝ. Habet etiā modū p̄dicandi diſtinctū ab aliis ſcz p̄dicari in quādo. q̄ ꝓbat̄: quia illud p̄dicatur in quādo q̄ cōuenienter rñdetur ad interrogationē factā per quādo. Sed cum q̄ritur de prima ſubſtātia per hoc q̄ſitiuū quādo cōuenienter reſpōdet̄ quando: vt puta cum queritur quādo fuit ſortes: cōuenienter reſpondet̄ heri. ergo quādo predicatur cōuenienter in quādo Accipit tamen equoce quando ſm q̄ eſt genus generaliſſimū huius p̄dicamēti. ⁊ ſm q̄ eſt q̄ſitiuū eius. Generaūt ſubalterna eius ſunt fuiſſe eſſe ⁊ foꝛe. Species vero eius ſunt eſſe i die. eſſe in anno. fuiſſe in anno. fuiſſe in die ⁊ ſic de aliis. Et indiuidua eius ſunt fuiſſe in hac die. i hac hoꝛa in hoc anno. Et ſi queraṫ vtrū quādo equaleat huic q̄ eſt eſſe in tempoꝛe. Reſpōdetur q̄ equalet huic q̄ eſt in tēpoꝛe. q: eſſe. hodie eſt ſpecies qñ ſed eſſe hodie valet tantū ſicut eſſe i rpe. Diuidit̄ etiā qñ i quando ſimplex ⁊ in qñ cōpoſitū. Unde quādo ſimplex eſt q̄ cauſatur a tempoꝛe ſimplici vt ab ipſo nunc. vt eſſe in pñti vel eſſe nūc dicit̄ eſſe qñ ſimplex. Sz qñ cōpoſitū eſt q̄ cauſatur a tempoꝛe cōpoſito ſcz preterito ⁊ futuro. Et in hoc p̄dicamento repoꝛnuntur omnia que conuenienter reſpondētur ad interrogationē factā per quādo vt ſunt iam no. in die in hoꝛa ⁊ ſic de aliis.

Sciendū eſt ſecūdo: q̄ ipſius quādo ſunt due ꝓprietates. Prima eſt. non habere cōtrarium conuenit ipſi quando. q̄ autem non habere contrarium conueniat ipſi quando. patet: quia ſi ipſum haberet contrarium maxime eſſz fuiſſe i tpe ⁊ foꝛe. ſed hoc ē falſū. eo q̄ ipa verificētur de eodem. iſte eſſ ſunt vere ſimul ſortes fuit aer. ſortes erit cras. ergo ſequit̄ q̄ nō contrarientur. Aliter probatur: quia contraria ſunt ſo:

nepassiue ⁊ actiue adinuicē: sed fuisse ⁊ fore nō sunt forme actiue ⁊ passiue adinuicez: ergo non cōtrariātur. Tertia ꝓprietas est qñ nō suscipit magis nec⁹ min⁹. pbat qz aliqd nō dicit fuisse ⁊ esse ⁊ fore in tpe magis q̄ aliud. g⁹ ⁊c. Dar autē ꝓprietatū ratio cōis pōt esse qz qñ caulat i mediate a pte tpe qō nec habet cōtrariū nec suscipit magis vel minus. Et capit ibi ꝓprietas, p repugnātia duaz formaz actiuaz ⁊ passiuarū que nō possunt simul esse i eodē sed bene successiue qz si acciperet cōtrarietas cōiter in hoc predicamento posset reperiri contrarietas.

Sciendum est tertio: q quando et tē pus differūt ⁊ cōueniūt. Cōueniūt enī in hoc q sicut tēpus est ens successiuū ita similiter ⁊ quādo. Sed differūt quia tempus est in primo mobili subiectiue: quādo vero in re temporali: ⁊ qz tempus adiacet rei temporali ꝓsurgit quidā respectus ad tempus ⁊ alius sibi oppositus scz tē poris ad rē tpalem. Et si querat q̄s est talis respectus respondetur q est respectus extrinsecus aduenēs: qz nō ponit necessario posito fūdamēto ⁊ termino, ergo ⁊c. Et si arguatur i oppositum q ille respectus est intrinsecus: quia ponitur positis fundamento ⁊ termino: quod patet: quia positis motu ⁊ tempore necessarius ast motum esse in tempore. ergo est relatio intrinsecus aduenies. Ad hoc respondetur ponendo primo cū pbo. iij. phicoz si esset mobile extra celū ⁊ moueretur: non moueretur in tempore eo q non esset sub tempore. ⁊ tamen res tē poralis esset. ⁊ tempus esset ⁊ non esset ille respectus qui est esse in tempore ergo necessario ⁊ dare patet q quādo non necessario ponitur positis fundamento ⁊ termino.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. in tempore nō predicatur de prima substantia. ergo non est predicamentum: ⁊ per consequens nec⁹ quando: cum in tempore ⁊ quādo equipolleāt. añs patet: quia solus obliquus nō potest predicari de aliquo. Secūdo arguit sic. si querat quādo factū fuit hoc: cōuenienter respōdetur anno dñi millesimo q̄dragesimo. ⁊ sic de alijs. ⁊ tñ hoc totū nō est i predicamēto cū sit quoddā cōplexū. ergo nō omnia p que cōuenienter respōdetur ad questionē factam p qñm hoc predicamēto reponūtur. Tertio arguitur sic. nullū sincathegoreuma est predicamētum. sed qñ est sincathegoreuma. ergo quādo nō est predicamētuz. mino: patet: qz nō est nomē nec verbū. ergo est pars sincathegoreumatica. pbatur p autorē qui vocat omnes alias ptes oꝛois a nomine ⁊ verbo sincathegoreumaticas. Quarto arguit sic. bō trigīta annoꝝ magis fuit in tpe q̄ homo viginti annoꝝ. g⁹ quando suscipit magis ⁊ minus.

Ad rationes. Ad primā dicit q q̄uis in tpe nō possit predicari de aliquo p se in dñ pōt cū recto scz esse in tpe. ideo hoc totū esse in tpe circūloquit nobis illū respectū q̄ est predicamētū quādo. Ad secūdā dicit q q̄uis hoc totū anno dñi millesimo ⁊c. sit cōplexū sm vocē ⁊ sm ppria signficatū: tñ ꝗz significatū circūlocutū est incōplexū. ⁊ inquātū huiusmodi ponit in predicamēto. Ad tertiam dicitur q quādo ꝗa ptū interrogatiue vl relatiue est sincathegoreuma nō tñ vt significat idē sicut esse in tpe vel mē surari tpe. Ad q̄rtā dicit q vnus hō nō dicitur magis fuisse q̄ alter quāuis vnus dicatur i maiori tempore fuisse q̄ alter.

Bi est circūscriptio corporis locati a loci circūscriptione procedēs. vt in eclasia esse. in foro esse. Et diuidit vbi q: quoddā est vbi simplex. et est illud quod a simplici loco ꝓcedit vt est locus punctorum et quoddam est vbi compositum et est illud quod a loco composito procedit. Proprietatis vbi sunt due. Prima est q vbi nihil est contrarium. Secunda est q vbi non suscipit magis nec⁹ minus ratio huius est quia vbi non suscipit intentionem et remissionez.

Circa hunc textum notandum est primo q vbi sic diffinitur i tertu. Vbi est circumscriptio corporis locati a loci circumscriptiōe procedēs In qua diffinitione ponitur circumscriptio loco generis vel cōioris. Et ponitur locati ad denotandum subiectum ipsius vbi. Et ponitur a circumscriptiōe loci, ꝓcedēs ad denotandū eius causam efficientē. Vbi enī est quoddā accidēs respectiuū existēs in corpore locato causatum ex circūscriptiōe actiua loci. Vnde circūscriptio accipit dupliciter. Vno modo vt est circū-

scribentis actio ⁊ sic est in predicamẽto actiõis. Scõ modo vt est circũscripti passio ⁊ sic est in predicamẽto passionis. Tertio modo idẽ est qõ esse circũscriptũ. ⁊ hoc modo accipit hic. Pro de clarationẽ huius diffinitõis ponũt aliqua distinctiones. Prima ẽ. loc⁹ capit dupl'r. Uno mõ. p pte superficiei circũscribentis locatũ. Scda distinctio vbi capit dupl'r. Uno mõ vt est q̃dam quidditas cõis advbi actuum ⁊ vbi passiuũ. ⁊ vbi actiuũ est relatio locãtis ad locatũ. ⁊ vbi passiuũ ẽ relatio locati ad locatũ. prima locatio dr actiua seu vbi actiuũ. scda vero dr passiua seu vbi passiuũ. Alio modo vbi capit ꝟ restrictionẽ vsualẽ ad standũ pcise. p vbi passiuo. q: q̃cũq; aliquid dr cõe duob⁹ ⁊ vni est nomen impositũ alteri vero nõ: tũc illud cõe restringitur ad standũ. p illo cui nõ est nomẽ impositũ. sed vbi actiuo est nomẽ impositũ scz loc⁹ formaliter sumpt⁹. ⁊ vbi passiuo nõ est nomẽ impositũ. iõ vbi cõe ad vbi actiuũ ⁊ vbi passiuũ restringitur ad standũ vsualiter. pvbi passiuo. Hinc visis dr. q vbi nõ diffinitur in recto vt est generalissimũ: scz cõuenit solũ diffinitiovbi passiuo. Et q: vbi actiuũ ⁊ passiuũ sunt relatiua. ⁊ cognitovno relatiuo: faciliter cognoscitur reliquũ. iõ facilit̃ põt cognosci vbi actiuũ. Ex hinc inferr̃ q vbi nõ causatur a loco formaliter sumpto: cũ locus isto modo sit eius spes q̃us bene causetur ab ipso materialiter capto. ⁊ eodẽ modo dicẽdum est de alijs predicamẽtis.

Sciendũ est secũdo q̃ locus materialiter captus ⁊ vbi differũt. Pro q: locus est causa extrinseca ⁊ efficiẽs ipi⁹ vbi: ⁊ vbi ẽ ab eo causatum. Scõ differũt q: loc⁹ nõ est in locato subiective: scz ẽ in locãte. vbi vo ẽ subiective in locato. Et vbi diuidit̃ in vbi simplex ⁊ in vbi compositum. Vbi simplex est qõ causatur a loco simplici. vñ sicut vitium est capitulo de q̃titate pticule loci copulãtur ad eundẽ terminũ cõem ad quẽ copulãt̃ ptes corporis. scaliqõ ad idiuisibile. iõ talis termin⁹ apud mathematicos vocat̃ locus simplex ⁊ corrispõdet alicui indiuisibili. vbi vero cõpositũ est qd causat̃ a loco cõposito. est aũt loc⁹ cõpositus corrispõdẽs locato diuisibili. Vñ vbi ẽ q̃dã quidditas. cõis ad vbi actiuũ ⁊ ad vbi passiuũ est vnũ pre dicamẽtũ ab alijs distinctum. Probatur. q: est vnius gen⁹ gñalissimũ hñs vnum modum predicandi de prima substantia distinctum a modo predicãdi oĩm aliorũ pdicamẽtorũ mod⁹ aũt pdicãdi eius est predicari in vbi. Et p priũ eius quesitum est vbi. Probatur. q: oĩa illa ponũtur in predicamẽto vbi: q̃ conueniẽter videtur rispõderi ad interrogationẽ factam pvbi sed cũ quertur de prima substãtia p hoc quesitum vbi: conueniẽter rñdetur vbi. ergo vbi interrogatiue captũ est. ppriũ quesitinũ hui⁹ predicamẽti. ⁊ mirabile dictu. q: cũ q̃ritur vbi est sortes: conueniẽter rñdetur: est in cãpo: est in terra ⁊ sic de aliis. Genera etiã eius subalterna assignãtur esse deorsum sursum ante retro dextrũ ⁊ sinistrum: Species eius spãlissime assignãtur esse in aere in terra: in domo: ⁊ sic de alijs. Et ex⁹ individua sunt esse in hac domo: in hac ecclesia et sic de aliis.

Sciendũ est tertio q̃ ipsius vbi assignantur due ꝓprietates. Pria est nõ hre cõtrariũ. pbatur p locũ a maiori. q: si hre cõtrariũ cõueniret vbi marie esse sursum ⁊ deorsum ⁊ tñ ista nõ cõtrariãtur: cũ possint simul ⁊ semel de eodẽ verificari. idẽ enim corpus est sursum ⁊ deorsum respectu diuersorum. sed cõtraria nunq̃ ꝓnt simul ⁊ semel verificari de eodẽ. ergo sursum ⁊ deorsum non cõtrariãtur. Et q̃us sursum ⁊ deorsum maxime a seinuicẽ distant. hoc tñ nõ est distãtia formali siue specifica sed solũ distãtia locali. q: sunt eiusdem spẽi. Secũda. ꝓprietas. vbi nõ suscipit magis neq; minus. pbatur. q: aliquid non dicitur magis ⁊ minus in loco q̃ aliud: cũ vtriq; cõueniat equaliter circũscribi a loco. licet hoc sit in maiori loco q̃ aliud. Et ratio istarum ꝓprietatum cõmunis talis est. q: vbi immediate causat̃ a q̃titate que nec habet cõtraria nec suscipit magis neq; minus. ergo ⁊c.

Sed cõtra pdicta arguit̃ Primo sic, substantie incorporee puta ãgeli sunt in loco: ⁊ tamen nõ circumscribũtur a loco. ergo vbi nõ est circumscriptio corporis: cũ tales nõ habeant corpus. Secundo arguitur sic. Vbi est sincathegoreuma. ergo non est predicamẽtum. Tertio arguitur sic. In vbi est cõtrarietas. q: in ipso reperitur motus. quinto phisicorũ. ergo. Quarto arguitur sic. vbi est circũscriptio actiua locati. sed terminare est actio. ergo reponitur in predicamento actionis.

Ad rõnes. Ad primã dicit̃ q̃ substãtie incorporee non sunt in loco dimensionative

ꝛ circūscriptiue. sed tñ diffinitiue. ꝛ de illo non intenditur hic. Ad iacūdaz dicitur ꝙ vbi capitur tripliciter. Uno modo interrogatiue. vt cuz queritur. vbi est socrates. ꝛ sic est questiuū huiꝰ p̄dicamēti. Alio modo capitur relatiue. vt cū dicitur socrates currit vbi plato disputat. Et hijs duobus modis non est predicamentū. Tertio mō accipitur ꝓ quadā ꝗditate cōi ad vbi actiuū ꝛ ad vbi passiuū. ꝛ sic est vnū de decem predicamētis. Ad tertiā negetur consequentia quia ad motum non requritur contrarietas propie dicta: sed sufficit ꝓrietas generaliter dicta de qua non est hic ad ꝓpositum. Ad quartam dicitur ꝙ talis circumscriptio actiua non est actio saltem accipiendo eam pro relatione fundata in circumscribente ꝛ terminata ad circumscriptū: sed est quedam relatio causata a superficie ꝛ terminata ad corpus locatum.

Ositio est quedam partium situs et generationis ordinatio. vt sessio statio: et sic de alijs. Item tres sunt proprietates positionis. Prima est ꝙ positio non habet contrarium. Secunda est: ꝙ positio non suscipit magis neꝯ minus. Tertia est: ꝙ ꝓpriū est positioni substantie proxime assistere.

¶ Circa hunc textum notandum est primo. ꝙ positio sic diffinitur in textu. positio est quidaz situs ꝓpartiū ꝛ generatiōis ordinatio. Unde in positione est duplex ordo. Unus est partiū in loco. ꝛ iste tangitur cū dicit quedā situs partium: Alius est partium in toto qui inest per generationem. ꝛ talis ordo tangit cum dicitur. generationis ordinatio. Per positionē autem triplex denominat ordo ptium. Primus partium in loco: secundus est partium inter se. ꝛ tertius est ptium in toto. Primus autez ordo proprie significatur per hoc nomen situs. videmus enim ꝙ quiescentiquis surgit ꝙ partes eius aliter ꝛ alik situantur in loco ꝙ quando sedet. secundus vero ꝛ tertius ordo significantur nomine positionis. Unde positio est predicamentum ab alijs distinctum habēs genera ꝛ species ꝛ indiuidua ꝛ modum predicandi distinctum ab alijs. Genera enim subalterna eius sunt positio innata ꝛ positio acquisita. situari. sursum ꝛ deorsum. Species eius specialissime sunt sedere ꝛ stare: sessio ꝛ statio. Indiuidua vero eius sunt sessio socratis. statio platōis. Quod aūt p̄dicādi ei⁹ sit p̄dicari in quo est situatū. reponūtur aūt in .b. p̄dicamēto oia p quę ꝓueniēter rñdet ad interrogationē factā p quō est hoc situatū ꝛ eoꝝ abstracta. Si eñ querat quō situatur socrates: cōueniēter respōdetur iacet vel stat ꝛ sic de alijs. simili⁹ hec ē essentialis p̄dicatio. sessio est positio acquisita.

Sciendum est secundo: ꝙ tres sunt positionis ꝓprietates sicut situs. Prima nō habere contrarium. quia si aliqua positio haberet contrarium tunc maxime manere ꝛ tacere consequerētur sine cōtrariarētur ꝛ tñ nō cōtrariarentur. ꝙ ea rōne qua tacere ꝛ manere cōtrariarēt. eadē rōne stare ꝛ manere cōtrariarētur. sed hoc ē falsū. ꝙ vni nō p̄nt esse plura cōtraria. ergo positioi nō ineſt cōtrarietas. Secūdo ꝓbatur ꝙ ꝓtraria maxime a semuicē distāt ꝛ mutuo se expellūt ab eodē subiecto. sed positiones non sunt huiusmodi. ergo positioi nihil est contrarium. Secūda ꝓprietas est. positio nō suscipit magis ꝛ minus: quia socrates non dicitur magis neꝯ minus stare vel tacere ꝙ plato. ergo tacere ꝛ stare nō suscipiūt aliquē ꝛ min⁹. nec etalia silia ꝙ nō p̄nt intēdi ꝛ remitti i suo ꝓprio esse. ꝙ ꝛc.

Sciendum est tertio ꝙ ꝓpriū est positioi maxīe assistere substātie. ꝛ ꝙ sit ꝓprie. ꝓpriū. ꝓbat. quia positio ipoꝛtat quedā ordinē ptiū ad totū ꝛ ad locū. ꝯs ordo ptiū in totū ineſt toti p generationē p̄m ꝙ vnaꝑs p̄cedit aliā. ergo immediat⁹ ineſt substātie sine assistit ꝙ aliud adiacens. Unde positio ꝓprie dicit respectū extrinseci, aduenientem, causatū ex ordine ptiū inter se ꝛ ad locū. Aliq tamē dicūt ꝙ hec ꝓprietas habet veritatē in seruitutis predicamētis ita ꝙ sit sensus. inter ser vltima predicamēta primo assistit immediatius substātie ꝙ aliqd aliud predicamētū. Et dicūt isti: ꝙ relatio immediatius assistit substantie. ꝛ sil⁹ quātitas ꝙ positio: leo ꝙ relatio causatur a toto: positio vero a partibus ordinatis inter se ꝛ ad totū ꝛ ad locū. sed totū prius est suis ptib⁹ saltem via p̄fectiōis ergo relatio causata a toto immediatius substātie assistit ꝙ positio.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. situs denominat totū ꝛ nō partes. Dici

mus eñ q̄ hō sedet ⁊ nō partes eius. ergo male dicit in diffinitione q̄ est quedam partiū situs.

Secundo arguit̄ sic. iacere ⁊ stare maxime distant nec possunt eidem simul inesse sed hñ successiue. ergo iacē ⁊ stare cōtrariantur. Tertio arguit̄ sic. Relatio ⁊ quātitas pñō insunt subē q̄ positio. ergo non est ꝓprium positionis primus assistere substantie. Quarto arguitur. situs ⁊ positio idem sunt. ergo vnū non debet diffiniri per reliquum.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ quis positio primo cōueniat tori tanq̄ subiecto prius tamē cōuenit partibus sic̄ q̄ partes se habent tā q̄ illud mediāte quo cōuenit tori. Ad secūdam dicitur q̄ quāuis iacere ⁊ stare nō possint sil̄ ⁊ semel inesse eidem subiecto: nō tñ expellūt se ab eodem subiecto per se: sed solū per accidens. p hoc eñ q̄ aliq̄d monetur localiter ⁊ accipit aliū ⁊ alium ordinez diuersimode situatur.

Ad tertiā dicitur q̄ petrus hyspan⁹ nō ītēdit simpliciter dicere q̄ positio imediatius ītsit substātie quolibet alio accidēte: sed vult dicere q̄ inter ser. vltima predicamenta benepositio immediatius est subē q̄ alia: cum situs immediat⁹ assistit substātie. nō enīz est idē assistere ⁊ inherere. nā ad assistere sufficit presens esse. Ad quartam dicitur: q̄ positio ⁊ situs ꝓnt capi duplicit̄. Uno modo generaliter ⁊ sic sunt cōuertibilia. alio modo potest capi positio specialit̄ ⁊ sic non sunt conuertibilia. nec vnum potest diffiniri per reliquum.

Habitus est corporum et eorum que circa corpus sunt adiacētia: vt tunicatū esse loricatum esse. Et tres sunt proprietates eius. Prima est q̄ habitus suscipit magis et minus vt reques est armatior pedite. Secunda est q̄ habitus non habet contrarium Tertia est q̄ habitus semper est in pluribus scz in habente et in habito.

¶ Circa hunc textū notandū est primo q̄ habit⁹ sic diffinitur in textu. Habitus est corpor ⁊ eorū q̄ circa corpus sunt adiacētia. Et debet ꝑ esse predicatio causalis ⁊ non formalis. dz enī sic exponi. habitus causat̄ est corpib⁹ ⁊ eor q̄ circa corpus sūt adiacētia. Et dz ibi itelligi accidēs loco generis ita q̄ sit sensus. habit⁹ causat̄. id ē habitus est accidēs causatū. Ūñ habit⁹ nō ē corpus nec ea que sunt circa corpus: eo q̄ illa ꝓnt esse habitus nō existēte. sed est quoddam accidens respectiū extrinsecus aduenies causatū ex adiacentia ⁊ applicatione eor que circa corpus sit ⁊ ipor corpor. quo accidēte aliquid dr̄ formalit̄ habere vel haberi siue habituatū esse. Ūñ habere fūdatur super corpus vel in corporibus ⁊ terminat̄ ad illud q̄ est circa corpus. Relatio añt sibi opposita fundatur in eo q̄ est circa corpus ⁊ terminatur ad ipm corpus quod habituat. q̄ autem sit relatio extrinsecus aduenies: ptz: q̄ non ponitur positis extremis: vt posito corpore ⁊ similiter posito eo q̄ est circa corpus nō ponitur habere: sed requiritur applicatio eorū adinuicem.

Sciendum est secūdo q̄ habitus est genus generalissimū habēs sub se plures species subalternas. q̄ sit genus ꝓbatur: q̄ ꝑdicat̄ ꝺ pluribus differentibus specie. Et q̄ sit generalissimū. patet. q̄ est gen⁹ ⁊ nō hz aliq̄ supueniens genus. ergo est genus generalissimū. pz cōsequētia q̄ locū a diffiminōe ad diffimitū. Uerūz est tñ q̄ habitus pōt capi dupl̄r. Uno mō actiue scz pro relatione fundata in corpore ⁊ terminata ad illud quod est circa corpus: ⁊ sic est species huius predicamenti. Alio mō capitur pro relatione illi opposita. s. haberi q̄ fundatur in illo q̄ est circa corpus: ⁊ sic est alia spēs huius generis. Sed hñ in sua quidditate cōi vt superius est ad habere actiue. ⁊ haberi est ꝑdicamentū ab alijs diffictū. Cuius genera subalterna sunt hñ ⁊ haberi: et armatū esse ⁊ vestitū esse. Spēs vo eius specialissime sum loricatū esse siue loricatio: capuriatū esse ⁊ galeatū esse ⁊ sic de silibus. Habz ēt idiuidua. vt sunt armatio sor̄ ⁊ loricatio platonis: ⁊ sic de singul̄. Reponūtur añ in ꝑdicamēto oīa q̄ cōueniēter rñdētur ad qōnes factas per hoc interrogatiuū quo est hoc habituatus. Reponūtur etiam abstractiua eorū ⁊ oīa que ꝺ ipsis essentialiter ꝓdicantur.

Sciendū est tertio: q̄ ipsius habitus tres sunt ꝓprietates. q̄rū ꝓma ē suscipe magis ⁊ min⁹. Dicim⁹ eñ q̄ loztes q̄hz galeā ⁊ loricā est magis armat⁹: q̄z q̄ hz loricā tñ. g⁹ armatū eē suscipit mag⁹ ⁊ min⁹. Secūda ꝓprietas habit⁹ est nō hñe cōtū. rō hui⁹ ē. q: fūdamēta ⁊ tñmini ipi⁹ hit⁹ nō hñt cōtū. g⁹ ēt nec habit⁹ hz cōtū. relationes eñ nō dicūt cōtie nisi ex pñti ⁊ p accīs. s. ad cōtiētatē fūdamētoz ⁊ termīoz: q: totū eē relatiuoz

est ad aliud. Causant enī relationes a suis fundamentis ⁊ terminis, iō si fūdamēta ⁊ termini nō habebūt cōtrarias: nec ⁊ ipe relationes pñt habere cōtrarias, quia cōtrarie sunt forme admodū ꝫme distantes ⁊ mutuo se ab eodē subiecto expellentes que nō pñt simul eidem necesse nec de eodē verificari. sed armatū esse ⁊ loricatū eē possunt simul de eodem verificari. ergo habitui nihil est cōtrariū. Tertia ꝓprietas est, ꝓpriū est habitui in pluribus existere. Probat q: habit⁹ ẽ q dā respectus extrinsecus adueniens causatus a corpe tanq̄ a fundamēto: ⁊ ab eis q̄ circa corpus sunt tanq̄ a termino ⁊ ecōuerso. ergo habitui cōuenit in plurib⁹ existere. Aduertenduꝫ est tñ: q̄ aliquid dicit existere i alio dupliciter. Uno mō tanq̄ in subiecto. Alio mō tanq̄ in causa vel termino. Ista notata inferuntur duo corrolaria: Primū est impossibile est eidez accidens in pluribus subiectis existere: ⁊ hoc tanq̄ in subiecto qđ ꝓbat q: idē accidens in numero nō pōt esse in diuersis subiectis. cū accidentia numerantur ad numerationez suoꝝ subiectoꝝ. ergo idem accidens numero nō pōt in pluribus subiectis existere. Secūdum corrolariū est: q̄ idem accidens pōt existere in vno tanq̄ in subiecto ⁊ in alio tā q̄ in termio siue in causa. hoc pꝫ: q: relatio ẽ accidens qđ hꝫ esse in vno subiectiue puta in fundamento. ⁊ in alio terminatiue. ergo idem accidens potest in pluribus existere in vno. s. tā q̄ in subiecto ⁊ in alio tanq̄ in termino. ⁊ hoc modo intellexit auctor noster.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. tunica est habit⁹ ⁊ tñ nō est adiacētia corporū. nec causat er hijs q̄ circa corp⁹ sunt. q̄a habit⁹ nō ẽ adiacēna corpis ⁊ eoꝝ q̄ circa corp⁹ sūt.

Secō arguit sic. q̄n est adiacētia tpis ad rem tēporalem. ergo est adiacētia corpis ⁊ eoꝝ q̄ circa corpus sunt. ⁊ p cōsequēs hec diffinitio conuenit alijs a diffinito. Tertio arguitur sic. habitus est spēs qualitatis. ergo nō est predicamētū ab alijs distinctū. Quarto arguit sic. nullū accidens est in pluribus. sed habitus est accidēs. ergo habitus non ꝓuenit in pluribus existere.

Ad rationes. Ad primaꝫ dicitur q̄ si accipiat habitus materialit⁹ ⁊ ꝓ demoīato tūc tunica est habitus. si aūt accipiat formaliter: tūc tunica nō est habitus. nō enim est ad id quo aliquid formaliter dr habere vel habituatum esse.

Ad secōam dr q̄ ad ℔ q̄ aliq̄d sit habit⁹ nō sufficit q̄ sit adiacēs. id est q̄ causet er adiacētia tñ sed cū ℔ reḡrit q̄ sit applicatū rei habēti. modo qñ bene causat er adiacētia tpis: hoc est er tēpe adiacēre rei tpali. ⁊ illud vocatur esse in tempore. ⁊ vbi esse in loco. ideo vbi ⁊ quando non sunt habitus. Ad tertiā dicitur: q̄ habitus pōt capi dupliciter. vno mō ꝓ qualitate ihērēte subō ō difficili mobili a subō ⁊ sic habit⁹ est q̄litas. alio⁹ capit ꝓ q̄dā respectu ex trisec⁹ aduenīēte q̄ causatur a corpe ⁊ terminat ad id qđ ẽ circa corp⁹ ⁊ sic est vnū predicamentū ab alijs distinctuꝫ. Ad quartā dr q̄ quis idē accūs nō possit in plurib⁹ esse tanq̄ in subiectis: pōt tñ esse in pluribus tanq̄ in causis: vel in vno tanq̄ in subiecto ⁊ in alio tanq̄ in termino. Et hec de predicamentis.

Licitur autem alterum alteri opponi quadruplicīter. Oppositorum enim quedam sunt relatiua: vt pater et filius: duplum et dimidium. Quedaꝫ sunt priuatiue opposita: vt priuatio et habitus: visus et cecitas: auditus et surditas. Alia sunt contrarie opposita: vt album et nigrum. Alia sunt contradictorie opposita: vt sedere: non sedere. Que autem sunt relatiue opposita dictuꝫ est in capitulo de relatione. Contraria sunt quecunq̄ sub eodem genere posita maxime a semiuicem distant mutuo se expellunt et eidem sunt cōpabili vicissim insunt a quo mutuo se expellunt nisi alterum insit a natura: vt albedo in cigno et nigredo in coruo et ethiopi. Calliditas autem non est in igne vt accidēs in subiecto: immo vt substantiale in eo cuius est substantiale: sicut sunt quedam que cadunt in diffinitione alicuius non ſm predicationem. sed potius vt principiuꝫ vt punctus in dif-

Digitized by Google

finitione linee. et vnitas in diffinitione numeri. et iste modus essendi in cōtinetur sub quarto modo ꝑm quē vnaquęq; pars diffinitionis est in suo diffinito et sic ignis non est subiectum caliditatis. sed materia ignis ē subiectum eius. hec enim susceptibilis est caliditatis et frigiditatis. vnde caliditas est in materia ignis vt in subiecto in igne vero nonvt in subiecto sed vt substantiale in eo cuius est substantiale. Priuatiue opposita sunt que habent fieri circa idem subiectum ordine irregressibili: et tempore determinato a natura. ordine irregressibili dico quia ab habitu in priuationez deuenire possibile est sed non econuerso. impossibile enim est a priuatione in habitum regressum fieri vt visus et cecitas habent fieri circa oculum. a visu autem deuenire in cecitatem possibile est sed nō econuerso.

Circa hūc tertiū notandū est prīo ꝙ postq̄ autor determinauit de antepdicamētis et predicamētis ꝓinter ipse determiat de postpredicamentis.

Est aūt postpredicamētū qōdā documētū, seqēs determiationē predicamētoꝝ valēs ad cōpletaz noticiā predicamētoꝝ habendā. Et sunt quīq; postpredicamēta scz positio. prius. simul. motus. et habere. Quoꝝ sufficientia assignatur: qz oē postpredicamētum valet ad noticiā predicamētoꝝ. vel ergo valet ad cognoscendū ea quātum ad ſuū fieri et sic est motus vel quantū ad ſuum esse et hoc tripliciter. qz vel valet ad cognoscēdum eoꝝ repugnantiā: et sic est oppositio vel eorum ordinē: et sic est prius. vel valet ad cognoscendum eoꝝ cōuenientiā: et hoc duplr. vel cōueniēt iam inferiorus cū ſuperiori: et sic est simul. vel cōuenientiā accidentiū cū ſubstātia: et sic est habere.

Oppositio aūt est dupler scz cōpleꝝorū et incōpleꝝorum. Complexorum oppositio est passio ppōnuz et de illa determiarū est in prīo tractatu sed de oppositiōe incōpleꝝa est hic ad ꝓpositū. Et pōt sic diffiniri. Est repugnātia formalis alicuius q̄ nō pōt simul et semel de eodē verificari respectu eiusdē. Et diuiditur in quattuor speꝯ cies scz oppositiōez priuatiuā cōtrariā relatiuā et contradictoriā quarū sufficiētia sic hēt̄ur. quia oīs oppositio est repugnātia duoꝝ extremorū. vel ergo ambo extrema sunt entia. vel vnū ens et alterū nō ens. Si ambo sunt entia hoc est dupliciter. qz vel referūtur ad seinuicē. et sic est oppositio relatiua. vel nō et sic est oppositio contraria. Si vnū extremoꝝ sit ens et alterū nō ens hoc est dupl'. qz vel ē inf ens et nō ens simplr. et sic ē oppositio cōtradictoria. vel inter ens et nō ens i determiato subiecto et sic est oppositio priuatiua.

Non est aūt hec diuisio gñis in suas spēs: sed vocis in suas significationes eo ꝙ oppositio no ꝺ vniuoce de istis: qz aliq; istarū oppositionū sunt relationes reales. alie vero sunt relatiōes rōnis eo ꝙ habēt fieri inter ens et nō ens. sed enti reali et enti rōnis nihil est commune vniuocum. ergo oppositio non dicitur vniuoce de istis quattuor membris:

Sciēdū est secūdo ꝙ oppositio relatiua est repugnātia iter relatiuū et suū correlatiuum. Quid autē sit relatiuū dictū ē pr̄. Nō ē tñ intelligēdū ꝙ oē relatiuū opponat̄ illi a quo refertur ad simul essendū. sed relatiue opposita habēt repugnantiā ad simul essendū in eodē et respectu eiusdē vt pater et filius respectu eiusdez opponūtur et nō pōt verificari de eodē. Quādo etiā relatiuū et correlatiuū habent sub se species nō oportz ꝙ illa ꝑm suam generalitatē et respectu eiusdē accepta opponātur. Causa est et effectus pōt de eodē verificari respectu eiusdē q̄uis hoc sit in diuersis generibus causaꝝ. vt ambulatio post cenā est cā sanitatis in genere cause efficientis: et ipsa ambulatio est effectus sanitatis i alio genere cause. Debet ergo attēdi oppositio ꝑm spēs relationis et nō ꝑm genera. Debet etiā ipsa oppositio relatiua attēdi vt dicit aliquis inter relatiua ſuppositionis et ſuperapositionis solum et nō inter relatiua equiparātie qz inter illa nulla est oppositio. Cōsequēter autor diffinit contraria in textu sic. Contraria sunt que sub eodem genere posita sunt et maxime a seinuicē distant et eidē ſusceptibili victiſſim inſunt a quo mutuo se expellunt. Que diffinitio exponitur sic.

Contraria sunt opposita q̄ posita fūr sub eodē gñe, prio⁊ distāt maxime a semuicē distātia formali. ⁊ hoc ponit ad differētiam eor⁊ q̄ mediāt inter ipsa ꝓtraria. Eidē suscepti biliviciſſiz inſūt i. apta nata fūt ineſſe ſucceſſiue eidē ſubiecto numero. A quo mutuo ſe expellūt. id eſt ſunt apta nata expellere ſe actione ꝓpria ſicut calidum expellit frigidū. aut actiōe aliena ſcz actiōe aliena ſuaz cauſaz ſicut alie qualitates ꝓtrarie expelluūt ſeinuicē. Et addit niſi alterz eor⁊ inſit a natura ad oſtiam cōtrariorū que naturaliter inſunt ſuis ſubiectis: nā q: caliditas ineſt igni naturaliter ideo frigiditas nō eſt nata ſibi ineſſe. Unde duplicia ſunt contraria ſcz mediata ⁊ immediata. Contraria mediata ſunt illa inter que mediat aliqua ſpecies ꝓncipās aliq̄d vtriuſq; extremi. vt inter albū ⁊ nigrū mediat rubeū. Cōtraria vero immediata ſunt illa inter q̄ nō mediat aliq̄d eiuſdē generis vt inter ſanū ⁊ egrū q̄uis tñ medieat aliq̄d alterius gñis ſcz corpus ſuſceptibile cōtrariorū. Differūt aūt cōtraria imediata a mediatis. q: nō eſt neceſſe alterū ꝓtrariorū mediatorum ſemp ineſſe ſubiecto. nō eñ eſt neceſſe corp⁹ q̄dcu eſt eſſe albū vel nigrū. ſed contrariorū imediatorū neceſſe eſt alterū in ſubiecto eſſe q̄diu ipſuz eſt ſi ipſum eſt ſuſceptibile vt ſi animal eſt neceſſe eſt q̄ ipſum ſit ſanū vel egrū.

Sciendum eſt tertio: q̄ oppoſita ꝓ

uatiue ſunt q̄ habēt fieri circa idē ſubiectū ordine irregreſſibili ⁊ tempore determinato a natura. Unde duplex eſt priuatio. q̄dam eſt impfecta q̄ negat actū ⁊ nō potētiam eo q̄ relinq̄t ꝓncipia habitus ſicut quies negat actualiter motū. ſed relinq̄t potētiam ad mouēdū. ⁊ a tali priuatiōe pōt fieri regreſſus in habitū. Alia eſt priuatio pfecta q̄ negat ſimł actū ⁊ potētiā coq̄ deſtruit ꝓncipia habit⁹ ſicut cecitas negat actualiter videre ⁊ poſſe videre. Et q: talis priuatio negat potētiā eo q̄ deſtruit ꝓncipia habitus. ideo a tali nō poteſt naturaliter fieri regreſſus in habitū q̄uis b poſſz fieri tm potētiā ſupnaturalē. Ex ad priuationē pfectā quinq; cōditiōes requirūtur. Prima eſt q̄ importet carētiā forme. Secūda eſt q̄ importet aptitudinē ad ipaz formā. cecitas eñ que eſt priuatio pfecta viſus ꝓportat carentiaz viſus in ſubiecto apto nato videre. Tertia eſt q̄ priuatio ⁊ habit⁹ habeāt fieri circa idē ſubiectū. oppoſita eñ priuatiue habeāt fieri circa idem ſubiectum ea, ꝓpter ſurditas nō eſt priuatio viſus. Quarta conditio eſt q̄ a priuatiōe in habitū nō poſſit fieri regreſſus nec⁊ mot⁹ q̄uis hoc poſſit fieri ecōtra. a cecitate eñ nō pōt naturaliter fieri regreſſus nec⁊ mot⁹ ad viſum ⁊ ꝓpter hoc quies nō eſt pfecta priuatio motus cū a gēte i motu poſſit naturaliter fieri regreſſus. Quīta cōditio eſt q̄ ſit rēps determinatū a natura in quo habitus natus eſt ineſſe ſubiecto. ⁊ iō q̄uis catul⁹ ante nonā diē nō videat nō eſt tñ in eo priuatio viſus. eo q̄ nō eſt aptus natus videre ante nonā diē. Oppoſitio ergo priuatiua eſt repugnantia priuatiōis ⁊ hītus. Habit⁹ aūt eſt forma acquiſita in aliquo ſubiecto vt viſus in oculo ⁊ ſic de aliis. Sed priuatio eſt carētia forme in ſubiecto apto nato. Deinde auct⁹ noſter determinat de oppoſitiōe ꝓtradictoria ipam ſic diffinies. Cōtradictio ē oppoſitio cui⁹ vm ſe nō eſt dare mediū. Dupler aūt eſt mediū ſcz mediū p abnegationē ⁊ mediū p ꝓticipatiōm. Mediū p abnegatiōez eſt mediū de q̄ ỹe negat vtrūq; extremoz. ⁊ tale reperitur inter cōtraria imediata. Eſt eñ aliq̄d ſubiectū q̄d nec eſt ſanū nec egrū ſicut lapis. mediū aūt. p ꝓticipationē eſt mediuz q̄d ꝓticipat naturā vtriuſq; extremi. ⁊ ſic rubeū mediat iter albū ⁊ nigrū. ⁊ tale mediū nō reperit iter cōtraria imediata. Inter ỹo cōtradictoria nec eſt mediū p abnegatiōez nec p ꝓticipationē ⁊ ſic in diffinitiōe ponit vm ſe eo q̄ cōtradictoria nō ỹnt ab aliis oppoſitiōibus q̄ iter extrēa eorū nō ſit mediū. Contradictio vero ſemp eſt inter ens ⁊ nō ens. ⁊ ideo cōtradictoria ſunt talis nature q̄ neceſſe eſt alterz de quolibet verificari ⁊ nunq̄ ambo ſimul.

Sed cōtra predicta arguitur ꝓmo

ſic. hō ⁊ aſin⁹ opponūtur ⁊ nō ſm aliquā predictaz oppoſitionū. ergo diuiſio eſt inſufficiens.

Sēdo arguit ſic. oīa oppoſita ſūt relatiua cū oppoſitio ſit relatio. ergo ſeqtur q̄ membra illi⁹ diuiſiōis coincidūt. Tertio arguit ſic. albū ⁊ nigrū cōtrariātur ⁊ etiā priuatiue opponūtur. q: nigrū ē priuatio albi. ergo diuiſio nō ē bōa.

Quarto arguit ſic. cōtradictoria magis diſtāt q̄ cōtraria. ergo male dicit in diffinitiōe cōtrariorū q̄ contraria maxime diſtant.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄

homo ⁊ aſinus nō ſunt oppoſita ſed magis ſūt diſparata. Ad ſēdam dicit q̄ ſi oppoſita accipiant⁹ formaliter ⁊ p ſe ſignificatis ſic omnia ſūt relatiua quidditatiue. ſi tñ accipiātur materialiter ⁊ pro denominatis ſic ſunt relatiua denominatiue. Dicitur vltra q̄ ꝓña illius argumen⁊

ti nō valet: quia non est idē esse relatiua ⁊ relatiue opposita. Ad tertiā dicitur q̄ albū ⁊ nigrū virtualiter includūt oppositionē priuatiuā ⁊ cōtradictoriā nō tñ formaliter quare non sunt priuative opposita. Ad quartū dicitur q̄ quis cōtradictoria maxime distant simpliciter nō tamen distantia que est sub eodem genere: cum cōtradictoria nō reponātur sub eodem genere. et contraria sub eodem genere reponūtur.

Prius dicitur quadruplíciter. Primo modo et proprie aliquid dicitur prius altero ꝑ tempus put aliqs dr senior et antiquior altero: sicut hō habens triginta annos dicitur prior homine habente viginti annos. Secundo modo aliquid dicit prius a quo non conuertit subsistēdi cōsequētia. vt vnū est prius duobus. duobus em existentibus mor cōsequens est vnus esse vt si duo sunt vnum est et non econuerso. Tertio modo dicitur prius ꝑm ordinem quēdam vt in disciplinis principia priora sunt conclusionibus. et in grammatica littere sunt priores syllabis. et in oratione prohemium est prius narratione. Quarto modo prius dicitur qō melius est et honorabilius consueuerunt enim plurimi homines honorabiliores et magis dilectos apud se dicere priores. Preter hos quattuor modos iaz dictos est vnus alter modus prioris: eorū que conuertuntur ꝑm essendi consequentiam. et alter est quodammodo causa alterius: et hoc modo aliquid dicitur prius altero natura: vt res est causa veritatis orationis de se facte sic hominem currere conuertitur cū oratione homo currit. et si homínem currere sit verum hec est vera homo currit et econuerso. res autem est causa veritatis orationis de se facte et non econtra. ab eo enī q̄ res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. ergo hec res hominem currere prior est hac oratione homo currit.

Simul dicitur tribus modis. Primo modo diamtur simul quorum generatio est in eodem tempore et neutrū est prius neq posterius. et hec dicuntur simul tempore. Secundo modo diamtur simul quecūq conuertuntur et neutrum est causa alterius sicut quelibet relatiua: vt duplum et dimidium pater et filius: et sic de alijs. Tertio modo diamtur simul que equaliter condiuidunt aliquod genus vt homo equus leo: et sic de alijs que condiuidunt hoc genus animal. et similiter differentie dividentes aliquod genus, dicuntur simul vt rationale irrationale: et sic de alijs. isti autē duo vltimi modi dicūtur simul natura. primus autem modus dicitur simul tempore.

¶ Circa hunc tertū notādum est primo q̄ post q̄ auctor determinauit de primo postpredicamēto, cōsequēter auctor determinat de secūdo quod vocatur prius. Et dicitur postpredicamentum: quia valet ad completam notitiam predicamētorum habendam. Et quia auctor dicit in predicamētis q̄ relatiua sunt simul natura: nō oportuit scire que sunt simul natura. Et quia que sunt priora ⁊ posteriora non sunt simul natura. Ideo auctor determinat de priori cui? sunt ḋnq modi ḋ

in his verbis cõtinentur. Tempe natura prius ordine dic̃ t honore. Causa cãto dicimus eẽ prius. Unde illud dicitur esse prius alio tempore cuius duratio precedit durationem alterius. sicut puer decem annorum prior: est tempore puero non habente nisi quatuor annos. Illud autem est prius natura a quo non cõuertitur essendi ꝓ̃nia. vt vnum prius est duobus. quia bene sequitur duo sunt ergo vnum est. sed nõ sequitur econtra. Illud autem est prius ordine qõ ẽ prius via discipline t compositionis: vt principia priora sunt cõclusionibus. t ligna t lapides domibus. Illud vero est prius honore qõ est dignius t perfectius vt homo virtuosus prior: est homine vicioso. Sed illud est prius causalitate qõ est causa alterius oũ tamẽ ab vno ad alterũ essendi cõsequẽtia cõuertatur. t ꝑm hũc modum res est causa veritatis vel falsitatis oratiõnis que est er ipsa re. Et quia tot modis dicitur vnũ oppositorũ quot modis dicitur t reliquũ: ideo tot sũt modi posteriorũ quot sunt modi priorũ qui faciliter possunt haberi per modos p̃dictos quorũ sufficientia sic habetur. Quia ois̃e qõ est prius altero aut est prius ꝑm rez aut ꝑm rei positiõez. Si scõm sic est tertius modus. Si primũ hoc ẽ dupliciter: quia aut est prius ꝑm esse aut ꝑm aliquid consequens esse. si scõm sic est quartus modus. si primũ hoc est dupliciter: q̃ vel est pri? tẽpore aut non. si primus sic est primus modus. si secũdum hoc est dupliciter. quia vel vnũ est causa alterius t conuertũtur ꝑm essendi consequentiam t sic est quintus modus: aut non t sic est secundus. Tamẽ autez non numerat hic omnes modos priorũ sed solum illos qui valent ad cognoscẽdũ p̃dicamẽta. pbus enim. v. methaphisice enũerat eo q̃ determinat d̃ priori ꝑm q̃ ẽ passio:

Sciendum est secudo q̃ primus modus priorũ valet ad cognoscẽdum ordinẽ inter subam t accis̃ cõmunez eo q̃ suba prior est tpe accidentibus cõibus. Secũdus modus valet ad cognoscendũ ordinẽ inter supiora t inferiora q̃ a supior: ib? ad inferiora nõ cõuertit subsistendi cõsequẽtia: t iõ supi? pri? est inferiori. Tertius modus valet ad cognoscendũ ordinẽ inter differentias t ipes eias. dic̃ie enim sunt de compositione specici t p ꝑns sũt simpliciores ipa specie t per ꝑns priores. Quart? modus valet ad cognoscẽdũ ordinẽ inter subam t accis̃. eo q̃ subã digniorẽ accidẽte. valet ẽt ad cognoscẽdũ ordinẽ iter subas eo q̃ alique sunt pfectiores alijs. Quint? modus valet vt cõiter dz ad cognoscẽdũ ordinẽ inter subiectũ t passionẽ eius eo q̃ subiectum t passio cõuertũtur ꝑm essendi ꝓ̃niam t subiectum est causa passionis. Prius tamẽ accipitur dupliciter. Uno modo ꝓ̃ se significato t tũc significat relationẽ prioris ad posterius t eius correlatiuũ est posterius. t hoc mõ non est predicamentũ. Alio mõ accipit ꝑ denominato scz ꝑ re que est altera prior. t sic est postpredicamentum t reperitur in diuersis predicamentis. t eodem modo dicendum est de posteriori.

Sciendũ est tertio: q̃ simul qõ est tertiũ postpredicamẽtũ accipit dupliciter. Uno modo aduerbialiter: t sic est sincathegoreuma nec est postpredicamẽtũ. Alio mõ accipit noialiter vt ẽ vnum nomẽ cõcretũ cuius abstractum est simultas. t tunc si capiatur ꝑ se significato est i predicamẽto relationis eo q̃ significatũ eius est respectus vnius rei ad aliã rem que cũ ea existit. si vero capiat fundamẽtaliter t ꝑ denominato sic aliqñ est in p̃dicamẽto subẽ: t aliqñ in alijs predicamẽtis: t sic est postpredicamẽtũ. Et ipsi? assignãtur tres modi q̃ in his ꝓ̃sib? cõtinent. Tẽpore dico simul quorũ gñatio nũc est. Que ꝓuertũtur dicimus esse sim. Sunt q̃ simul spẽs genus vnũ diuidentes. Illa eñ sunt sim tpe quorũ generatio est in eodem tpe. Illa vero sunt simul natura que cõuertũtur ꝑm essendi ꝓ̃nia. t vnũ nõ est causa alterius vt relatiuũ t correlatiuũ. Sed illa dicũtur simul que ex opposito diuidũt idẽ genus. vel illa in qua ipm genus diuidit vt rõnale ⁊ irrationale diuidũt animal t animal diuiditur in hoiem equũ: t sic de alijs speciebus. Et illorũ modorũ sic habet sufficientia: q̃ illa que sunt simul aut sunt simul tempore t sic est primus modus. aut simul natura t hoc dupliciter: q̃ aut illa cõuertũtur ꝑm essendi ꝓ̃niam: t sic est secũd? modus. aut illa ex opposito diuidũt idẽ genus. sic est tertij modus. Ad pim? mod? valet ad cognoscendũ ordinẽ inter aliq̃s subas t accidẽtia. Valet etiã ad cognoscendũ ordinẽ iter subiectũ t ꝓprias passionẽ. Secũdus mod? pricipaliter reperitur iter relatiuũ q̃lia cõuertunt ꝑm essendi ꝓ̃niam t vnũ nõ est causa alterius: t ꝫ accipiẽdo ipa ꝑ ipis respectib?: q̃ si acciperetur ꝑ denominatis tũc vnũ esset causa alterius. nã illa res que est pater est causa illius rei que est filius cũ ea ꝓduxerit. Tertius modus reperit in omni p̃dicamẽto t generaliter in omni gñe siue generalissimo siue subalterno. quo debet eñ genus ꝫ differentias ꝑ quas diuidit[ur] et i spẽcies. Et ꝗbus ꝓz vtilitas hui? posit̃ p̃dicamenti.

Sed cõtra predicta arguit̃ ꝓmo sic. oñe ꝓ⁹ est ordine, ergo tert⁹ modus nõ distinguitur ab aliis. Scõo arguitur sic. oẽ totum ꝓius est suis ptibus. ergo syllabe sunt ꝓiores litteris ⁊ dictões syllabis. Tertio arguitur sic. illoꝝ que sunt simul; vnũ nõ est ꝓius altero; ꝫ ea q̃ ꝓuertũtur sũt sil̃. gᵒ vnũ nõ ẽ ꝓ⁹ altero. Quarto arguit̃ sic. tot mõis ꝺ vnũ oppositoꝝ quot modis ⁊ reliquũ. sed ꝓius ⁊ simul sunt opposita: ergo tot sunt modi sil̃ quot sunt mõi prioris. ⁊ ꝓ ñis nõ sunt nisi tres modi ꝓiorus.

Ad rõnes. Ad primã ꝺr ꝙ ordo accipitur dupl̃r. vno mõ gñaliter, ꝓ quocũq; ordine q̃ est inter ꝓ⁹ ⁊ posterius. ⁊ sic oẽ ꝓ⁹ est ꝓ⁹ ordine. Alio mõ accipit̃ spãliter, ꝓ ordine discipline ⁊ cõpositionis ⁊ sic est vn⁹ modꝰ ꝓiorus ab aliis distinct⁹. Ad scdam ꝺr distinguẽdo añs vel via resolutionis ⁊ sic cõceditur. vel via cõpositionis ⁊ generatiõis ⁊ sic negat̃. Ad tertiaꝝ ꝺr ꝙ q̃uis ea que cõuertũtur sint simul tpe nõ tñ oportet esse simul natura. potest em̃ esse aliquid ꝓius ꝑm vnũ modũ ⁊ posterius ꝑm aliũ. Ad quartam negat̃ añs imo ꝓius opponit̃ posteriori. iõ tot sunt modi ꝓiorus quot sunt modi posteriorus. Sunt etiã alij modi simul vt ꝑtur. v. metaphisice. sed illi qui hic enumerati sunt ad ꝓpositum sufficiunt.

Motus sex sunt species scilꝫ generatio corruptio. augmentatio. diminutio. alteratio et ꝑm locum mutatio. Generatio est progressio a non esse ad esse. Corruptio est progressio ab esse ad nõ esse. Augmẽtatio est preexistẽtis q̃titatis maioramentum. Diminutio est preexistẽtis q̃ũtatis minoramentũ. Alteratio est mutatio a cõtraria qualitate in cõtrariaꝫ qualitatem. vel in mediã vt cũ aliquid permutatur ab albedine in nigredinẽ vel in medios colores. Motus ꝑm locum est mutatio de vno loco in alterum. Motus añt ꝑm locum sex spẽs sunt siue differentie scꝫ ante retro sursum deorsum dextrorsum et sinistrorsum. Ad oẽs autẽ has ptes fit motus.

Habere dicitur multis modis. Primo modo dicitur habere aliquaꝫ qualitatem vt disciplinã aut virtutem. Secundo modo dicitur habere quantitatẽ vt magnitudinem. vt bicubitum triacubitum. Tertio modo dicitur habere ea que circa corpus sunt adiacẽtia vt vestimentum et tunicam: aut circa membra vt in manu annulum. Et habitus isto tertio modo sumptus est vnum de decẽ ꝓdicamentis: et diffinitur sic. Habitus est corpozũ et eorum que circa corpus sunt adiacentia. vt est armatio vel caligatio et similiter fingantur nomina in alijs ꝑm adiacentiam illam. hec enim dicũtur habere il̃a vero haberi. Quarto modo dicitur habere membrum vt manũ aut pedem. Quinto modo dicitur habere sicut cõtinens contentum vt lagena vinũ: aut modius grana tritici. Sexto modo dicitur habere possessionem vt domũ aut agrum. Septimo modo dicitur habere vxorem et de hoc modo dicat Aristoteles ꝙ iste modus est alienissimus ideo qõ est habere ꝓpter hoc ꝙ vir habens vxorem etiam habetur ab ea. vinculum enim matrimonij indissolubiliter ligat vtrumq; et dicit ꝙ forte alij modi apparebunt in eo qõ est habere. sed qui consueuerunt dici pe

ne omnes enumerati sunt.

Circa hunc tertiū notandū est p̄mo q̄ sex assignāt spēs mot⁹ q̄ i his versib⁹ ptinēt. Auget diminuit corrūpit vl gñat. Alterat ⁊ mutat p̄ mutata loca vagat. Quare sic assignat sufficiētia. Omis mot⁹ est inter duos termios. vel ergo ambo sunt affirmatiui vel vnus est affirmatiu⁹ ⁊ alter negatiu⁹. si secūdū hoc est dupl'r. q; vel termin⁹ ad quē est affirmatiu⁹ ⁊ termin⁹ a quo est negatiu⁹ ⁊ sic est gñatio. vel ecōtra: ⁊ sic est corruptio. Si ambo termini sint affirmatiui hoc est triplicit. q; vel est ad qualitatē ⁊ sic est alteratio. vel advbi ⁊ sic est loci mutatio. vl ad quātitatē: ⁊ hoc ē dupl'r. q; vl est ad maiorē p̄fectionē q̄ntitatis: ⁊ sic est augmētatio. vel ad minorationē q̄ntitatis: ⁊ sic est diminutio. Nō em̄ hec diuisio gñis in suas species. sed diuisio vocis in suas significationes eo q̄ motus nō dicit p̄m eandē rōnē de oibus. Nō ergo oz hic accipi spēs. p̄prie cū dicit q̄ sūt ser spēs mot⁹. sed oz accipi spēs. p mō specificabili. Nō etiā accipit hic mot⁹. put accipitur hic mot⁹ gñaliter. p omī mutatiōe q̄ reḡit aliq̄ subiectū: siue illa mutatio sit instātanea. siue successiua. Adduert ēdū est tm̄ q̄ mot⁹ accipit dupl'r. Uno mōdo p̄sideraf p̄m esse reale scz p̄m q̄ est passio rei naturalis: ⁊ sic mot⁹ nō ē de cōsideratiōe logici sed de cōsideratiōe phi naturalis. Alio modo p̄sideraf p̄m q̄ est q̄dā transcēdēs hīs sub se diuersos mōs ad diuersa p̄dicamēta reducibiles. est em̄ mot⁹ naturalr sūpt⁹ i eodē p̄dicamēto cū suo termio ad quē siue cū forma acq̄sita p motū. ⁊ b mō p̄sideraf a logico. ⁊ est post p̄dicamētū. Est g⁹ p̄ia spēs motus gñatio q̄ sic diffinit. Gñatio est. pgressio de nō ē ad esse. Nō aūt accipit hic. pgressio. p̄prie. p motu. pgressuo. scz accipit trāsumptiue ⁊ gñalr scz. p mutatiōe. Et dē de nō esse ad esse: ad denotādū termios gñatiōis. cuius subz em̄ mot⁹ duo sūt termini. scz termin⁹ a quo ⁊ termin⁹ ad quē. Nō sic intelligit diffinitio. gñatio ē mutatio d nō esse tāq̄ de termio a quo ad ēe tāq̄ ad terminū ad quē. Et q; gñatio ⁊ corruptio opposito modo se hnt. iō corruptio diffinit ex opposito sic. Corruptio est. pgressio de esse ad nō esse. ⁊ eodē modo exponit hec diffinitio sicut p̄cedēs.

Sciendū est secūdo: q̄ augmētatio est p̄fectionis q̄titatis maioratio. Est em̄ mot⁹ de mio ad quātitatē ad maiorē. Sed diminutio est p̄fectionis quātiaf. mioratio eo q̄ diminutio est mot⁹ de maiore q̄titate ad mīorē. Cōuenīt aūt augmētatio ⁊ diminutio i hoc q̄ ambe sunt ad quātitatē. Sed differūt q: termin⁹ ad quez augmētatiōis est maio: ex tēsio quātitatis: termin⁹ vero ad quē diminutiōis est mio: extēsio quātitatis. Quita vero spēs mot⁹ est alteratio q̄ sic diffinit. Alteratio est mutatio de vna q̄litate ptraria ad aliā q̄litatē ptrariā vel mediaz. Unde alteratō fit tripl'r. Uno mō iter q̄litates extrēas vt alteratio q̄ est ab albedie in nigredinē. Secūdo mō fit ab extremo in mediū vl ecōtra sicut illa q̄ fit ab albedine in rubedinē. Tertio mō fit ab vno medio in aliud mediū sicut ea q̄ fit a rubedie ad viriditatē. Quāuis em̄ omīs mot⁹ sit de cōrario in ptrariū nō tm̄ accipiēdo ptrarietatē. pp̄rissime scz gñalr. Loci aūt mutatio diffinit. Est mutatio de vno loco i aliū locū q̄ mutatio terminat ad vbi. Et q: mot⁹ diuidit p̄m diuisionē termini ad quē: iō mot⁹ p̄m locū diuidit i motū sursū. deorsum. ante. retro. dextro. sum ⁊ sinistro. sum. sicut ⁊ ipse locus.

Sciendū est tertio q̄ cōsequenter au

tor noster in hac pte determinat de vltimo postpdicamento qō vocat hēe. Et assignat octo modos et⁹ q̄ in his versib⁹ cōtinētur. Affectū. habitū. vestitū dic velut aur. Ubi tū. ptentū possessio dic mulier. Ista p affectū itelligit q̄litatē. p quātū hēre quātitatē. per habitū ea q̄ circa corpus fūt ad iacētia. sicut ornat⁹ extrinsecus corpis. ⁊ hoc sive sint p̄m totū siue p̄m ptes. Per ubi intelligit habere ptem integralē. Per cōtentū intelligit sext⁹ mod⁹. Per possessionē intelligit septimus mod⁹. Per mulierē vero intelligit octau⁹ mod⁹ ⁊ vltim⁹. Et iste vltim⁹ mod⁹ est alienissimus mod⁹ hēe vt d̄i rerum. Et hoc modo nō habet sufficiētia. q: in oi habere hīis habz aliq̄d aut ergo habet ⁊ habet. ⁊ sic est octauus modus. Aut habet tm̄ ⁊ sic ē septim⁹. aut habet tm̄ ⁊ b est dupl'r. q: vel illud q̄ habet est extra habētez siue ab eo distās ⁊ sic est sext⁹ mod⁹. aut est intra habentē ⁊ indistās ab eo. ⁊ hoc est dupl'r. q: vel est subā vel accīs. Si subā hoc est dupl'r. vel est pars integralis: ⁊ sic est quīt⁹ mod⁹. vel nō ⁊ sic ē quart⁹. Si sit accidēs hoc est triplicit. q: vel ipi in: st rōne materie: ⁊ sic est quīntus mod⁹. vel rōne formē: ⁊ sic est primus mod⁹. vel ratiōe totius cōpositi: ⁊ sic est tertius. Modi vero habere reductiue sunt in eodem predicamento in quo est res habita. Ex quo sequitur q̄ quintus ⁊ octauus modus sunt in predicamēto substātie. Primus

em in predicamẽto qualitatis. Sedo in predicamẽto quãtitas. Tertio est predicamentũ ab aliis distinctũ. Sexto est in predicamẽto relationis contines em est ad aliquid cõtinẽs. ⁊ cõtentũ est ad aliquid contẽtuz. Septimo modus reducit ad predicamẽtam relationis eo q possessio est alicuius possessio. Non tñ here dr vniuoce de omnibus siltis modis eo q nihil vniuoce capitur est predicamẽtum ⁊ postpredicamẽtum. Septimo em̃ modus ipsius here est predicamẽtum. ⁊ alij modi ad diuersa predicamẽta reducuntur. ergo habere nõ dicitur vniuoce de omnibus istis modis.

Sed cõtra ꝓdicta arguit. Primo sic. omnis mot⁹ est cõmunis ⁊ diuisiuus. cũ mot⁹ sit de genere successiuoꝝ. ꝛ generatio nõ est continua aut diuisibilis. nec etiã corruptio cum fiant in instanti. ergo generatio ⁊ corruptio non sunt motus. Secũdo arguitur sic. priuatio est motus ⁊ tamẽ nõ cõtinetur sub aliquo predictoꝝ modoꝝ. ergo diuisio est insufficiẽs. Tertio arguitur sic. celũ mouet motu locali ⁊ tñ non mouetur de vno loco ad aliũ locum. ergo diffinitio motus ꝑm locũ nõ est bona. minor ꝑz: q celum nõ est in loco cũ non habeat aliquã superficiem ipsum circunscribẽtem. Quarto arguitur sic. nullum equiuocum est predicamẽtum. ergo nullum postpredicamentum est equiuocum ꝛz ꝓna assimili. Quinto arguitur sic. aliquid dicitur habere actionẽ aut passionẽ vt spes: aut differẽtias: ⁊ sic de multis aliis modis habere qui non enumerãtur hic. ergo isti modi non sunt sufficiẽter assignati.

Ad rones. Ad primã dicit q hic nõ accipitur mot⁹ spãliter ꝓ motu successiuo. ꝛ generaliter ꝓ oi mutatione siue illa sit instãtanea siue successiua. ⁊ sic generatio ⁊ corruptio bene sunt motus. Ad secam dr q motus accipitur dupliciter. vno modo ꝓ oi mutatiõe siue illa requirat subiectum siue nõ. ⁊ hoc modo priuatio est motus, alio modo capitur ꝓ mutatione que requirit subiectum. ⁊ sic priuatio nõ est motus.

Ad tertiam dr q celũ nõ mouetur de loco ad locũ ꝑm se totũ ꝛ bene mouetur ꝑm suas pres. Et non dr intelligi q moueatur ad locũ circumscribentẽ suas partes cũ nihil circumscribat eas sed dr intelligi q mouetur ad circũscriptionem actuam suarũ partium eo q ꝑ eius cõtinue moueri aliud ⁊ aliud circũscribũt. Ad quartam dicitur q non est simile quia de ratione predicamenti est q sit gen⁹ ad eas species q̃ sub eo cõtinẽtur. ⁊ ideo opz q sit vniuocum. ꝛ de ratione postpredicamẽti nõ est q sit genus aut spẽs. immo quodlibet postpredicamẽtum ꝑm diuersos modos dr in diuersis predicamentis reponi: ⁊ ideo omne tale est vniuocum. Ad quintam dicitur q licet sint multi modi habere qui nõ enumerantur hic. tamẽ illi sunt enumerati communiores sunt ⁊ magis vsitati: ⁊ alij faciliter cognosci possunt ꝑ predictos. Et hec de tertio tractatu dicta sufficiant.

Sequitur quartus tractatus de silogismo.

Propositio est oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo.

Terminus est in quẽ resoluitur propositio vt in subiectum et in predicatum.

Iste est quartus tractatus summularũ magistri petri hyspani: qui postq̃ in precedẽtibus de terminis aut de principijs silogismi. ꝓfiter determinat de ipso silogismo. Silogismus autẽ accipitur dupliciter. sc̃z simpliciter siue incõtracte: ⁊ contracte. Silogismus cõtractus est triplex. scilicet dyaleticus. demõstratiuus. ⁊ sophistic⁹. Silogismus demõstratiuus est silogismus cõtractus ad materiam necessariam scilicet cuius tam premisse q̃ conclusio sunt necessarie ⁊ accipiuntur vt necessarie. Sed silogismus dyaleticus est silogismus contractus ad materiam probabilẽ. sc̃z cui⁹ conclusio ⁊ ꝑmisse aut altera ipsarum accipiuntur tanq̃ probabiles. Sed silogismus sophisticus est silogismus contractus apparenter ad materiã veram. Cuius conclusio vel premisse sunt apparenter vere aut consequentia apparẽter bona. De silogismo autem demonstratiuo nõ determinat Petrus hyspanus propter nimiam difficultatẽ eius. ⁊ etiam eo q ipse est instructor iuuenum. ꝛ de silogismo dyaletico ⁊ sophistico determinat in sequẽtibus tractatibus. Unde silogismus simpliciter est silogismus nõ cõtractus ad aliquã materiã. ⁊ de ipso determinatur in isto capitulo.

Sciendum est primo q̄ silogismus accipit dupl'r. Uno mō vt est terminus prime intentiōis ⁊ sic est vna oratio cōposita ex duabus premissis ⁊ vna cōclusiōe. Alio modo vt est terminus secūde intentionis siue ꝓ significato sorum mali. ⁊ tūc est intētio secūda que cōcernit designata predicab. de silogismo prime intentiōaliter capto denominative. ⁊ est respectus causatus ꝑ actū intellectus cōparātis ipas ꝑmissas ad cōclusionē penes hoc q̄ ipse premisse necessario inferūt cōclusionē. ⁊ hz ꝓ fundamēto ꝑmissas ⁊ ꝓ termino cōclusionē. Unde silogismus simpliciter accipitur dupliciter. Uno modo accipitur simpliciter vt idē est q̄ vniuersaliter quātum ad sua principia ⁊ oēs eius partes tam integrales q̄ subiectiuas. ⁊ quātum ad suas passiōes ⁊ etiam suarū partium: ⁊ sic est subiectū totius logice a pbo tradite. Alio modo vniuersaliter q̄tū ad principia passiones ⁊ ppietates partes subiectiuas: ⁊ quātum ad passiones suarū partiū subiectiuarū. ⁊ sic est subiectū adequatum tote logyce. Alio modo accipit simpliciter. i. nō cōtracte: ⁊ sic est silogismus simpliciter. idē nō cōtractus ad aliquā materiā: hz ꝑsideratus quātū ad ea q̄ sibi cōueniūt gratia suę forme in omni materia abstrahēdo ab oīi materia. ⁊ nō ꝑm rē sed ꝑm intellectū. q̄ omnis silogismus ē cōtractus ad materiā necessariā. ꝓbabilē vel sophisticā. sed hoc nō sibi cōuenit ex sua ratiōe formali immo ex suo cōceptu q̄dditatiuo ⁊ abstrahit ab oīb' illis. ⁊ sic silogism' simpl'r capt' secū de intentional'r est subiectū huius tractatus.

Sciendum est secundo q̄ omnis silo gismus cōponit ex ꝓpositionib' ⁊ termis: ideo ante q̄ pe. hy. diffiniat silogismū ostēdit q̄d sit ꝓpositio ⁊ q̄d sit terminus. Diffinit ergo ꝓpositiōem sic. Propositio est oratio affirmatiua a licuius hz predicati de aliquo hz de subiecto vl negatiua alicuius predicati ab aliquo. hz a subiecto. Et actor diffinit hic ꝓpōnē cathegoricam affirmatiuā ⁊ negatiuā. cuius ratio est: quia hic solū determinat de silogismis cathegoricis quo ad eor bonam ⁊ formalē disp̄ositionez ad quā redritur certa ordinatio ꝑmissar penes affirmationē ⁊ negatiōez. hz q̄ ambe sint affirmatiue vel negatiue vel vna affirmatiua ⁊ alia negatiua. Unde hec diffinitio sic explicatur. Propositio est oratio. i. relatio rationis que habet ꝓ fundamēto ⁊ termino aliquod hz p̄dicatus dictū de subiecto mediante copula affirmatiua vel predicatū q̄ enūciatur de subiecto vniuoco ⁊ vniuoce tento mediante copula negatiua. Et sic ibi diffinit ꝓpositio per fundamētū ⁊ terminū eo mō quo relatiua a nobis diffiniuntur. Et nō diffinit pe. hy. ꝓpōnem ꝙ verū ⁊ falsum: q̄. ꝓpositio de qua hic agit abstrahit a vero ⁊ falso: hz nō ab affirmatiuo ⁊ negatiuo. Est eñ duplex ꝓpositio. hz. ꝓpositio vna: ⁊ ꝓpositio plures. Propositio vna est dupler: hz vna simpliciter ⁊ vna cōiunctione. Unde nō datur hec diffinitio de omni ꝓpositione: sed solū de ꝓpositione silogystica. i. cathegorica cū ex hypothencis non fiat silogismus cathegoricus.

Sciēdū est tertio q̄ terminus sic dif finit. Terminus est in quē resoluit ꝓpositio vt in subiectū ⁊ predicatū. Cuius ratio est q̄ qđlibet resoluit in ea ex quibus cōponit. sed ꝓpositio cōponitur ex terminis saltē cathegorica tā q̄ ex subiecto ⁊ predicato. ergo oīis ꝓpositio resoluit in terminos tanq̄ in subiectū ⁊ predicatū. Terminus aūt accipit dupl'r. Uno modo realiter ⁊ ppie: ⁊ sic terminus nihil aliud est q̄ finis alicuius magnitudinis. Alio modo capit methaphorice. ⁊ hoc dupl'r. Uno modo capit ꝓ quadā oratione includēte oia principia eēntialia alicuius ⁊ sic capit ꝑbs termios prio topicor. ⁊ idē est qđ diffinitio. Alio mō capit ꝓ pte integrali ꝓpositōis: ⁊ sic adhuc capit dupliciter Uno mō gnal'r vt cōuertit cū voce significativa ⁊ hoc mō ꝓba sūt termini ⁊ silr ptes ꝑdicati ⁊ ꝑdicati sūt termini qz hz subiectū p̄dicatū sūt cōplexa ⁊ sic nō capit ꝺ termin'. Alio' capit magis stricte ꝑm q̄ dicit aterminādo. ⁊ hoc mō in q̄libet ꝓpōne cathegorica sūt duo termini tantuz. quor vnus est subiectū ⁊ alius est p̄dicatū ⁊ sic accipit hic terminus. ¶ Nec hoc modo copula ꝺ balis debet dici termin' eo q̄ nō termiat ꝓpositionē sed ponit in medio eius. Et q̄uis ꝓpō resoluat in litteras ⁊ sillabas. hoc tū nō est. tā q̄ in subiectū ⁊ p̄dicatū ⁊ iō nō cōuēit eis ꝺ diffinitio. Aduertēdū est tū q̄ termin' pōt capi, ꝓ se significato: ⁊ tūc significat relationē rōnis tā tā p actū intellect' cōparātis aliquē terminum fundamētaliter acceptū ad ꝓpōnē penes hoc q̄ est extremū ⁊ termin' eius. Alio mō capit, ꝓ se denomiato. ⁊ tūc extremū, ꝓpōnis cathegorice dicit termin' denomiatiue. Tū hec est denominatiua p̄dicatio homo est terminus ꝓpositionis. ⁊ primo modo capit hic. Et diffinitio ei' debet sic intelligi. Termin' significat relatiōm

debet sic intelligi. Terminus significat relationem fundatã sup illud in qõ resoluit, ppõ fundamẽtaliter accepta. Et si capiãtur terminꝰ ꝛ, ppositio formalr ꝛ pp se significatis: tũc ppõ nõ resoluit in terminũ cũ sint due relatiões specifice distincte mõ vna relatio nõ cõponit ex pluribus relatõibꝰ. Si vero capiãtur, pp se denotatis ꝛ fundamẽtaliter: tũc terminꝰ ẽ ps integralis ppõnis ꝛ in ipm resoluit, ppositio.

Sed cõtra predicta arguit ꝓio sic: In ꝓio tractatu determiatũ est de, ppõne. ergo de eadẽ hic nõ dꝫ determinari. Scdo arguit sic. nullũ supius dꝫ diffiniri p sua inferiora, ſꝫ, ppõ est supior: ad affirmationẽ ꝛ negationẽ. ergo p eas nõ dꝫ diffiniri. Tertio arguit sic. vnũqõ ꝙ resoluit in ea ex quibꝰ cõponit. ergo, ppõ resoluit in copulã cũ ex ea cõponat tñ non est terminus: qr si esset terminꝰ tũc in silogiſmo essent plures termini ꝙ tres. ergo terminꝰ nõ bñ diffinit. Quarto sic arguit. Silogiſmꝰ ẽ subiectũ adequatũ totꝰ logyce. gꝰ ñ ẽ subiectũ huꝰ libri.

Ad rõnes. Ad primã dicitur ꝙ alia ꝛ alia rõne determiat hic de, ppõne. ꝛ i ꝓio tractatu: qr in ꝓio tractatu determiatũ est de ea in ꝙtum est signũ mẽtis. sõ diffinita ẽ p significare vel falsũ. hic aũt determiat de ea, put ẽ ps silogiſmi. ꝛ ponit, p alio. ſ. p cõclusione inferenda. iõ negat ꝓpria. Ad scdam ꝓcedit maior saltẽ ea rõne qua sunt inferiora. tñ bñ põt diffiniri p ea in qtũ sunt nobis notiora ipso diffinito. ꝛ iõ ponit ad circulũ quẽdã, ppriã eius dꝛiam cõuertibilẽ cũ eo. Ad tertiã pꝫ solutio ex dictis i vltimo notabili in quo dictũ est ꝙ quis, ppõ componat ex copula tanꝙ ex pte formali: ꝛ etiã i ea resoluatur resolutione formali tñ nõ cõponitur ex copula tanꝙ ex pte materiali: tũc resoluitur i ipsam resolutõe materiali de qua est hic ad, ppositum. Ad quartã dr ꝙ patuit solutio in ꝓio notabili.

Dici de omni est quando nihil est sumere sub subiecto de quo non dicatur prædicatũ. vt omis hõ currit. hic cursus prædicatur de homie. et nihil est sumere sub hoie de quo non dicat cursus. **Dici de nullo est qñ nihil ẽ sumere sub subiecto a quo nõ remouetur prædicatus. vt nullus hõ currit. hic cursus remouetur ab omi hoie. et nihil est sumere sub hoie a quo nõ remoueatur cursus.**

Circa hũc tertũ notãdũ est ꝓio ꝙ post ꝙ Petr. determiauit de principijs materialibꝰ silogiſmoꝝ. ſ. de termio ꝛ, ppõe. hic pr determiat de principijs regulatiuis eoꝝ qũ sũt duo. ſ. dici de oi et dici de nullo. Dici aũt de oi est qñ nihil ẽ sumere sub subiecto de q nõ dicat pdicatũ. Dici de nullo est qñ nihil ẽ sumere sub subiecto a q nõ remouetur pdicatũ. Et dꝫ sic exponi illa regla. dici de oi est qñ nihil ẽ sumere sub subiecto alicuꝰ, ppõnis de quo nõ dicat pdicatũ. i. de q nõ aptũ natũ sit predicatũ eiusdẽ, ppõis pdicari. Et p illud dici i telligit iſtõ principiũ. ꝙd affirmat de subiecto distributo affirmat de oi sumpto sub eo. Et p illud principiũ valet ista ꝓpria. oẽ aial est suba. ois hõ est aial. gꝰ ois hõ est suba. Et silr exponit diffinitio dici de nullo. Et etiã intelligit vnũ principiũ oppositũ illi. Et dupleꝛ ẽ dici de oi. qddã ẽ ꝓioristicũ. ꝛ aliud ẽ posterioristicũ. Dici de omi prioristicũ est pdicatũ affirmari de subiecto distributo siue vere siue false. vt omis hõ est aial. omis hõ est asinꝰ. iõ in sola, ppõne vlr affirmatiua reperit dici de oi prioristicus. Et silr in sola vlr negatiua dici de nullo. Sꝫ dici de oi posterioristicũ est pdicatũ vere affirmari de subiecto distributo vel nõ distributo necessario, p qualz dꝛia tpis. vt omis hõ ẽ aial. vel omis asinꝰ ẽ aial. Est aũt dupleꝛ vltas. ſ. tpoꝝ ꝛ suppositoꝝ. In illa, ppõe dr esse vltas tẽpoꝝ qñ pdicatũ cõuenit subiecto, p oi tpe. Et universalitas vo suppositoꝝ ẽ qñ pdicatũ ineſt cuilibet suppposito subiecti vel denotat cuilz nesse. Et iõ etiã dupleꝛ ẽ vltas suppositoꝝ: qr q dã est qñ pdicatũ ꝓuenit realiter cuilz suppposito subiecti: vt i hac, ppõe hõ est risibilis. Alia ẽ qñ cõuenit subiecto ꝛ cuilz supposito ſm modũ enũciãdi. vt i hac, ppõe. hõ est albꝰ. Et solũ de hac vltate ꝛ dici de oi prioristico ẽ hic ad, ppositũ. Et quo pꝫ ꝙ i aliqua, ppõe dici de oi posterioristicũ est in qua nõ est dici de oi prioristicũ ꝛ ecõtra. vt i, ppõnib⁹ affirmatiuis falsis est dici de oi prioristicũ ꝛ nõ posterioristicũ. Et silr in, ppõibus in definitis vel pticularibꝰ necessarijs. vt in hac hõ est risibilis. hõ est aial. est dici de oi posterioristicum ꝛ nõ prioristicum.

Sciendũ est secũdo ꝙ dici de omni ẽ principiũ regulatiuũ silogiſmoꝝ affirmatiuoꝝ ꝛ dici de nullo ẽ principiũ regulatiuũ silogiſmoꝝ

negatiuo⁊. Oēs em̄ silogismi ī quib⁹ ē ꝑ̄ia formalis regulātur ꝑ dici de oī vel dici ō nullo. ⁊ ꝫ intelligēdū est de silogismis quo⁊ mediū est terminꝰ vlis vlr tentꝰ. Et etiā intelligēdo de regulatione mediata vel imediata directa vel īdirecta. Ad hoc em̄ q aliqs silogismꝰ regulet ꝑ dici de oī requirit q terminꝰ qui ꝑdicat in ꝑmissis de aliquo subiecto distributo ꝑdicet in cōclusiōe de aliquo supposito illi⁹ subiecti. Et ꝛēplūt oē aial currit. oīs hō ē aial. ꝙ oīs hō currit. currere em̄ in maiore affirmat de aiali vlr sumpto. ⁊ hō est sumptū sub aiali. ig̃ currere affirmat de hoīe in cōclusione. Per dici aut̄ de nullo intelligit hec maxīa. Quicquid negat de aliq̄ subiecto distributo negat de ꝗlz supposito cōtēto sub ipso. Et virtute illi⁹ maxie valet silogismꝰ. nullꝰ hō est asinus. sortes ē hō. ꝙ sortes nō est asinꝰ. Ex quib⁹ sequit q soli silogismi prime figure directe concludētes imediate regulātur ꝑ dici de omni vel dici de nullo. Oēs aut̄ alij mediate ⁊ indirecte per illas maximas regulātur.

Sciendū est tertio q dici de oī nō est passio. ꝑ oīs ꝑcise nec silogismi. ꝫ ē passio ꝑdicatiōis ordie ad subiectū. Et formaliꝰ loquēdo dici de oī est respectꝰ rōnis qui ꝫ ꝑ fūdamēto ⁊ termino aliqua quo⁊ vnū predicat̄ de alio vlr ⁊ affirmatiue vel vlr ⁊ negatiue: ⁊ sic ē passio ꝑdicationis ordine ad subiectū. Et predicari de alio vlr ē predicari de subiecto distributo ꝑ signū vle aut ꝑaliq̄ et equialēs. Et q dici de oī nō sit passio silogismi ꝑz. q⁹ silogismo nō cōuenit ꝑdicari de aliquo affirmatiue vel negatiue. Sz dici de oīi cōuenit illi q̄ ꝑdicat̄ de aliquo affirmatiue vel negatiue. ergo nō ē passio silogismi. Maior ꝑz q⁹ silogismꝰ est ꝑpō hypothetica cui repugnat predicari. Et silr nō est passio ꝑpōnis q⁹ eodem modo sibi repugnat predicari de aliquo. ideo dici de omni est passio predicati in ordine ad subiectum.

Sed cōtra ꝑdicta arguit̄ Primo sic. In hac ꝑpō homo est aial nihil est sumere sub subiecto de quo nō dicat̄ predicatū. ⁊ tm̄ in ea nō est dici de oī. ergo diffinitio dici de oī nō ē bōa.

Sc̄o arguit̄ sic. In hac ꝑpō oīs hō currit. est dici de oī. ⁊ tm̄ est aliquid sumere sub subiecto de quo nō dicat̄ predicatū q⁹ hec est vera. adā est homo. ⁊ tm̄ cursus nō ꝺ ō ꝺ eo. ergo diffinitio nō est bona.

Tertio arguitur sic. Ite silogismus regulatur per dici de omni: omnis homo currit adam est homo. ergo adam currit. ⁊ tamen non est bonus silogismus cum premisse possint esse vere conclusione falsa existente. ergo dici de omni non est sufficiens principium regulatiuum silogismoꝝ.

Quarto sic arguitur. In hac ꝑpositione. omnis sortes currit vel nullus sortes currit. est dici de omni ⁊ dici de nullo. ⁊ tamen ille non sunt vniuersales. ergo non omni illi propositioni cui conuenit dici de omni conuenit q sit vniuersalis.

Ad rationes. Ad primam dicitur q quāuis predicatum illius propositionis realiter ⁊ vere conueniat cuilibet contento sub subiecto. non tamen denotatur dici de illis ꝺm modum enunciandi cum ipsa non sit vniuersalis.

Ad secundam conceditur maior ⁊ minor negatur. ⁊ ad probationem dicitur q adam non est sumptum sub homine: quia homo in hac ꝑpositione omnis homo currit distribuitur solum ꝓ presentibus existentibus. adam autem non est suppositū existens. nec habet esse in presenti.

Ad tertiam dicitur q in minore male subsumitur eo q adam non est suppositum hominis accepti in maiore. cum accipiatur solum ꝓ hominibus existentibus in presenti.

Ad quartam dicitur q talibus propositionibus nō conuenit dici de omni neq̄ dici de nullo. quia subiectum illarum propositionum est terminus discretus cui repugnat distribui ⁊ ꝓ pluribus teneri. immo omnes tales sunt false ⁊ impropie.

Silogismus est oro in qua quibusdā positis et cōcessis necesse est aliud accidere per ea q̄ posita sunt ⁊ cessavit oē aial est substātia. oīs hō ē aial. ergo omnis hō est substātia. Hoc totū ē oro in qua quibusdā positis sz duab⁹ ꝑmissis necesse est aliud accidere sz cōclusionez. Omnis aut̄ silogismꝰ cōstat ex tribus terminis et duab⁹ propositionibus: quarū ꝓpōnus prima vocatur maior secūda minor. Ex tribus aut̄ terminis non ꝓnt fieri due propositiones nisi alter illoꝝ termino

rū sumatur bis: Et tūc ille terminus bis sumptus: aut subjicit in vna et p̄dicatur i alia et sic ex p̄ia figura aut p̄edicatur in vtraq; et sic est secūda figura. aut subjicitur in vtraq;. et sic est tertia figura. Horū aūt terminoꝝ alter vocatur mediꝰ. alter maior ex tremitas. alter vero minor extremitas. Medium est terminus bis sumptus ante conclusionē. Maior extremitas est terminus sumptus in maiori p̄pone cum medio. Minor extremitas est terminus sumptus in minori p̄pone cū medio. Ad silogismū aūt exigit mod⁹ et figura. Figura est ordinatio triū terminorū p̄m subiecti onē et p̄dicationē. Hec aūt ordinatio fit tribus modis vt dictū ē p̄⁹. Et p̄m hoc tres sunt figure. Prima figura est quādo mediū subjicitur in vna p̄positione et predicat in alia. vt omne aial est substātia. ois hō est aial ergo ois homo est substātia. Secūda figura est qñ mediū predicatur i vtraq;. vt ois homo est aial. nullus lapis ē aial. ergo nullus lapis est hō. Tertia figura est qñ medium subjicitur in vtraq;. vt omis hō est aial. ois hō est substātia. ergo q̄dā substātia est aial. Unde versus. Sub p̄e prima. secunda p̄e bis. Tertia sub bis. Modus est ordinatio duarū p̄opōnū in debita qualitate et quātitate. Debita qualitas est q; si vna sit negatiua reliqua erit affirmatiua. Debita quātitas est q; si vna sit particularis reliqua erit vniuersalis.

Circa hūc textū notandū est primo q̄ b cōsequēter patrus hyspanus diffinit silogismū dicens. Silogismus est oratio in qua quibusdā p̄positis ⁊ concessis necesse est aliud accidere p̄ ea que posita sunt ⁊ concessa. Sed hec diffinitio non est diffinitio silogismi simpliciter ꝛco. q; talis silogismus simpliciter abstrahit ab omni materia. ideo non oportet eius p̄missas concedi. ideo hec diffinitio est diffinitio silogismi dyaletici cui⁹ oportet p̄missas cōcedere eo⁹ q; debēt esse p̄babiles. Ratio aūt quare petrus hyspanus diffinit silogismū dyaleticū ⁊ nō silogismū simp̄r est quia ipse hunc tractatū ordiat ad sequēte in quo determiat de locis dyaletic. Silogismus autez simpliciter diffinitur ab aristotele. Est oratio in qua quibusdam positis oportet aliud euenire eo q; hec sūt. In q̄ diffinitione ponitur oratio loco generis. Et dicitur in q̄busdā. id est duabus p̄missis positis. id est dispositis in debito modo ⁊ debita figura. Et ponitur ad differētiam entimematis. cōuersionis inductiōis ⁊ exempli. in quib⁹ nō ponūtur plures p̄misse. vel si ponantur non tamen disponūtur in modo ⁊ in figura. Dicitur aūt necesse est aliud accidere. i. necesse est cōclusionem sequi consequētia formali: ⁊ hoc ad differentiam consequētie materialis. in qua cōclusio nō sequitur ex necessitate ⁊ formaliter ex p̄missis. Et dicitur necesse ad differentiā p̄narum sophisticarū. Et dicitur aliud ad differētiam illaꝝ argumētationū. in quibus arguitur a tota copulatiua ad alteram eius partem. ⁊ sic de. alijs. Et dicit ea q; hec sūt ad denotādū q; p̄misse eo modo disposite debeāt esse causa illatiōis ultime cōclusionis. Et hec diffinitio sic debet exponi. Silogismus est oratio. i. relatio fundata in oratiōe. in q̄ p̄misse sunt disposite ad necessario inferēdum aliquam cōclusionē ⁊ est habitudo p̄missarum ad cōclusionē ⁊ ipsa relatio habet p̄ fundamentum p̄missas p̄o termino conclusionem.

Sciendū est secūdo: q; duplex est necessitas. q̄dā est necessitas cōsequētie. alia est cōsequēntis. Necessitas p̄ne est que p̄uenit ex habitudine necessaria cōsequētis ad afis. Et q; duplex est habitudo. scz materialis ⁊ formalis. ideo duplex est necessitas p̄ne scz material' ⁊ formal'. Materialis est q̄ p̄uenit ex habitudie termino⁹ in antecedēte ⁊ p̄ne positoꝝ. ⁊ ideo p̄na materialis est. que nō tenet nomibus termīs simili for-

ma argnēdi retēta. sed tenet in aliq̄b⁹ solū: ita q̄ si manet idē mod⁹ arguēdi ⁊ mutātur termini in alios termios nō oportet ꝓñam valere. ¶ Necessitas ꝓñe formalis ē q̄ puenit ex habitudine formali añtis ad ꝓñs. hītudo aūt formalis, puenit ex debita cōpositiōe termiorū. iō ꝓña formalis est q̄ tenet in oīb⁹ termis sili⁹ forma arguendi retēta. ita q̄ si termini mutāt manēte eadē dispōne nō min⁹ valet ꝓña. Ut̄ silem formā arguēdi retinere est arguere ī ppōnib⁹ silis q̄litatis ⁊ quātitatis. ⁊ eodē mō dispositis in mō ⁊ ī figura. ¶ Necessitas aūt ꝓñis ē q̄ puenit ex hītudie, termiorū ipius ꝓñis ⁊ añtis. Unde in silogismo simplr dr esse necessitas ꝓñe ⁊ nō ꝓñtis. hoc est q̄ ꝓñs debet ex añte inferri necessario: sz nō oportet q̄ termini añtis ⁊ ꝓñtis habeāt necessariā habitudinē ad inuicem. sed in silogismo de mō stratiuo req̄ritur vtraq̄ necessitas. Et in silogismo sunt semp tres termini. scz mediū. maior: extremitas ⁊ minor: extremitas. Unde medium est terminus bis sumpt⁹ ante cōclusionē: extremitates aūt in ꝑmissis debēt cōiūgi in medio aut ambe separi vt p hoc separētur vl cōiūgant ĩter se in cōclusiōe. Maior aūt extremitas ē terminꝰ sumpt⁹ in maiori, ppōne cū medio. Minor aūt extremitas est terminꝰ sumpt⁹ ī minori ppōne cuꝫ medio. Et sic sunt ī silogismo tñ due ꝑmisse: q̄ꝫ prima vocāt maior ⁊ secūda minor. Cōclusio aūt ab aliq̄bus dr eē de eētia silogismi. q: vt dicūt accipiēdo silogismū ꝓ ordine cōpositi ex añte ⁊ ꝓñte cū nota illatiōis tūc cōclusio est ps silogismi. Ab aliquib⁹ vero dr q̄ nō ē de eētia silogismi. q: illō q̄ seqūtur ad aliud nō est de eētia illi⁹ ad q̄d seqūt. sed cōclusio seqūtur ad silogismū. g⁹ ꝺcō nō est de eentia silogismi. ꝓbat etiā p aristo. dicēte ỹ. ꝓior q̄ idē silogism⁹ pōt iferre plres ꝺcones: g⁹ ꝺcō nō est de essentia silogismi. Alik dr ⁊ melius q̄ silogism⁹ pōt capi dupl̄r. uno mō, p ordine cōpositi ex añte ⁊ ꝓñte cū nota illatiōis. Alio mō capit formal̄, p habitudie añtis ad ꝓñs seu, p relatiōe causata ab intellectu. ⁊ tūc dr q̄ capiēdo silogismū ꝓio mō cōclusio est de eētia silogismi. ꝓbat q: ꝓpria passio intrinseca alicui⁹ ē de eētia illi⁹ cui⁹ ē passio. sed ꝺcō est hmōi. igr. Scōo dr q̄ capiēdo silogismū formal̄ siue, p relatiōe rōnis seu habitudie añtis ad ꝓñs cōclusio ñ est de eētia silogismi. sed silogism⁹ illo mō nō habet, p fundamēto añtis ⁊, p termino conclusionē. modo terminus vel fundamentum alicui⁹ relationis non est de essentia ipsius relationis.

Sciēdum est secundo q̄ figura ab autore sic diffinit. Est ordinatio triū terminorū. ꝑm subiectionē ⁊ ꝓdicationē. Et in hac diffinitione ponit ordinatio loco gn̄is. Et triū terminoꝝ ad ĩuicē ordinatio dr̄ figura. ꝓpr̄ie ordinatio duoꝝ, ꝓ pōnū. Et ponit ꝑm subiectionē ⁊ ꝓdicationem ad ostendēdū modū q̄ quē figure distinguūtur Sunt aūt tres figure. s. prima figura. secunda. tertia quaꝝ diffinitōes patēt in textu. Ut̄ ꝺ diffinitio pōt sic explicari. ¶ figura ē relatio rōnis cāta p actū ītellect⁹ nr̄i ordinātis tres termios ⁊ cōparātis eos adinuicē ꝑm subiectionē ⁊ ꝓdicationē. Et hanc figuraꝝ pt sic hēri sufficiēter. q: ois figura ē ordinatio triū termioꝝ ad alt̄ē mediū: vl ergo illd mediū subiicit ī vna, ppōne ⁊ ꝓdicatur ī alia. ⁊ sic ē prima figura. vl ꝓdicat ī vtraq̄. ⁊ sic ē secūda figura. vl subiicit ī vtraq̄ ⁊ sic ē tertia: Et sic pz q̄ nō sūt plres neq̄ pauciores. Sed alia ꝓsuerūt q̄rtā difficilē ab aliis vt galien⁹. pt tñ assignari rō q̄re ñ sit ponēda q: frustra fit p plura q̄d eq̄ pt fieri p pauciora. cū g⁹ p ista q̄rtā dispōnē nō possz īferri aliq̄ ꝺcō q̄n p primā bñ ⁊ sufficiēter iferat: sequtur q̄ eā pōere nō est necesse. Posset tñ dici q̄n ē icōueniēs eā pōere dūmō ꝺbure arguaṽ. s. obseruādo duas ꝺitiones. s. q̄ maior nō sit negatiua mior nō sit pticular, nā ꝺ ē bon⁹ silogism⁹ hō ē aial ⁊ oē aial ē fuba. g⁹ ois hō ē fba. q̄uis pbs ī libro prioꝝ eā nō pōat tñ dicere q̄ rō ē q: sufficiēter posuit dispōem ei⁹ in vna regla añ ꝓdicamētali. imo vl cē melior modus arguēdi q̄ in ſcda ⁊ tertia figur, q: reducit ad primā p solā trāspositionē ꝑmissaꝝ. q̄re ⁊c. Cōsequnt̄ vo auto: diffinit modū ⁊ ſic. Quod ē ordiatio duaꝝ, ppōnū ī debita q̄litate ⁊ q̄ntitate. Et ponit ordiatio loco gn̄is. Et ponit duaꝝ ppōnū ad dr̄iam figure q̄ ē ordiatio triū termioꝝ. Et pōit ī debita q̄litate ⁊ q̄ritate ad dr̄iā ꝺbinationū ī titulū ī q̄b⁹ q̄litas ⁊ q̄ritas nō debite obseruāt. Ut̄ debita q̄litas ē q̄ ābe ꝑmisse sint affirmatiue vl saltē alt̄a: q: ex pur negatiuis nihil seqūt. Debita aūt q̄ritas est q̄ntitas sit vn̄is aut saltē alt̄a. q: ex pur pticularib⁹ nihil seqūt

Sed cōtra predicta arguit ꝓio sic: idē ē oſo ⁊ oſo vna. sz silogism⁹ nō ē oſo vna. g⁹ silogism⁹ nō est oſo. Secūdo arguit sic. In q̄libet ꝓpōne sūt duo termini. ⁊ in q̄libz silogismo due sūt ꝓpōnes. g⁹ in q̄libet silogismo sunt q̄tuor termi. Tertio arguit sic. ī silo ex oppositis sūt tñ duo ẽmi. g⁹ ñ ī oī silogismo sūt tres termi. añs pz q: ꝺ ē bon⁹ silus ex oppositi. ois

homo est aīal. nullus homo est aīal. ergo nullus homo est hō. ꝛ ñ ibi sunt duo termini. ſ. hō ꝛ aīal igitur. Quarto arguit sic. cōceditur ꝙ ſilogiſmus est in mō. ꝛ ñ non cōceditur ꝙ ſit in oratione duarū ꝓpōnū. ergo modus nō est oratio duarum ꝓpoſitionum.

Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ quis ſilogiſm⁹ nō ſit vna oō ſimplr ꝛ cathegorica: est ñ vna ꝟiūctiōe. ſ. hypothetica. ꝛ hoc ſufficit. totū em̄ eggregatū ex cōdusione ꝛ p̄miſſis est vna hypothetica cōditionalis. Ad ſcām dr ſtinguitur ꝑ ſis. vel ſm nūez ꝛ sic cōceditur. vel ſm ſpēm vel rōnem formalez ꝛ sic negatur. ois em̄ termin⁹ in ſilogiſmo poſit⁹ aut est maior: extremitas aut minor: vel medīū. Ad tertiā dr ꝙ quis i ſilogiſmo ex oppoſitis nō ſint niſi duo termini. ſint ñ tres officialiter: eo ꝙ vnus ꝛ eoꝝ habet officiū duorū ſcz maioris extremitatis ꝛ minoris extremitatis. Ad quartā dr ꝙ ꝓpter nō debemus cōcedere ſilogiſmū eſſe in modo ꝛ in figura. ſed debemus dicere ꝙ in ſilogiſmo est diſpoſitio p̄miſſarū ꝛ cōcluſionis. ꝛ ꝙ ſilogiſmus est diſpoſitus ſm talē figuram vel talē modum.

Unde tales dātur regule vniuerſales ad qualibet figuram. Ex puris particularibus indefinitis et ſingularibus nihil ſequitur. unde oportet alteram p̄miſſarum eſſe vniuerſalem.

Item ex puris negatiuis nihil ſequitur. Unde oportet alteram p̄miſſarum eſſe affirmatiuam.

Circa hūc textū notandū est ꝓio: ꝙ in textu ponūtur quinq regule generales ad qualibet figurā. Quarū ꝑma est ꝙ ex puris ꝑticularib⁹ nihil ſequitur. ꝛ illa ſic ꝓbatur. qꝛ oīs ſilogiſmus debet regulari ꝑ dici de omni: ꝛ dici de nullo. ſz q̄ñ ambe p̄miſſe ſunt ꝑticulares: ſilogiſm⁹ nō regulatur ꝑ dici de omni ꝛ dici de nullo. cū nulla p̄miſſarū ſit vlis. ergo ex puris ꝑticularibus nō cōponitur bonus ſilogiſmus. Scō ꝓbatur sic. qꝛ. ꝓpter vnionē duarū extremitatum in aliquo tertio ſm diuerſas ꝑtes eius non ſequitur vnio earū inter ſe. ſed q̄ñ ambe p̄miſſe ſunt ꝑticulares extremitates vniūtur in medio vel saltem ꝑtē vniri ꝓ diuerſas ꝑtes eius. ergo nō opz eas vniri inter ſe in cōdusione. Tertio ꝓbatur: qꝛ ſm talem diſpoſitionem ex veris ſequeretur falſum: sic arguēdo. aīal est aſinus. ſortes est aīal ergo ſortes est aſin⁹ Premiſſe illi⁹ ſilogiſmi ſunt vere ꝛ cōcluſio falſa. Et etiā ſunt dabiles in tali diſpoſitione termini in quib⁹ oī ꝛ in quib⁹ null i ergo talis diſpoſitio nō est bona. Secūda regula est. ꝙ ex puris negatiuis nihil ſequitur. ꝓbatur. qꝛ arguēdo ex puris negatiuis ex veris ſequeretur falſum vt sic arguēdo. nullus hō est lapis. nulla petra est homo. ergo nulla petra est lapis. Secūdo. ꝓbatur. qꝛ. ꝓpter ſeparationem aliquorum duorū ab aliquo tertio in p̄miſſis. ꝑ diuerſis ꝑtibus nō ſequitur ſeparatio eorū in concluſione. ſed q̄ñ ābe p̄miſſe ſunt negatiue: ſolū denotatur ſeparatio extremitatuz a medio. ergo: Tertio. ꝓbatur. qꝛ in tali diſpoſitiōe ſunt repibiles termini in quib⁹ oī vt ſunt riſibile. hō. equꝰ. ꝛ termini in quib⁹ nulli. vt ſunt equꝰ. hō. lapis. Unde aduertendū est ꝙ termini in q̄bus omnī ſunt tres termini ex q̄bus cōponūtur due p̄miſſe vere ſm diſpoſitionē datā cū quibus ſtat vna vlis affirmatiua in veritate ex extremitatibus illarum p̄miſſarꝝ cōſtituta. Termini vō in q̄bus nullī ſunt tres termini ex quib⁹ cōſtituūtur due p̄miſſe vere ſm diſpoſitionē datā cū quib⁹ ſtat in veritate vna vlis negatiua ex extremitatibus illarū p̄miſſarꝝ cōſtituta. Ulī ad dandū terminos in quib⁹ oī: obſeruāde ſunt due regule. Prima est ꝙ duo illorū terminorū ſcz extremitates ſic ſe habeant: ꝙ vnus. ſ. maior extremitas ſit vlr verificabilis affirmatiue de minori extremitate eo ꝙ opz ex illis extremitatibus vnā vlem affirmatiuam verā cōponi. Secūda est ꝙ ſi ambe p̄miſſe ſm diſpoſitionē datā ſint affirmatiue: opz terminū tertiū. ſ. medīū eſſe verificabilē affirmatiue de alīs duobus terminis. Si vero ambe p̄miſſe ſint negatiue opz eū verificari negatiue de ambobus. ſed ſi vna ſit affirmatiua ꝛ alia negatiua: oportet eum verificari affirmatiue de vno ꝛ negatiue de altero. ꝛ opz terminū qui ab eo vere negatur eſſe totaliter diſparatum. Similiter ad faciliter dandū terminos in quibus nulli ponūtur due regule. Prima eſt. Neceſſe est duos illorum terminorū. ſ. extremitates ſic ſe habere ꝙ vnus illorū. ſ. maior extremitas vere poſſit ꝛ vlr remoueri ab altero. ſcz a minori extrmitate. Secūda regula est ꝙ ſi ambe p̄miſſe debeant eſſe vere affirmatiue opz terminū medīū eſſe verificabilem de oībus alīs. ꝛ ſi ambe ſint negatiue: oportet eum ab alīs eſſe diſparatum. ſi vero vna ſit affirmatiua ꝛ alia negatiua: opz eum

Digitized by Google

esse verificabilē affirmatiue de vno: ⁊ ab alio esse disparatum.

Sciendum est secundo: q̄ cōcedens consequentiam tenere formaliter in dispositiōe ꝺm quam dantur termini. in quibus omni ⁊ in quibus nulli deducit ad incōueniēs vt oportet eum cōcedere ex veris sequi falsum. vel duas contrarias vel contradictorias esse simul veras. Probatur. quia si quis dicat conclusionem vniuersalē in qua dant termini in quibus omni ⁊ in quibus nulli. Querit ab eo an vniuersalis vel particularis affirmatiua vel negatiua sequat̄ si dicat vniuersalē aut ꝑticularē negatiuam sequi formaliter ergo ipsa sequitur in oībus terminis. Accipiātur aūt termini in quibus oīi. ⁊ si dicet in illis ꝓīam non velere. non erit ꝓīa formalis. Si vero dicat q̄ sequatur: tūc cū vlis affirmatiua cōposita ex extrēitatibus stabit inveritate cum premissis. ⁊ tunc oportet eum concedere: cum ulla cōclusio q̄ sequit̄ ex veris est falsa vel q̄ due contrarie aut contradictorie sint simul vere. Et si dicat vniuersalem vel particularem affirmatiuam sequi sumēdi sunt termini in quibus nulli. deinde sicut prius procedendum.

Sciendū est tertio q̄ nō obstātibus duabus regulis premissis: tamen ex puris particularibus aliquid seq̄t̄ in quinq̄ casibus. Primus est. si arguat̄ in prima figura minore existēte negatiua cōcludendo conclusionē de modo loquendi in cōsueto. vt bene sequit̄ formaliter. homo est animal. asinus non est homo. ergo asinꝰ nō est animal. Secundus casus est. si mediū sit terminus singularis singulariter tentus ⁊ vnuoce. vt bñ sequitur. sortes currit. ⁊ aliq̄ albus est sortes. ergo aliq̄ albū currit. Tertius casus est si mediū in minore sumatur cū relatiuo idē pritatis. vt bene sequit̄. hō currit. ⁊ aliq̄ animal est idē homo. ergo aliq̄ animal currit. Quartus casus est q̄ si sub termio distributo in maiore cōtineat̄ fit de modo loquēdi inconsueto fiat subsumptio in minore bene sequitur cōclusio. vt bñ sequitur. omnē equū videt homo. bucnellus est equꝰ ergo bucnellū videt homo. Quintus casus est. si mediū sumat̄ in minore cū signo vli. vt bñ sequit̄. asinus currit. ⁊ asinus est oīe animal. ergo asinus currit. Similit̄ ex puris negatiuis aliq̄d sequitur in tribus casibꝰ. Primus est. si mediū varietur penes finitū ⁊ infinitū. vt bene seq̄tur nullū nō risibile est hō. ⁊ nullus asinꝰ est risibilis. ergo nullus asinus est homo. Secūdus casus ē q̄n ambe ꝓmisse sūt decōtingēti ad vtrūlibꝫ vt oēs hoiem cōtingit non esse currētes. ⁊ aliq̄s albū cōtingit nō esse hoiem. ergo aliq̄ albū cōtingit nō esse hoiem. ergo aliq̄ albū cōtingit nō esse currēs. Tertiꝰ casus est. si vna sit de cōtingēti ad vtrūlibet. s. prima. ⁊ secunda sit de necessario sequit̄ cōclusio negatiua de cōtingēti ad vtrūlibet vt bene sequit̄. oēm hoiem contingit non esse album. ⁊ asinū necesse est nō esse hoiem. ergo asinū nō cōtingit esse albū. Et q̄ i oībus ꝓdictis casib⁹ sit bona ꝓīa ꝓꝫ ꝺm talē dispositionē. s. prime figure ipossibile ē antecedens esse verū quin ꝓīs sit verꝫ tamen ille ꝓīe non ꝓprie debet dici sylogistice.

Sed contra prædicta arguitur Primo sic. bñ sequit̄ aīal est sortes. hō est sortes. gͣ hō ē aīal. gͣ ex puris ꝑticularibꝰ aliq̄d seq̄tur. Secūdo sic arguit̄. bñ seq̄t̄. si nō est aīal nō est hō sed nō est aīal. gͣ nō est hō. gͣ ex puris negatiuis aliq̄d seq̄t̄. Tertio arguit̄ sic. In barij dabiles sunt terminꝰ in q̄bꝰ oī. ⁊ i tertio in q̄bꝰ nulli. gͣ ꝝ est ꝓnies in aliq̄ hōa dispōne sylogistica repire termios in q̄bꝰ oī ⁊ in q̄bꝰ nulli. Quarto arguit̄ sic. Autor noster ⁊ aristo. dicūt q̄ ex puris particularibus ⁊ negatiuis nihil sequit̄ formaliter. gͣ male dictū est q̄ aliq̄d pōt seq̄ formaliter.

Ad rationes Ad primā dicit̄ q̄ sequit̄ gͣ materie, vnde silogismi ex positorꝰ q̄ medium est terminꝰ singularis: nō tñ seq̄tur gͣ forme. silogistice. nā si loco illi⁹ terminī singularis poneret̄ terminꝰ cōis: ꝓīa nō valeret. Ad secūdam ꝺr q̄ illud dictū solū ītelligit̄ in silogismis categoricis. iste aūt silogismꝰ est hypothetic⁹. Et vltra ꝺr q̄ nō arguit̄ tñ ex puris negatiuis. q. maior illi⁹ silogismi est simplr affirmatiua eo q̄ copula cōditional' in ea posita nō est negata. Ad tertiā ꝺr q̄ nō ē inconueniēs ī aliq̄s ꝺi spositiōe debita repire termios ī q̄bꝰ oī solū vel ī q̄bus nulli solū: ꝫ ē iconueniēs ī eadē dispositiōne repire termios ī q̄bus oī ⁊ in q̄bꝰ nulli simul.

Ad quartā ꝺr q̄ cōcludit q̄ ex puris negatiuis nihil seq̄tur formaliter ⁊ silogistice. mō vt dictum est ille ꝓīe non sunt ꝓprie silogistice.

Item si aliqua premissarum fuerit particularis: conclusio erit particularis et non econtra. Item si aliqua premissarum fuerit negatiua: conclusio erit negatiua. Item medium: numq̄ debet poni in conclusione.

¶ Circa hunc tertū notandū est primo q tertia regula gñalis est: q si aliq̄ p̄missarū fuerit particularis cōclusio d3 esse particularis. cuius rō est: q3 esse eius sp̄ ī sequitur debilior: cē partē siue causę. ⁊ 3 ppō particularis ē debilior: ppō silogismi. g⁹ si aliq̄ p̄miss3 fuerit particularis conclusio erit particularis.

¶ Quarta regla est: q si aliq̄ p̄miss3 sit negatiua conclusio d3 esse negatiua. p3 eadē rōne sic p̄cedēs. p3 sc̄do: q3 ppter separationē extremitatuꝫ a medio in p̄missis nō sequitur vnio eaꝫ iter se ī cōclusione ⁊ 3 sequitur earū separatio. S3 q̄n altera p̄miss3 ē negatiua extremitates ī medio separāt ab eo q̄ mediū cōuenit vni extremitatū ⁊ nō alteri. g⁹ in cōclusione extremitates nō debēt vniri ⁊ separari. ¶ Quinta regula est q mediū nō d3 intrare cōclusionē. pbat: q3 ī silogismo tm̄ debēt ē tres termini silogistici cōstituētes tres. ppōnes. q3ū q̄libet sumit bis in toto silogismo. ⁊ 3 si mediū intraret conclusionē tūc mediū ter sumeretur ⁊ alter eoꝝ semel tm̄. ⁊ 3 ē falsū. g⁹ mediū nō d3 intrare conclusionē. Aliter pbatur: q3 si mediū intraret conclusionē tūc nō cōcluderetur aliud a p̄missis q̄ p3 q3 vel mediū subiceretur ⁊ maior extrēitas p̄dicaretur. ⁊ sic nō distingueret a maiori, ppōe vl̄ mediū p̄dicaret de minori extrēitate ⁊ sic nō distingueret a minori vl̄ mediū p̄dicaret ō maiori ⁊ sic solū cōcluderēt quertētes maiorē, ppōis. ⁊ 3 silogismo sequēs ex necessitate aliō a p̄missis. ⁊ ēt ē modꝰ arguēdi distinctus a cōuersione. ergo nullo modo medium debet intrare conclusionem.

Sciendum est secūdo: q vt superius

dictū est ad debite silogizandū optꝫ ad minus alterā p̄missarū esse vlem vl̄itate p̄dicatiua q̄ fit p distributionē termini. cōis. Est aūt quadruplex distributio. ſ. in termino ⁊ extra terminū. in numero ⁊ extra numerū. ⁊ p̄m hoc pōt ibi cē q̄druplex descensus in ppōne vl̄i. distributio in termino est q̄n fit descensus p ppōnes singulares. ⁊ non accipitur aliꝰ terminus a subiecto ppōnis vl̄is. sed dātur singulares illius subiecti. ⁊ sic fit descēsus in termiō sub hac ppōne. oīs hō ē. aīal ergo ille hō est aīal. ⁊ ille hō est aīal. Sed distributio extra terminū est q̄n fit descensus sub p̄positione vniuersali si accipiātur alij termini a subiecto illius vniuersalis: vt sub' predicta, ppositiōe fit descensus ex terminū p ppōnes singulares. ſ. fortes est aīal. plato est aīal ⁊c. ¶ Et nō est dabilis aliquis hō q̄n sit aīal. Distributio in numero est quando descēdendo nō accipitur terminus alterius numeri a termino subiecti, ppositiōis vniuersalis. Distributio vero extra numerū est q̄n fit descensus sub ppōne vniuersali accipiendo terminū alterius numeri: vt sub hac p positione oēs hoīes currūt. sic fit descēsus ī numero. ist hoīes currūt. ⁊ illi hoīes currūt. ⁊ nō sunt dabiles aliqui q̄n nō currant. S3 extra numerū sic d3 descēdi. ille homo currit. ille homo currit. ⁊ nō est aliq̄s hō q̄ nō currat. Ad ꝟ aūt q̄ aliqua ppositio sit vniuersalis vniuersalitate p̄dicatiua requiritur q̄ in ea sit distributio in termino ⁊ extra terminū. in numero ⁊ extra numerū. Et p hoc soluit ille palogismus. oīs entia diuina est pat. filius est essentia diuina. ergo filius est pat. Conclusio illius palogismi est heretica ⁊ p̄misse sunt vere. nā si in maiore fit solū distributio in termino ipa est vera: cū oēs singulares ei in termino sint vere. ſ. hec essentia diuina est pater ⁊ hec essentia diuina est filius. sed si in maiore fit distributio extra terminū tūc ipa est falsa ⁊ hī sequitur cōclusio. sed sicut conclusio est falsa ita maior. q3 sic subsumeretur. oīs essentia diuina est p̄s. ergo p̄s est pat. filius est p̄s. spūs sanctus est p̄s. Et similiter soluūtur multi alij silogismi facti ī dissimis vt nulla essentia diuina est gñans. p̄s est essentia diuina. ergo paternion est generans.

Sciendū est tertio: q ad debite silogi

zandū sunt obseruande q̄dam regule generales quarum prima est q termini nō teneantur equiuoce sed vniuoce. ⁊ ideo non sequitur. oīs canis currit. aliq̄s sydus celeste ē canis. ergo aliquod sidus celeste currit. ſ Nam medius tenetur equiuoce in maiore ⁊ in minore. nec debet dici silogizmus: quia ad silogizmuꝫ ppie dictū requiritur vnitas medij ⁊ figure. Secūda regula est q terminꝰ teneātur eque ample ⁊ eque restricte: scilꝫ q nō arguatur a magis amplo ad minus āpliuꝫ ⁊ econtra sine distributōe magis ampli. ⁊ iō nō est hic bonus silogismus. nullū mortuum est viuens. aliq̄s homo est mortuus. ergo aliquis homo nō est viuens. nec hic etiā. nihil q̄ est viuēs est mortuū: aliquis homo est viuens. ergo null homo est mortuus. Tertia regula est q nō debet argui a termino nō distributo in vna ad terminum distributum in alia. ſ Nec etiam ab vna suppositione ad aliam sibi repugnantem. Et p̄ter hoc hic non bene arguitur omnis homo ē animal. nullus equus est hō. ergo null equus est animal. nec hic etiam. nullum animal est species. homo est animal. ergo homo non est species. ¶ Quarta regula est q non fiat subsumptio

in minore nisi subterminо distributo in maiore: ⁊ ideo nō sequitur. cuiuslibet cōtradictionis altera pars est vera. sed re esse asinū est cōtradictiōis altera pars. ergo re esse asinū est verū. Quinta regula est q in minore vel cōclusione non ponat aliqd sincathegoreuma vel aliqua determinatio includēs negationē nisi illa fuerit posita in maiore. ⁊ iō non sequitur. oīs homo est albus sortes est per se hō. ergo sortes est per se albus. similiter nō sequitur. albus est coloratū. sortes incipit esse albus. ergo sortes incipit esse coloratꝰ.

Sexta regula est: q si in maiore fuerit positū aliqd sincathegoreuma si illud sit determinatio predicati dz esse ialia determinatio subiecti. Et si in alia sit determinatio cōpositionis: dz eē in alia determinatio cōpositionis. ⁊ iō nō sequit. oīs hō est aial. sortes est mō hō. ergo sortes ē mō aial q: impossibile est aīas esse verū ꝓ̄ite existēte fal/so: aliq casu possibili posito. Septima regla est q in minore, ppōne predicatū nō denotatur inesse subiecto cū aliquo mō exp̄sso seu modificatōe nō posita in maiore. ⁊ iō nō sequitur oīs hō ē albꝰ. sortes necessario ē hō. gꝰ sortes necessario est albꝰ. nec sequitur. oē currēs est hō. sortes velociter ē currēs. ergo sortes velociter est hō. Et p̄ addi multe alie regle: sed hee sunt que potissime debent obseruari.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. vlis est maioris virtutis q̄ particularis, gꝰ conclusio magis dz assimilari, ponи vli q̄ particulari. Scdo arguit sic. iste est bonus sylogismus. oīs hō est aial. nullus hō est aial. ergo nullꝰ hō ē hō. ⁊ hō intrat cōclusionē: ⁊ tn hō est medium cuius sit terminus bis sumptus i p̄missis. ergo medium pōt intrare cōclusionē. Tertio sic arguit. ille ē bonꝰ sylogismus: oīs hō est aial. sortes est hō. ergo sortes est aial ⁊ tn ibi mutat suppositio vna in aliā. ergo nō est necessario q in bono sylogismo suppositio nō mutet. Quarto arguitur sic. oīs sylogismus qui est in aliqua figura est in aliquo modo. sed sylogismus cuius medium tenetur equiuoce est in aliqua figura. ergo est in aliquo modo illius figure. ⁊ per cōsequens talis sylogismus est bonus sylogismus.

Ad rationes. Ad primaz dicitur q cōsequētia nō valet. imo magis seqtur oppositū: Effectꝰ enī magis assimilat sue cause debilitoi sicut sortes genitus magis assimilat generāti q̄ctari q̄ soli ⁊ tn sol est maioris virtutis in agēdo cuz sit cā vlis q̄ particularis: q: cā primaria plus influit in effectū q̄ secūdario. et lib. 2o de causis. Ad secūdā dō: q nō quilibet terminus bis sūptus in cōclusione ē medius: sz solū ille q bis sumit sub ratiōe eiusdē termini sylogistici. iste aūt terminus hō in sylogismo ex oppositis semel sumit sub rōne maioris extremitatis, ⁊ semel sub rōne minoris.

Ad tertiaz dr q nō ē inconueniēs i sylogismo mutare vnā suppositionē i aliā nō sibi repugnātē. dictū est eiz p̄ꝰ que suppositiōes sunt repugnātes ⁊ q̄ nō. Ad ūltā dr q ad vnitatē sylogismi ⁊ ad bonitatē nō sufficit vnitas figure: sed cum hoc requiritur vnitas medij. modo in sylogismo cuius medium predicat equiuoce nō ē vnitas medij. ⁊ per consequens talis sylogismus nō est bonus.

Prima figura nouen habet modos. Primi quattuor modi concludunt directe. reliqui vero quinq̄ concludunt indirecte. Directe concludere est maiorem extremitatem predicari de minori in conclusione. Indirecte concludere est minorem extremitatem predicari de maiore in conclusione. Nota duas regulas: quarum prima tm̄ conuenit prime figure quo ad quattuor primos modos et secunde quo ad omnes. Secunda etiam cōuenit tātū prime figure quo ad eius quattuor primos modos et tertie figure quo ad omēs. Prima regula talis est. Minore existente negatiua nihil sequitur. Secunda regula est. maiore existente particulari nihil sequitur.

Circa hūc tertium notandum est p̄mo q̄ postq̄ Pe. hyspanus determinauit de sylogismis ⁊ posuit dispositionem sylogismi cum quibusdaz regulis generalibus. Consequēter determinat de prima figura in speciali. Et primo de prima ponendo duas regulas. Quarum prima est. minore existente negatiua in prima figura nihil sequitur. ⁊ hoc in modis directe concludentibus. Probatur primo sic: quia in tali dispos/

tione arguitur a non distributo ad distributū. ergo cōsequētia nō valet. antecedēs patet q; si minor sit negatiua oportz maior ē esse affirmatiuā eo q; vt pius dictuz est ex puris negatiuis nihil sequitur. Etiā opz cōclusionē esse negatiuā: eo q; si aliqua premissarū sit negatiua conclusio oz esse negatiua. Si autez maior sit affirmatiua in pria figura aut in tertia figura tūc maior extremitas q; est eius predicatū nō distribuit ⁊ tñ distribuētur in cōclusione: cū ipsa sit predicatū. ꝓpōnis negatiue. ergo arguerē a non distributo ad distributū ex pte maioris extremitatis. Probatur scdo. q; in tali dispositōe sunt dabiles termini in quib⁹ oī. vt aīal. homo. equ⁹. ⁊ in quib⁹ nulli. vt aīal. homo. lapis. ergo talis dispositio nō velet. ⁊ p ꝯis regula vera. Secūda regula est maioz existēte particulari in pria figura nihil sequitur. Probatur prio sic. q; in tali dispositione sunt dabiles termini in quibus oīi ⁊ in quib⁹ nulli. vt pz cuilibet intuēti ergo ⁊c. Probatur secundo. q; cuiuslz boni sylogismi mediuz oz esse distributum in altera premissarū. Sed si maior sit particularis in pria figura: mediū nō erit distributū in aliqua premissarū. ergo talis dispositio nō erit bona. Maior pz. q; si mediū non distribueretur: extremitates possent vniri vel separi in medio ꝑm diuersas ptes eius. ergo nō seqretur vnio vel sepatio ipsarū in conclusione. Et minor ꝓbatur. q; si maior sit particularis in pria figura: mediū non erit distributū in ipsa: cuz sit subiectum ꝓpositionis particularis. ¶ Nec etiā distribuitur in minore eo q; minor vt dictum est debet esse affirmatiua. ¶ Nullum autem totale predicatum propositōnis affirmatiue distribuitur. ergo medium in nulla premissarum erit distributum.

Sciendū est secūdo q; cōsequēter auctor ponit nouē modos prie figure qui habētur p has nouē dictōes in hjs versib⁹ ꝓtēras. Barbara. celarēt. darij. ferio. baralipton. Celantes: dabitis. fapesmo. frisesomorum. ¶ Quoz sic habet

sufficiētia. q; oīs modus est ordinatio duaz premissarū. vel ergo ābe premisse sunt vles vel ambe pticulares. vel maior vlis. ⁊ minor particularis vel ecōtra. Si ābe sint vles hoc ē quadruplr. vel ambe sunt affirmatiue: ⁊ sic est barbara ⁊ baralipton. vel ambe negatiue. ⁊ sic nihil sequit. vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua ⁊ sic ē fapesmo. vel ecōtra: ⁊ sic ē celarēt ⁊ celātes. Si ambe sint pticulares hoc est quadruplr. ⁊ quocūq; mō disponantur nihil sequitur. Si maior sit vlis ⁊ minor particularis hoc ē quadruplr. q; vel ambe sunt affirmatiue ⁊ sic ē darij ⁊ dabitis. vel ambe negatiue: ⁊ sic etiā nihil sequit. vel maior ē affirmatiua ⁊ minor negatiua: ⁊ sic itez nihil sequit vel ecōtra: ⁊ sic est ferio. Si aūt maior sit particularis ⁊ minor vlis hoc ē quadruplr. q; vel ambe sunt affirmatiue vel ābe negatiue. vel maior negatiua ⁊ minor affirmatiua. ⁊ hjs trib⁹ modis nihil sequitur vel maior est affirmatiua ⁊ minor negatiua: ⁊ sic est frisesomoz. Et quib⁹ pz q; hz primam figurā possunt fieri sedecim cōbinationes. quaz tñ quattuor sunt vtles ad directe cōcludēdum. ¶ Fapesmo tñ ⁊ frisesomoz valent in omni figura. Alij tñ modi solum indirecte concludunt.

Sciendū est tertio: q; quattuor modi prie figure directe ꝯcludūt. alij vero idirecte: Tñ directe cōdudere est maiorē extremitatē de minori ꝓdicari in ꝯclusione. idirecte vero ꝯcludere est minorē extremitatē ꝓdicari de maiore in cōclusione. Et q; uis aristo. nō enūerat nisi quattuor modos prie figure. s. directe ꝯcludētes. tñ boetius ⁊ pet⁹ hysp. enūerauerūt nouē modos. Aristo. em̄ solū enūerat illos qui cēntialiter distinguūtur. i quib⁹. s. ē alia ⁊ alia dispositio ꝑmissaz ⁊ iō solū enūerat quattuor ꝓios modos. Alij vero enūerauerūt modos accidētaliter distinctos ꝑm ꝯclusionē vel modū ꝯcludendi accidētaliter distinctos. ⁊ iō enumerādo modos tā cēntialiter q; accidētaliter distinctos dicūtur esse nouē. Alia cā pōt assignari. q; pbus posuit primā figurā esse regulā oīm aliarū ad quā reducuntur alie. iō solū enumerat modos ad quos modi aliarum figuraz pñt reduci. ⁊ illi sunt modi directe cōcludētes. Aduertēdū est tñ q; ꝑm aliquos pria figura hz duas spēs. Pria ē q̄n mediū subiicitur in pria, ppone: ⁊ ꝓdicatur in scda. Scda est q̄n mediū predicatur in pria ⁊ subiicitur in scda. tamē pria pfectio: est alia q̄uis secūda nō habeat necessitatē cōcludēdi a prima: tñ hz euidētiā q; p solam trāspositionē premissarū secūda. s. reducitur ad primā quod est verū de alijs. q; nun q̄ per solam transpositionē alie figure reducuntur ad primam. Verbi gratia sic arguēdo. omis homo est animal. omne aīal est substantia. ergo omnis homo est substantia. minor transposita in locum maioris ⁊ maior loco minoris fit dispositio prime figure. Et hūc modū arguēdi videtur ponere aristo. in antepredicamentis. Tñ

de prima figura non significat nisi ordinem, terminorum ꝑm subiectionem ⁊ predicationem. qui quidem ordo est relatio rationis cum non possit esse circumscriptio opere intellectus. quia talis ordo, puenit ab intellectu cõpante extremũ extremo ꝑm subiectionẽ ⁊ ꝓdicationẽ. ⁊ similiter diceretur de modo. Modus autem nõ est nisi ordinatio duarum ꝓpositionum. que ordinatio non habet esse nisi interueniente actu intellectus.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. Maiore existente singulari in prima figura aliquid sequit. ergo ⁊ particulari. tenet cõsequẽtia. q; de singularibus ꝑticularib⁹ ⁊ indefinitis idẽ est iudicium. Secũdo arguitur sic bene sequitur. omne nõ hõ est non risibile. lapis nõ est homo. ergo lapis nõ est risibilis. ⁊ tñ minor ẽ negatiua. ergo minore negatiua in prima figura aliquid sequitur Tertio arguitur sic. In isto sylogismo. ois homo est aial. substantia est homo. ergo substãtia est aial. maior extremitas est predicatũ cõclusiõis ⁊ minor extremitas est subiectũ. ⁊ tñ ibi nõ cõcludit directe. cuz in cõclusiõe sit predicatio indirecta. ergo directe cõcludere non est maiorem extremitatẽ ꝓdicari de minore in conclusione. Quarto arguitur sic. Ex ambabus de cõtingẽti ad vtrũlibet negatiuis aliquid sequit ꝑm aristo. ꝓio prior. ergo ex puris negatiuis aliquid sequitur.

Ad rationes. Ad primam dicitur q ꝙ huis aliquo modo sit idem iudiciũ de ꝑticularibus indefinitis ⁊ singularibus eo q; quelibet illaz est sylogisabilis. tamen non est de eis idez iudicium quãtuz ad modum sylogisandi. ⁊ maxime quãdo terminus singularis est medium. Ex ratio huius est quia quãdo extrẽitates vniuntur ī medio communi nõ distributo ille, possunt vniri ꝓo diuersis partibus eius. hoc autẽ non est possibile quãdo medium est terminus singularis. ⁊ ideo maiore singulari existẽte põt fieri bonus sylogismus ⁊ nõ particulari. **Ad secundam dicitur q** ille non est bonus sylogismus eo q; non est idem q; subiicitur in maiore ⁊ predicatur in minore. ⁊ ideo sunt ibi quatuor termini. **Ad tertiam dicitur q** nõ eadẽ rõne dicitur predicatio directa ⁊ conclusio directa. Dicitur enim predicatio directa eo q; predicat superius de inferiori vel equale de equali, cõclusio vero dicitur directa eo q; maior extremitas predicatur de minori in conclusione. ideo cum predicatione indirecta fiat conclusionem esse directam. **Ad quartam dicitur q** in illo casu. ex ambabus negatiuis bene aliquid sequitur non tamen formaliter. quia hoc nõ est in omnibus terminis sed solum in terminis contingentem habitudinem habentibus.

Barbara primus modus constat ex duabus vniuersalibus affirmatiuis vniuersalem affirmatiuam directe concludentibus vt omne animal est substãtia. omnis homo est animal ergo oms homo est substãtia. Celarent. Secundus modus constat ex maiore vniuersali negatiua et minore vniuersali affirmatiua: vniuersalem negatiuam directe concludentibus vt nullum animal est lapis. omnis hõ est animal. ergo null⁹ homo est lapis. Barij. Tertius modus constat ex maiore vniuersali affirmatiua et minore particulari affirmatiua: particularem affirmatiuam directe concludentibus vt omne animal est substantia. q̃dã homo est animal ergo quidam homo est substantia. Ferio. Quartus modus constat ex maiore vñ negatiua et minore ꝑticulari affirmatiua: ꝑticularẽ negatiuã directe cõcludẽtibus. vt nulli aial est lapis. q̃dam homo est aial ergo q̃dam homo non est lapis.

Circa hũ textũ notãdũ est primo q; hic cõsequẽter auto: determinat ī spãli de modis prime figure. ⁊ primo determinat de modis directe cõcludẽtib⁹ ex eo q; habẽt ꝓñam de se euidẽtẽ ⁊ primo determiat de primo mõ qui designatur p hanc dictionẽ barbara. Vnde barbara est dispositio duarum ꝓpositionum vniuersaliu affirmatiuaz debito modo ordinataz ad cõclu-

sionē vniuersalē affirmatiuā inferēdā. Ex quo patet falsitas opinionis dicentiū q barbara est sylogism⁹ aut denotat sylogismū: q barbara nō denotat nisi modū. sed modus vt prius dictū ē nō est nisi ordinatio duarū ꝓpositionū i debita q̄litate ⁊ quātitate. que quidē ordinatio nō est sylogismus. ergo sequit q barbara nō est sylogism⁹. vtq̄ instātie q̄ contra illū modū fiūt false dissoluentur ad hoc adducūtur alique obiectiones ex quaꝝ solutiōe apparebit necessitas illius modi. Prima obiectio est. nō sequitur. cuiuslibet hominis asinus currit. oē rudibile currit. nam posito q̄ quilibet homo habeat vnū asinum currentē ⁊ aliuꝝ nō current̄. p̄misse erūt vere ⁊ cōclusio falsa. ⁊ tñ arguitur p̄m dispositionē de barbara. ergo illa nō valet. Scōa instātia. nō sequitur. omne currēs est asinus. ois hō pōt esse currens. ergo omnis hō potest esse asinus. premisse sunt vere ⁊ cōclusio falsa. Tertia instantia. nō sequitur. oē currens est asinus. ois hō est currēs. ergo ois hō est asin⁹. premisse sunt possibiles ⁊ cōclusio est impossibilis sed ex possibilibus nō infertur impossibile: ⁊ tñ arguitur in primo mō ergo talis cōbinatio non est bona. Quarta instātia. nō sequit: oē rōnale vel irrōnale est asinus. ois hō est rōnalis vl̄ irrōnalis. ergo ois homo est asinus. p̄misse sunt vere ⁊ cōclusio falsa: ergo dispositio de barbara nō est bona. Prima enī instātia sic soluit: eo q̄ i minore nō būsubsumit. dicit̄ est enī sup̄ q̄ in minore debet fieri subsumptio sub termino distributo in maiore. sic aūt nō est ibi: q: subsumitur sub termino nō distributo. ſ. sub asino q̄ nō distribuitur: q: quandocūq; subiectū ꝓponis cōponitur ex recto ⁊ obliquo. obliquo p̄cedēte rectū. tūc si illi subiecto addat signū vniuersale sol⁹ obliqu⁹ distribuit ⁊ nō rect⁹. sed si rect⁹ p̄cedet obliquū tūc signū vl̄ē distribuit tā rectū q̄ obliquū. iō sic deberet sillogisari. cuiuslibet hois asinus currit sortes est hō. ergo sortes asinus currit. Et eodez modo soluit hec instantia. cuiuslibet hois oculꝰ est dexter. aliq̄ō finistrū est oculꝰ hois. ergo aliq̄ō finistrū est dextrū. ibi nō subsumit sub termino distributo. sed deberet sic sillogisari. cuiuslibz hois oculus ē dexter. sortes ē hō. ergo sortis oculus ē dexter. Scōa instātia sic soluit ex eo q̄ in maiore nō ponit aliꝰ modus. ⁊ in minore ponit aliꝰ modus ampliatiuꝰ. ideo copula nō terminat eque restricte in minore sicut in maiore. Sillogismus aūt assumpt⁹ p tertia instātia est bon⁹: cū sibi apponat signū nunctio copulatiua. ideo q̄ uis ille p̄misse sint de se possibiles: sunt tñ adinuicem incōpossibiles. Ex p̄missis aūt possibilibus. sed sibi incōpossibilibus bñ potest sequi conclusio incōpossibilis: q̄uis ambe sint possibiles. nā totum antecedēs equaret vni copulatiue impossibili ad cui⁹ impossibilitatez sufficit q̄ partes eius sint incōpossibiles. Quarta ꝯo instantia sic soluitur: q: maior p̄t esse diffūctiua vel de disiuncto subiecto. si primū: sic maior est vera. sed tunc nō fit sylogism⁹ cathegoricus. si secūm hoc ē dupliciter: q: vel totuz diffūctū distribuitur: ⁊ tunc maior est falsa ⁊ est bon⁹ sylogismus. vel solū distribuitur prima pars diffūcti. ſ. rationale. ⁊ sic maior est vera sed non bene silogisat. q: predicatuz minoris est in plus q̄ subiectū distributū maioris. Ex hīs patet q̄ si debite arguatur p̄m dispositionez de barbara: necessario sequitur conclusio vniuersalis affirmatiua in oibus terminis. ⁊ intali dispōne impossibile est antecedens esse verū q̄n cōsequēs sit verū. Secundus modus primę figure designat⁹ p hāc dictionē celarēt. vnde celarent est dispositio duarū ꝓpositionum vniuersaliū ordinataꝝ in debita qualitate ⁊ quātitate. quaꝝ prima est vniuersalis negatiua. scōa affirmatiua ⁊ directe cōcludant vl̄em negatiuam vt bene sequitur. nullus animal est lapis. ois hō est aīal. ergo nullus hō est lapis. Sed ꝺ istum modū pōt sic instari. nō sequitur. nullū currēs est asinus. ois hō p̄ter sortem ē asinus. Scōo sic instat. nō sequitur. nullū dextrū est sinistrū. cuiuslibet hois oculꝰ ē dexter. ergo nulli⁹ hois oculus ē sinister. Tertio sic instatur. nullū viuēs gīabitur. ois homo est viuēs. ergo nullus hō gīabitur. ⁊ tñ arguitur i istis p̄m dispositionem illius modi predicti. ſ. talis dispositio nō valet. Prima instantia sic soluitur: ex eo q̄ hoc sincathego: reuma p̄terpositum est in minore ⁊ non est positum in maiore. modo vt dictuz est in vna regula nullū sincathegoreuma debet poni in minore qō nō ponit⁹ in maiore. Scōa instantia sic soluitur eo q̄ arguitur a nō distributo ad distributū. nā ille termin⁹ oculus distribuitur in cōclusione eo q̄ sequitur negationem: ⁊ tñ nō distribuebatur in minore: eo q̄ rectus sequens obliquū nō distribuitur ad distributionē obliqui. Tertia instantia sic soluitur. eo q̄ ibi arguit⁹ a minus āplo ad magis āpluz ex parte mioris ex tremitatis. nā ille termin⁹ hō in minore restringitur ad p̄sentes p participiuz presentis tpis. in cōclusione vero per participiū futuri tpis stat p presentibus ⁊ futuris.

Sciendum est secundo ꝙ tertius mo/dus prime figure significatur p̄ hāc dictōz da/rij. Ūn darij est dispositio duarū ꝓpōnum affir/matiuarū. quaz ꝓia est vlis ⁊ scōa particularis or/dinatarū ad cōcludendū directe particularez affirmatiuā. vt bñ sequitur. oē risibile est aīal. qui/dam homo est risibilis. ergo quidaz hō est aīal. Sed cōtra istū modū sic instatur. nam nō sequi/tur. omne indiuiduū alicuius speciei est asinus. sorres est indiuiduū alicuius spēi. ergo sortes est asinus. Cōclusio est falsa: tamē premisse sunt ve/re. Maior pbatur. q: omne indiuiduū alicuius asini est asinus. ergo oīe indiuiduū alicui⁹ spe/ciei est asinus. Secūdo sic instatur. nō sequitur: oīe animal qđ est rudibile est asinus. aliqs hō ē aīal. ꝙ est rudibilis. ergo aliquis hō est asinus. Prima instantia sic soluitur eo ꝙ maior illius si/logismi est falsa: q: per eā denotatur ꝙ de quo/cūq; verū est dicere ꝙ est indiuiduū alicuius spe/ciei de illo veruz est dicere ꝙ est asinus. ⁊ hoc est falsum. q: totū subiectū distribuitur: cuz rectus precedat obliquū. Erad probationē maior]ne/gatur cōsequētia. q: ibi arguitur ab inferiori ad superius cū distributione superioris: quia in di/uiduū alicuius spēi est superius ad indiuiduuz asini. Secūda instantia sic soluitur: eo ꝙ maior potest esse hypothetica ⁊ sic est vera. sed ex ea nō pōt fieri silogismus cathegoricus. Vel pōt esse cathegorica ⁊ hoc est duplr. quia vel est de condi/tionato subiecto: vel de cōditionato predicato. Si sit de cōditionato subiecto: tūc bene arguit. sed sicut conclusio est falsa ita ⁊ maior. Denotat enī ꝙ de quocūq; veruz est dicere ꝙ est aīal. si est rudibile ꝙ de illo verum est dicere ꝙ est asinus. si sit de conditionato predicato sic est vera. signi/ficat enī ꝙ de quocūq; verū est dicere ꝙ est aīal de illo verū est dicere ꝙ est asinus si est rudibile: Sed sic accipiēdo non bene arguitur: quia p̄di/catum minoris est in plus q̄ subiectū maioris. Deberet eiz sic argui. oē animal si est rudibile ē asinus. oīs hō est aīal. ergo omnis homo si ē ru/dibilis est asinus. Et ꝑm hūc modū soluitur iste silogismus. oīs: ꝓpositio vel ei⁹ cōtradictoria ē vera. hec. ꝓpositio oīs hō est asinus est. ꝓpō vel eius contradictoria. ergo hec. ꝓpō homo est asi/nus est vera. Silr soluitur iste palogismus. nul/lum aīal dū dormit vigilat. oīs hō est aīal dum dormit. ergo nullus hō vigilat. Silr ⁊ iste. oē qđ est quādo est necesse est esse. sortes est qñ est ergo sortem necesse est esse. Ōēs isti palogismi eodez modo soluūtur sicut ⁊ precedens.

Sciendum est tertio ꝙ quartus mo/dus prime figure signat̄ p̄ hanc dictionem ferio. Unde ferio est dispositio duarū ꝓpositionū or/dinatarū in debita qualitate ⁊ quātitate. quarū ꝓia est vniuersalis negatiua: ⁊ scōa particular] affirmatiua. ⁊ ꝯcludit directe particularē negati/uā. vt bene sequitur. nullū lapis est risibile. ꝙ/dā hō est risibilis. ergo quidam homo nō est la/pis. Sed cōtra istū modū sic instatur. nō sequi/tur. nullus denarius valet albū. quidā frācus va/let denariū. ergo quidā francus nō valet albuz: Nam ꝑmisse sunt vere ⁊ ꝯclusio falsa. ergo. Se/cūdo istat sic. nō sequit. nullū aīal est spēs hō. est aīal. ergo nullus hō est species. nā premisse sunt vere ⁊ cōclusio falsa. ⁊ tñ arguitur p̄m predictam dispositionem. ergo ipsa nō valet. Prima instā/tia sic soluitur eo ꝙ plus predicatur in minore. q̄ subiciatur in maiore. ⁊ ideo hic nō sunt. tñ tres termini sed quattuor. nam denarij subiicitur. in maiore. ⁊ cū valens predicatur in minore. Secū/da instantia sic soluitur: q: homo in minore tene tur. p̄ suppositi ⁊ in conclusione. ꝓ natura in cō/muni. ⁊ ideo termini nō tenētur p̄m eandē supꝓ/positionē. quare nō bene arguitur. Possunt enī fieri multe instantie alie que facilr possent solui per ea que dicta sūt. Ex hijs infertur vnū corre/larium ꝙ tñ sunt quattuor modi prime figure di/recte cōcludentes ad quos oēs alij modi habēt reduci. q: solū isti modi regulātur per dici de oī ⁊ de nullo. Unde barbara ⁊ darij regulātur per dici de omni ⁊ alij duo. s. celarēt ⁊ ferio regulant̄ per dici de nullo. Et si queratur vtrū arguendo p̄m dispositionē istoz modoz cōsequēna sit for/malis. Dimissis opinionib⁹ alioz sine argumē/tis respondetur. ꝙ sic si debite arguat̄. s. ꝙ termi/ni teneātur vnuoce. ⁊ tñ sint tres termini. ⁊ ꝙ teneātur eque ample ⁊ eque restricte in vna ꝓ/positiōe sicut in alia. ⁊ etiā ꝙ fiat distributio in ta/libus in numero. extra numerū. in termio ⁊ ex/tra terminū. Probatur sic. q: in talibus dispōni bus nō est dabilis instātia. ꝙ si eēt dabilis instātia maxie eēt in terminis ampliatiuis ⁊ in terminis diuinis. sed hoc nō est. igitur in tali mō arguēdi nō est dabilis instātia. Maior patet sic arguen/do nulla virgo ē meretrix. oīs mulier erit virgo ergo nulla mulier erit meretrix. Talis mod⁹ ar/guēdi nō valet cū premisse sint vere ⁊ ꝯclusio fal/sa. Respōdet eiz ꝙ talis sylogism⁹ nō est bonus nec arguitur p̄m aliquem predictoz modoz: um q: arguitur a magis amplo ad minus amplu ex parte medij. qō tenetur in maiore. p̄ tribus tñ

ratione huius copule est presentis tēporis. ⁊ in secunda tenetur pro pñtibus ⁊ futuris ratione huius verbi erit. ¶ Non etiam dabilis instantia in terminis diuinis vt supius patuit quando sic obijciebatur. ois essentia diuina est pater. filius est essentia diuina. ergo filius est pater. Dicitur eñ q̄ non debite arguitur. quia ille nō sunt vniuersales vniuersalitate requisita ad silogismuz prioristicum.

Sed cōtra predicta arguit̄ prio sic. In omni bona ꝓña ex opposito cōsequētis debet inferri oppositum antecedētis. sed hoc non potest fieri in predictis modis cum nulla ꝓpositio cathegorica contradictorie tur toti antecedenti q̄ est propositio hypothetica. ergo tales modi non sunt cōsequētie formales. Secundo arguitur sic. non sequitur ois essentia diuina est generās. filius est essentia diuina. ergo filius ē generans. premisse enim sunt vere et conclusio falsa. ⁊ tamē arguitur in darij. igitur. Tertio arguitur sic. non sequitur. nullus animal si est in mari est extra mare. sortes est animal si est in mari. ergo sortes non est extra mare. ⁊ tamen arguitur in ferio. Quarto arguitur sic. ¶ Nullū aīal est genus. substantia est aīal. ergo substātia non est genus.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ due premisse alicuius silogismi sunt antecedens ⁊ ad debite arguendum ex opposito consequentis ūt silogismo oportet arguere ad disiunctiuā compositam ex partibus contradicentibus partibus copulatiue. Vel dicitur q̄ non ops semper inferre oppositum totius antecedentis sed sufficit q̄ ex opposito pñtis cū altera premissaz inferatur oppositū alterius premisse in vno silogismo ⁊ alterius premisse in alio. Ad secūdaz dicitur q̄ si sit solū distributio in termino in maiore ipsa est vera sed non valet silogismus. si vero sit distributio in termino ⁊ extra terminum sic cōsequētia est bona sed sicut cōclusio est falsa ita ⁊ maior. Ad tertiaz dr̄ q̄ maior pōt esse hypothetica. ⁊ sic est vera. sed ex ea nō fit silogisꝫ vnius cathegoric⁹. vel pōt esse cathegorica de condicionato subiecto ⁊ sic est falsa ⁊ bene arguitur sed sicut cōclusio est falsa ita ⁊ maior. sed si sit de condicionato predicato ⁊ sic est vera ⁊ non bene arguitur. quia illud quod est subiectum maioris non est precise predicatū minoris. Ad quartam dr̄ q̄ mutatur suppositio ꝓsalis i simplicem ex pte minoris extremitatis.

Baralipton quintus modus cōstat ex duabus vniuersalibus affirmatiuis particularē affirmatiuā indirecte cōcludētibus. vt omne aīal est substātia. ois homo ē aīal. ergo quedaz substātia est hō. Et reducitur ad primum modū prime figure per conuersionem cōclusionis per accidēs. Celātes sextus modus cōstat ex maiore vniuersali negatiua et minore vniuersali affirmatiua vniuersalem negatiuā indirecte concludentibus. vt nullum aīal est lapis. ois homo est animal. ergo null⁹ lapis est hō. Et reducitur ad secūduz modū prime figure cōclusione conuersa simpliciter. Babitis septimus mod⁹ constat ex maiore vniuersali affirmatiua et minore et particulari affirmatiua particularem affirmatiuā indirecte cōcludentibus. vt omne aīal est substātia quidā homo est aīal. ergo quedā substantia est homo. Et reducitur ad tertium modū prime figure cōclusione cōuersa simpliciter. ¶ Fapesmo octauus mod⁹ cōstat ex maiore vniuersali affirmatiua et minore vniuersali negatiua. particularez negatiuā indirecte cōcludētibus vt omne aīal est substātia. nullus lapis est animal ergo quedā substāna non est lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure maiore conuersa per accidens et minore simpliciter et per transpositionem premissaruz. ¶ Frisesomorum. nonus modus constat

est maiore ptic̃ularis affirmatiua et minore vlis negatiua. ptic̃ulare negatiua idirecte cõcludẽtis. vt q̃dã aial est substãtia. nulli⁹ lapis ẽ aial. ergo q̃dã substãtia nõ est lapis. Et reducit iste mod⁹ ad quartũ modũ p̃ie figure maiore et minore conuersis simpliciter et per transpositionem p̃emissarum.

Circa hũc tertiũ notãdũ ẽ p̃mo q̃ ānt⁹ mod⁹ p̃ie figure qui est idirecte cõcludẽs dicit̃ baralipton. Et reducit̃ ad barbara p cõuersionẽ conclusiõis p accidẽs. nõ tamen debz intelligi q̃ reducat̃ ad barbara p cõuersionẽ sue cõclusionis cũ ipsa nõ possit cõuerti p accidẽs. sed debet intelligi q̃ reducat̃ ad barbara p cõuersionẽ cõclusiõis de barbara. Reducere aũt vnũ modũ ad aliũ nõ est facere de vno mõ aliũ moduz. sed est ꝓbare vnũ modũ esse formalẽ ꝓ̃iam p euidẽtiã ꝓ̃ie alteri⁹ modi. Sic ergo ꝓbat̃ euidẽtia ꝓ̃ie de baralipton q̃ ad p̃missas de baralipton formaliter sequit̃ cõclusio de barbara eo q̃ p̃misse sunt eedẽ ⁊ eodẽ mõ disposite in barbara ⁊ in baralipton. sed ad cõclusionẽ de barbara seq̃tur cõclusio de baralipton p cõuersionẽ cõclusiõis de barbara p accidẽs. ergo de primo ad vltimũ ad p̃missas de baralipton sequit̃ conclusio formaliter eiusdẽ. ꝓ̃ia tenet p hãc regulaz. Quicquid formaliter sequitur ad ꝓ̃ias alicuius bone cõsequẽtie seq̃tur ad eius antecedẽs. sed ad consequẽs de barbara sequit̃ consequens de baralipton p conuersionez p accidẽs. ergo ad p̃missas de barbara sequitur cõclusio eadẽ. Secũd⁹ modus indirecte cõcludens designat̃ p hanc dictionẽ celãtes. cui⁹ diffinitio clare pz in tertio. Et ꝓbat̃ q̃ sit formalis ꝓ̃ia p reductiones eius ad celarẽt cõclusiõe cõuersa simpliciter. nã ad p̃missas de celãtes sequitur ꝛclusio de celarẽt eo q̃ in celarẽt ⁊ celãtes sunt eedẽ p̃misse. sed ad conclusionẽ de celarẽt seq̃tur cõclusio de celãtes p conuersionem simplicez. ergo de primo ad vltimũ ad p̃missas de celãtes sequit̃ ꝛclusio eiusdẽ. Reducit̃ etiã iste mod⁹ ad darij p impossibile capiẽdo oppositũ cõtradictorij cõclusionis. p maiorẽ. ⁊ minore. p maiore inferẽdo. oppositũ cõtradictoriũ maioris q̃ oportet cõuertere simpliciter ⁊ erit silogismus i darij. Vñ reducere ꝙ impossibile est ex opposito cõclusiõis cũ altera p̃missaꝝ inferre oppositũ alteri⁹ p̃misse. Tertius mod⁹ idirecte cõcludẽs. scz dabitis reducit̃ ad darij p cõuersionẽ cõclusiõis. Probat̃ etiaz ei⁹ ꝓ̃ia sicut p̃cedẽs. ad p̃missas em̃ de dabitis seq̃tur cõclusio de darij. ⁊ ad cõclusionẽ de darij seq̃tur cõclusio de dabitis. Reducit̃ etiã ad celarẽt ꝙ impossibile accipiẽdo cõtradictoriũ cõclusiõis. p maiore. ⁊ maiorẽ. p minore inferẽdo cõtradictoriũ conclusiõis qõ oportet conuertere simplr ⁊ erit silogismus in celarent.

Sciẽdũ ẽ secũdo q̃ fapesmo reducit̃ ad ferio cõuertendo maiorẽ p accidẽs ⁊ minorẽ simplr ⁊ trãsmutãdo p̃missas. Probat̃ nam ad p̃missas de fapesmo formaliter sequitur p̃misse d ferio. ⁊ nã ad maiorẽ de fapesmo formaliter seq̃tur minor de ferio p conuersionẽ p accidens ad minorẽ vero de fapesmo seq̃tur maior de ferio p cõuersionẽ simplicẽ. Et vltra ad p̃missas de ferio seq̃tur formalr cõclusio de fapesmo. q̃ vtrobiq̃ est eadẽ cõclusio. ergo de primo ad vltimũ ad p̃missas de fapesmo sequit̃ cõclusio eiusdẽ. Reducitur etiã p impossibile ad barbara capiẽdo oppositũ cõtradictoriũ cõclusionis. p maiore ⁊ minore cõuersis simpliciter ⁊ facta trãspositione p̃missaꝝ. Patet q̃ ad p̃missas de friseſomoꝝ formaliter sequitur p̃misse de ferio q̃ cõuersione simplicẽ. ⁊ ad p̃missas de ferio seq̃tur cõclusio de friseſomoꝝ eo q̃ est eadẽ conclusio vtrobiq̃. ergo de primo ad vltimũ ad p̃missas de friseſomoꝝ seq̃tur ꝛclusio eiusdẽ. Reducit̃ etiã p impossibile ad celarẽt. capiẽdo cõtradictoriũ cõclusiõis. p maiore. ⁊ maiorẽ. p maiore inferẽdo ꝛdictoriũ cõuerse maioris. Isti autẽ duo modi vltimi. scz fapesmo ⁊ friseſomoꝝ valẽt in oi figura ad cõcludendum particularem negatiuam.

Sciẽdũ est tertio q̃ tres sũt modi reductiõis silogismoꝝ imperfectoꝝ ad silogismos pfectos. q̃ dicit̃ esse quattuor. primi modi p̃me figure. Primus modus reducẽdi est per cõuersionẽ. secũdus p trãspositionẽ p̃missaꝝ. tertius p impossibile. Et vltra istos tres modos aristoteles primo priorꝝ ponit vnũ aliũ modum qui est reducere alios modos imperfectos ad silogismos ostensiuos. Vnde aliqui modi reducũtur p solã cõuersionẽ conclusionis. ⁊ tũc

ille premisse que pfecte inferebāt conclusionem cōuersa euidēter inferūt cōclusionē cōuertētes. t tnes idēter. t ꝺ mō baralipton reducit ad barbara q: ad pmissas ꝺ barbara sequit directe vlis affirmatiua. t ad vlem affirmatiuā sequit pticularis affirmatiua p̄ uersionē p accidēs. ergo de p̄cio ad vltimū ad pmissas de barbara sequit pticularis affirmatiua. Aliqñ etiā fit reductio p cōuersionē ambaꝝ pmissarū. t p trā spositionē vni⁹ p̄missē vt in celare. Ꝫ reducere p trā spositionē premissaꝝ nō est aliud nisi qñ ad aliquā copulatiuā cui⁹ ptes sunt debite ordiate sequit aliqua cōclusio. t ad eandē copulatiuā cui⁹ ptes sunt in debite ordinate sequit eadē. vt ista conclusio ois hō est substātia. sequit ad istā copulatiuā cui⁹ ptes sunt debite ordinate. ois animal est substātia. t ois hō est animal. Sed eadē cōclusio sequit ad eandem copulatiuā cui⁹ ptes sunt indebite ordinate. puta ad istā ois hō est animal. t oē animal est substātia sequit eadē cōclusio. scz ois hō est substātia. Sed reductio p impossibile. ppie vocat silogismus ꝓuersiuus. t fit ad videduz seu pbāduz si cōclusio sit vera vel premisse sunt vere aut si p̄cia sit bona. quasi pmisse sint vere aut consequētia sit bona tūc cōtrarie vel cōtradictorie sue essent simul falsē. q: si ex opposito cōclusionis cū altera premissaꝝ inferatur oppositū alterius premisse tunc talis cōsequētia erit bona.

Sed cōtra predicta arguit̄ p̄mo sic Auctor noster posuit tres mōs indirecte cōcludentes cōuenientes in premissis cuz tribꝰ primis modis directe cōcludentibus. ergo a simili ꝺz ponere aliquē modū indirecte cōcludentem cōuenientē in premissis cū quarto. Sedo sic arguit̄. nō sequitur nullū currēs est homo. ergo animal est currens. ergo nullus hō est animal. pmisse sunt vere posito q̄ null⁹ hō sit. t oē aliud animal currat. ergo in celātes nō est p̄cia formalis. Tertio arguit̄ nō sequit̄ oē rōnale vel irrōnale est asin⁹. ois hō est rōnalis vel irrōnalis. ergo asin⁹ est hō pmisse sunt ve. t cōclusio falsa. t tñ arguit̄ in baralipton ergo nō est formalis p̄cia. Quarto arguit̄ sic frisesomoꝝ nō regulatur p ꝺici de oī aut ꝺici de nullo cū maior eius sit pticularis. ergo nō est cōsequētia formalis silogistica.

Ad rationes. Ad p̄mam ꝺicitur q̄ nō ē sile de eo q̄ null⁹ modꝰ directe cōcludens pōt aliq̄ꝺ ꝓcludere indirecte nisi ꝓclusio eiꝰ possit cōuerti. ꝓclusiones autē trium p̄ioꝝ mōꝝ pñt̄ conuerti in terminis. Ꝫ nō ꝓclusio ꝺ ferio cū sit particularis negatiua q̄ nō pōt̄ conuerti in terminis. Ad scꝺaz ꝺz q̄ hō nō eodē mō stat in maiore. t ꝓclusiōe. nec etiā aial in maiore. stat enī in pmissis p̄ pñtib⁹ nūc ppter principiū restringēs ad p̄tia. in ꝓclusiōe vero stat indifferēter. p oib⁹ sue existāt sive nō. cū illa sit necessaria. t in ꝓpōnib⁹ necessarijs copula absoluitur a tpe. Ad tertiā ꝺistinguit̄ maioꝝ q: vel ē ꝺisiūctiua vel ꝺ disiūcto subiecto. si sit disiūctiua sic ē vez q̄ silogism⁹ nō valet cū ex ea nō pōt fieri silogism⁹ cathegoric⁹ eo q̄ hypothetice nō sunt alicui⁹ q̄titat̄. si sit ꝺe disiūcto subiecto hoc ē dupl'r. q: vel totū disiunctū distribuit̄. t sic est bon⁹ silogism⁹. sed sicut ꝓclusio ē falsa ita maioꝝ. q: significat q̄ oē rōnale vel irrōnale ē asin⁹. sed hoc ē falsuz. si vero p̄cia ps disiūcti distribuat tūc maior est vera. t nō sequit̄ ꝓclusio. ꝓpter hoc q̄ illud qꝺ est subiectū maioris nō est p̄dicatū totale minoris. Ad quartā ꝺz q̄ licet frisesomorum immediate nō regulatur per ꝺici de oī aut de nullo. tñ bñ regulatur mediate scz p reductionē eius.

Equitur de secunda figura cuius tales ꝺantur regule. In secūda figura maiore existente particulari nihil sequitur. Item in scꝺa figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur. In secūda figura semper conclꝺitur negatiue.

Secūda figura quattuor hꝫ modos. Celare primus mod⁹ cōstat ex maiore vniuersali negatiua et minore vniuersali affirmatiua. vniuersalem negatiuā directe cōcludentibus. vt nullus lapis est animal. omnis homo est animal. ergo nullus homo est lapis. Et reducitur iste modus ad secūduz modū p̄me figure maiore conuersa simpliciter. Camestres secūd⁹ modus cōstat ex maiore vli affirmatiua et minore vniuersali negatiua. vniuersalem negatiuam directe concludentibus. vt omnis homo est animal.

nullus lapis est aial. ergo nullus lapis est homo. Et reducit iste modus ad secundum modū prime figure minore et cōclusiōe conuersis simpliciter et per transpositionez premissarū. Festino tertius modus cōstat ex maiore vniuersali negatiua. et minore particulari affirmatiua. particulare negatiuā directe cōcludētibus vt nullus lapis est aial. quidā homo est aial. ergo quidā homo nō est lapis. Et reducatur iste mod⁹ ad quartū modū prime figure maiore cōuersa simpliciter.

Baroco quartus modus constat ex maiore vniuersali affirmatiua et minore particulari negatiua particularem negatiuam directe concludentibus. vt omnis homo est animal. quidam lapis non est animal. ergo quidam lapis non est homo. Et reducitur ad primum modum prime figure per impossibile. reducere autez per impossibile est ex opposito cōclusionis cum altera premissarum inferre oppositum alterius premisse. Sumatur enim oppositum conclusionis. scilicet omnis lapis est homo cum maiore huius quarti. scilicet cuius ista. omnis homo est animal. sic arguetur. omnis homo est animal. omnis lapis est homo. ergo omnis lapis est animal.

Circa hunc textū notandū est primo q̄ postq̄ auctor determinauit de prima figura in qua medium est medium coniunctione et positione simul. cōsequēter determinat de secunda in qua medium est medium cōiunctiōe tm. Nā in secunda figura maior extremitas est primus terminus de ea predicat medium. secundus vero terminus est medium. et minor extremitas est vltimus. Quia autē extremitas ponit sub medio et sub maiori extremitate. et sic ipsa semp subiicit tam in premissis q̄m in cōclusiōe. sed maior extremitas subiicit cū medio et predicat de maiore in cōclusiōe. Assignātur autē tres regule ad filogisan dū in secūda figura. Prima est q̄ maiore existente particulari nihil sequit. probat q: maiore existente particulari arguit a nō distributo ad distributū et pte maioris extrēitatis q̄ nō distribuit in maiore cū sit subiectū. ppōnis particularis: atq̄ distribuit in cōclusiōe cū sit predicatū. ppōnis negatiue. semp enī cōclusio huius figure est negatiua. Secūdo. probat. q: in tali dispositiōe repiūtur termini in quib⁹ omni. vt hō aial asin⁹. et in q̄b⁹ nulli. vt aial homo lapis: ergo talis cōbinatio non valet. Secūda regula est. ex puris affirmatiuis nihil seq̄tur in secūda figura. Probat primo q: in tali dispositiōe repiunt termini in q̄bus omni. vt asinus aial rudibile. et in q̄bus nulli. vt asinus aial equus. ergo ꝛc. Secūdo. probat. q: cuiuslibz bōi silogismi medium dz esse distributū in aliqua premissarū. s. cuz arguit ex puris affirmatiuis medium in nulla premissarū distribuit cū in vtraq; sit predicatū. ppōnis affirmatiue. ergo ex puris affirmatiuis nō valet silogismus in scōa figura. maior pz. q: nisi medium distribuat in premissis extremitates poterūt vniri in medio vel separi. p oppositas ptibus: ergo nō seq̄tur vnio vel separatio earū inter se i cōclusiōe. Tertia regula est q̄ in secūda figura sp cōcludatur negatiue. pz q: in scōa figura sp altera premissarū est negatiua. vt pz p regulā p̄cedentē ergo cōclusio debet esse negatiua. vt pz p regulā generalē superius posita q̄ est q̄ si aliq̄ premissarū sit negatiua cōclusio debet esse negatiua.

Sciendum est secūdo q̄ huius figure q̄tuor sūt mōi. quoꝝ sufficientia sic hēt̄ur q: oīs mod⁹ secūde figure est ordinatio duarū premissarū in q̄bus idē p̄dicat in vtraq; vel ergo ābe premisse sūt vles vel ambe pticulares. vel maior vlis et minor pticularis. vel ecōtra. Si ābe sint vles hoc ē q̄drupler. vel ambe sunt affirmatiue et sic nihil sequit̄ur. vel ambe negatiue. et sic nihil sequitur. vel maior negatiua et minor affirmatiua. et sic est cesare. vel ecōtra et sic est camestres. si ambe sint pticulares hoc est q̄drupler. et quocūq; mō dispōnantur nihil sequit̄ur. si maior sit vniuersalis et minor particularis. hoc est q̄drupler. q: vel ābe sint affirmatiue vel ambe negatiue. et his duob⁹ mo

dis nihil sequit̄. vel maior est negatiua ⁊ minor affirmatiua. ⁊ sic ē festino. vel cōtra: ⁊ sic ē baroco. si ꝺo maior sit particularis ⁊ minor vniuersalis: ꝺ ē quadrupl⁹ ⁊ quocūq; mō disponatur nihil sequit̄. Ut primꝰ modus scde figure designat̄ p hāc dictionē celare. ⁊ ē dispositio duaꝝ ꝓpoñz vniuz or: dinataꝝ ī debita q̄titate. quaꝝ ꝓia ē negatiua ⁊ secūda affirmatiua. Et ꝺcludit vlem negatiuā directe vt bñ sequit̄. nullꝰ hō est equꝰ. oē himnibile est equꝰ. ergo nullū himnibile est hō. Et talis syllogismus nō regulat̄ immediate p dici de omni: ⁊ dici de nullo. ſz regulat̄ in q̄tū hz reduci ad scōz modū ꝓie figure. ſ. maiore ꝙrsa simplr. Et ꝓbatur eius ꝟñia q: ad ꝓmissas de celare sequit̄ ꝺclusio celare. ergo ad ꝓmissas de celare sequit̄ ꝺclusio eiusdez. ⁊ p ꝟñs de ꝓrio ad vltimū. ⁊ p illā regulā ꝟñaꝝ q̄ est q̄ quicquid sequitur ad ꝟñs bone ꝟñe sequitur ad eius añs. Scōus modꝰ est camestres cuiꝰ diffinitio ꝓz in tertu. qui etiā reducit̄ ad celarēt p cōuersionez simplicē minoris ⁊ cōclusionis eius. ⁊ p trāspositionē ꝓmissaꝝ. Et codē mō ꝓbatur etꝰ ꝟñia sicut ⁊ precedēs. Et quo ꝓz q̄ quilz eoꝝ pōt cōcludere quattuoꝛ ꝓpones manētibus eisdē p missis. ꝓz q: ꝓrio cōcludunt directe vlem negatiuam. Scōo cōcludūt eam indirecte: q: cōclusio directa eoꝛū pōt cōuerti simpliciter. Et etiā concludūt duas ꝓpones ꝓticulares negatiuas q̄ subalternātur illis vlibus negatiuis. Tertiꝰ modus est festino qui reducitur ad ferio maiore cōuersa simpliciter. ⁊ nō pōt iste modus concludere indirecte aliquā cōclusionē eo q̄ ꝺclusio eius non pōt conuerti in terminis.

Sciendū est tertio q̄ quartus modꝰ

secūde figure est baroco. qui nō cōcludit nisi directe eo q̄ sua cōclusio nō pōt cōuerti. ℣ Nec pōt reduci ad aliquē modū ꝓie figure p conuersionem. Cuius rō est: q: si p conuersionē posset reduci vel hoc esset. cōuertēdo maiorē que nō pōt conuerti nisi p accidēs. ſz in ꝓticulare affirmatiuam. ⁊ sic ambe ꝓmisse essent ꝓticulares. Vel reduceretur cōuertendo cōclusionē aut minorē. ⁊ hoc nō est possibile: q: ꝓticularis negatiua nō cōuertereꝛ in terminis. ergo baroco non pōt reduci ꝙuersionē ad aliquē modū ꝓme figure. Sed reducitur p impossibile ad barbara capiēdo contradictoriū conclusionis ꝓ minorē: ⁊ maiorē ꝓ maiore inferēdo oppositū cōtradictoriū minoris Et ꝓbat̄ sic ista ꝟñia p vnā regulā ꝟñaꝝ Nis illa ꝟñia est bona in qua ex opposito cōtradictorio cōclusionis cū altera ꝓmissaꝝ infert̄ oppositū alterꝰ ꝓmisse. sed ex opposito cōtradictorio cōclusionis de baroco cū altera ꝓmissaꝝ infertur oppositū minoris. ergo talis ꝟñia ē bona: verbi gra arguēdo in baroco. oīs hō est aīal. quidā lapis nō est aīal. ergo quidā lapis non est hō: reducit̄ sic: capiēdo cōtradictoriū cōclusionis. p minore q̄ est oīs lapis ē hō. ⁊ arguit̄ sic oīs hō est aīal. oīs lapis est hō ergo oīs lapis est aīal. q̄ cōclusio est oppositū cōtradictoriū minoris. Ut reducere vnū modū ad aliū p impossibile est ex opposito cōtradictorio cōclusionis cū altera ꝓmissaꝝ inferre oppositū alteriꝰ ꝓmisse. ⁊ q: in se cūda figura illud q̄ subiicit in maiore ꝓdicat̄ in conclusione. ꝫ reducēdo modos scde figure ad modos ꝓme figure p impossibile opꝛ q̄ maior maneat eadē. ⁊ oppositū cōclusionis fiat minor ⁊ sic opꝛ semp seruare maiorē ⁊ variare minorē. Vnde celare reducit̄ ad ferio p impossibile capiēdo oppositū cōtradictoriū cōclusionis de celare. Sz camestres reducit̄ ad darij. ⁊ festino ad celarēt eodē modo faciēdo ſz capiendo oppositū cōtradictoriū cōclusionis ꝓ minore alioꝛuz modoꝝ ⁊ maiorē ꝓ maiore inferendo oppositum contradictoriū minoris.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓrio sic:

oē albus est fortes. oīs hō est fortes. ergo oīs hō est albꝰ. ⁊ tñ arguit̄ ex puris affirmatiuis in scūda figura. ergo ex puris affirmatiuis in scōa figura aliquid sequit̄. Secūdo arguit̄ sic. que cūq; vni ⁊ eidē sunt illa sunt eadē inter se. ſz arguendo ex puris affirmatiuis extremitates in premissis denotātur esse eedē vni tertio. ſz medio ergo pñt denotari esse eedē inter se in ꝺclusione.

Tertio sic arguit̄. celare ⁊ camestres hñt easdez ꝓmissas. ergo nō sunt modi distincti. ꝟñia tz q: filogismi distinguūtur p ꝓmissas. Quarto sic arguit̄. nō sequit̄ nullū subiectū est ꝓdicatū. ⁊ cuiuslz ꝓpōnis est ꝓdicatū. ergo nulliꝰ ꝓpōnis est subiectū. ⁊ tñ arguit̄ in celare. ergo celare nō est formalis consequētia.

Ad rationes. Ad primaz dicitur q̄

illa ꝟñia nō tz virtute silogismi regulati p dici de oī ⁊ dici de nullo. ſz virtute silogismi exposito⁹ cuiꝰ medij est terminꝰ singularis singulariter tē tus. Et regulat̄ p hāc maximā. quecūq; vni ⁊ eidem singulari singulariter ⁊ vniuoce tēto: sunt eadē illa inter se sunt eadē. Ad scōam ꝺ: q: nō opꝛ q̄ illa q̄ sunt eadē in vno cōi esse sunt eadē in

ter se. sed solū ea que sunt ead ezyni singulari singulariter tēto. Ad tertiā dz q̄ quis in celare z camestres sint eedē premisse materialiter: nō tn formaliter. q: nō sunt eodē mō disposite z differunt p trāspositiōes eaz. z sic trāspositio p̄missarum pōt variare modū q̄uis non figurā. Ad quartā dz q̄ ille silogismus non regulatur p dici de oī aut dici de nullo eo q̄ in minore nō subsumitur sub termino distributo. in matore. ideo ille silogismus nō valet.

Q̄ritur de tertia figura cuius tales dantur regule. In tertia figura minore existente negatiua nihil sequitur. Itē in tertia figura cōclusio dz esse pticularis. Tertia figura sex hz modos. Barapti. Primus modus cōstat ex vniuersali affirmatiua maiore et vniuersali affirmatiua minore. particularem affirmatiuā concludētibus directe vt omnis hō est substātia. omnis hō est aīal. ergo quoddā aīal est substātia. et reducitur ad tertiū modū p̄me figure minore cōuersa p accidēs. Felapton. Scōs modus cōstat ex vniuersali negatiua maiore. et vniuersali affirmatiua minore. particularē negatiuā directe cōcludētibus. vt nullus hō est lapis. oīs hō est aīal. ergo quoddā aīal nō est lapis. Et reducitur ad quartū modū p̄me figure minore cōuersa per accidēs. Disamis. Tertius modus cōstat ex particulari affirmatiua maiore. et vniuersali affirmatiua minore particularē affirmatiuā directe cōcludētibus. vt quidā hō est substātia oīs hō est aīal. ergo quoddā aīal est substātia. et reducit ad tertiū modus p̄me figure maiore et minore cōuersis simpliciter et per trāspositionē premissarum. Datisi. Quartus modus cōstat ex vniuersali affirmatiua maiore. et particulari affirmatiua minore particularem affirmatiuā directe cōcludētibus. vt oīs hō est substantia. quidā homo est aīal. ergo quoddaz aīal est substātia. Et reducit iste modus ad tertium modum p̄me figure minore conuersa simpliciter. Bocardo. Quintus modus cōstat ex minore particulari negatiua: et minore vniuersali affirmatiua particulare negatiuam directe concludentibus. vt quidam homo non est lapis. omnis homo est animal. ergo quoddaz animal non est lapis. Et reducitur ad p̄mum modum p̄me figure per impossibile. Sumatur enim oppositus contradictoriū conclusionis cum altera p̄missarum et inferetur oppositum alterius p̄misse. vt omne animal est lapis. omnis homo est animal. ergo oīnis hō est lapis. Hec cōclusio facta per impossibile in primo modo p̄me figure contradicit maiori conuertenti scilicet tertie figure. Ferison. Sextus modus constat ex maiore vniuersali negatiua et minore particulari affirmatiua particularem negatiuam directe concludentibus. vt nullus homo est lapis. quidam homo est animal. ergo quoddaz animal non est lapis. et reducitur ad quartū modū p̄me figure minore cōuersa simpliciter.

Digitized by Google

Circa hūc tertiū notādū est prio q̄ post q̄ auctor determinauit de secūda figura: cōsequenter determinat de tertia figura. in qua mediū subiicitur in vtrāq; premissarum: medium enim in tertia figura est vltimus terminus positione. eo q̄ semp subiicit. t maior extremitas est prim⁹ terminus q̄: semp predicat t minor extremitas est medius terminus quia predicatur de medio in minore. t in cōclusiōe subiicit maior extremitati. De silogismis aū huius figure dantur due regule. Quar⁹ prima est. minore existēte negatiua nihil sequit. Patet prio quia minore existente negatiua reperiūtur termini in q̄bus omni: t in quibus nulli. ergo tc. Patet secūdo q̄: minore existēte negatiua arguit a nō distributo ad distributū. q̄d patet: q̄ maior extrēitas nō distribueretur i maiori ꝓponē cū esset predicatū propositiōis affirmatiue: t tamen distribueretur in cōclusiōe cuius esset predicatū. ꝓponis negatiue. si em aliqua premissar⁹ fuerit negatiua conclusio debet esse negatiua. t minore negatiua oportet maiorē esse affirmatiuā. q̄ ex puris negatiuis nihil sequit. ergo regula vera. Secūda regula est q̄ in tertia figura semp cōcludit particulariter. pbat prio. q̄: cōcludēdo vl⁹ in tertia figura ex veris sequeret falsū. vt patet sic argūēdo. oīis homo est risibilis. oīs homo est aīal ergo oē animal est risibile. Secūdo. pbat. quia si posset in tertia figura vliter cōcludi argueret a nō distributo ad distributum. ergo talis ꝓnia nō valz. antecedēs patet. q̄: minor extremitas q̄ est predicatū. ꝓpositionis nō distribuereť in minori. ꝓpone eo q̄ oportet minorē esse affirmatiuā: t tamē minor extremitas distribuereť in cōclusiōe: si cōclusio esset. ꝓpō vlis. t sic argueret a nō distributo ad distributū. Tūn huiꝰ figure ser sunt modi qui p has dictiōes designātur sc3 darapti. felapton. disamis. datisi. bocardo ferison. Quoꝝ sic habeť sufficiētia. q̄: oīs modus tertie figure est ordinatio duar⁹ premissar⁹ in quib⁹ mediū subiicit. vel ergo ambe premisse sunt vniuersales. vel ambe particulares vl⁹ econtra. Si ambe sint vles hoc est quadruplr. q̄: vel ābe sūt affirmatiue: t sic ē darapti. vel ambe negatiue t sic nihil seq̄tur. vel maior est affirmatiua t minor negatiua: t sic est felapton. Si sint ābe particulares hoc est q̄druplr t quocūq; mō disponāť ex eis nihil seq̄tur. si maior sit vlis t minor particularis hoc est q̄druplr. q̄: vel ābe sūt affirmatiue. t sic est datisi. vl⁹ ābe negatiue. t sic nihil seq̄ť. vl⁹ maior affirmatiua t minor negatiua. t sic itez nihil seq̄ť vel econtra. t sic est ferisō. Si maior sit particularis t minor vlis hoc ē q̄druplr. vl⁹ ābe sūt affirmatiue. t sic ē disamis. vl⁹ ābe negatiue: t sic nihil seq̄ť. vl⁹ maior ē affirmatiua t min⁹ negatiua. t sic etiā nihil seq̄ť vl⁹ econtra: t sic ē bocardo

Sciendū est secūdo q̄ horū modorū

darapti felapton disamis t datisi diffinitiones patēt in textu. Et triplr ꝓbāť. sc3 p̄ conversionē. p silogismū expositorium. t p impossibile Reducit g⁹ darapti ad darij minore conversa p accidēs. t pbat. q̄: ad p̄missas de darapti sequunť p̄misse de darij. t ad p̄missas de darij sequit conclusio de darapti. g⁹ ad p̄missas de darapti seq̄tur conclusio eiusdē. Si felapton aūt reducit ad ferio q̄ conversionē minoris p accīs. Disamis etiā reducit ad darij maiore cōversa simplr t minore posita loco maioris. Et eodē mō pbat ꝓ̄ma horū duorum modorū sicut p̄cedēs. Darapti etiā pbat p silogismū expositorium. q̄: si p̄misse de darapti sint vere vt hmōi. oīs hō est aīal oīis hō est risibilis. tūc erit aliq̄d idē q̄d erit aīal t risibile. si gneť illud t sit sortes. t tūc arguat sic. sortes est animal. sortes est risibilis. ergo quoddā risibile est aīal. hec cōclusio seq̄tur ad p̄missas silogismi expositorij: t p̄misse silogismi expositorij sequūť ad p̄missas de darapti. ergo ad p̄missas de darapti sequit cōclusio eiusdē. ꝓ̄ma. tenet. q̄: q̄c q̄d sequit ad ꝓ̄ma bone ꝓ̄ne seq̄tur ad eius ꝓ̄ma. Si felapton aūt quasi eo modo pbat. q̄: iste premisse de felapton sunt vere. nullus hō est equus oīis homo est aīal. ergo erit dabile aliq̄d de q̄ vere negabit equ⁹ t affirmabit aīal. signeť illd t sit sortes. t arguat sic. sortes nō est equ⁹ sortes est aīal. ergo q̄ddā aīal nō est equ⁹. Datisi autez t disamis eodē mō pbātur sicut prim⁹. Et q̄libz eoꝝ modoꝝ pōt cōcludere tā directe q̄ idirecte. excepto felaptō cuius cōclusio nō pōt conuerti.

Sciendus est tertio q̄ modi tertie figure t secunde figure diuersimode reducūtur per impossibile ad modos prime figure: quia vt dictum est ad reducendus modos secunde figure oportet maiorem seruare t oppositum conclusionis accipere pro minore inferendo oppositus minoris. Et ratio huius est. quia idē subiicitur in maiore t predicatur in conclusione. ergo ponendo oppositum conclusionis pro minore erit dispositio prime figure. Sed reducendo modos tertie figure p impossibile ad modos prie oportet seruare maiorē t accipere oppositū

cõclusiõis ꝑ maiorẽ. iferẽdo oppositũ ꝓrariũ vł ꝯdictoriũ maiorꝭ. Et rõ est. q: idẽ in tertia figura ꝑdicat in miorẽ ꝛ subꝫcit in cõclusiõe. ꝛ sic ponẽdo oppositũ ꝛcõnis ꝑ maiorẽ erit dispositio prie figure. Et q̃ ps q̃ darapti ꝛ disamis reducũtur per ipossibile ad celarẽt. felapton ꝛ bocardo ad barbara. datisi ad ferio. ꝛ ferison ad barꝭ. Sedo seq̃tur q̃ reducẽdo darapti ꝛ felapto ꝑ ipossibile iferẽ oppositũ ꝓriũ maiorꝭ. Sꝫ reducẽdo alios q̃ttuor modos iferẽ ꝯdictoriũ ꝛcõnis. Quitus sꝫ bocardo nõ põt ꝓbari ꝑ cõuersionẽ: q: vel hoc eẽt ꝑ cõuersionẽ maiorꝭ q̃ nõ põt cõuerti nisi ꝑ accis. ꝛ tũc argueret ex puꝭ ꝑticularibꝫ. vł ꝑ cõuersionẽ minorꝭ ꝛ ꝛclusiõis. Sꝫ hoc nõ: q: sũt ꝑticulares negatiue q̃ nõ cõuertũtur i termis. Sed bocardo reducẽ ꝑ ipossibile ad barbara capiẽdo oppositũ ꝯdictoriũ ꝛcõnis ꝑ maiorẽ ꝛ minorẽ ꝑ miorẽ iferẽdo oppositũ cõtradictoriũ maiorꝭ. Potest etiã ꝓbari ꝑ silogismũ expositoriũ eodẽ mõ sicut felapton. Sert̃ autẽ modus. s. ferison reducẽ ad ferio miorẽ cõuersa simplr ꝛ ꝑ impossibile reducẽ ad barꝭ capiẽdo ꝓradictoriũ ꝛcõnis ꝑ maiorẽ ꝛ minorẽ ꝑ minorẽ iferẽdo cõtradictoriũ maioris. ꝓbat etiã ꝑ silogismũ expositoriũ eodẽ modo sicut ꝓcedens.

Sed cõtra ꝑdicta arguiẽ ꝓmo sic. Premisse inferẽtes aliquã cõclusionẽ trãsposite eandẽ adhuc inferũt. Sꝫ si ꝑmisse de felapton trãsponãtur miorẽ erit negatiua. gª in tertia figura minorẽ existẽte negatiua aliquid sequitur Scõdo arguiẽ sic. bñ sequiẽ. oẽ risibile currit oẽ risibile est hõ. gª omis hõ currit. gª in tertia figura põt vł cõcludi. Tertio arguiẽ sic. nõ sequiẽ cuiuslibꝫ homis oculꝰ ẽ dexter. cuiuslibet hois oculꝰ ẽ sinister. gª sinistrũ est dextrũ. ꝑmisse eñ pñe esse vere ꝛcõne existẽte falsa. ꝛ tñ arguiẽ in darapti. ergo nõ est formal ꝓña. Quarto arguiẽ sic. nõ sequiẽ. oĩs homo vel asinus est risibilis. oĩs homo vel asinus est rudibilis. ergo rudibile est risibile. ꝛ tñ arguiẽ in darapti: gª ꝛc. Quinto arguiẽ sic. nõ sequiẽ alicui homini inest sanitas. oĩ homini ineſt albedo. gª quedã albedo inest sanitas. Similiter etiã nõ seq̃tur. a quodã homine videtur equus. ab oĩ homie videtur lapis. ergo a quodam lapide videẽ equꝰ. ꝛ tamen arguitur in disamis. ergo.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̃ nulle premisse concludentes aliquã cõclusionẽ ipsis trãspositis eandẽ ꝛcludũt saltẽ eodẽ modo. licet alio modo eandẽ possent cõcludere. s. i directe ꝛ ideo minore negatiua in tertia figura bene aliquid sequitur cõcludẽdo indirecte. sed nõ cõcludendo directe. **Ad secũdã dicitur** q̃ ibi nõ est formalis cõsequẽtia eo q̃ solũ tenet gratia materie naturalis. **Ad tertiã dicitur** q̃ i minore nõ bene subsumiẽ eo q̃ vt dictũ est supert nõ debet fieri subsumptio nisi sub termio distributo in maiore. in hoc aũt silogismo solũ distributuit ille genitꝰ hois. ꝛ tamẽ subsumiẽ sub hoc toto hois oculus. Dicit̃ secũdo q̃ nõ bñ cõcludiẽ. deberet eñ sic concludi. ergo aliq̃ ens cuius oculus est dexter est ens cuius oculus est sinister. **Ad quartã dicitur** q̃ quelibet premissa ẽ duplex. quia distributio potest capere suꝑa totũ distributũ. ꝛ sic est sensus maioris: q̃de quocũq; verũ est dicere q̃ est homo vel asinus: de eo verum est dicere q̃ est rudibilis. ꝙm hũc sensum ambe premisse sunt false: ꝛ bene concludit̃: sed sicut conclusio est falsa: ita ꝛ premisse. Vel potest cadere distributio supra primã ptẽ disiuncti. s. supra hũc terminũ hõ. ꝛ sic est sensus q̃ de quocũq; verum est dicere q̃ est homo de illo verũ est dicere q̃ ipse vel asinus est rudibiꝭ. ꝛ sic ambe premisse sunt vere: sed male cõcludiẽ deberet eñ sic cõcludi. ergo aliquid qõ est homo vel asinus est rudibile. **Ad quintã dicit̃** q̃ in vtroq; illoꝝ duoꝝ silogismoꝝ male concluditur. deberet eñ in primo sic concludi. ergo ens cui ineſt albedo est ens cui ineſt sanitas. In secũdo vero deberet sic concludi. ergo a quo videẽ lapis ab illo videẽ equus. vel sic ens a quo videtur lapis est ens a quo videẽ equus. q̃ autem de beat sic concludi pater resoluẽdo premissas.

Silogismoꝝ concludentiuꝫ particularem negatiuam indirecte tales dantur regule Nullus silogismus cõcludens particularem negatiuam indirecte potest eã concludere direrecte. Et cõcludẽs directe potest cõcludere ĩdirecte. Itẽ prima figura ꝛcludit omnia gña ppositionũ. sꝫ vlem. particulare affirmatiuã et negatiuaꝫ. Secunda figura concludit particularẽ negatiuam et vniuersalem negatiuam. Tertia

Digitized by Google

concludit particularem affirmatiuam et negatiuam. Unde versus.
Barbara. celarent. darij. ferio. baralipton. Celantes. dabitis. fapesmo frisesomorum. Cesare camestres. festino baroco. darapti. Felapton. disamis. datisi. bocardo. ferison. In hijs quattuor versibus predictis sunt nouẽdecim dictiones nouẽdecim modis deseruientibus. ita q̃ per primam dictionem intelligitur primus modus prie figure. et per secundam secũdus modus ꝛc. Unde primi duo versus deseruiũt omnibus modis prime figure. Tertius vero versus preter vltimam eius dictionem deseruit modis prime figure. ita q̃ prima dictio deseruit primo modo: et secunda secundo modo. et sic alijs. Ultima vero dictio tertij versus aũ alijs dictionibus quarti versus deseruit modis tertie figure. Sciendum q̃ per has vocales: scilicet a.e.i.et o. intelliguntur quattuor genera propositionum. ita q̃ per hanc vocalem a. intelligitur vniuersalis affirmatiua. et per.e. vniuersalis negatiua. et per.i. particularis affirmatiua. et per.o. particularis negatiua. Et in qualibet dictione sunt tres syllabe: et aliud residuum est superfluum nisi. M. vt postea patebit. Et per primam illarum syllabarum intelligitur maior propositio: et per secundam minor: et per tertiam conclusio. Verbi gratia. Prima dictio scilicet barbara habet tres syllabas: in quarum qualibet ponitur. a. et per. a. ter positum significatur q̃ primus modus prime figure constat ex duabus propositionibus vniuersalibus affirmatiuis: vniuersalẽ affirmatiuam concludentibus. Et ita intelligitur de alijs dictionibus ꝑm vocales ibi positas. Et sciendum q̃ quattuor dictiones primi versus incipiunt ab hijs consonantibus. b. c. d. et. f. Et omnes alie dictiones sequentes. Et per hoc intelligendum est q̃ omnes que incipiunt per dictionem inchoatam per. b. debent reduci ad primum modum prime figure. Et omnes que incipiunt per dictionem inchoatam per .c. ad secundum Et per. d. ad tertiu. ·. Et per .f. ad quartum. Item vbicunq̃ ponitur. s. in illa dictione significatur q̃ propositio intellecta per vocalem immediate precedentem debent conuerti simpliciter. Et propositio intellecta per vocalem immediate precedentem istam litteram .p. debet conuerti per accidens. Et vbicunq̃ ponitur m: ibi debet fieri transpositio in premissis. Est enim transpositio in premissis facere de maiore minorem et econuerso. Et vbicunq̃ ponitur c significatur: q̃ modus intellectus per istam dictionem in qua ponitur debet reduci per impossibile. Unde versus. Simpliciter verti vult. s. p. vero p acci. M. vult trãspoui. c. q̃ ipossibi

le duci. Seruat maiorem variatq; secunda minorem. Tertia maiorem variat seruatq; minorem. Sed quia aristoteles in prioribus ostendit conjugationes in quibus non sequitur conclusio ex p̄missis esse inutiles p̄ inuētionē terminorū: in quibus non tenet huiusmodi coniugatio. Ideo vtilis est inuentio talium terminorum. vbicumq; etiam fiat inutilis coniugatio contra regulas silogismorum prius assignatas. Accipiendi igitur sunt duo termini diuersi: scz due species sub vno genere: differētia: vel proprio vel accidente. vt homo asinus animal. vel duo termini quorū alter de altero predicetur: siue conuertibiliter siue non cum extraneo vtrunq; vt homo. risibile. lapis. vel homo. animal. lapis. vel accipiēdi sunt duo termini quorū alter de altero p̄dicetur siue conuertibiliter siue non cum superiore ad vtrumq; vt homo. risibile. substantia vel homo. animal substantia. per hanc eā regulā disiunctiuā. Cuicūq; generi applicetur siue substantie siue q̄litati siue alicui aliorū: semp inueniuntur termini per quos inutilis cōiugatio demōstrabitur nō tenere: et tales terminos appellat aristoteles in prioribus terminos in quibus non. Et nota q̄ inuenire terminos in quibus non. est accepti tribus terminis facere coniugationes in qua premisse sunt vere et cōclusio falsa manēte eadē qualitate et quātitate p̄positionū verbi gratia: hic est inutilis cōiugatio. nullus homo est asinus. nullus lapis est homo ergo nullus lapis est asinus. Et isti sunt termini quibus sic. Contra hanc inutilem coniugationem accipiuntur termini in quibus non per secundum membrum regule. homo. risibile. asinus. et arguitur sic. nullus asinus est homo. nullū risibile est asinus: ergo nullum risibile est homo. Ecce premisse sunt vere et conclusio falsa seruata eadem qualitate et quātitate propositionum in vtraq; coniugatione: et vtrobiq; manente eadem figura.

Circa hunc tertium notandum est primo q̄ postq̄ autor determinauit de formatione silogismorum in omnibus figuris: consequenter ad declarationem eorum que dicta sunt prius ponit quedam notabilia que satis clare patent in textu. Et quia prius facta est mentio de silogismo expositorio. ideo videndū est quid sit et quādo tenet eius consequentia. Est ergo. silogismus expositorius cuius medium est singulare singulariter et vniuoce tentū. Unde tenet virtute istius principij quecunq; vni et eidem tertio singulari singulariter tento sunt eadē illa ter se sunt eadem. Ex quo patet q̄ ad bonū silogismū expositorium tres conditiones requiruntur. Prima est: q̄ sit dispositus in aliqua triū figurarū. Secunda est q̄ medium eius sit terminus singularis: Tertia ē q̄ ille terminus teneat vniuoce et singulariter. quia aliter in illo silogismo non tantū essent tres termini: immo quattuor. quod tamen impedit bonitatez silogismi. Erq̄ silogismus expositorius sit silogismus patet per diffinitionem silogismi superius positam. quia ibi est dispositio duarum propositionum debito modo ordinatarū. Et quis talis silogismus non sit in aliquo modo: tamen bene reperitur in figura. quia in ipso ordinatur tres termini sm subiectionem et predicationem.

Sciendum est secundo: q̄ silogis-

mus ex positorius est duplex. s. affirmativ⁹ ⁊ negativus. ⁊ uterq; tenet in oī figura obseruat⁹ regulis generalibus que dātur de formatione silogismo⁹ dū tamen in prima ⁊ tertia figuris non arguatur minore negativa. ⁊ in secūda a maiore particulari. Si enī argueret⁹ minore negativa in prīa ⁊ tertia figuris. aut maiore particulari in secūda tūc argueret⁹ a non distributo ad distributum vt patet in hoc silogismo⁹ prīe figure. Sortes est animal asinus nō est sortes. ergo asin⁹ nō est aīal. q̄uis esset bona cōsequētia: si cōcluderetur indirecte. Similiter in tertia figura. Sortes est aīal. Sortes nō est asin⁹. ergo asinus nō est aīal. Et in secūda sic arguendo. aīal non est sortes ⁊ homo ē sortes. ergo homo nō est aīal. Ex quo patet q⁹ si debite arguatur silogism⁹ expositor⁹ valet in oī figura. Dīn silogismus expositor⁹ affirmativ⁹ additōibus obseruatis ⁊ etiā regulis tenet in oī figura. quia formaliter sequtur. Sortes est aīal. risibile est sortes. ergo risibile est aīal. Similiter in secunda bene sequitur. hō est sortes. aīal est sortes. ergo animal est homo. Similter in tertia. Sortes est homo. Sortes est aīal. ergo homo est aīal. Sed silogismus negativus nō tenet in omni figura nisi predictis regulis specialibus obseruatis.

Sciendū est tertio: q⁹ duo sunt prīncipia regulativa silogismi expositoꝝ. Primū prīcipium est regulativū silogismi affirmativi. ⁊ ē illud. q̄cūq; vni ⁊ eidē singulari singl⁹ ⁊ vniuoce tento cui debite potest addi hoc cōplexus. oē q̄d est sunt eadē illa ītersunt eadē. Aliud est prīcipium regulativū silogismi negativi. ⁊ est istud. quoꝝcūq; duoꝝ vnū ī̄est alicui singulari singulariter ⁊ vniuoce tento. ⁊ alterū est diuersum ab illo illa ītersunt diuersa. Ex predictis p⁹ q⁹ silogismus expositorius ē p̄ma formal⁹ ⁊ necessaria: cū regulas p illas maximas. Et tenet in oīnib⁹ terminis simili forma arguendi retēta. nec ē instātia q⁹ nō tenet in oīb⁹ terminis ꝫ solū ī terminis singularibus maxime quo ad mediū: q⁹ termini cōmunes variāt formā arguendi: eo q⁹ variāt quātitatē. ppositiōis. ⁊ ideo nō valet instantia de illis. Postremo est notāduꝫ q⁹ sunt alique regule valētes ad cognitionē reductiōis silogismoꝝ secūde⁹ tertie figure p̄ cōuersionē ad silogismos prime figure. Vnde reducēdo modos scde figure ad modos prime p̄ impossibile oport⁹ tet semp seruare maiore secūde figure. p maiore prime figure: ⁊ variare minore: ⁊ cōcludē oppositū minoris. Sed ad reducēdū modos tertie figure ad modos prime figure p impossibile oportꝫ seruare minore tertie. p minore prime: ⁊ cōcludere oppositū maioris: vt ꝫ p hos vsus. Seruat maiorē: variatq; secūda minorē. Seruat minorē tertia: variatq; maiorē. Dīn ad reducendum silogismos p cōuersionē oēs modi incipientes p b. reducūtur ad barbara. per. c. ad celarēt. p. d. ad darī. p. f. ad ferio. ⁊ hoc aliquādo p cōuersionē maioris aut minoris aut p̄clusionis. ⁊ p trāspositionē p̄missarū. Dīn ppositio designata p vocalē cui imediate sequitur. s. debet conuerti simpliciter in reductiōe p cōuersionē. Et ppositio designata p vocalē cui imediate p̄cedit. p. ꝺ⁹ conuerti p accidens. Et similiter etiā ppositio designata p vocalē cui imediate sequtur. m. ꝺ⁹ trāspon⁹ vt ꝫ p istos vsus. Simpliciter verti vult. s. p. vero per acci. Ꝺ. vult transponi. c. per impossibile duci.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. nō sequtur. Sortes est aīal. Sortes est tīī hō. ergo tīī hō est animal. ⁊ tīī arguitur expositorie in tertia figura. ergo silogismus expositor⁹ nō tenet in ea. Scōo arguitur sic. ℔ Non sequtur bē essentia diuina est p̄s. hec essentia diuina est filius ergo filius est p̄s. ⁊ tīī arguitur expositorie in tertia figura. ergo vt p⁹. Tertio sic. Sortes est animal. Sortes est nullus asinus. ergo nullus asinus est aīal. ⁊ tīī arguitur expositiue affirmativis in tertia figura. ergo p̄ma non valet. Quarto sic arguitur. nihil q̄d gīabit est sortes. hō est sortes. ergo hō non gīabit. ⁊ tīī arguit⁹ in scda figura expositorie cōditiōibus obseruatis. ergo ⁊c.

Quinto sic arguit⁹. nō sequtur. Sortes vel plato est sortes. sed plato est sortes vel plato. ergo plato ē sortes. ⁊ tīī arguit⁹ expositorie in prima figura vt videtur. ergo silogismus expositorius non tenet in omnibus figuris.

Ad rationes. Ad p̄mam dicitur q⁹ nō bī cōcluditur: ꝫ deberet sic cōcludi. g⁹ aliq̄d q̄d est tīī hō. est aīal. Addēdū est enī. p regula generali q⁹ conclusio silogismi expositor⁹ ꝫ equipollere propositioni particulari. Ad secūdam dicitur q⁹ ibi nō bī arguitur p̄m principia regulatiua silogismi expositor⁹. ⁊ istud enī illa. ppō nū nō p̄t addi hoc cōplexū. oē q̄d est. manente eadē veritate eius. si enī adderet⁹ p̄missis: esset bonus silogismus. sed ficut cōclusio est falsa: sic ⁊ p̄missē. Ad tertiaꝫ dicitur q⁹ ibi male con-

Digitized by Google

cluditur. deberet eñ sic ꝓdudi. ergo aliquid qđ̄ est nullus asinus est animal: q: ex puris affirmatiuis nō debet inferri cōclusio negatiua: cum conclusio debeat esse simꝫ alicui ꝓmissarū. Ad ꝝ tam dr̄: ꝙ ibi arguit a mīn⁹ amplo ad magꝭ amplum ex parte minoris extremitatis: q: in minori, ꝓpōne tenetur, p̄ ꝓsentibus. ⁊ in maiori ꝓ ꝓsentibus ⁊ futuris. Ad quintā dr̄: ꝙ ibi deficit tertia conditio: q: illud disiūctum, sortes vꝫ plato. equipollet vni termino cōmuni: cū suppo nat ꝓ pluribus. Oportet autem in ſylogiſmo exꝑositorio medium teneri mere ſingulariter: vt dictum est.

Potestates autem ſilogiſmorum ſex ſunt. Quarum prima est posse plura concludere. Secunda potestas est ex falso sequi verum. Tertia potestas posse circulariter concludere.

¶ Circa hunc tertiū notandū est primo ꝙ positꝫ in precedentibus auto: determinauit de ſilogiſmis cathegoricis ⁊ mixtis. cōſequēter in hac vltima parte auto: determinat de potestatib⁹ ſilogiſmorū. Unde potestas ſilogiſmi sic diffinitur. Est quidā ꝓprietas attributa ſilogiſmo ad veritatis euidentiam: ⁊ falſitatis oſtenſionē. Et sūt ſex potestates. Quarum prima est. Silogiſmus potest plura concludere. Circa quam potestatez aduertendum est: ꝙ vt prius dictum est ſilogiſmꝰ potest capi dupliciter. Uno modo ꝓ aggregatoꝛe ꝓmiſſis ⁊ concluſione: ⁊ ſic non capitur i ꝓpoſito: quia illo modo ſilogiſmus nō infert aliquā cōclusionem ſilogiſtice. Secūdo ſilogiſmus capitur ꝓ ꝓmiſſis tm̄. ⁊ ſic capitur in ꝓpoſito. Unde ſi aliquod antecedens ſequat̄ aliquod conſequens tūc quicquid ſequitur ad conſequēs etiā ſequitur ad antecedēs. Istud ſuppo nitur tanq̄ vna regula in qua fundat̄ iſta prima potestas ſilogiſmoꝝ. Hoc notato ſit hec ꝓia cōclusio. Isto modo capiendo ſilogiſmū, ꝓ ꝓmiſſis tm̄ idē ſilogiſmus numero potest inferre formaliter ⁊ ſilogiſtice plures concluſiones. Probatur: quia ſilogiſmus inferēs directe concluſionem vniuerſalem affirmatiuā pōt indirecte inferre particularem affirmatiuam eius cōuertentē ⁊ pōt inferre directe particularē affirmatiuam eiꝰ ſubalternā. ergo cōclusio ꝑz. Et hac concluſione inferūt aliq̄ coꝛelarie ꝙ opinio illoꝝ ē falſa qui dicūt ꝙ ꝓpoſitio deest ſecūdo adiacente nō potest demōſtrari. ⁊ dicūt ſic ꝙ hec est indemonſtrabilis. aliqua ſubſtantia immaterialis est. Et ꝓbant ſic ꝙ illa opinio ſit falſa. nam dentur iſte ꝓpōnes. aliqua ſubſtātia est immaterialis. ⁊ aliqua ſubſtantia immaterialis est. deinde addu cantur ꝓmiſſe euidēter demonſtrātes iſtam. aliqua ſubſtātia est imaterialis. tūc in virtute iſtiꝰ regule poſite ex quo ad illā cōclusionē ſequitur iſta aliqua ſubſtātia immaterialis ē. ⁊ illa ſequitur ad premiſſas dicte demonſtrutōis. ⁊ illa ꝓña est euidēs. ergo ⁊ iſta. q: ābe premiſſe ſunt euidētes. Ideo oportet illā cōclusionē de est ſecūdo adiacente eſſe euidentē. Et cum ante eductionē illius demonſtrationis illa cōclusio erat dubia: ſequitur ꝙ p illam demōſtrationem est demōſtrata ⁊ notificata. Tamen hec opinio non videtur continere veritatem. quia nulla propoſitio contingēs est demōſtrabilis. ſed hec est contingēs. Aliqua ſubſtantia immaterialis est. ergo nō est demonſtrabilis. Maio: est nota ex primo poſteriorum. ⁊ mino: probatur. quia quandocunq; hoc verbum est ponitur ſm̄ adiacens: predicat exiſtentiam. ſed exiſtentia contingenter conuenit ſuo ſubiecto. ergo ⁊c. Et ad probationē eius cum dicit ꝙ bene ſequitur. aliqua ſubſtantia est immaterialis. ergo aliqua ſubſtantia immaterialis est. negatur quia a propoſitione de est tertio adiacente: ad propoſitionem de est ſecundo adiacente in propoſitionibus neceſſarijs non valet conſequentia: cuiuſmodi est ibi. nec est verum ꝙ illa ſit eius conuertens vt dicit. quia de predicato conuerſe non fit ſubiectum cōuertēs.

Sciendum est ſecundo: ꝙ aliqui dicunt eundem ſilogiſmū non eque primo ⁊ immediate inferre plures concluſiones. ⁊ probāt ſic: ℣ Nam eadem cauſa naturalis non pōt eque primo ⁊ immediate inferre plures effectus ſpecifice diſtinctos. ergo nec eedez premiſſe ſunt eque primo ⁊ immediate inferre plures concluſiōes ſpecie differentes. conſequentia patet. ꝙa cauſalitas premiſſarum ſupra concluſiones non est maioꝝ ꝙ ſit cauſalitas cauſarum naturalium ſuper ſuos effectus. Et ſic iſta opinio concedit ꝙ licet idem ſilogiſmus inferat plures concluſiones: tamen vnam illarum primo infert ⁊ immediate: ⁊ aliam vel alias infert mediate ⁊ conſequenter. Sed ab aliis contra hanc opinionem ponitur hec concluſio ꝙ idez ſilogiſmus potest eque primo ⁊ equeimmediate inferre plures cō

cluſiones formaliter. Probatur. nam eedem premiſſe ſilogiſmi ex oppoſitis pñt immediate inferre cõcluſionẽ in tertia figura ⁊ etiã in ſecũda vt ad iſtas premiſſas. oĩs doctrĩa eſt ſtudioſa. ⁊ nulla doctrina eſt ſtudioſa. ſequitur immediate iſta cõcluſio in tertia figura. aliqõ ſtudioſus non eſt ſtudioſum. ⁊ etiã ſequitur imediate iſta cõcluſio in ſcõa figura. aliqua doctrina non eſt doctrina. Scõo ꝓbat. nã premiſſe ſilogiſmi facti in barbara inferũt immediate cõcluſionẽ vniuerſalem affirmatiuã. et go ꝝ pñt inferre cõcluſionẽ pticularẽ affirmatiuã. Itẽ ſi vna premiſſarũ ſilogiſmi facti in barbara eſſet pticularis. tũc talis ſilogiſmus inferret imediate cõcluſionẽ pticularẽ. ergo a fortiori cũ ãbe pmiſſe ſint vles affirmatiue inferũt imediate concluſionẽ pticularẽ affirmatiuam. Pñtia tz: q: premiſſe vles ſunt potẽtiores in inferẽdo q̃ premiſſe quarũ vna eſt vlis: ⁊ alia particularis. Et ad rõnes alterius opinionis dr q̃ nõ eſt ommino ſic. Vnde aduertẽdũ: q̃ prima vtilitas huius poteſtatis eſt poſſe multas cõcluſiones p ealdem premiſſas inferre. Secũda vtilitas eſt ad ſciendum aliquã cõſequẽtiam ineuidenter illatã eſſe bonã. naz ſi alique premiſſe inferant vnam concluſionem ineuidenter ⁊ eedem inferunt vnam aliam euidenter ad quam ſequitur concluſio ineuidens. tunc ipſa probatur eſſe bona per regulam in virtute huius poteſtatis.

Sciendũ eſt tertio q̃ ſcõa potaſtas ſilogiſmoꝝ eſt ex falſis ſequi verũ.

Circa quam ptãtem aduertendũ eſt: q̃ aliqua ꝓpoſitio cathegorica dupliciter põt dici ꝑa vel falſa. Vno modo dr in toto eſſe vera: vel in toto falſa. Alio mõ dr eſſe in pte vera: vel in pte falſa. Vnde ꝓpõ cathegorica ſi ſit affirmatiua dr eſſe ĩ toto vera. cuius predicatũ conuenit ſubiecto pro quolz eius ſuppoſito vt iſta eſt ĩ toto vera. homo eſt aĩal. vel omnis hõ eſt aĩal. Sed ꝓpoſitio dr in toto falſa ſi eius predicatũ non conuenit ſubiecto pro aliquo eius ſuppoſito. vt iſta. homo eſt aſin⁹. Sed ſi talis ꝓpoſitio cathegorica ſit negatiua: ipa dr eſſe in toto vera ſi predicatũ non cõueniat ſubiecto ꝓ aliquo eius ſuppoſito vt eſt iſta. homo nõ eſt aſinus. talis dr eſſe falſa ſi predicatũ eius conueniat ſubiecto ꝓ quolibet ei⁹ ſuppoſito. vt iſta. homo non eſt aĩal. Sed ꝓpoſitio dr eſſe in parte vera cuius predicatũ conuenit ſubiecto ꝓ aliquo eius ſuppoſito ⁊ pro aliquo non. Et ꝓpoſitio dr eſſe in parte falſa cuius predicatum remouetur a ſubiecto pro aliquo eius ſuppoſito ⁊ nõ pro quolibet. Ex quo inferuntur duo correlaria. Primũ eſt: q̃ in modis vltimis prime figure maiore in toto falſa ⁊ minore in toto vera nõ infertur concluſio vera. Probatur. q̃ ex contraria illius maioris que eſt in toto falſa. ⁊ minore q̃ etiam eſt in toto vera infertur cõcluſio cõtraria cõcluſioni pprioris ſilogiſmi. ergo opz illã cõcluſionem eſſe verã ex quo ambe pmiſſe ſunt vere. Si ergo cõcluſio prioris ſilogiſmi etiaz fuiſſet vera tunc due cõtrarie fuiſſent ſimul vere. verbi gratia. formetur iſte ſilogiſmus in barbara. oĩs homo eſt aſinus. oẽ riſibile eſt homo. ergo oẽ riſibile eſt aſinus. tũc ſumatur contraria maioris q̃ eſt iſta: nullus hõ eſt aſinus ⁊ minore remanente infertur in celarẽ iſta cõcluſio. nullũ riſibile eſt aſinus que eſt cõtraria cõcluſioni prioris ſilogiſmi. ⁊ tũc habebitur in celarẽ iſte ſilogiſmus nullus homo eſt aſinus. oẽ riſibile eſt homo. ergo nullũ riſibile eſt aſinus. Secũdum correlarium eſt. In quolibet modo cuiuſlibz figure ex premiſſis qualitercũq; variatis ĩ falſitate põt inferri cõcluſio vera niſi in caſu expreſſo in cõcluſione precedenti. Probatur. q̃ ſi ambe premiſſe ſunt in toto falſe ſtat cõcluſionẽ eſſe verã. vt bene ſequitur. oĩs homo eſt aſinus. omne rudibile eſt homo. ergo omne rudibile eſt aſinus ibi ambe premiſſe ſunt in toto falſe ⁊ concluſio in toto vera. Similiter dñ ſequitur in ſcõa figura. omnis homo eſt aſinus. nullũ rudibile eſt aſin⁹. ergo nullũ rudibile eſt hõ. Et vtilitas huius poteſtatis eſt vt nõ credamus: q̃ neceſſariũ ſit ſi concluſio fuerit vera q̃ pmiſſe ſint vere. ⁊ vt nos credamus q̃ ſi cõcluſio ſit falſa: q̃ premiſſe ſint falſe vel aliqua earũ. Tertia ptãs eſt poſſe circulariter cõcludere. Vnde ſilogiſm⁹ circularis ſic diffinitur. Eſt ſilogiſmus qui ex cõcluſione prioris ſilogiſmi cũ cõuertente vnius premiſſarũ infertur altera premiſſa. vt ſumatur iſte ſilogiſm⁹ omne rõnale eſt riſibile. oĩs homo eſt rationalis ergo omnis homo ẽ riſibilis. reſpectu iſtius poteſt ſilogiſari circulariter conuertendo maiorẽ ſimpliciter in iſtã. omne riſibile eſt rationale. et ſumendo concluſionẽ dicti ſilogiſmi loco minoris inferẽdo minorem prioris ſilogiſmi. ⁊ habebitur iſte ſilogiſmus. omne riſibile eſt rationale omnis homo eſt riſibilis: ergo omnis homo eſt rationalis. Ex quo patet: q̃ licet ad habendum ſilogiſmũ circularem requirãtur duo vel tres ſilogiſmi. tamen dr circularis in ordine ad alium ſilogiſmum ꝓpter quandam ſimilitudinem

nam sicut describens aliquem circulum reuertitur ad idē punctū. Unde, pcessit sic silogisans circulariter reuertitur ad eandē propositionē ipsam inferendo in secundo silogismo a qua recessit in primo.

Sed contra predicta arguitur primo

sic. bene sequit̄ homo est: ergo animal est. ⁊ iterū bene sequitur. animal est: ergo genus est. ⁊ tamen non sequit̄ homo est: ergo genus est. ergo aliquid sequitur ad ꝑ̄s quod nō sequit̄ ad antecedens. ⁊ p cōsequēs illa regula in qua fundatur ista potestas. sc̄z. prima est falsa. Secūdo arguit̄ sic. bene sequitur. quadrupedale est ergo bipedale est. ⁊ vltra bipedale est: ergo pedale est. ⁊ media pars. ⁊ tamen nō sequit̄: quadrupedale est: ergo pedale est media pars eius. cum antecedens sit verum: ⁊ cōsequens falsum ergo aliquid sequitur ad consequens bona consequentie quod nō sequitur ad eius antecedēs.

Tertio arguitur sic. Ex veris non sequitur nisi verum: ergo a simili. ex falsis non sequit̄ nisi falsum. ⁊ per consequens secunda potestas est male posita. Quarto arguitur sic. silogism⁹ est formalis cōsequētia: sed silogismus circularis nō est formalis consequentia: ergo non est silogismus minor: patet: quia silogismus circularis solum tenet in terminis conuertibilibus.

Ad rationes Ad primā dicit ꝙ bene

sequitur. homo est ergo animal est. ⁊ etiam animal est: ergo genus est. sed non valet cōsequēntia homo est: ergo genus est. q: non arguitur per illam regulam predictam sed solus tenet ie̊senti aliter ordinatis. Ad secundā dicitur ꝙ bene sequitur bipedale est ergo sua medietas est: scilicet pedale: vt sua refert bipedale. ⁊ cum vltra dicitur ꝙ nō sequitur. quadrupedale est: ergo sua medietas est: scilicet pedale. distinguitur de illo relatiuo sua. q: vel sua est ralatiuus illius antecedentis quadrupedale. ⁊ sic cōceditur ꝙ consequentia non valet; quia in prima ꝓsequentia ea plebatur suam erat relatiuum de bipedale. ⁊ sic non eodem modo accipitur in vltima consequētia sicut in prima. Alio modo sua potest esse relatiuum de pedale. ⁊ sic cōcedit̄ ista consequentia quadrupedale est. ergo pedale est sua medietas quia sensus eius est pedale est medietas bipedalis. Ad tertiam dicitur: ꝙ nō est omnino similē: q: ꝓpter vnionem debitam extremitatum cuz medio in premissis veris sequitur vnio etiā extremitatū inter se in cōclusiōe. sed non sequitur si extremitates sint vnite cum medio in premissis falsis: ꝙ ꝓpter hoc non possint vere vnīri adinuicem ꝓpter necessariam habitudinē illarum extremitatuz. Ad quartam dicitur ꝙ silogism⁹ circularis est formalis cōsequētia: ad probationem negatur illa. sed bene verum est ꝙ si quis voluerit in silogismo circulari ex pmissis veris inferre conclusionem veram. tunc oportet ꝙ silogismus circularis componatur ex terminis cōuertibilibus licet valeat in omnib⁹ terminis. tamen non semper concludit verum: quia aliqua premissarum non semper est vera.

Quarta potestas. concludere conuersione. Quinta potestas. silogisare per impossibile Sexta potestas concludere ex oppositis.

Circa hunc textū notādū est ꝓmo: ꝙ quarta potestas silogismorum est cōcludere cōuersiue.

Unde silogismus cōuersiuus sic diffinitur. Est silogismus qui ex opposito cōclusionis cōtrario vel contradictorio alicuius prioris silogismi cū vna pmissarum infert oppositum alterius pmisse. vt formetur iste silogismus. omne rationale est risibile. omnis homo est rationalis. ergo omnis homo est risibilis. respectu ipsius silogisāt conuersiue sumendo oppositū. contrarium vel contradictorium prioris silogismi cum vna premissarum inferendo oppositum alterius premisse. Ex quo patet. ꝙ sicut silogismus circularis est bonus silogismus ⁊ simpliciter presupponens vnum aliū modum in ordine ad quem. dicitur circularis. sic ⁊ silogismus conuersiuus est bus silogism⁹ simpliciter qui dicitur cōuersiuus in ordine ad aliuz silogismū. Unde si cōclusio prioris silogismi fuerit vniuersalis. tunc non solum ex opposito cōtradictorio cōclusionis: imo etiam ex opposito contrario cuius vna premissarum potest inferri oppositus alterius premisse. Unde sumendo cōtrarium conclusionis de barbara cum maiore interimitur minor in camestres per suum contrariū. Sed sumendo contrariuz conclusionis cum minore interimitur maior in felapton ꝓ suū cōtradictorium. Sed sumēdo ꝓdictoriū. cōclusiōis de barbara cū maiore interimitur minor in baroco ꝓ suum contradictoriū. Et sumendo cōtradictoriū cuz miore interimitur maior ꝓ suū contradictoriū in bocardo. Et sim; si modo dicere de ꝑdus a

lys modis. Unde aduertendum est q̄ sylogis
mus cōuersiuus ⁊ ad impossibile differūt. pio
in hoc q̄ sylogism⁹ conuersiuus ꝓsupponit vnū
aliū sylogismū in ordine ad quem dicitur con
uersiuus. sed sic non est de sylogismo ad impos
sibile. Secundo differunt: quia conclusio sylo
gismi conuersiui quandoq̄ est vera: quādoq̄ est
falsa. sed cōclusio silogismi ad impossibile illa
ta silogistice semper est falsa. Tertio differūt
quia: quandoq̄ iambe premisse silogismi conuer
siui sunt vere. ⁊ quandoq̄ sunt false. aliquando
vna vera: ⁊ alia falsa. Sed in sylogismo ad ipos
sibile semper vna premissarū est vera: ⁊ alia fal
sa. Conueniunt tamen in hoc q̄mbo possunt
constitui ex eisdem terminis in eodez modo ⁊ fi
gura. Secundo conueniunt: quia omnis silo
gismus ad impossibile est cōuersiuus capiendo
silogismū ad impossibile precise pro primo eius
processu qui est silogisticus: sed non econuerso.
Utilitas autem huius silogismi conuersiui dici
tur esse probare silogismū inferre bonam ⁊ for
malem consequentiam: nam omnis ille silogis
mus est bonus ⁊ formalis ex cuius contrario vl
contradictorio conclusionis cum vna premissa
rum formaliter infertur oppositus alterius pre
misse. nam sic fit in silogismo cōuersiuo.

Sciendum est secundo q̄ quinta po
testas silogismoz est silogisare per impossibile:
Unde silogismus per impossibile sic diffinitur
est in quo ex opposito cōtradictorio cōclusiōis
probande cum vno manifeste vero infertur vna
conclusio manifeste falsa. ex cuius falsitate ⁊ in
terēmptione infertur veritas conclusionis. pbā
de: vt ista. ergo omnis homo est risibilis. pbare
tur per silogismū ad impossibile sic. aliquis ho
mo non est risibilis. ois homo est rationalis. er
go aliquod rationale non est risibile. conclusio
est falsa. ergo aliqua premissaruz non minor: er
go maior ⁊ vltra maior est falsa: ergo sua cōtra
dictoria est vera que est ista conclusio probanda:
ergo omnis homo est risibilis. Et dicitur no
tanter ex opposito contradictorio ⁊ non contra
rio: quia probando aliquam conclusionem per
impossibile debemus capere contradictoriā cō
clusionis probande pro vna premissarum: ⁊ nō
contrariam: quia si haberetur q̄ contraria con
clusionis probande esset falsa adhuc non habe
retur q̄ conclusio probanda esset vera: quia stat
duas contrarias simul esse falsas. Unde in si
logismo ad impossibile duo supponuntur que
non habentur ex premissis. Primū est q̄ ex pre
missis veris: non sequitur conclusio falsa. Ver
ture huius suppositionis tenet hec consequen
tia. conclusio est falsa: ergo aliqua premissarum
non minor. ergo maior. Secundus est q̄ duo cō
tradictoria non possunt simul esse vera nec fal
sa. virtute cuius suppositionis tenet hec conse
quentia. contradictorum conclusionis probā
de est falsum: ergo conclusio probanda est vera.

Ex quo sequitur correlarie q̄ in silogismo ad
impossibile sunt res processus. Quorum primꝰ
est silogisticus. ⁊ duo alij sūt entimematica. Se
cundo sequitur q̄ silogismus ad impossibile est
propie silogismus ex hypothesi qui infert con
clusionem principaliter intentam virtute alicu
ius suppositionis non expresse in premissis.

Unde silogismus propie dicitur ex hypothe
si qui infert conclusionem principaliter intentā
virtute alicuius suppositionis non expresse in pre
missis. Et dicitur ab hypos quod est sub ⁊ the
sis positio. quasi suppositio alicuius non expres
se in premissis. Et eius due sunt species. Una est
silogismus ad impossibile de qua prius vsus est.
Alia est silogismus ex transumptione. Et voca
tur silogismus ex transumptione qui transfert
se ad conclusionem minus principaliter inten
tam ex qua ⁊ etiam suppositione non expressa i
premissis inferrur conclusio principaliter inten
ta. vt si quis velit probare q̄ contrariorum ea
dez est disciplina. ipse probet per istam q̄ contra
riorum eadem est potestas ⁊ deinde supponat
q̄ idem sit de illis duabus. tunc si ex illa conclu
sione probata ⁊ ex illa suppositione inferat alia
conclusio principaliter intenta ibi est silogismus ex
transumptiōe. Et vtilitas silogismis ad impos
sibile est ista. scilicet scire an contradictoria con
clusionis probande sit falsa ⁊ conclusio proban
da sit vera. Unde aduertendum est q̄ vniuer
salis affirmatiua non potest probari per impos
sibile in prima figura. Patet quia contradicto
ria vniuersalis affirmatiue non potest esse pre
missa silogismi factiān pria figura. ergo vniuer
salis affirmatiua non potest probari in prima fi
gura per impossibile. antecedens patet: quia cō
tradictoria vniuersalis affirmatiue est particu
laris negatiua. modo ex particulari negatiua nihil
sequitur in prima figura. Nā vel ista particularis
negatiua esset maior ⁊ sic nihil sequit. vel minor
⁊ sic iterum nihil sequitur. quia maiore particu
lari ⁊ sit minore negatiua in pria figura nihil seq̄t

Tamen vniuersalis affirmatiua potest pbari
in prima figura. Probatur. quia particularis

negatiua falsa potest silogisari i prima figura ex duabus premissis vna manēte vera: ⁊ alia manente falsa ⁊ tunc ex falsitate illius cōclusionis potest inferri falsitas vnius premissarum. Alterius ex falsitate illius potest inferri veritas conclusionis sibi contradictorie. ⁊ sic erit ibi vn⁹ totus silogismus ad impossibile cuius cōclusio silogistice illata est vniuersalis affirmatiua. Ex quo patet: q nō est idē silogizare aliquā cōclusionem per impossibile: ⁊ ipsam pbare per impossibile: vt patet ex dictis. Vniuersalis enim affirmatiua non pōt pbari in prima figura p impossibile: sed bn̄ potest silogizare p impossibile. Sed q̄reret aliquis que cōclusio in silogismo silogizatur ad impossibile ⁊ que pbatur p ipossibile. Respōdetur q cōclusio illata primo silogizatur per impossibile. ⁊ conclusio vltimo illata pbatur p impossibile. Sed quereret aliquis. Utrūz silogismus ad impossibile sit silogismus. Ad hoc respōdetur q silogismus ad impossibile pōt capi dupl'r. Uno mō pro aggregato ex tribus, pcessibus quorū primus est silogistic⁹ ⁊ alij duo sunt entimemati. Alio mō capit silogism⁹ ad impossibile, p primo, pcessu silogistico nō, put secū cōnumerantur alij duo, pcessus entimematici. Tūc dr̄ q capiēdo silogismū ad ipossibile primo modo: nunc dr̄ q nō est silogismus: q: ē aggregatum ex tribus processibus: sed capiēdo secundo modo sic est silogismus.

Sciendum est tertio q circa vltimā ptāez. s. que est cōcludere ex oppositis. Aduertendum est q silogismus nō dr̄ ex oppositis: dā est ex p̄missis oppositis, subalterne vel subcōtrarie. sed silogismus, p tanto vocatur ex oppositis q: est ex p̄missis oppositis cōtrarie vel contradictorie ⁊ infert conclusionē in qua idē negatur de seipō. Ex quo sequitur q silogismus ex oppositis non reperit⁹ in prima figura. Patet q: p̄misse silogismi ex oppositis debēt eē contrarie vl' contradictorie. ⁊ p p̄ñs debēt participare vtroq; termino p̄n eundem ordinem. modo in prima figura non ē idē ordo termino⁹ in p̄missis: q: optz q medium subiciatur in vna p̄missarū ⁊ predicetur in alia: ergo ⁊c. Et vtilitas eius est, ppter illos qui dicunt contraria vl' cōtradictoria eē sīl vera qui coguntur ad concedēdum, ppōnē i qua idem negatur de seipō. Ex quo patet q cōclusio silogismi ex oppositis semper est falsa.

Sed cōtra predicta arguit'. Primo sic. silogismus cōuersiuus ⁊ ad ipossibile idē sunt. ergo male ponuntur due potestates distincte.

Secundo arguitur sic. silogismus ad impossibile nō est silogismus. ergo male dicit q est silogismus. añcedens patet: q: in silogismo ad ipossibile, sunt tres pcessus. g⁹ male dr̄ q est silogismus. Tertio arguit sic. in oī bono silogismo debēt esse tres termini. ℥ in silogismo ex oppositis nō sūt tres termini. ergo silogism⁹ ex oppositis nō est bonus. Quarto arguit sic. hec, ppō nulla chimera est chimera: pōt esse cōclusio silogismi ex oppositis. ⁊ tū est vera: ergo male dictū est q cōclusio silogismi ex oppositis semp est falsa. mino: patet: qua sua contradictoria est falsa sz ista. quedam chimera est chimera. cum subiectum eius pro nullo supponat. modo omnis illa affirmatiua est falsa cuius subiectum pro nullo supponit.

Ad rationes. Ad primam dicitur q idem silogismus pōt esse cōuersiuus ⁊ ad ipossibile: sed ℔ nō respectu eiusdē. sed respectu diuersorū. ⁊ ideo non oportet inferre q non sunt duo silogismi. imo multum differūt vt patuit in primo notabili. Ad secundaz dr̄: q responsio pz in fine secundi notabilis. Ad tertiam dicitur q in silogismo ex oppositis virtualiter sūt tres termini vl' officialiter hoc est quia illi duo exercent officia trium. Ad quartam dicitur: q negatur maior: ⁊ ad pbationem dr̄: q hec est vera chimera est chimera. Et cum probatur q nō dicatur q subiectum illius affirmatiue supponit: eo modo quo significat ⁊ p: o illo quod significat quia sicut significat ens imaginabile: ita supponit p ente imaginabili. Et hec de quarto tractatu dicta sufficiant.

Sequitur tractatus quintus:

Digitized by Google

Ratio dicit multis modis. Primo modo ratio idem est quod diffinitio vel descriptio. vt hic. Vniuoca dicuntur quorum nomen est cõmune et ratio substantie sm illud nomen est eadem. Secundo modo est quedam virtus anime. Tertio modo idem est quod oratio ostendens aliquid. sicut sunt propositiones vel rationes disputantium. Alio modo idem est quod forma materie vt in cultello ferrum est materia dispositio vero inducta in ferro est forma. Alio modo idem est quod essentia communis predicabilis de pluribus vt essentia generis speciei vel differentie. Alio modo idem est quod medium inferens conclusionem. et hoc modo sumitur ratio in diffinitione argumenti que talis est. Argumentum est ratio rei dubie faciens fidem. id est medium probans conclusionem. Conclusio enim debet confirmari per argumentum. Est autem conclusio argumento vel argumentis probata propositio. Sz antequ probetur tũc est dubitabilis et est questio. Questio sic diffinitur. Questio est dubitabilis propositio. Medium autem est quod habet duo extrema. Argumentatio est argumenti per orationem explicatio. id est oratio explicans argumentum. Differt autem argumentum a medio et ab argumentatione. quia medium dicitur eo q habz duo extrema argumentum autem addit supra medium virtutem probandi cõclusionem. Vnde ad hoc q sit argumentũ exigitur q sit mediũ et q habeat virtutẽ probãdi conclusionem: Argumẽtatio autẽ dicit totalis oratio cõposita ex premissis et conclusione. et in illa manifestatur virtus argumenti. Aliqñ enim tota oratio põt inferre vniuersalẽ affirmatiuã. aliqñ non nisi particularẽ affirmatiuã. aliquãdo vniuersalem negatiuã. aliquãdo particularem negatiuaz. et sic manifestatur tota virtus argumenti cuz ostenditur supra quã cõclusionem potest ipsum argumẽtum et supra quaz non põt. quod quidẽ fit in argumentatione vt supra patuit. Argumentationis quattuor sunt species. scilicet syllogismus: inductio: entimema: et exemplum. Diffinitio autem syllogismi data est ꝓius. Inductio est a singularibus sufficienter enumeratis ad vniuersale progressio. vt sortes currit. plato currit. et sic de alijs. ergo omnis homo currit.

Iste est quintus tractatus summularũ magistri petri hyspani qui d: de locis dyaleticis. In quo postq determinauit de syllogismo simpliciter. consequẽter ipse determinat de syllogismo dyaletico contracto ad materiã probabilem. Qũ syllogismus dyaleticus dicitur esse subiectũ attributionis huius scientie. quia ei conueniunt conditiones subiecti attributõis. Et non intellectus aliter de locis eo q locus sit subiectum. sed eo q locus habet se tanq illud in quo fundatur z firmatur syllogismꝰ dyaleticus. Vnde syllogismus triplicitẽr contrahitur ad materiã. Uno mõ ad materiã necessariã. z est quãdo syllogismus talis

cõponit̃ ex termis hñtib⁹ necessariã hinudtnez: ⁊ sic est silogism⁹ demõstrativ⁹. Alio modo cõtrahit̃ ad materiã ꝓbabilẽ que est materia contingẽs vel capta sub modo cõtingẽtis ⁊ sic est silogismus dyleticus. Tertio vt cõtrahit̃ ad materiã apparẽter ꝓbabilẽ m̃ que habet similitudinẽ cum materia ꝓbabili. ⁊ sic est silogismus sophisticus.

Sciendũ est ꝓio q̃ ad declarationẽ

diffinitiõis argumẽti hic ponit auctor: fer exceptiões huius noĩs ratio. que p hos versus cõtinent̃. Diffinit virtus ostẽdit forma vel esse. Est mediũ ratio p quod cõcluditur ergo. Et solũ ō sexto modo est hic ad ꝓpositũ. q: illo modo sic accipitur in diffinitione in qua dicitur. Argumẽtum est ratio rei dubie faciẽs fidẽ. Et ponitur ratio id est mediuꝫ loco generis. Et dicitur faciens fidẽ. id est, ꝓbãs cõclusionẽ. ad differentiam medij silogismi simplr̃ quod nõ ꝓbat cõclusionẽ cũ in ea solũ inquiratur ⁊ req̃ratur necessitas cõsequẽtie. ¶ Non enim debet hic accipi fides ꝓ principio theologico quod dicitur esse assensus firm⁹ circa aliquod credibile a deo revelatuꝫ. sed debz accipi ꝓ assensu causato p̃ medium ꝓbabile. qui quidez assensus dicit̃ ꝓpie credulitas vel opinio ⁊ nõ sciẽtia. ¶ Unde argumentum potest capi dupliciter. Uno modo ꝓ per se significato. ⁊ tũc ẽ secũda intẽtio causata per actum intellectus cõparantis mediũ ad cõclusionẽ virtute cui⁹ iferẽ ⁊ ꝓbat talis cõclusio ⁊ isto mõ diffinit̃ b. Alio mõ capit̃ ꝓ p se denotato. ⁊ tũc mediũ silogismi dicit̃ esse argumentum. ¶ Unde mediũ ratio ⁊ argumẽtũ idẽ sunt fm̃ rem sed differũt formaliter. Dicit̃ em̃ aliq̃ medium ꝓpter extrema quoꝫ est vnitiuũ aut separatiuũ. Et dicit̃ ratio fm̃ q̃ est instrumẽtũ animẽ ad inferendũ vel ꝓbandum cõclusionez. Et dicitur argumentũ eo q̃ ꝓ ipsum intellect⁹ conuincitur ad assentiendum conclusioni que prius erat dubia ⁊ fit euidens per tale mediuꝫ. Et ideo dicitur argumẽtum quasi arguẽs mentem illud em̃ quod p̃⁹ erat dubiũ ⁊ accipiebat̃ per modũ questionis fit certũ per argumentuꝫ ⁊ accipiuur per modũ conclusionis. ¶ Similiter conclusio propositio ⁊ enuntiatio idẽ sunt fundamẽtaliter: sed differunt ratione formali Dicit̃ em̃ enuntiatio quasi cõceptũ mẽtis enũcians. Dicit̃ enim conclusio eo q̃ est argumento vel argumẽtis ꝓbata propositio. Et dicitur ꝓpositio quasi ꝓ alio positio. scz ꝓ cõclusiõe inferenda. Questio vero est propositio dubitabilis vel accepta per modum dubitabilis cum signo interrogatiuo.

Sciendũ est secundo q̃ argumentatio sic diffinit̃ in tertu.

Est argumenti ꝓ oratione explicatio. id est oratio explicãs virtutẽ argumẽti. nã argumentum habet virtutem inferendi cõclusionem que scz per argumentum explicatur. Sicut enim diffinitio declarat principia essentialia diffiniti que implicite significantur p̃ diffinitũ. ita simil⁹ argumẽtatio explicat virtutẽ argumẽti ostẽdendo cõueniẽtiã quã habet mediũ ad maiorẽ extremitatẽ ⁊ minorez ad quã cõuenientiã sequit̃ cõueniẽtia extremitatũ inter se in conclusiõe. Sic ergo argumẽtatio de suo formali significato significat respectũ fundatũ in oratiõe hypothetica que nata est inferre talẽ cõclusionẽ ⁊ explicare virtutez argumẽti. ¶ Et ꝓ m quosdã nõ capit̃ hic argumẽtatio generaliter nec̃ argumentũ. sed solũ specialiter accipit̃. scz ꝓ argumentatiõe dyaletica m⁹ q̃ mediũ est illatiuũ ⁊ ꝓbatiuũ conclusionis. quia sicut in hoc tractatu solũ determinatur de silogismo dyalerico. sic etiã ℬ solũ determinat̃ de argumẽtatiõe dyaletica. ¶ Unde ipsius argumẽtatiõis quattuoꝫ sunt species. scz silogismus inductio entimema ⁊ exemplũ. Quartũ sufficientia sic habet̃: q: in oĩi argumẽtatiõe ꝓceditur ab antecedẽte ad cõsequẽs. vel ergo ꝓceditur a toto vel a ꝑte. si a toto hoc est dupliciter. q: vel in antecedẽte sunt due premisse in modo ⁊ in figura dispositis sic est silogismus. vel nõ sic est entimema. Si fiat, ꝓcessus a ꝑte hoc est dupliciter vel quia fit ꝓcessus a ꝑte ad totũ sic est inductio vel a ꝑte ad ꝑtẽ ⁊ sic est exemplũ. Dicit̃ aũt cõiter quia hec diuisio est diuisio analogi inssua analogata. eo q̃ in silogismo magis explicat virtus argumenti q̃ in aliis. Et etiaꝫ quia oĩ nes alie species ad silogismũ reducũtur. Potest tamen dici q̃ hec diuisio ẽ diuisio generis in suas species. eo q̃ ista secũda ſrẽtio argumẽtatio põt de istis quattuoꝫ intentionib⁹ inquid ⁊ vnivoce p̃dicari. Et q̃ tres reducunt̃ ad silogismũ nõ tamẽ est intelligendũ q̃ vna fiat formaliter alia cũ distinguãtur ꝑ specie. sed sic est intelligẽduꝫ q̃ ex ꝓpositionib⁹ assumptis in vna fiat alia p assumptionẽ alicuius alterius ꝓpõnis. Vel est ꝓbare euidentiã, cõclusionis hanc ꝑ speciez ꝓ silogismũ qui est euidentior: ꝓsequẽtia. ⁊ hoc modo aliquid potest reduci ad aliud ⁊ cum hoc ab eo

specifice distinguí. sicut patet de secunda ⁊ tertia figuris que reducuntur ad primã ⁊ ab ea specifice distinguũtur.

Sciendũ est tertio q petrus hyspanus diffinit silogismũ dyaleticũ in precedẽti tractatu iõ hic nõ diffinit ipsum. sed ibi ponit diffinitiones alioꝝ. ¶Diffinit ergo inductionẽ. Inductio est ꝓgressio a singularibus ad vle. Et nõ accipitur hic ꝓgressio ꝓprie. sed ꝑ motu rõnis Et dr a singularibus ad vle ad drĩam aliaꝝ specierum argumẽtationis. Silogismus eñ ⁊ entimema ꝓcedunt ab vniuersalibus ad singularia id est minus vniuersalia. Exẽplum vero ꝓcedit abvno singulari ad aliud. Et nõ dr hic accipi singulare pro singulari simpliciter. sz pro natura incõmunicabili siue pro individuo. sz pro inferiori siue pro singulari in respectu q est minꝰ commune. Debet etiã accipi vniuersale ꝑ termio superiori distributo ꝑ signũ vniuersale. ¶Unde singularia possunt dupliciter enunciari. Uno modo insufficiẽter quãdo sz nec formaliter nec virtualiter oĩia singularia enuntiantur. ⁊ tunc talis inductio est inductio dyaletica. vt si arguere tur. Eruditus auriga est optimus. eruditus eq stris est optimus. ergo oĩs eruditus est optimus talis ꝓnĩa non necessario sequitur. sed solũ probabilis est. Ex quo patet. q inductio dyaletica est formalis ꝓnĩa. q nõ necessario sequitur. Alio modo singularia possunt sufficiẽter enunciari ⁊ hoc dupliciter Uno modo in ꝓpria forma ⁊ hoc quando singularia sunt nobis nota. ⁊ tunc debet addi hec pricula. ⁊ nõ sunt plura. vt sic arguendo. iste sol lucet: ⁊ non sunt plures soles. ergo omnis sol lucet. Alio modo enũciãdo aliqua in ꝓpria forma ⁊ apprehẽdendo alia sub hac pricula. ⁊ sic de alijs. ⁊ hoc maxime cõtingit quando singularia nõ sunt nobis nota. vt sic arguendo. sortes currit plato currit. ⁊ sic de alijs. ergo omnis homo currit. ¶Et debz hec diffinitio sic exponi. Inductio est ꝓgressio a singularib9 sup ple siue in respectu siue minꝰ cõmunibus ad suum vniuersale distributũ ꝑ signum. Ex quo sequitur q descensus ⁊ inductio opponũtur. quia descensus est ab vniuersali ad singulare. sed inductio est a singularibus ad vniuersale. Unde inductio potest capi dupliciter. Uno modo pro per se significato ⁊ tunc est relatio rationis causata per actum intellectus nostri. que habz pro fundamẽto propositiones singulares siue minus vniuersales. ⁊ pro termino ipsam propositionẽ vniuersalem. Alio modo capitur fundamentaliter ⁊ ꝑ per se denominato ⁊ tunc est ꝓpositio hypothetica rationalis cõposita ex propositionibus singularibus ⁊ vna vniuersali. ¶Ulterius aduertendum est q quando terminus distributus est aliquid cõplexum cõiunctum mediante aliqua coniunctione ad debite inducẽdum sub eo a parte subiecti oportet ponere implicationez in qua affirmetur illud quod erat distributũ in propõe vniuersali de termino singulari. Et ideo hec inductio non valet. iste homo vel asinus est rudibilis. omnis homo vel asinus est rudibilis. ergo omnis homo est rudibilis. Sed debet sic induct. iste qui est homo vel asinus est rudibilis. ille qui est homo vel asinus est rudibilis. Et similiter inducendum est sub istis propositionibus vniuersalibus. oĩs propositio vel eius contradictoria est vera. oĩs homo si est rudibilis est asin9 ⁊ sic de similibus. Unde inductio reducitur ad silogismum accipiẽdo oĩa singularia ꝑ medio: ⁊ predicatum cõclusionis ꝓ maiore extre mitate ⁊ subiectum eius pro minore. vt hec inductio. sortes currit. plato currit. ⁊ sic de alijs. ergo omnis homo currit. sic reducitur ad silogismuꝫ omne quod est sortes vel plato ⁊ sic de alijs. currit. omnis homo est sortes vel plato ⁊ sic de alijs ergo omnis homo currit. Unde reducere inductionem ad silogismum nihil aliud est q̃ probare consequẽtiam inductionis ꝑ consequẽtiaꝫ eius dentioꝛem.

Sed cõtra predicta arguit Priorie: Omnis propositio est vera vel falsa. sed questio nõ est vera vel falsa: ergo ista non est propõ. minor patet de ista. verum sortes currit. ¶Secundo arguitur sic. entimema ⁊ silogismus nõ sunt species distincte. ergo male dictum est q argumentatiõis quattuor sunt species. antecedẽs patet per aristotelem primo posteriorum dicẽtem. entimema est verus silogismus. ¶Tertio arguitur sic. In omni argumentatione antecedẽs debet esse notius consequente. sed singularia cum sint infinita ipsa sunt minus nota vniuersalibus. ergo in inductione non debet procedi a singularibus ad vniuersale. ¶Quarto arguitur sic. Non sequitur. iste asinus currit. iste asinus currit. ⁊ sic de alijs. ergo omnis homo currit: ⁊ tamen arguitur a singularibus ad vniuersale. ergo.

Ad rationes. Ad primam dicitur q questio capitur dupliciter. Uno modo pro aggregato ex signo interrogatiuo et propo

ſtione ⁊ ſic non eſt ꝓpoſitio formaliter nec vera nec falſa. Alio modo capitur ꝓ propoſitione cui additur ſignū interrogatiuū ⁊ ſic bene eſt vera vel falſa. ¶ Ad ſecūdam dicitur q̄ entimema eſt virtualiter ⁊ implicite ſilogiſmus. nō tamen formaliter ⁊ explicite. ¶ Ad tertiam dicit q̄ q̄uis ſingularia ſint minus nota ſimpliciter ⁊ ꝑm nātura. tamen ſunt notioza quo ad nos. Et licet ſint infinita nec cognoſcimus ea in ꝓpria forma tamen cognoſcimus vnum per ſimilitudinem ad alium. ¶ Ad quartam dicit q̄ ibi non arguitur a ſingularibus ad ſuum vniuerſale quod debet fieri in bona inductione.

Entimema eſt ſilogiſmus imꝑfectus. id eſt oratio in qua nō oīb⁹ premiſſis poſitis ifertur feſtinata cōcluſio. vt omne aial currit. ergo omnis hō currit. In hac eñ argumētatione includitur hec ꝓpoſitio. oīs homo eſt aial. que ſi poneretur perfectus eſſet ſilogiſm⁹. Ariſtoteles aūt ſic diffinit entimema. Entimema eſt ex ycotib⁹ ⁊ ſignis. ycos idē eſt qđ ꝓpoſitio ꝓbabilis ſignū vt hic ſumitur idē eſt qđ demōſtratiua ſeu neceſſaria propoſitio vel ꝓbabilis ⁊ hoc inferendo. Signum vt hic ſumitur dicit neceſſitatē illationis ycos aūt dicit ꝓbabilitatē ipſius ꝓpoſitiōis in ſe ꝑm quam probabilitatem propoſitio dicitur eſſe vera. Vnde licet in entimemate eſt tantū vna propoſitio inferens ⁊ alia illata. tamen ꝑm quod inferens ꝓpoſitio apparet omnibus eſſe vera vel pluribus ſic dicit ycos. quia ſic iam eſſet probabilis. vt quilibet diligit diligentem ſe. ꝑm aūt q̄ ipſa infert concluſionem de neceſſitate ſic eſt ſignum. ⁊ ſic eadem ꝓpoſitio eſt ycos ⁊ ſignum ꝑm aliud ⁊ aliud. Si quis obijciat q̄ entimema debeat ſic diffiniri. Entimema eſt ex ycote ⁊ ſigno cum ſit tantū vna ꝓpoſitio inferens que eſt ycos ⁊ ſignum ꝑm diuerſa. Ad hoc ſic dicēdum eſt q̄ licet ſit vna ꝓpoſitio inferens actu: tamen habet in ſe virtutē duaꝝ propoſitionū. quia habet in ſe virtutē ꝓpriam ⁊ illius. que ſubintelligitur. ⁊ ſic eſt vna ꝑm ſubſtātiam ⁊ due ꝑm virtutem. ⁊ ideo dicit in plurali numero ex ycotibus ⁊ ſignis ⁊ non ex ycote ⁊ ſigno: Sciendū q̄ omne entimema debet reduci ad ſilogiſmū. In entimemate enim ſunt tres termini ſicut in ſilogiſmo ⁊ duo illorum ſunt in concluſiōe ⁊ ſunt. maior extremitas ⁊ minor extremitas. alius autē nō ponitur in concluſiōe ⁊ eſt medium. illarum autē extremitatum altera ſumitur bis ⁊ altera ſemel. Ex extremitate ergo tātū ſemel ſumpta ⁊ ex medio fiat vna ꝓpoſitio ꝑm exigentiaꝝ ſic modi ⁊ figure ⁊ habetur ſilogiſm⁹. Verbi gratia in hoc entimemate. omne animal currit. ergo omnis homo currit. homo ⁊ currit ſunt due extremitates ⁊ animal eſt medium. ſed illa extremitas ſcilicet homo ſumpta eſt tantuꝝ ſemel. ex ipſa ergo ⁊ medio fiet vna propoſitio. ſcilicet oīs homo eſt animal. ⁊ tūc erit perfectus ſilogiſm⁹ ſic. omne animal currit. omnis homo ē animal. ergo omnis homo currit. Exemplū quando vnum particulare proba-

batur per aliud p̄opter aliquod simile repertum in ipsis. vt parisienses pugnare contra rotomagenses malum est. ergo turonenses pugnare contra pictauenses maluꝫ est. quia vtrobiq; est pugnare affines contra affines. quia autem argumentum per locum confirmatur ideo danda est diffinitio locī p̄out locus hic sumitur.

¶ Circa hūc textū notandū est p̄mo q; p̄nter petrus hyspa. sic diffinit entimema. Entimema ē silogismus imp̄fect⁹. Et exp̄ōit sic hāc diffiniti onem dicēs. Entimema est oō in qua nō oībus p̄missis positis infertur festinata conclusio. vt omnis hō ē risibilis. ergo sortes est risibilis. ibi em̄ subintelligitur hec p̄missa sortes ē homo. ¶ Et aliter diffinitur a pbō hoc modo. Entimema est silogismus ex ycotib⁹ ꝛ signis. Et q̄uis in entimemate vt in pluribus nō sit nisi vna p̄missa formaliter ꝛ sm substātiaꝫ. tm̄ ibi sunt plures sm̄ virtutē. eo q; p̄missa ibi posita virtualiter induxit aliā. ycos autē ꝛ signū sunt idē realiter sed differūt formaliter. q̄. p̄p̄o dr ycos sm̄ q; est pbabilis. sed eadē dr signū. p̄pter habitudinem ad aliaꝫ. p̄p̄onem quā necessario infert. ¶ Unde duo sunt modi dicēdi de reductione entimematis ad silogismū. nam sm̄ vnū modū dr q; in omni entimemate reducibili ad silogismū sunt tres termini ꝛ non plures. quorum duo ponuntur in cōclusione. scz extremitates. alter vero non ponitur in cōclusione ꝛ est mediū. eo q; medium non dr intrare cōclusionē. Scōm hūc modum ergo entimema reducitur ad silogismū per additionē illius. p̄p̄onis que deficit. p̄pter quod datur tale documētuꝫ. Consideranda est enim vtrum in añte ponatur p̄dicatum conclusionis vel subiectū. nam si ponatur subiectum deficit maior. quia debet cōstitui ex medio ꝛ predicato illius cōclusionis. si autē i antecedēte ponatur predicatum cōclusionis minor deficit. quia debet constitui ex medio ꝛ subiecto illius cōclusionis. ¶ Sed est alius modus reducendi sm̄ quod dicitur q; omnis argumentatio que nō est silogistica inductiua vel exēplaris est entimematica. ꝛ q; omnis p̄ña entimematica dr reduci ad silogismum. Et sm̄ hūc modū ponūtur tria documēta. Primū est q; si in entimemate sunt tm̄ tres termini ꝛ in añte eius sit vna p̄missa tantū tunc dr reduci eo mō quo nūc dictū est. Scōm documētuꝫ est si in aliquo entimemate sint tm̄ duo termini tūc dr addi vna p̄missa in qua idē predicet de seipso. Tertiū documentū est si in aliquo entimemate sint plures termini q̄ tres. tale est reducendū ad plures silogismos vel tales termini sunt reducēdi ad tres terminos.

Sciendū est secūdo q; exēpluꝫ est processus ab vno singulari ad aliud singulare. pbāndum p̄pter aliq̄d simile in ipsis reptuꝫ vt sortes est risibilis. ergo plato ē risibilis. q; vterq; est homo. In qua diffinitōe ponit̄ p̄cessus loco generis ꝛ ponitur ab vno singulari ad aliud ad dīaꝫ silogismi ꝛ entimematis ꝛ etiā inductionis q̄. p cedit ad vl̄e. pbādum. Et ponitur p̄pter aliq̄d simile in ipsis reptum. ad oñendū virtutē. pbationis q̄. puenit ex similitudine duorū ptⁱcularium adinicē. eo q; illud q̄d conuenit vni conuenit alteri. ¶ Unde exēplum non immediate dr reduci ad silogismū sed p̄o reducitur ad inductionem imp̄fectā ꝛ p̄nter ad silogismū. sed accipiendo terminū importantē similitudinē. p medio ꝛ predicatū cōclusionis. p maiori extremitate. ꝛ subiectū eiusdē. p minori ꝛ infertur cōclusio exēpli p silogismū. cuius maior. pbatur inductione per fectā p añs exēpli. Ut facto illo exēplo. sortes est risibilis. ergo plato est risibilis. formatur p̄o talis inductio imp̄fecta. sortes est risibilis. ergo oīs homo est risibilis. Secūdo fit silogismus sic. oīs homo est risibilis. plato est homo. ergo plato est risibilis. cōcluditur ibi cōclusio exēpli. ¶ Sed sm̄ alios dr q; exēplum nō reducitur ad vnū silogismū sed ad duos. scz capiēdo p̄o medio primi silogismi primū singulare. ꝛ p̄o maiori extremitate predicatū cōclusionis i ps̄ius exēpli. ꝛ p̄o minori subiectū. ꝛ in secūdo capiēdo illud in quo cōuenīt duo singularia. p medio ꝛ p̄o maiori extremitate predicatū conclusionis: ꝛ p minore aliud singulare. siue subiectum eiusdē conclusionis.

Sciendū est tertio q; exēpluꝫ p̄t capi dupliciter. Uno mō generaliter p̄o oī bona p̄ña in qua infertur aliqua conclusio. p̄pter aliquam similitudinē inter res añtis ꝛ p̄nis reper tam. siue añs siue p̄ñs sint p̄opones pticulares siue singulares siue vniuersales. Et sic est ibi exēplum oēs rotomagēses sunt bone gētes armoaum. ergo oēs colonienses sunt bone gētes armoruꝫ. q; sicut rotomagēses sunt exercitati in illis

artibus ita ⁊ coloniēses. Alio mō capitur ꝓprie pro ꝑña bona conclusionis ꝑticularis ꝓbata ex alia ꝓpōne ꝑticulari vel ꝑticularibus. ⁊ hoc accipiēdo ꝑticulare vt nō distinguit cōtra singulare. ⁊ sic capitur exēplū in ꝓposito. Et tūc exponitur diffinitio exēpli sic. Exemplū est ꝑña bona ꝓbatiua cōclusionis ꝑticularis ex vna ꝓpōe particulari, ꝓpter aliquā similitudinē inter ānis ⁊ consequēs repertā. ¶ Et ꝓm aliquos exēplus non dr bona ꝑñtia nisi in ānecedēte ⁊ ꝑñte exprimatur terminꝰ significās similitudinē. ⁊ iō nō esset hic bonū exemplū. Eugenses sunt diuites. ergo rotomagenses sunt diuites. q: tam isti q̄ illi habent bonuꝫ portū maris. Sed hic esset bonum exēplū. Eugenses sunt diuites eo q̄ habēt bonū portū maris. ergo rotomagenses sunt diuites eo q̄ habent similiter bonū portū maris. ¶ Unde inductio ⁊ exēplum differūt primo. q: inductio semp est ad vniuersalē conclusionē. exēplum vero q̄nq̄ ad ꝑticularem. Secundo differunt q: inductio in antecedēte habet plures ꝓpōnes singulares. exēplū vero vnā q̄uis nō repugnat exēplo quin possit habere plures singulares in antecedēte ex illis inferēs cōclusionem vniuersalē. ¶ Et si q̄ratur vtrū ois entimema sit reducibile ad silogismū. Ad hoc rndetur per duas cōclusiones. Prīa est q̄ entimema in quo arguitur ex vna, ꝓpōne categorica ⁊ infertur alia, ꝓpositio. ⁊ hoc p mediū diuersuꝫ ab extremitatibꝰ cōclusionis est ad silogismū reducibile Probatur cōclusio. nā dato isto entimemate homo currit. ergo aial currit. ꝑ additionē vnius ꝓmisse. scz hō est aial reducit ad silogismū. ¶ Secunda cōclusio si formaꝫ entimema inferēdo cōclusionem ex vna, ꝓpositiō vel pluribus in antecedente positis non dispositis in modo ⁊ in figura ⁊ non per medium diuersum ab extremitatibus cōclusionis. ipsum nō est reducibile ad silogismū. Probatur q: cōuersiones equipollentiē ⁊ cōsequētie in quibus arguitur a tota copulatiua ad quālibet eius partez ⁊ sic de alijs non sunt reducibiles ad silogismum ⁊ tamen sunt entimemata.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓio sic.

Hic est entimema siue silogism⁹ ipfect⁹ oīs asinus currit. ergo omis hō currit. eo q̄ ite silogismus ꝑficit̄ ꝑ additionē hui⁹ ꝓmisse oīs hō est asinus. ⁊ tamen ibi nō est bona cōsequēntia. cū illa non sit, ꝓbatiua. ergo in entimemate nō est bona consequētia. ¶ Secūdo arguitur sic. vnū particulare est ita ignotū sicut aliud. ergo in nulla argumētatōe, pcedēdū est ab vno singulari ad aliud ꝑña tz q: oīs argumētio dyaletica, pcedit a magis noto ad min⁹ notū. ¶ Tertio arguit̄ sic. ista ꝑña nō valer. sortes est risibilis. orgo ois hō est risibilis. ergo exēplum nō ꝓuenīter reducit̄ ad silogismū. ¶ Quarto sic arguit̄. cōuersiones ⁊ equipollētie sunt entimemata. tm nō reducuntur ad silogismum. ergo.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ q̄uis ibi nō sit silogism⁹, ꝓbatuꝫ vel entimema ꝓbatiuū. tm ibi est bona ꝑñtia siue bonus silogismus illatiuus si illa ꝓpositio. ois hō est asin⁹ ibi suppleatur. ¶ Ad secūdam dr q̄ q̄uis vnū singulare ꝓm naturā ⁊ simpliciter nō sit notius altero. tamen vnū potest esse notius altero quo ad nos. ⁊ hoc sufficit ad argumētum dyaleticū. ¶ Ad tertiam dicitur q̄ q̄uis ibi nō est ꝑña formalis. tm ibi est ꝑñtia, ꝓbabilis eo' q̄ sicut est de vno indiuiduo sic etiaz est exēplariter de oīb⁹ alijs que cum eo conueniunt. ⁊ hoc sufficit ad argumentationem dyalecticam siue exemplum. ¶ Ad quartam dicitur q̄ patet solutio ex tertio notabili.

Locus est sedes argumenꝝ vel id a quo ad propositam questionem conueniens trahitur argumentum. Quid autem sit questio dictum est.

Et sciendum q̄ propositio: questio: conclusio et enunciatio ꝓm substantiam idem sunt. Differunt autem ꝓm rationes. diuersas enim habent rationes siue diffinitiones vt ꝓius patuit. Secundum enim q̄ dubitabilis est: est questio. Prout vero iam probata est per argumētum est conclusio. Prout ponitur pro alio, in premissis est propositio: quia propositio dicitur ꝓm q̄ est in premissis ad probandum conclusionem. Enunciatio est autem ꝓm q̄ significat esse vel nō esse. vt sortes currit sortes nō currit. Habito de diffi

nutione loci: sequitur diuisio ipsius loci. Locus autem diuiditur in locū maximam et in locum differentiam maximam. Locus maxima idem est quod maxima. Maxima est propositio qua nō est altera prior neq; notior. vt omne totum maius est sua parte. Item de quocunq; predicatur diffinitio et diffinitum. et de quocunq; predicatur species de eodem predicatur genus. Locus differentia maxima est illud quo vna maxima differt ab alia. vt iste maxime. De quocū q; predicatur species et genus. et de quocunq; predicatur diffinitio et diffinitum differunt per terminos ex quibus componuntur. Una enim componitur ex genere et specie. Altera ex diffinitione et diffinito. Unde istu termini simplices dicuntur differentie et maxime. Et sciendū q; tam locus maxima q; locus differentia maxime dicitur locus: quia vtrunq; confert firmitatem et robur argumento. Unde proportionaliter sumitur hic locus ad locum in rebus naturalibus. quia sicut ille seruat res omnes in esse. sic similiter hic locus confirmat argumentū.

Item locus differentia maxime diuiditur per locum intrinsecum. extrinsecum et medium. Locus intrinsecus est quando sumitur argumentum ab his que sunt de substantia rei. vt in diffinitione vt si dicatur animal rationale mortale currit. ergo homo currit. Locus extrinsecus est quando sumitur argumentum ab his que omnino separata sunt a substantia rei. vt ab oppositis. vt si queratur vtrum sortes est albus. et probetur sic. sortes non est niger. ergo sortes est albus. Locus medius est quando sumitur argumētum ab his que partim conueniunt cum terminis in questione positis et partim differunt ab eis sicut vniuoca et denominatiua que dicuntur cōiugata. vt si queratur vtrum iusticia sit bona et probetur sic. iustus est bonum ergo iusticia est bona.

¶ Circa hunc tertium notandum est primo q; consequenter auctor determinat de loco dyaletico ipsū sub diffiniēs. ¶ Locus est sedes argumēti vel id a quo conueniens elicitur. argumentum. In qua diffinitione non capitur locus proprie. p superficie corporis continentis. quo modo capitur quarto phisicorum. sed accipitur vt est terminus secunde intentionis. et methaphorice pro loco logicali non tamen sophistico. sed tantum dyaletico. ¶ Non etiam accipitur sedes proprie sed transumptiue. per quandam similitudinem. quia sicut res quiescit. et firmatur in sede. sic etiam argumentum dyaleticus fundatur. et firmatur in loco dyaletico cum per ipsum confirmetur. ¶ Et sic exponitur ista diffinitio. Locus dyaleticus est sedes argumenti. id est regula cōfirmatiua argumenti dyaletici aut alicuius cōsequentie probabilis. vel illud a quo conueniens elicitur argumentum. id est id ex quo componitur talis regula cōfirmatiua que est propositio per se nota. ¶ Et per primam particulam tangitur locus maxima. et per secūdam locus differētia maxime. Et non accipitur hic maxima adiective sed substātiue. sic q; ibi ē appositio. Unde duplex est locus dyaleticus scilicet locus maxima. et locus differentia maxime. Uel locus maxima idē est qđ ipa maxima. Maxima autem est propositio per se nota qua nō est altera prior nec notior in suo genere. sic q; nulla est propositio constituta ex illis terminis ex quibus cōstituit

que sit p͂ior ⁊ notior. Nec posset dari aliquādo aliq̄ simpliciter prior ⁊ notior. Et sic locus maxia potest capi p fuo formali significato. ⁊ tūc significat habitudinē maxime ad argumētū p babile. q; talis maxima est pbatiua ⁊ cōfirmatiua argumenti dyaletici. Alio modo capit p denominato ⁊ tunc ipsa ppositio p se nota dicitur esse locus maxia. ¶ Et quis maxia sit parua in quantitate est tamen magna in virtute. q; in ea est virt⁹ certificādi ⁊ cōfirmādi plures p positiones. Et vocat multis noibus. Dño vocatur maxia ppter cām dcām. Secūdo vocat dignitas. q; seipsam dignificat vt ab itellectu cognoscat cognitis terminis. Tertio vocat cōis animi cōceptio. q; ab itellectu multo⁹ facilr cōcipit. Quarto dicit ppō p se nota. q; apprehēsis terminis eius sine noticia cuiuscūq; ppositionis potest cognosci. ¶ Undevna maxia differt ab alia i hoc q in vna sunt alq̄ ⁊ alij termini ex q̄bus ꝓstituūtur tales maxie. Exterīa est alia ⁊ alia habitudo termino⁹ in diuersis maxis positos. sicut in hac maxima. De quocūq; p̄dicat diffinitio ⁊ diffinitū. vt isti duo termini diffinitio ⁊ diffinitū vel habitudo eo⁹ adinuicē dicūtur loc⁹ differētia maxie ⁊ p illos differt illa maxima ab ista. De quocūq; p̄dicat species de illo p̄dicat ⁊ genus illi⁹ speciei. Et sic isti duo termini gen⁹ ⁊ species sunt loc⁹ differētia maxie. Et sic patet q; ille maxime differūt per has habitudines ⁊ p illos terminos. q; p tales habitudines fundatur in terminis siue in rebus significatis per termios. ideo tales maxime per illos terminos differre dicuntur.

Scien̄dū est secundo q; locus maxima ⁊ locus differētia maxie ab inuicē differūt q; locus differētia maxime dicit terminos vel habitudines terminoꝝ ipsius maxime in qua firmatur argumentum dyaleticū. Locus vero maxima dicit ppositionē ex illis terminis constitutā q; ppositio explicat qualis ē habitudo añcedētis ⁊ cōsequētis ⁊ roborat talē habitudinē. ¶ Et quo sequit alia differentia. scz q; argumentū dyaliticū firmatur i loco differētia maxime incōplete. ⁊ i loco maxima cōplete. Et si ārgatur vnde locus. homo currit. ergo aīal currit. ⁊ resp̄deat aspecie ad genus. nō est terminatū adhuc argumētū. q; potest dubitari q̄lis ē habitudo iter speciē ⁊ suū gen⁹. Sed q̄ vltra ārgit maxima. ⁊ rn̄detur. de quocūq; p̄dicat species de illo p̄dicat gen⁹ illi⁹ spēi. ⁊ tūc cōplete ⁊ pfecte termiat argumētū nec plus vlla dubitatio relinq̄tur. ¶ Ex p̄dictis patet quid ārgit cuz ārgitur vnde locus. Solū em̄ querit de habitudine termini iferētis ad terminū illatū. siue antecedēs ad p̄ns. iō loc⁹ differētia maxie de suo formali significato significat talē habitudinez. scz termini inferētis ad terminū illatū. siue antecedētis ad p̄ns. ⁊ cōnotat siue denomiat ipsos termios hītes talē habitudinē. Sed cū q̄ritur maxima nihil aliud ārgit nisi q̄ est regula cōfirmatiua cōsequētie siue est, ppositio p se nota explicās habitudinē terminoꝝ ⁊ cū hoc confirmans habitudinem añtis ad cōsequēs.

Sciēdū est tertio q; locus differētia maxime diuidit in locū extrinsecū. intrinsecuz ⁊ mediū. ¶ Locus itrinsecus sic diffinit. Est q̄ sumit argumētū ab his q̄ sunt de substātia terminoꝝ in questione positoꝝ. ita q; termin⁹ inferēs sit ō essentia illati. Et sic intelligit illa diffinitio. Locus intrīsecus est q̄ inter terminuz inferētem ⁊ terminū illatū est intrinseca habitudo inter illa eñ tūc dicit locus intrīsecus. Et tūc capit itrinsecū gñaliter, p oī illo q̄ est i alio ⁊ aliquē modū essendi. ⁊ nō accipit ppie, p ui intrinseci est illud q̄ est de intrinseca cōpositiōe ⁊ eētia ei⁹. ¶ Et ab alijs sic diffinit. Est q̄ termini maxime vel regule cōfirmatiue alicui⁹ cōsequētie dyaletice cuius termin⁹ iferēs ⁊ terminus illatus supponūt, p eodē cōuertibiliter vel significat idē cōuertibiliter. aut de vno eoz verificatur esse in aliquo modo essendi in. Exē pluz primi sic arguēdo. hō currit. ergo risibile currit hic termin⁹ inferēs. scz hō. ⁊ terminus illat⁹. s. risibile. sunt idē realiter ⁊ supponūt, p eodē. Exemplū secūdi. nihil est loc⁹ nō repler⁹. eoz pone. ergo nihil est vacuum. illi termini significāt idē. Exēplū tertij. vt dom⁹ est. ergo paries est. ibi vn⁹ eoz terminoz verificat de altero ⁊ aliquē modū essendi in. ¶ Locus extrīsecus sic diffinit. Est quādo termini maxime vel regule confirmatiue alicuius consequentie dyalectice cuius terminus inferens repugnat termino illato. Et quāuis inter terminos aliquando nō fit habitudo cōueniētie. tamen inter eos est habitudo repugnātie. ideo inter ipsos potest esse locus. ¶ Sed loc⁹ medi⁹ sic diffinitur. Est quā do sumitur argumentuz ab his que partim cōueniunt ⁊ partim differunt cum terminis in q̄stione positis. hoc est dictu. locus medius est locus, cuius terminus inferens partim cōuenit ⁊ partim differt a termino illato. sicut sunt cōcretum ⁊ abstractum que conueniunt in re significa-

Digitized by Google

cata ⁊ differūt in modo significādi. ¶ Et quo ꝓz ꝙ nō dr locꝰ medius eo ꝙ aliquid mediet inter terminū inferentē ⁊ terminū illatū. q: sic ois locus esset medius cuꝫ omnis locus sit habitudo mediās inter terminos. sed dr locꝰ medius quo dām modo per participationē loci intrinseci ⁊ extrinseci. eo ꝙ termin⁹ inferēs partim differt ⁊ ꝓtim cōuenit cū termino illato. vt bene sequitur. albū est color. ergo albedo est color.

Sed cōtra predicta arguit ꝓio sic.

Argumentū ⁊ locꝰ idē sunt. ergo locus nō est sedes argumēti. añs ꝓz in isto argumēto. hō currit. ergo a ial currit. hō est argumētū: eo ꝙ hz potestatē cōcludēdi cōclusionē. ⁊ est locus eo ꝙ est spēs includēs habitudinē ad ial quē est genus. ¶ Scdo arguit sic. Locus dr̄a maxie est ps maxime. ergo mēbra illius diuisionis coicidūt. ergo. ¶ Tertio arguit sic. Ois locus est habitudo: sed termini nō sunt habitudo: ergo termini nō sunt locus. ¶ Quarto arguit sic. Locus a cā efficiēte ad suū effectū est locus intrinsecus. ⁊ tñ causa efficiēs est extrinseca suo effectui. ergo diffinitio loci intrinseci nō est bona.

Ad rationes. Ad primaz dicitur ꝙ

lz locꝰ ⁊ argumentū sint idē fundamēraliter nō tñ formaliter cū sint due intētiones specifice differēte. ¶ Ad scdaz distinguit añs vel si capiaꝫ formaliter ⁊ ꝓ se significato. ⁊ sic negaꝫ. vel ꝓ se denoīato. ⁊ sic iterꝫ distinguit vel ꝙ sit ps materialis marie. ⁊ sic cōcedit. vel formalis ⁊ ꝗdditiua. ⁊ sic negaꝫ. ¶ Ad tertiā distinguit maiorꝫ. vt sic capiaꝫ locꝰ ꝓ se significato. ⁊ sic cōcedit. vel ꝓ denoīato. ⁊ sic negaꝫ. imo termini maxime sunt denoīatiue locus dr̄a maxime. ¶ Ad quartam dr ꝙ cōcedit maiorꝫ ⁊ distinguitur minorꝫ. q: aliquid pōt dici dupl⁹ extrinsecum alteri. Uno modo q: nō est de intrinseca ratione essendi ⁊ cō positione eius. ⁊ sic conceditur minorꝫ. Alio mō aliquid dr esse extrinsecū alteri: q: totaliter est extra ipsum. taz ſm actū ꝙ ſm virtutem. ⁊ ſm nullū modū essendi in. in ipso cōtinetur. ⁊ sic cā efficiens nō est extrinseca suo effectui. q: virtualiter in eo continetur.

Item locus intrinsecus diuidi/ tur per locum a subſtantia: et per locum a cōcomitantibus subſtantiam.

Locus a subſtantia est quādo sumitur argumentum ab his que sunt de subſtātia terminoꝝ in questiōe positoꝝ. Et ille locus diuidit̄ ꝓ locum a diffinitiōe a descriptione et nois interpretatione.

¶ Circa hūc tertū notādū est ꝓmio: ꝙ i tertio tractatu huj⁹ libri auctor diuidit locuꝫ intrinsecū in locū a subſtātia ⁊ locū a cōcomitātibus subſtātiam. Ulñ locꝰ a subſtātia est qñ sumitur argumentum a subſtātia terminoꝝ in questiōe positoꝝ. um. Que diffinitio sic intelligit. Locꝰ a subſtātia est qñ termin⁹ inferēs dicit adequate ⁊ cōuertibiliter totā subſtantiā. i. essentiā termini illati ⁊ hoc explicite vel iplicite. diffinitū enī nō dicit explicite totā subſtātiā diffinitōis: nec descriptū descriptionis. ¶ Et notandū est. ꝙ nō accipit hic subſtātia. ꝓut distinguit ꝓtra accidēs aut ꝓtra accidētalia in ꝑdicamēto accidētiū reponibilia. sed capitur subſtātia ꝓout illo qđ est de cētia siue cō sequitur essentiā conuertibiliter termini illati. Dr uidit enī locꝰ a subſtātia ꝙ locū a diffinitione ad diffinitū a descriptiōe. ⁊ interꝑtatiōe. ⁊ ſm iphi te ꝓtinēt locū a diffinito a descripto ⁊ interpreto. Quoꝝ sufficientia sic faciliter pōt hñi ꝙ diffinitiones suoꝝ mēbroꝝ. ⁊ iō relinquūntur. Et quo ꝓz: ꝙ ꝙ has diuisiones solū diuidit explicite locus dr̄a maxime. tñ iplicite diuidit locus, maxima ⁊ eꝰ diuiſiones faciliter pñt haberi.

Sciendū est secūdo ꝙ terminus inferens est terminꝰ positus añte habēs certā habitudinē ad terminū positū in ꝑñte. ꝓpter quā habitudinē añs añcedit ad tale ꝑñs.

Sed terminꝰ illatus est terminꝰ posit⁹ in ꝑñte habēs certā habitudinē ad terminū positū in añte. ꝓpter quā habitudinē ꝑñs sequitur ad tale añs. Et sic arguēdo. homo est. ergo animal est. terminus inferēs est homo. ⁊ terminus illatus est animal. ⁊ ratione habitudinis illoꝝ duoꝝ terminoꝝ adinuicē vna illarū propositionū antecedit ⁊ alia sequit̄. ¶ Sed nunc restat dubiū a quo. scz locus dyaleticus ꝓncipaliter denoīatur an a termino inferente vel illato. Respōdetur ꝙ denoīatur a termino inferēte. qđ probatur sic. q: locus denoīatur a termīo in quo cōsistit tota virꝰ probatiōis ꝑñtis. sed in termīo inferēte stat tota virꝰ ꝓbatiōis. ergo locꝰ dr ab ipso denoīari. Minoꝝ patz. scz q: si argumentū dyaleticū reduceretur ad ſilogiſmum tunc terminus inferens esset medium ſilogiſmi. sed in medio est tota virtus ꝓbatiua. vt alias dictū est. ergo in termino inferente

est tota virtus ꝓbatiua argumēti. ¶Nō tñ dz intelligi q̄ loc⁹ denoīetur a termio īferēte fūdamēt⁹ r accepto. q̄ sic iste loc⁹. sortes ē hō. ergo sortes est aīal. dicere loc⁹ ab homie q̄d est falsū sed debz denoīari a termio inferēte formal r accepto: id est ab habitudie ꝫn quā talis dz rōnē termi inferēris. vt hītudo illi⁹ argumēti ē a specie ad genꝰ. iō ille loc⁹ denoīatur a spē. In eodē eīm termio pñt fundari diuerse habitudies vt i hoīe est habitudo diffiniti ad diffinitionem. t speciei ad genus si ergo i aliquo aīre ponat hō rōne diffiniti aut sub alia habitudie ille loc⁹ dr a diffinito. si vero sub habitudie spēi ille locus dicit a specie. ¶Cognoscit aūt sub qua habitudine ponit termin⁹ inferēs in aītep terminū illatū. eo q̄ si in cōsequēte ponat diffinitio termi nus i aīte dz pōi sub habitudie diffiniti. ¶Ex quo pz q̄ sub eodē fundamēto pñt fundari diuerse t plures relatiōes. t ille specificant a termio ad que cū capiāt diffinitionē a fundamento. ergo oportz dicere q̄ necessario capiāt a termio cū totū esse relatiui sit ad aliud sez ad rem.

Sciendu est tertio q̄ querere in aliq̄ pñ alvñ loc⁹ nō est aliō q̄ in ipsa q̄rere; terminū maxie vt regule cōfirmātis talē pñam q̄ qui dē termin⁹ verificabilis est de termio īferēte rōne hītudinis quā hz termin⁹ inferēs ad illatū: vñ cū q̄rit. Vñ loc⁹. aīal rōnale currit: ergo hō currit. Ñndet a diffinitiōe ad diffinitū; g⁹ nos q̄rim⁹ illū terminū diffinitiōis de quo verificatur termin⁹ illat⁹. Sed cū q̄rim⁹ maxima q̄rimus ꝓpōnē p se notā cōfirmatiuā talis pñe: vt cū q̄rit maxia. aīal rōnale currit. ergo hō currit. Ñndet q̄d verificatur de diffinitōe t de diffinito. ¶Sed cū q̄rit quare locus dyaletic⁹ ꝓcipali⁹ denoīatur a termio inferēte t loc⁹ sophisticus ab illato. De ꝓia visus est in ꝓcedēte notabili. Sed ad sc̄dz ptē dubiū dicit q̄ rō ē: q̄ loc⁹ sophisticus est deceptor⁹ mō deceptio latz in cōclusiōe: q̄ hō p argumētatiōnē sophisticā decipit credēdo q̄ ꝓpter talem argumentationem debite inferat seu ꝓbet aliqua conclusio que tamē nō ꝓbatur nec infert. t sic deceptio i loco sophistico latet in termino illato. t sic denoīatur hmōi locus a termino illato. ¶Unde circa predictā diuisionē loci a subst̄ātia in locū a diffinitiōe de scriptione t interpretatione. aduertendū est q̄ diffinitio pōt capi pupliciter. Uno mō ꝓprie. ꝓ oratione cōuertibiliter explicante quidditatē t essentiā rei significate p diffinitū. t hoc precise p essentialia. t hoc mō sola diffinitio q̄ditatiua est diffinitio. Verum est tam ea q̄ ab aliquibus diffinitio causalis ꝓpter similitudinē quā habet cū diffinitiōe q̄ditatiua quā dōz vocāt diffinitio stricte capiēdo diffinitionē. Et similitudo q̄ est inter diffinitionē causalē t q̄ditatiuā est ista. q̄: sicut in diffinitiōe causali ponūtur termini importātes cām vel causas rei significate p diffinitū: sic etiā in diffinitione q̄ditatiua ponit termin⁹ q̄ importat formā t essentiā rei significate p diffinitū. Alio mō capit diffinitio generaliter. p oīn illo q̄d explicat essentiā alicui⁹ siue a ꝓriori siue a posteriori. t sic diuidit in diffinitionē q̄ditatiuā causalez t q̄d noīs. Et isto modo nō capit diffinitio i ꝓposito. sed ꝓrio mō. q̄d pz: q̄ ad videndū dr̄iam inter membra ꝓdicte diuisiōis optet q̄ diffinitio capiat vt se extendit tā ad diffinitionē q̄ditatiuā q̄ causalem. Sed descriptio capit ꝓ oīone explicante cōuertibilē naturā descripti. q̄d dē oratio accidētaliter denoīatiue ꝓdicat d descpto. vt hō ē aīal risibile. aīal risibile ē descptio. hois. ¶Et i terptatio i ꝓposito capit ꝓ oratione conuertibili t synonie explicāte modū significādi alicui⁹ termini. t sic interptatio est diffinitio q̄d noīs. t interptatiū est diffinitū diffinitiōe q̄d noīs. Et dicit notāter cōuertibilē explicāte modū interptandi q̄: si non talis loc⁹ nō teneret.

Sed cōtra predicta arguit. ꝓrio sic: Quecūq; ꝓcomittāt subam alicui⁹ rei sūt ei⁹ ipsaz. g⁹ loc⁹ a cōcomittātibus subaz ē extrinsecus ¶Scdo arguit sic. Res sp denoīat a fine. q: hz pbm. ḡ. de aīa a fine vnū q̄dz iustū ē appellari. g⁹ loc⁹ dr aletic⁹ dz denoīari a termio illato t ñ inferēte. ¶Tertio arguit sic. si loc⁹ denoīaret a termio inferēte seq̄ret q̄ iste loc⁹ ꝓ quē tenz ista ꝓña hō currit: ergo aīal currit denoīaret ab homie ꝓña ē falsū q: denoīat a spē. ¶Quarto arguit sic. ꝓbādo q̄ loc⁹ nō denoīatur a termio inferēte sede intrinsecalr capto. si sic seq̄ret q̄ locus a diffinitiōe ad diffinitū. a descriptiōe ad descriptuz. t sic de alijs eēnt loci a relatiuis. ꝓña est falsū t ꝓbat ꝓña. q: spēs t genꝰ dicūtur correlatiue sicut diffinitio t diffinitū.

Ad rationes Ad primā dicit negādo aīs capiēdo esse extra aliud vt dr illud q̄d nullo mō eēndi in est in alio quō accipit hic q̄uis acciēdo esse extra aliud vt idē est quod nō esse de compositōe intrinseca t essentiali. aīcedens sit particulariter verū non tamen vsr. quia a gene

re sumitur locus a cõcomitantibus subam ⁊ tamen genus non est extra substantiam rei. ¶ Ad secundum dicitur q̃ non debet semper vnumqd̃ q̃ denominari a suo fine. Secundo potest dici q̃ q̃uis in illis que dicũt causalitatem finis res semper denominatur a fine. non tamen in illis que dicunt causalitatem efficientem ⁊ cuiusmodi est locus. Tertio potest dici q̃ non est inconueniens locum denominari a termino illato minus principaliter cum hoc tamen stat q̃ principaliter denominetur a termino inferente: ¶ Ad tertiam dicitur q̃ consequentia denominatur a termino inferente. id est ab habitudine termini inferentis ad illatum. Et vltra cum dicitur q̃ loci a specie ad genus. a diffinitione ad diffinitum. ⁊ sic de aliis essent loci a relatiuis negatur' consequentia: quia species ⁊ genus nõ capiuntur hic formaliter. ideo illud qd̃ significatur in secundis intentionibus exercetur in primis. est tamẽ verum q̃ si exerceretur in secundis intentionibus q̃ esset locus a relatiuis. Et per hoc etiã patet solutio quarti argumenti.

Diffinitio est oratio indicãs q̃d est esse rei per essentialia. Locus a diffinitione est habitudo diffinitionis ad diffinitum: et continet quattuor argumenta et quattuor maximas

Primo subijciendo diffinitionem affirmatiue vt animal rationale currit: ergo homo currit. Maxima: Quicquid predicatur de diffinitione et de diffinito. Secundo predicando diffinitionem affirmatiue: vt sortes est animal rationale mortale: ergo sortes est hõ. Maxima. De quocũq̃ p̃dicat diffinitio et diffinitũ

Tertio subijciẽdo diffinitionẽ negatiue: vt animal rationale mortale non currit: ergo hõ nõ currit. Maxima. Quicquid remouetur a diffinitione etiam remouetur a diffinito. Quarto predicando diffinitionem negatiue, vt lapis non est animal rationale mortale: ergo lapis nõ est homo. Maxima. A quocũq̃ remouetur diffinitio et diffinitum. Locus a diffinito est habitudo ipius ad suã diffinitionẽ. et cõtinet quattuor argumẽta et quattuor maximas. sicut loc⁹ a diffinitõe. Primo subijciendo diffinitũ affirmatiue: vt hõ currit: ergo animal rõnale mortale currit. Maxima. Quicq̃d predicat̃ de diffinito et etiã de diffinitione. Secõdo predicando diffinitum affirmatiue. vt sortes est homo: ergo sortes est animal ratiõale mortale Maxima. De quocũq̃ predicatur diffinitum et diffinito. Tertio subijciendo diffinitus negatiue: vt homo non currit: ergo animal rationale mortale nõ currit: Maxima. quicquid remouetur a diffinito et etiam a diffinitione. Quarto predicando diffinitum negatiue: vt lapis non est homo: ergo lapis nõ est animal rationale mortale. Maxima. A quocũq̃ remouetur diffinitũ et etiam diffinitio. Et sciendus q̃ locus semper debet denominari a termino inferente et nõ ab illato vt quãdo diffinitio est inferens est loc⁹ a diffinitione. Quando vero diffinitum est inferẽs est locus a diffinito. De scriptio est oratio significans esse rei per accidentalia: vt animal risibile est descriptio hois. vel sic. Descriptio est oratio constans ex genere et proprio vt animal risibile. Locus a descriptione est habitudo descriptiõis ad descriptum et continet quattuor ar⁄

gumenta et quattuor maximas: si/ aut locus a diffinitione. et forman/ tur hic eodem modo argumenta et maxime sicut ibi: nisi q ibi ponitur diffinitio et diffinitum. hic vero de scriptio et descriptum. Interpre tatio est duplex. Quedam enim est q nō conuertitur cum interpretato suo vt ledens pedem est interpretatio hu ius nominis lapis. Alia est que con uertitur cū interpretato suo: vt ama tor sapientie: est interpretatio huius nominis philosophus. et hoc modo sumitur hic. Et diffinitur sic. Inter/ pretatio est expositio vnius nomi/ nis minus noti per aliud nomen ma gis notum: vel per integram oratio nem. Locus a nois interpretatio ne est habitudo interpretationis ad interpretatum. et continet tot argu menta et tot maximas sicut locus a diffinitione. Primo subijciendo interpretationez affirmatiue: vt ama tor sapiētie currit: ergo philosophus currit. Maxima. Quicquid predi/ catur de interpretatione et de inter/ pretato. Vel fit a parte predicati: vt sortes est amator sapiētie: ergo ē phi losophus. Maxima. De quocūq predicatur interpretatio et interpre/ tatum. Negatiue sic a parte subie/ cti vt amator sapientie non currit: er go philosophus non currit. Ma/ xima. Quicquid remouetur ab in terpretatione: et etiam ab interpre/ tato. A parte predicati sic. sortes nō est amator sapientie: ergo nō est phi losophus. Maxima a quocūq re/ mouetur interpretatio et etiam in terpretatum. et eodem modo intel/ ligitur de interpretato sicut de diffi/ nito.

¶ Circa hunc textū notādū est primo: q ad no/ tificandum locū a diffinitōe. Petrus hysp̄m it tit diffinitionē diffinitiōis dicēs. ¶ Diffinitio ē oratio indicās q̄d est esse rei p essentialia. Et dz sic exponi. Diffinitio est oratio explicās quer ti bilit q̄ditatē siue eēntiā diffiniti p cāle p eēntia/ lia. s. p gen⁹ z dr̄ias. Et q̄ sequtur q b nō capitur diffinitio p quacūq diffinitōe: sed spāliter p dif finitiōe q̄ditatiua tm̄. Ulterius sciēq q diffini/ tio vt ē quid cōplexū z p denoīato nō pōt diffi niri sed solū p p se significato z vt ē vna secunda intētio: z vt sic est quid incōplexū. Quid aūt sit loc⁹ a diffinitōe. q̄d loc⁹ a diffinito. q̄n z q̄t mo dis teneaī. z q̄ sunt eoz maxīe pz clare in textu ¶ Est aūt aduertēdū q dupl̄r modo sumī loc⁹ dyaletic⁹ a diffinitōe ad diffinitū. z petitio prī/ cipij. z loc⁹ demōstratiu⁹. Uno diffinitio z diffini tū pōt dupl̄r cōsiderari. Uno mō p rētū diffini/ tio z diffinitū. z bo dupl̄r. Uno mō p respectū ad p̄dicata q notioī mō conuenīūt termino illato q̄ inferenti z sic ab eis sumitur petitio principij Secūdo mō ad p̄dicata q notioī modo cōueni unt termino inferenti q illato. z sic sumitur lo/ cus dyaleticus. Alio modo cōsideratur diffi/ nitio p̄m q explicat principia essentialia diffini ti p que demonstratiue z propter quid cognosci tur propria passio ineſſe diffinito. z sic a diffini tiōe ad diffinitū sumī loc⁹ demonstratiuus. Lo cus aūt dyaletic⁹ a diffinitōe ad diffinitū nō ē sp bon⁹. nō. n. termini hñt suppōnez simplr signi/ ficantē. s. cū arguitur respectu p̄dicator secunde intētionaliter. siue p̄dicator ponētiū dr̄iam iter diffinitionē z diffinitū. Diffinitio. n. z diffinitū differūt z cōuenīūt. ideo nō debet argui ab vno ad aliud respectu predicatoruz que conueniunt vni ea pte qua differūt ab alio. z iō hic nō bñ ar/ guitur. animal rationale est diffinitio. ergo homo est diffinitio. ¶ Nec hic. animal rationale est oro compositū ex genere z dr̄ia. ergo hō. est oro. com positū ex genere z dr̄ia z sic de alijs argumentis similibus. Posset etiam addi, alius casus in quo non tenet. s. quando diffinitio. z diffinitū ponūt a parte predicati precise post verba actū. aīe inte riorem significantia. vt scio. cognosco. intelligo;

ꝛ sic de aliis. Ratio ē. q: tūc appellāt suas rationes fo: males. ꝛ nō nō sequit. intelligo aīal rōnale. ergo intelligo hoiez. eo q ī rigore logyce aīs pōt esse verū cōsequēte existēte falso.

Sciendū est scdo q descriptio est oro indicās quid esse rei p accidētalia. ¶ Ex quo pz q diffinitio ꝛ descriptio conuenīūt in hoc q vtraq; explicat esse eēntiale siue essentiā rei. Sed differūt: q: diffinitio explicat illō esse p principia eēntialia. descriptio vero p accidētalia. Et dr p accidētalia ꝛ nō p accidēria. q: supius aliqñ describit p sua inferioza q̄. ppria nō sunt accidētia ei⁹. q̄uis dicunt accidētalia. eo q̄ hūt modū accidētiū in hoc q̄ sūt extra eēntia sui supioris sicut ꝛ accidētia. Duplicia aūt sūt accidēria. q̄dā sunt ꝛdiuidui q̄ dicunt accidētia cōia. Alia sunt accidētia spēi q̄ dicūt accītia. ppria. Et ergo si ī descriptione ponātur accidēria illa debēt eē. ppria. eo q̄ descriptio vno mō diffinit q̄ ē oro cōstās ex gñe ꝛ propio vt aīal risibile est descriptio hominis. ¶ Qui aūt sint loci a descriptione ꝛ descripto. quot mōis ꝛ quō tenēt et quot sunt ei⁹ maxime clare pz ī textu. Et ad debite arguēdū obseruādi sunt illi casus in quib⁹ nō tz loc⁹ a diffinitōne ad diffinitū. Vñ diffinitio ꝛ descriptio pñt capi dupl'r. Uno mō. p denotato ꝛ tūc sunt oēs cōposite ex gñe ꝛ. ppio ꝛ ex gñe ꝛ dia. Alio mō pñt capi pro p se significato. ꝛ tūc sunt relatiōes rōnis causate p actū intellect⁹ cōpa rātis diffinitionē ad diffinitū. descriptionē ad descriptū. ꝛ hoc modo capiūtur hic.

Sciendū est tertio q̄ dupler est inter/pretatio. q̄dā ē conuertibilis cū interpratato: vt amator: sapiē interpraf pbs. Alia ē nō conuertibilis q̄ excedit interpratū vt ledēs pedē excedit lapidē. Alia ē interpratio q̄ excedit ab interpratato vt pfecte factū excedit apfecto. ¶ Loc⁹ aūt ab interpratiōe ad interpratū vel ecōtra solū sumit ab interpratōe conuertibili. eo q̄ sicut pr⁹ dictū est in oī loco a subāria termin⁹ inferēs ꝛ termin⁹ illat⁹ debēt esse cōuertibiles. ¶ Diffinit ergo sic. interpretatio: est explicatio vnius nois minus noti p aliud nomē magis notū. Ex quo patz q̄ diffinitio ꝛ descriptio differūt ab interpratōe. q: ipe nō explicāt vnū nomē p aliud. ſz explicāt eēntia siue rez significatā p nomē. Differūt etiā interpratio ꝛ ethimologia ꝛ translatio. eo q̄ ethimologia est. ppria expositio vni⁹ dictōis p alias etiā dē ydiomatis. ſz trāslatio ē de vno ydiomate ad aliud. Interpratio vero ē sup⁹ ad ethimologiā ꝛ ad trāslatiōes ꝛ fit q̄n aliqua dictio exponit⁹ p ples alias etiā dē ydiomat⁹ siue diuersoz. Loci aūt ab interpratiōe ad interpratū vl' ecōtra. tenēt eodē mō sicut dictū est de p̄cedētibus. ¶ Sūt ēt alij octo loci a suba q̄ in textu nō enumerātur explicite. eo q̄ sunt reducibiles ad ſer predictos. Tres eī reducūtur ad locū a diffinitiōe q̄z primus ē ab vno synonimo ad aliū. Scds ecōtra. Tert⁹ a dria ad spēz ꝛ b capiēdo dria. p dria cōuertibili cū spē. Quart⁹ q̄ ē a spē ad driaz cōuertibilē reducit ad locū a diffinito. Quint⁹ q̄ ē a. ppio ad spēz reducit ad locū a descriptōe. Sext⁹ q̄ ē ecōtra reducit ad locū a descripto. Septim⁹ q̄ ē ab exponēnd⁹ ad expositā reducit ad locū ab interpratōe. Octau⁹ q̄ ē ecōtra reducit ad locū ab interpratō. Posset tū oib⁹ iſſ assignari vn⁹ loc⁹ cōmunis q̄ diceret loc⁹ a cōuertibil⁹ ꝛ posset formari facilr argumenta ꝛ merīe ſm locos. Quorū oīm sic hr sufficiētia. ¶ Nā ois locus a suba sumitur ab habitudine termino. cōuertibilū ad inuicē. ꝛ b dupl'r. vl' illi termini sūt cōuertibiles ī significādo: ꝛ sic ē locus ab interpratōe ad interpratū: vl' aliqs alius locus ad vnū illoz reducibil' s. locus a synonimo ad synonimū. vl' ab exponē tib⁹ ad expositā vel ecōtra. Vel illi termini sunt cōuertibiles ī supponēdo. ꝛ b dupl'r. nā vl' illi termini sūt formalr cōuertibiles ꝛ p̄dicāt⁹ de sciuiē eēntialr. ꝛ sic ē locus a diffinitōe ad diffinitū vel ecōtra. aut aliqs al⁹ locus ad vnū illoz reducibilis. s. locus a dria eēntiali ad spēm imediatā vel ē locus a synonio ad synonimū: vl' illi termini sūt cōuertibiles formalr ꝛ p̄dicāt de sciuiē cōuerbilr accidētaliter: ꝛ sic ē loc⁹ a descriptiōe ad descriptū ꝛ ecōtra. vel aliquis ali⁹ loc⁹ ad illū reducibilis. s. a. ppria passione ad suū subiectū.

Sed cōtra predicta arguit Pio sic eadez ē hītudo a diffinitōe ad diffinitū ꝛ ecōtra g⁹ loc⁹ a diffinitōe ꝛ loc⁹ a diffinito nō diffigūtur. ¶ Scdo arguit sic. descriptōis nō est descriptio. ergo hic male describit descriptio. aīs patz: q: si descriptiōis esset descriptio tūc pari rōe illa descriptio describeret ꝛ hēret aliā descriptōez: ꝛ itez illa aliā. ꝛ sic ī infinitū. ¶ Tertio sic arguit. nō sequit: iust⁹ ē amator: sapie. ergo iust⁹ ē pbs. ꝛ tū arguit ab interpratiōe ad interpratuz. ergo talis loc⁹ nō valz. ¶ Quarto sic arguit. nō sequitur amator: sapie ē iterpatio. ergo pbs ē interpratio. ꝛ tū arguit ab iterpratitōe ad iterpratū. igit.

Ad rationes Ad pmā dicit q̄ nō est eadē hībitudo formalr inter diffinitōez ꝛ diffini

tum ⁊ ecõtra. licet diffinitũ ⁊ diffinitiũ sint idẽ realiter. ¶ Ad secũdam dicitur q descriptio dupliciter accipit. vno mõ prime, intẽtionaliter ⁊ sic est quoddã cõplexũ quod nõ potest diffiniri alio modo secũde intẽtionis ⁊c. ⁊ sic est quid incõplexũ. ⁊ potest diffiniri p diffinitionẽ particularem cuius non est diffinitio. ¶ Ad tertiaz dicitur q ibi est bona ꝓpria. sed antecedẽs est falsũ sicut ⁊ ꝓpis. eo q non amatur nisi qđ actualiter possidetur. iustus ergo non habẽs sapiam non amat eam ꝓprie eã appetet. desideriuz em ⁊ appetitus sunt rei modũ habite. amor vero rei habite. ¶ Ad quartam dicitur q ꝓpria nõ valz nec arguit ab interpretatiõe ad interpretatũ. quia arguitur respectu pdicato ꝛ secũde intentionaliz in quibus non valet ꝓpria.

Equit de locis a cõcomitãtib⁹ substãtiã q̃ sunt q̃n sumitur argumentũ ab his q̃ cõsequũtur termios i questiõe positos. Et diuidit. q: alius est loc⁹ a toto. alij⁹ est locus a pte. alij⁹ a causa. alij⁹ ab effectu alius a ḡnatõe. alij⁹ a corruptiõe. alij⁹ ab vsibus. alius a cõiter accidẽtib⁹ Locus a toto diuidit sicut ipm totũ Est em quoddã totũ vle. aliꝺ totũ integrale. aliud totum in mõ. aliud totũ in loco. aliud totũ in tẽpore. Et hm hoc multiplex est locus a toto: q: alius ẽ locus a toto vle alius a toto integrali. ⁊ sic de alijs. et silr diuidit loc⁹ a pte. Totum vle vt hic sumit ẽ qđlibz supi⁹ substãtiale sũptũ ad suũ inferi⁹ i linea ꝓdicamẽtali. vt aial ad hoiez ⁊ hõ ad sortẽ. Pars subiectiua ꝺ qđlibz inferi⁹ sub toto vli sumptũ. Loc⁹ a toto vli sive a ḡne ẽ habitudo ipsi⁹ toti⁹ vlis ad suã ptẽ subiectiuã sive ad suã spẽm. ⁊ est semp destructiuu⁹ pdicãdo totũ. vt lapis nõ est aial. ergo lapis nõ est hõ. Maxia. A quocũq; remouet gen⁹ sive totũ vle ab eodẽ remouet spes sive ps subiectiua. Loc⁹ a specie sive a pte subiectiua est habitudo ipsius ad genus. sive ad suum totum vle. et est semp cõstructiuus. et tenet duo argumẽta. et duas maximas. primo subiiciendo spẽm affirmatiue. vt hõ currit: ergo animal currit. Maxia: Quicqđ pdicat de spe: sive pte subiectiua: hoc etiã pdicat de genere sive de toto vli. Secũdo predicãdo speciẽ affirmatiue. vt sortes est hõ: ergo sortes est animal. Maxima. Be quocũq; predicatur spes: sive ps subiectiua de eodem predicatur genus sive totum vniuersale.

Circa hunc textũ notãdum est primo: q̃ loc⁹ a cõcomitãtibus substãtiã est quãdo sumitur argumẽtũ ab his que sequũtur terminos in aliqua stione positos. i. quãdo terminus inferẽs est intrinsecus termino illato ꝓm aliquẽ modũ essendi in. sed nõ dicit totã eius essentiã adequate ⁊ cõuertibiliter. ¶ Et diuidit in octo spẽs: vt ꝓz in textu. Et si sint alij loci a cõcomitãtib⁹ substãtiã tamẽ reducũt ad aliquẽ istoz. ¶ Primus loc⁹ a cõcomitãtib⁹ suba est locus a toto ad suã ptẽ. Et q: totũ diuidit i ser modos. ita etiã loc⁹ diuidit in ser spẽs. Et q: quot modis dicit totũ: tot modis dicit pars. ideo etiã locus a pte diuidit in ser species. Sed omnia clare patẽt in textu. ¶ Primus vero loc⁹ a toto est locus a toto vsi ⁊ est vle supius alicuius inferioris. vt aial respectu hois ⁊ equi. Et nõ debet accipi vle proprie, p genere vel, p specie vel, p illo quod ordinatur sup: a aliud in directa linea ꝓdicamẽtali. sed debet accipi cõiter, p omni illo quod est alteri cõis sive sit ens reale sive rationis sive vniuocum sive analogũ. Sic etiã proportionaliter nõ capit inferius, proprie sed cõiter, p omni illo qđ est vni⁹ ꝓprie respectu alteri⁹. ¶ Unde locus a toto vli ad suã ptẽ sive a superiori ad inferius est habitudo totius vlis ad suã ptẽ subiectiuam sive ad suũ inferius. Et secũdũ hũc locũ sicut se

cundum precedentes possint formari quattuor modi argumentoꝝ ⁊ quattuor maxime quis dicatur in textu. q̄ solum tenet per vnam maximam. scz arguendo a toto ad partez negatiue ⁊ aliquādo affirmatiue: vt bene sequitur lapis nō est animal: ergo lapis non est homo. ¶ Ex quo sequitur q̄ circa hunc locum sunt tres regule siue maxime inconstantes ⁊ false. Prima est arguendo a toto vniuersali ad suam partem affirmatiue predicando: vt nō seqtur. asinus est animal: ergo asinus est homo. Tertia arguendo a toto vlī ad suā partē subiect endo negatiue ⁊ fine distributiōe: vt animal non currit: ergo homo non currit. ¶ Locus autem a parte subiectiua ad suum totuz est habitudo partis subiectiue ad suum totū. Et tenet duob⁹ modis. scilicet affirmatiue subiciēdo ⁊ affirmatiue predicando. ⁊ sic sunt due maxime. s. vere arguēdo a pte subiectiua ad suū totū. ⁊ alie due sūt false. s. arguēdo a pte subiectiua ad suū totum negatiue subiciendo: ⁊ negatiue predicando. ¶ Et ad debite arguendum per hos locos obseruandum est primo: q̄ non arguatur respectu predicatoꝝ secunde intentionaliuz siue ponentiū differentiam inter superius ⁊ inferius. aut a toto ⁊ a partibus habentibus suppositionez sim plicem. Secundo obseruandum est ꝑm aliquos q̄totum ⁊ pars non insequantur dictionem importantem actū anime interioꝛ: ꝛ ratōe cuius appellant suas ꝓprias rationes. Tertio est obseruandū q̄ nō arguatur cū dictiōibus sincathegoreumaticis negationē includentibus. ⁊ q̄ nō distribuatur totum vle. ꝓpter quod nō sequit̄ sortes differt ab asino. ergo sortes differt ab aīali. nec sequitur. sortes incipit esse albus. ergo sortes incipit esse coloꝛatus. Quarto obseruandū est q̄ termini in aīte ⁊ ꝓnte teneātur vniformit ⁊ nō non seqtur. ignis calefacit aquā: ergo ignis facit aquā. nec sequit̄. aliās ex ꝑtis vltra partiuꝫ vadit pisi⁹. ergo aliqs ex ꝑtis vltra partiū agit partiuꝫ. q: i aīte subintellī vna oꝛō ⁊ nō in ꝓnte.

Sciendum est secundo: q̄ a toto vlī ad suam partem constructiue est bona consequētia si totum vle distribuatur. ⁊ etiam subiciendo destructiue. ⁊ etiam affirmattue subiciendo ⁊ etiam predicando. dum tñ vbiq; fit distributū p signū vle. vt bñ sequitur. oīne aīal est substātia ergo omnis homo est suba. homo est omne aīal ergo homo est asinus. nullum animal currit: ergo nullus homo currit. Sed actor nosteꝛ bōm fit q: ibi nō arguit̄. ꝓprie a toto vlī ad suā ꝑtē sz magis a toto ī quātitate. ¶ Sīr a pte subiectiua ad suum totum est bona cōsequētia destructiue. dum tamen negatio sequatur totū ⁊ partem vt bñ sequitur. hō nō est asinus. ergo animal nō est asinus. Quod ꝓbatur quia ex opposito contradictoꝛio cōsequētis infertur oppositū añcedentis. bene enim sequitur. omne aīal est asinus: ergo oīs hō est asin⁹. Similiter bene sequitur: hō non currit: ergo animal non currit: quia ex opposito cōtradictoꝛio cōsequētis infertur oppositum antecedentis. sequitur enim omne animal currit: ergo omnis homo currit. Sed q: iste modus arguēdi nō tenet vlr. ideo autoꝛ nō determinat de illo. Qđ aūt nō teneat vlr. ꝓz. q: nullo homine exīte nō seqtur hō nō currit. g⁹ aīal nō currit. q: si null⁹ hō exīsteret. ⁊ oīa alia aīalia ab homine currerent iste essent vere. hō nō currit. ⁊ oē aīal currit. eo q̄ aīal ibi restringīt ad ꝑntes. Secūdō g⁹ hūc modū dicēdi iste mod⁹ arguēdi sēp tenet posita cōstantia ptis subiectiue: vt si hō sit bñ sequitur hōnō currit: ergo animal non currit. ¶ Ex q̄ sequitur ꝓmo q̄ iste modus tenet vlr. q̄n nō est ꝑdicatio accidētalis vt hō nō ē asin⁹. ergo aīal nō est asinus. Sēdo sequitur q̄ nō tenet sēp ꝑdicatiōe exīte accidentali: q: q̄n nullū suppositum partis exīstit: tunc non valet consequentia.

Sciendū est tertio: q̄ arguēdo a pte subiectiua ad totū vniuersale ꝑstructiue nōē fozmalis ꝓña nisi obseruaꝫ aliqb⁹ ꝓditiōib⁹. Prīa q̄ totū vle nō distribuat. q: si sic ꝓña nō ualeret nō ēnsleq̄tur. ois hō est rōnalis. ergo oē aīal est rōnale. Secunda cōditio est: q̄ pars subiectiua ⁊ suū totum nō sīmātur cū dictione significātes actum anime interioꝛ: vt nō sequitur cognosco hoīem. ergo cognosco animal: q: possibile ē cognoscere rōnem specificā hoīs: ⁊ ignoꝛare rationē aīalis. Similiter nō valet ille locus negatiue nisi obseruatis duabus cōditionibus. Prima est q̄ arguatur cū constantia partis subiectiue. Defectu cuius nō sequitur. musca nō vigilat ergo animal non vigilat: q: si musca non esset si cut in hyeme. aīs esset verū vel ꝓña falsuz. Secunda conditio est: q̄ arguatur sine distributione totius vniuersalis. ¶ Et similiter arguendo a toto vniuersali ad suam partem subiectiuā negatiue est bona consequentia duabus conditionibus obseruatis. Prima est q̄ totuz vniuersale distribuatur. ⁊ propter hoc nō sequitur. animal non est rationale. ergo homo non est rationalis

Secūda conditio ē q̄ totū ꝛ ſua pars ſubiectiua nō ſumātur cū dictione importāte actū aīe iterio rē. ¶ Et ſilr arguēdo a toto vlī ad ſuā ptē affir/ matiue opꝛz obſeruare duas cōditiōes. Prima eſt q̄ ponat cōſtātia parꝛ ſubiectiue in aīte. Se cūda eſt q̄ totū vlē diſtribuat. ¶ Et iſte locus nō dꝛ ꝓprie denoiari loc⁹ a cōcomitātib⁹ ſubam ſꝛ loca ꝓcomitāte ſubaꝫ. q; arguēdo a toto vlī ad ſuā ptē nō arguit a termio iferēte ad terminū il latū tā q̄ pla ꝓcomitātia: ſꝛ tā q̄ vnū ꝓcomitās: Sed cōtra predicta arguit. Prīo ſic. dū ſeq̄tur numer⁹ eſt. ergo binarius eſt. ſilr duo ſunt. ergo vn⁹ eſt. eo q̄ er oppoſito ꝓñꝫ ſeq̄t op/ poſitū añtis. ergo loc⁹ a toto vlī ad ſuā ptē vꝫ af firmatiue. ¶ Scōo ar. ſic. nō ſeq̄t aſin⁹ ē nō hō. g⁹ aſinus ē nō aīal. ꝛ tñ arguit ab iferiori ad ſu/ pius affirmatiue. g⁹ tal locus nō vꝫ. mio: pꝫ: ſi cut ſe ꝫ hō ad aīal ita nō hō ad nō aīal. ſꝛ hō ē iferi⁹ ad aīal. g⁹ nō hō ē iferi⁹ ad nō aīal. ¶ Ter/ tio ſic arguit. nō ſeq̄tur hō fit alb⁹ g⁹ hō fit aliq̄d ꝛ tñ arguit ab iferiori ad ſupi⁹ affirmatiue g⁹ tal locus nō vꝫ. ¶ Quarto ſic. non ſeq̄t. aſin⁹ differt ab hoīe. g⁹ aſinus differt ab aīali. ſilr nō ſeq̄t ſoc/ tes incipit eſſe albus. ergo ſortes ĩcipit eē colora tus. ꝛ tñ in iſtis arguitur per locum a parte ĩmo do ad ſuum totum affirmatiue. ergo.

Ad rōnes. Ad pⁱmaꝫ dicitur q̄ illa ꝓña nō ꝛꝫ p locū a ſupiori ad inferⁱ affirmatiue ſꝛ mag⁹ ꝛꝫ p habitudinē q̄ ē iter cām ꝛ effectū vel totū integrale ꝛ ſuā ptē. ¶ Ad ſcōaꝫ negatur mi nor ꝛ eius ſilr tudo: q; q̄ctūꝫ negatio infinitās addit ut ſupiori ꝛ iferiori ſ p cōpōneꝫ. tūc d ſupio ri fit iferi⁹ ꝛ d iferiori fit ſupius. ſō ibi arguit a ſu periori ad iferius affirmatiue. ¶ Ad tertiā dc̄m illa ꝓña nō vꝫ. eo q̄ ꝑ vbū fit ictudit negatione. Et ſilr d: ad q̄rtā q̄ in illꝫ nō arguitur ab inferiori ad ſupius affirmatiue: q; in iſtis vbis differt. de ſinit. incipit ꝛ ſic de aliꝭ induūtur negatões ꝛ habent exponi per ꝓpoſitiões negatiuas:

Totū integrale eſt q̄d eſt compo ſitū ex partibus habētibus q̄titatē ꝛ pars eius dicitur pars integralis. Pars integralis eſt que cū aliꝭ par tibus conſtituit totum. Locus a toto integrali eſt habitudo totiuſ integralis ad ſuam partem. et eſt cō/ ſtructiuus ſemper: vt domus eſt: er/ go paries eſt. Maxima. Poſito to/ to integrali ponitur et quelibꝫ eius pars. Locus a parte integrali ē habitudo ipſius ad ipſum totū et eſt ſemp deſtructiuus: vt paries non eſt ergo domus non eſt. Maxima. De ſtructa parte integrali deſtruit⁹ et ſuū totum. Totū in quātitate eſt vl̄e ſumptū, vl̄r: vt omnis hō. nullus hō: Pars in quantitate eſt quodlibet in ferius contentuꝫ ſub illo toto vl̄ vl̄r ſumpto. Locus a toto in quāti/ tate eſt habitudo ipſi⁹ ad ſuā ptē: ꝛ ē cōſtructiu⁹ ꝛ deſtructiuus. Conſtru/ ctiuus ſic: vt omnis homo currit: er go ſortes currit. Maxia. Quicq̄d predicat⁹ de toto in quātitate et etiaꝫ de qualibet eius parte. vel ſic. ſi vl̄is eſt vera q̄libet eius particularis erit vera. Deſtructiue ſic. Nullus homo currit: ergo ſortes nō currit. Maxi/ ma. Quicq̄d remouet⁹ a toto in quā titate. ꝛ a qualibet eius parte. vel ſic: Si vl̄is eſt falſa: q̄libet ei⁹ particula/ ris erit falſa. Locus a partib⁹ in quantitate eſt habitudo omniū par tū in quātitate ſil̄ ſumptarū ad ſuaꝫ totum. et tenet conſtructiue ꝛ deſtru/ ctiue. Conſtructiue ſic vt ſortes cur/ rit. plato currit. et ſic de aliꝭ: ergo omnis hō currit. Maxima. Quic/ quid p̄dicatur de partibus: in quan tate ſimul ſumptis: ꝛ de ſuo toto. De ſtructiue ſic. ſortes non currit. plato non currit. ꝛ ſic de aliꝭ: ergo nullus hō currit. Maxima. Quicquid re/

Digitized by Google

monet a partibus in quantitate simul sumptis et ab eis toto. vel si quelibet singularis non est vera sua vniuersalis non erit vera.

¶ Circa hūc tertū notādū ē pīo q̄ totū integrale est illud qđ ꝯstat ex ptib⁹ q̄titatez hūnb⁹. Dē autē q̄titatez hūtibus ad dictam totorū dequoꝝ rōne nō est hēre ptes quātitatiuas. z tō nō dant ille descriptiones de oī toto z oibus pribus integralibus quantitatis. Jō boeti⁹ aliter diffinit totū intragrale. q: omittit illā particulā quātitatē hūtibus z dicit sic. Totū integrale est qđ est ex pribus. Et hec diffinitio est generalior pria. ¶ Ūñ ps integralis diffinit sic. est aliqđ ex quo cū alio resultat aliqđ totū. Ūñ dupler ē ps integralis. quedā est omogenea alia ē etherogenea. Pars omogenea est q̄ est eiusdē nature siue speī cū suo toto. Et talis ps suscipit predicationē sui totius. vñ quelz ps aque ē aqua z q̄lz ps sanguinis est sanguis. Pars vero etherogenea est illa q̄ est alterius nature siue rationis a suo toto. z talis nō suscipit predicationē sui tot⁹ affirmatiue z īrecto. falluz est eñ dicere q caput hois est hō. et brachiū hois est hō. Jtē ps etherogenea est duplex. q: quedā est principalis alia est min⁹ principalis. Pars principalis ē sine qua totū nō pōt esse. Pars. vero min⁹ principalis est sine qua totū pōt esse. vt pes vel man⁹. ¶ Ills notatis infert hec ppō. Loc⁹ a toto integrali ad ei⁹ ptem min⁹ principalē nō tz cōstructiue. Probat sic. q: non sequitur. hō est. ergo pes est. Sīr locus a pte minus principali ad suū totū nō valz destructiue. q: nō sequit. eo quina nō est. ergo dom⁹ nō ē. Et sīr tanua vel fenestra nō est. ergo dom⁹ nō ē. ¶ Secunda ppō. Locus a toto integrali ad eius ptez principalē hīi valet cōstructiue respectu huiꝰ verbi est secūdi adiacētis. q: hī sequit. dom⁹ est. ergo fundamētuz ē. Et maria p quā tenēt iste ꝑme est ista. Toto integrali posito ponit z q̄lz eius pars. ¶ Tertia ppō est. Loc⁹ a pte integrali magis principali ad suū totū integrale hīi valet respectu huiꝰ verbi secūdi adiacētis. scz est. q: hī sequitur. eo: nō est. ergo hō nō est. similiter. fundamētū nō est. ergo dom⁹ nō est. Et ō: notāter respectu huiꝰ verbi secūdi adiacētis. q: respectu verbi tertij adiacētis tales ꝑme nō valerēt. nō eñ secātur. paries nō valet cētuz libras. ergo dom⁹ non valet cētū libras. ¶ Et si q̄ras vtrū valeat respectu huius verbi est tertij adiacētis. Ad hoc dr q hīi valz respectu eoꝝ q̄ sequunt ad hoc verbū. est vt bene sequitur. dom⁹ est ens. ergo z paries est ens. Ūñ ad hūc locū reducit loc⁹ a nōie collectiuo ad ei⁹ ptez z ecōtra. z tz eodē mō sicut precedēs. vt hī sequit ppīs ē. ergo hō est. tz nō sequit exercit⁹ ē. ergo equ⁹ ē. q: sine equo pōt esse exercit⁹. ¶ Et sīr ad hūc locū reducit loc⁹ a toto numerali ad suā partē z ecōtra. z tz eodē mō sicut precedēs. vt hī sequit. quattuor sūt. g⁹ duo sunt z vltra duo nō sunt. g⁹ quattuor nō sunt. tz nō sequitur. quattuor sunt plura duob⁹. g⁹ duo sunt plura duob⁹. neq; sequit. quattuor sunt alia a duobus. g⁹ duo sunt alia a duob⁹. ¶ Sed queritur quō differūt totū vle z totū integrale. ℞ñdetur q̄ sic differūt. nā totū integrale cōponit ex pluribus pribus z est ille ptes simul sumpte. nec stat ipm esse sine pribus. Sz totū vle est qđ nō constat ex pribus integralib⁹ nec subiectiuis sed ē potētialiter cōtinēs oēs suas ptes subiectuas.

Sciendum est scdo q̄ inter autores determiat de toto in q̄titate ponēs pīo diffinitionem q̄ est ista. Totū in quātitate est vle vl iter sūptum. vt null⁹ hō currit. ois hō currit. ibi homo est totū in q̄titate nō ꝑm se sz ꝑm q̄ est distributū per illud signū ois virtute cui⁹ tenet vlr. ℞ñ sī ꝑm se sumatur ē totū vle. ¶ Ūñ totū vle z totus in q̄titate sunt idē ēntialiter. sz differūt in hoc q: totū vle importat naturā vlez p modū vnius sed totū in q̄titate illā importat p modū pluriū z multiplicatā p suas inferiora. Et itaq; totus q̄ aggregatiū est signo vlr z termino cōi. distributo p eum nō pōt verificari de eo p quaz sua pte. ergo aggregatū tale nō est totū in quātitate. ℞z oēs iste sunt false. sortes est ois hō. plato est ois hō. ¶ Unde termin⁹ cōis distributus p signū vle vocat totū in quātitate p similitudinē ad quātitatē continuā. q: sicut cōtinuū est diuisibile in plures ptes quarū q̄libet suscipit predicationē tot⁹. ita sīr totum in quātitate multiplicat in plures ptes de quib⁹ p̄dicantur vere z affirmatiue. Ūñ ptes totius in quātitate sunt singularia alicui⁹ superioris. ¶ Et in predicta diffinitiōe ponit vle loco generis. z residuū ponit ad dictam totius vlis z aliorū totorū. ¶ Ūñ locus a toto in quātitate est habitudo totius in quātitate ad suā partē. Et tz cōstructiue z destructiue subiūgendo z predicādo in recto vel in obliquo. ¶ Unde dantur quattuor regule ad arguēdum locū a toto in quātitate ad suam partē. ¶ Prima est q̄ arguēdo a toto in q̄

mate ad quālibet eōꝝ ptē affirmatiue ē bōa ꝓña
posita cōstātia subiecti in antecedēte. vt bñ seq̄t
omīis homo currit. ꝫ ois hō est. ergo sortes cur
rit. ¶ Secūda regula est ꝙ arguēdo a toto in q̄
titate ad quālibet eōꝝ ptē affirmatiue p̄dicādo ē
bona ꝓña. vt bñ seq̄tur. sortes videt oēm hoīem
ergo sortes videt hūc hoīem. ¶ Tertia regula ē
ꝙ arguēdo a toto in quātitate ad quālibet eius
ptē negatiue est bona ꝓña ꝫ subiciēdo. vt bñ se
quit. nullꝰ hō currit. ergo sortes nō currit. ℔ Nec
oportet addere cōstātiā subiecti in añte. qꝫ adve
ritatē negatiue nō req̄rit aliq̄d vel aliq̄ esse ex p
te rei. ¶ Quarta regula est a toto in q̄titate ad
suā ptem negatiue p̄dicādo est bona ꝓña. vt bñ
seq̄t sortes nō videt hoīem. ergo sortes nō videt
platonē. Et vltra debet obseruari ꝙ nō arguit
a toto in q̄titate explicite vel implicite demon
strādo p nomen demōstratiuū. qꝫ sit tūc ponit ex
pte subiecti facti. ꝓnōē singularē. ideo nō argu
tur a toto in q̄titate sed ab vno singulari ad a
liud. vt nō seq̄t. ois hō est totū in q̄titate. gꝰ sor
tes ē totū in q̄titate. Scdo dz obseruari ꝙ ar
guēdo affirmatiue arguit solū ad suppōsita ꝓ
q̄bꝰ distribuit termīꝰ cōis. ℔ Nā si argueret ad
alia nō oporteret ꝓñam valere. ¶ Ex quo seq̄t
ꝓ ꝙ arguēdo a termīo distributo ī termīo de
bet argui solū ad suppōsita in termīo. Secūdo
seq̄tur ꝙ arguēdo in p̄dicatiōib⁹ accidētalibus
nō debet argui affirmatiue ad suppōsita nō exi
stētia. eo ꝙ in p̄dicatiōibus accidētalibꝰ restrin
guntur ad existētia. tñ arguēdo negatiue bñ va
let. Tertio seq̄tur ꝙ in p̄dicatiōibꝰ nō accidētali
bus pōt argui affirmatiue ꝫ negatiue tā ad sup
posita existētia q̄ nō existētia ꝓ ꝑ q̄ talibꝰ p̄di
cationibꝰ termini nō restringūtur ad certa sup
posita. ℨ stāt idifferēter. p oībꝰ suis suppositis.
Tertio dz obseruari ꝙ distributioꝝ signi vlis nō
impediāt. p negationē aut p aliq̄d aliō. Ex quo
seq̄tur ꝙ hic nō arguit a toto in quātitate. sor
tes nō videt hoīem. gꝰ sortes nō videt platonē.

Sciendū est tertio q̄ locꝰ a pte totiꝰ in q̄titate est habitudo eiꝰ ad suū totū ꝫ tenet affirmatiue ꝫ negatiue subiciēdo ꝫ p̄dicādo. ¶ Et ꝑm hūc locū ponūtur aliq̄ regule gñales quarū quelibet cōtinet duas speciales. ¶ Prima est ꝙ arguendo a ꝑtibꝰ totius in q̄titate sufficiēter e numeratis ad suū totū affirmatiue tā subiciendo q̄ p̄dicādo est bona ꝓña. vt bñ sequitur. sortes currit plato currit ꝫ sic de aliis. ergo ois hō currit. ¶ Secūda regula est ꝙ arguēdo a partibus totiꝰ in q̄titate sufficiēter enūeratis ad suū totū negatiue tā subiciēdo q̄ p̄dicādo est bona ꝓña. vt bñ seq̄tur. plato nō currit. ꝫ sic ꝺ aliis. gꝰ nullꝰ hō currit. ¶ Vltra tamē hoc debet obseruari in isto loco. Prio ꝙ nō arguat a pluribꝰ determiatis ad vnā determiatā ꝫ ad hoc vitandū datur tale documētū. ꝙ quā do subiectū inducētiū est terminus cōis supponēs determiate oportz ibi addere relatiuū idē titatis i aliis inducētibꝰ a prīa. ꝫ iō nō seq̄tur hō est sortes. hō est plato. ꝫ sic de aliis. ergo hō est ois hō. ℨ dz sic argui. hō est sortes. ꝫ ide hō est plato. ꝫ ide homo est cicero. ꝫ sic de aliis. ergo homo est ois homo. qꝫ sicut ꝓña est falsa ita et añs. Secūdo dz obseruari ꝙ alia a termīs indu cētibus ꝫ termīo distributo maneāt similia. iō si inducat a parte subiecti oportet ꝙ sit idē p̄di catū in oibus ꝓpositionibꝰ tā inducētibꝰ q̄z in ductis. Ex quo seq̄tur ꝙ hic non bñ arguit. sor tes est sortes. ꝫ plato est plato. ꝫ sic de aliis. ergo ois hō ē ois hō. sed debet sic argui. sortes est ois homo. plato est ois hō. ꝫ sic ꝺ aliis. ergo ois hō est ois hō. ꝫ sicut ꝓña est falsa ita ꝫ añs.

Sed cōtra predicta arguit primo sic. bñ sequit de mōstrando domū. hoc est domus. ergo hoc nō ē paries. ergo locus a toto integrali ad eius ptē tenet negatiue subiciēdo. ꝫ sic male dictū est ꝙ tenebat affirmatiue. ¶ Scdo arguit sic. bene sequit pars aque est. ergo aqua est. ergo locus a parte totius integralis ad suū totū tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic arguit. nō seq̄tur ois homo est vnus hō. ergo hec mulier est vnus hō ꝫ tñ arguit a toto in q̄ntitate. igit. Antecedens pz qꝫ añs est vera ꝫ cōsequēs falsum. qđ pz. qꝫ eiꝰ cōtradictoriū est falsū. ℨ alias hō nō est vnꝰ hō. ¶ Quarto arguit sic. bene seq̄tur sortes nō cur rit. ergo nō ois hō ñ currit. ꝫ tñ ibi arguit a pte totius in quātitate ad suū totū vna parte solum enumerata. ergo male dicit ꝙ locus ille non te net nisi qñ arguit ab ipsis sufficiēter enūeratis.

Ad rationes. Ad primam ꝺ ꝙ ille ꝓñe sunt bone. sed nō tenēt p hūc locū cū ante cedēs sit affirmatiuū ꝫ cōsequēs negatiuū. sed tenet per locum a disparatis. ¶ Ad secundā di citur ꝙ illa ꝓña nō tenet per locū a toto integra li ad suā ptem vel ecōtra. sed tenet p locū a parte subiectiua ad suū totū. eo ꝙ pars integralis ꝺ homogenea se habet vt pars subiectiua respectu sui totius. ꝫ totū omogeneū in qualibet suā pte saluat. ¶ Ad tertiā dicit ꝙ sicut ꝓña est falsa ita ꝫ antecedens. ꝫ ad. pbationē ꝺ. ꝙ illa. aliās hō

nō est vnus hō. nō est sua cōtradictoria. sed hec aliquis vel aliqua hō. nō est vnus hō. ꝛ hec est vera. q: in contradictoꝛijs termini debēt capi eque ample ꝛ eque restricte in vna sicut in alia. ¶ Ad quartā dicitur ꝙ nō arguitur a pte totius in ꝙtitate. sed magis ab inferiori ad iuperius. ¶ Nam eq̄ ualenter sic arguitur. sortes nō currit. ergo quidam homo nō currit. modo manifestū est ꝙ hic nō arguit a pte totius in quantitate ad suum totum.

Totum in modo est vniuersale sumptuꝫ sine determinatione. vt homo. Pars in mō est vniuersale sumptum cū determinatione non diminuente. vt homo albus. et eodē modo sumitur argumentū in hoc loco sicut in loco a genere ad speciem.

Totum in loco est dictio cōprehendens oēm locū aduerbialiter. vt vbiq̄ nusq̄. Pars in loco est dictio comprehendens aliquē locū aduerbialiter. vt ibi. hic. Locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suā partem ꝛ tenet cōstructiue ꝛ destructiue. Constructiue sic. deus est vbiq̄. ergo deus est hic. ¶ Maxima. Cuicumq̄ cōpetit totū in loco ꝛ quelibet eius pars. Destructiue sic. cesar est nusq̄ ergo non est hic. ¶ Maxima. Quicquid removetur a toto in loco et a qualibet eius parte. Locus a pte in loco est habitudo ipsius ad suum totum. ꝛ est semp destructiuus vt cesar nō est hic. ergo nō est vbiq̄. ¶ Maxima. Cuicūq̄ non cōpetit pars in loco nec eius totum. Totū int̄ poꝛe est dictio cōprehendens omne tēpus aduerbialiter. vt semp nunq̄. Pars enim in tēpoꝛe est dictio cōprehendens aliquod tēpus aduerbialiter. vt nunc heri. cras. Exēpla autez sumātur hic sicut a toto in loco.

¶ Circa hunc tertium notanduꝫ est primo ꝙ cō sequēter auctoꝛ determinat de loco a toto in modo. primo sic offimiēs totum in modo. Totū in modo est terminus sumptus sine determinatione vel cū minoꝛi determiatiōe. Exēplū primi vt hō p se sumptꝰ est totū in modo respectu huius qd est hō albus. Exēplū secūdi vt hō albꝰ est totū in modo respectu huiꝰ qd est hō albus musicus. Ex quo sequitur ꝙ pōt esse totū in mō ꝛ ps in modo respectu diuersoꝝ. sed ps in mō est terminus sumptus cū determiatiōe restringēte. vt hō albus est ps in mō respectu huiꝰ termini homo. ¶ Ūā quadrupleꝫ ē determiatio. s. distrahēs diminuēs ampliās ꝛ restringēs. ¶ Determinatio distrahēs est q̄ trahit terminū ad aliā significationē a sua significatiōe ꝓpria ꝛ principali ꝛ facit ipm teneri in significatiōe impꝛopria. vt sunt dictū. opinatū. intellectū. ꝛ sic de alijs. ¶ Determinatio ampliās est que facit terminū stare pro pluribus q̄ si p se sumeretur respectu copule mī vt mortuū ꝛ generandū. ¶ Determinatio vero diminuens est que diminuit de rōne termini cui adiungitur. vt pin dēres respectu huius termini album. ¶ Oēs autē ille determiationes nō faciunt ꝓpꝛie partē in mō. sed magis dictū ꝗ quid de quo determiatur in fallacijs. ¶ Determiatio vero restringēs ē illa q̄ facit terminū teneri pro paucioꝛibus q̄ si p se sumeretur respectu copule mī ꝛ sola talis ꝓpꝛie facit partē in mō. ¶ Ūñ locus a toto i mō solū tenet vno mō. s. negatiue. vt bene sequitur sortes nō est hō. ergo sortes nō est hō albus. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ pin hūc locū est solū vna regula vera vbiter q̄ est. q: a toto in mō ad suā pte negatiue est bona ꝯa. ¶ Sed locus a parte in modo ad suuꝫ totū tenet duobus modis. s. affirmatiue subiḡendo ꝛ predicādo. vt bene sequitur homo albus currit. ergo hō currit. Similiter bñ sequit sortes est hō albꝰ. ergo sortes ē hō. ꝛ pin hūc locū sunt duo regule vere. ¶ Sequitur vlterius ꝙ hec ꝓpositio. homo albus est albus. est contingens: patet q: bene sequitur per hunc locum homo albus est albus. ergo homo est albus. ꝛ ꝛñ secūda est cōtingēs vt clare pꝫ. ergo ꝛ prima. q: ex necessario nunq̄ sequit cōtingens. ¶ Et si ḡratur vtrū predicti loci teneāt aliter q̄ dictū sit. Dicitur ꝙ bene tenēt alio mō. sed nō vniuersaliter. locus eñ a toto nō tenet affir-

matiue sine cõstãtia ptis ī modo. ℔ Nec tenet affirmatiue aut negatiue sine distributiõe toti⁹. tenet eñ negatiue subiciẽdo si totũ distribuat. ⁊ affirmatiue toto distributo ⁊ posita ꝓstãtia ptis. Vnde ad debite arguẽdũ a toto ī mõ ad suã pt̃ẽ aut ecõtra dant alique regule. ¶ Pria ẽ q̃ nihil ẽps in mõ nisi totũ in mõ possit vl̃ affirmatiue de eo p̃dicari. Et quo sequit̃ pño q̃ si arguatur cũ determiatiõe distrahẽte nõ valet 2ña. vt nõ seq̃tur imogo est hõ imaginat⁹. ergo imago est hõ. ℔ Nec etiã sequit̃ cõtra arguẽdo negatiue Secũdo sequit̃ q̃ nõ valet 2ña arguẽdo cũ determiatiõe ampliãte. vt nõ sequit̃. antichrist⁹ est alb⁹ possibiliter. g⁹ antichrist⁹ ẽ alb⁹. Tertio sequit̃ qđ nõ valet 2ña. qñ determiatio nõ tenetur vniuoce qñ p se sumit̃ ⁊ qñ addit̃ alteri. vt ñ seq̃tur sortes est bon⁹ cythared⁹. g⁹ sortes ẽ bonus. ¶ Seda regula est. q̃ a pte in mõ nõ ponat̃ aliq̃ 2dictio. siue q̃ illa ps nõ equaleat vni cõditionali. q̃ quodãmõ diminuit ꝺ rõne eī⁹ cui ad iũgit̃. vt nõ seq̃tur vellẽ esse in luto. ꝑ cẽtũ scutis g⁹ vellẽ esse in luto. ¶ Tertia regula ẽ q̃ nõ arguat̃ cũ dictiõib⁹ includẽtib⁹ negatione. iõ non seq̃tur sortes īcipit eẽ hõ music⁹. g⁹ sortes īcipit eẽ hõ. ℔ Nec seq̃tur. ignis facit hoiez calidũ ergo facit hoiem. Iste eñ 2ña nõ valẽt. ꝓpter hoc q̃ vna ꝓpositio includit̃ in alte q̃ nõ includit̃ in 2ãte. ¶ Quarta regula ẽ q̃ arguẽdo a pte ad totũ nõ debet argui cũ distributiõe toti⁹. q̃ non sequit̃ omnis hõ albus currit. ergo oĩs hõ currit. Debet etiã obseruari q̃ nõ arguat̃ in p̃dicatis ponẽtib⁹ differẽtiã inter totũ. ⁊ ptẽ sicut ⁊ in aliꝭ locis obseruandũ est.

Sciẽdũ est secũdo q̃ hic cõsequẽter

auctor determinat de loco a toto in loco pño sic diffiniẽs totũ in loco. ¶ Totũ in loco est dictio cõprehẽdẽs oẽm locũ aduerbialiter. vtl̃ ubiq̃ nusq̃. nullibi. ⁊c. In qua diffinitiõe ponit̃ dictõ loco generis. ⁊ residuũ ponit̃ ad differẽtiã totⁱ⁹ in q̃titate quod nõ ipsorat oẽm locũ aduerbialiter. ℔ Nã aliq̃ totũ in q̃titate põt cõprehẽdere oẽm locũ. vt cũ dicit̃ oĩs locus. vel in oĩ loco sed hoc nõ est aduerbiale. Pars ꝺo in loco est dictio cõprehẽdẽs aliquẽ locũ aduerbiale. Et dicit̃ ad uerbiale ad differentiã pris totⁱ⁹ in q̃titate que nõ importat aliquẽ locũ aduerbiale. ¶ Cõsequẽter auctor determiat de toto in tpe sic diffiniẽs totũ in tpe. Est dictio cõprehẽdens oẽ tpus aduerbialiter. vt semp ⁊ nũq̃ ⁊c. Pars in tpe ẽ dictio cõprehendẽs aliquod tempus aduerbiale. vt aliquãdo hodie ⁊ sic de aliꝭ. ¶ Vnde locus a toto in loco est hĩtudo eius ad suã ptẽ. Et tenz affirmatiue ⁊ negatiue subiciẽdo ⁊ predicãdo. ¶ Et quo sequit̃ q̃ arguendo a toto in loco ad suaz partẽ sunt quattuor regule. ¶ Pria est a toto in loco ad suã partẽ affirmatiue subiciẽdo ẽ bona 2ña. vt bene sequit̃. vbiq̃ est homo. ergo hic est hõ. ¶ Secũda regula est q̃ a toto in loco ad suã ptẽ affirmatiue predicãdo est bona 2ña. vt bene sequit̃. de⁹ est vbiq̃. ergo de⁹ est hic ⁊ ibi ¶ Tertia regula est q̃ a toto in loco ad suã ptez negatiue subiciẽdo est bona 2ña. vtbñ sequit̃. nullibi est homo. ergo hic nõ ẽ homo. ℔ Quarta regula est q̃ a toto in loco ad suã partẽ negatiue predicãdo est bona 2ña. vt bene seq̃tur. celar est nullibi. ergo celar nõ est hic. ¶ Locus a pte in loco ad suũ totũ est habitudo ptis in loco ad suuz totũ. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue subiciendo. ⁊ possent formari regule similes p̃cedẽtibus ¶ Loci aũt a toto in tẽpore ad ptẽ eius ⁊ ecõtra penitus eodẽ mõ tenent sicut ⁊ p̃cedẽtes. ¶ Et quo seq̃tur q̃ isti duo loci. scz locus a toto i loco ⁊ locus a toto in tẽpore tenẽt sicut locus a toto in quãtitate. Locus vero a pte in loco ⁊ a pte in tẽpore eodẽ modo tenent sicut locus a pte totius in quantitate ad suum totum.

Sciendũ est tertio q̃ sunt aliꝭ loci a

toto ad ptez ⁊ ecõuersõ de q̃bus auctor nõ facit mentionẽ eo q̃ illi loci habẽt reduci ad p̃dictos. ¶ Vnde quinq̃ reputantur tota p̃ter enumerata que tamẽ ad ipsa reducũtur. scz totũ copulatiuũ totũ disiũctiuũ. potestatiuũ. successiuũ. ⁊ totũ aggregatiuũ seu collectiuũ. ¶ Totũ potestatiuũ est qđ cõponit̃ ex pluribⁱ⁹ virtutib⁹ ⁊ potentiꝭ. vt aial rõnale est totũ potestatiuũ respectu sensitiui vegetatiui ⁊ intellectiui. Et simil⁹ quaternarⁱ⁹ respectu binarij ⁊ ternarij. ¶ Sed totũ copulatiuũ est illud in quo plura cõiũguntur ꝑ cõiunctionẽ copulatiuã. vt sortes currit ⁊ plato disputat. ¶ Totũ ꝺo collectiuũ seu aggregatiuum est qđ sub vna voce singulari plura adinuicẽ difficta repsentat. vt popul⁹. societas. Et pars eī⁹ ẽ aliqđ illoz de tali multitudie ex qua cõponit̃. Et pec tria habẽt reduci ad totũ integrale. q̃ ab ipsis trib⁹ totis ad suas ptes ⁊ ecõtra tenet locus ꝺy aletic⁹ eo mõ sicut a toto integrali. Sed totũ disiunctiuũ est illud in quo plura coniũguntur ꝑ disiunctionẽ disiũctiuã. vt sortes currit vl̃ plato disputat. ¶ Sz totũ successiuũ ẽ qđ cõponit̃ ex ꝓtibus successiuis que non possunt esse

ſicut tps. Et iſta duo vltima habẽt reduci ad totum vſe. qz arguẽdo ab ipſis ad ſua ſptes eodẽ modo tz locus ſicut a toto vñ. ſcz negatiue tm̃. vt arguẽdo ſic a toto diſiũctiuo. vt ſortes nõ currit vel nõ diſputat. gͦ ſortes non currit. ⁊ a toto ſucceſſiuo bm̃ ſequit. nõ eſt dies. ergo nõ eſt meridies. ¶ Sed tm̃ ille ꝓne q̃ ſunt a toto copulatiuo vel diſiũctiuo ad ſuã ptez. q̃uis ſint logice. tm̃. ꝓprie nõ videtur dyalerice. qz ꝓtie dyalertice tenẽt gr̃a hitudinis termio z. ille vero nõ. ſz gr̃a modi arguẽdi. iõ tales ꝓne nõ videtur poſſe reduci. ꝓprie ad locos dyaleticos. ¶ Sil'r ad locũ a toto integrali redditur locus a ſingulari ad plurale. ſz quẽ arguit ſic. hõ eſt aial. ergo hoies ſunt aialia. Et tenet ꝓ hãc maximã. Si ſingulare de ſingulari. ita plurale de plurali. ¶ Anteq̃ tm̃ teneat tres cõditiões req̃rũtur. Prĩa qz req̃ritur cõſtãtia termini ꝓntis. iõ nõ ſequit. ſol ẽ ſubſtãtia. ergo ſoles ſunt ſubſtãtie. vtrũ tm̃ hoc ſit verũ alias videbit. Scda cõditio ẽ q̃ ꝑdicatũ nõ inſit ſubiecto ꝓ accidẽs. vt nõ ſequit. hõ eſt albus. ergo hoies ſunt albi. Tertia cõditio eſt q̃ nõ arguat ĩ terminis obliquis. ꝓpter qõ nõ ſequit. hoĩs eſt aſinus. ergo hoĩs ſunt aſini.

Sed cõtra predicta arguit ꝓtio ſic. ℔ Non ſequit chymera nõ eſt ens. ergo chymera non eſt ens opinabile. ergo locꝰ a toto in mõ ad ſuã ptez nõ tz negatiue. ¶ Scdo arguit ſic. ℔ Nõ ſequit ethiops ẽ albꝰ. ℔z dẽtes. ergo ẽ albꝰ. ergo locus a pte in mõ ad ſuũ totũ affirmatiue nõ tz. ¶ Tertio arguit ſic. ℔ Nõ ſequit. hõ eſt hic. ⁊ hõ eſt ibi. ⁊ ſic de alĩs. ergo hõ eſt vbiq̃. ergo locus a ptibus totiꝰ in loco ſufficiẽter enũeratis ad ſuum totũ nõ valet. ¶ Quarto arguit ſic. ℔ Nõ ſequitur. ſortes nõ eſt vbiq̃. ergo ſortes non eſt hic. ergo locus a toto in loco nõ tenet negatiue.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̃ illa ꝓnia nõ valz eo q̃ opinabile ẽ determiatio dirahẽs ⁊ nõ cõtrahẽs. ¶ Ad ſcdam dr̃ q̃ ly ſm dẽtes diminuit de rõne albi ⁊ nõ eſt determinatio reſtringẽs ſed diminuẽs. ⁊ ſic non valet ꝓnia. ¶ Ad tertiã dr̃ q̃ ibi ẽ fallacia figure dictõis arguendo a pluribꝰ determiatis ad vnã determiatam. iõ nõ bene arguit. ſed dz ſic argui eo mõ. q̃ dictũ eſt in loco a pte totius in quãtitate. ¶ Ad quartã dr̃ q̃ ibi nõ arguit a pte ad totuz in loco eo q̃ diſtributio ceſſat. ꝓpter q̃ negationẽ.

Cauſa eſt ad cuius eſſe ſequitur aliud ſm naturam. Et dividitur in cauſam materialem. formalem et efficiẽtẽ et finalem. Cauſa efficiẽs eſt a qua primo fit motus ad hoc fiat aliquid. vt domificatoꝛ eſt priꝰ mouẽs ⁊ operãs vt fiat domus. ⁊ faber vt fiat cultellus. Locꝰ a cauſa efficiente eſt habitudo ipſius cauſe efficiẽtis ad ſuũ effectũ. Et eſt cõſtructiuus et deſtructiuus. Conſtructiue tenet ſic. domificatoꝛ eſt bonus. ergo domus eſt bona. Maxima ſi cauſa efficiens eſt bona ipſum qõ fit bonuz eſt. Deſtructiue ſic. domificatoꝛ nõ eſt bonꝰ ergo domus nõ eſt bona. Maxima. Cuius cauſa efficiens nõ eſt bona: ipſum qõ fit nõ eſt bonũ. Econuerſo tenet locus ab effectu ad cauſam efficientem.

¶ Circa hãc textũ notandũ eſt ꝓño q̃ poſt q̃ auctoꝛ determiauit de locis a toto ⁊ pte. ꝓnter auctoꝛ determiat de locis a cauſa ⁊ ab effectu. ꝓño ſic diffiniẽs cãm. ¶ Cauſa eſt ad cuiꝰ eſſe ſequit aliud ſm naturã. Et ponit ad cuiꝰ eſſe ſequitur aliud. ad ꝺr̃iam effectꝰ. qz ad eſſe effectꝰ inꝑtuz hmõi nõ ſequitur aliud. q̃uis ad effectũ ſm q̃ ẽ cauſa alterius poſſit aliud ſequi. Et ꝺr̃ ſm naturã ad explicandũ modũ quo opz effectũ ſequi ſuã cauſam. ℔ Non. n. opz q̃ effectꝰ ſequatur ſuaz cauſam tpe. ſed ſufficit q̃ eam ſequatur natura. Sequitur eſſ capitur dupliciter. Uno mõ vt dicit oꝛdinez tm̃. ⁊ ſic ſequi aliud eſt eſſe poſt aliud. ⁊ oẽ illud ſequit hoc modo qõ eſt poſterius. Alio modo ſicut vna res ſequitur aliã. Alio mõ accipitur vt dicit oꝛdinẽ ⁊ dependentiã ſimul ⁊ hoc dupliciter. Uno mõ vt dicit dependentiã in inferẽdo ſicut cõcluſio ſequitur ex premiſſis. ℔ Naz illatio concluſionis dependet a premiſſis. Alio modo vt dicit dependentiã in eſſendo. ⁊ hoc mõ capitur infiniitiõe cauſe. ¶ Unde cauſa põt ſuuz effectum precedere dupliciter. Uno mõ natura tm̃. vt ſubſtãtia precedit aliquod ſuoꝛ accidẽtiũ. Alio mõ natura ⁊ tpe ſimul. vt domificatoꝛ precedit domũ. Et ſi arguat poſita cã totali ſimul

ponitur effectus. ergo effectus nō sequitur cāz. ℟ndetur distinguēdo añs. vel simul tpe ⁊ sic cō cedit̄r. vl̄ simul natura ⁊ sic negat. Replicatur sic. cā ⁊ effect⁹ sunt relatiua. ꝫ relatiua sunt simℓ natura. ergo cā nō ꝓcedit effectū natura. ℟ndetur ꝙ causa ⁊ effect⁹ ꝑñt capi dupl̄r. Uno modo formaliter ⁊ ꝑ ꝑse significatis. ⁊ sic cōcedit̄ totū argumētuz. Alio mō ꝑñt capi ꝑ denoiatis ⁊ fundamētaliter. ⁊ sic negat̄. ⁊ hoc mō accipitur hic causa. Ulñ cā diuidit̄ ꝙ cām finalē. formalē. efficiētē. ⁊ materialē. Cui⁹ diuisionis sic hℓ sufficiētia. q⁹ ad cāz sequt̄r effect⁹. vel ergo talis causa ē extrinseca vel ītrinseca. si ītrinseca hoc est dupl̄r. q⁹ vel est dans esse formale. ⁊ sic est cā formalis. vel est recipiēs esse formale ⁊ sic ē cā materialis. Si sit extrinseca, hoc est dupl̄r. vel ē id a q̄ res fit. ⁊ sic est cā efficiens. vel id propter qō res fit. ⁊ sic est cā finalis. ℔ Non enī debet intelligi ꝙ sint solū quattuor cāe in nūero vel in spē aut in genere cū sint aliq̄ cāe finales gñe differētes ⁊ similiter aliq̄ formales ⁊ aliq̄ efficiētes. ꝫ ꝺz sic ītelligi ꝙ solū sunt quattuor modi causandi siue quattuor rōes formales causandi. ⁊ oē illud qō est causa causat ꝑm aliquā illaz rōnum.

Sciendū est secūdo ꝙ ꝑdicta diuisio non est ꝓprie diuisio vniuoci. eo ꝙ cā ꝺr de istis quattuor ꝑm ꝓius. ⁊ posteri⁹. Cause enī ꝑñt cōsiderari quadrupl̄r. Pmo nō ꝑm oꝛdinē causandi. ⁊ sic finis est ꝓia causa. scḋa efficiēs. tertia materialis. quarta formalis. eo ꝙ finis primo mouet efficiēs. ⁊ efficiēs motū a fine mouet materiam' disponēdo eā. ⁊ quarto inducit forma. Secūdo ꝑñt cōsiderari ꝑm ꝓpinquitatē ad effectū ⁊ sic materialis est ꝓia. scḋa formalis. tertia efficiens. ⁊ quarta finis. Tertio ꝑñt cōsiderari. q̄tum ad esse. ita ꝙ illa sit ꝓio: cui primo cōuenit esse ⁊ sic efficiēs est prima. secūda materialis. tertia formalis ⁊ quarta finis. Quarto ꝑñt cōsiderari q̄tum ad rōem principij mouētis. ⁊ sic forma est prima. q⁹ forme cōuenit mouere. ⁊ oē mouens mouet ꝙ formam. ⁊ sic secūda est efficiens. tertia finis. quarta materia. Unde causa efficiens sic diffinitur. Causa efficiēs est a qua ꝓio fit motus ⁊ qua res fit. Et ibi subintelligitur causa loco generis. Etiā accipiℓ mot⁹ ꝓ motu reali. Est autē duplex causa efficiens. ḋā est in potentia. vt domificato⁹. aliquis enī dicitur domificato⁹ nō quia actu domificet. sed q⁹ habituz habet quo ꝑñt domificare quādo vult. Alia est in actu vt domificans actualiter. Item causa efficiens est duplex. q⁹ quedā est que requiritur ad fieri effect⁹ ⁊ esse qua ꝫz effect⁹ cōseruatur in esse ⁊ sine qua nō conseruatur in esse nec in fieri: vt sol ⁊ de⁹ sunt cāe efficiētes istoꝝ inferioꝝ. Alia est q̄ solū requiritur ad fieri effect⁹ ⁊ nō ad esse. vt sortes generās respectu platonis. ⁊ domificato⁹ respectu domus. Item quedā est causa efficiens vniuoca q̄ generat effectū sibi simile in specie. Alia est equiuoca q̄ generat affectū non sibi simile in specie. Locus aūt a causa efficiēte ꝫ respectu bonoꝝ ꝓdicatoꝝ bonū ⁊ malū sine nō bonū suppositis quattuor cōditionibus. ꝓia est ꝙ bonū ⁊ malū non dicant bonitatē vel malicią moꝛalē: ꝫ dicant bonitatē vel maliciā causē efficiētis in añte ⁊ efficiētis in ꝑñte. Scḋa est ꝙ efficiens debite ⁊ ꝓfecte opet̄ur ꝑm artē vel potētiam quam ꝫ in ꝑtum efficiēs. Tertia ꝙ nō sit defectus ex ꝑte materie vel instrumēti aut alicuius alteri⁹. Quarta est ꝙ in añte ponatur copula de ꝑsenti ⁊ in ꝑñte copula de futuro. Et quo sequit̄ ꝙ ad hoc ꝙ hec ꝓña valeat domificato⁹ est bon⁹. ergo dom⁹ est vel erit bona. oꝛz eam sic intelligi domificato⁹ est bonus domificato⁹. ⁊ opat̄ur ꝑm artē meliorī mō quo potest operari. nec est defectus ex parte materie vel instrumenti aut alicuⁱ⁹ alterius. ergo dom⁹ est vel erit bona.

Sciendus est tertio ꝙ ad videndum quō ꝫ locus a cā efficiēte ad effectū respectu aliorum ꝑdicatoꝝ a predictis ponūtur alique alie regule. Et primo de causa efficiēte in potētia ponūtur due regule. ꝓia est ab esse cause efficiētis in potētia ad posse esse effectus est bona ꝓña vt bñ sequitur domificato⁹ est vel ꝑt esse. ergo domus ꝑt esse. Secūda est a nō esse cause efficiētis ī potētia ad nō esse vel posse esse effect⁹ non valet consequētia. vt non sequitur domificato⁹ non est. ergo domus non est vel non ꝑt esse. De causa autē efficiente ponuntur alique regule. Prima est ab esse cause efficientis in actu ad fore esse vel posse esse effectus est bona consequētia. vnde bñ sequitur. domificās est. ergo domus est vel ꝑt esse. Secūda regula est ab esse cause efficiētis in actu ad fieri effectus est bona consequētia. vt bñ sequitur. domificās est ergo domus fit. Tertia regla est a nō esse cāe efficiētis in actu ad nō fieri effectus est bona cōsequētia. vt bñ sequitur. domificans nō est. ergo dom⁹ nō fit. Quarta regla est a nō esse cāe efficiētis in actu ad nō esse vel nō fore effectus nō

valet consequẽtia. vt nõ sequitur. domificãs nõ est. ergo domus non est vel non erit. Iste ergo locus solũ tenet in predicatis predictis nisi forte teneat arguendo a causa efficiẽte respectu sui verbi actiui ad effectum sui verbi passiui. vt domificator: domificat. ergo domus ẽ domificata.

Dicitur etiaz cõiter q tenet arguendo a causa vniuoca respectu cuiuscũqz predicati cõuenientis causẽ & effectui a tota specie. Et ꝑ hoc hic arguit q hũc locũ. fortes est risibilis. ergo plato ab eo genitus est risibilis. Unde locus ab effectu cause efficiẽtis ad suã causam tenet respectu horum predicatorum bonum & malum siue nõ bonuz posito q antecedens sit de p̃senti & consequẽs sit de p̃terito. & q effectus operatus sit debite operatus ꝑm suam potentiam vel artẽ. & q nõ sit defectus ex parte alicuꝰ alterius. Et ad sciendum quomodo tenet respectu alioz predicatorum ponuntur alique regule. Et primo ponuntur tres arguendo affirmatiue. Prima est ab esse effectus ad fuisse cause semper est bona consequentia. Secunda regula est a fieri effectus ad esse cause efficientis siue sit in actu siue in potentia est bona consequentia. Tertia regula est ab esse effectus ad esse cause in actu non valet consequentia: Sed ad arguendum negatiue ponuntur quinqz regule. Prima est a non esse effectus ad non esse cause efficientis siue in actu siue in potentia non valet consequẽtia. Secunda regula est a non fieri effectus ad non esse cause efficientis in actu est bona consequentia. Tertia regula est a non fieri effectus ad non esse cause efficiẽtis in potentia non valet consequentia. Quarta regula est a non esse effectus ad non esse cause efficiẽtis in actu est bona consequentia. sed a non esse cause in potentia non valet. Quinta regula est a non fuisse effectus in fieri ad non fuisse cause efficientis in actu consequentia est bona. De aliis autẽ predicatis ab istis eodem modo dicatur sicut de istis dictum est.

Sed cõtra predicta arguit̃ primo sic.

Ad positionẽ cause sequitur positio effectus cũ sint relatiua. ergo causa non precedit effectum.

Secũdo arguitur sic. Forma & finis coincidũt. vt dicit secũdo phisicoz. ergo forma non distinguit̃ a fine. Tertio arguit̃ sic. Omnis causa ꝓcedit suũ effectũ cũ sit vltimũ ipsius rei. ergo finis nõ ẽ cã. Quarto arguit̃ sic. efficiẽs nõ mouet nisi prius sit motũ a fine. ergo cã efficiens non est a qua primo fit motus.

Ad rationes. Ad primam dicitur q posita causa totali simul tempore ponitur effectus & non natura vt patuit in primo notabili.

Ad secundam dicitur q q̃uis forma & finis coincidunt. i eadẽ re in numero hoc tamen nõ est ꝑm eãdem rationẽ formales. q̃uis enim vna & eadẽ res sit forma & finis hic tamen est ꝑm diuersas rationes. Ad tertiã dicit̃ q q̃uis finis ꝑm suũ esse reale quod habz extra animã sequatur effectũ. tñ ꝑm esse intentionale quod habet in intẽtione agẽtis ipsum ꝓcedit & ꝑm hoc esse sibi cõuenit ratio causalitatis. Ad quartã dicit̃ q q̃uis efficiẽs nõ moueat nisi prius sit motũ a fine. finis tñ amatus & cognitus mouet intentionaliter & motu reali non sensibili, sed non mouet motu reali sensibili.

Materia est ex qua cuz alio aliquid fit. Et est duplex. quedaz enim est permanens. et quedam est transiens. Permanens vt in cultello ferrum. Transiens vt in pane farina et aqua. Et diffinitur etiã sic materia. Materia est que tantum est in potẽtia. Locus a causa materiali est habitudo ipsius ad suum effectum. Et ẽ constructiuus et destructiuus. Constructiue sic: ferruz est ergo arma ferrea possunt esse. Maxia. Posita causa materiali possibile est eius effectũ poni destructiue sic. ferrum non est: ergo arma ferrea non possunt esse. Maxima. Remota causa materiali permanente tantum remouetur & eiꝰ effectus. Locus ab effectu cause materialis tenet cõstructiue sic arma ferrea sunt. ergo ferrum est. Maxia Posito effectu cãe materialis permanẽtis ponit̃ eiꝰ cã. Locus ab effec

tu cause materialis trāseūntis. tenz cō structiue: vt vitrū vel panis est: ergo filix vel farina fiunt. ¶Materia eīm trā sies nō manet: sed trāsfert in aliā ma teriā. ¶Maxia. Posito effectu mate trāseūntis necesse est ipsaz materiā pñs esse. ¶Forma est q̄ dat esse rei ⁊ cō seruat eā i esse. Locꝰ a cā formali est habitudo ipsius cāe formalis ad suū effectū ⁊ tenz cōstructiue ⁊ destru ctiue. ¶Cōstructiue sic. albedo ē. ergo albū ē. ¶Maxia. Posita cā formali ponit ⁊ eius effect⁹. ¶Destructiue sic. albedo nō ē. ergo albū nō ē. ¶Maxia remota cā formali remouet ⁊ eius ef fectus. ¶Cōtra vero est de effectu cāe formalis.

¶Circa hūc textū notāndū est p̄mo q̄ hic cōse quēter auctor determiat de loco a cā materiali ad eiꝰ effectū p̄mo sic diffiniēs materiā. ¶Ma teria ē ex qua cū aliquo aliq̄d fit. Et dz hec diffi nitio sic intelligi. Materia est cā ex q̄ cū aliquo ſz cū forma fit aliq̄d. ſ. totū compositū: ⁊ p hoc differt ab oībus aliis causis. ¶Nā si, ppie accipi atur hec ꝓpositio vt sit ex causa efficiēte nō fit ali quid sed bñ a causa efficiēte fit aliquid. Sil⁹ ali quid nō fit ex fine ſz ꝓpter finē. necessitā ex for ma fit aliq̄d. sed p formā accipiēdo: ergo ppie hāc ꝓpōnē ex vt dicit habitudinē seu circūstātiā potētie ex q̄ primo fit aliquid. sic ex materia pro ptie fit cōpositū. ¶Ex quo sequit q̄ hic nō acci pitur materia p̄cise, p ente i potētia eo mō quo accipit in p̄mo phisicoz. sed accipit, p oī illo ex quo fit aliquid tanq̄ ex ente i potētia ad aliquā formalē substātialē vel accītalē. ¶Est aūt du pler materia. q̄da est pmanēs q̄. ſ. sub eadē rōne manet in suo effectu. vt ferrū in cultello. Alia est trāsiens ⁊ est illa q̄ ex, ppria rōne ⁊ spē nō manet in suo effectu sed trāsit in materiā effectus ⁊ ma net in effectu ſm eē materiale tm̄. vt aqua ⁊ fari na in pane ⁊ filix in vitro. ¶Item materia diuiꝺ dit in materiā in q̄. ex qua. ⁊ circa quā. Ītm ma teria in qua dr esse subiectū accītis. Sed mate ria ex qua est altera ps cōpositi. Materia vero circa quā ē obiectū siue subiectū alicui⁹ scie cir ca quā versat cōsideratio illius scientie.

Sciēdū est secūdo q̄ ad videndū qua liter locꝰ a cā materiali ad suū effectū teneat quat tuoz ponūt regule. ¶Pria est q̄ ab eē cāe mate rialis siue pmanētis siue trāseūntis ad eē effect⁹ nō valet ꝯña. vt nō sequit. ferrū est. ergo cultel lus ferre⁹ ē. nec sequit farina ⁊ aq̄ fūt. gꝰ panis est. ¶Scda regula ē ab eē cāe materialis siue pma nētis siue trāseūntis ad posse eē effect⁹ valet ꝯña vt bñ sequit aqua ⁊ farina fūt. gꝰ panis pōt esse. Sil⁹ sequit. ferrū est. ergo cultell⁹ ferre⁹ pōt eē Tertia regula ē a nō eē cause materialis pmanē tis ad nō esse effect⁹ ē bōa ꝯña. vt bñ sequit. fer rū nō est. gꝰ cultellus ferre⁹ nō est. Sed ad non esse cāe materialis trāseūntis ad nō esse effect⁹ nō valet ꝯña. vt nō seq̄tur. aq̄ ⁊ farina nō fūt. gꝰ pa nis nō est. ¶Quarta regula est a non fuisse cāe materialis tā trāseūntis q̄ pmanētis ad nō fuisse effect⁹ est bona ꝯña. vt bñ sequit aq̄ ⁊ farina nū q̄ fuerūt. ergo panis nec est nec fuit. Sed locus ab effectu cause materialis ad cām materialē est habitudo effect⁹ ad suā cām materialē. Et ad h cognoscēdū ponūtur aliq̄ regule. Et p̄mo ponū tur tres ad arguēdū affirmatiue. ¶Pria ē ab eē effect⁹ cause materialis pmanētis ad eē siue cau se est bona ꝯña. vt bñ sequit cultell⁹ ferre⁹ est. gꝰ ferrū est. Scda est ab esse effect⁹ cāe materialis trāseuntis ad esse cause nō valet ꝯña. vt nō sequi tur. panis est. ergo aq̄ ⁊ farina fūt. ¶Tertia re gula ē ab eē effect⁹ cāe materialis trāseūntis ad fu isse cause materialis ē bona ꝯña. vt bñ sequit. pa nis est. gꝰ aqua ⁊ farina fuerūt. ¶Sed arguen dū negatiue ponūtur due regule. Pria est a non esse effect⁹ ad nō esse cause materialis siue pma nētis siue trāseūntis nō valet ꝯña. Scda est a nō posse esse effect⁹ ad nō posse esse cause materia lis siue pmanetis siue trāseūntis est bona ꝯña vt bñ sequit cultell⁹ ferre⁹ nō pōt esse. gꝰ ferrū nō pōt eē. Dec aūt regla ⁊ ēt p̄cedētes debēt itelli gi posita possibilitate alia⁹ cā⁹. Dz etiā itelligi naturaliter loq̄ndo. possibile eīm eēt simpliciter panez eē dato q̄ nū q̄ farina p̄mo fuisset. ¶Ex p̄dictis ifert q̄ p̄dicti loci nō tenent in alijs p̄dicatis ab iſtis p̄dictis nisi in illis que ad ea sequūtur.

Sciēdū ē tertio q̄ cōsequenter auctoꝛ determinat de loco a causa formali. p̄mo sic diſ finiēs formā. Forma ē q̄ dat eē rei ⁊ cōseruat eā in eē. Et dz sic itelligi ꝟ diffinitio. Forma ē cā q̄ dat eē formale rei ⁊ ꝑfuat eā i eē formali Et po

nitur causa loco generis ⁊ residuū ad dr̃iam aliarū cāz. Tñ dupler ē forma. l. substātialis accidētalis. ¶Forma substātialis est q̄ dat esse simpl'r scilz esse substātiale. ¶Forma accidētalis est q̄ dat esse accidētale ⁊ sm q̄d. ¶Itē forma substātialis est dupler: q: q̄dā est forma toti⁹. Alia ē forma ptis ⁊ est q̄ informat alterā ptē cōpositi. l. materiam vt aīa in hoīe. Sz forma toti⁹ est q̄ resultat ex vnione forme ptis sicut materia: vt hūanitas est forma toti⁹ respectu hoīs. Tñ locus a cā formali tz cōstructiue ⁊ destructiue. ⁊ sic sm hūc locū sunt due regule. Pria ē eb ee cāe formalis ad esse sit effect⁹ ē bona ꝯña. vt bñ sequit albedo ē. ergo albū est. Scda ē nō esse cāe formalis ad nō esse sui effect⁹: est bona ꝯña: vt bñ sequit. albedo nō est: ergo albū nō ē. Sil'r locus ab effectu cāe formalis ad suā cām tz destructiue ⁊ ꝯstructiue. Et sunt due regule silr̃ ꝑcedētibus. ¶Ad B. n. q̄ debite arguaf̄ p hos locos due cōditiōes debēt obs̄uari. Pria ē. q̄ arguaf̄ respectu h⁹ ꝑdicati esse vel respectu ꝑdicatoz ꝓsequntiū ad ips q: respectu aliez non tz. Scda ē. q̄ nō arguaf̄ a forma cōi: sz ꝓpria. Aliqui tñ ꝓter has ꝓdictōes addunt alia q̄ttuor. Quaz pria dz obs̄uari arguēdo tam affirmatiue q̄ negatiue. tam a cā q̄ ab effectu. alie autē tres debēt obs̄uari arguēdo a cā affirmatiue ⁊ ab effectu negatiue. Quarum prima est. q̄ cā formalis sic abstractū ⁊ effectus eius sit cōcretū ⁊ maxīe in formis accidētalibus. Scda cōditio ē. q̄ forma sit sufficiens ad denominandū subiectū. Tertia ē. q̄ circa illam formā nō sit factū miraculū. Quarta q̄ illa forma nō possit naturaliter esse sepata a suo subiecto ipso manēte in esse.

Sed cōtra prædicta arguit̄ Prio sic. oīs cā intrinseca remanet i suo effectu. ſz oīs cā materialis ē intrinseca. g⁹ oīs cā materialis remanet i suo effectu. ⁊ p ꝯns nulla materia ē trāsiens. ¶Scdo arguit̄ sic. nō sequit. ligna ⁊ lapides pūt cē. g⁹ dom⁹ pōt esse. eo q̄ multe alie cāe req̄runt ad posse esse dom⁹. ergo ad posse ee cāe materialis ad posse effect⁹ nō vz ꝯña. ¶Tertio arguit̄ sic. ſNon sequit cultell⁹ ē. ergo ferrū ē. q: cultell⁹ pōt cē ex alia materia. ergo ab ee effect⁹ cāe pmanēt. ad suā cāz nōvz ꝯña. ¶Quarto sic arguit. nō sequit. albedo ē. ergo albū est. q: albedo in sacro altaris ē. ⁊ tñ nō est albū. silr nō sequitur. aīa rōnalis ē. ergo hō est. eo q̄ ipa pōt ee sepata ab hoīe: ergo locus a cā formali ad suū effectū: non tenet constructiue.

Ad rationes. Ad primaz dicitur q̄ materia nō dicit trāsiēs: eo q̄ nullo mō manet i effectu: ſz q: nō manet in effectu sub. ppria ratione ⁊ eadē specie. bene eñ manet sm esse materiale. non tñ manet sub esse. ppio ⁊ specifico. ¶Ad secūdum dicit q̄ dz argui posita possibilitate aliarum causarū: vt ꝓius dictum est. ¶Ad terciaz dicitur q̄ cultellus non est ꝑ ppriē effectus ferri. sed cultellus ferreus. ideo nō bene arguitur: q: debet argui ab effectu ad suam causam materialem sine qua effectus nō potest esse. ¶Ad quartam dicitur: q̄ in illis casibus. albedo et anima rationalis non habēt rationē cause formalis. de ratione enim cause formalis est aliquid informare ⁊ illi dare esse. in illis autē casibus nihil informant. ¶Ultra posset dici q̄ ille consequētie nō tenent ꝓpriē defectum aliquarum conditionuz ꝓius positarum.

¶Finis est gr̃a cui⁹ aliq̄s fit. Loc⁹ a cā finali ē habitudo ips ius ad suuz effectū: ⁊ est cōstructiu⁹ ⁊ destructiu⁹. ¶Cōstructiu⁹ sic. beatitudo ē bona: ergo virt⁹ ē bona. ¶Maxima. Cui⁹ finis bon⁹ est: ips quo q̄ bonū est. ¶Destructiue sic. pena non est bona: ergo peccatū nō est bonū. ¶Maxia. Cuius causa mala ē: ips quo q̄ malū ē. ¶Econuerso aūt est de loco ab effectu cāe finalis. ¶Generatio ē progressio a nō esse ad esse. Loc⁹ a generatiōe est habitudo ips ius generationis ad suuz generatū. ¶Et est cōstructiu⁹ ⁊ destructiuus. ¶Cōstructiue sic. generatio domus ē bona. ergo dom⁹ ē bona. ¶Maxima. Cui⁹ generatio est bona. ips q̄ bonū est. ¶Destructiue sic. generatio latronū est mala: ergo latro ē mal⁹. ¶Maxima. Cui⁹ generatio ē mala: ips q̄ generatū malus ē. ¶Econuerso autem est de loco a generato. ¶Corruptio ē progressio

ab cē ad nō eē. Loc⁹ a corrupti/one ē habitudo corruptōis ad corruptū. Et est ꝓstructiuus. ⁊ destructi/uus. Cōstructiue sic. Corruptio antichristi est bona. ergo antichristus est malus. Maxia. Cuius corruptio ē bona: ipm corruptū malū ē. Destructiue sic. Corruptio domus est mala ergo domus ē bōa. Maxia. Cuius corruptio mala ē: ipsū quo cꝫ bonū ē Ecōuerso est de loco a corrupto.

Circa hūc tertū notādū est ꝓ̄o ꝙ determinato de locis sumptis a causa efficiēte materiali ⁊ formali. ꝓsequēter auctor determiat ō locis sumptis a causa finali. ꝓ̄o ꝑmittēdo diffinitiōnē finis dicēs. If̄ finis ē gratia cuⁱ⁹ aliquid fit Et ē duplex. If̄ Nā quidā est finis quo aliⁱ⁹ē finis gratia cuⁱ⁹. Ūn finis quo est effectⁱ⁹ p ducti ab agēte quo habito cessat opatio agētis. vt sanitas Sed finis gr̄a cuⁱ⁹ est ipm obiectū aut aliqđ prexistēs opationi agentis in qđ agēs dirigit suā actionē ⁊ illo mō finis gr̄a cuius p̄cipalius est ipse deⁱ⁹. Et exponit hec diffinitio sic. If̄ finis ē causa gratia cuⁱ⁹ aliquid fit. id est id ī quo agēs dirigit suā actionē. ꝙ hoc excludit finis quo. Unde ly medicus cōficiat medicinā nō ī cōficit ipsam ꝓpter sanitatem. sed cōficit tā ꝓpter causam illius sanitatis. Unde locus a causa finali est habitudo eius ad suū effectū. Sed locus a causa finali gratia cuius tenet destructiue sed nō cōstructiue respectu huius verbi est scūdi adiacētis. Primū ꝓbatur bene sequitur creatur: nō est: ergo creatura nō est: ergo prima pars est vera. Secūdum ꝓbatur: qz nō sequit. creatur est: ergo creatura est: ergo secūda pars est vera. Sed locꝰ a causa finali quo ad suū effectū tenet constructiue respectu horum ꝑdicatoꝝ bonū ⁊ malū ouabus cōditionib⁹ obseruatis. Prima est: ꝙ in ꝑmīte arguat respectu huius copule est vel fuit. defectu cuius non sequit. sanitas est bona: ergo medicina laxatiua ē bona. sed ꝺz sic infert: ergo medicina laxatiua ē vel fuit bona. Secūda cōditio ē ꝙ in ante addat ꝙ talis finis q̄ nō poterat cōuenientius acq̄ri: ꝙ p tale mediuꝫ. Defectu cuⁱ⁹ nō sequitur. sanitas ē bona: ergo fornicatio p quē acq̄sita est illa sanitas est bona, sed debet sic argui. sanitas est bona ⁊ non potuit cōuenientius acq̄ri ꝙ per fornicationē: gⁿ fornicatio est bona. Sed locus ab effectu cause finalis quo ad causaz suā tenet cōstructiue respectu hoꝝ predicatorū bonum ⁊ malū tribus cōditionibus obseruatis. Prima est: ꝙ arguat in consequēte respectu huⁱ⁹ copule distinctē est vel erit. Defectu cuⁱ⁹ nō sequitur, virtutes morales sunt bone. ergo felicitas humana est bona. sed bene sequit ergo felicitas humana est vel erit bona. Secūda cōditio est: ꝙ addatur in ante ꝙ p tale mediū acquiratur finis quo. Defectu cuius nō sequit: medicina laxatiua ē bona: ergo sanitas est bona. Sed oporet dicere ꝙ medicina laxatiua p quā acq̄ritur sanitas est bona: ergo sanitas est vel erit bona, Tertia cōditio est: qñ arguit respectu huius predicati malū. ꝙ supponat in antecedēte ꝙ hmōi finis nō poterat acquiri cōuenientius p aliud mediū. Defectu cuius nō sequitur, fornicatio est mala: ergo sanitas acq̄sita vel acq̄renda p talē fornicationē est vel erit mala: qz poterat acquiri p mediū conuenientius.

Sciendū est secūdo: ꝙ Sequēter; auctoꝝ determinat de loco a generatiōe. ꝓ̄o sic diuidēs generationē. Generatio est progressio de non esse ad esse ⁊ nō accipitur ibi, pgressio, p motu. pgressiuo aīalis. sed accipit cōiter: vt idez est ꝙ mutatio. Et dicit de nō esse ad eē ad explicandum terminos gnationis. If̄ Non esse enī est terminus a quo ipsius gnationis. ⁊ esse est terminus ad quem. Generatio autē accipit duplicit̄er. Uno modo, ꝓprie. ſ. pur est mutatio de non esse substantie ad esse substantie ⁊ sic nō accipitur hic. Alio modo accipit cōiter. ſ. ꝙ omnis mutatione de non esse ad esse. siue substantie siue accidētis, ⁊ sic cōuenit tam substantijs ꝙ accidētibus, ⁊ hoc mō accipit hic. Corruptio autez est, pgressio de esse ad nō esse. Que quidē diffinitio sic exponitur sicut precedēs. Unde locus a generatione est habitudo ipsius ad generatū. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. tam in generatione reiſicessiue ꝙ ꝑmanentis. vt bene sequitur. prolatio vocis est bona: ergo vox est bona. Silr negatiue. platio vocis nō est bona. ergo vox nō est bona. Silr a gnatiōe rei ꝑmanētis ad genitū cōstructiue respectu hoꝝ ꝑdicatoꝝ bonū ⁊ malū est bona ꝑma. ꝑz: qz bene sequit gnatio illius domⁱ⁹ est bona: ergo domus ē bona. Silr arguendo destructiue est bona ꝑma dū tamen ponatur in ꝑmīte copula disiuncta, vt bene

sequitur. gñatio domus nō est bona. ergo dom⁹ nō est vel erit bona. Sz locus a generato ad generationem tenet constructiue, vt bene sequitur ista domus est bona. ergo generatio eius est vel fuit bona. Et hoc est intelligendum dum modo semper ponatur copula diffuncta. Ita q̄ si arguatur a generatione ad generatum in consequente ponatur copula de presenti ⁊ de futuro. Sed si arguatur a generato ad generationem quocū q̄ modo, dum tamen in cōsequente ponatur copula diffuncta. s. ex presenti ⁊ preterito est bona consequentia.

Sciendū est tertio: q̄ locus a corruptione est habitudo ipsius ad suū corruptū. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue respectu boz p̄dicatoz bonū ⁊ malū suppositis duab⁹ cōditoib⁹.

Prima est q̄ si arguat affirmatiue opz q̄ antecedēs sit affirmatiuū sic q̄ in eo ponat bonuz ⁊ p̄ns sit negatiuū sic q̄ in eo ponat malū. Si autē arguat negatiue oz esse in mō contrario. Unde vt dicit aliquis q̄ autoz nō intelligit q̄n arguit p hūc locum constructiue vel destructiue q̄ arguitur a ppositione negatiua. Sed tūc arguitur negatiue cum arguitur a ppositione in qua ponit hoc predicatum malum qđ includit negationē.

Scda cōditio est: q̄ si in antecedēte sit copula presentis temporis. in consequente sit copula diffuncta ex p̄senti ⁊ futuro. Sic ergo oz argui. corruptio vitij est bōa. ergo vitiū est vel fuit malū. silr corruptio latronis est bona. ergo latro ē vel fuit malus. Locus aūt a corrupto eodez mō tenet supposito q̄ si in antecesit copula p̄ti tēpis in cōsequēti sit copula diffuncta ex p̄ti ⁊ futuro vt sic debet argui. virtus ē bona: ergo corruptio virtutis est vel erit mala.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. ℣ Non sequitur. sanitas est bona: ergo potatio medicinalis est bōa. eo q̄ potatio nūc nō est: ergo locus ab effectu cause finalis nō tenet cōstructiue. Scdo arguit sic. elemosina est bona: ergo furari, ppter elemosinā est bonū: ergo locus a causa finali ad suū effectum non valet. Tertio arguitur sic. ℣ Non sequitur. latro est malus: ergo generatio eius est vel fuit mala: q̄ pōt esse q̄ habuit perfectā ⁊ optimā generationē: ergo locus a genito ad generationē non tenet destructiue. ℣ Quarto arguitur sic. ℣ Non sequitur corruptio christi fuit bona: ergo christus fuit mal⁹: ergo locus a corruptione ad corruptum non tenet constructiue.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ non bene arguitur: q̄ deficit vna p̄dictaz conditionū: sed debet sic argui: sanitas est bona: ergo potatio medicinalis per quam fuit acquisita fuit bona. Ad scdam dr: q̄ nō valet consequētia illa eo q̄ furari est mediū p accidens. Posset etiam dici q̄ non tenet: eo q̄ elemosina nō fit cōueniente p furtū. Ad tertiam dr: q̄ q̄uis latro possit habere bonā gñationē bonitate nature ⁊ modi gñationis. nō tñ bonitate finis. Generatio essi dr bona bonitate finis quādo generatuz sequitur suū finē ad quē gñatio eius ordinatur. sic aūt nō est de latrone. Ad quartam dr: q̄ q̄uis corruptio christi fuit bona: quo ad nos in q̄tuz liberati sumus per eum. tamen fuit mala p̄m se. scilicet in quantum destructiua christi. debet argui de bonitate rei secundum se ⁊ nō per accidens.

Usus vt hic sumitur est operatio rei siue exercituz ipsius: vt equitare est operatio equi. et secare secaris.

Locus ab vsibus: est habitudo ipsius operatiōis ad id cuius est operatio siue vsus. et est ꝓstructiuus ⁊ destructiuus. Constructiuus sic. equita ree est bonum: ergo equus est bonus: Maxia. Cuius vsus bonus est: ipz quoq; bonū est. Destructiuus sic: occidere hominē malum est: ergo occisor ē malus. Maxima. Cuius vsus est malus. ipm quoq; visitatū malus est. Ecōtra est de loco ab vsitato. Cōmuniter accidentia sunt duplicia quedam enim sunt que aliquando se consequuntur: et aliquando non: vt cōpotus et adulter: et ab his non sumitur locus dyaleticus sed sophisticus. Alia sunt quoꝝ vnum semper sequitur ad aliud: vt penitere sequitur ad deliquisse et ab his sumitur locus dyaleticus. Et tenet constructi-

ue et destructiue. Constructiue sic. iste peniter: ergo deliquit. Maxima: Si cōmuniter accidentium posterius ineſt et primū infuit. Destructiue sic. Iſte non deliquit: ergo non peniter. Maxima: Si cōmuniter accidentium prius non ineſt: z posterius non inerit.

¶ Circa hunc tertū notādū eſt primo q̄ ꝟsequēter auctor noſter determinat de loco ab vſib⁹ ad ſuum vſitatū. rōne cuius primo diffinit vſus ſic:

¶ Vſus eſt opatio ſiue exercitiū. z vſitatum eſt res q: vtimur in noſtra opatiōe. Exēplū primū. ſicut eq̄tatio eſt vſus equi. z ſectio eſt vſus ſecuris ſz equus z ſecuris ſunt vſitata. Ñ vſus nō eſt aliud q̄ opatio ad quā res ordinata eſt. Et ipa. pcedit a duobus. ſ. ab efficiēte principali z a re q̄ vtimur. ſ. ab inſtrumento principali agentis: vt ſecare cauſatur ab hoīe ſecāte tanq̄ a principali agente. z a ſecuri tanq̄ ab inſtrumēto ei⁹. Et q: illa opatio imediatius videtur eſſe ab inſtro: eo q̄ per inſtrumēta fit diſtinctio opationū. vt ſcriptio diſtinguit p calamū. z ſectio p ſecurim. iō arguēdo ab vſibus vſus dz cōpari ad rē qua vtimur. z nō ad vtentē. Et itelligit de vſu ad quē res principaliter ordinat: z nō gñaliter de oī vſu: ſed ſolū de illo q̄ poteſt hīi ſine aliquo malo iterueniēte. ¶ Nā nō ſequitur. panis alienus eſt bonus ergo comedē panē alienū eſt bonū: q: panis alienus nō ꝓt comedi niſi iterueniēte aliq̄ malo. Ñ q: nos vtimur rebus artificialibus z eriā multi naturalib⁹ q̄ fiūt ꝓpter nos. iō ſum⁹ q̄dāmō cauſe finales illaꝝ rez. iō hīc locus ab vſu ad vſitatū ē q̄ſi idē cuz loco a cā finali ad ſuū effectuz. Ñ locus iſte dr ab vſibus z nō ab vſu: nōq: ſemp arguitur p hūc locū a pluribus vſibus: ſz q: pōt p hūc locū argui a pluribus vſibus fit ad vnū vſitatū. Sic arguēdo eq̄tatio ē bona. poſtratio mercātiaꝝ de vna patria ad aliā ē bona. cultura agri ē bona ergo equus ē bon⁹. ibi arguit a pluribus vſibus eius dē rei ad vſitatū. Et tenet iſte locus ꝟstructiue z destructiue z ꝟmiſſ ſunt due regule. Prīa ē a hītate vſus ad bonitatē rei qua vtimur ē bōa ꝓña. vñ hīi ſequit ſecare ē bonū. ergo ſecuri ē bona. Maxia. cuius vſus bon⁹ ē ipm q̄z bonū. ¶ Scōa regla ē a malitia vſus ad malitiā rei q̄ vtimur ē bona ꝓña: vt hīi ſequitur. deꝑcari trāſeuntes ē malū. ergo ſpelūca latronis ē mala. Sīlr occiſio hoīs ē mala. ergo res qua occidit eſt mala. Sīlr tenet locus ab vſitato ad vſum. z pīt formari due regule ſīles precedētib⁹. Et q̄ ꝓz q̄ iſti loci tenēt reſpectu hoīz p̄dicatoꝝ bonū z malū vel ꝓñtiū ad ipſa. Ulteri⁹ ꝓz q̄ iſti loci z multi pcedētib⁹ q̄ tenēt reſpectu iſtoꝝ p̄dicatoꝝ bonū z malū auctor ꝛputat illa argumēta deſtructiua in q̄z añte p̄dicat iſte terminus malū ſine negatōe. ſicut argumētū ē deſtructiuū. peccare ē malū. ergo pena ē mala. Illa ꝺo argumēta vocat auctor cōſtructiua in q̄z añte predicatur iſte terminus bonū ſine negatōe ſicut eq̄tare eſt bonū. ergo equus eſt bonus.

Sciēdū eſt ſecūdo: q̄ cōſequēter auctor determinat de loc⁹ a cōiter accītib⁹ ſiue de loco ab vno cōiter accītiū ad aliud. Et pīt ſic diffiniri cōiter accītia. ¶ Cōiter accītia ſunt illa q̄ ſeſil cōcomittātur in eodē ſubiecto. vel q̄z vnuz ſequitur aliud in eodē ſubiecto. Exēplū prīe partis ſicut albedo z dulcedo in lacte. Exēplū ſcōe partis: vt penitere z deliquiſſe. ¶ Nā deliq̄ſſe ſequit ad hoc q̄ eſt penitere. Unde duplicia ſūt cōiter accītia. quedā ſunt q̄ cōtingēter ſequūt ſe in eodē ſubiecto z nō ſemp: nec vt in pluribus vt magnitudo z fortitudo in eodē hoīe. Alia ſunt que ſemper ſe ſequūtur z illa ſunt duplicia: q: q̄dam ſunt q̄ cōuertibiliter ſeinuicē cōſequūtur. z a talibus ſumitur locus a ſubſtātia qui dr a cōuertibilibus. z reducitur ad locum a deſcriptione ad deſcriptū. ſicut riſibile z flebile in hoīe. vel ī brutis habere duo cornua z habere duos ventres. z nō habere dētes in ſupiori mādibula. Alia aut ſunt q̄ ſeinuicē cōſequūtur. nō tamen cōuertibiliter: ſed vt in pluribus. z ab iſtis ſumit iſte locus dyaleticus: vt peniteſ ſequitur ad peccaſſe. Et a cōiter accidentibus primo modo captis nō cauſatur locus dyaleticus: ſed ſophiſticus vt non ſequitur. talis: errat de nocte: ergo ē fur. Unde locus a cōmuniter accidēt⁹ tenet: affirmatiue ab ineſſe poſterioris accidentis ab infuiſſe prioris. vt bene ſequitur. iſte peniter: ergo peccauit. Sz ad ineſſe prior⁹ ad ineſſe poſterior⁹ nō valet ꝓña affirmatiue: vt nō ſeq̄tur: iſte peccauit: ergo peniter. Tenet etiam iſte locus deſtructiue a non eſſe prioris ad non eſſe poſterioris. ſz nō ecōuerſo: vt hīi ſeq̄tur. iſte nō peccauit: ergo nō peniuit. Et maria iſtius loci talis ē. deſtructio prioꝛe cōiter accidentiū deſtruitur z poſterius. ¶ Sed cōtra hoc q̄ dictum eſt q̄ valet locus arguēdo affirmatiue a poſterioꝛi cōmuniter accidentiū ad prius ſic arguitur. antecedens illius argumēti iſte peniuit: ergo peccauit. poteſt eſſe verū conſequē-

re existēte falso. ergo ꝓña nō valz. añs pz: q; rps penituit ⁊ tñ nō peccauit: q; dirit penitet me fecisse hoiez. silr aliqs penitz qui nō peccauit. sicut aliqs penitet quare nō rapuit pecunias alicui? er go ꝑdicta ꝓña nō valz. ¶ Ad hꝝ rñdet q; penitere accipit dupl'r. Uno mō gñal'r. vt tñ valz sicut hꝫ de displiciētia vel modū displicētie de aliq̄. ⁊ sic accipit penitere ī ꝑdictis argumētis. eo q; de? creauit hoiez ⁊ pp ei? delictū p modū displicētie ergo hoiez se habuit. q; puniēs aliū se hz p modū displicētie respectu puniti. Alio mō capit penitere spāl'r vt idē est q; penā sumere vel displicētia hꝫ de? pcō pperrato ⁊ ꝓmisso. ⁊ sic mal? penitz de malo qō fecit. ⁊ illo mō deus non penituit.

¶ Sz dubiū est an loc? ab vno cōiter accidētiuz ad aliud se ꝓtinū teneat respectu eiusdē copule ī añte ⁊ ꝓñte. ¶ Pro quo ē aduertēdū q; duplicia sunt cōiter accidētia. q̄dā sunt quoz vnū sequit aliud. p eodē tpe: vt eclipsis lune ad interpositionē dyametralē terre inter solē ⁊ lunā. Alia sūt quoz vnū nō cōcomittat alterz. p eodē tpe. hꝫ in tpe seq̄nti sicut penitere ad peccasse. Tūc d?: capiendo cōiter accidētia. ꝓño mō loc? ab vno ad alterz respectu eiusdē copule ceteris silr se ꝓtinētib? ē bon?. vt bñ sequit terra ē dyametralr posita iter solē ⁊ lunā. g? eclipsis lune ē. Sz si illa cōiter accidētia se cōcomittātur sēdo mō. tūc ꝓtingit frequēter mutare copulā in añte ⁊ ꝓñte. vt bñ seq̄tur. iste penitz: ergo peccauit. ¶ Ulteri? ē aduertendū: q; a pluribꝫ cōiter accidentib? rectores iudices ⁊ causidici faciūt argumēta. ꝓbabilia ⁊ ꝓpria sua. Sicut hō iste ē errabūdus de nocte ⁊ facit magnos sūpt?: nec hꝫ multa bōa ⁊ qlz die ē ocios⁹: ergo ē fur. hic arguit a q̄tuor: cōiter accidentibus quoz nullū p se sūptuz sufficeret facere p suasionē de cōclusione. tñ illa q̄tuor: sit. sumpta faciūt magnā ꝓpriasionē de cōclusione.

Sciendū ē tertio q; determiato de locis intrinsecis nūc restat determiare de q̄busdā aliis loc? reducibilib? ad diuersos locos. ⁊ vocātur loci ab añte ad ꝓñs vel econuerso. ¶ Pro quoz euidētia q̄rit. Utrū locus ab añte ad ꝓñs sit loc? a cōcomittātibus subaz vel nō. ⁊ si sit ad quē locū ꝑdictoz ē reducibilis. Ad hoc rñdet q; loc? ab añte nō est spālis loc?. hꝫ tot sunt spēs locū ab añte ad ꝓñs quot sunt argumētoz spēs quib? ꝓrigit ex añte inferre ꝓñs. vt sic arguēdo. aial rōnale esse albū est verz. ergo hoiem ē albū est verz. ista ꝓña tz locū ab añte ad ꝓñs qui ē locus a iuba. Silr arguēdo sortē esse albū est verū ergo sortē nō esse nigrū est verū. ista ꝓña tenet p locū ab añte ad ꝓñs qui est locus ab oppositis: Et sic oz reduci talis locus ab añte ad ꝓñs ad illū locū p quē tz ꝓña qua arguit a ꝓpōe. p qua suppōit dictū ꝓñtis. in qua ꝓña arguit ab añte ad ꝓñs. vt ista ꝓña. hoiem esse albū est verz. ergo aial esse albū est verū. tenet p illū locū p quez tenet ista ꝓña. hō est albus. ergo aial est albū sz p locū a pte subiectiua ad suū totū. ¶ Et d?: ulteri? q; loc? ab añte ad ꝓñs tenet cōstructiue respectu horū modoz verz necessariū ⁊ possibile. ⁊ nō respectu illoz falsiz ⁊ ipossibile. Et rō est. q; si añs alicui? ꝓñe sit verū necessariū vel possibile opz ꝓñs eiusdē ꝓñtie esse verū. hz si añs sit falsuz vel impossibile nō opz ꝓñs esse falsuz vel ipossibile.

¶ Er quo patz q; tot sunt spēs locoz ab añte ad ꝓñs vl' econuerso quot sūt spēs argumētationū ī quibus arguit ab oppōsito ꝓñtis ad oppositz añtis. ¶ Et hz loc? ab añte ad ꝓñs sit añs ⁊ ꝓñs capiātur formal'r sit loc? a relatiuis tñ si capiantur fundamētal'r ⁊ ꝑ denoiatis. l. ꝑ. ꝓpōne q̄ hꝫ inferre aliā. ꝓpōem vel iferri ab alia. ꝓpōe sicloeus ab añte ad ꝓñs nō. est locus a relatiuis: sed hꝫ fieri eo mō quo nūc dictū est.

Sed contra predicta arguitur ꝓño sic. Idē est vsus ⁊ cā finalis. ergo loc? ab vsibus non est distinctus a loco cāe finalis. ¶ Sēdo arguitur sic. nō sequit. eḋtare ē bonū. g? equ? clauduz vel cec? ē bon?. ⁊ tñ arguit p locū ab vsibus ergo talis loc? nō est bon?. ¶ Tertio sic arguit. nō sequit. iste ē cōpt?. ergo ē adulter. ⁊ tñ arguit p locū a cōiter accidtib?. ergo talis locus nō valz. ¶ Quarto arguit sic. nō sequit. aliquis penitz: ergo peccauit: q; aliqs penitet ex eo q; nō occidit hoiem. ⁊ tamē arguitur p predictū locū. ergo talis locus nō valet.

Ad rationes. Ad primaz dicitur q; oparto d?: vsus ⁊ finis respectu diuersoz. nā d?: finis siue cā finalis hꝫ eē qd hz intētiōe agētis ī q̄tū agēs. ꝓducit rē p modū amati ⁊ desiderati sufficiēter: hz d?: vsus hꝫ eē reale qd hz eē aiaz. ⁊ ī exeuntione opis. ¶ Ad sedam d?: q; ibi nō bñ arguit eo q; equitare nō est vsus eque claudi. iō oz sic argui. equitare est bonū: ergo equ? est bon?. ⁊ alia ꝓña cōmittebat fallacia ꝓñtis. ¶ Ad tertiā d?: q; ibi nō bñ arguit p locū a cōiter accidtib? q; illa accidētia nō seinuicē cōsequūtur necessario nec vt in plurib?. iō causatur. locus sophisticus ⁊ non dyaleticus. ¶ Ad quartam dicit: q; patuit

solutio in secundo notabili.

Equi de locis extrinsecis.

Quid aũt sit locꝰ extrinsecꝰ di
ctũ ẽ pr̃i. Locoꝝ aũt extrinsecoꝝ a/
liꝰ est ab oppositis. aliꝰ a maiori. aliꝰ
a minori. aliꝰ a sil̃. aliꝰ a ppoꝛtiõe. aliꝰ
a trãsumptiõe. aliꝰ ab auctoꝛitate.

Itẽ oppositoꝝ quattuoꝛ sũt spẽs.
s. relatio: ꝯrietas: priuatio: ⁊ ꝯdictõ

Relatiue opposita sũt quoꝝ alte
rũ sine alt̃o nõ põt ee. Locꝰ a rela
tiuis ẽ habitudo vniꝰ relatiuoꝝ ad aliõ
Et est cõstructiuꝰ et destructiuꝰ. Cõ/
structiuus sic. pater est: ergo filius ẽ
⁊ filiꝰ est. ergo pat̃ ẽ. Maxima posi
to vno relatiuoꝝ necessario ponit̃ et
reliquũ. Destructiue sic. pr̃ nõ est: er
go filius nõ est. ⁊ econuerso. Maxia
Remoto vno relatiuoꝝ remouet̃ ⁊
reliquũ. Locus vo a relatiue op/
positis tenet solũ destructiue sic. soꝛ/
tes ẽ pater platõis: ergo nõ est filius
eius. Cõtrarietas ẽ ꝯrioꝝ opposi
tio: vt albi ⁊ nigri. Cõtrarioꝝ: qdaꝫ
sũt mediata: vt albũ ⁊ nigrũ iter q̃ sũt
medij coloꝛes. Quedã vero ĩmedia
ta: vt sanũ ⁊ egrũ circa aĩal. Locus a
cõtrarijs ẽ habitudo vniꝰ ꝯrioꝝ
ad reliquũ. Et tenet cõstructiue ⁊ de
structiue. Cõstructiue sic: hoc aĩal est
sanũ ergo nõ ẽ egrũ. Maxia Posito
vno ꝯrioꝝ r̃mouet̃ ⁊ reliquũ. Destru
ctiue tenet tm̃ i cõtrarijs ĩmediatis
cũ cõstãtia subiecti. vt hoc aĩal nõ est
sanũ: ergo est egrũ. Maxia. Remo
to vno ꝯrioꝝ ĩmediate oppositoꝝ
ponit̃ reliquũ subiecto manẽte.

Circa hunc textum notandum est primo q̃
post̃ auct̃ determinauit de locis intrinsecis.
hic cõsequẽter vult determinare de locis extrin
secis. ratio ordinis est: quia locus intrinsecus ⁊
locus extrinsecus quodã modo opponũtur. ⁊
opposita iuxta se posita facilius possunt cogno
sci. ideo potest determinatiõe de locis intrinse
cis auct̃ determinat de locis extrinsecis. Dic̃ vt
prius dictum est locus extrinsecus est quãdo su
mitur argumentum. i. medium ab his que sunt
extra substantiam terminoꝝ in questione po
sitoꝝ. i. quando tale medium non conuenit
terminis in questione positis ꝑm aliquem mo/
dum essendi in. Et ipsius sunt septẽ species. s.
ab oppositis a maiori vel minori. a similia. ppoꝛ
tione. a trãsumptiõe. ⁊ ab auãte Et q̃ in loco ab
oppositis terminus inferẽs est magis extra es/
sentiã q̃ in alijs. ideo hic determinat de loco ab
oppositis qui diuidit ꝑm diuisionem opposi/
toꝝ. Opposita autem sunt quadruplicia. s.
relatiua, contraria. priuatiua. ⁊ contradictoria
de quibus dictum est in postpredicamẽtis. Un
de relatiua sunt illa quoꝝ totum esse est ad a/
liud se habere. Et possunt dupliciter considera
ri. Uno modo quo ad conuertentiam que in ip
sa requirit̃ q̃tũ ab ee. ⁊sic ab ipsis sumitur locꝰ
a relatiuis. Alio mõ consideratur quo ad repu
gnantiã quã habent inter se. s. ad esse simꝫ in eo
dẽ subiecto. ⁊ sic ab eis sumitur locꝰ a relatiue
oppositis. Unde locus a relatiuis est habitudo
vnius relatiui ad suum correlatiuũ ⁊ tenet affir
matiue ⁊ negatiue. ad quod dantur due regule.
Prima est ab esse vnius relatiui ad esse sui coꝛre
latiui. est bona consequentia. vt bene sequitur.
pater est: ergo filius est. Secũda regula est. a nõ
esse vnius relatiui ad non esse alterius est bona
ꝯsequentia vt bene sequit̃. pater non est: ergo fi/
lius non est. Et fundantur iste regule ⁊ iste locꝰ
in vna, ppꝛietate relatiuoꝝ que est ista. Rela
tiua posita seponũt ⁊ pempta sequmũr. Et quo
sequit̃ primo q̃ iste locus tenet respectu ill̃ꝰ pre
dicati est. ⁊ nõ respectu alioꝝ ꝑdicatoꝝ. q. nõ se/
quit̃. pater est albus: ergo filiꝰ est albus. Se
cundo. sequit̃. q. nõ oportet arguere in his que
sunt relatiua denominatiue, nec debẽt accipi re
latiua ꝑ denominatis sed ꝑ per se significatis.
Sed locus a relatiue oppositis est habitudo vni/
us oppositoꝝ ad reliquum. Et tenet affir
matiue duab̃ ꝺ diuiõibus obsernat̃. Pria est: q
nõ arguit̃ i relatiuis ecpantie. q. nõ sequtur soꝛ
tes est filius platõi. g̃ soꝛtes nõ est filius eiꝺẽ. Se

cūda ꝺditio est ꝙ arguatur respectu termini singularis. ꝯre nō sequitur. sortes est pr̄ hois: ḡ non est filius hois. Pō t ergo pōt talis regla. ab vno relative opposito affirmato respectu alicuius nō singularis ad suū oppositū relative negatū de eo dē subiecto respectu eiusdē singularis. ē bōa ꝟña. Et q̄ sequit ꝙ arguēdo p locū a relative opposit̄is est arguere ab affirmatiōe vn⁹ relatiui de aliquo subiecto ad negationē sui correlatiui oppositi de eodē subiecto: vt sic arguēdo. sortes est pr̄ platonis: ergo nō est filius eius. Sz nō tenet̄ negative: q nō sequitur. sortes nō est pr̄ platonis: ergo sortes nō est filius eius.

Sciendum est ſ cando ꝙ hic ꝟñr autor determinat de loco a cōtrarijs pāo diffinitiōes cōtrarietatē. Cōtrarietas ē repugnātia vl̄ oppositio ꝟrioꝝ: vt repugnantia albi ⁊ nigri. Quid aūt sint cōtrarta ⁊ quot sunt dictū est ꝓius i ꝓdicamēt. Vñ locus a cōtrarijs est habitudo vnius cōtrariorū ad reliquū. Et tenet affirmative ⁊ negative. Et ad arguēdū affirmative ponit talē regula. In oīb⁹ cōtrarijs tā mediatis q̄ imediatis q̄ etiā in his quoꝝ necesse est alterꝫ sēp ī esse subiecto ipo existe ab affirmatiōe vnius de aliquo subiecto ad negatiōez alterius de eodē subiecto ē bona ꝟña: vt bñ seq̄tur. sortes est alb⁹. ergo nō est niger. Maria. Posito vno cōtrariorū i aliq̄ subiecto ab eodez remouet reliquū. Et dr iste locus a ꝟxijs: q pō r̄gui p hūc locū a plib⁹ ꝟxijs in añte positis. ¶ Et ad arguendū hoc mō ponit talis regula. Si vnū extremū alteri⁹ ꝟrietatis est verificabile de vno extremo alterius cōtrarietatis reliquū etiā extremū ꝓxime ꝟrietatis erit verificabile de alio extremo ꝓxime ꝟrietatis: vt si iusticia est ⁊tus: iniusticia erit vitiū. Et hꝫ ꝟña fundatur in ipo termino. Vñ ad debite arguendū p hāc regulā q̄ttuor cōditiones debēt obseruari. Prima est ꝙ ponatur cōstantia subiecti consequētis. Scōa est ꝙ in añte nō sit ꝑdicatio cōtingens. hz p se. Tertia est: q ambo extrema vnius ꝟrietatis nō cōtineañt sub vno extremo alteri⁹. Quarta est: q vtrobiqz sit idē genus ꝟrietatis. scz extremi ad extremū vel vni⁹ medij ad aliud medium. Ad debite ēt arguēdū affirmative ab vno ꝟrioꝝ ad reliquū optet obseruare ꝙ copula i cō sequēti teneat̄ pcise. p eodē tpe. p quo tenebatur in añte sic. s. q in cōsequente cōnotet plures partes tpis copulative ⁊ retiā in añte cōnotet ꝓcise illas copulative.

Sciendum est tertio ꝙ ad arguēdū negative p locum a ꝟxijs ponūntur tres regule. ¶ Prima est in ꝟxijs mediatis a negatiōe vnius de aliquo subiecto ad affirmationez alterius de eodē subiecto nō valet cōsequentia. ¶ Scōa regula est. in ꝟxijs imediatis q̄z necesse est alterꝫ inesse subiecto susceptibili ipo existe a negatōe vnius de illo subiecto ad affirmationez alteri⁹ ꝟrioꝝ est bona ꝟña. Explū prime regule. vt nō sequitur. hō nō est albus: ergo est niger. Exemplus scde regule. hō est ⁊ nō est sanus: ergo est eger. ¶ Tertia regula est in ꝟxijs imediatis quoꝝ nō est necesse alterꝫ semp inesse subiecto ipo existen te a negatiōe vnius ad affirmationem alteri⁹ d aliquo subiecto posita cōstātia subiecti susceptibilis. p tpe. p q̄ ipm subiectus esse susceptibile est bona ꝟña: vt bñ sequitur. sortes est hñs vsum rōnis ⁊ nō est virtuosus: ergo est vitiosus. Et ꝫb⁹ ptz q ibi requirūtur tres cōditōes ad arguēdū. Prima q ponatur cōstātia subiecti defectu cui⁹ nō seq̄tur. equus sortis nō est eger: ergo est san⁹: qsi equus sortis esset mortuus. añs esset verus ⁊ ꝟñs falsum. Scōa conditio est: q arguatur respectu subiecti apti nati suscipe ꝟria. iō nō seq̄tur lapis nō est sanus: ergo est eger. q añs esset verꝫ ⁊ ꝟñs falsum. ¶ Tertia conditio est: q ponatur tps determinatus reḋitū subiecto ad hoc q sibi inhereat alterꝫ ꝟrioꝝ. ḡre nō seq̄tur. infans non est virtuosus: ergo est vitiosus: q nō deuenit tēpus in quo infans dz esse virtuosus: vl̄ vitiosus.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. In omni loco dyaletico terminus inferens hz includi in termino illato. sed vnū oppositoꝝ nō includitur in alio cū vnum dicat negationez alteri⁹: ergo ab oppositis nō sumit locus dyaleticus. Scdo arguit sic. Nō seq̄tur. sortes fuit alb⁹: ergo sortes nō fuit niger. ⁊ tñ arguit cōstructiue a ꝟxijs mediatis: ergo talis loc⁹ nō valet. ¶ Tertio arguit sic. Maius ⁊ minus sunt relatiua. ergo locus a maiori ad min⁹ ⁊ ecōtra est locus a relatiuis. silr añs ⁊ ꝟñs sūt relatiua sz oīs locus est habitudo añtis ad ꝟñs. ergo oīs locus est a relatiuis. ¶ Quarto arguitur sic. Possibile est idem. p eodem tempore precise ⁊ adequate simul esse albus ⁊ nigrum: ergo nō sequitur per locum a contrarijs hoc est album. ergo nō est nigrum. añs patet. posito q. p media parte scutꝫ sit album ⁊. p alia parte nigrum: tūc idem simul est album ⁊ nigrum: ergo locus a contrarijs nō tenet affirmative.

Ad rationes. Ad primaz dicitur: q

quis vnū oppositoꝝ nō exiſtat in reliquo, tamē hꝫ virtutē inferēdi aliud cū affirmatio vnius ſit negatio alterius. nō aūt req̄ritur in oī loco dyaletico terminū illatū. eē i termio iferēte vel econtra ſm exiſtētiā vel eētiā: hꝫ ſuffic. q̄ ſit i eo ſm vtutē iferēdi. ¶ Ad ſcōaz dr q locus a ꝑtib⁹ non tz niſi i ꝓpōnibus de ineſſe tz de p̄ſenti tz nō i ꝓpoſitiōibus de p̄terito tz futuro. nec ēt i ꝓpōnibus modalibus mō argumētū fiebat i ꝓpōnibus d̄ p̄terito. ¶ Ad tertiā dr q maius tz minus añs tz ꝑ añs, p̄ ꝑ ſe ſignificat, ſiit relatiua tz ab ip̄is ſumit locus a relatiuis. Alio mō accipiunt, p denoiaī tz ſic ab eis nō ſumit locꝰ a relatiuis: hꝫ a maiori ad minus. ¶ Ad q̄rtā dr q admittit caſus argumēti tz trāſeat p̄miſſe tz diſtinguit añs vel ly. tz cō iūgit iter terminos. tz ſic añs eſt verꝫ. vel iter, poſitiōes tz ſic ē falſum. tz vltra dicūt aliq̄ q̄ omne corpus terminatū eſt coloratū: ſed eſt coloratuz vl coloratum, modo ſcuto illo caſu poſito eſt colorata: q̄ eſt ſine medietates que ſunt colorate.

Que autez ſunt p̄uatiue oppoſita dictū eſt p̄us. Locus a p̄uatiue oppoſitis eſt habituido p̄uationis ad habitū: vel habitus ad p̄uationem. Et tenet conſtructiue: vt iſte eſt videns: ergo non eſt cecus: vel eſt cecus: ergo non eſt videns. Maxima. Poſito vno p̄uatiue oppoſitorum circa aliquod ſubiectum ab eodem remouetur reliquū. Deſtructiue nō tenet niſi cum conſtantia ſubiecti et cuz tēpoze determinato a natura: Catulus eiñ nō dr videns neq̄ cecus ante nouem dies. et puer non dicitur edentulus ante tp̄us determinatuz a natura. Contradictio eſt oppoſitio cuius ſm ſenſum eſt dare medium.

Locus a contradictorie oppoſitis eſt habituido vnius contradictorie oppoſitorum ad reliquum. vt ſortem ſedere eſt verum: ergo ſortem nō ſedere eſt falſum. Maxima. Si vnuz contradictoriorum eſt verum reliquū erit falſum.

¶ Circa hūc tertū notandū eſt. p̄mo q̄ hꝰ añr auctor determiat de loco a p̄uatiue oppoſit. i. ab vno p̄uatiue oppoſitoꝝ ad reliquū. Añ p̄uatiuz oppoſita ſunt q̄z vnū ip̄licat alterū cū negatiōe p̄uāte: tz nō cū negatōe negāte. Et diffinitio p̄uatiue oppoſitoꝝ, ꝑte accepto⁹ habita ē i poſtꝑdicamēt. Sz p̄uatiue oppoſita cōiter accepta ſic p̄t diffiniri: q̄ ſunt illa q̄z vnū indudit negatōez alteri⁹ cū aptitudīe ad ip̄m. Et pōt dupl̄r ſumi argumētū i ꝓuatiue oppoſit. Uno⁰ q̄ arguat a pluriby terminis i añte poſit. ad alium terminū i añte poſitū eis p̄uatiue oppoſitū vt videſ ē ſentīes. ergo cecus ē ſenſu viſus p̄uatus. Et locus p quē tenet talis ſñia, ꝑte vocatur locus a p̄uatiue oppoſit. tz d̄ tali loco autor nō facit mēt̄ionē. hꝫ ariſto. determiat d eo. i. thopicoꝝ. Sc̄dom⁹ mō p̄t ſumi argumētū ab vno termiō in añte ad aliū in añte ſibi p̄uatiue oppoſitū: vt ſortes ē cecus. ergo ſortes nō eſt videns tz locus, ꝑte p quē tenet talis ſñtia denoiat locus ab vno p̄uatiue oppoſitoꝝ ad reliquū. Añ ad arguēdū p locū a p̄uatiue oppoſit, ponunt due regule. ¶ Pma eſt q̄ ab affirmat̄ ōe vni⁹ p̄uatiue oppoſitoꝝ d aliquo ſubiecto ad negatiōnē alterius vl d eodē eſt bona ſñia. ¶ Scōa regula eſt a negatiōe vnius p̄uatiue oppoſitoruz de aliquo ſubiecto ad affirmationē alteri⁹ de eodē poſita cōſtantia ſubiecti ſuſceptibilis p⁹o determinato tp̄e a natura eſt bona ſñia. Et q̄ ſeqūtur q̄ arguēdo negatiue tres cōditōes req̄runt. Prima eſt q̄ ponatur cōſtātia ſubiecti. Secūda eſt q̄ illud ſubiectū ſit ſuſceptibile habit⁹. Tertia eſt q̄ ſit tp̄us determiatū a natura: vt añ ſeqūtur. iſte catulus eſt nouē dieꝝ tz nō eſt videns: ergo eſt cecus. ¶ Argnitur ēt vt dictū eſt p hūc locū a pluribus p̄uatiue oppoſit, in añte, p q̄ ponitur talis ſgula. Si vnū extremū vni⁹, ꝓpōnis p̄uatiue eſt verificabile de vno extremo alteri⁹ ꝓpōnis erit̄ alterū p̄uatiue oppoſitū erit verificabile de altero extrēo vt añ ſequit. videſ ē ſentīes: ergo cecus eſt ſenſu viſus p̄uat⁹. Et ad arguēdū p hāc regulā tres cōditōes requiruntur. Pria eſt q̄ ponatur cōſtātia ſubiecti cōſequentis. Scōa eſt q̄ nō arguatur in, ꝓpōnibus de materia contingēti. Tertia eſt q̄ p̄uatio ſupioris habit⁹ reſtringatur p habitū iferioris p̄uatiōis. iō hec cōſequētia nō eſt bona. oē rangibile eſt ſenſibile: 3⁰ oē intāgibile eſt inſenſibile: hꝫ dz ſic argui

oñe tãgibile est sensibile. ergo oẽ intãgibile est insensibile sensu tact⁹. Obseruandũ est etiaz q verbũ p̃o eodẽ tpe p̃cise teneatur in añte ⁊ cõsequẽte.

Sciẽdũ est scdo q hic p̃r auctor de terminat de loco a cõtradictorijs rõne cui⁹ cõtradictionẽ p̃io sic diffinit. Cõtradictio ẽ oppositio cui⁹ p̃m se nõ est dare mediũ. Et hoc itelligẽduz ẽ tã de medio p abnegationẽ q̃ de medio p pticipationẽ. Et rõ est. q: cõtradictio ẽ repugnãtia ꝓtradictorioꝝ. ſz i cõtradictorijs vnũ est ens ⁊ alterꝝ nõ ens simp̃r. ſz inter ens ⁊ nõ ens non põt dari mediũ. ergo ⁊c. Sed aduertendũ est q duplex ẽ ꝓtradictio. quedã ꝓpõnũ de qua satis visum ẽ in p̃io tractatu. Alia ẽ contradictio terminoꝝ de qua satis visuz est in posp̃dicamẽtis vt sedet ⁊ nõ sedet. ⁊ p̃m vtrãq; ꝓtradictionẽ põt sumi locꝰ dyaleticꝰ. ſz in ꝓtradictiõe ꝓpõnũ opz arguere respectu istoꝝ p̃dicatoꝝ vez ⁊ falsuz. In alia aũt opz arguere ab affirmatõeuni⁹ p̃dictorioꝝ ad negationẽ alteri⁹ de aliquo subiecto ⁊ ecõtra. Locꝰ aũt a cõtradictorijs ẽ habitudo vnius cõtradictorioꝝ ad reliquũ. ⁊ tz affirmatiue ⁊ negatiue ponẽdo ꝓtradictoriũ a pte predicati ⁊ nõ a pte subiecti. Et ad arguẽdũ affirmatiue põit talis regla. Ab affirmatõe vni⁹ cõtradictorie oppositoꝝ de aliquo subiecto ad negationez alteri⁹ de eodẽ est bona ꝯña. vt bñ sequit̃ sortes est alb⁹. ergo sortes nõ est nõ alb⁹. Addũt tñ aliqui adhuc duas cõditiones ad hoc q debite arguatur p hãc regulã. Pria ẽ q alterꝝ extremoꝝ ꝓpõnis nõ sit terminus obliquus. nõ em̃ sequit̃ sortis ẽ asin⁹. ergo sortis nõ est nõ asin⁹. Scda ẽ q arguat̃ in ꝓpõibus de p̃nti. defectu cui⁹ nõ sequitur. sortes fuit alb⁹. ergo sortes nõ fuit nõ albus. Posſz tñ dici q ſ oibus tã de p̃nti q̃ de alijs tpibus arguendo p p̃dictã regulã est bona ꝯña. dũ tñ termini ꝓtradictorij sint totalia p̃dicata ⁊ q copula teneat̃ eodẽ mõ in vna sicut in alia.

Sciendũ ẽ tertio q ad arguendũ p hũc locũ negatiue ponit̃ talis regla. A negatõe vni⁹ ꝓtradictorioꝝ de aliq̃ subiecto ad affirmationẽ alterius de eodẽ ẽ bona ꝯña. vt bñ sequit̃. sortes nõ est alb⁹. ergo sortes est nõ alb⁹. Et hec regla tz vlr si termini cõtradictorij sint totalia p̃dicata. sic q negatio faciẽs terminũ infinitũ ad daẽ toti extremo ⁊ nõ solũmodo pti ipius extremi. Et hec regla daẽ de ꝓtradictorijs termino. Et ponit̃ hec maxia de ipis. De quolz verificat̃ alterũ ꝓtradictorioꝝ ⁊ de nullo ãbo simul. vlr sic. De quocũq; affirmatur vnũ contradictoꝝ de eodẽ remouet̃ ⁊ reliquũ. De cõtradictorijs aũt ꝓpõnuz ponũtur aliq̃ regule. Pria est a veritate vni⁹ ꝓtradictorie ad falsitatẽ alterius ⁊ ecõtra est bona ꝯña. vt bñ sequit̃ sortẽ currere ẽ vez. ergo sortẽ nõ currere ẽ falsum. Scda regula est a necessitate vnius ꝓtradictorie ad ipossibilitatẽ alteri⁹ est bona ꝯña. Ulñ aduertendũ q in istis oppositis est duplex ꝯña. ſz ꝯña ecõtrario ⁊ ꝯña in ipo. ⁊ vtraq; iterũ diuidit̃. q: quedã est ecõtrario termino. alia est ꝓpõnũ. ⁊ sic̃ quedã est in ipso termino. alia est in ipo ꝓpõnuz. Consequẽtia aũt in ipo terminoꝝ ẽ qñ in añte predicatũ dr de subiecto ⁊ in p̃nte oppositũ predicati dr de opposito subiecti eodẽ. o: die seruato in p̃nte sicut in añte. ⁊ visus est sensus. ergo cecitas ẽ insensibilitas. Sz ꝯña ecõtraria terminoꝝ ẽ in qua predicatũ dr de subiecto in añte. ⁊ oppositũ subiecti dr de opposito predicati in p̃nte. Sz ꝯña ẽ in ipso ꝓpõnũ est illa in qua añs infert̃ p̃ns. ⁊ oppositũ añtis infert oppositũ p̃ntis. vt triplex est multiplex. ergo subtriplũ est submultiplex. Et consequẽtia ecõtrario ꝓpõnũ est in qua añs infert consequẽs. ⁊ o:dine trãsmutato in illa oppositũ cõsequẽtis infert oppositũ añtis. Et differũt due p̃ie. ſz cõsequẽtie termino ꝝ a cõsequẽtijs ꝓpõnũ. q: due p̃ie sunt simplices. ⁊ secũde sunt cõposite. Scdo differũt ex alia pte. q: cõsequẽtia in ipso tz p illã regulã. si oppositũ in opposito: ꝓpositũ in ꝓposito. Sed cõsequẽtia econtraria tz p hanc regulã cõsequẽtiaꝝ. In oñi bona ꝯña ex opposito cõtradictorio cõsequẽtis infertur oppositũ añtis. Ulñ ad hoc q cõsequẽtia in ipso valeat in cõtrarijs tres cõditiones requirũtur. Pria ẽ q arguat̃ in predicatis p se. ió non sequit̃ albũ est dulce. ergo nigrũ est amaꝝ. Scda cõditio est q arguat̃ p̃m idẽ genꝰ oppositionis ideo nõ sequit̃. albũ est coloratũ: ergo nigrũ est nõ coloratũ. q: albũ ⁊ nigrũ opponũtur contrarie. ⁊ coloratũ ⁊ nõ coloratũ cõtradictorie. Tertia est q ambo extrema vni⁹ cõtrarietatis nõ cõtineãtur sub extremo alteri⁹. ideo nõ sequit̃ pdigalitas est vitiũ. ergo liberalitas est virtus. Sz consequẽtia in ipso nõ valet in cõtradictorijs nisi gra materie q: nõ sequitur homo est aial. ergo non homo est nõ aial. q: añs potest esse verũ cõsequẽte existẽte falso. sed bñ valet in terminis cõuertibilibus. ⁊ hoc gra materie. vt homo est risibilis. ergo nõ homo est nõ risibilis. Sed consequẽtia ecõtrario termino ꝝ ꝓpõnuz tz in cõtradictorijs. sed nõ tenet in ꝓtrarijs formaliter.

Prima pars patet. vt bene sequit homo est animal. ergo non homo est nō animal. nec in simili modo arguendi est dabilis instantia. Item patet per illam regulam. Omnis illa cōsequētia est bona ex qua ex opposito contradictorio consequētis infertur oppositū antecedētis. sed sic est in consequētia ecōtrario. Seruāda est tamē cōditio. scilicet q arguatur ꝑm q valet cōuersio per contrapositionem & nonaliter. & hoc in cōsequētia econtrario. terminoꝝ. quare non sequitur. nullus homo est asinus. ergo nullus asinus est non homo: quia prima est vera & secunda falsa: & vniuersalis negatiua non conuertitur p cōtrapositionez. sed bene particularis. Secunda pars patet. quia solus valet in contrarijs que se habēt per modū totius partis integralis. vt bene sequit cachochimia est mala dispositio & ad intra & ad extra. ergo enchimius est bona dispositio ad intrā & ad extra. Et ꝺab en qō est bonū & chimos humor quasi bonꝰ humor. Et cachochimia dicit a cachos quod est malus & chimos humor quasi malus humor. Sed consequētia in ipso termino valet i priuatiue oppositis & nō consequentia econtrario & hoc aliquibus conditionibus obseruatis. Prima est posita constantia subiecti. Secūda est q arguatur in ꝑdicatis per se. Tertia est q priuatio habitus superioris restringat per habitū inferioris priuatiōis. Ideo non sequitur videns est sentiens. ergo cecus est insensibilis. sed bene sequitur. ergo cecus est insensibilis ꝑmissum. Similiter ꝓña in ipso, ꝓpositionū tenentiꝫ priuatiue oppositis vltima conditiō obseruata. quia bene sequitur. si aliquid est tangibile illud est sensibile. ergo si aliquid est intāgibile illud est insensibile sensu tactus. Sz cōsequētia ecōtrario non valet in istis nisi gratia materie. Valet etiam cōsequētia in ipso termino in relatiue oppositis ꝛ tuo: conditionibus obseruatis scilicet q ponatur cōstantia subiecti cōsequētis. & q arguat in predicatis per se. etiam q ambo extrema vnius oppositionis nō cōtineātur sub vno mēbro alterius. & etiā q arguatur in relatiuis ꝑm esse. & eodē mō dicā de ꝓña in ipso, ꝓpositionū. Sed ꝓña ecōtrario tā terminoꝝ q̄ ꝓpōnū nō valet in ipsis nisi gratia materie.

Sed contra predicta arguit. Primo sic. de nōstrato homine dormiente nō seqtur. iste homo ē & nō est videns. ergo est cecus. & ꝺñ arguitur per locū a priuatiue oppositis. ergo talis locus nō valet. Secūdo arguit sic. Inter esse et nō esse quesiti cōtradictoria mediat relatio. sz cōtradictio. ergo male dicit q inter cōtradictoria nō est dare mediū. Tertio arguit sic, ꝓñis est in plus q̄ añs. ergo oppositū ꝓñtis est i plus q̄ oppositum antecedētis. & sic non valet consequētia ecōtrario in contradictorijs. Quarto arguitur sic. sicut affirmatio est causa affirmationis: ita negatio est causa negationis ex primo posteriorū. ergo si antecedēs affirmatiuū infert cōsequēs affirmatiuū. ita etiā cōtradictoriū ꝓñtis. ergo cōsequētia in ipso valet in contradictorijs.

Ad rationes. Ad primam dicitur q videndes accipitur dupliciter. Uno modo vt dicit habitū videndi & sic cōsequentia illa est bona sed antecedēs est falsum sicut & cōsequēs. Alio mō accipit vt dicit actū videndi & sic cōsequētia non valet. nec arguit per locū a priuatiue oppositis quia videndes hoc modo acceptū nō opponit ceco. Ultra posset dici q illa cōsequētia nō tenet eo q homo nō est susceptibilis visus pro tempore quo dormit. Ad secūdā dicit q quis inter cōtradictoria mediat relatio que est respectiuū. nō tamē iter ipsa mediat ens absolutū nec ꝑ ab negationē nec ꝑ participationē. Ultra possz dici q talis relatio est ens rationis & intelligitur in diffinitiōe cōtradictiōis q nō sit dare mediū qō sit ens reale. Ad tertiā ꝺ negādo ꝓñam. q ex quo ꝓñs est cōis añte: suū ꝓtradictoriū ē minꝰ cōe q̄ cōtradictoriū añtis. q de pancratijs dicit. Ad quartā negat ꝓña. q illa auctoritas solū intelligit de terminis cōuertibilibꝰ.

Sunt autem alia opposita que dicūtur dispata que nō sunt opposita ꝑm aliquod genus predicte oppositionis. sed sunt diuersa vt hō & asinus. Et a talibꝰ sumit sic argumētū. sortes est homo: ergo nō est asinꝰ. Ad ꝛia. De quocūq; dicit vnū dispatoꝝ abstractiue ab illo eodez remouet & reliquū. Dicit notāter abstractiue. q si cōcretiue sumerētur tūc nō seqretur. q nō seqtur. hoc ē albū: ergo nō est quantū. sed bñ sequitur hoc est albedo. ergo non est quantitas. Ad

ius vt hic sumitur est quod supponitur alicui in potēna ⁊ virtute. Minus est quod ei supponitur. Locus a maiori est habitudo ipsius maioris ad minus. Et est semper destructiuus. vt rex nō potest expugnare castrum. ergo nec miles. Maxima. Si id quod magis videtur inesse nō inest: nec id quod minus videtur inesse inerit. Locus a minori est habitudo minoris ad maī. Et est semper cōstructiuus. vt miles potest expugnare castrum. ergo ⁊ rex. Maxima. Si illud quod minus videtur inesse inest: et id qō magis videtur inesse inerit. Similitudo est rez differentiū eadē qualitas. Locus a simili est habitudo vnius similiū ad reliquū. Et tenet cōstructiue et destructiue. Constructiue sic. sicut risibile inest homini: ita hinnibile ineſt equo. sed risibile ineſt homini vt proprū. ergo hinnibile ineſt equo vt proū. Maxima. De similibus idē est iudicium. Destructiue sic. sicut risibile ineſt homini ita hinnibile ineſt equo. sed risibile non ineſt homini vt genus. ergo nec hinnibile ineſt. equo vt genus. Maxima. De similibus idem est iudicium.

Circa hūc tertiū notandū est pmo q hic pōnit auct: determiat de locis a disparatis dicēs q disparata dicūtur illa que adinuicē aliquo mō opponūtur nō aliqua oppositione predictarū. Illa. n. dicūtur disparata que de seinuice predicari non possunt. ⁊ sunt duplicia. qz quedā sunt substantialia. vt homo ⁊ equus. Alia sunt accidētalia. vt albedo nigredo. Locus a disparatis est habitudo vnius disparatorum ad reliquū ⁊ tenet affirmatiue tm̄. Et ad arguendum per hunc locum ponūtur alique regule. Prīa est q in disparatis substātialibus tam abstractis q̄ concretis ab affirmatiōe vni⁹ de aliquo subiecto ad negationē alterius de eodē est bona pīa. Illa. n. dicūtur disparata que sunt diuersa genera vel i diuersis generibus. vt sicut substātia qualitas quātitas vel diuerse aut in diuersis generib⁹. Et quibus sequitur prīo q arguēdo in terminis disparatis accidētalibus in cōcreto sumptis nō tz cōsequentia per hunc locū vt non sequitur. albū est dulce. ergo albū non est amarum. Secūdo sequitur q valet consequēna per hunc locū arguēdo negatiue. quia non sequitur. brunellus non est homo. ergo brunellus est asinus. Tertio sequitur q arguendo per hunc locū disparata debent poni a parte predicati. nisi predicatus quod predicaretur de ipsis esset termin⁹ singularis. Un de locus a disparatis habet reduci ad locum a cōtrarijs. tamen disparata differunt ab ipsis contrarijs in hoc q ipsa disparata nunq̄ possunt predicari de eodem subiecto successiue. cōuenūt tamen in hoc q sicut contraria non predicātur de eodem simul ⁊ semel. sic nec disparata. Sequitur quarto q in locis a disparatis in terminis accidētalibus in abstracto sumptis ab affirmatione vnius de aliquo subiecto ad negationem alterius de eodem valet consequētia. vt bene sequitur. homo est albedo. ergo non est nigredo.

Sciēdū est secūdo q hic cōsequēter auct⁹ determinat de loco a maiori ⁊ etiā a minori. primo sic diffiniens maius. Maius est qō supponitur alteri in potentia ⁊ in virtute. vt rex supponitur militi. Min⁹ vero est qō suppōitur alteri in potēna ⁊ virtute. vt miles suppōitur regi. Maius aūt ⁊ minus accipiūtur quadruppliciter. Primo modo aliquid dr maius aut min⁹ sm quātitatem. vt cētum libre sunt maioris quātitatis q̄ decem. Secūdo modo dicitur maius quod habet fieri difficilius. vt debellare ciuitatem est magis q̄ debellare castrum. Tertio accipitur maius pro illo quod excedit alterum in potentia vel virtute. ⁊ minus. p eo quod excedit ab altero. Et hoc dupliciter. Uno modo accipitur maius proprie pro eo quod supponitur alteri. vt rex quātum ad aliquid superponitur militi. ⁊ econtra de minori. Alio modo dicitur maius quod excedit alterum in potentia vel virtute quantū ad verificationē locutionis eo quod ip sum magis videt ineſſe q̄ aliud. ⁊ econtra accipi

nor minus. Et ſm hūc modū gñaliter illō ē maius qō facili⁹ ineſt. illō vero min⁹ qō difficilius. Et hoc modo accipiēdo mai⁹ ⁊ min⁹ intelligūt maxime poſite in textu. Vnde locus a maiori eſt habitudo maioris ad min⁹. Et tenet negatiue tm. vt bene ſeq̄tur. rex nō poteſt debellare caſtrū. ergo nec miles. Maxima. Si illud quod magis videt ineſſe nō ineſt nec illud qō minus. Et ad arguendū p hūc locū ponūtur due regule. Prima eſt a nō ineſſe maioris ad nō ieſſe minoris eſt bona ꝓña. vt bñ ſequitur rex nō pōt debellare caſtrū. ergo nec miles. ponēdo maius ⁊ minus a pte ſubiecti. Sed a nō ineſſe minoris ad nō ineſſe maioris valet ꝓña ſi mai⁹ ⁊ minus ponātur a pte ꝑdicati. vt bñ ſeq̄t rex nō pōt debellare caſtrū. ergo nec ciuitatē. Scōa eſt ab ī eſſe minoris ad ineſſe maioris ſubꝛiēdo mai⁹ ⁊ minus eſt bona ꝓña. vt bñ ſeq̄tur miles pōt debellare caſtrū. ergo rex. Ex quo ſeq̄tur q̄ arguēdo a maiori ad min⁹ accipiēdo mai⁹ ⁊ min⁹ ꝓño aut ſcōo mō arguēdū eſt ecōtrario. eo qō illud qō eſt maius ſm aliquē illoꝝ modoꝝ eſt minus ſm quartū ⁊ min⁹ videt ineſſe. Et ecōtra illud qō ē min⁹ ſm aliquē illoꝝ modoꝝ mai⁹ videt ineſſe. Scōo ſeq̄tur q̄ ſm hūc modū tripliciter pōt argui. Uno mō cōparādo vnū ꝑdicatū plurib⁹ ſubiectis. Alio mō cōparādo ꝑdicata plura vni ſubiecto. Tertio mō cōparādo plura ꝑdicata plurib⁹ ſubiectis. Et poſſet argui ſm hūc ſcōz modū a maiori ad minus. p quo ponūtur due regule. Prima eſt ab affirmatiōe alicui⁹ de minori in potētia ad affirmationē eiuſdē de maiori eſt bona ꝓña. vt bene ſeq̄tur. miles pōt debellare caſtrū. ergo rex. Scōa eſt a negatiōe alicuius de maiori in potētia ad negationē eiuſdem de minori eſt bona ꝓña. vt bene ſeq̄tur rex nō pōt debellare ciuitatē. ergo nec miles. Et ſp debet argui quo ad ꝓprietates in quib⁹ maius excedit minus. Sed locus a minori ad maius eſt habitudo ipſius minoris ad maius. ⁊ tenet cōſtructiue ſi arguat reſpectu illi⁹ in quo maius excedit min⁹. vt bñ ſeq̄tur miles pōt debellare ciuitatē. ergo rex. Maxīa. Si illud qō min⁹ videt ineſſe ineſt ⁊ illō qō magis. Et p hāc regulā ꝓfirmāt aliq̄ logici hāc regulā. Ad ipoſſibile ſequitur qōlibz. ⁊ ſimiliter hāc. ſi Neceſſariū ſeq̄t ad qōlibzeo q̄ min⁹ videt q̄ ipoſſibile ſit verū q̄ qōcūq; aliud. Ideo ſi ipoſſibile ſit verū. qōlibz erit verū. ſimiliter magis videt q̄ neceſſariū ſit verū q̄ quodcūq; aliud. Ideo ſi quodcūq; aliud ſit verū neceſſariū erit verū.

Sciēdū eſt tertio q̄ ſimilitudo eſt rerum diffrētiū eadē qualitas. ⁊ nō ſufficit ad ſimilitudinē idētitas in genere. q⁹ ſi ſic albū ⁊ nigrū eſſent ſimilia cū cōueniāt in eadē q̄litate generica. nec req̄ritur q̄ ſit eadē qualitas ī numero. q⁹ accidēs variat ſm variationē ſui ſubiecti. ita q̄ eſt aliud accidēs numeraliter in vno ſuppoſito ⁊ aliud in alio. ſed req̄rit eadē qualitas in ſpecie. Et iſto mō duo alba dicerētur ſimilia. Et nō capit hic ſimilitudo ꝓprie put capit in ꝑdicamēto qualitatis. ſed capit generaliter p ſimilitudine ſeu cōueniētia tā eēntiali q̄ accidentali. Et intelligit ſic diffinitio ꝓcedēs. Similitudo eſt rerū diffrētiū eadē qualitas id eſt ſimilitudo eſt relatio que hz̄ p fundamēto ⁊ termino qualitates nūero differētes. Vñ locus a ſili eſt habitudo vnius ſimiliū reliquū. ⁊ tenet conſtructiue ⁊ deſtructiue. Cōſtructiue ſic. ſicut animal ineſt homini ita ieſt equo. ſed aīal ineſt hoī vt gen⁹. ergo aīal ieſt eq̄ vt genus. Maxīa. De ſimilib⁹ ſimile eſt iudicū. Deſtructiue ſic. ſortes nō eſt hinnibil'. g⁹ plato nō eſt hinnibilis. Maxīa. Quicquid removet ab vno ſimiliū ea pte q̄ ſimilia ſūt removetur a reliquo. Vñ ſm qō vult ariſtoteles ſimilitudo in ꝓpoſito nihil aliud eſt q̄ eq̄lis apparētia ſiue ſimilis qua vnū ꝑdicatū inſit alicui ſubiecto q̄lis eſt apparētia q̄ aliud inſit alcui ſubiecto ſicut illa duo ꝑdicata ridibile ⁊ hinnibile reſpectu hois ⁊ equi. Et ita patet q̄ ſimilitudo in ꝓpoſito nihil aliud eſt q̄ ꝑdicatū quo eq̄liter ſiue ſimiliter videt ineſſe ſuo ſubiecto. ſicut alterū videt ineſſe ſuo ſubiecto.

Sed cōtra predicta arguit' ꝓio ſic. Oppoſita opponūtur aliquo genere oppoſitionis. ſed diſparata ſunt oppoſita. ergo opponūtur aliquo genere oppoſitiōis. Secūdo arguit ſic. nō ſequit deus non poteſt peccare. ergo ſortes nō pōt peccare. ⁊ tm arguit p locū a maiori ad minus negatiue. ergo ſequitur q̄ talis locus nō valet. Tertio arguit ſic. ſi Non ſequitur ſortes poteſt portare decē libras. ergo poteſt portare centū. ⁊ tm arguit p locū a minori ad maiꝰ affirmatiue. ergo talis ꝓña non valet. Quarto arguit ſic. ſi Non ſequitur rex non poteſt bibere potuz vini. ergo nec⁹ miles. ⁊ tamen arguit p locū a maiori ad minus negatiue. ergo talis cō ſequētia non valet. Quinto ſic arguit. ſi Non ſequitur ſicut oculus eſt corpori ita intellectus anime. ſed oculus ineſt corpori vt ps integral'. ergo ctiā intellect⁹ ineſt aīe vt ps integralis.

Digitized by Google

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ quis oīa opposita opponantur formaliter alīquo genere oppositionis. nō tñ ea que opposita sunt virtualiter. cuiusmodi sunt dispata. Ad secūdam dr q̄ ibi nō arguitur a maiori ad mīn⁹. q̄ maius puta deus nō excedit minus puta hominem in illa ꝓprietate que nō est peccare. nec quātum ad verificationē locutionis. q̄ suū oppositū scz peccare nullo modo pōt ꝓuenire deo.

Ad tertiā dicitur q̄ ibi nō arguitur a minori ad maius ꝑm verificationē locutiōis. sed arguitur a maiore ꝑm quātitatem ad minus affirmatiue. q̄ portare decem libras magis videtur conuenire alicui q̄ portare centum. Ad quartas dicitur q̄ ibi nō arguitur a maiori ad mīn⁹ quo ad ꝓprietates in quib⁹ maius excedit minus.

Ad quintā dicitur q̄ ibi nō arguitur ea parte qua sunt similia. sed ea parte qua sunt distincta intellectus enim ⁊ oculus conueniunt in hoc q̄ uterq; est pars. sed differunt. q̄ oculus est ꝑs integralis corꝑis. intellectus vero pars potestatiua anime.

Proportio est rez differentiū eadem habitudo. Vnde a proportiōe est habitudo vn⁹ proportionabiliū ad reliquū. vt sicut se hz rector nauis ad nauez: ita se hz rector scolariuz ad scolas. sed in naui regenda eligendus est rector nō sorte sz arte. ergo in scolis regendis eligendis est rector non sorte sz arte. Maria. De proportionabilib⁹ idez est iudiciū. Differt aūt iste locꝰ a loco sili. q̄ i loco a sili sumitur cōparatio ꝑm similitudinē inherentie. vt sicut risibile ineſt hoī. ita hinnibile ineſt equo. In loco autez a proportiōe nō attenditᵏ silitudo inherentie sed cōparatio habitudinis⁹ vt sicut se hz rector nauis ad nauez: ita se hz rector scolariū ad scolas. Trāsumptio est dupler. Quedam enim est q̄n dictio vel oratio vnum significās transumitᵏ ad significandū aliud ꝓpter silitudinez aliquā in eis repertā. vt hec dictio ridere trāsumitur ad significandū floxere. cū dr ꝓratū ridet. Similiter oratio trāsumitur cū dr litus aratur. i. opera pditur. sicut solet dici cū quis in vanū laborat. Et hec transumptio pertinet ad sophistriaz. Alia est q̄n nomen magis notū sumitur ꝓ noīe minus noto vt si debeat probari q̄ philosophus nō inuidet. ⁊ fiat trāsumptio ad hoc nomen sapiens. ⁊ ista trāsumptio pertinet ad dyaleticū. Locus a trāsumptiōe est habitudo transumptiōis ad trāsumptū vt sapiens nō inuidet. ergo philosophus nō inuidet. Maxima. Quicquid alicui conuenit sub noīe magis noto eidē cōuenit sub noīe mīn⁹ noto. Differt autē iste locus a loco a nominis interpretatiōe. q̄ in loco a noīs interpretatiōe accipitur diffinitio siue expositio noīs. vt si exponatur hoc nomen philosophus per hoc quod est amator sapientie. In loco autez a trāsumptiōe nō accipitur expositio siue descriptio noīs. sed ꝓ vno nomine minus noto accipitur aliud nomen magis notuz per quod faciliter potest probari propositum.

Auctoritas vt hic sumitur est iudicium sapientis in sua scientia. Vnde iste locus solet denominari a rei iudicio. Locus ab auctoritate est habitudo auctoritatis ad illd̄ quod per eam probatur. Et tenet con-

structiue solum. vt ãstronomus dicit celum esse volubile. Maxima: Unicuiq; experto in sua scientia credendum est.

Circa hũc tertũ notãdum est p̃mo q̃ cõsequẽter auctor determinat de loco a ꝓportione ipsaꝫ sic diffiniens. Proportio est rerum differentiuꝫ eadem vel simul habitudo. In qua diffinitione põitur habitudo loco generis. ⁊ põitur similis siue eadem: quia omnis proportio seu proportionabilitas est similitudo partium differẽtium. Unde locus a proportione est habitudo vnius proportionis ad aliam proportionem sibi similem. Et magis ꝓprie diceretur locus a ꝓportionabilitate q̃ a ꝓportione. Ex quo sequitur q̃ in tali loco debent esse quattuor termini. quorum duo cõparãtur ex vna pte ⁊ alij duo ex alia parte. Et significatur in maiore q̃ talis est habitudo p̃mi ad secundũ qualis est tertij ad quartũ. Locus autẽ a ꝓportione tenet affirmatiue ⁊ negatiue arguendo ꝑm illud ꝑm quod est ꝓportio siue similitudo. Et tenet iste locus magis ꝓprie in terminis significãbus excessum. ideo ad arguendum in illis ponũtur due regule. Prima est. quãdo sunt aliqua que ꝓportionãtur sic ad inuicez q̃ primũ excedit scdm. tũc quãto primũ excedit scdm tanto tertiũ excedit quartũ. vt sicut se habẽt sex ad tria. ita se habẽt nouẽ ad sex. sed sex excedũt tria in tribus. ergo nouẽ excedũt sex in tribus. Secũda regula est si aliqua ꝓportionantur adinuicẽ. ⁊ primũ nõ excedat secũduꝫ in ꝓportione data: nec tertiũ in eadem ꝓportione quartũ excedet. vt sicut se habent duodecim ad sex ita octo ad quattuor. sed duodecim non excedunt sex in ꝓportione tripla. ergo octo non excedunt quattuor in ꝓportione tripla. Et debẽt iste regule intelligi de excessu eiusdem ꝓportionis ⁊ non eiusdem quantitatis. Unde ꝓportio ab euclide quinto libro sic diffinitur. Proportio est duarum quãtitatum quãtecũq; sint eiusdem generis alterius ad alteram certa habitudo. Et ponitur duarum quãtitatum quia ꝓportio primo reperitur inter quãtitates cum non sit nisi quedam habitudo ꝑm quam vnum dicitur alterο magis vel minꝰ equale. Et ita triplex est proportio. Quedã est maioritatis sicut ꝓportio dupli ad dimidiũ. Alia ẽ ꝓportio minoritatis sicut dimidij ad duplũ. Alia ẽ equalitatis sicut est ꝓportio dupli ad duplũ. Et nõ solũ reperitur ꝓportio in quãtitate sed etiam in ponderibus. potestꝫ ⁊ sonis. Qd̃ in sonis satis patet in musica. ⁊ q̃ in potentijs clarꝫ est in philosophia naturali. ⁊ q̃ in põderibus sit ꝓportio ptz in libro de põderibus. Postremo põitur eiusdẽ generis. q: linea est ꝓportionalis alteri linee ⁊ vna superficies alteri superficiei. Sz ꝓportionalitas est similitudo vnius ꝓportionis ad aliã. Et locus qui vocatur a trãsmutata ꝓportiõe fundatur in loco eo q̃ ad hoc q̃ arguatur a trãsmutata. ꝓportione oportꝫ q̃ conseqũs sit simile antecedẽti loci a ꝓportione. ⁊ deinde opꝫ comparare primũ ad tertiũ ⁊ secundum ad quartum. vt sic arguẽdo. sicut se habent sex ad tria. ita quattuor ad duo. ergo per locum a transmutata ꝓportiõe sicut se hñt sex ad quattuor: ita se hñt tria ad duo sed sex excedunt quattuor in tertia pte. ergo tria excedũt duo in tertia pte. Et iste locus tz ĩ terminis importãtibus ad quãtitatez. Unde locus a simili ⁊ a proportione differunt sicut supius ⁊ inferius. q: oĩs locus a ꝓportiõe ẽ locus sumptus ex habitudine similitudinis vnꝰ ꝓportiõis ad aliã. ⁊ sic quilibet talis locꝰ sumitur a similitudine. ⁊ hoc videtur esse de intentõe aristotelis qui in secundo topicoꝝ nõ enumerauit locũ a ꝓportiõe eo q̃ reputauit ipsum cõtineri sub loco a simili de quo determinat. Et q̃is auctor ponat differentiaꝫ inter locum a simili ⁊ a proportione penes hoc q̃ locus a simili sumitur a simili ratione. ⁊ locꝰ a proportione sumitur penes similiter se habere. sic q̃ arguentes per locum a simili debent vti ista forma. sicut se habet risibile ad hominem et hinnibile ad equum. ⁊ arguendo per locum a proportione debent vti ista forma. sicut se habẽt ⁊c. tamen hec differentia non tollit quin locus a proportione contineatur sub loco a simili.

Sciendum est secundo q̃ consequenter auctor determinat de loco a transumptione primo distinguendo duplicem transumptionez que distinctio patet in textu. Et dicitur q̃ a primo modo transumptionis non sumitur locus dyaleticus sed a secũdo. quia tñ aliquꝫ dicũt oppositum. ideo pro cõcordia ponuntur due conclusiones. Prima est si predicatum transumptũ dictum est de aliquo subiecto attribuitur illi subiecto tanq̃ proprie dictum de eo tunc a tali transumptione non sumitur locus dyaleticus sed sophisticus. patet. quia ꝑm talem moduꝫ fiunt paralogismi in secundo modo fallacie equocationis sicut facile est videre per exemplum. Secun

da cõclusio si predicatũ transumptiue dictũ de aliquo attribuatur et tanq̃ transumptiue dictũ de eo tũc a tali transumptiõe sumitur locus dyaleticus. patet q; sm aristotelẽ rhetorica ⁊ poetria sunt partes dyaletice. Ideo primo rhetorice habetur q; hec propositio. rhetorica est assecutiua dyaletice. i. imitatiua. Et ille modus arguendi est maxime vsitatus apud rhetores ⁊ poetas. vt dicẽdo de aliquo rapace q; est lupus. Vñ locus a trãsumptiõe est habitudo nois magis noti ad nomẽ minus notũ. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue subiectõ ⁊ predicãdo. vt sapiẽs currit. ergo philosophus. Oratima Quicquid cõuenit alicui sub nomine magis noto cõuenit ei sub noie minus noto. Sed dubiũ est vtrũ locus a transumptiõe sit locus extrinsecus vel intrinsecus. Ad dubiũ respõdetur ponẽdo duas ꝓpositiones. Prima est q; locus a trãsumptiõe primo mõ dicta est locus extrinsec⁹. patet quia terminus inferens nõ conuenit termino illato sm aliquem modum essendi in. vt patet sic arguendo. iste est philosophus ad modum vsi. ergo debet vocari vsius. Secunda, ꝓpositio. locus a transumptione secũdo modo dicta est intrinsecus patet quia ille locus est intrinsecus cui⁹ terminus inferens ⁊ terminus illatus supponũt p eodẽ. sed sic est in loco a transumptione secũdo modo dicta. ergo ⁊c. Verbi gratia, sic arguẽdo, sapiens nõ inuidet. ergo philosophus non inuidet. ibi philosophus ⁊ sapiens supponunt pro eodem.

Sciendũ est tertio q; hic cõsequenter

auctor determinat de loco ab auctoritate dicẽs Auctoritas est iudiciũ sapientis in sua sciẽtia expertum. vt cũ astrologus iudicat solem esse maiorem tota terra. illa ꝓpositio sic dicta ab astrologo vel iudicata dicit esse ei⁹ auctoritas. Auctoritas enim accipitur dupliciter. Uno modo, p excellentia vel eminẽtia dicẽtis. vt cuz dicit aliquis philosoph⁹ fuit magne auctoritatis. Alio mõ capit̃ p iudicio alicuius sapientis expertum in aliqua sciẽtia de ptinẽtibus ad suã sciẽtiaz. ⁊sic capit̃ auctoritas ab auctore nostro ⁊ a boetio. nã boetius talez vocat a rei iudicio. Et tenet affirmatiue trãs. ⁊ hoc duabus cõditionib⁹ obseruatis. Prima est q; iudicãs sit sapiẽs i illo in quo iudicat. Secũda cõditio est q; illud sit ad suam scientiã ptinẽs ⁊ q; ipse sit expertus in sua sciẽtia. Et nõ tenet negatiue q; nõ sequit ꝓbus nõ determinat tẽpus fuisse ante motũ vel ecõtra. ergo tẽpus fuit. nõ valet ꝓna. Et est locus ab auctoritate hirudo auctoris ad auctoritatẽ. seu habẽtis auctoritatẽ iudicãdi ad suũ dictũ⁊ ad suã auctoritatẽ. Ad istũ locũ reducit̃ locus a cõi fama. ⁊ fit tale argumentũ cõis fama dicit istũ. eẽ latronẽ. ergo iste est latro. ꝓna tenet per locũ ab auctoritate. Silr ad eũ ꝑducit̃ locꝰ a iuramẽto. vt sic arguẽdo. ꝓsona, ꝓba ⁊ hõesta iurat q; fidẽ suã q; plato debet sibi dece frãcos. ergo ita est. ⁊ tenet p locũ ab auctoritate. Vñ sm aristotelem secũdo thopicoꝝ, ꝓbabile est qd videt̃ omnibus vel pluribus vel sapiẽtibus. ⁊ hoc vel omnibus sapiẽtib⁹ vel plurib⁹ vel maxie notis. Vñ boetius dicit istũ locũ esse inartificialẽ eo qd ad ipꝰ reducũtur ꝓbationes iartificiales ⁊ idẽ boetius dicit de aliqb⁹ de qb⁹ artisto. determiat ꝓio rhetorice sue q̃ sũt q̃tuor. s. leges. testes. tortura. ⁊ iuramẽtũ. vt sic arguẽdo. testes deponũt q; iste cõmisit furtũ. ergo ita est. ibi est locꝰ ab auctoritate ⁊ tm̃ possibile est q; testes nõ sint sapientes. Silr si arguat̃. sortes in torturis cõfessus est se cõmisisse furtũ. ergo est fur. iste est locus ab auctoritate ⁊ tm̃ nõ oportet q; illequi est in torturis sit sapiẽs. Item alius est locꝰ ab auctoritate. puta diuina seu auctoritate sacra. ⁊ talis locꝰ est infallibilis sicut deꝰ dixit antixp̃m fore. ergo antixp̃us erit. Alius est locus ab auctoritate hũana. ⁊ tũc talis est sepe fallax ⁊ debil. verũtn̄ est. ꝓbabilis. vt nõ sequtur aristoteles dicit mũdũ esse ppetuũ. ergo mũdus est ppetuus.

Sed cõtra predicta arguit̃ ꝓio sic.

℔ Nõ sequit̃ sicut se hz homo ad nõ hoiez ita animal ad nõ aial. ergo p locũ a trãsmutata, ꝓportiõe sicut se habet hõ ad aial ita nõ homo ad nõ aial. sed omnis hõ est aial. ergo omen̄ hõ est nõ animal. Sedo arguit̃ sic. nõ sequtur. sortes est homo. ergo sortes est hũanitas. ⁊ tm̃ arguitur p locũ a trãsumptiõe. q; hõ ⁊ hũanitas idẽ signi ficat. Tertio sic arguit̃. a trãsumptiõe sumit̃ locus sophistic⁹. ergo sequitur q; nõ sumit̃ locꝰ dyaleticus. Quarto arguit̃ sic bñ sequtur philosophus dixit substãtiam non esse in subiecto. ergo substãtia nõ est in subiecto. ramẽ arguit̃ per locũ ab auctoritate negatiue. ergo ⁊c.

Ad rationes Ad primã dr q; vt dictũ

est superius ille locus non valet ꝓpue nisi in terminis importantibus quãritatẽ. in aliis autem repiunt̃ mille instantie. Ad secũdã dicit̃ negãdo ꝓnam vltimã q; homo ⁊ hũanitas nõ significant eodez modo q̃uis significent idem vt patet cuilibet intuenti. Ad tertiã dicitur

Q duplex est translumptio: quedam est quando verbū proprie nō significat aliquā rem translumitur tamē ad significandū illam, ꝓpter similitudinē in ipsis reptam. ⁊ a tali sumitur locus sophistic⁹. Alia est quādo sumit nomē magis notū p nomē min⁹ notū. q. dē noīa significat vnā ⁊ eādē rē. ⁊ a tali sumit locus dyaleticus:

Ad quartā dicit ꝙ ibi nō arguit negatiue eo ꝙ negatio nō precedit hoc verbū dicit.

Equit de locis medijs

Quid aūt sit loc⁹ medi⁹ dictū est prius. Locorū medioꝝ alius a cōiugatis. alius a casibus. ⁊ alius a diuisiōe Cōiugata ⁊ casus differūt sic. quia vnius cū sue principale siue abstractū qđ ideē est dicit cōiugatū cū suo denominatiuo. vt iustitia ⁊ iustū. albedo ⁊ albū. Casus aūt dicūtur ea q̄ cadūt a principali. vt iustū ⁊ iuste a iustitia. Et differētiā hāc assignat aristoteles in secūdo thopicoꝝ. Locus a cōiugatis est habitudo vnius cōiugatorū ad reliquū. vt iustitia ē bona ergo iustū est bonū. Maxia. Quic quid cōuenit vni cōiugatorū cuenit ⁊ reliquo. Et si vnū cōiugatoꝝ inest: iest. ⁊ reliquū. Loc⁹ a casibus est habitudo vnius casus ad reliquos: vt iustū est bonū. ergo quod iuste fit bñ fit. Maxia. Quod vni casui cōuenit cōuenit ⁊ reliquo. Et ecōuerso sumitur argumētū a casibus ⁊ a coniugatis. Diuisionū alia fit p negationē vt sortes est homo aut nō hō. sed non est non homo. ergo est homo. Maxia. Si aliqua duo condiuidāt aliquod tertiū: posito vno remouet reliquū. Alia autē fit nō per negationē. ⁊ hec fit sex modis. tribus per se et tribus per accidens. Prima diuisio per se est generis in species. vt animaliū aliud hō aliud brutū. Secunda est totius integralis in suas ptes vt domus. alia pars est panes alia tecta. Tertia vo est vocis i significata vt canis ali⁹ latrabil' ali⁹ piscis marin⁹. ali⁹ syd⁹ celeste Diuisionū vero per accidens: Prima est subiecti in accidentia. vt animaliū aliud sanū aliud egrū. Secūda diuisio accidentis in subiecta. vt sanoꝝ aliud brutū aliud homo. Tertia est accidentis in accidentia. vt sanoꝝ aliud calidū aliud frigidū. Locus a diuisiōe est habitudo vni⁹ cōdiuidentiuꝫ ad reliquū. vt si sortes ē animal aut ē animal rōnale aut irrōnale. Sz nō ē irrōnale. g⁹ rationale. Maxia. Posito vno membroꝝ diuidentiū in aliquo subiecto remouet reliquū. Et sil' in qualibet alia diuisiōe. Et hec de locis dicta sufficiant.

Circa hūc textū notandū est primo ꝙ post̄ auctor determinauit de locis extrinsecis ⁊ de locis intrinsecis. hic cōsequēter auctor determinat de locis medijs. Et ratio quare vltimo determinat de ipsis est ista. quia mediū nō potest cognosci sine cognitiōe extremoꝝ. ideo locus medius nō pōt cognosci. sine cognitiōe intrinseci ⁊ extrinseci. Tamē locus nō dicitur medius eo ꝙ medi⁹ inter locū intrinsecū ⁊ extrinsecū. sed dicit medi⁹ eo ꝙ termin⁹ inferēs ptim conuenit cū termino illato ⁊ ptim differt. Quid autē sit locus medius visum est prius. Et diuiditur sic. quia alius est a coniugatis alius a casibus. ⁊ alius a diuisiōe. Unde cōiugata sunt abstracta ⁊ cōcreta que ideo dicūtur cōiugata quasi sub vno iugo significatiōis posita. Important enim ⁊ significāt eandē essentiā et conueniūt in significato principali. quia abstractū significat formā

ſm ſe ⁊ ſine cadẽtia ad ſubiectũ cõcretuz vero ſi-
lam eãdẽ rẽ ſignificat. ſz hoc ẽ cũ cadẽtia ⁊ cõcre
tiõe ad ſubiectũ. Et quo ſeq̃tur q̃ arguẽdo p lo-
cũ a ꝯiugatis nõ dz arguere reſpectu eiuſdẽ p̃di
cati ſz reſpectu diuerſoꝝ. Tñ loc⁹ a cõiugatis tz
affirmatiue ⁊ negatiue dupl̃r. ſ. arguẽdo ab ab-
ſtracti ad ꝯcreta ⁊ ecõtra. Et maxia q̃ quã argui
tur ab abſtracti ẽ iſta. Si abſtractũ de abſtracto
⁊ cõcretũ de cõcreto. Arguẽdo ꝙ a cõcretis ad
abſtracta ẽ hec. Si ꝯcretũ de ꝯcreto ⁊ abſtructũ
de abſtracto. Et ad arguẽdũ affirmatiue p hũc
locũ ponunt due regł̃e. Pria ẽa p̃dicatõe abſtra
cti de abſtracto ad p̃dicatõez cõcreti de cõcreto i
oibus ẽ bona ꝯſia vt bñ ſequit. Juſticia ẽ bona:
ergo iuſt⁹ ẽ bon⁹. Scõa regula a p̃dicatõe cõcre-
ti de concreto ad p̃dicationẽ abſtracti de abſtra
cto i nõ vltiate abſtracto ⁊ i nõ p̃dicatõib⁹ p ac
cidẽs ẽ bona ꝯſia vt bñ ſequit. virtuoſus ẽ bon⁹:
ergo virt⁹ eſt bona. Ad arguendũ aũt negatiue
ponũtur due regł̃e. Pria ẽa negatione abſtracti
de abſtracto ad negatiõez cõcreti de cõcreto non
valz ꝯſia i p̃dicatõib⁹ eſſentialib⁹ ⁊ i vltiate ab
ſtractis: ſz in alijs bñ vz. Exẽplũ primi vt nõ ſeq̃
tur hũanitas nõ ẽ aialitas. g⁹ hõ nõ ẽ aial. Exẽ
plũ ſecũdi. vt bñ ſequit. albedo nõ eſt color. g⁹ al
bũ nõ eſt coloratũ. Scõa regula ẽ. a negatiõe cõ
creti de cõcreto ad negationẽ abſtracti de abſtra
cto eſt bona ꝯſia vt bñ ſequit. albũ nõ eſt colora
tum: ergo albedo nõ eſt color.

Sciendũ eſt ſecũdo q̃ caſus dicũtur

adiectiuũ, noĩs ⁊ aduerbiũ ab eo deſcẽdẽs vt iu
ſtũ ⁊ iuſte. malũ ⁊ male. Et dicũtur caſus a cado
cadis nõ q̃ vnũ cadit ab altero: ſz q̃ ãbo cadũt
ab vno tertio. ſ. ab abſtracto. vt iuſt⁹ ⁊ iuſte a iuſti
cia. Et q̃uis vnũ ꝯiugatoꝝ cadat ab altero. ſ. cõ
cretũ ab abſtracto. nõ tñ dicũtur caſus q̃ ambo
nõ cadũt ab vno tertio. Tñ loc⁹ a caſib⁹ tz affir
matiue ⁊ negatiue. affirmatiue ſic. iuſtũ ẽ bonũ
ergo q̃d iuſte fit bñ fit. Maxia. Si cõcretũ de cõ
creto ⁊ aduerbiũ de aduerbio. Negatiue ſic. q̃d
eſt iuſtũ nõ ẽ vicioſũ. g⁹ q̃d iuſte fit nõ vicioſe fit
Maxia. Si cõcretũ negeť ꝺ cõcreto ⁊ ad aduer
biũ de aduerbio. Et tz iſte loc⁹ ſolũ arguẽdo in
his q̃ ſunt oꝺinata eẽntialr ſiue ſz ſupr⁹ ⁊ i ferr⁹
Et ꝺ: hic loc⁹ a caſib⁹. q: ponũtur pl̃es caſus in
añte. ⁊ ſilr dicendũ eſt ꝺe loco a cõiugatis.

Sciendũ eſt tertio q̃ ad notificãdũz

locũ a diuiſiõe auto: ponit ſpẽs diuiſiõis dicẽs
q̃ diuiſionũ q̃dã fit p negationẽ vt aialiũ aliud
hõ aliõ nõ hõ. Alia fit p affirmationẽ. vt aialiũ
aliud rõnale aliud irrõnale. Differũt aũt diuiſi
ones tripl̃r. Pmo: q: pria diuiſio. ſ. ea q̃ fit p nega
tionẽ ſp fit i duo mẽbra tñ. alia ꝙ aliq̃n fit per
duo ⁊ aliq̃n p pl̃a. Scõo differũt q: pria fit p ĩ
mediata eo q̃ fit p ꝯdictoria iter q̃ nõ eſt mediũ.
ſcõa ꝙ nõ ſp fit inter ĩmediata. Tertio differũt
q: pria fit p oppoſita formalr. ſcõa ꝙ aliq̃n fit p
oppoſita virtualr tñ. Sz diuiſio facta p affirma
tionẽ diuidit. q: q̃dã eſt p ſe alia ẽ p accẽs. Diui
ſio p ſe ẽ tripler. q̃dã ẽ gñis i ſpẽs. vt aialiũ aliõ
hõ aliud brutũ. Alia ẽ totꝰ in tegralis i ſuas p
tes. vt domꝰ diuidit i parietẽ tecũ ⁊ fundamen
tũ. Tertia ẽ vocꝭ multiplicis i ſuas ſignificatõeſ
i. i ſua ſignificata. vt canũ alꝰ latra bilis. alꝰ pi
ſcis martꝰ. alꝰ ſydꝰ celeſte. Silr diuiſio p acci
dẽs ẽ tripler. q: q̃dã eſt ſubiecti in añtia. Alia ẽ
accñs i ſubiecta. Et alia ẽ accñs i accñtia. Et dz
diuiſio p accñs eo q̃ diuiſuz nõ ineſt p ſe mẽbris
diuidẽtꝰ ſic q̃ illa mẽbra ſint eẽntialr oꝺiata
ſub diuiſo. ſz ipa accidũt diuiſo aut diuiſuzeis ac
cidit. aut tã diuiſuz q̃ diuidẽtia ei accidũt. Et q̃
uis ſz natur⁹ diuiſio ſubiecti nõ cauſeť p diuiſi
onẽ accidẽtiũ. tñ poſſibile ẽ q̃ ad nos diuiſiones
fieri p accñtia. Tñ loc⁹ a diuiſiõe tz affirmatiue
⁊ negatiue. p q̃ pcẽſ talis regł̃a. Ab affirmatiõe
diuiſiõis vel diuiſi ⁊ vn⁹ mẽbroꝝ diuidẽtiũ de
aliq̃ ſubiecto. ad negatiõez alteri⁹ de eodẽ ſubiec
to ẽ bona ꝯſia. vt bñ ſequit. ſortes ẽ hõ. vel non
hõ. ſz ẽ bõ. g⁹ nõ ẽ nõ hõ. Ad arguẽdũ aũt nega
tiue ponũtur tres regł̃e. Pria ẽ i diuiſionib⁹ da
tis p duo mẽbra ſolũ ab affirmatiõe diuiſi vel di
uiſiõis ⁊ negatiõe vn⁹ mẽbroꝝ diuidẽtiũ ꝺ aliq̃
ſubiecto ad affirmatiõez alteri⁹ de eodẽ eſt bona
ꝯſia. vt bñ ſeq̃ť. ſortes ẽ aial ⁊ nõ ẽ irrõnalis. g⁹
eſt rõnalis. Scõa regł̃a i diuiſionib⁹ datis p pl̃a
mẽbra duob⁹ ab affirmatiõe diuiſi vel diuiſiõis
⁊ negatiõe vn⁹ mẽbroꝝ ad affirmatiõez alteri⁹
nõ vz ꝯſia. vt nõ ſeq̃ť. ſortes ẽ coloratꝰ ⁊ nõ ẽ ni
ger. g⁹ ẽ alb⁹. Tertia regula. i talib⁹ diuiſionib⁹
ab affirmatiõe diuiſi vel diuiſiõis ad negatiõem
oĩm mẽbroꝝ diuidẽtiũ de aliq̃ ſubiecto excepto
vno ad affirmationẽ illi⁹ de eodẽ eſt bona ꝯſia:
vt bñ ſequit. ſortes ẽ coloratꝰ ⁊ nõ eſt niger nec⁊
medio colore coloratus. ergo eſt albus.

Sed cõtra prędicta arguit̃ ꝓ̃ſio ſic;

ꝙ Nõ ſeq̃ť hõ eſt aial. g⁹ hũanitas ẽ aialitas. ⁊ tñ
arguit̃ p locũ a ꝯiugatis. g⁹ ꝛc. Scõo arguit̃ ſic
abſtractũ ẽ cã formalis ꝯcreti. g⁹ arguẽdo ab ab
ſtracto ad ꝯcretũ eſt locꝰ a cã formali: Tertio
ſic arguit̃. nõ ſeq̃ť iuſt⁹ ẽ liberalis. g⁹ q̃d iuſte fit
liberaliter fit ⁊ tñ arguit̃ p locũ a caſibus. ergo

talis locꝰ nō valet. Quarto arguit̄ sic. mēbra diuidētia sūt dispata sed a dispatis nō sumit̄ locus medius ergo locꝰ a diuisiōe nō est medius

Ad rationes Ad primā dr: q̄ vt dictū

est. pri⁹ locꝰ a cōjugatis nō tenet arguēdo a cōcret. ad abstracta vlr̄a abstractōe necī p̄dicatiōi bus accidentalib⁹: ꝫ solū tenet a cōcretis ad abstracta a subiecto. Ad scdam dicit̄ q̄ nō arguit̄ ab vno abstracto ad vnū cōcretū: ꝫ arguit̄ p locū a causa formali. vt dicēdo albū est: g⁹ albedo est: sed arguēdo a duob⁹ abstractis ad duo cōcreta vel econtra sumit̄ locꝰ a cōiugatis. Ad tertiā dicit̄ q̄ iustū ⁊ libale nō sūt subordinata essentialr. locus aūt a casib⁹: vt dictū ē solū tenet i his que eēntialr subordinātur. Ad quartā dr: q̄ si cōsideret̄ disparata ꝑm suas ꝓpr̄ias rōnes sic ab ipis sumit̄ locꝰ extrīsecus. si vo cōsideret̄ inq̄tū ptm cōueniūt. s. i diuisio ⁊ inq̄tū ptm differūt l. ꝑm suas rōnes ꝓpr̄ias sic ab ipis sumit̄ locus medꝰ. Et sic ta hoc loco sp̄lr añte ponit̄ diuisū vt diuisio cū vno mēbroꝝ diuidētū. Et ꝫ de locis dyaleticis dicta sufficiāt. ⁊ p ꝫis ꝺ̄ꝫ tractatu.

Incipit sextꝰ tractatꝰ de fallacijs.

Silogismoꝝ alius demōstratiuus. alt⁹ dyaleticꝰ: alius sophisticus siue litigiosus. Silogismꝰ demōstratiuus est q̄ ex p̄mis veris ⁊ imediatis est silogiat⁹ aut ex talibus q̄ per aliqua p̄ia ⁊ vera principiū siue cognitiōis sūpserūt. Dyaleticus est q̄ ex ꝓbabilibus ē silogiat⁹. Sophisticus vt diffinit̄ ab aristotele in elēchis est q̄ appet esse silogismꝰ ⁊ nō est Aut qui est silogismus sed non est

Iste est sextus tractatꝰ summulaꝝ magr̄i petri hysl. q̄ postq̄ determinauit ō silogismo dyaleti co ꝯnr determinat de silogismo sophistico. Nō ordis ē. q: silogismꝰ dyaleticꝰ est ꝑe silogismꝰ ⁊ ꝫ fieri ex vere ꝓbabilib⁹. Silogismꝰ ꝓo sophisticus ē silogismꝰ appens solū aut fit ex ꝓbabilibus appenter; sed vere ꝓbabile p̄cedit id q̄ō est ꝓbabile appenter solū: ergo silogismꝰ dyaleticus p̄cedit silogismū sophisticū. Ex quo seq̄tur: q̄ silogismꝰ sophisticus est ꝺ̄ꝫ tractatus. vt inferꝰ ꝓbabit̄. ⁊ q̄uis iste tractatꝰ vocet̄ tractatus de fallacijs nō tm̄ nō. q: fallacia ē subiectū eius. sed eo q̄ fallacia est p̄cipiū affirmatiuum silogismi sophistici. sicut. n. locꝰ dyaleticꝰ ē p̄ncipiū affirmatiū argnmēti dyaletici. sic fallacia est p̄cipiū cōfirmatiuū silogismi sophistici ꝫ dubitaret aliqs vtrū notitia sophistica sit ars. ⁊ si sit ars vtrū sit bona ⁊ vtilis. ⁊ vtrum sit specialis vel generalis. Ad primā partē respōdetur p distinctionē eo q̄ noticia sophistica pōt capi duplicit̄. Uno mō ꝓ habitu cōclusiōis argumētationis sophistice acq̄sito p talem argumētationem. ꝓpter impitiam soluēdi eā p quē habitum adheremus talī coclusioni isto modo noticia sophistica nō est ars nec̄ aliqs habituū intellectualiū enumeratoꝝ ab Arist̄. sexto. et hꝰ coꝝ. Sed est habitus erroneus alicui talium habituū cōtrarius. Secūdo potest capi noticia sophistica ꝓ quoddā habitu p quē scimus subtilr cōponere argumētatiōes sophisticas. ⁊ p quem etiā ex ipis cōpositis faciliter ⁊ subtiliter diuisolui mus quicq̄d habet de silogismo sophistico ⁊ eiꝰ potētia. ⁊ sic noticia sophistica ē ars seu noticia intellectiua ⁊ ita capit̄ in p̄nti tractatu. Ad se cūdam partē dubiꝰ respondet̄ q̄ ars sophistica ꝑm se est bona eo mō quo dictus est immediate. nō potest applicari ad malū finē sed hoc ex malitia habētis eā. sicut scientia decretoꝝ est bona ꝫ se. ⁊ nō q̄nq̄a a malis iuristis ad malū finē applicat̄. Ultra dicit̄ q̄ ars sophistica est valde vtilis tam sapiētiꝰ q̄ ignorāntibus. sapiētibus quidē ne argumētatiōibus sophisticis inuoluti a via veritatis cogātur discedere. q: vt ait Arist̄. tam sapientes q̄ ignorātes p istā artem a sophistis redarguūtur. Utilis est etiā ignorātibus gloriaꝝ ex sua disputatiōe q̄rentibus. q: illi qui sūt exp ti in ista scia ⁊ in aliꝭ scietijs sunt ignorātes per istā artē p̄nt appere sapientes in oīb⁹ arte ⁊ scia.

Ad tertiā p̄m dubij nō dicit̄ q̄ ars sophistica est gñalis q̄tū ad vsū. vt satis p ꝫ p Arist̄. q̄rto methaphisice dicēte: q̄ methaphisica dyalectica ⁊ sophistica circa oīa. Sed sophistica docens cōponere argumētatiōes sophisticas in aliꝭ scientijs est specialis ⁊ nō generalis.

Sciendū est p̄io: q̄ silogismꝰ in cōi

diuidit̄ in silogismū dyaleticū demonstratiuū ⁊ sophisticū. ⁊ hoc facit auto: vt elicea mēbra de q̄ est ad ꝓpositū. Et etiā. quia silogismus sophisti

aus est quedã obliquitas ⁊ priuatio veri silogis/mi. ideo cõuenienter ponũtur diffinitões alio⁊ silogismo⁊ vt ex cõsequenti veniamus in cogni/tionem silogismi sophistici: quia priuatio habet cognosci per habitum. Et predicte diuisiõis sic habetur sufficientia. Quia oñis silogismus fit in materia necessaria vel ꝓbabili. si primũ: sic ẽ silogismus demõstrativus. si scdz: hoc est dupli/citer: q⁹ vel fit in materia necessaria ⁊ simplr. ꝓ/babili ⁊ sic est silogismus dyaleticus. vel apparẽ ter ũm ⁊ sic est sophisticus. Et hec diuisio q̃tũ ad aliquã sui partẽ est gñis in suas spẽs. Et q̃tũ ad aliã est diuisio equiuoci in sua equiuocata: vt si diuideretur aĩal per rationale vel irrationale ⁊ animal pictuz. Silogismus enĩ dr vniuoce de si/logismo demõstrativo ⁊ dyaletico ⁊ equiuoce d illis duobus ⁊ de silogismo sophistico simr. Si/cut enĩ aĩal pictum nõ est animal nisi equiuoce. sic etiam silogismus sophisticus peccans in for/ma non est silogismus nisi equiuoce ⁊ ꝟz quid et de isto magis alias videbitur.

**Sciẽdũ est secũdo: q⁹ silogismus de/monstrativus est ex primis veris ⁊ imediat⁹ silo/gizatus aut ex talibus q̃ ꝓ aliqua ꝑña vera ⁊ im/mediata p̃cipiũ siue cognitiõis sumpserũt. In hac aũt diffinitõe subintellr silogismus loco ge/ner⁹. Et dr ex primis ver⁹ ad excludendũ silogis/mũ sophisticũ peccantẽ in materia: Et residuuz ponit ad differentiã silogismi dyaletici ⁊ sophi/stici peccãtis in forma. Et q⁹ dupler est gen⁹ de/mõstrativus. iõ ibi ponunt due pticule. Quedã enĩ est demõstratio ꝓpter quid q̃ est potissima. ⁊ sila ꝓcedit ex primis veris ⁊ imediatis. i. inde/mõstrabilibus. ideo hec pticula ponitur in pdi/cta diffinitiõe. Dicũtur aũt prima vera que p se/ipa fidẽ habẽt. i. cognoscũtur cognitis significa/tionibus terminoꝝ sicut sunt principia indemõ/strabilia. Aliavero est demõstratio nõ potissima q̃. s., ꝓcedit ex veris: sed nõ ex primis ⁊ imediat⁹: q⁹ ꝓcedit ex demõstrabilibus ⁊ ex his quoꝝ co/gnitio ab aliꝭ principijs descẽdit. ideo ponitur in diffinitiõe aut ex talibus que ꝓ aliqua prima vera ⁊ immediata principiũ siue cognitiõis sum/pserũt. Sed silogismus dyaleticus est q̃ ex ꝓba/bilibus est silogizatus. Per hoc q dr ex ꝓbabi/libus ex cludit silogism⁹ sophisticus ⁊ demõstra/tiuus. sophisticus q̃dẽ peccãs in materia põt ẽt ex cludi ꝑ gen⁹ diffiniti. Per hoc aũt q̃ dr silogi/zatus ex cludit silogismus peccãs in forma. Et q⁹ in diffinitõe silogismi dyaletici dr q̃ ꝓcedit ex ꝓbabilibus. ideo rõne huius diffinit ꝓbabile ⁊ Et est illud qd̃ videtur oibus vl pluribus vl ma/rie sapiẽtibus. Silogismus sophisticus est q̃ est appens silogismus ⁊ nõ exñs. In oi aũt silogis/mo sophistico est duplex causa appentie ⁊ cã de/fectus. ⁊ rõne prime cause dr appens. ⁊ rõne se/cunde dr nõ exñs. Et diffinitur sic ab Aristo. si/logismus sophisticus est q̃ ex appentibus silogi/zat ⁊ ex ꝓbabilibus aut ex appentib⁹ est appens. In qua diffinitione ponũtur tres particule ꝑ qs tãgitur triplex silogismus sophisticus. s. peccãs in forma. ⁊ peccãs in materia. ⁊ peccãs in mate/ria ⁊ forma silr. Ex̃i silogismus sophisticus pec/cãs in forma est q̃, ꝓcedit ex ambabus p̃missis ve/ris: ꝟ idebite dispositꝭ in mõ ⁊ figura: vt cũ argu/eretur minore negatiua vl maiore ꝑticulari ĩ pri/ma figura. Silogismus, ꝙ peccãs in materia ẽ qui, ꝓcedit ex p̃missis falsis dispositꝭ ĩ debita for/ma silogismi. Sed silogismus peccans in mate/ria ⁊ forma simul est qui, ꝓcedit ex aliqua p̃missa falsa vel est indebita forma silogismi.

**Sciẽdũ ẽ tertio: q⁹ silogismus sophi/sticus est subiectũ huius sciẽtie, pbat: q⁹ ei conue/niũt ꝺditões subiecti attributõis. ergo est subie/ctũ. añs ꝓz ꝓio: q⁹ de ipso supponit q̃d est ⁊ q⁹ est Scdo q⁹ de ipso demõstrãtur passiões ꝑ qs q̃d est ipsius. Et g⁹ q⁹ oña cõsiderata in hac scia hñt reductões ⁊ attributões ad ipsuz. ⁊ põt ĩ hac sciẽ/tia fieri tal demõstratio. ois silogismus q̃ silogi/zat ex appentib⁹ aut ex ꝓbabilibus vl ex appen/tib⁹ ẽ appens est gñatiuus deceptiõis. silogism⁹ sophisticus ẽ hmõi. g⁹ silogismus sophisticus est gñatiu⁹ deceptiõis. Et si obꝺicit silogism⁹ sophi/sticus est priuatio veri elẽchi. ꝟz eadẽ ẽ scia priua/tiõis ⁊ hitus. g⁹ ꝺcit q b scia nõ ẽ distincta a ꝺo elẽ/cho ⁊ ꝙ añs male dictũ est q̃ silogismus sophisti/cus est b subiectũ ⁊ q de ipo ẽ scia. Ad obiectões/rñdẽt q̃ silogismus sophisticus nõ ẽ pura priua/tio veri elẽchi: sed ẽ aliqd̃ ens positiuũ qd̃ nõ est tale q̃le appet. q⁹ appet eẽ dispositꝭ in mõ ⁊ in fi/gura ⁊ nõ est ⁊ appet ꝓbare ꝛclusionẽ suã ⁊ nõ est, pbãs. ⁊ sic est aliqd̃ positiuũ q̃uis habeat pri/uationẽ annexã: q⁹ vnũ cõtrariũ includit priua/tionem alterius. Et quo patet q̃ nõ opponitur vero elẽcho priuatiue: sed potius cõtrarie. Et si replicetur sic. oppositoꝝ eadem est disciplina: er/go sophistici ⁊ veri elenchi erit eadez disciplina. Respondetur concedendo q̃ oppositoꝝ eadez est scientia communis non tamẽ specialis: ergo tã de vero elencho q̃ de silogismo sophistico est

logica: ⁊ tamē de ipsis sunt scientie spāles distincte que sunt partes logice. Silogismus autē sic p̄ positicus p̄t capi dupl̄r. Uno⁹ p̄cie ītērōaliter. s. p̄ oīone cōposita ex p̄missis falsis aut aliq̄ earū vel ī debite dispositi, ī mō ⁊ ī figura. ⁊ sic nō ē subiectū huius scie cū sit q̄d cōplexus. Alio mō capit scē ītērōaliter, p̄utēnde scda fūdata ī hmōi cōple xo: ⁊ de ipo denoīatiue p̄dicat. ⁊ sic de ipo est scia huius libri tā q̄ de subiecto, ppio ⁊ adeq̄to. Et si arguat de subiecto cuiuslibet scie dz suppōi. s. q̄d ē ⁊ q: ē. Sz Arist. ppio elēcho⁹. pbat silogismū sophisticū eē. g⁹ scia ex silogismo sophistico nō est subiectū huius tractat⁹. Ad ꝟ rndet vno mō sic. q̄ nō opz sp̄ suppōere subiectū eē, sic: q̄ nullo mō pbetur eē. p̄t. n. pbari eē p aliq̄ cōia q̄uis nō poss̄et subiectū eē, pbari p. ppria principia illi⁹ scie cuius ē subiectū. cū enī subiectū debeat eē principiū ī scia nō p̄t, pbari p aliq̄ prioza ptnēntia illi scie. si tm̄ nō sit manifestū ipm eē nihil, phibet ipz, pbari p̄ principia cōia ⁊ p suadē ipm esse p aliq̄s silitudines. mō ꝟbus ꝟ mō, pbat silogismū sophisticū esse ⁊ nō p, ppria principia huius scientie. Aliter ab aliis dr̄ q̄ ꝟbus non, pbat silogismū sophisticum esse. sed, pbat aliquem silogismū sophisticū esse apparentez ⁊ deceptoꝛem.

Sz cōtra p̄dicta arguit⁹. Prio sic. In hac diuisiōe nō ponitur silogism⁹ tētatiuus: nec silogism⁹ falsigraphus. ⁊ tm̄ sūt silogismi ab aliis distincti. ergo diuisio ē īsufficiēs. Scdo arguit⁹ sic. silogism⁹ dyaletic⁹ aliq̄n̄ p̄cedit ex necessariis ergo diffinitio ei⁹ nō ē bona. Tertio arguit⁹ sic de nō ente: nō ē scia: ꝟ silogism⁹ sophistic⁹ est nō ens: q: dr̄ q̄ ē appens ⁊ nō ens. g⁹ d ipo n̄ ē scia

Quarto arguit⁹ sic. si de silogismo sophistico est ꝟ scia illa erit sophistica ꝟ sophistica: scia nō est scia: ergo de ipso nō est scia. Et cōfirmatur: q: sophista nō est sciens. ergo sophistica nō est scientia.

Ad rōnes. Ad p̄ma dicit⁹ distingue do maio: ē vel formaliter ⁊ er̄ ste ⁊ sic p̄ceditur: vel ꝟtualiter ⁊ tā q̄ ptēta sub mēbris silogismi dispo/ nit⁹ ⁊ sic negat⁹. nō em̄ ab eis distinguūtur ex pte materie nec ex pte forme q̄uis ex parte finis. finis. n. silogismi tētatiui ē sumere ex pimentū de scia rndenti. Et est silogism⁹ tentatiu⁹ q̄ ex his q̄ vident rndenti silogizat. Silogism⁹ ꝟo falsigraphus est q̄, pcedit ex p̄ncipiis, alicui⁹ scie male intellect. Ad scdaz dr̄ q̄ q̄uis silogism⁹ dyaleticus aliq̄n̄, pcedat ex necessariis tm̄ illa nō accipiūtur vt necessaria: ꝟ vt, pbabilia. Ad tertiā dr̄: cōcedē do maio: ē q̄ d nō ente simplr̄ nō ē scia. Et ad mino: ē dr̄. q̄ silogismus sophistic⁹ nō est nō ens. imo est ens: ꝟ nō tale q̄le appet. appet enī esse silogism⁹ bonus: ⁊ nō est bon⁹ silogism⁹. sic aliq̄ appent pulchra ⁊ nō sūt pulchra. ⁊ tm̄ nō sūt nō entia. ꝟ sunt nō entia talia q̄lia appeat. Ad q̄rtā dr̄ q̄ aliq̄ scia p̄t dici sophistica dupliciter. Uno mō intrinsece ⁊ formal⁹ sic. q̄ appent ee habit⁹ sciētific⁹ ⁊ nō est. ⁊ sic scia sophistica nil aliud ē, q̄ habit⁹ acq̄sit⁹ de cōclusiōe ullata p silogismū sophisticū. ⁊ tal⁹ nō est scia nec ꝟ illa sophistica est scies. Alio mō p̄t dici aliq̄ scia sophistica extrinsece. ⁊ obiective: q: s. ei⁹ obiectū ē silogismus sophistic⁹ ⁊ tūc tal⁹ notitia acq̄sita d illo obiecto p ei⁹, ppria p̄ncipia est scia. ⁊ illa vocat sophistica docēs: q̄a p talē habitū nos scimus cōponere silogismos sophisticos ⁊ eos dissoluere. ⁊ sic sophistica dicta a tali notitia sophistica docente est scientia.

Disputatio est actus silogisticus vnius ad alterū ad aliq̄d ꝓpositū ostendendū. Disputationis quatuor sunt spēs. s. doctrinalis, dyaletica, tētatiua et sophistica. Disputatio doctrinalis est que silogizat ex propriis p̄ncipiis vnius artis q̄z discipline: et non ex his que videntur rndenti: Et huius disputationis instrm̄ est silogismus demōstratiuus. Disputatio dyaletica est que ex pbabilibus silogizat ⁊ est collectiua ōdictionum. Et eius instrm̄ est silogismus dyaleticus. Tētatiua vero disputatio est q̄ silogizat ex his q̄ vident rndenti, ⁊ necesse est eum scire qui se simulat habere sciam. Huius aūt disputationis instrm̄ est silogism⁹ tentatiu⁹. Silogism⁹ tentatiu⁹ est qui p̄cedit ex his que vident rndenti. Disputatio sophistica est que p̄cedit ex his q̄ videntur, pbabilia et non sunt. Huius autem disputatiōis instrumentū est silogismus sophisticus.

Digitized by Google

Circa hūc tertū notādū est pmo q̄ posita diffi
nitōe silogismi sophistici ꝛ dicta eius ab aliis silo
gismis, ꝓnr auto⁹ determiat de cā finali eⁱ⁹ ostē
dēdo quō ordiāk ad quācz methas sophistice di
sputatōis. Et q⁹ silogism⁹ sophistic⁹ ordiāk ad di
sputatōes sophistīcā imediate ꝛ mediate illa or
dinak ad ipas methas, iō pr⁹ videdū ē de disput
tatōe ꝑ de methis. Et pmo sic diffinit disputati
onē. Disputatio ē act⁹ silogistic⁹ vni⁹ ad alterꝝ ad
aliqd, ppositū oñdēdū. In qua diffinitōe ponit
actus loco gñis. Et i ipa ꝗnꝫ tāgūtur requisita
ad disputatōes. s. oppositio rñdētis. act⁹ disputā
di. discursus silogistic⁹ qui ē instrm q̄ fit disputa
tio. ꝛ finis disputatōis q̄ ē oñdere aliqd de aliq̄.
q⁹ oē agēs a ꝓposito agit pp finē. Et diuidit di
sputatio i cōi in ōtruo⁹ spēs. s. in doctrīalē. dyale
ticā. tētatiuā. ꝛ sophisticā. Cuius diuisionis fic
hētur sufficiētia. Q⁹ omis disputatio fit pp ali
quē finē. aut ergo ille finis pp quē fit est sumere
exprimētū de hītu genito ꝛ causato. ꝛ sic ē disput
tatio tētatiua. Vel fit ad ghandū hītū ꝛ hoc du
plr. q⁹ vel ad generādū hītū erroneū appentē ꝛ
nō exīstez. ꝛ sic ē disputatio sophistica siue litigi
osa. vel fit ad generādū verꝝ ꝛ hoc ē duplr. q⁹ vel
talis hīt⁹ ē firm⁹ ꝛ sine formidine de oppositō ꝛ
sic ē disputatio doctrinalis q̄ est ghatiua scie. vel
fit cū formidie de oppositō ꝛ dubitatōe quadā ꝛ
sic est dyaletica q̄ est generatiua opinionis.

Sciēdū ē scdo q⁹ iste quat uor disput

tatōes ꝓdicte duplr differūt. s. ex pte instrōz qui
b⁹ exercētur ꝛ ex pte finiū qui a disputatōib⁹ in
tēdunt. Ex pte instrōz sic differūt: q⁹ disputatio
doctrialis exercet⁹ p demōstratōes. ꝛ dyaletica p
argumētiōes dyaleticas. ꝛ tētattua p argumen
tatōes tētatiuas. ꝛ sophistica siue litigiosa p ar
gumētiones sophīticas siue lttigiosas. Et di
sputatio rhetorica reducit⁹ ad⁹ disputatiōez dyale
ticā. q⁹ sm Aristo. rhetorica ꝛ poetria sunt ptes
dyaletice. Scdo differūt ex pte finiū q⁹ disputa
tio doctrialis ordiāk ad generādū sciaz de aliq̄
cōclusiōe in discipło. ꝛ ī ista disputatōe opponēs
scz docto⁹ vel magr⁹ ꝛ rñdēs. s. discipl⁹us eūdē fi
nē intēdūt. s. ghiare sciaz ī discipło. iō sic diffinit⁹.
Disputatio doctrialis ē q̄ ex ꝓpīis ꝓncipijs alī
cuⁱ⁹ scīe silogizat ꝛ nō ex his q̄ videtur rñdenti.
Ex q̄ pz q⁹ ad generādū sciam ī aliq̄ duo reqūrun
tur. Primū est q⁹ pcedat ex ꝓpīis ꝓncipijs scie.
Scdm est q⁹ addiscēs ea credat q̄ sibi dicūtur: q⁹
nō ghiaret scia in audiēte nisi assentiret ꝟbis q̄ si
bi dicūtur. nūq̄. n. ꝓncipia ghiant sciaz ī aliq̄ nisi
ille ī quo scia apta nata ē ghiari assentiat ipīs pri
cipijs. ꝛ hec duo tāgūtur in ꝺdicta diffinitione.

Sz disputatio dyaletica ordiāk ad generādum
opinionē de q̄sito seu de ǫstiōe q̄ ī medio dispu
tatiōis adducit. Et dz sic fieri: q⁹ opponēs ꝛ rñ
dēs accipiāt ptes ꝺdictoriās ꝛ vterq̄z ꝑbet suā p
tē p rōes, pbabiles ꝛ soluat rōes in oppositū ad
ductas. Deide istis captis opponēs ꝛ rñdēs pñt
cōpare admuicē rōes vni⁹ ptis ꝺdictiōis rōibus
alterius ptis. ꝛ sic⁹ solutōes solutiōib⁹. Et tā dē
debēt acḡescere illi pti q̄ ex rōibus fortioribꝰ ro
borāk. Et diffinit⁹ disputatio dyaletica. Est q̄ ex
ꝓbabilib⁹ ē collectiua ꝺdictōis: q⁹ ex ꝓbabilib⁹
pōt arguī ad vtrāq̄ ptē ꝺdictōis. iō ipa dr colle
ctiua ꝺdictiōis: q⁹. l. p eā vtraq̄ ps ꝺdictiōis, ꝓ
bari pōt. Sz disputatio tētatiuak ordīna ad hñ
duz expīētiā de sciā vel ignorātia rñdētis. Et sic
diffinit⁹ disputatio tentatiua. Est q̄ ex his q̄ vi
dētur rñdēti silogizat. Et necesse ē eū scire qui si
mulat se hre sciam. q⁹ disputatio tentatiua vt di
ctū est ordiāk ad sumēdū exprimētū de scia rñdē
tis. Tale aūt exprimētū nō pōt sumi nisi arguē
do ex his q̄ vident rñdēti, ꝓbabilia. Et q⁹ hmōi
exprimētū mariē dz sumi circa cōia q̄b⁹ ignora
tis ignorātur ꝛ ꝓpria. iō ipa pcedit ex his q̄ vi
dētur sciri ab eo qui videt hre sciam.

Sciēdū ē tertio q⁹ disputatio sophi

stica ordiāk ad appentē sciam. ita. s. q⁹ hāc sciaz
sophisticā ducere nititr rñdētez ad aliquā methā
appēter p argumētatōez sophisticā. Et in ꝯtum
ipse rñdēs nititr oñdere opponētez nō adducere
ad oppositū suā rōem eā soluēdo appēter. iō fi
nis eⁱ⁹ nō est vt sit sapiēs: sz vt appeat sapiēs ī ꝺ
q⁹ exercet opa sapientis. Et diffinit⁹ sic. Disput
tatio sophistica ē q̄ ex appētibus ꝛ nō exīstibus
silogizat. Et rō h⁹ diffinitiōis ē. q⁹ ipa ordiatur
ad generādū sciam appēter in opponēte ꝛ decep
tiōez ī rñdēte. hoc aūt nō pōt fieri nisi ex appē
tib⁹. ergo ꝛc. Ihī sunt duo opa sapientis. Primū
scz nō mētiri de his q̄ nouit. ꝺ Nā sapiēs dz ꝓpo
nere, ppōes veras ꝛ eas substinere ꝛ cōfirmare
rōibus. Scdz op⁹ ē mētiente posse manifestare
l. q̄ possit soluere rōes sophisticas. Ihī sophisti
ca sic diffinit⁹. ē vir copiosus ab appēti sapia ꝛ nō
exīstēte eo q⁹ talis sophista hz exercere appenter
opa sapiētis. iō dicit Aristo. pmo elēchoꝝ q⁹ qui
busdā magis ope ꝑciuz ē nō esse ꝛ videri q̄ esse ꝛ
non videri cuiusmodi est sophista.

Sed cōtra predicta arguit⁹ pmo sic:

Disputatio aliqn ē act⁹ ēductiu⁹. ꝑ. l. qñ fit ꝑ ēducti
onē ꝛ entimematic⁹ qñ fit ꝑ entimema. ergo ma
le dr q⁹ disputatio ē actus silogistic⁹. Scdo ar

gnik sic. Disputatio sophistica fit ad gñandū deceptionē in rñdēte: ergo ipsa nō fit ad ostēdēdū aliqd ꝓpositū. Tertio arguit sic. nō pōt fieri habere opinio de duob⁹ ꝑdictorijs: sed disputatio dyaletica est gñanua opinionis: ergo ipsa nō est ꝑtradictionis collectiua. Quarto sic arguitur. aliq disputatio est rhetorica ⁊ tñ nō cōtinet sub aliq istoꝝ mēbroꝝ. ergo diuisio est nulla.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ quis disputatio aliqñ fit p inductionē vl̄ p entimēma tā q̄ imperfectū tñ fit solū p silogismū tā q̄ imperfectū ad qd oīa alia instrā p q̄ fit reducūt. Ad secūdā dicit q̄ quis disputatio sophistica fiat ex ꝑnīs ad gñandū deceptionē in respōdēte: tñ primo ordinat ad cōcludēdū aliqd cōtra respōdentē qd est aliqd ꝓpositū oñdere. Ad tertiā dicit q̄ disputatio dyaletica nō dicit collectiua ꝑtradictionis: sic q̄ fit ⁊ semel faciat opinari ꝑdictoria: sed q̄ ipaꝝ vtraq; ps ꝑdictionis dyaletice pōt ꝓdicari. Et q̄uis nullus simil ⁊ semel habeat opinionē de duab⁹. tñ pōt habere dubitationē de ipis. Ad quartā dicit q̄ disputatio rhetorica ꝓtinetur sub disputatione dyaletica.

Silogism⁹ sophistic⁹ ordiat ad q̄nq; methas q̄ sūt redargutio. falsū inopinabile. soleocism⁹. ⁊ nugatio. Est aūt metha icōueniēs qdā ad qd opponēs sophista nitit videri ducere rñdēte. Redargutio ē ꝑnegati accessio vl̄ pcōcessi negatio i eadē disputatiōe vi argumētatōis fcā. vñ nisi vi argumētatōis hoc q̄s faciat nō ꝓpt hoc erit redargut⁹. Silr nec in diuersis disputatiōib⁹. Falsū vt hic sumitur est manifeste falsū. Nā si sophista ducat rñdēte ad falsū occultū nōpt hoc assequi sui finē. Inopinabile ē qd est ꝑtra opionē oīm vl̄ plūm vl̄ maxie sapiētū vt mrez ñ diligere filiū. Soleocism⁹ ē vitiū i cōtextu ptiū oratois ꝑtra regulas artis grāmatice actū: vt vir mea. Nugatio est vnius et eiusdē ex eadez ꝑte iutilis repetitio: vt hō currit. dico aut ex eade ꝑte: q; si in diuersis ptibus idē repetat nō esset nugatio: vt hō est homo. risibile est risibile. Dico aut inutilis repetitio q; si idē repetatur ad maiorem expressionē laudis affectiōis vel virtutis nō esset nugatio: vt deus deus meus. latro latro quo vadis. Iesu autem quis fines vlterius non ordinātur ad vnum finem principalē qui est appens sapientia ⁊ nō existēs. Sophista aūt nō ducit ad istos fines suū respōdentē nisi per eos deueniat ad vltimū finē principalē qui est appens sapientia. Et cū quilibz debet premeditari suū finē: ideo determinatio finium debet precedere determinationem fallaciarū. Fallacia est idoneitas decipiendi facies credere de ente q̄ sit non ens ⁊ de non ente q̄ sit ens mediante fantastica visione.

Circa hunc textum notandum est primo q̄ consequenter. auctor determinat de methis que sunt fines disputatiōis sophistice. Et primo diffinit sic methan. Metha est inconueniens ad quod opponēs sophista nitit videri ducere respōdētē. Et capit hic matha transumptiue. p quadā similitudine ad methā ꝓprie dictā. Metha. n. ꝓprie dicta est terminus alicui⁹ spacij. Et dicit a metior metiris q; ꝑtm tale spaciuz metimur. Silr est in disputatione sophistica. Metha. enim est termin⁹ vltra quem non procedit disputatio. Postq̄ enim respondens ducit⁹ est ad aliqd inconueniens per opponētem vere vel apparēter cessat disputatio sophistica. Et dicitur in diffinitiōe methe nitit videri ducere respōdentē eo q̄ sophista magis appetit non esse sapiens ⁊ videri q̄ esse ⁊ non videri ideo sibi sufficit q̄ videatur ducere respōdentē ad inconueniens. Et sunt quinq; methe. s. redargutio. falsuz. inopinabile. soleocism⁹. ⁊ nugatio. Cui⁹ diuisio

nis sic dr sufficiētia: q; ois metha est incōueniēs vel ergo illud incōueniēs se tenet ex parte rei vl ex pte sermonis. si ex pte rei ß ē duplr. q; vel sctm net ex pte rei absolute. ⁊ sic ē falsuz. vl respectue ß est duplr: q; vl sumit p respectū ad dicta rīdēt; ⁊ sic est redargutio. vel p respectū ad opponentē vel eo; ꝙs videtur in seq̄ rīdēs i doctrīa sua ⁊ sic est inopinabile. Si ex pte sermonis ß est duplr. vel se tenet ex pte subē ei⁹. ⁊ sic est nugatio. vel ex parte suo; actuum ⁊ sic est soleocismus.

Sciēdū est secūdo: q; redargutio est p̄cōcessi negatio vel p̄negati concessio: vt argumētatiōis ⁊ i eadē disputatiōe. fit. n. redargutio qñ rīdens negat illud qđ p̄ius cōcesserat. vel cōcedit qđ p̄ius negauerat. Et dr vi argumētationis: q; si aliqs in eadē disputatōe p̄cedat volūtarie duo p̄dictoria tm. ppr ß nō dr cē redargutus. Et dr in eadē disputatōe: q; si nō eadē disputatione cōcedat vnū p̄dictoriū ⁊ in alia reliquū non tm dr duci ad metha redargutionis. Sz metha falsi ē manifeste falsi p̄cessio vt si ꝙs p̄cedat ignē nō ee calidū. Et dr manifeste falsi q; cedat falsū obscurū nō videt icōueniēs assistēt⁹ nec rīdēs deduceret ad metha. p ß opponēs sophista acq̄rit sapia; apparēte. Et q̄ sequit q; tuis q̄cūq; redargut⁹ cōcedat falsum nō tm sp ducit ad metha falsi: q; talis nō sp concedit manifeste falsum eo q; aliqñ vtrūq; p̄dictoriu; est obscur. Sz iopiabile dr qđ est p̄ opinionē oīum vel pluriū vel magrime sapientū vel eo; quos rīdens misequitur. Et est metha inopinabilis cōcessio alicui⁹ talis inopinabilis. Tm si rīdens p̄cedat aliqđ qđ est p̄ opinionē assistētiū aut eo; ꝙs ipe iseq̄tur i arte ⁊ doctrina ducit ad metha iopinabile. Et q̄ sequitur q; aliquādo possunt duci ad metham inopinabilis concedendo verum eo q; aliquod verum potest esse p̄tra opinionē qui assistunt i rīdēti. Soleocismus est vitiū in cōtextu partiū oratonis p̄ regulas artis grāmatice factū: vt si dicat vir mea. spōsa meus. Et metha soleocismi ē concessio huius nois oratōnis. Et ptinet ß metha ad grāmaticū in qtū reph̄endit p grauitatē oratōnis ad sophistā vero in qtuz ipedit veritatem p̄pōnis: Barbarismus aūt nō ē vna metha eo q; metha est incōueniens qđ pōt p̄cludi p̄ rīdentē barbarismus aūt nō pōt cōcludi eo q; fit in sīs ⁊ syllabis. Sed nugatio est vni⁹ ⁊ eiusdem in eadē pte inutilis repetitio: q; si in diuersis ptibus idē repeteret nō p ß esset nugatio: vt cum dr homo est homo. ⁊ dr inutilis q; si fieret cā laudis vel vituperij non esset ibi nugatio: vt cum dicitur de⁹ de⁹ meus:

Sciēdū ē terno: q; hic p̄hr auto: determinat de fallacijs p̄m quas formāt⁹ silogismi sophistici. sed añ q̄ auto: determīat in spāli ō singul fallacijs. p̄cio diffinit fallaciam in cōi dicens. Fallacia est ydoneitas decipiendi faciens credere de non ente q; sit ens. ⁊ de ente q; sit non ens mediāte fantastica visione. Et quo p; q; cuiuslibet fallacie duplex est cā. s. cā apparētie ⁊ cā defect⁹. Per ß q; dr ydoneitas decipiēdi tā gīc cā apparētie ⁊ p residuū tā gīc cā defect⁹. Tm cā apparētie ē q̄ mouet ad credēdū qđ nō ē. Cā defectus est q̄ falsificat credulū. Et dr mediāte fantastica visione: q; qñ aliqs decipit p fallaciā tūc apparet sibi esse qđ nō est: vel non esse qđ est. Et sic mouetur ad credēdū aliquid esse tale q̄le nō est. Et sic fātastica visio est apphēsio alicuius apparētis ⁊ nō existētis tale q̄le apparet. Alif aūt potest diffiniri fallacia: q; ē deceptio ip̄eriti in arte sophistica pp ignorantiā art⁊ sophistice. Tm ars sophistica marie valet ad duo. s. ad bñ ⁊ faciliter argumenta guēdū sophistice. ⁊ ad bñ ⁊ faciliter argumenta sophistica soluēdum. Jō si ꝙs fallatur p̄ argumētū sophisticū hoc erit. ppter ignorantiā hui⁹ art⁊ Et his infertur vnū corelariū q; fallaciae ē q̄dā notitia exīs subiectiue in aīa nostra alicui⁹ principij silogismi sophistici cōfirmantis silogismo sophistico apparēter p quā notitiā scimus ipsa argumēta sophistica cōponere. Tm sicut loc⁹ dyalecticus diuiditur p locū maximā ⁊ locū differētia maxime sic ⁊ locus sophisticus siue fallacia. Tm locus sophisticus maxima est ꝓpositio falsa q̄ nulla alia falsa magis appet ꝥa ⁊ hoc i suo genere sicut i fallacia equocatōis. Locus maxima est iste. ois dictio actualiter hz vnū significatuz. Locus ꝥo dr̄a marie ē quo vna maxima sophistica differt ab alia. Tm in disputatiōe sophistica duo sunt a q̄bus pōt sumi cā apparentie. scz res de q̄bus disputat quaz multotiēs habitudines ignorant. ⁊ dictiōes vl voces p q̄s fit disputatio sunt etiam causa apparentie: q; aliquis credit q; sicut vox est vna q; etiam significatum sit vnum.

Sed contra predicta arguitur. Primo sic. Nullū incōueniens est finis alicuius cū omnis finis habeat rōnē boni. Sz metha ē finis disputatiōis. ergo metha nō ē incōueniēs: Secūdo arguitur sic. non loqui est metha disputationis sophistice ⁊ tamen nō est hic enumerata. ergo diuisio est insufficiens. Tertio arguitur sic. omne manifeste falsuz est inopinabile: ergo metha falsi nō distinguit a metha inopinabilis.

Quarto arguit sic. ipossibile ē credere de nō ente q̄ sit ens. g⁹ diffinitio fallacie est mala. añs p̄z: q̄ ipossibile est credere q̄ ens sit non ens.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ oīs finis dr̄ hr̄e rōnez boni vere vel apparēter: mō lz inconueniēs nō hēat rōnez boni simplr. hz tñ rōnez bōi appenf q̄ opponēs sophista acq̄rit vanā gl̄iam ⁊ appentē sapiam. Ad scōaz dr̄ q̄ nō loq̄ nō est metha spālis: sed ille q̄ ducit ad hō q̄taceat dr̄ duci ad eādē methā ad quā duceret si loq̄ret. Ad tertiā dr̄ q̄ lz manifeste falsū ⁊ īm opinabile aliq̄ mō sint idē: tñ iopinabile est magis cōe. ⁊ ēt differūt formalr: q̄ aliq̄d dr̄ falsū rōne rei significate. q̄ñ. s. nō ē ita a pte rei sic̄ significat. hz dr̄ iopinabile respectu audiētiū. q̄ñ. s. audiētes opināf oppositū illi⁹ esse verū q̄n rīdens dicit. Ad q̄rtā dr̄ q̄ añs pōt hr̄e duplicē sensū vn⁹ est. hec, oppositio est ipossibilis aliq̄s credit q̄ ens sit nō ens ⁊ sic añs est vera. Alius sensus est de aliquo de quo verū ē dicere q̄ ens nō est ipossibile est credere q̄ sit ens. ⁊ sic in isto sensu diuisionis antecedens est falsum.

Fallacie sunt tredecim quarum sex sunt in dictione. ⁊ sep̄tem extra dictionem. In dictione sunt equiuocatio. āphibologia: cōpositio: diuisio: accentus et figura dictionis. Et sep̄tem extra dictionez sunt accīs. p̄m quid ad simplr. ignorantia elēchi. petitio principij. consequens non causa vt causa p̄m plures interrogationes vt vnam. Quod autem sint sex in dictione p̄obat Aristo. inductione et silogismo. Inductione sic. Equocatio fit aliquo istorum sex modorum: Amphibologia fit aliquo istorum sex modorum. ⁊ sic de alijs. ergo omnis fallacia in dictione fit aliquo istorum sex modorum. Silogismo sic. omnis deceptio facta ex eo q̄ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus fit aliquo istorū sex modorum. Sed omnis fallacia in dictione fit ex eo q̄ in eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus: ergo omnis fallacia in dictione fit aliquo istorum sex modorum: Iste silogism⁹ est in primo modo p̄me figure. Probatio maioris omis multiplicitas dictiōis fit aliquo istorum sex modorum. Sed omnis deceptio facta ex eo q̄ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus. fit ex multiplicitate dictionis vel orationis: ergo omnis deceptio facta ex eo q̄ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus fit aliquo istorum sex modorum. Et hec fuit maior: Probatio minoris. omnis multiplicitas dictionis fit ex eo q̄ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus. Sed omnis fallacia in dictione fit ex multiplicitate dictionis vel orationis ergo omnis fallacia in dictione fit ex eo q̄ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significamus: Et hec fuit minor. Et isti duo silogismi sunt in primo modo p̄me figure. Sciendum autem vt vult Alexander in commento supra libum elenchorum triplex est multiplex. Aliud est enim multiplex actuale: aliud potentiale et aliud fantasticū. Multiplex actuale est quādo dictio vel oratio eadez p̄m substātiā ⁊ p̄m modū proferendi diuersa significat. dictio vt in equiuocatione: vt

canis. oratio vt in amphibologia vt liber aristotelis. ¶Multiplex potẽ tiale est qñ dictio vel oro eadẽ ꝑz substantiã diuersa tñ ꝑm modũ ꝓferẽdi diuersa significat. dictio: vt in accẽtu vt ppls: cuius prima syllaba pot esse brevis aut lõga: ⁊ ꝑm hoc diuersa significat. ¶Oratio vt in cõpositiõe vel diuisiõe vt quicqd vnit sp ẽ. ¶Aliũ hz eñ modũ ꝓferẽdi ꝑut est diuisa ⁊ ꝑ ut est cõposita vt postea patebit. ¶De multiplici fantastico videbit in fallacia figure dictionis. ¶Et qz multiplex actuale vel oratiõis est multiplex qñ potentiale: ⁊ potẽtiale qñ fantasticũ. iõ prio dicendũ est de fallacijs faciẽtib⁹ multiplex actuale qñ de alijs. ⁊ postea de potẽtiali: ⁊ vltimo de fantastico. ¶Ñ prio dicẽdus est de eq̃uocatiõe ⁊ amphibologia qñ de alijs fallacijs in dictiõe. qz in eq̃uocatiõe ⁊ amphibologia est multiplex actuale ⁊ per ois eadẽ dictio vel oro ꝑm subam ⁊ ꝑm modũ ꝓferẽdi. i alijs aũt nõ. ¶In istis eñ pl⁹ est de idẽtitate qñ in alijs. ¶Rẽ ad huc prius est dicendũ de eq̃nocatione qñ de amphibologia. qz eq̃uocatio fit in dictõe. ãphibologia vero in oõe. dictio aũt prio: est oõe. Sciendus est qꝫ fallacia dupliciter sumit. ¶Quãdo qꝫ enim fallacia idem ẽ qd causa decipiendi. ⁊ quando qꝫ idem est qd deceptio facta ex illa causa. ¶Et hoc prio modo sumitur hic fallacia.

¶Circa hunc tertiũ notandũ est primo qꝫ posita diffinitiõe fallacie. cõsequẽter auctor ponit diuisionẽ eius ⁊ diuidit ꝑ fallaciã in dictõe ⁊ ꝑ fallaciam extra dictionẽ. ¶Et non accipitur hic dictio prout distinguitur cõtra oratiõnẽ. sed accipitur prio quocũqꝫ signo instituto ad placitum. ¶Unde fallacia in dictione est que sumit causam apparẽtie ex parte vocis significantis. Sed fallacia extra dictionẽ est que sumit causaz apparẽtie ex parte rei significate. ¶Ex quo sequitur qꝫ nõ de fallacia extra dictionẽ eo qꝫ fiat ꝓter dictiones. sed qꝫ nõ sumit suã causam apparẽtie ex parte dictionis sed ex parte rei significate. Sepe eñ ignoratur habitudo ꝓpter quam cõtingit deceptio. ¶Et melius dicitur fallacia extra dictionem qꝫ fallacia rei. quia res ꝑm se nõ causant deceptionẽ. ¶Quod patet qua si res ꝑm se causarent deceptionem tunc apud quẽcunqꝫ intellectum apprehẽderentur causarent deceptionem. sed hoc est falsum. ergo ⁊c. ¶Maio: patet. quia quod conuenit alicui ꝑm se semper sibi cõuenit. ergo si res ꝑm se causarent deceptionem ⁊ etiam apud quẽcunqꝫ intellectum causarent deceptiones. Ideo res causant deceptionem ꝑm qꝫ significantur per dictiones. ¶Et quis ordine nature res precedant dictiones, tamen in disputatione sophistica dictiones precedunt res. quia non fit disputatio de rebus nisi ꝑm quod per dictiones significantur. ideo primo determinatur de fallacijs in dictione. ¶Dividitur enim fallacia in dictione per fallaciam equiuocationis: amphibologie: compositionis: diuisionis: accentus: ⁊ per fallacias figure dictionis. ¶Quarum sufficientia sic habetur. ¶Quia omnis fallacia fit ꝑm aliquod multiplex. aut ergo fit ꝑm multiplex actuale aut potentiale aut fantasticum. Si ꝑm multiplex actuale hoc est dupliciter. quia vel est ꝑm multiplex actuale dictionis ⁊ sic est equiuocatio. vel est ꝑm multiplex actuale oratiõnis ⁊ sic est amphibologia. Si ꝑm multiplex potentiale hoc dupliciter quia vel fit in dictione vt dictio distinguitur cõtra oratiõnem ⁊ sic est accentus. vel in oratione et hoc dupliciter. quia vel talis oratio in sensu compositio est vera ⁊ in sensu diuiso est falsa. ⁊ sic est fallacia diuisionis. vel econtra ⁊ sic est fallacia compositõnis. Si vero fiat ꝑm multiplex fantasticum sic est fallacia figure dictionis. Sed quereret aliquis quare ab auctore non ponitur aliqua fallacia figure oratiõnis sicut ponitur vna fallacia figure dictionis. ¶Et quare ꝑm multiplex potentiale dictionis non sumuntur due fallacie sicut. ꝑm multiplex potentiale oratiõnis. ¶Ad primam partem questionis ꝛ videtur qꝫ sicut ẽ aliꝗ fallacia figure dictiõis incõplete: ita

est aliq̃ fallacia figure oꝛõis q̃n sꝛ fit deceptio ꝓpter simili tudinẽ vni⁹ oꝛõis cũ alia quãtũ ad formã. ꝓpter quã ꝛuenientiã credit ꝙ vna eaꝝ habeat eandẽ significationẽ sententiã ⁊ ꝓprietatẽ sicut ⁊ alia ⁊ illa vocat fallacia figure dictionis ꝓprialiter accipiẽdo fallaciã figure dictiõis Ad secũdã ptẽ dubij rñdet ꝙ sicut ꝑm multiplex potentiale oꝛõnis sumũtur due fallacie. ita ꝑm multiplex potẽtiale dictiõis ꝓñt sumi due fallacie. Verũm q̃ nõ ita frequẽter decipiũt ideo ne ꝙ aristoteles neꝙ auctoꝛ noster curauerũt distinguere illas duas fallacias. q̃ de ipsis esset eodẽ modo dicẽdũ. ꝓpriõaliter sicut de fallacijs cõpositionis ⁊ diuisiõis. Ethic auctoꝛ noster ꝓbat numeꝝ istarum fallaciarum duobus modis. scilicet inductone ⁊ silogismo. vt clarej patet in textu.

Sciendũ est secũdo ꝙ fallacie in dictiõe distingũtur penes modos multiplicis. iõ auctoꝛ diffinit illos modos. Et diffinit sic. multipleꝛ. Multipleꝛ est dictio vere vel apparẽter plura significãs. Et quo sc̃atur ꝙ ad multipleꝛ requiritur vnitas vocis ⁊ pluralitas significatorum. Et diuidit multipleꝛ in multipleꝛ actuale ⁊ potentiale ⁊ fantasticũ. Quoꝝ sic habetur sufficiẽtia. quia in omni multiplici est vnitas vocis ⁊ pluralitas significatorũ. vel gͣ illa voꝛ habet vere. plura significata vel apparẽter. Si apparẽter sic est multipleꝛ fantasticũ. Si vere hoc est dupliciter. quia vel illa voꝛ est vna actuaſr ⁊ sic est multipleꝛ actuale. vel potentialiter ⁊ sicẽ multipleꝛ potẽtiale. Et dicitur multipleꝛ qua si multa plicãs in vnũ. ideo multipleꝛ actuale i quo est multipleꝛ vnitas pluriũ significatoꝝ est pfectius multipleꝛ q̃ multipleꝛ potẽtiale. ideo auctoꝛ prius determinat de fallacijs que habẽt fieri ꝑm multipleꝛ actule q̃ de alijs. Tñ multipleꝛ actuale est dictio vel oꝛatio vna ꝑm subſtãtiam ⁊ modũ. pferẽdi diuersa tñ significãs. In q̃ libꝫ enim dictiõe sunt duo sc̃z materia q̃ sumẽtur tere ⁊ syllabe ⁊ forma que est modꝰ pferẽdi. Et circa hoc ꝓñt oꝛiri duo dubia. Primũ est vtrum multipleꝛ actuale significet sua significata sil' copulatiue aut disiunctiue. Ad quod rndẽdet ꝙ terminũ multiplicẽ significare sua significata copulatiue aut disiũctiue põt esse dupliciter. Uno mõ ꝙ cõiunctio copulat hoc verbum significat plures sumptũ. vt si dicaſ canis currit. canis significat canẽ latrabilẽ. ⁊ significat piscẽ marinũ. ⁊ significat sydus celeste. ⁊ sic omnis terminus multipleꝛ significat sua significata q̃ copulatiue ꝙ disiunctiue. Alio mõ potest intelligi sic ꝙ oꝛatio in qua ponit tale multipleꝛ subordinatiui mẽtali copulatiue aut disiũctiue cõposite ex significatis illius multiplicis. ⁊ sic multipleꝛ nec significat sua significata copulatiue vel disiũctiue sꝫ incõiuncte. Cuiꝰ ratio ẽ. q̃ si significaret ea copulatiue aut disiũctiue tũc ꝓpositio in qua poneretur tale multipleꝛ equiualeret vni copulatiue aut disiunctiue. ⁊ sic nulla talis ꝓpositio esset distinguẽda. sed omnis talis esset simpliciter cõcedenda vel simpliciter negãda.

Sciendũ est tertio ꝙ aliud dubiũ incidens circa multipleꝛ actuale est istud. Utrũ signũ vse additũ termino multiplici distribuat ꝓpriam vnica distributiõe. ꝓ omnib⁹ suis significatis. ad hoc rndẽdet ꝙ nõ. ⁊ ratio est. q̃ si distribueret ꝓ omnibus suis significatis tũc ibi esset bonus silogismus. omnis canis currit. sydus celeste est canis. ergo sydꝰ celeste currit. cõsequẽs est falsum. ergo ⁊ id ex quo sequit. Et ꝓna patet quia talis regulare ꝑ dici de omni ⁊ ibi aliq̃d subsumeret sub subiecto distributo ꝓ omnibus suis significatis. Sed si debeat talis terminus equiuocus distribui ꝓ omnibus suis significatis oportet ꝙ tot distributiõib⁹ distribuat quot hꝫ significata. Sed vtra hoc est dubiũ aliꝺ. vtruꝫ sc̃z omnis ꝓpositio in qua ponit terminus equiuocus sit distinguenda. Ad hoc rndẽdet ꝓ duas cõclusiões. Prima est nulla ꝓpositio in qua ponitur equiuocum a cõsilio rõne talis equoci est distinguẽda. ꝓbatur q̃ vel tale equiuocũ ꝓ se sumit ⁊ sic stat. ꝓ eius principaliori significato. vel sumitur cũ determiatiõe distrahente ⁊ sic stat ꝓ eius minꝰ principali significato. sed nulla istaꝝ ẽ distinguẽda rõne talis equoci. gͦ ꝛclusio ṽa. Ua io ꝓ. q̃ distinctio. quẽ rõne multiplicitat. sꝫ in nulla illaꝝ ꝓpõnũ ponit equocũ a casu sꝫ a cõsilio ꝑ se vl' cũ restrictiõe. Et tales ꝓpões i quib⁹ ponũtur ipa equocata a cõsilio nõ sũt distinguende. gͣ ⁊c. Scda cõclusio est ista. Omis ꝓpõ in q̃ ponit equocũ a casu nõ restrictũ ꝓ aliquã restrictionẽ ad standũ ꝑcise. ꝓno suoꝝ significatoꝝ ẽ distinguenda. Probat q̃ omne tale habꝫ plura significata eque primo. ⁊ ꝑ ꝓis omnis ꝓpositio i qua ponit tale equocũ est distinguẽda q̃ habꝫ plures sensus rõne cuiꝰ multiplicitatis sensuuꝫ debet distingui. Et notãter dicit nisi tale equocũ sit restrictũ. q̃ si esset restrictũ ꝑ aliquã determiationẽ ad standuꝫ ꝓcise ꝓno vno suoꝝ significatoruꝫ tũc ratione illius ꝓpositio nõ esset distinguẽda. Tñ multipleꝛ potẽtiale est dictio vl' oꝛatio eadẽ ꝑm substãtiã ⁊ diuersa ꝑm modũ ꝑferẽdi diuersa significãs. Et ꝛpliũ de dictiõe vt

populus.aliquando eñ ꝓfertur prima longa ⁊ aliq̃n pria breui ⁊ ꝑm hoc hꝫ diuersa significata. Exemplū de oīne. vt albū esse nigrū est possibile.hec.n.oratio est multiplex ꝑm cōpositionē et diuisionē. Et in tali multiplici est vnitas vocis siue materie ⁊ nō modi ꝓferēdi siue forme. Potēta.n.se tenet ex parte materie. Omultiplex autez fantasticū est dictio vnū significās que tñ videtur aliud significare ꝓpter cōueniētiam eius in parte cum alia dictione. vt vigere significat qualitatem ideo q̃ significat vigorem que est naturalis potentia ⁊ tamen ꝓpter conueniētiam eius cum agere in parte cum alia dictione videtur significare actionem. Et dicitur multiplex fantasticum eo q̃ in rei veritate non habet plura significata sed solum ꝑm visionem seu apparentiam.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓio sic. Unius signi est tñ vnū significatū. ergo vna dictio nō pōt plura significare. Secūdo arguitur sic. Significatio est forma dictionis.ergo dictio plura significans non est vna formaliter.

Tertio arguitur sic de ratione multiplicitatis est pluralitas. ergo vbi est maior pluralitas ibi est perfectius multiplex ⁊ mino: vnitas. Sz q̃n dicto est diuersa ſm significatum ⁊ modus proferendi ibi est maior pluralitas q̃ quando est diuersa ſm significata tantum. ergo multiplici actuali erit vnitas vocis ⁊ modi proferēdi. Quarto arguitur sic.omne multiplex habet plura significata. sed multiplex fantasticuz non habet plura significata. ergo tale non est multiplex.

Ad rationes. Ad primam dicitur cōmuniter q̃ q̃uis vni⁹ significati capti formaliter sit tñ vnū significatum.non tamē materialiter capti possunt esse plura significata. Dicitur vltra ⁊ melius negādo añs. q⁹ sicut vni⁹ ꝑris pñt esse plures filij q̃uis referatur ſz ad ist̄ap diuersas paternitates.sic etiā vnius signi pñt esse plura significata q̃uis referatur ſz ad ist̄ap diuersas significationes. Ad secūdam dr q̃ si accipiatur dictio ꝓprie. sz pro aggregato ex voce ⁊ significatione sic significatio est forma dictionis. Si vero accipiatur pro voce tñ sic modus proferendi est forma eius. Ad tertiā dr q̃ de rōne multiplicitatis ē q̃ insit multitudo significator̄ sed nō pluralitas vocis ⁊ modi pferendi. iō vbi est maior vnitas vocis dum tamen ibi sit multiplicitas perfecta significator̄um ibi perfectius est ratio multiplicitatis. Ad quartam dr q̃ q̃uis multiplex fantasticū ſz rei veritatē nō habeat plura significata tamen habet ea ꝑm apparētiam.⁊ hoc sufficit. Ad hoc enim q̃ aliquid dicatur multiplex sufficit q̃ significet plura vere vel apparenter.

Equiuocatio est multiplicitas dictiōis eiusdez ꝑm substātiaz ⁊ modū proferēdi.vt in hoc nomine canis. Sciendū est q̃ in qualz fallacia est duplex cā ſz cā apparētie et cā defect⁹. Causa apparentie in qualz fallacia est que mouet ad credendū id qđ nō est credendū. Causa defect⁹ est q̃ oñdit creditū esse falſz. Cā appentie in eq̃uocatiōe ē vnitas dictiōis eiusdē ꝑm substātiā et hꝫ modū ꝓferēdi diuersa significātis. Causa defect⁹ siue fallitatis ē diuersitas significator̄. Unitas eñ ꝑdicta in eq̃uocatōe mouet ad credendū qđ non est.ſz vnitatez significandi. Diuersitas aūt oñdit creditū esse falſz.

Eq̃uocatiōis tres sunt modi. Sz prio videndū est q̃d sit fallacia equiuocatiōis. Uñ fallacia eq̃uocatiōis est deceptio prouenies ex eo q̃ aliqua dictio manēs vna ꝑm substātiā et ꝑm modū proferēdi diuersa significat. Prim⁹ aūt mod⁹ prouenit ex significatiōe vel cōsignificatiōe dictionis. Ex significatione sic paralogisatur. oīs canis currit.sydus celeste ē canis.ergo sydus celeste currit. Solutio vtraq̃ ꝑmissaz est duplex. q⁹ hoc nomē canis ē multiplex eq̃uoce significās animal latrabile.sydus celeste. et piscem marinum.et sic maior vno

modo est vera ⁊ alio modo falsa. ⁊ similiter minor. Vel sic. omne expediens est bonū. malum est expediens. ergo malū est bonū. Solutio. expediens dicat equiuoce. Uno mō idem est quod bonū. Alio mō idem est qđ necessariū quod accidit in min⁹ malum quod oportet fieri ad euitādum maius malum. Unde vtraq; premissarū est duplex. quia vno mō est vera alio mō est falsa. Ex cōsignificatiōe paralogisatur sic. iste pannus est de anglia. anglia est terra. ergo iste pānus est de terra. Non sequitur quia prima ē dupler ex eo q; hec prepositio de pōt dicere circūstantiā cause materialis. ⁊ sic est falsa vel potest dicere locū ⁊ originē ⁊ sic est vera. vel sic. in quocūq; est egritudo ipsū est animal. sed in humorū inadequatiōe est egritudo. ergo humor inadequatio est animal. prima est duplex quia hec prepositio in. potest dicere cām efficiētem ⁊ sic est falsa. vel causam formalē siue subiectum in quo est: ⁊ sic est vera. Similiter dicendū est de minori. vel sic. pro patrū est qualitati ꝑm eā simile vel dissimile dici. sed ꝑm similitudinē dicitur aliq̄s similis vel dissimilis. ergo similitudo vel dissimilitudo sūt qualitates quod falsum est. immo sunt relationes prima est duplex eo q; hec prepositio ꝑm potest dicere circūstātiā cāe efficientis: ⁊ sic est vera. quia due qualitates eiusdem speciei faciūt vnam similitudinem: ⁊ sic qualitas est causa efficiens similitudinis. Siante dicat circūstantiaz cause formalis sic est falsa. quia qualitas non est causa formalis simlitudinis. Et econuerso dicēdum est de minori. Similiter oīe sanum est animal. vrina est sana. ergo vrina est animal. vtraq; premissarum est duplex quia sanū dicitur de animali vt de subiecto. ⁊ de vrina vt de signāte vel iudicante. de cibo vt de efficiēte. de dieta vt de seruante. ⁊ sic alio ⁊ alio modo sanitas ad hec comparatur ⁊ ꝑm hoc habet diuersas significationes. Ex significatione sic paralogisatur. quicunq; sanabatur sanus est. laborans sanabatur. ergo laborās sanus est. Minor est duplex ex eo q; hoc participium laborās potest dicere presens tempus ⁊ sic est vera ⁊ tunc est sensus. laborans nunc sanabatur. Si autem dicat preteritus sic est falsa. ⁊ sic est sensus. laborans tunc sanabatur. ⁊ econuerso dicendū est de conclusione. laborans enim eō uocatur est ad laborantem nunc ⁊ ad laborantem tunc. Et eodem modo est hic. quicunq; surgebat stat. sedēs surgebat ergo sedens stat. et eodem modo respondendum est sicut fuit responsum ad alium paralogismum.

Alio modo potest fieri econuerso quando dictio potest teneri materialiter vel consignificatiue. sicut hic deus est vbiq; vbiq; est aduerbium. ergo deus est aduerbium. Dicendum q; prima est duplex eo q; hec dictio

vbicꝫ poteſt teneri materialiter vel cõ
ſignificatiue. ſi materialiter ſic eſt fal/
ſa. ſi conſignificatiue ſic eſt vera. ſed
non ſequitur concluſio. Secun/
dus modꝰ eſt quocatõis puenit ex trã
ſumptione dictionis. Vnde tran/
ſumptio vt hic ſumitur eſt acceptio
dictionis ſignificantis vnum ex im/
poſitione ad ſignificandum aliud per
ſimilitudinem. Et ꝑm iſtum modum
ſic formatur paralogiſmus. Quic/
quid ridet habet os. pratum ridet. er
go pratum habet os. Prima eſt du/
plex eo qꝫ hoc verbum ridet poteſt
teneri proprie et ex impoſitione vel
tranſumptiue. Si proprie ſic eſt ve
ra ⁊ non ſequitur concluſio. ſi tran/
ſumptiue ſic eſt falſa et ſic ſequitur cõ/
cluſio. hoc enim verbũ ridere eſt equi
uocum ad ridere ⁊ ad floꝛere. quia ri
dere ſignificat ex prima impoſitione
riſum ab oꝛe emittere. floꝛere enim ſi
gnificat per quandam tranſumptio
nem. floꝛere enim ⁊ ridere quãdam ſi
militudinẽ habẽt. qꝛ vtrobicꝫ deno/
tatur gaudiũ. ⁊ ideo ridere tranſumi
tur ad floꝛere vt vult ariſtoteles. iõ ſu
mentes aliquam ſimilitudinẽ tranſ/
ferũt. Quicquid currit hꝫ pedes seca
na currit. ergo secana hꝫ pedes. Utra
qꝫ premiſſaꝝ eſt duplex. qꝛ hoc verbũ
currit vel tenetur proprie vel trãſum
ptiue. currere eñ ⁊ labi aſſignãtur in
velocitate motꝰ ꝑm qꝫ currit ſumit ꝑ
prie ſic maiꝛ eſt vera ⁊ mĩꝛ falſa. ſi
tranſumptiue tunc eſt ecõuerſo. Ter/
tius modus prouenit ex eo qꝫ aliqua
dictio plura ſignificat cõpoſita ſepa/
ta vero vnũ ſolũ vt hec dictio immoꝛ
tale vno modo dꝛ quaſi non potens
moꝛi. Alio modo dꝛ quaſi potẽs nõ
moꝛi. Et ꝑm hoc ſic formatur palo/
giſmus. oñe immoꝛtale eſt perpetuũ
ſed oñe potens nõ moꝛi eſt immoꝛ
tale. ergo oñe potẽs nõ moꝛi eſt ppe
tuũ. vtraqꝫ premiſſaꝝ eſt duplex cum
hoc nomen immoꝛtale ſit equiuocuꝫ
vt dictũ eſt. Ite oñe incoꝛruptibile
eſt ppetuũ. hꝫ omne potens nõ coꝛrũ/
pi eſt incoꝛruptibile. ergo omne po/
tens nõ coꝛrũpi eſt perpetuũ. Utra/
qꝫ premiſſaꝝ eſt duplex eo qꝫ incoꝛru/
ptibile vno modo idem eſt quod non
potens coꝛrumpi. ⁊ ſic incoꝛruptibi/
le eſt ppetuum. ⁊ ſic maiꝛ eſt vera et
mĩꝛ eſt falſa. Alio modo idem eſt
quod potens non coꝛrumpi. vt pri/
us homo potuit non coꝛrumpi. ⁊ in
hoc ſenſu maiꝛ eſt falſa et mĩꝛ ve/
ra. Et ſic ſoluẽdi ſunt paralogiſmi equi
uocationis per diſtinctionem para/
logiſmoꝝ ſecundum equiuocati/
onem: vt paius patuit. Recta ſo
lutio eſt manifeſtatio ſilogiſmi falſi.
et propter quid eſt falſus. et hoc cõ/
tingit dupliciter. ſcilicet vel diſtin/
guendo vel aliquam premiſſarum
interimendo. Secundo modo
reſpondendũ eſt qꝫ omnes peccan
tes in materia. et ad omnes oꝛati/
ones in vtrocꝫ peccantes reſpon/
dendum eſt vtrocꝫ modo. ſcilicet

distinguendo: et aliquam præmissa-
rum interimendo. non ſm idem sed
ſm diuersa.

Circa hūc tertiū notandū est primo q̄ hic ꝯnr
auctor noster determinat de fallacijs in spāli. ⁊
primo de fallacia equiuocationis eo q̄ habet fie
ri circa multiplex actuale dictionale quod ē pri
us oībus alijs multiplicibus. Et diffinitur sic
equiuocatio q̄ est multiplicitas dictionis eiusdē
ſm substantiā ⁊ modū ,pferendi diuersa tamen
significantis. Et est duplex equiuocatio. ſcz a ca
su ⁊ a consilio. vt visum est in ante predicamen-
tis. Patet ergo ex illa diffinitōe q̄ fallacia equi
uocationis habz fieri ex eo q̄ aliqua dictio actu
aliter vna plura significat ⁊ tenetur ,p diuersis.
Ideo causa apparentie huius fallacie est vnitas
dictionis eiusdem ſm substantiā ⁊ modum ,p-
ferendi, ,ppter quam vnitatem in voce creditur
q̄ sit vnitas in significatione. Et sumitur maxi-
ma cōfirmatiua argumentoū factoū ſm hanc
fallaciam sic. Omnis dictio actualiter vna ha-
bet tm̄ vnum significatū. Causa vero defectus ē
pluralitas significatoū. Et ſm has duas cau-
sas diffinitur fallacia equiuocatiōis. Sic em̄ po
test diffiniri ex pte cause apparentie q̄ est idonei
tas decipiendi prouenies ex idētitate dictionis
eiusdē ſm materiam ⁊ formā diuersa significan
tis. Sed ex parte cause defectus pōt sic diffiniri
q̄ est deceptio prueniens ex pluralitate significa
toꝝ dictionis eiusdē ſm materiā ⁊ formam.
Et huius fallacie tres modi assignantur ab au
ctore. Quoꝝ sufficiētia sic habetur. q̄ omis mo
dus fallacie equiuocationis fit ex aliqua multi
plicitate dictionis, aut ergo illa dictio ſm se est
multiplex aut ſm q̄ coniungitur alteri dictio-
ni. Si secundum. sic est tertius modus. Si pri
mum hoc est dupliciter. q̄ vel eque primo plu
ra significat ⁊ sic est primus modus. vel pricipa
liter significat vnum ⁊ transumptiue siue secun
dario significat reliquum. ⁊ sic est secundus mo
dus. Vnde primus modus fallacie causatur ex
hoc q̄ vna dictio pricipaliter ⁊ ex opinione plu
ra significat. Et sic ſm intentionē auctoris pri-
mus modus habz duos modos partiales. Pri
mus est ex significatione dictionis vt canis plu
ra significat ex impositione. Secūdus est ex cō
significatiōe. Et ſm hoc dicere q̄ significare i
diffinitiōibus pdictis ⁊ significatio silr accipiū-
tur gñaliter vt se extēdūt ad significationē, ppre
dictā ⁊ ad ꝓsignificationē. Et ſm hūc modum
posset sic paralogisari. Quicūq̄ discunt sunt, sa
pientes. ignorātes discūt. ergo ignorantes sunt s
pientes. Debet solui iste palogismus p distinctiō
nem vtriusq̄ pmissaꝝ. eo q̄ si discere accipiatur
vtraq̄ pmissaꝝ ,p docere maior est vera ⁊ mino
falsa. ⁊ sequit̄ cōclusio falsa sicut ⁊ mior. Si ve
ro in vtraq̄ accipiat̄ ,p doceri sic maior est fals
minor vera ⁊ sequit̄ conclusio. Et sic accipiatur i
maiore ,p docere ⁊ in miore ,p doceri sic premiss
sunt vere ⁊ nō sequit̄ cōclusio ,ppter multiplex
eo q̄ ibi sunt quattuor termini. Et eodē mō sol
uendi sunt plures similes palogismi. q̄rum ām
premisse sunt multiplices ām̄be sunt distinguend
etiā si in vtroq̄ sensu sint vere aut in vtroq̄ sensu
false. Et nō solum ſm hanc fallaciā fiunt argu
mentatiōes silogistice sed etiā entimematice. hu
em̄ arguitur p hāc fallaciā quicūq̄ discunt sun
sapientes. ergo ignorantes sunt sapiētes. Et de
bet solui per distinctionem antecedentis. Et si
militer hec fallacia nō solum habet fieri vel cau
sari ex multiplicitate dictionū cathegoreumat
carum. sed etiam ex multiplicitate dictionuꝝ sim
cathegoreumaticarum. vt hic. quicquid est i hoc
vase est aqua. color est in hoc vase. ergo color est
aqua. Et debet solui per distinctionem vtriusq;
q̄ premisse. eo q̄ illa propositio potest dicere ha-
bitudinem cōtinentis ad contentum. vel accidē
tis ad subiectum. Iste etiam modus ſm auctoꝛ
rem habet fieri cum arguitur a magis āplo ad
minus amplū vel econtra. vt sic arguēdo. quicū
q̄ sanabatur sanus est. laborās sanabatur. ergo
laborās sanus est. tin minori. n. laborās tenetur
pro presentibus ⁊ pro preteritis rōne verbi p̄te
riti tēporis. in cōclusione vero tenetur ,p pūnb9
tm̄. ideo pz qualiter diuersimode arguitur in mi
nore ⁊ in cōclusione.

Sciendū est scdo q̄ scds mod⁹ hui⁹

salla cie fit ex ℔ q̄ aliq̄ dictio pricipaliꝛ vnū signi
ficat ⁊ aliud trāsumptiue vt ridere pricipaliter si
gnificat actū oris seu ridēdi ⁊ trāsumit̄ ad signi
ficandū ,p florere. silr, currere pricipaliter signifi
cat motū ,pgressiuū ⁊ trāsumit̄ ad significandū
fluxū aque. Et palogismi facti ſm hunc modū
nō soluūtur p distinctionē vtriusq̄ pmissaꝝ. ſz so
luz p distinctionē illi⁹ in qua sumit̄ termin⁹ equi
uoc⁹ cū aliquo ptinēte ad suū secūdariū signifi
catū. Cui⁹ rō est. q̄ q̄cūq̄ ponit̄ termin⁹ analo
gus sine restrictiōe semp accipit̄ ,p principaliori
significato. q̄n vero sumit̄ respectu pdicati cōue
nientis sibi ,p significato trāsumptiuo. pōt accipi

ꝓprie ſicut ⁊ trāſũptiue. Et ꝑm ho: põt ſic palogiſari. q̃cq̃d ridet hȝ os. ꝓtatũ ridet. g⁹ ꝓtatũ hȝ os. Simlr ſic. q̃cq̃d currit hȝ pedes. ſecana currit. g⁹ ſecana hȝ pedes. Et ocbersolui iſti palogiſmi ꝙ diſtinctionē m̃ inoꝛis. eo ꝙ dictio tranſumptiue accepta poteſt capi ꝙ ſuo ꝓprio ſignificato. ⁊ tūc mino: erit falſa ⁊ maio: vera ⁊ ſequit cõcluſio. ſi vero accipiat trāſum ptiue mino: erit vera ⁊ etiã maio: ſed nõ ſequit cõcluſio ꝓpter multiplex q: ibi ſunt quattuo: termini.

Sꝛcũdũ eſt tertio ꝙ tertius modus huꝰ fallacie ꝑm auctoꝛē nr̃m hȝ fieri q̃n aliqua dictio ſimpler ꝙ ſe ſumpta nõ hȝ plura ſignificata. ipa vero cõiũcta cũ alia plura hȝ ſignificata. vt imortale tm̃ hȝ vnũ ſignificatũ tm̃ cõiũctũ alteri plura ſignificat. Et ȳ hoc fit iſte paloglſmus. oē imortale eſt ꝓpetuũ. poteſ nõ moꝛi eſt imoꝛtale. g⁹ poteſ ñ moꝛi ē ꝓpetuũ. ⁊ ꝙ ꝓñs ſoꝛtes q̃ eſt poteſ nõ moꝛi ē ꝓpetuus. Iſte paloglſmꝰ ſoluit ꝙ diſtinctionē huiꝰ qđ ē imoꝛtale q: ſi imoꝛtale ꝓpõ mõ capiat vt m̃ valet ſicut nõ potens moꝛi ſic maio: eſt vera ⁊ mino: falſa. Sivẽ econtra ſic maio: eſt falſa ⁊ mino: vera. Et hiis duobus modis eſt bona ꝓña. ſed ſicut cõſequẽs eſt falſuꝫ ita ⁊ antecedẽs. ſi vero accipiat in vna vno mõ ⁊ in alia alio modo. ꝓña. nõ valet. ſed ẽ fallacia equiuocatiõis. Sed nũc videndũ eſt de modo ſoluẽdi paralogiſmos huiꝰ fallacie. ⁊ primo recitabit opinio aliquoꝝ cũ rõnibꝰ eoꝝ. ſecũdo rãdebit ad q̃ſitũ ꝑm. ꝓpriã opinionē rñdẽdo ad rõnes alteriꝰ opinionis. Eſt ergo opinio aliquoꝝ ꝙ palogiſmi huiꝰ fallacie ⁊ g̃aliter ſcultſcũq̃ fallacie nõ ſunt ſoluẽdi ꝙ diſtinctiones. Rõnẽ aſſignãt. q: nulla ꝓpõ ẽ diſtiguẽda. q̃ ꝓbãt tripliciter. Dño ſic. q: oĩs ꝓpõ vl'ẽ vera vl' falſa: ſi ſit vera ẽ cõcedẽda. ſi ſit falſa ẽ negãda. g⁹ nulla ꝓpõ eſt diſtinguẽda. Scdo. ꝓbãt ſic. q: oĩs ꝙ poſitio vel ſignificat talir eẽ ſicut eſt ⁊ ſic eſt concedẽda. vl' ſignificat talir q̃lr nõ eſt ⁊ ſic ẽ falſa. ⁊ ꝙ ꝓñs negãda. g⁹ oĩs ꝓpõ eſt cõcedẽda vel negãda. Tertio ſic. ꝓbãt. q: ſi aliq̃ ꝓpõ eẽt diſtinguẽda hoc eẽt ꝓpter multiplicitatẽ ſuoꝝ ſenſuũ ⁊ tūc vel illa ꝓpõ ſignificat ſuos ſenſus copulatiue vl' diſſũctiue. ſi copulatiue vl' oẽs ſenſus eiꝰ ſũt veri ⁊ ſic ẽ vera. q: ad veritatẽ copulatiue requirit quãlibꝫ eiꝰ prẽ eſſe verã. vl' aliqs eiꝰ ſenſus eſt falſus ⁊ ſic ẽ falſa ꝙ ꝓñs negãda. q: ad falſitatẽ copulatiue ſufficit vnã prẽ eẽ falſã. Si ſignificat ſuos ſenſus diſſũctiue bẽ ẽ duplr. q: vl' oẽs illi ſenſus ſunt falſi. ⁊ ſic eſt ſimpliciter falſa q: ad falſitatẽ diſſunctiue requirit vtrãq; ptez eſſe falſam. ⁊ ſic ſimplr eſt negãda. vel aliqs ſenſus eſt verus ⁊ ſic ꝓpõ eſt ſimplr cõcedenda. quia ad veritatẽ diſſunctiue ſufficit vnã ptẽ eſſe veram. Et ita patet ꝑm eos ꝙ nulla ꝓpõ eſt diſtinguenda. Quantũ ergo ad hoc ꝙ dicũt ꝙ nulla ꝓpõ eſt diſtinguẽda hoc eſt ſimplr falſum. qđ ꝓbatur q: ꝓpõ in qua ponit terminus eq̃uocus eſt vera in vno ſenſu ⁊ falſa in alio. ergo illa eſt diſtinguenda alſ enim eſſet cõcedẽda ⁊ negãda ſimul ⁊ tūc nõ poſſet euitari meta redarguti. ꝯs. g⁹ aliq̃ ꝓpoſitio ẽ diſtinguẽda. Jõ ad rõnes eoꝝ rñdeẽ. ⁊ ꝓño ad ꝓmam cõcedẽdo ꝙ oĩs ꝓpõ vna ſi ẽ ẏa ẽ cõcedẽda ⁊ ſi falſa eſt neganda. ſz nõ oportet ꝙ oĩs ꝓpõ q̃ eſt nõ vna ſit ſimplr cõcedẽda vel negãda. cuiuſmodi eſt ꝓpõ in qua ponit terminꝰ equiuocus. iõ in vno ſenſu põt eſſe vera ⁊ in alio falſa. Et adhuc dato ꝙ in oibus ſenſibus eſſz vera adhuc rñdens debet ſoluere ꝙ diſtinctionẽ ne videat ignorare multiplicitatẽ terminoꝝ ⁊ ſenſuũ. ꝓpõnis. Ad ſecũdã rõnẽ eoꝝ dicit ꝙ ſi ꝓpoſitio vna ſignificat ita eẽ ſicut ẽ ⁊ ꝙ nullo mõ ſignificat taliṛ eẽ q̃liter nõ eſt ſimplr cõcedẽda. Sz ſi ꝓpõ nõ vna habeat duos ſenſus adhuc ẽ diſtinguẽda. cuiuſmodi eſt illa in q̃ ponit terminus eq̃uocus vel multipler. immo ſm doctrinã ariſtotelis nõ ſolum illa q̃ eſt vera in vno ſenſu ⁊ falſa in alio eſt diſtinguẽda. ſz etiã illa. q̃ hȝ plures ſenſus ⁊ in quolibet eſt vera ſiue in quolibꝫ falſa. Ad tertiã rõnẽ eoꝝ rñdeẽ ꝙ ꝓpõ mꝫtipler nõ ſignificat copulatiue vel diſſũctiue diuerſos ſenſus quos habet. ſed ſignificat eos penitus ſim̃ conjuncte. ⁊ ita iſtud argumentum fundat in vno falſo. q: ſupponit ꝙ ꝓpoſitio ſignificat ſenſus ſuos copulatiue vel diſſũctiue qđ eſt falſũ. Relinq̃tur g⁹ ꝙ ſilogiſmi huiꝰ fallacie ſunt ſoluendi p diſtinctionẽ. ⁊ ꝓñs mꝫti alij paralogiſmi. Tñ aliq̃ dicũt ꝙ ꝙtus paralogiſmi primi modi huius fallacie ſint ſoluẽdi p diſtinctionẽ non tñ ſecũdi modi. quoꝝ motiuꝫ eſt iſtud. q: oẽ anagogũ p ſe poſitũ de virtute ſermonis ſtat. p ſão ſioni ſignificato. ideo cõcludit ꝙ nulla ꝓpõ mꝫtipler penes ſecũdũ modũ huiꝰ fallacie deuirtute ſermonis eſt diſtinguẽda. Sed iſtud dictũ eſt falſum. q: tūc ſequereẽ ꝙ reſpõdẽs ſophiſta non poſſet euadere metã inopinabilis. ſed bẽ eſt incõueniẽs. g⁹ ꝛc. ꝓña pz. q: quicq̃ negat dicta ſapientiſſimo ꝛ ꝙ approbatiſſimoꝝ ducitur ad metã inopinabilis ſi vi argumẽtatiõis fuerit coactus ſed ſapiẽtes vtunt ꝓpõnibꝰ multiplicibꝰ penes ſecũdũ modũ huius fallacie. ⁊ hoc aliqñ in ſenſu miñ ꝓprio. ⁊ trāſumptiue ſicut poete theolo

gl ⁊ ꝓdicatoꝝ es vt sat' ꝑz mãifeste. g⁹ palogismꝰ
hui⁹. scõi mõi sunt soluẽdi ꝑ distictionẽ. Sz ad
hoc bñ soluẽdũ ponit talis regula q nũq ꝑpõ
aliã. est distinguẽda penes scõm modũ fallacie
eq̃uocatiõis nisi qñ terminꝰ equiuocꝰ a cõsilio
cõpat ad aliqd verificabile de ipo ꝑ eius secun
dario significato: vt ista nõ est. distinguẽda hõ est
aĩal. q̃uis ponat ibi eq̃uocꝰ terminꝰ a cõsilio. ⁊
hoc iõ est q: nõ cõparat ad aliqd ꝓdicatũ verifi
cabile de eo ꝑ ei⁹ secũdariũ significatũ. Sz ista
est distinguẽda vrina ẽ sana. q: iste terminꝰ sanũ
ẽ eq̃uocũ a ꝓsilio ⁊ cõpat ad istũ terminũ vrina
de quo verificatur ꝑ eius secũdario significato.
Sz cõtra ꝓdicta arguit' ꝓio sic. hec
vox hõ plura significat. s. sortẽ ⁊ platonẽ ⁊ sic de
alijs hoĩb⁹ ⁊ tñ nõ ẽ dictio eq̃uoca. g⁹ diffinitio
eq̃uocatiõis nõ est bona. Scõo arguit sic. vni
tas dictiõis plura significatis est cã cognitiõis
pluriũ significatoꝝ. ergo nõ est cã deceptiõis.
Tertio arguit sic. in hac ꝓpõne oĩs canis
currit. distribuit' canis ꝓ oĩbus suis suppositis
cũ sibi addat signũ vle. ergo illa ꝓpõ est fal
sa. ⁊ silogisin⁹ i quo ipa ẽ malꝰ ẽ bonꝰ. Quar
to arguit sic. pluralitas significatoꝝ se tenet ex
pte rei. ergo causa defectꝰ fallacie eq̃uocatiõis se
tenet ex pte rei. ⁊ ꝑ oĩs fallacia eq̃uocatiõis nõ
est fallacia in dictiõe sed extra dictionẽ.
Ad ratiões. Ad primã dicit q q̃uis
hõ significet plura ꝓ certa subuno principali signi
ficato ⁊ primario tñ nõ significat ꝓio ⁊ ꝑ se. im
mo tãtũ primo ⁊ ꝑ se significat humanitatem.
Ad secũdã dicit q apud cognoscẽtez ⁊ intel
ligentẽ talis vnitas dictiõis est cã cognitiõis si
gnificatoꝝ sed ẽ cã deceptiõis apud ignorãtẽ.
Ad tertiã dicit negãdo malꝰ ẽ q: solũ distri
buit ꝑ vno suoꝝ significatoꝝ. ⁊ rõ est ista q: diffi
nitio est multiplicatio vni⁹ in plura. cũ g⁹ termi
nus eq̃uocꝰ hẽat aliqd ũnũ significatũ. sequtur q
nõ põr distribui vnica distributiõe. ꝑ oĩbus suis
suppositis. sed tot distributiõib⁹ ꝺz distribui q̃t
ꝺz significata. Ad q̃rtã dicit q oẽs fallacie in
hec cõueniũt q cã defectꝰ sumpta pte rei. iõ nõ
dicũt fallacie in dictõe aut extra dictionẽ ex pte
cause defectꝰ. sed solũ ex pte cãe appparẽtie que
aliq̃s se tenet ex pte dictionis ⁊ aliq̃n ex pte rei.

significãtis. ¶ Fallacia autẽ amphibo
logie est deceptio pueniẽs ex idẽtita
te oratiõis eiusdẽ ꝑm substantiã ⁊ ꝺz
modũ pferendi diuersa significãtis.
Causa apparẽtie est idẽtitas oratio
nis eiusdẽ ꝑm substantiã ⁊ ꝑm modũ
pferẽdi. Causa fallitatis ẽ diuersitas
significatoꝝ. Et dicit' amphibilo
gia ab amphi quod est dubiũ ⁊ bole
sentẽtia quasi dubia sẽtẽtia. Amphi
bologie tres sunt modi. Primus mo
dus prouenit ex eo q aliqua oratio
principaliter plura significat. vt liber
aristotelis. hec eñ oratio est duplex:
Uno modo idem est quod liber edi
tus ab aristotele. Alio modo idez est
quod liber possessus ab aristotele. Et
formatur sic paralogismus. quicqd
est aristotelis possidetur ab aristote
le. iste liber est aristotelis. ergo possi
detur ab aristotele. Utraq premissa
rum est duplex vt dictum est. Secun
dus modꝰ amphibologie prouenit
ex transumptione oronis. Trans
sumptio autem orationis est quãdo
oratio proprie significans vnum trã
sumitur ad significandum aliud pro
pter aliquam similitudinem reperta
in ipsis. vt litus aratur transumitur
ad operam perdi. Et formatur sic
paralogismus. quicquid aratur ara
tro scinditur. litus aratur quãdo in
docilis docetur. ergo quando indo
cilis docetur litus aratro scinditur.
¶ Mino: est duplex. quia litus arari si
gnificat proprie terram scindi. tran

¶ Amphibologia est mul
tiplicitas orationis eius
dẽ ꝑm substantiam ⁊ ꝑm
modũ pferendi diuersa si

ſumitur autem ad operam perdi. Et eſt ſimilitudo in hoc q̄ qui litus arat operam perdit et in fruſtra laborat. Tertius modus amphibologie p̄uenit ex eo q̄ aliqua oratio compoſita plura ſignificat ſeparata vero vnum ſolum. vt ſeculum ſcit. hec enim oratio eſt duplex. ſignificat enim: q̄ aliquis ſciat ſeculum. vel q̄ ſeculum habeat ſcientiam de aliquo. Et ideo oratio eſt duplex: ex eo q̄ hoc verbum ſcit poteſt ordinari cum hoc quod eſt ſeculum a parte ante. et ſic eſt vera. ⁊ ſic non ſequitur concluſio vel a parte poſt ⁊ ſic eſt falſa. ⁊ ſic ſequit̄ cōcluſio. Similiter hic. Quicquid ſcit: hoc ſcit. quia hec dictō hoc poteſt ſupponere huit verbo ſcit: vel apponere. Similiter hic. Quoſcunq̄ vellem me accipere vellem q̄ acciperent. pugnantes vellem me accipere: ergo vellem q̄ pugnantes acciperent me. Adiorēeſt duplex qua hec dictio me poteſt ordinari cuz iſto verbo accipere a parte ante: et ſic eſt vera et non ſequitur cōcluſio. vel a parte poſt: et ſic eſt falſa: et ſequitur concluſio. Similiter iſta dictio pugnantes poteſt ſupponere vel apponere. Similiter hic. Quicquid videt aliquis hoc videt columnam aliquis videt: ergo columna videt. Adiorēeſt duplex: vt dictum eſt in aliꝭ. Similiter hic. Quicunq̄z ſunt epiſcopi ſunt ſacerdotes. aſini ſunt epiſcopi: ergo aſini ſunt ſacerdotes. Vtraq̄z premiſ

ſarum eſt duplex: ex eo q̄ hec dictio epiſcopi poteſt eſſe nomīatiui caſus vel genitiui. Quod autem deceptio facta ex diuerſitate caſus faciat amphibologiam patet: quia caſus datus eſt dictioni ad hoc vt ordinetur cum alia dictione. Sed ordinatio dictionis cum dictione facit amphibologiam et non equiuocationem. hoc enim patet ab Ariſtotele formante paralogiſmos amphibologie ſecundum diuerſitatem caſus et non equiuocationis. Sciendum eſt q̄ Ariſtoteles ponit tres modos communes equiuocationi et amphibologie Primus modus eſt quando dictio vel oratio plura principaliter ſignificat. dictio: vt canis. oratio: vt liber ariſtotelis. Secundus eſt quando ſic ſoluti ſimus dicere ſecundum tranſumptionem. tranſumptio in dictione: vt ridere. in oratione: vt litus aratur. Tertius modus eſt quando compoſitum plura ſignificat. ſeparatum vero vnum ſolum. Exemplum in equiuocatione. vt his dictionibus immortale incorruptibile. Exemplum in amphibologia. vt in iſta oratione ſeculum ſcit. In omnibus enim iſtis compoſitum plura ſignificat. ſeparatum vero vnum ſolū. Queritur de diſtinctione iſtorum trium modorum communium quorū primus eſt. quātum adequationem quando vnum nomen principaliter plura ſignificat

secundus prouenit ex transumptio/ ne. tertius est quando vnam nomen compositus plura significat. simplex vero vnum solum. vt immortale in/ corruptibile et hoc totum verum.

Sed hic obijcitur deceptio pro uenies ex consignificatione dictio nis non continetur sub aliquo isto/ rum trium modorum in equiuoca/ tione. verbi gratia. sicut in hoc sylo/ gismo. quicunq; sanabatur sanus est laborans sanabatur: ergo laborans sanus est. non continetur sub tertio modo. quia laborans non est dictio composita. nec sub secundo: q; hec dictio laborans non tenetur trans/ sumptiue. nec sub primo: quia prim⁹ prouenit ex principali significatione sed hec dictio laborans non signifi/ cat principaliter tempus. sed ex conse quenti per accidentia: ergo illa decep/ tio facta ex consignificatione non e sub aliquo istor triu modor. So/ lutio: deceptio facta ex consignifica tione dictionis continetur sub pri/ mo modo equiuocationis. Ad hoc quod obijcitur q primus mod⁹ prouenit ex principali significatiõe. dicendum est q principalis significa tio appellatur hic. quicquid ex eadẽ impositione importatur per dictio/ nem. sed ex eadem impositione signi ficat quelibet dictio significationes et sua accidentia. Ille enim qui impo suit hoc nomen lapis ad significan/ dum lapidem. sub tali genere sub tali numero imposuit. et sic eadem impo sitione imposuit imposito: quia hec dictio laborans importat suum si/ gnificatum et consignificatum: et sic de alijs. Vel dicendum est q princi/ palis significatio ponitur in primo modo equiuocationis et amphibo/ logie ad remouendus transumptio/ nem in eos: quia transumptio significat per dictionem non principali/ ter. vt ridere non principaliter signi/ ficat florere. sed trãsumptiue et per quandam similitudiné. et hec dictio laborans significat presens tempus et preteritum imperfectum. Item quer̃itur quare deceptio facta ex q/ busdã accidẽtib⁹ facit equiuocatio/ nem et ex quibusdã amphibologiã. Solutio. dico q quedam sunt acci/ dentia que consequũtur dictionem non absolute sed prout est ordinabi lis cũ alia dictione. sicut casus. nume rus. ordinãtur p dictiões adinuicẽ p talia accidentia. Male enim diceret homines currit: quia ibi non est debi tus numerus nec debit⁹ casus. et de/ ceptio ex talibus accidentibus est de ceptio in oratione. et sic est in amphi bologia et nõ in equiuocatiõe. Sed sunt alia accidẽtia absoluta que cõse quũtur dictionẽ per se vt tẽpus et ge nus et per talia accidẽtia non ordinã tur dictiões adinuices: q; sicut bene dicitur homo currit: ita bñ dicit hõ currebat. Vnde licet tẽpus variet manet tamen eadẽ cõstructio. et ideo

non construuntur mediãte tempore et sic deceptio ex talibus accidẽtib⁹ fit in dictõe. Et ita in equiuocatione et non in amphibologia.

¶ Circa hunc textũ notandũ est primo q̃ ꝑ ꝓr autor determinat de fallacia amphibologie q̃ fit ſm multipler actuale oratonis dicẽs. Amphibologia est multiplicitas oratonis eiusdẽ ſ. n. substãtiam et modum, pferendi diuersa significantis: vt hec oratio liber aristotelis manẽs una. hꝫ plures sensus ſm q̃ iste genitiuus aristotelis põt ꝓstrui in habitudine possessoris vel cause efficiẽtis. Et dr amphibologia ab amphi qd ẽ dubiũ et bole sentẽtia quasi dubia sentẽtia. Et hꝫ ãphibologia dicatur dubia ſnia nõ tñ q̃libet dubia sententia est amphibologia: q̃ illa interptatio nõ est cõuertibilis cũ interptato. Cũ em̃ aliq̃s dubitat de cõclusiõe demõstratiõis an sit vera vel falsa hꝫ dubia ſnia et tñ nulla cõclusione nõ est ãphibologia. Et ad istã fallaciã reducunt oẽs oratones i q̃bus est allegoria, ãtifrasis, hyppole et mꝫte alie figure tropi: q̃ tales orones hñt duplicẽ sensum. ꝙ Oõ tñ est intelligẽdũ q̃ q̃cũq̃ est aliq̃ oratio eadem ſm materiã et formã et diuersas hꝫ ſnias q̃ ibi sit multiplicitas ſm amphibologias: q̃ oẽs que sunt multiplices ſm equiuocationẽ sunt ꝛeedẽ ſm materiã et formã. et hñt diuersas ſnias et tñ i eis nõ est multiplicitas ſm amphibologiã: imo ſm equiuocatões. Debet ergo sic itelligi q̃ aliq̃ oratõ eadẽ ſm materiã et formã hñs diuersas ſnias, sententias et non ꝓpter multiplicitatem alicuius sue partis significatiue: sed ratione totalis oratõis talis oratio est multipler ſm amphibologias. sicut ista, ꝓpositio, hauriẽt aquas cribro clerici⁹ abs q̃ libro. hꝫ diuersas sentẽtias et tamẽ non proueniunt ex equiuocatiõe sue partis significatiue. sed rõne totalis oratõis tõ illa oratõ est distinguẽda ſm amphibologiã. Tamẽ est aduertendũ q̃ amphibologia põt capi dupliciter. Uno modo cõiter, p quacũq̃ sententia dubia et sic non accipit hic. Alio mõ accipit ꝑaliter pro multiplicitate oratõis eiusdem ſm substantiam et modum proferendi nõ ꝓueniente ex equiuocatione alicuius dictionis posite in illa oratione quia sic facit fallaciã amphibologie. Et causa apparentie huius fallacie est unitas oratonis etiusdẽ ſm materiam et formam ꝓpter quam unitatem credimus q̃ sicut oratio est actualiter una q̃ habeat unum sensum tñ. Et ſm hãc cãm sumit hec maior falsa. Quis oratio actualiter una tñ habet unum significatum. Causa vero defectꝰ est multiplicitas sensuũ eiusdẽ oratonis ſm materiã et formam. Et ſm has duas causas pñt dari due diffinitiões eius. Prima enim erit ista que dabitur ex parte cause apparentie et hoc sic. Fallacia amphibologie est idoneitas decipiendi prouenies ex idemptitate eiusdem oratonis ſm substantiam et modus proferendi diuersa significatis. Sed ex pte cause defectus sic diffinitur. Fallacia est deceptio ꝓueniens ex pluralitate sensuus oratonis eiusdẽ ſm formam et materias. Et huius fallacie tres sunt modi similes modis fallacie aquiuocationis. Pro quorum declaratione.

Sciendũ est secundo q̃ primus modus huius fallacie, puenit ex eo q̃ aliqua oratio una ſm substantiã et modũ, pferẽdi eque primo habet plures sensus: vt hec oratio cecum contingit videre habet duos sensus. vnus est q̃ cõtingit q̃ aliquis videat cecũ. Alius est contingit q̃ cecus videat aliquem. Sic hec oratõ contingit tacẽtem loqui habet duos sensus. vnus est q̃ contingit q̃ tacens loquatur. Alius est contingit q̃ aliquis dicat aliquam rem esse tacentẽ. et iste est verus. Et potest sic par alogis ari. quẽcũq̃ contingit dicere contingit loqui. tacentes contingit dicere: ergo, contingit tacentẽ loqui. Et soluit per distinctionẽ orationis. tacẽtẽ cõtingit loqui. Et est aduertendum q̃ ſm hunc modum oẽs ꝓpositiões in quibus ponitur ablatiuus in designatiõe cõsequẽtie sunt distinguẽde. sicut ista oratõ nullo hoie currẽte tu es asinus ꝓ ſm q̃ põt resolui q̃ duas aut tres cõiunctiones et aduerbium temporale. s. perdum per si vel per quia. Sic debẽt ꝓpositiões in quibus ponũtur gerũdia ablatiui casus distingui penes istum modus sicut ista oratõ neutrũ oculum habẽdo tu potes videre: q̃a illa põt eẽ cõditionalis causalis vel temporalis. Et sic ad hunc modum reducuntur omnes orationes que sic se habent q̃ habent diuersas sententias, ꝓpter diuersas habitudines dictionis regẽtis ad dictionẽ rectã: sicut illa oratio liber aristotelis. Et ad hoc facilius cognoscẽdus ponũtur alique regule. Prima est quando pluralia nomina eiusdem casus quorum vnum non est determinatio alterius sequũtur: vel precedunt aliq̃d verus quod potest eodem modo regere vtrag. et inter illa nomina ponitur infinitiuus illa oratio ẽ distinguẽda ſm ꝓdictum modum: vt hec oratio Audio grecos vicisse romanos. habet duos sen-

Digitized by Google

sus.vn⁹ sensus ē.audio q̄ greci vicerūt romanos
Alius est.audio q̄ romani vicerūt grecos.Et si
militer dicendus est de hac oratione.vellem me
accipe pugnātes ⁊ sic de similibus. Scōa re
gula est.omnis oratio in qua ponitur actus cuz
ifinitiuo regēte accusatiuū a parte post est distin
guenda ꝑm hunc modū eo q̄ potest regi a parte
ante vel a pte post.vr̄ cōtingit cecū videre. Ter
tia regula est.ois oō in qua ponitur dictio exclu
siua cum mō est distinguēda ꝑm hūc modum eo
q̄ pōt esse exclusiua vel de exclusō subiecto vl̄ de
exclusō predicato. ⁊ Nā si est de exclusō predicato
vt in ista trī deū esse est necessariū.sensus eius est
trī hec ꝓpositio deus est.est necessaria ⁊ ille ē fal
sus.si ante fit de exclusō subiecto tūc est sensus:
hec ꝓpositio est necessaria trī deus est deus.⁊ il
le sensus est verus. Eodem modo dicendū est de
istis.trī hominē esse fortem est verum. trī albū
esse nigrū est impossibile.trī boiem esse asinum
est falsum. Quarta regula est q̄cūq; accipitur
modus cū aliquo dicto in aliqua ꝓpositiōe illa
pōt distingui penes hunc modū. vt b oō tacēte
cōtingit dicere ꝑm q̄ ly tacente cōstruit cū in fi
nitiuū hz duos sensus.vn⁹ est. hec ē cōtingēs ta
cēs loquitur.ali⁹ est b demōstrādo illū.s.q̄ tacet lo
quitur. Et eodē mō dicēdū est d istis possibile ē
sedente nō ābulare.possibile ē nō scribēte scribe
re. Quinta regula est q̄n in aliq̄ ꝓpone ponitur
aliquis modus mediāte aliquo verbo ⁊ me
diāte ista cōiunctione q̄ illa ,ꝓpositio est distingue
da ꝑm hūc modū:vt ista ,ꝓpositio possibile ē q̄
albū sit nigrū.hec ,ꝓpositio hz duos sensus.vn⁹
est.hec ē possibil albū est nigrum.alius est.hec est
possibilis b ēmigrū demōstrādo q̄ ly b illud qd
nunc est albū. Sexta regula est q̄n dictum ali
cuius ꝓpōnis ponitur cū aliquo modo mediā
te aliquo ꝟbo bis sumpto significāte actū hūa
nū illa ,ꝓpō ē distinguēda ꝑm hūc modū:vt hec
oō q̄cūq; dicit te esse aial dicit vez.hz duos sen
sus.vnus est q̄cūq; dicit hāc ,ꝓpōnem tu es aial
dicit vez.⁊ iste sensus est verus. Alius sensus est
quicūq; dicit aliquā ,ꝓpōnem aīrem ad istum.tu
es aial dicit vez.⁊ iste sensus est falsus.nā q̄ dicit
te esse asinō nō dicit vez.⁊ tū dicit vnā ,ꝓpōnem
aīrem ad hanc.tu es asinus. Septima regula
est q̄ includit multas ꝓtiales.⁊ ē ista q̄cūq; iter
duos termios in aliq̄ ꝓpone positos repit aliq̄
cōiunctio cōditionalis copulatiua disiunctiua vel
causal⁹ aut aduersiuū locale vel ꝑtale tal⁹ ꝓpō di
stigui hz eo q̄ ipa pōt ee hypotherica vl⁹ d hypo
thetico subiecto:vt si ponat⁹ ꝓiunctio disiunctiua il
la pōt ee disiūctiua vel de disiūcto extremo. Et
quis multe ꝓdictarū ꝓpōnes possint distingui hz
cōpositionē ⁊ diuisiones:vt postea patebit.nō ē
trī inconueniēs eas distingui penes āphibologi
am cum in eadem oratione possint causari due
tres vel aliquando omnes fallacie.

Sciendū est tertio q̄ secundus mo
dus huj⁹ fallacie,pueit ex eo q̄ aliqua oō actua
liter ,ꝓprie hz vnū sensum ⁊ de ꝟtute sermonis:
hz ex ꝟsu loq̄ntiū accipit seu trāsumit⁹ ad significā
cādū aliā sniam.sicut hec ,ꝓpositio.lup⁹ ē i fabu
la.,ꝓprie significat q̄ deceptio ē i lupo ⁊ trāsum
ptiue significat q̄ iniqu⁹ accedit vel audit fabu
la. Silr hec oō litus arat hz vnū sensum ,ꝓpriū
⁊ aliū trāsumptiuū. Et ꝑm hūc modū sic palogi
zat.q̄quid aratur aratro scindit.sed lit⁹ aratur:
ergo lit⁹ aratro scindit.mio⁹ ēm est duplex:quia
vel illa oō accipit⁹ i sensu ,ꝓprio.⁊ sic illa ,ꝓpō est
falsa.⁊ bn̄ seq̄tur ꝓclusio.vel accipit⁹ in sensu trā
sumptiuo ⁊ sic ē ꝟa sed nō seq̄tur cōclusio.vn̄ lit⁹
arat⁹ trāsumptiue ē operā pdi. Et ꝑm quosdam
ad hūc modū rducēde sunt oēs oōnes q̄ ,ꝓprie
significāt vnū ⁊ ꝓprie siue ꝑm ꝟsuz auto⁹ ali
ud significāt⁹ vt fortes est i seipo ⁊ b mod⁹,ꝓpo⁹
tionabilis est scdo mō fallacie equocatiōis. Ter
tius modus huj⁹ fallacie,puenit ex eo⁹ q̄ aliq̄ oō
p se sumpta nō hz nisi vnaz sniam.trī ,ꝓpt hoc q̄
additur ei aliqua dictio hz pl̄a significata:vt hec
oō seculū scit:trī hz vnū significatū.s.q̄ seculuz
habet scientiā de aliq̄. Et si dicat⁹ seculū scit.hoc
habet altū sensum:q̄ sensus est q̄ b habet sciētiā
de seculo.⁊ est primus sensus. Alius est q̄ secu
lū hz sciam d hoc.Et iste modus huj⁹ fallacie ,p
portiōabilis est tertio modo fallacie equocatio
nis:q̄ sicut in tertio mō equiuocatōis aliqua di
ctio per se sumpta habet trī vnū significatū.sed
cum additur alteri efficitur multiplex ⁊ plura si
gnificat. ita ⁊ tertij⁹ modus huius fallacie est cuz
aliqua oratio per se sumpta habet tantū vnā sen
tentiam:sed cum additur ei vna dictio ipsa ha
bet plures sententias.

Sed contra predicta arguitur. Pri
mo sic. In fallacia cōpositōis ⁊ diuisiōis ⁊ mlt̄z
alijs est dubia sn̄a ergo fallacia āphybologie nō
est ab alijs diss̄a.t.a. Scdo arguit⁹ sic.amphibo
logia ⁊ equocatio habēt eosdē modos. ergo nō
sunt fallacie distincte. Tertio arguit⁹ sic.multi
plicitas huius oōnis.omnes asini sunt episco
pi,vel huius ,ꝓpositionis.homines ⁊ asini sunt
asini prouenit ex parte accidentis vnius dictio

nis. ergo ipsa non est distinguēda ꝑm amphibologiā. sed ꝑm equiuocationē. Ād̄is ꝑs: qꝛ multiplicitas nō ꝓuenit ex parte casus ꝑm quē ly epi pōt esse genitiui casus vel nolatiui. Quarto arguitur sic. vna oratio tm̄ significat cōpositionem suoꝝ extremoꝝ. sed cōpositio extremoꝝ ꝓpōnis ē. tm̄ vna oratio. qꝛ duoꝝ est tm̄ vna cōpositio. ergo nulla oratio principaliter significat plura quod est contra primū modū.

Ād rationes. Ād primam dicitur qꝛ nō ꝙlibet dubia ꝓnia est amphibologia. sed solū illa ꝙ ꝓuenit ex multiplicitate oꝛōnis eiusdem ꝑm substātiā ⁊ modū ꝓferendi. Ād ſcām dꝛ concedēdo qꝛ hm̄ eosdē mōs gn̄ales sed nō spāles ⁊ differūt in hoc qꝛ modi equiuocatiōis ꝓueniūt ex hoc qꝛ aliqua dictio incōplexa actualiter est multipler. sed modi āphibologie ꝓueniunt ex hoc qꝛ aliqua oꝛō actualiter vna est multiplex multiplicitate dictōis incōplexe. Ād tertiā dꝛ qꝛ duplicia sunt accidentia dictōis. ꝙdam sunt absoluta ꝙ cōueniūt dictioni ꝑm se ⁊ variatio talīū accidentiū causat equiuocationē. Alia sunt accidētia respectiua ꝙ cōueniūt ei in ordine ad alia oꝛ dictionē ⁊ variatio talīū accidētiū causat āphibologiā. Ād quartā dꝛ qꝛ duoꝝ extremoꝝ fit vna cōpositio ꝑm materiā ꝓpt̄ tm̄ esse plures in spē ꝑm qꝛ duo extrema sub diuersis hūdmōdi ꝓpt̄ inter se cōponi. iō vna oꝛō pōt principaliter habere plures sensus.

Q̄itur de fallacijs faciendi⁊ bus multiplex potētiale. scz de cōpositōe diuisiōe: ⁊ accētu. Et pr̄ꝰ de cōpositione qꝰ de alijs qꝛ palogismi fiūt efficatioꝛes ꝑm cōpositionez ad finē sophisticū qui est apparēs sapiētia ⁊ nō existēs. ⁊ iō pr̄us dicendū est de cōpositōe qꝰ de alis. Cōpositio est eoꝝ q̄ debent diuidi falsa vnio. Diuisio vero est eoꝝ que debēt cōponi falsa diuisio. Fallacia cōpositionis est ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex ideptitate oꝛōis vnius ⁊ eiusdez ꝑm materiā et ꝑm sitū magis debitū ꝓtibus in oꝛōne positis. Causa appentie huius fallacie est oꝛō diuisa hns idemptitez in materia cū oratione cōposita. Causa falsitatis siue defectus est diuersitas sensus cōpositi a diuiso Notandum qꝛ quādo est vera in sensu diuiso et falso in sensu composito: tunc est fallacia compositionis. Dicitur tamen oratio composita quando determinatio determinat determinabile illud quod magis apta nata ē determiare. et silr dꝛ oꝛō cōposita q̄n dictiones ordinantur ꝑm situm magis debitum. Et dicitur oratio diuisa quando determinans determinat illud determinabile quod nō est magis apta nata determinare. vel quādo dictiones ordinantur ꝑm situm minime debitum. Unde sumitur hec oratio gratia exempli quicquid viuit semper est. in ista oratōe sunt duo determinata. scz hoc verbum viuit. et hoc verbum est. et est vna determinatio. scz semp. si ergo hec determinatio: scilz semper determinat hoc verbum est quod ponitur a parte predicati sic dicitur oratio cōposita. quia tunc determinatio determinat determinabile quod magis apta nata est determinare. quia illud verbum est ponitur in situ determinato: scilz in predicato. Si autez determinat hoc verbum viuit. sic dicitur diuisa: qꝛ determinat illud determinabile quod est minus apta nata determinare. qꝛ illud verbum viuit non ponitur in

situ determinato ipsius verbi. & tunc dictiones ordinantur ꝑm situs min⁹ debitus. Istius fallacie duo sunt modi. Primus modus prouenit ex eo q̄ aliquod dictū potest suppo/nere ꝓ se toto vel ꝓ parte sui & ꝓ istum modum palogisatur sic. quem cūq; possibile est ambulare possibile est q̄ ipse ambulet. sedentem possibile ē ambulare: ergo possibile est q̄ sedens ambuler. Sid hoc dicēdū est q̄ mino⁹ est duplex: quia si hoc dictum sedentem ambulare supponit ꝓ se toto huic predicato possibile est. i. sedens sedendo potest ambulare. tunc hec composita est falsa sicut etiaꝫ est impossibile dicere q̄ sedens ambulaꝫ. Si autem istud dictum suppona t̄ ꝑ parte sui tunc est diuisa & vera et non sequitur conclusio. et ē sensus sedēt ē possibile est ambulare. i. sedens nunc habet potentiā vt postea ambulet. et similiter quemcūq; est possibile scribere possibile est q̄ ipse scribat nō scribentē scribere est possibile: ergo possibile est q̄ non scribens scribat. Vicendum est ad istum paralogismum sicut ad primū. Secundus modus p̄uenit ex eo q̄ aliqua determinatio potest referri ad diuersa et penes istum modum palogisatur sic. Quicūq; literas scit nūc didicit eas: sed iste antiquus grāmaticus scit litteras: ergo nūc didicit eas. Vicendū q̄ maior est duplex: q̄ hec determinatio nunc potest determinare hoc verbum didicit. et sic est cōposita & falsa et sequitur conclusio: vel pōt determinare hoc verbū scit: et sic ē diuisa et vera: et nō sequit conclusio. Similiter hic. quod vnū solū potest ferre plura pōt ferre: ꝯ qō nō pōt plura ferre pōt vnū ferre: ergo qō nō pōt plura ferre pōt plura ferre. Vicendū q̄ maior ē duplex: q̄ hec determinatio solū pōt determinare hoc verbū pōt sic maior ē falsa et cōposita. et ē sensus q̄ illō qō nō pōt ferre vnū cū alio pōt ferre plura. vel pōt determinare hoc verbum ferre. et ē sensus verus et ꝓpositio diuisa vera sub hoc sensu q̄ potest tā ferre vnum solū et ferre nō plura potest plura ferre. Similiter tu scis tres hoies currere posito casu q̄ sex currant et nescias de tribus. Hec est duplex: quia hec dictio tres pōt determinare hoc verbū scis. vel currere. si determinat hoc verbū currere sic est composita et falsa si scis tūc est diuisa et va. et palogisa sic. tu scis tres hoies currere posito casu q̄ sex currāt: sed quicqd scis est verū: ergo tres hoies currere est verū. maior est duplex: vt iam dictū est.

Ē fallacia diuisionis.

Quid sit diuisio dictū est primo. Fallacia diuisionis ē idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex eo q̄ oro aliqua cōposita ē va & diuisa fallaxina et eadez manēs ꝑm materiā differens ꝑm formā diuersa significat que creditur esse vera in sen

ſu diuiſo eo q̄ veritatez hz in ſenſu cō
poſito. Cauſa appentie huius falla/
cie eſt oz̄o compoſita habēs idenpti
tatem in materia cum oz̄atione diui
ſa. Vel cā apparentie eſt idenptitas
oz̄ationis eiuſdem ſm ſubſtantiaz ⁊
ſm ſitum minus debitum. Cauſa de
fectus eſt diuerſitas ſenſus diuiſi a ſē
ſu compoſito. Iſtius fallacie duo
ſunt modi. Primus modus pz̄o/
uenit ex eo q̄ aliqua coniunctio po
teſt copulari inter terminos vel in/
ter propoſitiones. Et ſm iſtum mo/
dū ꝓalogizaꝝ ſic. Quecūq; ſunt duo
⁊ tria ſunt duo et tria. quiq; ſūt duo
et tria ergo quinq; ſunt duo: et quin
q; ſunt tria. Ad hoc dicendum eſt q̄
mino: eſt duplex quia hec coniūctio
et poteſt cōiungere et copulare inter
terminos vel inter propōes. ſi inter
terminos: ſic eſt vera compoſita: et ē
ſenſus duo et tria inſimul iuncta faci/
unt quinq;. ſi inter propoſitiones ſic
eſt falſa et diuiſa. et eſt ſenſus q̄ duo
ſunt q̄nq; perſone et q̄ tria ſunt q̄nq;
perſone qō eſt falſum. Silr eſt hic
quecūq; ſunt duo et tria ſunt paria et
imparia. quinq; ſunt duo et tria: er/
go quiq; ſunt paria et imparia. Di/
cendum eſt q̄ mai: eſt duplex quia
ibi poteſt eſſe copulatio inter term/
nos: et ſic eſt vera et compoſita et eſt
ſenſus quinq; ſunt duo et tria inſimul
cōiuncta. vel ibi eſt copulatio inter p
poſitiones: et ſic eſt falſa et diuiſa. et
eſt ſenſus quiq; ſunt duo et q̄nq; ſunt
tria quod eſt falſum. Similiter hic
omne animal eſt rationale vel irratio
nale: ſed non omne animal eſt ratio/
nale: ergo omne animal eſt irratio/
nale. Dicendum q̄ mai: eſt duplex
ex eo q̄ iſta coniunctio vel poteſt cō/
iungere inter terminos: et ſic eſt ve/
ra et compoſita. vel inter pz̄opoſitio/
nes et ſic eſt falſa et diuiſa. Silr
hic. omne aīal vel eſt ſanū vel egruz.
Vel hic. omnis ſubſtantia eſt corpo
rea vel incorpz̄ea. Vel hic. omnis li
nea eſt recta vel curua. Unde omēs
iſte ſunt vere quando coniunctio cō/
iungit inter terminos et ſunt cōpoſi
te. ſed ſunt falſe quando cōiunctio cō
iūgit inter oz̄ationes et ꝓpoſitiōes
et diuiſe: quia comūctio per ſe et pri/
mo eſt cōiunctiua partiū oz̄ationis:
ex conſequenti ipſa cōiungit oz̄atio/
nem cum oz̄atione. Secūdus mo
dus huius fallacie diuiſionis pz̄oue/
nit ex eo q̄ aliqua determinatio po
teſt referri ad diuerſa: vt hic. quo vi/
diſti hunc percuſſuz hic percuſſus eſt
ſed oculo vidiſti hunc percuſſum: er/
go oculo percuſſus eſt. Dicenduz q̄
mino: eſt duplex: quia iſte ablatiuus
oculo poteſt determinare hoc partici
pium percuſſus. ſic eſt diuiſa et falſa:
et eſt ſenſus. tu vidiſti hunc percuſſuz
oculo. et ſic ſequitur cōcluſio. vel pōt
determinare hoc verbuz vidiſti. et ſic
eſt compoſita et vera et tūc eſt ſenſus
tu vidiſti eum oculo hunc percuſſuz.
ſed tunc non ſequitur concluſio.

Digitized by Google

¶ Circa hūc textū notādū est pīo: ꝙ pīr auto: determiat de fallacijs peccāb⁹ ꝫ multiplex potētiale. Et pīo de cōpōne ⁊ diuisione ꝙ de accētu: eo ꝙ magꝭ ydonee sunt ad decipiēdū ⁊ efficaces q̄ fallacia accētus. Et adhuc pīo determinat de fallacia cōpōnis ꝙ de fallacia diuisiōis, pter eāde cāz. ¶Et⁹ nō accipiūtur cōpositio ⁊ diuisio, p q̄cūq; cōpōne seu diuisiōe oīonis: ꝫ accipiūtur, p ordinatōe dictionū. ¶ cōpositio ꝙ ptiū oīonis false ꝑm situ magꝭ debitū ⁊ vere ꝑm situs minus debitū. ꝫ diuisio accipiť, p ordinatiōe partiū false ꝑm situ minus debitū ⁊ vere ꝑm situ magꝭ debitū. Situs aūt magꝭ debitus ē q occurrit ītellectui magꝭ ꝓueniēter ⁊ magꝭ ꝓueit dictionibus ꝑm suos modos oñdēdi. Et q̄ ps ꝙ cōpositio vt⁹ accipiť ē eoꝝ q̄ debēt diuidi falsa vnio. Diuisio ꝟo est eoꝝ q̄ debēt cōponi falsa separatio. Quid aūt sit fallacia cōpōnis ⁊ diuisiōis ⁊ q̄ sūt causē defect⁹ ⁊ appentie eoꝝ dare paterīn textu. Vñ eadē oō ꝑm subam est cōpositā ⁊ diuisa q̄, uis sit alia ꝑm formā ⁊ modū ꝓferēdi. Dicit ergo compositaq̄ ptes ei⁹ ordinātur ꝑm situ magꝭ debitus: ⁊ oō diuisa q̄o ordinanť ꝑm situ minus debitū. Et fit fallacia cōpōnis q̄o oō i sensu cōpositio est falsa ⁊ in sensu diuisio est vera. Sed fit fallacia diuisionis econtra. Et hay⁹ duaꝝ fallaciaꝝ duo sunt modi cōmunes. Primus est q̄ aliq̄ determinatio diuersimode determinat idez de terminabile. ⁊ ꝟ modus diuidit in duos modos spāles. Primus ꝓuenit ex eo ꝙ mod⁹ aliqui⁹ cōpōnis pōt determinare dictū, p se toto, ⁊ sic ē cōposita: vl⁹ p ptes sui: ⁊ sic est diuisa. Et ꝑm hūc modū pōt distingui ista, ꝓpositio. Albū. esse nigrū est possibile. ¶ Q̄ si sit cōpositā sensus ei⁹ est. hec ꝓpositio est possibilis. albū est nigrū. ⁊ iste sensus est falsus. Si ꝟo sit diuisa sensus ē. hec ē possibilis. ꝟ est nigrū. demōstrādo p ly hoc illud, p quo suppōit albū in alia, ꝓpone. ¶Et sil⁹ iste due sunt distinguēde sedēre currere est possibile non scribēre possibile est scribere: ⁊ sic⁹. Et pīt formari paralogismi i q̄b⁹ cōmittit fallacia cōpōnis: q̄ soluūtur p distinctionē ītaꝝ ꝓmissaꝝ. Si ꝟo i ꝓdict⁹ ꝓpōnibus ponatur ipossibile loco possibilis ipe essent false in sensu diuisio ⁊ vere in sensu cōpōsito ⁊ sic facerēt fallaciā diuisiōis. ⁊ eodē mō pīt formari silogismi. Secūdus mod⁹ spālis, puenit ex eo ꝙ aliq̄ cōiūctio diuersimode cōiūgit illa ītra q̄, ponit q̄ñ aliq̄ñ cōiūgit ea tā q̄ partes eiusdē extremi, ꝓpōnis. ⁊ sic, ppō illa est cathegorica. Aliq̄ñ ꝟo cōiūgit ea tā q̄ partes diuersaꝝ ꝓpōnum. ⁊ sic oō cōiungere iter, ꝓpōnes ⁊ est, ꝓpositio hypothetica. ¶Quot⁹ cui⁹ pīt poni due regle. Prima est ꝙ ois oō in qua ponitur coniūctio vel aduerbiū tpale vel locale inter duos terminos potēres facere, ꝓpōnes hypotheticam ē distinguēda: eo ꝙ pōt ee hypothetica: vl⁹ de hypothetico subiecto siue ꝑdicato. vt hec ē distinguēda: q̄q; sunt duo ⁊ tria. Si. n. illa ꝯiūctio ꝯiūgit iter termios: sensus ē ꝙ tm̄ duo ⁊ tria, affirmātur de q̄q. Si ꝟo ꝯiūgat iter, ꝓpones est diuisa ⁊ ē falsa ⁊ sensus est q̄q; sunt duo ⁊ quiq; sūt tria. Sil⁹ iste sunt distinguēde nullū aīal dormit vigilat. ois homo est sanus vel eger. ois ꝓpositio vel ei⁹ ꝯdictoria est falsa. oē aīal si ē rudibile est asinus. Secda regula est q̄cūq; i aliqua oōne ponūtur due cōiūctōes siue eiusdem spēi siue diuersaꝝ ipa est distinguenda: eo ꝙ pot⁹ est iudicari hypothetica: vel cathegorica: vt ista duo vel tria sunt paria vel iparia. habet tres sensus. ¶Nam sit hypothetica primus est ꝑm ꝙ coniungūtur per cōiūctionē primo posita ⁊ est sensus. duo sūt paria ⁊ q̄o paria. ⁊ tria sunt paria ⁊ iparia. Secūs sensus est ꝑm ꝙ ꝯiūgit ꝙ secdam cōiūctionē ⁊ sic ē sensus duo ⁊ tria sūt iparia ⁊ duo ⁊ tria sunt paria. ⁊ q̄libet istoꝝ duoꝝ sensuū est falsus. Tertⁱ⁹ sensus ē duo sunt paria ⁊ tria sūt iparia. ⁊ sic iudicať ꝙ vtrāq; ꝯiūctionē ⁊ sic est vera. Si ꝟo sit cathegorica tūc est sensus ei⁹: ꝙ aliq̄ q̄ sunt duo ⁊ tria sunt paria ⁊ ūparia. ¶Et sil⁹ hoīes ⁊ asini sunt asini. eo ꝙ ꝑm iudicari cōiūgi ꝙ vnā cōiūctionē aut ꝙ aliā. Et q̄uis oēs predicte, ꝙ pōnes ⁊ etiā sil⁹ possint distīgui ꝫ cōpositionē ⁊ diuisionē. tm̄ vt pr⁹dictū ipe pīt distīgui ꝑm amphibologiā. ⁊ forte facili⁹ ⁊ magꝭ apparēter. q: difficile est videre q̄o in ipis poterit assignari diuersitas sensus, ꝑter solā diuersitatem ꝑmutationis aut⁹ modi, pferendi. ⁊ tm̄ in, positionibus distīguēdis ꝑm cōpositionē ⁊ diuisionez diuersitas sensuū ex illo ꝟo ꝓuenire.

Sciendū est secūdo: ꝙ tert⁹ modus

huius fallacie, puenit ex eo ꝙ eadē determinatio pōt determinare diuersa determiabilia. ⁊ vnū determiabile ꝑt diuersis determiatiōib⁹ determiari. Et ē plus primi est. vt hec, ꝓpositio q̄cūq; viuit ꝙ est. ꝫ duos sensus eo ꝙ illud aduerbiū semp pōt determinare illud verbū, viuit. ⁊ sic ē diuisa ⁊ vera. ⁊ est sensus quicūq; semp viuit est vel pōt determinare hoc verbū est q̄d est p̄cipale. ⁊ sic est composita ⁊ falsa. ⁊ est sensus: q̄cquid viuit est semp. Sil⁹ ista oō quicūq; potest vnum solum

Digitized by Google

ferre pōt plura ferre hȝ duos sensus eo q ly so/
lū pō: determiare hoc verbū pōt. ⁊ sic est cōpositā ⁊ falsa. nā sensus ē quicūq; pōt solū ferre vnuȝ pōt plura ferre. vel pōt determiare ly vnū ⁊ sic ē diuisa vera. ⁊ ē sensus. quicūq; pōt ferre vnū solū pōt plura ferre. Exēplū qñ idē determinabile pōt diuersis determiationib⁹ determiari. vt hic quadragīta viroꝝ centū reliquit achilles in bello. nā ille gētus viroꝝ pōt determiari p illud adiectiuū quadraginta. ⁊ sic est cōpositā ⁊ falsa. ⁊ est sensus q de quadraginta viris achilles reliquit centū in bello. Vel pōt determiari p centū ⁊ sic est diuisa ⁊ vera. ⁊ ē sensus q de centū viris achilles reliquit quadragīta in bello. Et sic pōt paralogisari. quouisq; viroꝝ achilles reliquid centū in bello erāt centū ⁊ magis. hȝ quadraginta viro/
rum centū reliquit achilles in bello. ergo quadraginta erant centū ⁊ amplius.

Sciendū est tertio q sensus cōpositꝰ est quādo aliqua dictio potest quasi cū diuersis dictionibus cōstrui. cōstruit tñ cū illa dictiōe cū qua hȝ situ magis ꝓuenīrē. Et eōrra sensus diuisus ē qñ aliqua dictio ꝓstruit cū illa cū qua hȝ sensuȝ min⁹ ꝓuenīrē. Sȝ posſȝ q̄ri qualr̄ sciē dꝫ situs ē magis vel min⁹ ꝓueniēs ptib⁹ oꝛōis. Et ad hoc sciendū ponūtur sue regłe. Pria ē si aliqua dictio possit cōstrui cū duab⁹ aliȝ dictiōib⁹ vni sit ꝓpiquior ⁊ alteri remotior: sit⁹ magis debitus ē q cōstruaf cū dictiōe ꝓpinquore. Et min⁹ debit⁹ ē q cōstruaf cū remotiore. Verbi gꝛa in ista oꝛōe quicūq; scit ihās nūc dicit illas. ly nūc pōt cōstrui cū istis duob⁹ verbis. s. scit ⁊ dicit. ⁊ qꝛ ꝓpinquꝰ verbū est dicit. tō dr hȝe situ magis debitū si cū eo cōstruaf. Et qꝛ remotꝰ ē ab hoc verbo scit tō si cōstruatur cū eo hȝ situ min⁹ debitū ⁊ min⁹ cōueniētē. Scda regula est. q si aliqua dictio possit construi cuꝫ aliȝ duabus dictionibus ⁊ sit vtriq; eque ꝓpinqua tūc sit⁹ magis debit⁹ est q determiatio determinet ꝓcedēs determiabile. q: determiatio dꝫ sequi suū determinabile. Et situs min⁹ debit⁹ est si cōstruaf cū determiabli sequēte. vt pꝫ in hoc exēplo. quicq̄d uiuit semp est. ly sp ponitur inter illa duo determinabilia. sꝫ viuit ⁊ est. ⁊ tūc ꝑm qd dicit regula si determiat ly viuit est situs magis debitus. Si vo determiat ly est: ē situs min⁹ debit⁹. Alij dicunt q situs magis debit⁹ est qñ aliqua dictio potest cōstrui cū duabus aliȝ. tunc situs magis debibtus est qñ cōstruitur cū principaliori. Et situs minus debitus est qñ cōstruitur cū dictione minus principali. modo verba substātiua inter omnia verba sunt principaliora.

Sed cōtra predicta arguiꝫ ꝓio sic. In hac ꝓpōne. hoiem esse aial ē necesse est cōpositio ⁊ tñ nō est eoꝛ q̄ debēt diuidi falsa vnio. ergo diffinitio cōpositiōis nō est bona. Scō arguitur sic. fallacia cōpositiōis ⁊ diuisionis hñt eandē cām appētie. ergo nō sunt fallacie distincte. añs pꝫ. q: cā appentie vtriusq; est materialis vnitas dictiōis. Tertio arguiꝫ sic. oꝛō ꝓio significat cōpositionē siue diuisionē suoꝝ extremoꝝ. hȝ duo extrema nō pñt vniri diuersis vnionibus. ergo eadē oꝛō nō pōt hȝe diuersas significatiōes. Quarto arguiꝫ sic. mod⁹ ꝓferēdi i oꝛatōe se tȝ ex pte. platiōis litteraꝝ ⁊ syllabaruȝ dictiōis. hȝ in oꝛōe cōpositā ⁊ diuisa eodē mō. ꝓferuntur lre ⁊ syllabe. ergo ille oꝛatiōes nō differunt ꝑm modū proferendi.

Ad rationes. Ad primam dicitur q si accipiꝫ compositio gñaliter. p ordinatiōe ꝓtiū oꝛōis sic ꝓcedit. q illa est cōpositā. hȝ si accipiaf spāliter. put solū repitur in cōpositā falsa sic in illa oꝛōe nō est cōpositio. Ad scdaȝ dr. q fallacia cōpositionis ⁊ diuisionis hñt bñ eandē cām appētie generalē. sȝ materialē vnitatē oꝛōis sed nō spāles. cā eñ spālis appentie fallacie cōpositionis est materialis idētitas oꝛōis diuise vere ⁊ cōpositē falsē. ⁊ eōrra est de fallacia diuisionis.

Ad tertiā dr. q eoꝛūdē extremoꝝ nō est diuersa cōpositio ꝑm eandē acceptionē intellect⁹. sed tñ bene pñt diuersimode cōponi ꝑm diuersas acceptiōes. Ad quartā dr. q hȝ in oꝛone cōpositā ⁊ diuisa eodem modo ꝓferūtur dictiōes ꝑm se nō tamē ꝓferūtur ꝙtum ad vnitatē eaꝝ inter se. qñq; diuiduntur adinuicē ⁊ qñq; cōponūtur.

Equitur de fallacia accentus.

Accētus est certa lex ⁊ regula ad eleuādum vel deprimendum syllabam vnuscuiusq; dictionis. Et iste accentus diuidit/
tur in accentū grauem. acutum ⁊ circumflexum. Grauis est qui deprimitur in fine. Acutus accētus est qui in fine eleuatur vel acuitur. Circumfle/

tus est qui acuitur ꝛ deprimit simul. vel arcūs iectus est qui pcedit ab ymo ꝛ procedit in altū ꝛ finaliter tēdit in ymum vt hierusalem. ¶ Fallacia accentus est idoneitas decipiēdi puenīes ex multiplicitate dictionis eiusdem ꝑm substantiam diuerse ꝑm modum pferendi diuersa significantis. Causa apparentie huius fallacie est vnitas dictionis ꝑm materiā vel ꝑm substantiaꝫ solū. Causa defectus est diuersitas significatoꝝ. ¶ Istī fallacie duo sunt modi. primus modꝰ puenit ex eo ꝙ aliqua dictio pōt pferri diuersis accētibꝰ. vt hic. omnis populus est arbor. gens est populus ergo gens est arbor. Dicendum est ꝙ maior est duplex. quia prima syllaba huius dictionis populus potest proferri longa ꝛ sic est vera ꝛ non sequit conclusio. vel potest esse brevis ꝛ sic est falsa ꝛ sic sequitur conclusio. Silr hic. omnis ara est in templo. stabulū porcorū est ara ergo stabulum porcorū est in templo. Dicendum hic sicut prius. Similiter hic. Quicquid hamat hamo capit. mulier amatur. ergo mulier hamo capitur. Dicēdū ꝙ maior est duplex ideo ꝙ hec dictio hamat potest referri cū aspiratione vel sine aspiratiōe. si primo modo sic est vera ꝛ nō sequitur ꝯclusio si secūdo modo sic est falsa ꝛ sequitur cōclusio. Vel sic. quoscūqꝫ viros iustū est pendere dignū est penā pati. sed iustos viros iustū est pendere. ergo iustos viros dignū est penaꝫ pati. Unde vtra ꝙ premissaruꝫ est duplex eo ꝙ hec dictio pendere potest pferri media longa vel media brevi. Secūdus modꝰ puenit ex eo ꝙ aliqua vox potest esse dictio vel oratio. vt hic. tu es qui es: sed qui es est reqes. ergo tu es requies. Dicendum ꝙ maior est duplex eo ꝙ qui es potest esse dictio vel oratio si sit dictio tunc est falsa ꝛ sequitur cōclusio. si sit oratio sic est vera ꝛ non sequitur conclusio. Similiter hic. quicquid fecit deus inuite fecit deus: coacte. sed deus fecit vinum in vite. ergo deus fecit vinum coacte. Dicendum ꝙ maior est duplex eo ꝙ inuite potest eē oratio vel dictio si dictio sic est vera ꝛ non sequitur conclusio. vel potest esse oratio. ꝛ sic est falsa ꝛ sequitur conclusio. Similiter. quicū ꝙ habet dilectionem supernam habet dilectionem dei. vsurarius habꝫ dilectionē super mnam. ergo vsurarius habet dilectionem dei. Dicendus ꝙ hec dictio supernam potest capi dupliciter. vno modo vt est dictio et sic minor est falsa et sequitur conclusio. Alio modo potest esse oratio et sic est vera et non sequitur conclusio. Similiter hic. metuo longas pereunte nocte lydia dormis. vnde hec dictio metuo potest eē dictio vel oratio.

Circa hūc textū notandū est primo ꝙ hic consequēter auctor determinat de fallacia accētus. accētū sic diffiniēs. Accētus est certa lex vel regula ad eleuādū vel deprimendū syllabā. vnius

cuiuſcq; dictionis. Per hoc q; dr ad eleuandum vel deprimēdū tāgitur cā finalis. Et p hoc q; dr ſyllabā vnuſcuiuſcq; dictōis tāgit cā materialis in qua. Accentus eñ prio pueniſyllabis ⁊ p ſyllabas dictōibus. ⁊ p dictōes o. ōibus. Et diuidit in accētū graue. circūflexū. ⁊ acutū. Accent⁹ grauis ē qui fit cū depſſione. Accent⁹ acut⁹ ē qui fit cū eleuatiōe ſyllabe. Accent⁹ vero circūflex⁹ eſt qui fit cū eleuatiōe ſyllabe. Accent⁹ vero circūflex⁹ eſt qui fit cū eſt mixtus ex depſſione ⁊ eleuatiōe. Jō accētus pōt capi dupl'r. Uno mō ſtricte ſoluz p eleuatiōe vel depſſione cuuſlz ſyllabe alicui⁹ dictionis ⁊ iſto mō capitur a priſciano qui diuidit eaz in tria mēbra ꝓdicra. Alio mō capit⁹ generaliter, p oi modo ſignificatiuo, pferēdi vel ſcribēdi aliquā dictōez incōplerā. ⁊ iſto mō capit⁹ hic. Et notāter dr mod⁹ ſignificatiu⁹. q; eleuatio vel depreſſio ſyllabaz alicui⁹ dictōis q; fit ſzm cantū nō vocat hic accētus. q; talis eleuatio vel depreſſio nō fit ad aliquid ſignificādū ſz pp melodiā habēdā. Et iō diffinitur hic accētus. Accentus eſt multiplicitas dictōis eiuſdē ſzm materiam ⁊ nō ſzm modū, pferēdi. Ex fallacia accentus eſt idoneitas decipiēdi, pueniés ex vnitate materiali dictōis diuerſe ſzm modū, pferēdi diuerſa ſignificantis. Et eius cā apparētie eſt illa materialis vnitas dictōis. Sed cā defectus eſt multiplicitas ſignificatoz illius dictiōis in modo, pferēdi. Et maria cōfirmatiua hui⁹ fallacie eſt ſita, ois dictio eadē ſzm materiā habet vnū ſignificatū ⁊ vnū accentum.

Sciendū eſt ſcdo q; hui⁹ fallacie duo

ſunt modi. Prim⁹, pueniт ex eo q; aliqua dictio pōt regi diuerſis accentib⁹. ſic ſcz q; pōt hr̄e eandez ſyllabā longā ⁊ breuē. vel pōt ſzm eandē ſyllabam ſcribi cū aſpiratiōe vel ſine aſpiratiōe. vt hec dictio pplus ſi habeat primā, pductā ſignificat arborē. Si vero habeat primā breuē ſignificat gentē. Silr pēdere pōt hr̄e mediā longā ⁊ ſic ſignificat penam pati. Alio modo pōt accipi actiue vt, peled: ⁊ ab hoc verbo pēdo pēdis. ⁊ ſic hz mediā breuē ⁊ ſignificat inferre ſuſpendiz. Exēplū de ſecūdo vt ſi hoc verbū amo ſcribatur ſine aſpiratione tūc ſignificat diligere. Si vero ſcribatur cū aſpiratiōe tūc ſignificat idē q; capere hamo. vel eſt ablatiuus hui⁹ nois hamus ha mi. ⁊ ſic ſignificat inſtrumentū ad capiendū piſces. Et ſzm hunc modū palogiſar ſic. quicuq; vult pēdere vult ſuſpēdi. ſz tortor pēdens pois vult pēdere. ergo tortor vult ſuſpēdi. Silr. quicquid hamar hamo capit. mulier amar. ergo mulier hamo capitur. Et debēt ſolui p diſtinctionē

ſillarum propoſitionum in quibus ponitur dictio multipler.

Sciendū eſt tertio q; ſcdm hui⁹

ius fallacie, pueniт ex eo q; aliquando pōt eſſe dictio vel oratio vt preſtat pōt eſſe dictio vel oratio poteſt eñ eſſe verbū cum prepoſitione. Similiter ſupnā poteſt eſſe nomē accuſatiui caſus. ⁊ poteſt eſſe prepoſitio cū ſuo caſuali. Similiter metuo poteſt eſſe vna dictio ⁊ ſic eſt verbū. ⁊ poteſt eſſe tres dictiones. ſcz duo, pnomina cum interiectione puta me. tu. ⁊ o. ⁊ poteſt eſſe duo, pnomina ſcz me ⁊ tuo. ⁊ poteſt eſſe ablatiui caſus huius nois metus cum hac interiectione o. vt metu ⁊ o. Et ſzm hoc ſic poteſt paralogiſari. quicūq; dicit metuo longas pereūte noctes lydia dormis non dicit ſe timere. ſed quicunq; dicit metuo longas pereunte noctes lydia dormis dicit ſe timire. ergo dicens ſe timere non dicit ſe timere. Et ſoluitur diſtinguendo premiſſas ſecundum diſtinctionem compoſitaz. Similiter ſic paralogiſatur. quicunq; dicit heu quia nam tanti cinxerunt ethera nimbi reſpondet. ſed dicens heu quia nam tanti cinxerunt ethera nimbi interrogat. ergo interrogans reſpondet. Et ſoluitur per diſtinctionem huius dictionis quia nam ipſum poteſt teneri interrogatiue vel reſpō ſiue. Et ſimiliter poſſunt formari alij paralogiſmi qui oēs ſimiliter habēt ſolui ſicut precedēs.

Sed cōtra predicta arguit⁹ ꝓio ſic.

Dec dictio popolus eſt equiuoca. ergo facit fallaciam equiuocationis ⁊ non accentus. Secundo ſic arguitur. accentus impedit deceptionem. ergo accentus non eſt idoneitas decipiendi. Antecedens patet. quia ſzm diuerſos accentus diſtinguuntur dictiones penes diuerſa ſignificata. Tertio arguitur ſic. ſupernam aliter ſcribitur quando eſt vna dictio ⁊ quando eſt plures ergo illa non eſt eadez ex parte materie. nec poteſt aliquē decipere ex parte accētus. Quarto arguitur ſic. nullus accentus eſt corpus. ergo nullus accentus eſt grauis.

Ad ratiōes. Ad primā dicitur q; ſi ac

cipiatur equiuocatio gſialiter, p oīni multiplicitate vocis ſicut hec dictio popul⁹ eſt equiuoca, ſed ſi capiaſ ſpāliter, p multiplicitate dictionis eiuſdē ſzm materiā ⁊ formā ſic ipſa non eſt equiuoca. Ad ſecundā dr q; illa dictio que pōt regi diuerſis accētibus habet duo. ſcz vnitatez materialem vocis, ⁊ rationē illius accentus eſt ide

nitas dicipiendi. ⁊ est hoc habz diuersos modos p̃ferẽdi qui apud scientes sunt causa cognoscẽdi multiplicitatẽ significator. Ad tertiã dr q̃ paralogismi secũdi modi raro decipiũt in scripto. tñ bñ decipiũt i voce. o q̃ in scripto faciliter p̃cipitur differẽtia ⁊ in voce p̃ua est differẽtia. q̃ solũ in mõ p̃ferẽdi. q̃ non põt faciliter p̃cipi. Ad quartã dr q̃ si capiat̃ ly graue p̃prie sic solũ cõuenit corpori. Si vero trãsumptiue sic bene cõuenit dictioni vel oratioi.

Sequitur de fallacia figure dictionis. Fallacia figure dictionis vltimo ponitur inter fallacias in dictione. quia facit multiplex fantasticum. Figura enim est que termino vel terminis datur. termino vt circulus terminus. vt triangulus quadrangulus ⁊ similitudinarie. Fallacia figure dictionis est similitudo dictionis cum dictione penes finalem terminationem in parte non idem significante ⁊ facit multiplex fantasticũ. Est autem multiplex fantasticum quãdo aliqua dictio significat vnũ ⁊ videt significare aliud p̃pter similitudinẽ quam habet in parte cum alia dictione. vt videre significat passionẽ ⁊ videtur significare actionẽ p̃pter hoc q̃ est simile huic verbo agere. Causa apparẽtie huius fallacie est similitudo dictionis in parte cũ alia dictiõe non idẽ significante. Causa defect⁹ huius fallacie est diuersitas eorũ que videtur esse similia. Ista aũt similitudo fit tribus modis. scz voce. significatiõe. ⁊ suppositione. ⁊ p̃m hoc tres sunt modi huius fallacie. Prim⁹ modus prouenit ex simili terminatione dictionis cum alia dictione. vt qualiscũq̃ est musa talis est poeta. sed musa est femini gẽris. ergo poeta est femini generis. Dicẽdũ q̃ nõ sequitur q̃ si aliqua sint eiusdem terminationis q̃ sint p̃pterea eiusdem generis. Similiter hic. oĩis aqua est humida. fluuius est aqua. ergo fluuius est humida. Dicendũ q̃ non oportz q̃ si fluuius sit aqua q̃ ergo quicq̃d dicatur de aqua q̃ hocetiaz dicat̃ de fluuio sub eadẽ determinatiõe. Vel sic. Omnis homo est albus. mulier est hõ. ergo mulier est albus. Unde in omnibus predictis paralogismis masculinũ interpretatur femininum. Aut si formetur sic paralogism⁹. musa ⁊ poeta similiter terminantur. sed musa est femini generis. ergo poeta. tunc non est ibi fallacia figure dictionis sed fallacia consequẽtis a cõmuniter accidentibus. vt postea patebit. Secũdus modus prouenit ex mutatiõe vnius predicamenti in aliud vel quando vna species vnius predicamenti mutatur in aliam speciem Et hic quicq̃d heri emisti hodie comedisti carnes crudas heri emisti. ergo carnes crudas comedisti. Dicendum q̃ non sequitur. quia quicquid dicit rem de predicamento substãtie. crudum dicit rem de predicamento qualitatis. ⁊ sic pcedit̃ de vno predicamento in aliud. Et similiter hic quicquid heri vidisti hodie vides. scz vidisti heri album. ergo album hodie

vides. Dicendum q̄ non sequitur. q̄ album significat per modū qualitatis. q̄quid vero dicit rem de predicamento substantie. Similiter hic do tibi solum denarium. sed solus denariū non habeo. ergo do tibi quod non habeo. Dicendum q̄ hec dictio solum dicit relationem. quia vt habetur in secūdo elenchorum. solum dicitur quasi non cuius alio: ⁊ hec dictio quod dicit substantiam. et sic procedit̄ a relatione ad substantiam. Similiter est hic. aliquis dat cito equū. sed non habet cito equum. ergo aliquis dat cito quod non habet. Dicēdum q̄ non sequitur quia cito dicit modum actus siue qualitatem. et q̄d dicat substantiam. et sic proceditur a qualitate ad substantiam. Similiter hic si proceditur ab vna specie vnius predicamēti ad aliā. vt quantoscūq; digitos heri habuisti hodie habes. decez digitos heri habuisti. ergo decem digitos hodie habes. posito q̄ vnū amiseris. Dicēdū q̄ nō sequitur q̄ hec dictio quātoscunq; dicit quātitatez cōtinuaz. ⁊ hec dictio decē dicit quātitatē discretā. Tertius modus prouenit ex diuersa suppositiōe termini. vt homo est spēs. ergo aliq̄s homo est spes. Et hec. homo est dignissima creatura. ergo aliq̄s hō est dignissima creatura. hic est progressus a simplici suppositiōe ad pſonalē. Similiter hic. omnis homo est animal. ergo omnis homo est hoc animal. similiter hic. animal est sortes. aīal est plato. ⁊ sic de alijs. ergo aīal est ois hō. hic fit processus a plurib⁹ determinatis ad vnā determinatam. Et iste mod⁹ solet appellari vniuocus. quia ille termin⁹ aīal vniuoce ⁊ equaliter sic se hz ad oia suppositā. vñ in qualz p̄missaz supponit p̄o vno. i cōclusione vero p̄o plurib⁹. ⁊ sic variatur eius suppositio. Et intelligē duz ē q̄ in p̄dictis quale q̄d interp̄tatur hoc aliq̄d. i. cōmune vel vle interp̄tatur singulare. sic em̄ aīal est hoc aliquid. si tunc arguatur. animal est sortes. animal est plato. ⁊ sic de alijs. ergo animal est omnis homo est bonum argumentū. sicut hic. sortes currit. plato currit. ⁊ sic de alijs. ergo omnis homo currit. siliter hic nō seq̄tur q̄n fit processus ab immobili suppositione ad mobilē. vt ois homo est animal. ergo ois homo est hoc animal. ⁊ sic de alijs. hos tres modos ponit aristoteles dicens q̄ figura dictionis fit quādo interp̄tatur non idem vel diuersuz. vt masculinū femininuz vel neutruz vel econuerso. Et rursus quid interp̄etatur quale vel quātuz iterum q̄n cōmune interp̄tatur singulare vel hoc aliquid.

Circa hūc textū notandū est primo q̄ consequēter auctor determinat de fallacia figure dictionis que peccat p̄m multiplex fantasticum. Unde figura accipitur dupliciter. Uno modo accipitur proprie ⁊ sic diffinitur. figura est que termino vel terminis clauditur vt triāgulus vel quadrangulus. Alio modo accipitur similitudinarie p̄o figura dictiōis. ⁊ hoc modo sic diffinitur. figura dictiōis est similitudo dictionis

in parte cū dictione nō ide significante. ¶ fallacia eñ figure dictiōis est idoneitas decipiendi puenies ex similitudine dictōis cū dictione in parte non idez significante. Et debz hic accipi significatū generaliter. Causa vero apparentie est similitudo dictionis cū dictione. Causa vero defectus est diuersitas earz penes significationē vel consignificationē. Et ita patet q fallacia figure dictionis fit ex eo q credūt similes dictiões hñe similes significatiões vel cōsignificationes. Et ad hoc q fiat fallacia figure dictionis tres cōditiones requirūtur. Prima est q ille dictōnes sint eedē ſm materiā. Secūda est q conueniant ſm vocem ⁊ etiā q conueniant in alio modo. Tertia est q differāt in significatione vel cōsignificatione. Et huius fallacie tres sunt modi principales. Primus mod⁹ puenit ex simili terminatione vnius dictionis cū alia dictione. scz q puenit ex eo q ꝑpter similitudinē aliquaz dictionū in aliquo accidēte volumus inferte similitudinez in aliquo alio. Et qz tria sunt accidētia que communiter se cōsequi videtur. scz terminatio. significatio ⁊ modus significādi. iō iste primus modus diuiditur in tres partiales. Primus prouenit ex eo q ex simili terminatiōe volumus inferre simile significationē aut similē modū significandi vt si sic arguatur. calefacere significat agere. ergo vigere significat agere. qz ille dictiões similiter terminātur. vel sic. musa est feminini generis. ergo papa ē feminini generis. qz habēt similem terminationē. Secūdus modus specialis puenit quando ꝓpter similitudinē in modo significādi volumus inferre similitudinē in re significata vt calefacere significat agere. ergo audire significat agere eo q habēt eandē modū significādi. Tertius modus est qñ ꝓpter similitudinē aliquā in re significata volumus inferre similitudinē in modo significandi. vt petra ⁊ lapis idē significāt. sed petra est feminini generis. ergo lapis ē feminini generis. Solutio omniū predictoꝝ palogismoꝝ ⁊ similiū dz dari negando ꝯntiam eo q ꝓpter simile terminationē nō sequitur similitudo in re significata aut i modo significādi. nec ꝓpter similitudinē in re significata sequitur similitudo in modo significandi aut ecōtra. Et ad istū modū reducūtur oēs palogismi qui puenūt ex similitudine vnius ꝓpōnis cathegorice cū alia cathegorica. scz q ꝓpositiões cathegorice credūtur hñe easdē significationes vel ꝓprietates ꝓpter hoc q sunt similes i voce. sicut hic semper homo fuit. ⁊ homo fuit sp. Et similiter reducūtur ad euz oēs paralogismi qui puenūt ex similitudine vnius totalis argumentationis cū alia. sic q creditur aliqua argumentatio esse bona ꝓpter similitudinē quaz habet cū alia argumētatiōe bona vt sic paralogisando. qñcūq; fuisti parisius fuisti homo. bis fuisti parisius. ergo bis fuisti hō. ꝓpter similitudinē quā hz cū ista quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti hō. bis fuisti parisi⁹. ergo bis fuisti homo.

Sciēdū est secūdo q secūdus mod⁹ principalis huius fallacie puenit ex eo q fit mutatio vnius ꝑdicamenti in aliud. i. qñ sub termino distributo vn⁹ ꝑdicamenti fit subsumptio de re alterius predicamēti. Vt si sic arguatur. quicquid heri emisti hodie comedisti. crudum heri emisti. ergo crudū hodie comedisti. Similiter. quicquid heri vidisti hodie vides. album heri vidisti. ergo album hodie vides. Similiter quicquid fuit heri nigrum hodie est albū. albuz fuit heri nigrū. ergo albū hodie est nigrū. Ad oñes istos paralogismos ⁊ similes respōdetur negando ꝯntiam. qz in illis sub termino distributo ꝓ rebus de ꝑdicamento substātie subsumitur res de predicamēto qualitatis. quicquid. n. distribuit tm̄ de rebus de ꝑdicamēto substātie. ⁊ tm̄ albū ⁊ nigrū ⁊ crudū significāt qualitatē in concreto. nec sunt in predicamēto substantie. Iste etiā modus committitur quādo fit mutatio vnius spēi vnius ꝑdicamēti in aliā spēm eiusdē predicamēti. vt si sic arguatur. quātoscūq; digitos heri habuisti hodie habes. sed decē digitos heri habuisti. ergo decem digitos hodie habes. premissis existentib⁹ veris cōclusio est falsa posito q amiseris vnum digitum. ideo debet negari cōsequētia. quia in maiore fit distributio ꝓ quantitate continua. ⁊ in minore subsumitur ꝓ quantitate discreta.

Sciendum est tertio q tertius modus huius fallacie prouenit ex diuersa suppositione. Et hoc contingit vno modo arguendo a suppositione simplici ad personalem aut econtra a personali ad simplicem. vt sic arguendo. homo est species. ergo aliquis homo est species aīal est gen⁹. ergo aliqđ aīal est gen⁹. aliquis hō non est species. ergo homo nō est species ⁊ sic de similibus. Et debent sic solui ista argumenta negando consequentiam eo q fit mutatio simplicis suppositionis in personalem aut ecōtra. Secundo mō fit iste modus arguendo a pluribus determinatis suppositiōibus ad vnā determinatā

Arguere aũt pluriũ determĩatis ad vnã determinatã est arguere ab añcedẽte in quo oĩa singularia alicuius vniuersalis p̃dicanť de aliquo termino indefinite aut ꝑticulariter sumpto ad ꝓñs in quo yle illoꝝ singulariũ vl̃r sumptũ ꝑticulariter sumpto. vt sic arguẽdo. aĩal est socrates. aĩal ẽ plato. ꝛ sic de alijs. ergo aĩal est oĩs homo. ꝛ ibi. caput habet socrates. caput habet plato. ergo caput habz omnis homo. Ista argumẽta ꝛ similia soluunť p negationẽ ꝓñe eo ꝙ arguiť a pluribus determinatis ad vnã determinatam.

Sed cõtra p̃dicta arguitur ꝓmo sic: Nulla est fallacia figure oratiõis. ergo nulla est faliacia figure dictiõis. tenz ꝓñia eo ꝙ sicut figura est determĩatio dictiõis. ita est determinatio orationis a simili. Secũdo arguitur sic. res vnius p̃dicamẽti nunq̃ mutať in rem alterius p̃dicamẽti. substãtia enim nũq̃ mutať in quãtitatez vel q̃litatẽ. ergo male assignať secũdus modus. Tertio arguiť sic. deceptio q̃ ꝓuenit ex ꝑte significatoꝝ dictiõis ꝓuenit ex ꝑte rei. ergo fallacia figure dictiõis nõ est fallacia in dictiõe sed extra dictionẽ. Quarto arguiť sic. multi sunt silogismi in quib⁹ arguiť a diuersa suppositione termini. ꝛ tñ illi sunt boni ꝛ ꝑfecti. ergo male dz ꝙ tertius modus huius fallacie ꝓuenit ex diuersa suppõne termini. Ad̃s ꝓz in ꝓmo ꝛ tertio modis ꝓie figure ꝛ similr̃ alijs vbi mediuz in ꝓmia ꝓpone suppõit distributiue ꝛ scda cõfuse tñ. vel determĩate. g⁹ ibi est variatio suppõnis.

Ad rationes. Ad ꝓmam dicitur ꝙ ibi dictio nõ capiť ꝓ dictiõe incõplexa. sed ꝓ oĩ significato ad placitum instituto. ideo figura dictionis reꝑitur tã in voce incõplexa q̃ oratione. Ad secũdã dr ꝙ nõ est intelligendũ ꝙ res vnius p̃dicamẽti mutať in rem alterius p̃dicamẽti realiter. ſz mutať tñ ſzm subsumptionẽ. sic ſz̃ intelligẽdo ꝙ sub reb⁹ distributis vnꝰ p̃dicamẽti fit subsũptio ꝓ reb⁹ alteriꝰ p̃dicamẽti. Ad tertiã dicit ꝙ palogismi causantes fallaciam figure dictionis ꝓprie cõsiderati duplr̃. Uno modo ex ꝑte rei ꝛ ſzm se. ꝛ sic sumiť fallacia extra dictionẽ ab ipsis alio mõ cõsiderãtur ſzm q̃ ĩ ipsis vna dictio hz ſitudinẽ cũ alia. ꝛ sic causant fallaciã in dictione. nõ est enim incõueniẽs ꝙ ĩ eo dẽ palogismo sint plures fallacie ꝛ in dictõe ꝛ extra dictionẽ imo frequẽter vbi est fallacia figure dictiõis ibi ẽ fallacia accĩtis. Ad q̃rtã dicit ꝙ tertius modꝰ huius fallacie hz fieri q̃n ẽ mutatio suppõnis vnius generis remoti in aliud genus remotum ꝛ non propinquum.

Equitur de fallacijs extra dictionem que sunt septem. scilicet accidens. ſm quid ad simpliciter. ignorantia elenchi. petitio principij consequens. non causa vt causa. ſm plures interrogationes vt vna. Dicit ferunt iste fallacie a fallacia in dictione. quia fallacie in dictione habent causam apparẽtie ex parte vocis. sed fallacie extra dictionem habent causam apparentie et defectus ex parte rei et non ex parte vocis. Et ꝓpter hoc dicuntur extra dictionem.

Circa hũc tertiũ notãdũ est primo ꝙ ꝓñr auctor determinat de fallacijs extra dictionẽ q̃ nõ dicũtur fieri ex̃ dictionẽ eo ꝙ cũ fiãt nõ fiãt ꝑ dictionẽ. ſz qz nõ sumũt cãm apparẽtie ex ꝑte dictiõis. sed ex ꝑte rei. fallacie em̃ tã in dictione ꝛ extra dictionẽ sumũt causã defectus ex ꝑte rei. vt fallacie in dictiõe ex ꝑte pluralitatis significatoꝝ. ꝛ fallacie extra dictionẽ ex ꝑte diuersarum habitudinum diuersarum reruz inter se. que habitudines ignorantr̃ a respõdente. Sed differũt dupliciter. Primo ꝙ fallacie in dictione sumũt causas apparentie ex parte dictiõis. fallacie vero extra dictionẽ ex ꝑte rei. ſz ꝓpter partialẽ conuenientiam aliquaz rerũ inter se. Secũdo differũt in modo decipiendi. quia fallacie in dictiõe magis decipiũt hominẽ disputãdo. cũ alio ꝙ cũ seipso. ideo. qz ignorat multiplicitatẽ dictionis. Sed fallacie extra dictionẽ magis decipiũt hoiem cũ seipso disputantẽ q̃ cũ alio. qz hõ silogizans ꝑ seipm decipiť cũ ignorat habitudinẽ rerum. Tertio differũt in solutiõe suoꝝ palogismorũ. qz oẽs palogismi in dictiõe soluũtur ꝑ distinctionẽ ꝓmissaz aut cõclusiõis excepta fallacia figure dictiõis. cui⁹ palogismi soluũť ꝑ negationẽ ꝓñe. ſz oẽs palogismi fallaciaz ex̃ dictõez soluũť ꝑ negatiõez ꝓñe excepta fallacia petitionis ꝓcipij q̃ soluť ꝑ negatiõez añtis. Et sũt septẽ fallacie ex̃ dictõez. scz accĩtis. ſzm q̃d ad simpliciter. ignorãtia elẽchi. petitio ꝓncipij. cõſe-

quēs. nō causa vt causa. ⁊ ſm plures interrogationes vt vna. Quarū ſufficiētia ſic habet. quia oīs fallacia extra dictionē peccat cōtra verū elēchum. aut ergo peccat in ꝓbatiōe tm̄. ⁊ ſic est petitio principij. vel in illatiōe ⁊ hoc dupl̄r. q; vel in ea est apparēs ꝓpria ſilogiſmi vel entimematis. Si ſilogiſmi. hoc ē dupl̄r. vl ſilogiſmi oſtēſiui ⁊ ſic est accīs. vel ad impoſſibile. ⁊ ſic est non causa vt causa. Si vero ſit ibi apparēs ꝓpria entimematica ⁊ habitudo logicalis hoc est q̄drupl̄r. q; aut ibi est apparēter loc⁹ a pte in modo ad ſuum totū ⁊ ſic est ſm q̄d. ad ſimpl̄r. aut habitudo partium ſimul ſumptarū ad ſuū totū ⁊ ſic est ignorantia elenchi. aut habitudo cōuertibilium ⁊ ſic est fallacia cōſequētis. aut habitudo totius integralis ad ſuas ptes ⁊ ſic est fallacia ſm plures interrogationes vt vnam.

Sciēdū ē ſecūdo q̄ fallacie extra dictionē ſumunt ſuas cauſas apparētie ex pte rei. ideo numerus fallaciarū extra dictionem pōt ſumi ſm numerū diuiſionū entis. Sunt enim ſeptē diuiſiones entis quarū vna est in ſubſtāriā ⁊ accidēs. ſm quā ſumit fallacia accidēnis. Alia est in ens p̄fectū ⁊ imp̄fectū. ſm quā ſumit fallacia ſm q̄d ad ſimpliciter. Tertia est p ens oppoſitū ⁊ nō oppoſitū. ſm quā ſumit ignorātia elenchi. Quarta est p idem ⁊ diuerſum. ſm quā ſumit fallacia petitiōis principij. Quinta p prius ⁊ poſterius ſm quā ſumit fallacia cōſequentis. Sexta est p cauſā ⁊ effectū. ſm quā ſumit fallacia a non cauſa vt cauſa. Septima per vnum ⁊ multa. ſm quam ſumitur fallacia ſm plures interrogationes vt vnam. Et quia in fallacia accidēnis est maior idoneitas decipiēdi q̄ in alijs. ideo de ipſa auctor noſter determinat p̄riuſq̄ de alijs. ⁊ q̄uis ſint multe alie diuiſiones entis p̄iores iſtis puta iſte. ens aliud reale aliud rationis. ⁊ ens realiū aliud finitū ⁊ aliud infinitū. ⁊ realiū ſimiliū aliud ſubſtātia aliud accidens. ⁊ ſic de multis alijs diuiſionibus. tamē iſte diuiſiones p̄dicte ſufficiēter videntur enumerare quo ad hoc. ſcz vt cuilibet iſtarū poſſit cōrīdere vna fallacia.

Sciendū est tertio q̄ ſolutio paralogiſmi est manifeſtatio ſilogiſmi falſi. Et diuidit per ſolutionē apparentem ⁊ p ſolutionē rectam. Soluto apparēs est mā feſtatio ſilogiſmi falſi nō oſtēdēdo. ꝓpter quid est falſus. vt ſi negēt cōſequētia ſilogiſmi dicēdo q̄ ibi est fallacia accidēnis nō oſtendēdo propter quid est fallacia. Sed ſolutio recta est mā feſtatio ſilogiſmi falſi oſtendendo propter quid est falſus. vt cum oſtēditur in ſpeciali in aliquo ſilogiſmo ꝓpter q̄d ē ibi fallacia. Et q; ſilogiſmus poteſt dici falſus dupliciter. Uno mō ſm p̄miſſas quādo aliqua p̄missa est falſa. Alio modo ſm illationē. q̄n ſcz ſilogiſmus est peccās in forma. ideo dupliciter pōt fieri ſolutio recta que quidē est mā feſtatio ſilogiſmi falſi. ſcz oſtendēdo falſitatē p̄miſſarū vel defectū quē habēt ita q̄ non ſunt diſpoſite in modo ⁊ in figura.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓio ſic: fallacie ſolū cauſāt deceptionē in diſputatiōe litigioſa. ſed homo ſibiipſi non facit diſputationē litigioſam. ergo male dictum est q̄ fallacie extra dictionem decipiunt hominem per ſeipſum cōſiderando. Secundo arguit̄ ſic. fallacia conſequentis est pars fallacie accidentis. ergo non ſunt fallacie diſtincte. Tertio arguit̄ ſic ignorantia elenchi magis peccat contra verum elenchum q̄ aliqua aliarū. ergo ipſa debet eſſe p̄ior alijs. Quarto arguitur ſic. paralogiſmi peccantes in forma debēt ſolui per diſtinctionē. vt dicit̄ ſecūdo elenchorū. ergo paralogiſmi fallaciarum extra dictionem cum ſint peccantes in forma debent ſolui per diſtinctionē ⁊ nō per negationē ꝓpria ſicut prius dictum est.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ q̄uis homo non faciat ſibiipſi diſputationem ſophiſticam credendo ſeipſum decipere. tamen quia ignorat habitudines rerum ideo diſputādo decipit ſeipſum. Ad ſecūdam dicit̄ q̄ fallacia conſequentis est pars fallacie accidentis in hoc ſenſu q̄ vbicūq̄ est fallacia conſequentis ibi est fallacia accidentis. nō tamen est pars formalis fallacie accidentis. quia in eodem paralogiſmo ſub diuerſis rationibus reperiuntur ille diuerſe fallacie. Ad tertiā dicitur q̄ fallacie extra dictionem non ordinantur ſm ſuas cauſas defectus ſed ſm ſuas cauſas apparentie. ideo q̄uis ignorātia elenchi magis peccet contra veritatem elenchum q̄ aliqua altarū. tamen quia in ea nō est maior cauſa apparentie q̄ in alijs. ideo ipſa non debet eſſe p̄ior alijs. Ad quartam dicit̄ q̄ paralogiſmi extra dictionē poſſunt ſolui per diſtinctionē diuerſarum habitudinum eiuſdem rei. nō tamē per diſtinctionē alicuius propoſitionis multiplicis. de qua diſtinctione intelligit̄ in preſenti paſſu. ⁊ dictus ariſtotelis in ſecundo elenchorum intelligitur de diſtinctione diuerſarum habitudinum eiuſdem rei.

Digitized by Google

Inter has autez primo dicendus est de fallacia accidētis. Ūn accidēs prout hic sumitur idem est qđ extraneum in pte idē ⁊ in parte diuersum. vt hic. hō est spēs. sortes est homo: ergo sortes est spēs. homo em̄ est in parte idez cū specie. sz quādo arguitur pro re vniuersali. et in pte est diuersum a specie. sz quando sumitur pro suppositis. Notandus ꝙ in fallacia accidētis sunt ista tria. sz accidens ⁊ res subiecta ⁊ attributum exemplus vt homo est species: sortes est homo: ergo sortes est spēs. hoc medium homo est res subiecta. et minor extremitas est accidens. et maior extremitas est attributum. Causa apparentie est cōueniētia aliquoz duorum in aliquo tertio secundū partez siue est partialis ydēptitas aliquoz duorum. Causa' defectus est diuersitas eorumdē. Huius fallacie tres sunt modi. Primus modus prouenit ex eo ꝙ aliquid vere predicatur de aliquo subiecto et propter hoc creditur dici de accidente eius a quo est diuersum. vel quando aliquid primo attribuitur rei subiecte in premissis et postea attribuitur eius accidenti in conclusione. Ut hic. homo est species. sortes est homo. ergo sortes est species. Dicendum ꝙ nō valet: quia ille terminus species qui est attributum assignatur inesse sorti qui est accidens: eo ꝙ dicitur de homine qđ est res subiecta. Similiter hic. Animal est genus. homo est animal: ergo homo est genus. Similiter hic. omne es est naturale. statua est es ergo statua est naturalis. non sequitur: quia naturale vere predicatur de ere ⁊ propter hoc attribuitur in conclusione statue quod non est verum.

Similiter hic. cognosco coꝛstrum coꝛstrus est veniens: ergo cognosco venientem. Dicendum ꝙ non opoꝛtet ꝙ si cognoscas coꝛstrum sm̄ se: ꝙ propter hoc cognoscas sub illo accidente quod est veniens. Secundus' modus proponit ex particulari ydemptitate aliquoꝛum duoꝛum in aliquo tertio. vel quando aliquod commune predicatur de aliquibus duobus cum quibus est in parte idē et in parte diuersum ⁊ propter hoc illa duo creduntur esse eadem inter se. Ut hic. sortes est homo. plato est homo. ergo sortes est plato. Similiter hic. homo est aial: equus est aial: ergo equus est hō. Dicendū: ꝙ nō opꝛ ꝙ si aliqua duo cōueniant in aliquo tertio ꝙ propter hoc cōueniant inter se. Tertius modus proponit quando' ex duobus' aliquibus diuisim sumptis male infertur aliquod coniunctum sm̄ accidens vt iste est albus et est monachus: ergo est albus monachus. similiter hic. iste canis est pater ⁊ est tuus: ergo est pater tuus. non sequitur: quia licet illa conueniant in aliquibus sm̄ partem. tamen sm̄ partem aliam differunt.

Et sciendum q̄ non licet inferre ex diuisis coniunctum: vt habetur secundo periarmenias quando predicantur diuersa accidentia sibiinuicez per accidens conuenientia: sicut album esse monachum. Similiter quādo duo predicantur quorum seundum intelligitur in primo: vt vniuersale in suo specialiori vt iste est homo et est animal: ergo homo est animal. quia animal intelligitur in homine: sicut album in homine albo: Sed in omnibus aliis licet ex diuisis inferre coniunctum. Unde notandum est q̄ quando aliqua duo accidentia predicantur de aliquo quorum primum in subiecto est per alterum et non per se. ex talibus diuisim captis non licet inferre coniunctum vel econtra. vt iste est albus et est monachus ergo est albus monachus. nam albedo non est in subiecto p̄m sed p̄m habitum. Similiter ex coniunctis non licet inferre diuisim quādo illa que coniunguntur diminuunt de ratione alterius. vt iste homo est mortuus: ergo est homo mortuus. In omnibus autem aliis licet ex cōiunctis inferre diuisim. sed illud vltimuz argumentum facit fallaciaz p̄m quid ad simpliciter. Accidens sic diffinit ab Aristotele. Accidens est quod est extraneum in parte idem et in parte diuersum. Secundum accidens vero fiunt paralogismi quando idem similiter fuerit assignatum ineſſe rei subiecte et accidenti. vt homo est species: sortes est homo. ergo sortes est species. homo enim p̄m q̄ sibi conuenit esse speciem aliter capitur a modo per quem conuenit sorti et platoni. quia cōuenit ei esse speciem: vt est essentia quedā cōmunis predicabilis de pluribus. et p̄ut est in pluribus sic est in sorte et platone. et sic sortes est accidēs. homo vero res subiecta. et species significatur vtrisq̄ ineſſe. Unde accidēs nō sumi hic vt diffinitur a porphirio: sed vt dictum est.

Circa hūc textū notādū. est primo q̄ hic consequēter auctor determinat de fallacijs extra dictionē in spāli et primo d fallacia accītis ex eo q̄ ē efficatior ad decipiendū. Ratione cuius primo diffinit accidens dicens. Accidens est qd extraneū. i. in pte idē et in pte diuersum. Erpōt accidēs multis modis accipi. Primo modo p illo qd habet secūde subſtantie et isto mō diffinguit contra ſbſtātiā et isto mō accipit ſ̄ illa diuisiōe entiū aliud subſtantia aliud accidens. Secundo modo accipitur pro omni illo quod aduenit rei et est extra intellectum eius. vt homo respectu animalis. Tertio modo accipitur pro quinto predicabili. Quarto modo capitur p causali et fortuito. Quinto modo capitur pro ꝓpositiōe cōtingenti que ex eo dicit accidens: quia quādoq̄ est vera quādoq̄ falsa. Sexto modo capitur p medio nō sufficiēter ordinato ad ferendū conclusionē filogistice et de necessitate q̄. I. est extraneū alteri inquantum stat sub vno tertio. et hoc modo inferius nō solūz accidit superiori. et isto sexto mō capit hic. Unde dicit Aristo. primo elenchorū q̄ paralogismi huiꝰ fallacie deficiūt in hoc q̄ ex p̄missis nō seq̄tur conclusio. Iz videaī sequi ex eo q̄ habent appentiā vere forme silogistice. Et dicit q̄ hec est magis efficax ad decipiendum q̄ quecūq̄ alia fallacia. et q̄ scientes ab insijs redarguūtur. et tam sapientes q̄ insipientes p eaz decipiūtur. Unde in hac fallacia tria reperiuntur. I. attributū: accīs et res subiecta. Unde ſdicatū, cōclusiōis i ꝓposito vocaī attributū: q̄ at

trībuitur subiecto. sed subiectū cōclusiōis dr̄ res subiecta eo q̄ subjcit̄ in cōclusiōe. ⁊ accīs dr̄ me diū talis silogism eo q̄ nō est sufficiēter ordinatū ad inferendū cōclusionē de necessitate in qua attrībutū p̄dicatur de re subiecta. Et q̄ cōcludēdo directe maior extremitas ē p̄dicatū cōclusiōis ⁊ mīnor extremitas est subiectū. iō in paralogismis directe cōcludēnibus maior extremitas est attrībutū. ⁊ mīnor extremitas est r̄es subiecta.

Sciendū est secundo q̄ aliq̄ sic diffinunt fallaciā accīs. Fallacia accidēt̄is est deceptio, prouenīēs ex ordinatiōe terminorū ⁊ duarū propositionū hz̄, p̄pinquā formā vere formę silogistice, ppter quā apparet esse vera forma silogistica ex eo q̄ omittitur aliq̄d requisitū ad verā formā silogisticā. Et ita causa appentie eius ē ordinatio terminorū ⁊, p̄cōnuz in forma, ppinq̄ vere forme silogistice apparēter. Cā vo defectus est omissio alicuius req̄sitoz ad formā silogisticā. Et p̄m hoc assignātur tres modi. Primus hz̄ fieri q̄n accīs est supius ad rem subiectā. ppter q̄d oīe illud q̄d attribuit accidenti sit attribuēdū rei subiecte. Et p̄m b̄ palogizatur sic. oē aīal est genus. homo est aīal: ergo homo est genus. Silr. omne est naturale. statua ē es: ergo statua est natural. Et iste palogism⁹ hō nō est inditiduum. sortes est hō: ergo sortes nō est indiuiduus. Oēs isti palogismi ⁊ sibi silēs soluūtur negādo cōsequētiā ex eo q̄, ppter p̄tialē ydēptitatē accidētis ⁊ rei subiecte non sequtur q̄ q̄d attribuit accidenti q̄ attribuendū sit rei subiecte. aut q̄d remouetur ab vno remouebatur ab altero: q̄a nō oportet q̄ si q̄d affirmetur vel negef̄ de supiori ea pte qua differt ab inferiori q̄, ppt̄ b̄ negetur vl affirmef̄ de inferiori q: medīū nō tenetur sub eadem rōne in ābabus p̄mīssis. Sed secūdus modus huius fallacie, puenit ex eo q̄ aliq̄d cōuenit duob⁹. ⁊ ppter b̄ credit̄ illa iter se conuenire: vt sic arguēdo, plato ē hō. sortes ē hō: ergo sortes est plato. Silr hō est aīal. asinus est aīal: ergo asinus est hō. Et oēs isti palogismi soluūt negādo p̄sequētiā, ppter causaz p̄ius dictā. Ex quo pz q̄ ad hūc modū reducunt oēs cōbinationes inutiles de secūda figura ⁊ etiā de tertia. Et ist duo modi p̄m̄reduci ad vnū modū in quo reponūtur oēs cōbinatiōes inutiles de quibus dictum est in tractatu de silogismis simpliciter.

Sciendū est tertio: q̄ tertius modus huius fallacie, puenit ex eo, q̄ ex aliquib⁹ dictis infertur p̄dictū: vt b. iste canis est pater. ⁊ est tuus ergo est pater tuus. Silr b. iste est mōachus. ⁊ ē albus: ergo ē monachus albus. Silr b. iste ē clericus. ⁊ ē magn⁹: ergo est magn⁹ clericus. Ite ēm p̄mīsse nō valēt eo q̄ non oportet q̄ si aliqua dicta sūt dicātur de aliquo q̄ ipa p̄dictim sumpta dicātur de eodez. Nō tm̄ est isp hec fallacia q̄ncūq; arguta dimissis ad p̄dictā: q̄ vt in plurib⁹ in eis est bōa p̄ma suppositi, aliq̄bus cōditionibus q̄ videbuntur in scdo p̄armenias. Hic ēm est bona cōsequētia. sortes est aīal. ⁊ est rōnal. ergo ē aīal rōnale. Sed hec p̄mīa nō valet. sortes est aīal. ⁊ est hō: ergo sortes est aīal hō eo q̄ in cōclusiōe ē nugatio. Nec etiam scdm canis est pater. ⁊ est tuus: ergo canis est p̄r tuus eo ly tuū p se positū posset sionē significat. nō aūt q̄n p̄dictū cū b̄ q̄d ēpater. Nec scdm iste est bon⁹. ⁊ est scriptor. ergo ē bonus scriptor eo q̄ bonū p se sumptū bonitatē moralē ip̄ortat. nō aūt p̄dictū huic q̄d ē scriptor sed significat bonitatē artis. Et oēs tales paralogismi soluūtur p negationē p̄mīe ofīdē do cām rē nō sequitur. Silr q̄n in cōclusiōe aliq̄s terminus appellat suā rōnez formalē quā tm̄ non appellabat i p̄mīssis cōmittit fallacia accidētis penes p̄mū modū: vt nō scdm. cognosco cognoscus: ergo cognoscus ē veniēs: g⁹ cognosco veniētem. Silr nō scdm. tu cognoscis q̄t denarios hēo in bursa mea. ⁊ b̄ volo iterrogare: g⁹ tu cognoscis q̄d vos volo iterrogare. In mīori aūt isto⁹ paralogismoz p̄dicata nō appellāt suā rōnez ex eo q̄ ponit ibi aliq̄ dictio significās actū aīe iteriorē. ⁊ tm̄ in cōclusiōe appellāt suā rōnez formalē eo q̄ ponuntur ybalia actum anime interiorem significantia.

Sed cōtra p̄dicta arguit̄. Primo sic. nulla est fallacia substātie. ergo a fortiori nulla est fallacia accīs. Scdo arguitur sic. In oī paralogismo medīū ē, in pte idē ⁊ in pte diuersum cū extremitatib⁹: ergo si b̄ causat fallaciā accidēt̄is, in oī paralogismo erit fallacia accīs. Tertio arguitur sic. q̄d est de ē̄tate rei nō est sibi accidēs sed supius est de quantitate sui inferioris: ergo superius nō accidit suo inferiori. Quarto arguit̄ sic. a diuersis ad coniuncta est bona p̄mīa: vt pater per Arist̄o. scdo p̄armenias: ergo tertius modus male assignatur.

Ad rationes. Ad p̄ma negatur p̄mīa q: non accipitur b̄ accīs, put distinguitur ꝺ sub stantia. sed accipitur, p eīneo q̄d est in pte idez ⁊ in pte diuersum. iō sub hoc mō pōt dr̄e rōnē accidētis, put capit̄ b̄ accīs. Ad secdam dr̄. q̄ ℔ in omni silogismo medīū stitin pte idē. ⁊ pte diuersuz. nō tm̄ isp accipit̄ vt p̄mīes ⁊ differēs ꝺ nis cm̄ medīū ptim̄ conueniat ⁊ ptim̄ differat. sīlo

gismus tñ est bonus dum in eo accipiatur vt idē tantuz vel differens tantū. Ad tertiā dicitur q licet nullū superius simpliciter z absolute accidat suo inferiori: tamē bene accidit cōparatiue z per respectū ad vnū tertiū qō cōuenit inferiori prout differt a suo superiori. Ad quartā dr q arguēdo a diuisis ad cōiuncta est bona cōntia .i. aliquibus cōditionibus obseruatis sed tñ ille nō obseruantur: non valet consequentia:

Equitur de fallacia ſm q̄d ad simpliciter. Dictum ſm quid appellatur hic determinatio diminuens de ratione vel de esse cui adiungitur. vt cum dico. homo mortuus. mortuum enim diminuit de ratione hominis. Dictum simpliciter appellatur aliquid non diminutum. vt homo.

Fallacia ſm quid ad simpliciter est ydoneitas decipiendi proueniens ex apparenti conuenientia dicti ſm quid ad dictum simpliciter. Causa apparentie huius fallacie est conuenientia huius dicti quod est ſm quid ad illud quod est simpliciter. et econuerso. Causa falsitatis est diuersitas significatoꝝ. Fit autem hec fallacia tot modis quot modis contingit addere alicui determinationem diminuentem. Primo modo ſm partez in modo: vt ille est homo mortuus: ergo est homo. non sequitur: quia mortuum diminuit de ratione hominis. et hic. chymera est ens opinabile: ergo chymera ē ens. non sequitur: quia opinabile diminuit de ratione huius quod est esse.

Secundo modo ſm partem integralem: vt ethiops est albus ſm dentes: ergo est albus. Tertio modo in his que sunt ad aliquid: vt diuitie non sunt bone male vtenti: ergo diuitie non sunt bone. non sequitur. licet enim diuitie comparate ad aliquid non sint bone: tamen in se sunt bone. Quarto modo in his que ſm locum sunt: vt bonuz est mactare patrem in triuallis: ergo bonum est mactare patrem suum: Vel sic. Bonum est vti dieta in locis egrotatiuis: ergo bonum est vti dieta. Quinto modo in his que sunt ſm tempus: vt bonum est ieiunare in quadrngesima: ergo bonum est ieiunare. Vel sic. Expedit alicui mederi quando egrotat: ergo expedit alicui mederi non sequitur: q̄a licet expediat mederi ſm quid. non tamen simpliciter. Sciendū autē q in oibus istis inspiciendū est ad cōtradictionē: vt si aliquis respondens dicat q̄ non expedit mederi z opponēs assumat q expedit quādo egrotat. non cōtradicit ei. sed stat in fallacia ſm quid ad simpliciter. Et sciendum q eadem est fallacia si ex eo q est ſm quid inferatur simpliciter z econuerso. Et intelligendum est q̄ ista fallacia quando fit ab esse ſm quid: vt in pluribus fit affirmatiue. sed quādo fit a dicto simpliciter vt in pluribus arguitur negatiue.

Circa hūc textū notādū est primo q ꝓ ꝓntr auctor determinat de fallaciis ſm quid ad simpliciter. ratione cuius primo videndum est quid sit dictum ſm quid; z quid sit dictum simpliciter

Ffi dictū simpliciter ē dictio sumpta sine dictione ãpliãte vel distrahẽte seu alienãte vel diminuẽte. sicut hō mortuꝰ vel ens opabile. Ffi determiatio distrahẽs ē illa q̃ ꝛtrahit terminū ad alienã significatōez vt pictū. Ampliãs aũt ē illa q̃ facit terminū teneri tã ꝓ his q̃ sunt q̃ ꝓ his q̃ nō sunt. vt opabile ymagiabile. ꝛ sic d alijs. Dz determiatio ꝓiuãs ē illa q̃ negat seu dicit negatiōez eiꝰ cui adiūgit vt mortuū corruptū. ꝛ sic de alijs. Fallacia aũt ſm q̃d ad simplr sic diffinit. Est ydoneitas decipiẽdi ꝓueniẽs ex appẽti conuenietia dicti ſz q̃d cū dicto simplr. ꝓpter quã vnionẽ seu ꝓuenietiã vnū d ꝓtineri sub alio. Et de quocūq; dr vnū de eodẽ alterꝫ vr dici. Ex ãp parẽtie eiꝰ est appens ꝓuenietia dicti ſm q̃d cuz dicto simplr. Ex defectꝰ ē diuersitas dicti ſz q̃d cū dicto simplr. Et ꝓ intelligi ꝑdicta diffinitio fallacie ſz q̃d ad simplr sic q̃ ē deceptio ꝓueniẽs ex ĩclusione dicti simplr in dicto ſm q̃d: ꝓp quã inclusionē creditꝫ q̃a dicto ſm q̃d sequit dictum simplr. vel q̃ ad remotionē dicti simplr removeat dictū ſm q̃d. Et paralogismi hui⁹ fallacie ſñt hꝫ tres causas appentie. quaꝝ due ꝓxie ptinent ad figurã dictiõis. ꝛ tertia ad istã fallaciã. Ꝓxia cã appentie est silitudo in voce dicti ſm q̃d ad dictū simplr et eo q̃ dictū ſm quid vocalr in cludit dictū simplr. iõ ſi ꝓpt istã inclusiõez credimus dictū simplr ꝛ dictū ſm q̃d sic se hꝫ: q̃ dictū ſz quid ĩferat affirmatiue dictū simplr. ꝛ dictū simplr inferat negatiue dictū ſz quid ē fallacia figure dictõis. Scda cã appẽtie ē si ꝓpter similitudinẽ paralogismoꝝ hꝰ fallacie ad argumenta dyaletica q̃ tenẽt ꝓ locos dyaleticos videlz a pte in mõ ꝛ toto in mõ credam⁹ paralogismos huius fallacie eẽ bona argumẽta dyaletica. ꝛ tenere ꝓ ꝑdictos locos tūc est fallacia figure dictõis ptinẽs ad tertiū modū. Tertia cã appentie est si ex eo q̃ dictū ſz q̃d ĩ sua rõne vel ꝺceptu ĩcludat cõceptū vel rõnez dicti simplr credam⁹ q̃ ad dictū ſm q̃d sequat dictū simplr. ꝛ ad negatiõez dicti simplr sequat negatio dicti ſm quid tūc causatur deceptio ptinẽs ad istã fallaciã. Et quoꝝ q̃ in eodẽ paralogismo ꝑñt esse plures fallacie ꝛ in dictione ꝛ extra dictionem.

Sciendū est scdo q̃ hui⁹ fallacie duo sunt mõi pricipales. Prim⁹ est cū arguit a dicto ſm q̃d ad dictū simplr ꝛ ꝓtinet sub se ſex modos ſpales. Prim⁹ est cū arguit cū dictõe restringente vt hic sortes nõ est hõ alb⁹. g⁹ sortes nõ est hõ. Scdꝰ ē cū arguit cū determiatõe diminuẽte, sicut hic. sortes ē hõ mortuus. ergo sortes est hõ. Tertius est cum arguitur cū determinatione distrahẽte seu alienãte. ppria significatiõez ꝛ suppositionẽ termini. vt lapis ē hõ pict⁹. ergo lapis est hõ. Quartus est cū arguit cū determinatõe sumpta ex locū. vt bonū est occidere patrẽ in triuallis. g⁹ bonū est occidere patrẽ. Quīt⁹ modꝰ fit arguẽdo penes determiatiõez determinatez ſm ptẽ integralẽ. vt ethiops est albꝰ ſm dẽtes ergo ethiops est albꝰ. Duplicia. n. sunt accidẽtia inherẽtia ptis ĩtegrali. Quedã sũt q̃ determinãt sibi aliquã ptẽ in qua hñt eẽ sic q̃ nõ ꝑñt esse in alia. vt finitas determinat sibi nasum ꝛ cecitas oculũ. ꝛ in talib⁹ nõ cõmittit fallacia ſm quid ad simplr arguẽdo ab inesse accidẽtis ſz m ptem ad inesse sine ad denomiari ipm totũ. Alia sunt accidẽtia q̃ indifferẽter insunt cuiꝫ pti. vt albedo nigredo ꝛ fissa. Et illa p ꝺ q̃ insuntvni pti nõ sufficiũt denoiare totũ. iõ in arguendo in hmõi accidẽtib⁹ cõmittit hec fallacia. Sext⁹ modꝰ est cuz arguit mdebite a ꝓiũctis ad diuisa. sicut hic sortes est bonꝰ faber: ergo sortes est bonus.

Sciẽdũ est tertio q̃ secũdus modus ꝑticipalis huiꝰ fallacie fit q̃n arguit a dicto simplr ad dictū ſm q̃d. Et sitr cõtinet sex mõs spales. ꝓportionabiles ſex mõis pr⁹ dictis de quibus facile exẽpla ad ꝓpositū possuꝫ adducere. Dz etiã hec fallacia obseruari q̃ñq; arguit affirmatiue a ſm quid ad simplr q̃ tūc nõ vz ꝓña ſz cõmittit hec fallacia sic etiã arguẽdo a simplr ad ſm quid negatiue nõvz ꝓña: ſz cõmittit hec fallacia. Et lz dictū in q̃ ponit dictio ꝛtrahẽs mũ causat locū dyaleticū. s. a pte in modo ad suū totũ. ſñ dictū ſm quid q̃d fit cū determiatiõe ꝓpria q̃ est diminuẽs ꝛ ãplians. ꝛ sic de alijs bñ causat locū sophisticū Et talis determiatio ipsa ꝓpria põt fieri quīq; modis. q̃ñq;. n. est absoluta ꝛ q̃ñq; respectiua. Si sit absoluta hoc est dupliciter. q̃ vel determinat dictū cui adūgitur rõne totius diminuẽdo eius rõnem. vt ens inopinabile: vel hō pictus. vel determiat ipm rõne ptis integralis. vt albus ſz m dẽtes. Illa autẽ que est respectiua ad aliq̃d extrinsecū fit tripliciter q̃: quedam sumitur p relationẽ ad aliq̃d extrinsecū. vt hec. diuitie sunt male vtenti. Et q̃ñq; sumitur respectu mẽsure q̃ est locus vt bonū est occidere patrẽ in triuallis. ꝛ q̃ñq; sumitur respectu tpis vt bonum est, ꝑcere merces in mari tpe tempestatis vel bonū est ieiunare in quadragesima: ꝛ in oĩbus istis cõmittitur hec fallacia.

Sed cõtra ꝑdicta arguit̃. Primo sic.

Digitized by Google

Ab inferioꝛi ad ſupernis eſt bona ꝯña. ſed dictū ſm quid eſt inferius ad dictū ſimplr cū ſit min⁹ cōe: ergo a dicto ſm quid ad dictū ſimplr affirmatiue eſt bona ꝯña. Scdo arguit ſic bñ ſequit̄ ſortes eſt hō mortu⁹: ergo ſortes eſt mortu⁹ ⁊ tñ arguit̄ a dicto ſm quid ad dictū ſimplr: ergo ꝛc. Tertio arguit̄ ſic. ꝯdrageſima nō diminuit de rōne hui⁹ qđ eſt ieiunare: ergo ibi nō arguitur a dicto ſm qđ. bonū eſt ieiunare. in quadrageſima: ergo bonum eſt ieiunare. Quarto arguit̄ ſic. a toto in mō ad ſuas ptes ſūt plēs loci dyaletici: g⁹ a dicto ſm qđ ad ſimplr erunt plures fallacie ꝯnō tñ vna ꝯña patet a ſimili.

Ad rationes. Ad primā dicit̄ q dictū ſm quid qđ fit ſine determinatiōe. reſtringente bene eſt inferius ſaltē p accidēs ad dictū ſimplr nō tamen ſm quid qđ fit ſine determinatione diminuente. Ad ſecūdam negat̄ minoꝛ: q; q̄uis hō mortuus ſit dictū ſm qđ reſpectu huius qđ eſt homo. nō reſpectu hnius qđ eſt mortuus.

Ad tertiā dicit̄ q ī ꝯdrageſima nō diminuit de rōne huius qđ eſt ieiunare. q; bñ ſeq̄tur iſte ieiunat ī ꝯdrageſima: ergo iſte ieiunat: tñ diminuit de rōne huius qđ eſt bonū. ideo ibi arguit̄ a dicto ſm quid ad dictū ſimplr. Ad quartaz dicit̄ q nō eſt ſimile q; a dicto ſm quid ad dictū ſimplr eſt tñ vna cauſa apparentie: ideo ibi nō ſunt plures fallacie. vel dicit̄ q ſicut eſt vna fallacia a dicto ſm qđ ad dictū ſimplr ita econuerſo ſed p vnā faciliter poſſumus intelligere reliquā quare nō oꝑtet illā diſtinguere.

Elenchus eſt ſilogiſmus cōtradictionis vnius ⁊ eiuſdez nominis tñ nec etiā rei tñ: ſed nominis ⁊ rei ſimul. nō ſynonimi. ſed eiuſdē. et ex his q̄ data ſunt de neceſſitate accidere. nō connumerato eo quod erat in principio ad idē ſm idē ſimiliter ⁊ in eodē tēpoꝛe. Elenchus eſt ſilogiſmus cōtradictiōis. id eſt ꝺcludēs cōtradictoꝛiā ꝑpōnis date a ꝛ̄ndente. In diffinitiōe elenchi quedā ponuntur ratiōe ſilogiſmi vt ex his que data ſunt ex neceſſitate accidere per qđ remouetur fallacia accidentis. Et ponitur non connumerato eo qu od erat in principio per quod remouet̄ petitio principij. vt poſtea patebit. Alia ponuntur ratione contradictionis. vt vnius ⁊ eiuſdez. i. vnius ſubiecti ⁊ vn⁹ predicati. vnde niſi eſſet idem ſubiectum ⁊ idem predicatum nō eſſet cōtradictio. vt hic. ethiops ē niger. ethiops non eſt niger ſm dentes. ex quo non eſt idem predicatum ideo nō eſt cōtradictio. Et ſimiliter hic. nullus homo mortuus currit. ⁊ q̄dā homo currit. nō eſt cōtradictio quia non eſt ibi idez ſubiectū. Item ſm idem ad idem. ſimiliter ⁊ in eodē tēpoꝛe. ponuntur ratiōe cōtradictionis. Et cōtra iſtas quattuoꝛ partes peccat hec fallacia que dicit̄ ignorantia elēchi ſm qvna ē de tredecim fallacijs. Alio modo accipitur gñaliter ⁊ tūc ſic diffinitur. Ignorantia elenchi: eſt vnus defectus generalis ad quē reducuntur omnes alie fallacie oſtendendo quomodo peccant contra iſtas particulas: vt poſtea patebit. Iſte enim particule non nominis tantum: nec rei tantum. ſed nominis et rei ſimul. non ſynonimi. et ſic de alijs ponuntur ratione ſilogiſmi et ratione contradictionis. quia iſte exigunt q nomen ſit vnum et res vna et q non ſit nomen ſynonimum. vnde non eſt ibi contradictio. Marcus currit: et Tullius non currit. nec eſt ibi ſilogiſmus

omnis gladius scindit quoddam in strumentum est ensis: ergo quoddā instrumentum scindit. ¶Fallacia ignorantie elenchi est ydoneitas decipiendi proueniens ex apparenti observatione particularum diffinitionis elenchi que conueniunt ratione contradictionis tantum. scilicet ad idem ſm idem similiter et in eodem tempore. Causa apparentie huius fallacie est conuenientia dictorū ſm quid ad dicta simpliciter. Causa fallacie est diuersitas eorumdem.

Unde huius fallacie sunt quatuor modi. Primus modus est contra hanc particulam ad idem: vt duo sunt duplum vnius et non sunt duplum trium: ergo sunt duplum et non duplum. et in vtraq; premissarum non sumitur duplum ad idem: et ideo non sequitur. Secundus modus peccat contra illam particulam ſm idem: vt hoc est duplum illi ſm latitudinem et non est duplum ſm longitudinem: ergo est duplum et non duplum. Non sequitur quia duplum non sumitur ſm idem licet sumatur respectu eiusdem. Tertius modus peccat contra illam particulam similiter: vt homo est species: nullus homo est species: ergo idem est species et non species: non sequitur: qr ibi non est contradictio in premissis: qr ille terminus hō non sumitur similiter. quia in vna supponit pro suis inferioribus. in alia vero nō sed pro se toto vel pro sua forma.

Quartus modus peccat contra hāc particulam in eodem tēpore: vt manus mea est clausa in hoc instanti: et non est clausa in hoc instanti: ergo est clausa et non clausa. non sequitur quia non est in eodem tēpore. Differt autem hec fallacia a fallacia ſm quid ad simpliciter: quia in illa est processus ab vno ſz quid sumpto ad vnū sumptum simpliciter: vt hoc est duplum ſm longitudinem: ergo est duplum: in ista vero est processus a duobus ſz quid sumptis ad duo sumpta simpliciter: vt hoc est duplum illi ſm longitudinem: et non ſm latitudinē: ergo est duplum et non duplum.

Sequitur de fallacia petitionis principij.

¶Circa hunc tertiū notandū est primo qd ꝓ ꝓmissis determinat de fallacia ignorātie elēchi. q. peccat cōtra alias pticulas in diffinitōe veri elēchi positas. rōne cuius prīo diffinit elēchū dicēs. Elēchus est silogismus contradictionis vni⁹ et eiusdē nō nois tm̄ nec rei tm̄: sed rei et nois simul. nō synonimi sed eiusdem et ex his que data sunt de necessitate accidere nō cōnumerato hoc erat in principio. ad idē ſm idē silr: et in eodē tpe. In q diffinitione ponit silogismus loco ggnis. Et ꝺdictionis ponit loco dr̄ie silogismi nō ꝺdictōis positiōis tridentis. Et ponitur vnius et eiusdē nō nois tm̄ nec rei tm̄: sed nois et rei simul. nō synonimi tz rōne silogismi q ꝺdictōis. Ad vtrūq; effi recte q terminī maneāt idem ſm rez et vocē simil. et p hoc remouent fallacie in dictō. Et ponit er bis q data sunt ꝺ necessitate accidere. ppter silogismū in quo ꝺz cē necessaria ꝓmissa. et p hoc remouet fallacia accīdī. Et cū hoc alienō hītes ꝓmissam necessariā. Et nō ꝓmūerato hoc erat in principio pōit rōne. pbatiōis. q elēch⁹ ē silogism⁹. pbatiu⁹. et p hoc remouet petitio principij q videt pbare et nō pbat. Residuū diffinitiōis pōit rōne ꝺdictōis tm̄ qr ille q̄tuor cōditiones requīrunt ad veram ꝺdictionē

Tñ est aduertendū q̄ hic non capitur elenchus spāliter solū. sed ꝑ silogismo, ꝑbatiuo, ꝓclusiōis ꝺictorie positioni rñdent; siue talis argumēta tio sit silogistica siue inductiua siue entimemati ca siue exemplaris. Quia q̄uis opponens magis appetat, ꝓbare ꝺictoriā positiōis rñdentis per ꝓniam silogistică. Tamē si ipe nō possit ꝫ vtitur alijs argumētationibus a silogismo. Et ad talē argumētationē tres cōditiões requruntur. Prio requritur illatio. i. q̄ sit bona ꝓña. Scōo requrit ꝓbatio vt. s. ꝓmisse si sint ignote ꝑt fieri note ꝛ euidētes. Tertio requrit ꝺictio: vt. s. ꝺictio elēchi ꝺicat positiōi rñdētis. Iuxta istas ꝓditões sic pōt diffiniri elēchus. Elēchus ē silogism⁹ illatiuus, ꝓbatiuus ꝛ ꝓclusiuus positioni rñdentis. Et dr̄ ab e qꝺ est contra ꝛ lenchos sumptio: quasi contra sumptio.

Sciendum est secundo: q̄ ignorantia elēchi capit dupl'r. Uno mō ſgnaliter, ꝑ omissiõe cuiuscūq; pticule in diffinitõe elēchi posite: ꝛ sic nō est fallacia spālis ab alijs distincta. sed oēs alie ad eam reducunt. Alio mō capitur spāliter ꝑ omissiõe alicuius q̄ttuo: pticularū ꝺ diffinitiõe elēchi positarū necessario ad ꝺictionē requisitarū ꝛ sic est fallacia spālis ab alijs distincta. Et quāuis oēs alie fallacie possint cōtra verū elenchū deficere: tñ q: ꝺictio est vltima ꝺ ia elēchi. ideo illa que peccat ꝓ aliquā particularū positarum requisitarum ad ꝺictionem magis debet vocari ignorātia elēchi q̄ fallacia peccātes ꝓ alias particulas. Unde fallacia ignorantie elenchi sic diffinit̄ idoneitas decipiēdi, puenies ex appenti obseruatione quattuo: vltimarū particularū q̄ tñ nō obseruāt. Et causa appentie hui⁹ fallacie est appens obseruatio cōditionū requisitarū ad veram ꝺictionē. rōne cui⁹ creꝺit q̄ in assite palogismi sit vā ꝺictio. vbi tñ est ꝺictio appens tñ. Sz cā defectus eius est omissio alicuius illarū quattuo: particularū. Tñ ignorātia ꝺ negatio siue cum aptitudine ad ipam. Et diuiꝺit ꝑ ignorantias pure negatiõis q̄ est pura carentia cognitionis actualis ꝛ habitual': ficut est in puer; nihil cognoscentibus. Alia est ignorantia ꝓaue ꝺispositionis q̄ est falsa cognitio rei ꝛ errones. Et diuiꝺit: q: q̄ꝺā ignorātia ꝓcipiorū; q̄n. s. principia false artē ꝺcūtur vl' intelligunt simplici apprehensione siue discursu. ꝛ ꝺ cōposita q: ibi multa cō currūt ad ignorātiā cōclusiōis. ꝫ nō aūt accipit ꝫ ignorātia, ꝑ ignorāti: pure negatōis siue composita: ꝫ ꝑ ignorantia simplicī q̄ fit, ꝓpt ignorantiam alicuius requisiti ad rationem elenchi.

Sciendū est tertio: q̄ huius fallacie quattuo: sunt modi ꝫ q̄ sunt quattuo: pticule posite in diffinitiõe elēchi. Primus prouenit ex eo q̄ nō arguit ad idē. vt hic. aer est supra terrā ꝛ nō est sup celū: ergo ē sup ꝛ nō supra. Sīr' sortes est filius ꝛ nō est filius ibis: ergo ē filius ꝛ non filius. Scōs modus, puenit ex eo q̄ ibi non arguit ꝫ idē: vt si sic argueret. sortes videt ꝫ oculos ꝛ nō videt ꝫm aures: ergo videt ꝛ non videt. Tertius modus, puenit ex eo q̄ non arguit silr: vt B. sortes currit cōtingēter ꝛ nō currit necessario: ergo sortes currit ꝛ nō currit. Quart⁹ mod⁹, puenit ex eo q̄ nō arguit, ꝑ eodē tpe: vt nō seq̄t sortes curret cras ꝛ nō curret post cras: ergo curret ꝛ nō curret. Soluunt aūt oēs isti palogismi ꝛ silēs ꝑ negationē ꝑtie eo q̄ nō arguit ad idez ꝫm idem vel similiter ꝛ pro eodem tempore.

Sed contra ꝓdicta arguitur. Primo sic. Elēchus est ꝺictio: ꝫ silogism⁹ nō est cōtradictio: ergo elenchus nō est silogism⁹. Secūdo arguit sic, ꝺictoria nō ꝑt enumerari de eo dē. ergo ad ꝺictionē nō requirit affirmatio ꝛ negatio i eodē tpe. Tertio arguit sic. ad cōtra dictionē requritur affirmatio ꝛ negatio eiusdē ꝺ eodē. ꝛ tñ nō ponit alius modus a ꝓdictis cōtra aliā pticulā: ergo modi huius fallacie sunt insufficienter assignati. Quarto arguit sic. oēs fallacie elēchi reducunt ad ignorātiā elēchi: ergo fallacia ignorantie elēchi male ponitur hic vna ꝛpecialis fallacia.

Ad rōnes. Ad ꝓmā dicit q̄ contra dictio accipit dupl'r. vno modo formal'r, ꝓ repugnātia ꝺictoriaꝝ. ꝛ sic nec silogismus nec elenchus ē ꝺictio. Alio mō accipit material'r, ꝑ ꝓpōne ꝺicēte, ꝓpōni rñdētis. ꝛ sic tā elēch⁹ q̄ silogism⁹ ē cōtradictio magis tñ, ꝓpie ꝺz cō:edi q̄ elēchus sit cōtradictori⁹ q̄ cōtradictio. Ad secūdā ꝺ. q̄uis ꝺictoria de eodē nō ꝑt enūciari in eodē tpe. tñ bene possunt enūciari ꝑ eodē tpe. ꝛ hoc sufficit ad cōtradictionem. Ad tertiā ꝺ: q̄ in omni fallacia requiritur cā appentie ideo ad fallaciā ignorantie elēchi requritur apparēs cōtradictio. si aūt nō esset affirmatio ꝛ negatio eiusdē de eodē nō esset apparēs cōtradictio. ideo nō ponitur alius modus peccās cōtra illā pticulā. Ad q̄rtā ꝺ. q̄ si capiat ignorātia elēchi ſgnal'r, p ignorātia eiusdē pticule diffinitiõis elēchi indifferenter sic fallacia ignorātie elēchi est

consequẽs ad omnes alias. Sed si capiatur specialiter pro ignoratia quarto: vltima pticularum aut alicuius earꝫ sic est fallacia specialis. qꝫ habet causas apparentie distinctas ꝛ causas defectus etiã distinctas ab alijs.

Tetere id quod est in principio est quando conclusio q̃ debꝫ probari sumitur in premissis. cum ergo idem sub eodem nomine nõ potest seipsum probare. vt hõ currit. ergo homo currit. in talibus eñ est petitio principij sed talis argumentatio est ridiculosa nec cadit sub arte. nec est petitio eiꝰ quod est in principio. Aliud enim est petere principium ꝛ aliud est petere illud quod erat in principio. qꝫ petere principium est quãdo petitur idem sub eodem nomine. vt homo currit. ergo homo currit. et isto modo nulla est fallacia. qꝫ nõ continetur sub aliqua specie argumentationis nec fm veritatem nec fm apparentiam. sed talis petitio principij peccat contra silogismum simpliciter dictum. Sed petere illud quod est in principio est qñ idem petitur sub diuerso noie vt aial rationale currit. ergo hõ currit. Vel sic. petere illud qõ est in principio est qñ minus notũ sumit ad probationem magis noti. Cã apparẽtie huiꝰ fallacie est diuersitas cõclusionis cũ premissis. Causa falsitatis est diuersitas eorũdem. petitur añt illud qõ est in principio q̃nꝫ modis vt pꝫ octauo topicorum. Primo modo qñ diffinitũ petitur in diffinitiõe ꝛ ecõtra. vt si dubitaretur vtrum homo currat vel non currat fiat argumentũ. aial rationale currit. ergo homo currit. nulla est ibi probatio. qꝫ qñ alterũ dubitatur necesse est alterum dubitari. ꝛ ita si sumatur vnum ad probandũ aliud peccatum est. Secundus modus est quando particulare petitur in vniuersali. vt nullus homo currit. ergo sortes non currit. vel si aliquis debeat probare qꝫ omniũ contrariorum est eadem disciplina. et assumat omniꝫ oppositorum est eadem disciplina; ergo omnium contrariorum est eadem disciplina. hic petitur cõclusio in premissis. Tertius modus est quando vniuersale petitur in particularibus vt si aliquis debeat probare qꝫ omnium oppositorum est eadem disciplina et sumat istam. omnium contradictoriorum contrariorum. et sic de alijs est eadem disciplina. ergo omnium oppositorum eadem est disciplina. Vel sic. sortes currit. plato currit. et sic de alijs. ergo omnis homo currit.

Quartus modus est quando coniunctum petitur in diuisis vel econtra. vt si aliquis debeat probare qꝫ medicina est disciplina sani ꝛ egri et dicatur sic. Medicina est disciplina sani. et medicina est disciplina egri ergo medicina est disciplina sani et egri. Quintus modus est quando vnum relatiuorum petitur in alio vt si quis debeat probare qꝫ sortes sit pater platonis. probetur sic. plato est

filius sortis, ergo sortes est pater platonis. non sequitur quia hoc assumit quod est probandum. Sciendū est q̄ hec fallacia nō impedit silogismū inferentē. sed probantem. ita fallacia petitionis peccat contra silogismum.

Circa hunc tertū notandū est primo q̄ conseq̄ter auctor determinat de fallacia petitionis principij. Ratione cuius primo diffinit petitionem principij dicens. Petitio principij est quando idem sumitur ad probandū seipsum. Unde principium in proposito vocatur illa ꝓpositio quam opponens a principio intēdit ꝓbare contra respondentē & contradicit positioni respondentis. Est autem duplex petitio principij. quedam est statim. alia est non statim. Petitio principij statim est quando idē sub eodē modo assumitur ad probandum seipsum. vt sic arguēdo. homo currit ergo hō currit. Et talis petitio principij nō est fallacia eo q̄ nullā habz causam apparentie. & opponens qui sic arguit nō dicitur petere principiū, ꝓprie. Petitio principij nō statim est q̄n idem ꝑm equevel magis dubiū assumitur ad, pbandum aliquam conclusionem. Et potest sic diffiniri fallacia petitionis principij q̄ est idoneitas decipiēdi, puenies ex apparenti diuersitate antecedētis & cōsequētis propter quaz credimus antecedens esse notius consequēte & habere virtutē, pbatiuā consequentis quā tamen non habet, ꝓpter imꝓbabilitatem. Unde causa apparentie huius fallacie est apparens diuersitas antecedētis & cōsequētis ratiōe cuius credimus antecedēs habere virtutē, pbatiuā cōsequētis. Sed causa defectus huⁱ⁹ fallacie est idēitas ad̄is & cōsequētis, ꝓpter quā antecedens nō habet virtutē, pbatiuā ꝙsequētis. Unde diffinitio potest dupliciter cōsiderari. Uno modo in q̄tū includit ꝓncipia essentialia diffiniti que sunt causa, passionū subiecti a diffinitiōe. Et hoc modo sumit locus demōstrationis & nō dyaleticus. Alio mō cōsideratur in q̄tū stat sub cōi intentione diffinitōis. & hoc dupliciter. quia vno modo accipit respectu ꝓdicatoꝝ que notiora modo cōueniūt diffinitiōi q̄ diffinito. & sic a diffinitiōe ad diffinitū sumitur locus dyalecticus. Alio modo sumit respectu ꝓdicatoꝝ q̄ notiora modo, cōueniunt ipsi diffinito. & sic arguendo a diffinitiōe ad diffinitū causat petitio principij.

Sciendū est secundo q̄ petere principium in proposito nihil aliud est q̄ assumere ꝓpositionem eque vel magis dubiam conclusione ad quā conclusionē probandam ipsa accipiebatur. Unde aristoteles istā fallaciā nō vocat petitionem principij. sed vocat petere id quod ē in principio. q̄ si proprie velimus nominibus vti. petitio principij est quando eadē propositio assumitur ad, pbandum ipsammet. Et ꝑm istā petitionē principij vt prius dictum est non assumitur aliqua fallacia. Sed petere id quod ē in principio est cū aliquis nititur, ꝓbare aliquam conclusionem per aliam propositionē eque vel magis dubiam conclusiōe. ideo hec fallacia peccat i, pbatiōe. q̄ si aliqs silogism⁹ nō habeat antecedens notius ꝓnite dicimus inesse petitionē principij. Et ita paralogismi huius fallacie dicuntur a vero elencho. quia nō sunt, pbatiui sue cōclusionis. Ex isto sequitur q̄ nisi cōcurrat aliqua fallacia omnes paralogismi huius fallacie habēt bonā ꝓnam illatiuā sed nō, pbatiuā. Et modi huius fallacie multis modis possunt assignari. Unde ꝑm aristotelē secundo ꝓtozū tres sunt modi huⁱ⁹ fallacie. Primus est cōis demōstratoꝝ & dyaletico. & talis est si ꝓmissa sumpta sit equevel magis dubia conclusione. sicut si aliquis intēdat demōstrare istā. omis afinus est corruptibilis. & arguat sic. omne habēs materiā est corruptibile. omnis afinus habet materiā. ergo omnis afin⁹ est corruptibilis. maioꝝ est ibi magis dubia conclusiōe. nulli enim dubitāt de cōclusione, sed mⁱti dubitāt ō maioꝝ. Et ꝓpter hoc dixerūt aliqui celū nō hebere materiaz sicut dicit auerrois. Alij vero dixerūt ipm habere materiā. & ꝑm eos maioꝝ esset falsa. Secūdus modⁱ⁹ est ꝓpzius demōstratoꝝ & est iste. Si ad demonstrādū aliquā ꝓpositionē assumat aliq̄ ꝓpō demōstrabilis indemonstrata quātūcūq̄ sit vera & necessaria in tali casu petit principiū. ꝑs sic ois demōstratio debet, pcedere ex primis veris & immediatis, aut ex talib⁹ q̄ p aliq̄ ꝓia vera & immediata, sue cognitiōis principiū sumpserūt. ꝛz tal demōstratio q̄, pcedit ex aliq̄ ꝓpōne demōstrabili idemōstrata nō ē huiusmodi. ergo &c. Tertius modⁱ⁹ ē q̄, ꝓprie peccat cōtra demōstrationē, ꝓpter q̄d. & tal est si arguat a ꝓsteriori quātūcūq̄ ꝓmisse sūt notiores cōclusiōe. vt si demōstratoꝝ, ꝓponerit aliquā, ꝓpositionē demōstrare, ꝓpter q̄d. & pcedit a posteriori ibⁱ⁹. tūc sibi respōdetur q̄ petit principiū, q̄ nō, pbat suam cōclusionē a ꝓiori. & hi modi bxuiter tangūtur

ab aristorele,secūdo priorum. istis tribus modis potest superaddi quartus.

Sciendū est tertio q̄ q̄ncunq; opponēs accipit premissaz ex qua videt rīdenti q̄ ex illa sequatur cōclusio cōtra ipm. rīdens aūt oz negare ⁊ dicere opponenti q̄ petit p̄cipium q̄ eiusdē opinionis est cōcedere cōclusionē quā intendit,pbare opponēs ⁊ premissaz quā assumit. Et sub isto modo cōprehēdūtur modi quos ponit aristoteles octauo topicoz cū aliq̄bus alijs. Primus ē si diffinitio petat in diffinitovel ecōtra. Scōs est si ptes in quātitate petātur in suo toto. Tertius ē si totū in quātitate petatur i suis ptibus. Quartus ē si vnū relativoz petat in reliquo. Quintus ē si ꝯiūctuz petat in diuiso vel ecōtra. Et nō solū sub isto quarto modo cōtinētur isti quiq; modi.imo ⁊ multi alij,puta q̄n spēs petitur in genere vel econtra vel si cā petatur in effectu vel ecōtra. Et ita quasi p oēs locos dyaleticos possit fieri petitio p̄cipij.ō tot sunt modi sub isto quarto mō quot modis cōtingit aīs esse notius q̄ñte. ⁊ hoc cōtingit tribus modis. Primo q̄n maioz est notioz cōclusione.secundo econtra quādo minoz est notioz conclusione,tertio q̄n totale aīs non est notius consequente. ⁊ hoc in tdez redit cum modis ab auctore positis in textu.

Sed cōtra p̄dicta arguit'. Primo sic. Oēs palogismi peccant in materia aut in forma.sed palogismi hui⁹ fallacie nō peccāt in materia,quoniā aliq̄n petitio p̄cipij p̄cedit ex veris ⁊ pbabilibus.nec peccāt in forma cū conclusio de necessitate sequatur.ergo petitio p̄cipij non oz enumerari inter fallacias. Secundo arguitur sic.a diffinitōe.a toto in q̄titate.a toto vniuersali sumitur loc⁹ dyaletic⁹.ergo nō sophisticus. Tertio arguitur sic,a diuisis ad ꝯiūcta sumitur fallacia accidētis. ergo nō petitiōis p̄cipij. Quarto arguit' sic, in palogismis hui⁹ fallacie aīs nō est notius q̄ñte.nec apparet cuz idem ꝑm rem⁹ vocē nō appareat notius alio,ergo in ipsis nō cōmittitur hec fallacia cū in omni fallacia oporteat esse cām apparētie ⁊ cām defectus.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ palogismi hui⁹ fallacie peccant in materia. ⁊ q̄uis petitio p̄cipij aliq̄n ꝓcedit ex ꝓbabilibus in se ⁊ ꝑm se,non tñ ex ꝓbabilibus in ordine ad aliud.q; ille premisse nō sunt notiores cōclusione. Ad secām dz q̄ ab oibus illis sumitur locus dyaletic⁹ sic arguatur respectu predicatoz que notiozi modo conueniunt terminis in antecedente positis q̄ in consequente. Si vero aliter arguatur cōmittitur hec fallacia. Ad tertiam dicitur q̄ si idebite arguatur a diuisis ad cōiuncta sic q̄ ex diuisis nō sequatur coniunctū fit fallacia accidentis.sed si argueretur debite quo ad illationem ⁊ antecedēs nō esset notius cōsequēte cōmitteretur hec fallacia. Ad quartaz dicitur q̄ in paralogismis in quibus antecedēs est idem ꝑm rem ⁊ vocem consequenti non committitur hec fallacia,q; ibi nulla est causa apparentie. Sed in istis in quibus aīs est idē ꝑm rez consequēti. ⁊ differt ab eo ꝑm vocē. tunc cōmittitur hec fallacia,quia ibi est apparens probabilitas.

E fallacia consequentis dicendum est. Secundū consequens fiunt paralogismi eo q̄ credimus cōsequētiaz conuerti que nō cōuertitur. Fallacia consequētis est idoneitas decipiendi prouenies ex apparentia ꝯntis conuerse que nō conuertitur. Causa apparētie huius fallacie est cōuenientia vnius ꝯntie vere ad aliā nō verazm. Causa falsitatis est diuersitas eozūdez. Et sciendū q̄ bñ tenet argumentū a positione aīntis ad positionem ꝯntis. Huius fallacie tres sunt modi. Primus modus est q̄n arguitur a destructiōe aīntis ad destructionem consequentis. vt si homo est aial est. ergo si homo non est animal non est. vel a positione consequentis ad positionem antecedentis. vt si mel est rubeum est.ergo si rubeum est mel est. Ad istum enim modum reducūtur omnes prave argumentationes ab inferiori ad superius destructiue.

Unde quotiensc̄uq; fit processus ab

inferioꝛi ad superius aꝛz distributio one superioꝛis. vt omnis homo aꝛrit. ergo omne animal currit. ibi cō mittitur ista fallacia. vel nullꝰ hō aꝛrit. ergo nullū aīal currit. Seam dus modꝰ solet poni ab insufficiēti inductione singularium. vt sozres ē aīal ꝛ ecōuerso. plato est aīal ꝛ econuerso. ergo omnis hō ē animal ꝛ ecō uerso. hic enumerātur oēs singula res illiꝰ. omis hō est animal. ꝛ nō hu ius. oē aīal est hō. que significātur p cōpositionē huius quod est ecōuerso ad hanc. omis hō est aīal. Tertiꝰ modus. puenit a cōmuniter acciden tibus. ꝛ dicūtur cōiter accidentia que sc aliquādo cōsequūtur ꝛ aliquādo nō vt ille est cōptus. ꝛ go ē adulter. Si militer hic. musa ꝛ poeta similiter ter minātur. sed musa ē femīnini generis ergo ꝛ poeta. Non sequr q idētitas generis ꝛ terminationis aliquādo se consequuntur et aliquādo nō eo q nō est in omnibus. sed in aliquibus.

Si aliquis dicat q in hoc vlti mo tertio modo non tenet econuer so. vnde ibi non est cōsequētia. Dic ē dum est ergo q sm quosdam sumit cōsequētia cōmuniter ad cōsequētiaz necessariam ꝛ probabilem. ꝛ in istis nō sumitur cōsequētia necessaria sz p babilis. Taliter autē ordinātur isti modi ab aristotele isto mō ordiato.

Circa hūc tertū notandū est primo q ꝑter hic auctoꝛ noster determinat de fallacia ꝓsitis. Ratione cuius primo videndū est quid sit ante cedēs ꝛ cōsequēs. Antecedēs enim est ppositio cathegoꝛica vel hypothetica inferens cōclusionē. Sed cōsequēs est ꝓclusio illata ex antecedē te. Et ꝓ̄ia est habitudo aītis ad ꝓ̄is ratione cu ius habitudinis antecedēs infert consequens. Est autem duplex cōsequētia. sc̄z ꝓ̄ia simplex ꝛ ꝓ̄ia vt nunc. Consequētia simplex est que tenet. p omni tēpoꝛe ita q simpliciter est impossi bile antecedens esse verū sine ꝓ̄ite. Cōsequētia autem vt nūc est que tenet. p aliquo determina to tēpoꝛe ꝛ. p'oī. vt hic. omnis homo currit. ergo sozres currit. ipsa enim est bona tm̄. p eo tpe quo sozres est. Et iterū. ꝓ̄ia simplex diuidit. q: quedā est mere simplex. alia est cōposita. Et di citur simplex vel cōposita denoīatiōe extrīse ca. Cōsequētia simplex mere est qn ex vno solo aīte infert vnū ꝓ̄is. Et cōposita Consequētia habet fieri quattuoꝛ modis. Primo mō arguē do a positōe aītis ad positionē cōsequētis. Se cūdo fit arguendo a positōe ꝓ̄itis ad positionē aītis. vt si hō est aīal est. sed aīal est. ergo hō est. ꝛ ibi cōmittit ꝟ fallacia. Tertio mō fit a destru ctione ꝓ̄itis ad destructionez antecedētis. vt si homo est aīal est. sed nullus aīal est. ergo nullus homo est. ꝛ istis duobus modis. sc̄z primo ꝛ ter tio est bona ꝓ̄ia. Quarto modo arguēdo a de structiōe aītis ad destructionē ꝓ̄itis. vt si hō est aīal est. sed nullꝰ hō est. ergo nullū aīal est. ꝛ ibi cōmittit ꝟhec fallacia. Ex ꝓdictis sequr q ꝓ̄ia simplex est dupler. q: q̄dā opponit ꝓ̄ie vt nūc. Alia ē q̄ opponit ꝓ̄ie cōposite. ꝛ sic accipit hic.

Sciendū est secūdo q fallacia ꝓ̄itis

sic diffinit. est idoneitas decipiēdi. puenies ex apparēti cōuertibilitate ꝓ̄itis ꝛ aītis. q̄ tamen sunt cōiter diuerse inter se. Et causa apparentie huiꝰ est apparēs cōuertibilitas aītis ꝛ ꝓ̄itis. p pter quā credim̄ q sicut aīs infert ꝓ̄is ita ecō tra. s. q cōsequēs inferat aīs. Causa vero defe ctus est diuersitas antecedentis ꝛ ꝓ̄itis. rōne cu ius cōsequēs nō īfert aīs sicut ecōtra. Et q̄nis sm hanc fallaciā quādocꝫ arguat a destructiōe aītis ad destructionē cōsequntis. Quia tm̄ oppo sitū ꝓ̄itis sequit ad oppositū aītis ideo eq̄a lenter arguit a genere ad speciē ꝛ ideo ipsa dicit fallacia ꝓ̄itis. Et ipsius tres sūt modi. Primꝰ est arguēdo a destructiōe aītis ad destructionē ꝓ̄itis. vt si hō est aīal est. sed nullꝰ hō ē ergo nul lū aīal est. ꝛ etiā arguēdo a positiōe cōsequētis ad positionē aītis. vt si hō est aīal ē. sed aīal est. ergo hō est. Et penes hūc modū peccāt oēs isti palogismi qui fiunt ab inferioꝛi ad superius ne gatiue. vt asinus non est homo. ergo asinus nō

est aial. aut etiã in terminis negationẽ includẽtibus vt sortes differt a platone. ergo differt ab homine. sortes incipit esse alb⁹. ergo incipit esse coloratus. Etiã penes hũc modũ peccãt oẽs iste cõsequẽne q̃ fiũt a supiori ad inferius affirmatiue aut que fiũt ab inferiori distributo ad supius distributũ. Exemplũ primi. vt aial est. ergo hõ est. exẽplũ secũdi. vt oĩs hõ currit. ergo oẽ aial currit. Et in oĩbus istis dz negari ꝓntia ostendẽdo causam quare nõ habet.

Sciendũ est tertio q̃ secũdus mod⁹

huj⁹ fallacie fit arguẽdo ab insufficiẽti enũeratione singulariũ ad suã vlem. vt sic arguẽdo sortes currit. plato currit. guilerm⁹ currit. ergo oĩs homo currit. vel sic. sortes hz pedes. brunellus hz pedes. ergo oẽ aial hz pedes. Vel sic. hõ fuit in archa noe. equ⁹ fuit in archa noe. leo fuit in archa noe. ⁊ sic de singulis spẽbus aialis. ergo oẽ aial fuit in archa noe. Sitr̃ si, phibetur q̃ omis hõ videt oẽm equũ sic arguẽdo. ille hõ videt illũ equũ. ⁊ ille hõ videt illũ equũ. ergo oĩs hõ videt omnẽ equũ. ꝓmittit fallacia ꝓtis ab insufficiẽti enũeratiõe singulariũ. Ad sciẽdũ aũt quõ dz fieri enũeratio singulariũ in illis ꝓpõibus ponit hec regula. Omis ꝓpõ in qua ponit signũ vle affirmatiuũ tam a pte subiecti q̃ a pte predicati potest induci a pte subiecti tm̃. ⁊ tũc totũ predicatum dz de quolz subiecto singulari affirmari. iõ illa dz sic induci. oĩs homo videt oẽm equũ. ab istis singularibus. sortes videt oẽm equũ. plato videt oẽm equũ. ⁊ sic de singulis hoĩbus. ergo oĩs hõ videt oẽz equũ. Scdo põt fieri inductio a pte predicati tm̃. ⁊ tũc oĩa singularia predicati debẽt predicari indiuisim de subiecto vere ⁊ vlr sumpto. iõ predicta ꝓpõ sic inducitur. oĩs hõ videt hũc equũ. oĩs hõ videt hũc equũ. ⁊ sic de aliis. ergo oĩs hõ videt oẽm equũ. Tertio mõ põt fieri inductio a pte vtriusq; ⁊ tũc de quolz suppposito subiecti p se sumpto sub eo debẽt affirmari oĩa singularia ꝑdicati. vt sortes videt illũ equũ ⁊ illũ equũ ⁊ sic de aliis equis. ⁊ plato videt illũ equũ ⁊ illũ. ⁊ sic de aliis. ⁊ cicero videt illũ equũ ⁊ illum. ⁊ sic de aliis tam hoĩbus q̃ equis. ergo omnis homo videt omnẽ equum. Tertius modus huius fallacie fit arguẽdo in cõmuniter accidentibus. scz in illis que non necessario seinuicem cõsequuntur. vt sortes est comptus. ergo est adulter. vel sic. sortes est magnus. ergo est fortis sortes est pulcher. ergo est bonus. in oĩbus istis ꝓntia nõ valz. q: lz illa accidẽtia q̃cũq; se cõsequãtur nõ tamẽ de necessitate.

Sed contra predicta arguitur ꝓmo

sic. ꝓns ẽ de itellectu añtis. ergo destructo añte destruitur ꝓns. ⁊ p cõsequẽs a destructiõe añtis ad destructionem consequentis est bona ꝓntia.

Secũdo arguit̃ sic. posito posteriori de necessitate prius ponitur. sed ꝓns est posterius antecedẽte. ergo a positione ꝓntis ad positionẽ añte dentis est bona ꝓntia. Tertio arguitur sic. singularia sufficiẽter enumerata sequũtur ad suum vniuersale. ergo arguendo ab insufficienti enumeratione singulariũ committitur primus modus. ⁊ p consequẽs primus modus ⁊ secundus modus nõ distinguũtur. Quarto arguit̃ sic. a cõiter accidẽtib⁹ est bon⁹ loc⁹ dyaleticus. ergo sic arguẽdo nõ sumit̃ tertⁱ mod⁹ h⁹ fallacie.

Ad ratiões. Ad primã dicitur negãdo

consequentiã. q: ꝓns non solũ includitur in añte. sed etiã in alijs multis: ergo destructio antecedẽte ꝓntis adhuc manet in illis. Ad scdam dr̃ q̃ posito posteriori ſm naturã ponitur prius non tm̃ op3 de posteriori ſm rẽpus. consequens autẽ ſm naturã est prius añte. ideo posito añte ponitur consequẽs ⁊ non ecõtra. Ad tertiaz dr̃ q̃ arguẽdo ab insufficienti enumeratione arguitur a positione cõsequẽtis ad positionem antecedẽtis. Iz nõ solũ sumitur causa apparẽtie a pte conuenientie añtis ⁊ cõsequẽtis. sed er pte idẽtitatis singularium cum vniuersali suo. Ad quartam dicitur q̃ in arguendo a cõmuniter accidentibus que se necessario consequũtur est bonus locus dyaleticus. sed arguendo ab illis que se contingenter consequuntur est locus sophisticus penes tertiũ modũ huius fallacie qui quodam modo posset dici dyaleticus.

Equitur de fallacia ſm nõ causam vt causam. Ad cuius euidentiam sciendus q̃ dupler est silogismus. sicilicet ostensiuus ⁊ ad impossibile. Ostensiuus est qui habet vnam solam conclusionem. Silogismus vero ad impossibile est quando aliquis silogistice ducitur ad impossibile. et propter hoc interimitur aliqua premiſ

ſarum que erit cauſa illius impoſſibilis. vnde iſte ſilogiſmus ſemper habz duas concluſiones. vt cum dicitur. eſt ne homo aſinus. hoc conceſſo. Cõtra. nullus aſinus eſt animal rationale mortale. homo eſt aſinus. ergo homo non eſt aial rationale mortale. ſed hoc eſt impoſſibile. ergo ⁊ iſta homo eſt aſinus. et ille ſilogiſmus eſt in quarto modo prime figure. Sciẽdum eſt enim q̃ non cauſa vt cauſa ſemper fit in ſilogiſmis ad impoſſibile. Fallacia autem p̃m non cauſaz vt cauſam fit quando non cauſa ponitur vt cauſa. et propter hoc apparet ſequi impoſſibile. et illud quod apparet eſſe cauſa interimitur vt ſi queratur. eſt ne brunellus homo. quo cõceſſo. Contra nullus aſinus eſt animal rationale mortale. ſed homo eſt aſinus et brunellus eſt homo. ergo homo non eſt aial rationale. hoc autem eſt impoſſibile. ergo brunellus non eſt homo. In hac enim dicta argumẽtatione eſt nõ cauſa vt cauſa. q̃ interimitur id qõ apparet eſſe cauſa et nõ eſt ſcz brunellus eſt homo. Cauſa apparẽtie huius fallacie eſt cõuenientia huius qõ apparet eſſe cauſa et non eſt cum eo qõ eſt cauſa Cauſa falſitatis eſt diuerſitas eoꝝdez talecñ exemplũ ponit ariſtoteles huius fallacie. ſunt ne aia et vita idez. quo conceſſo. Contra. mors et vita ſunt contraria. ſed mors eſt corruptio. ergo vita generatio. et p̃ cõſequẽs viuere eſt generari. ſz hoc eſt impoſſibile. q̃ quicquid viuit non generatur. ſed generatum eſt. ergo anima et vita non ſunt idem. hec cõcluſio peccat p̃m cauſam vt cauſam. ex hoc enim q̃ aia et vita ſunt idem non ſequitur impoſſibile et ita non debet interimi. ſed iſta mors et vita ſunt contraria qua in omnibus his id qõ non eſt cauſa apparet eſſe cauſa. q̃ cõmunicat in terminis cũ aliquibus propoſitionibus ex quibus ſequitur impoſſibile. Ex iſtis p̃z q̃ iſta fallacia nõ fit in ſilogiſmo oſtenſiuo. vt omis homo currit: ſortes eſt homo et ſol eſt in cãcro. ergo ſortes currit. hic non eſt fallacia cauſe vt cauſe. q̃ hec propoſitio ſol eſt in cãcro non eſt cauſa neq̃z apparet eſſe cauſa ſicut apparet in ſilogiſmo ad impoſſibile.

Circa hunc tertũ notandũ eſt primo. q̃ conſequẽter auctor determinat de fallacia p̃m nõ cauſam vt cauſam que habz fieri in ſilogiſmo ad impoſſibile. Eſt autẽ duplex ſilogiſmus. ſcz oſtenſiuus ⁊ ad impoſſibile. Silogiſmus oſtẽſiuus dr qui ex vnico proceſſu ⁊ duabus premiſſis infert ſuam concluſionem. Sed ſilogiſmus ad impoſſibile eſt qui ex p̃miſſis infert vnũ manifeſte falſum ex cui⁹ falſitate interimitur aliqua premiſſarum ⁊ pbatur oppoſitum illius p̃miſſe. Ex quo patet q̃ ſilogiſmus ad impoſſibile ſemper habz aliquam premiſſarũ falſam. eo q̃ concluſio eius ſemp eſt falſa. ex veris nõ ſequitur falſum. Tñ in ſilogiſmo ad impoſſibile ſunt duo proceſſus. Primus eſt ex eo⁹q̃ proceditur a premiſſis falſis ad concluſionez falſam. ⁊ iſte eſt ſilogiſticus ⁊ poteſt vere in eo eſſe aliqua fallacia. Secundus eſt ex quo proceditur a falſitate cõcluſionis ad interimendum propoſitionẽ que eſt cauſa eius falſitatis. ⁊ iſto ſecũdo modo fit fallacia ſz nõ cauſaz vt cãm. Dicitur aũt cauſa in ꝓpoſito illa premiſſa q̃ facit illationẽ cõcluſionis. qua remo

ta nō amplꝰ sequitur cōclusio. Sz p̄missa nō causa dē p̄missa q̄ nō opat ad illationē cōclusionis sic q̄ ipsa remota nō minꝰ sequitur cōclusio. Sed nō causa vt cā dē p̄missa nihil factēs ad illationē cōclusionis q̄ tñ apparet aliq̄d facere ad illationez cōclusionis ꝓpter aliquā cōuenientiā quā hz ī aliquo termino cōclusionis. Sz fallacia a nō causa vt causa sic diffinit q̄ ē deceptio ꝓuenies ex cōuenientia premisse nō cause vt cause cū conclusiōe illata. ꝓpter quā conuenientiā credimꝰ premissaz nō cām esse cām illatōis cōclusionis. Ex quo vlterius credimus conclusionē esse falsam ꝓpter similitudinē p̄misse nō cause vt cause. Causa vero apparentie huius fallacie est falsitas cōclusionis ⁊ conuenientia eius cum premissa nō causa vt causa. Causa vero defectus est veritas premisse nō cause vt cause. ⁊ etiaz eo q̄ premissa nō causa vt causa nihil operat ad illationē cōclusionis. Et ita patet q̄ ista fallacia fit in regressu in cōclusione facta qua concludimus premissam nō causam vt causam esse falsam ex illa conclusione falsa. vt si arguat sic. omnis asinus est rudibilis. oīe animal est asinus. oīis homo est animal. ergo omnis homo est asinus. Ista propositio. omne animal est asinus est premissa causa quia ea remota amplius non sequitur conclusio. sed ista. omnis asinus est rudibilis est premissa nō causa. quia ipsa remota vel non posita nō minus sequitur cōclusio. apparet tamen aliquid facere ad illationē cōclusionis. ideo si creditur q̄ conclusio sit falsa ꝓpter falsitatē premisse nō cause vt cause decipit perhanc fallaciā.

Sciendū est secūdo q̄ duo sunt modi huius fallacie. Primus est q̄n premissa non causa conuenit cum premissa causa in subiecto vt hic. omnis asinus est rudibilis. omne animal est rubibile. oīis homo est animal. ergo oīis homo est rudibilis. Et tunc fit regressus ad interimendū hanc. omnis asinus est rudibilis. ⁊ male fit regressus ideo cōmittit hec fallacia. Et soluitur iste paralogismus negādo ꝓsiam co q̄ male fit regressus ad interimendū premissam falsam. quia illa cōclusio nō est falsa. ꝓpter falsitatem premisse nō cause vt cause. sed quia alia ꝓmissa falsa est causa falsa. Secundus modus est quādo premissa nō causa ex parte sui predicati cōuenit cum premissa causa. vt arguendo. oīis asinus est rudibilis. omne rudibile est homo. brunellus est rudibilis. ergo brunellus est homo. conclusio est falsa. ergo aliqua premissaruz ꝓ non alia q̄ ista. omnis asinus est rudibilis. ergo ipsa est falsa. Respondendum est q̄ hic male interimit. q. loco premisse cause interimitur p̄missa nō causa. sez ea que nō ē causa talis ꝓpositionis illatiue. Et ad fallaciā hāc reducit argumentū q̄ ex possibilibus sibimutuō incōpossibilibus infert conclusio incompossibilis. vt si sic arguatur. hoc est album. hoc est nigrum. ergo album est nigrum. consequentia est impossibilis. ergo aliqua premissarum. Respōdetur negando cōsequentiā. quia causa illius impossibilitatis nō est impossibilitas alicuius premissarum. sed est incompossibilitas premissarum inter se.

Sciendum est tertio q̄ ad hoc q̄ copulatiua sit impossibilis non requiritur q̄ aliqua pars eius sit impossibilis. sed sufficit q̄ partes eius sint ĩcompossibiles dū tamen termini teneantur vninoce. nam ista est impossibilis. sortes currit et nō currit. ⁊ tamen partes eius sunt possibiles sm se. ideo non dicitur impossibilis. sed quia vna illarum partium est alteri incompossibilis. Dicitur vlterius q̄ si consequens est impossibile necesse est antecedens illius consequentis esse impossibile. alias consequentia nō valeret. ideo bene sequitur. conclusio est impossibilis. ergo totale antecedens est impossibile. Sed non sequitur. ergo applicando ad propositum q̄ defectus proueniens per istam fallaciaz est ex eo q̄ credimus q̄ non est possibile cōclusionem esse falsam quin aliqua premissarū non sit falsa. hoc tamen est falsum. quia ad impossibilitatē conclusioms sufficit q̄ totale antecedens sit impossibile. Sed non oportet q̄ sit tale consequens sillogismi sit impossibile q̄ etiā aliqua premissarum sit impossibilis. immo sufficit q̄ vna premissa sit alteri incompossibilis. nec est simile de impossibilitate ⁊ falsitate quod patet. quia impossibile est totale antecedentis sillogistici esse falsum quin aliqua premissaruz sit falsa. quia copulatiua non potest esse falsa cuiusmodi est antecedens quin aliqua pars eius sit falsa. ideo bene sequitur. conclusio est falsa. ergo aliqua premissarum est falsa. sed nō sequitur conclusio est impossibilis. ergo aliqua premissarum est impossibilis. sed bene sequitur. cōclusio est impossibilis. ergo totale antecedens est impossibile.

Sed contra predicta arguit. Primo sic. In qualibz fallacia cōclusio videtur probari p̄ premissas que nō ꝓbatur. ergo in omni falla-

cia est fallacia fm̃ nō causā vt causā. ꝛ p̄ ois nō distinguit ab alijs. Secūdo arguit sic. sicut se habet ens ad nō ens. ita causa ad nō cām. sed ens ꝛ nō ens, nullo mō conuenīūt inter se. ergo cā ꝛ nō cā nullā habēt cōueniētiā inter se. Tertio arguit sic. Ista fallacia prouenit ex parte p̄missē nō causē. sed illa semp ponitur in primo discursu silogismi ad impossibile fm̃ primum, p cessum eius. sed ille processus est ostēsiuus. ergo fallacia cōmittitur in tali silogismo in q̄tum est ad impossibile. Quarto arguitur sic. fallacia fm̃ nō causam vt causam est bonus silogismus. ergo ipsa non debet dici fallacia.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ nō cā capit dupl'r. vno mō gñal'. p omni illo qđ nō est cā nec videt eē cā. ꝛ sic q̄libz fallacia ē nō cā vt cā. Alio mō capit spāl'r fm̃ q̄ pr' differinta est ꝛ sic soluū repit in hac fallacia. Ad scđam dicit q̄ q̄uis nō ens nū q̄ sit ens. similiter q̄uis p̄missa nō cā nū q̄ sit cā. tñ pōt apparere causa.

Ad tertiā dicit q̄ iz hec p̄missa nō causa pōat in primo discursu silogismi ad ipossibile ꝛ in eo sit cā apparētie. tñ nō sumit hec fallacia nisi i vltimo processu cū ibi sit causa defectus destruēdo p̄missam q̄ nō est cā ꝓclusiōis ꝛ fm̃ illū processz talis silogismus dr ad ipossibile. Ad quartā dicit q̄ in silogismo in quo est fallacia nō cause vt cause sunt duo processus. primꝰ est silogisticus ꝛ ille est bonꝰ nec ibi est aliq̄ fallacia. Aliꝰ est in quo interimit aliq̄ p̄missaz que nō est causa illatiuis conclusionis ꝛ in illo est hec fallacia.

Proposit io plures ē illa in qua plura p̄dicant de plurib'. vel plura de vno. vel vnū de plurib'. vt sortes currit ꝛ disputat. vel sic. est ne hic ꝛ hic hō demōstrato sorte ꝛ brunello. vel sortes ꝛ plato currūt ꝛ disputāt. Propositio autē vna est in qua vnū predicat de vno. ꝛ hoc quadrupl'r. siue vnū numero. vt homo ē risibilis. siue vnū specie. vt sortes ē homo. siue vnū genere vt sortes est aial. siue vnū fm̃ prius ꝛ posteri'. vt hō ē ens. aial est sanū. Siue p̄dicātur plura ex q̄b' fit vnū vt hō est aial rōnale mortale. Sedm̃ plures interrogatōes fiūt paralogismi quādo ad interrogationem plures dicit vna respōsio. Causa apparentie huiꝰ fallacie ē vnitas interrogationis cōplexe. Causa falsitatis est pluralitas ipsius. Duo sunt modi huiꝰ fallacie. Primus modꝰ est q̄n plura in singulari numero subijciuntur vel predicātur. vt hic. est ne hic ꝛ hic hō demōstrato sorte ꝛ brunello. si dicit sic. ergo brunellꝰ est hō. si nō. ergo sortes nō est hō. nō bene enim respondit q̄n fecit respōsionē vnā ad interrogatiōes plures. sed debet respōdere verū est pyno ꝛ falsū p reliquo

Secūdꝰ modꝰ est q̄n plura in plurali numero subijciūtur vel predicantur. vt sunt ne ista bona vel nō bona demōstratis bono ꝛ nō bono. si dicit bona. ergo bonū ē malū. si nō bona. ergo bonū nō est bonū. debuisset enī respōdere bonū est bonū. ꝛ malū est malū. Si autē cōcedat aliqs hō dari diffinitiōes simili modo in singulari ꝛ plurali. vt cecū est aptū natū videre ꝛ nō videt. ꝛ ceca sunt apta nata videre ꝛ nō videt. nō effugiet redargutionē demōstrato vno cēco ꝛ altero videte. ꝛ dicat sic. sunt ne illa ceca vel nō ceca. si ceca. ergo illud est cecū demōstrato vno videte. nō enī dicebat illū esse cecū ꝛ illū esse videtē. sed dabat vnā rīsionē eo q̄ cōcessit q̄ silis dareꝰ diffinitio i singulari numero ꝛ plurali.

Circa hūc tertiū notāduz ē p̄ño q̄ hic ꝓñr aut
tor determiat de fallacijs ꝑm ples iterrogatões
vt vnā. z ad hoc oñdēduz p̄ño diffinit ꝓponem
plures. deide oñdit quid ē ꝓpō vna. Dicit ergo
p̄ño sic. q̄ ꝓpō ples ē illa in qua plura p̄dicātur
de vno. aut vnū de plurib⁹. aut plura de plurib⁹
exēplū primi. vt sortes currit z disputat. exēplū
secūdi. vt sortes z plato currunt. exēplū tertij. vt
sortes z plato currūt z disputāt. z dz ꝓpō plures
q̄ ibi sunt plures. ꝓpões p̄dicati cū subiecto vel
saltē designantur esse. z p oppositū. Propositio
vna ē illa in qua p̄dicat vnū de vno. siue sit vnū
nūero. siue vnū spē. siue vnū gñe. siue accīte z sic
de aliis. Vnde. ꝓpō ples pōt capi dupl'r vno mō
gñaliter. p oi illa. ꝓpoeī q̄ nō p̄dicat vnū de vno de
signato q̄ modū vni⁹. Alio mō capit stricte. p oi
illa. ꝓpōne īqua p̄dicātur pl'a p modū plurū de
vno vel vnū de plurib⁹. z sic capit hic. Vñ falla
cia ſz ples interrogatiões vt vna sic diffinit. Est
ydoneitas decipiēdi. pueniēs ex cōueniētia in
terminis. ꝓpōnis ples cū. ꝓpōne vna q̄ tñ sunt ī
ter se differētes. Et cā appentie eius ē apparēs
cōueniētia ī terminis. ꝓpōis ples cū. ꝓpōne vna
rōne cui⁹ credim⁹. q̄ sicut ad īterrogationē vnā
datur vna rñsio. ita etiā debeat dari vna rñsio ad
interrogationē ples. Et. puenit illa appentia ex
nūero. vī enī q̄ interogatio sit vna eo q̄ in ea nō
ponit nisi vnū signū interrogatiuū. Causa vero
defect⁹ ē diuersitas īterrogatōis vni⁹. z interro
gatōis ples. nā sicut ē aliqua interrogatio vna:
ita etiā est aliqua interrogatio ples. ī qua īterro
gātur plura de vno: vel vnū de plurib⁹: vel plura
de plurib⁹. ita est etiā aliqua. ꝓpō vna in qua p̄
dicatur vnum de vno.

Sciendū est scdo q̄ huī⁹ fallacie duo sunt mōi. Primꝰ ē q̄n in īterrogatiõe ples pl'a p̄dicātur in singulari nūero. vt si q̄rat. est ne sor
tes vel brunell⁹ hō. Si det vna rñsio ſz affirma
tiue dicēdo q̄ sic tūc infert. ergo brunellus est hō.
Si rñdeat negatiue dicēdo q̄ nō: tunc infert. er
go sortes nō est hō. Scdꝰ mod⁹ puenit ex eo
q̄ ī interrogatõe ples pl'a subiiciātur vel p̄dicā
tur ī singl'ari nūero. vt demōstrādo duos hoies
quoz vn⁹ sit cec⁹. z alter vidēs. z q̄rat. vtrum isti
sint vidētes vel ceci. si dicat q̄ sic tūc infert. ergo
cec⁹ est vidēs. si dicat q̄ sunt ceci tūc infert. ergo
vidēs ē cecus. Et soluūtur isti palogismi dando
ples rñsiones ad interrogationē ples. Et ē sciē
dum. q̄ ad interrogationē plures q̄ñq̄ pōt dari
vna responsio. z q̄ñq̄ plures.

Sciendum est tertio q̄ interrogatio pōt dici plures quīq̄ modis. Primꝰ mod⁹ est
q̄n pl'a iplicite īterrogātur de plurib⁹ vel pl'a de
vno: vel vnū de plurib⁹. sicut ē illa ī qua pōit ter
min⁹ eq̄uoc⁹. Scdꝰ mod⁹ ē q̄n in ea explicite
interrogātur pl'a de plurib⁹ vel pl'a de vno vt si q̄
ratur vtrū sortes sit alb⁹ music⁹. Tertius mo
dus ē q̄n in eadē ponūtur plura ex eadē pte quo
rū vnū est determiatio alteri⁹ vt si q̄rat vtrū sor
tes alb⁹ sit bon⁹. Quartꝰ mod⁹ ē q̄n in ea po
nunt ples termini ꝓiūcti p ꝓiūctionē aut aduer
biū. vt si q̄rat. vtrū sortes vel brunell⁹ sit asinus.

Quintus mod⁹ ē q̄n in ea ponūtur ples termi
ni ī plurali nūero vt si q̄rat. vtrū isti sint ceci vel
vidētes. Et iter istos quīq̄ modos īterrogatōis
ples duob⁹ primis mōis nō est vna īterrogatio.
z p ꝓñs nō est. ꝓpō. q: eadez est. ꝓpō z. ꝓpō vna.
Et quo sequit q̄ ista nō est vera nec falla nec cō
cedēda nec negāda. ſz distinguēda. z p ꝓñs nō ē
ad eā dāda vna rñsio. Sz interrogatio ples tri
bus alijs mōis ē aliquo mō vna z ad eā pōt da
ri vna rñsio. vt demōstrato vno homie vidēte z
alio ceco. z q̄rat. vtrū isti sint ceci vel vidētes.
q̄uis non possumus rñdere q̄ sic. pōt tñ rñderi
q̄ nō. q: ista: isti sunt vidētes equiualet vni copu
latiue. s. huic iste ē vidēs z ille nō est vidēs. Sed
negatiua opposita. scilicz ista isti nō sunt vidētes
equiualet vni disiunctiue vere. s. huic. ille non est
videns: vel ille nō est videns.

Sed cōtra predicta arguit' ꝓño sic. eadē est interogatio z īterrogatio vna. ſz iterro
gatio ples nō ē interrogatio vna. ergo īterroga
tio ples nō est interrogatio. Scdo arguit sic.
in illa ꝓpōne sortes z plato currūt predicat' vnū
de plurib⁹ z tñ est. ꝓpō vna z nō ples. ergo ē in
terrogatio vna. Tertio arguit sic. interrogatio
ples fit trib⁹ modis: ergo deberēt esse tres mo
di huius fallacie. Quarto arguit sic. q̄ñq̄ sunt
plura sunt in plurali nūero. ergo plura nō subij
cūntur in singulari nūero: nec etiā p̄dicantur in
singulari numero.

Ad rationes Ad primā dz q̄ propō dz vna dupl'r. Vno mō gñaliter. z sic ois. ꝓpō ē vna
in qua p̄dicat vnū de vno vel pl'a de plurib⁹ hoc est
ꝓiūcte. z sic interrogatio ples bñ ē vna. s. vna cō
iunctione vna. Scdo mō. ꝓpō illa dz vna in qua
dz vnū de vno. z sic interrogatio ples nō est īter
rogatio vna. Ad scdaz cōcedo q̄ illa ē vna cō
iunctione: ſz nō vna simpliciter. Ad tertiaz dz
quilibet istoz modoz assignatoz cōtinet tres

Digitized by Google

modos interrogationis plures. Ideo bene dixit plures. Ad quartū dicit q si capiat numerus vt est passio rerū. tunc quecūq; sunt plura sunt i plurali nūero. sed si capiat vt est passio termini singularis sic est vnus nodus numeri. q plura possunt accipi in singulari numero.

Ost hec autem reducendum est omnes fallacias ad ignorantiaz elenchi.

Reducere autez omnes ad ignorantiam elenchi est ostendere qualiter fallacia: quelibet peccat cōtra aliquam particulam in diffinitione elenchi positam: aut ratione silogismi: aut contradictionis. sicut enī differentia adueniens generi constituit speciem: ita ratio contradictionis adueniens silogismo constituit elenchum. Unde quicquid est in elencho aut est in eo ratione contradictionis: aut ratiōe silogismi. dicit enim Aristoteles q diuidendum est omnes silogismos apparentes et elenchos: aut omnes reducendum est ad ignorantiam elenchi. Equiuocatio et amphibologia et figura dictionis reducuntur ad ignorantiam elenchi: eo q duplex esse impedit silogismum et contradictionez. Compositio. diuisio, accentus reducuntur ad ignorantiam elenchi in eo q non est oratio eadem vel idem nomen sed differēs. oportet autem hoc scilicet nomen et rationem esse eadez quemadmodum et rem si debeat esse elenchus. Qui vero fm accidens fiunt manifesti sunt diffinito silogismo quia fiunt contra particulam in diffinitione elenchi positam: scilicet necesse est ad aliud accidere p ea que posita sunt et concessa. Et fm hanc fallaciam que est fm accidens artifices et scientes sepe ab inscijs redarguuntur facientibus silogismos cōtra sapientes. nam fm accidens faciunt silogismos apparentes. Qui vero fiunt fm quid ad simpliciter reducuntur ad ignorantiam elenchi. quoniam de eodem non est affirmatio et negatio. Et ethiops est albus fm dētes ergo est albus. Manifesti sunt autem silogismi qui prius dicti sunt. et quales nuncupantur. Qui vero fiunt fm id quod petitur in principio. et non causam vt causam peccant manifeste contra diffinitionem silogismi. quia in silogismo oportet sequi aliud de necessitate quod non erat in principio. et sic oportet q premisse sint conclusionis silogismi. Qui vero fm consequens reducuntur sicut et illi qui fiunt fm accidens. Qui vero fm plures interrogationes vt vnam reducuntur eo q peccant contra vnitatem propositionis. ibi enim non sumitur propositio vna. et per consequens nec propositio. nam eadem est diffinitio vnius rei et rei. vt hominis et vnius hominis. simile autem est in alijs. vnde propositio vna vnium de vno affirmat. sed non est ita in propositione plures: in qua predicantur plura de vno: vel vnum

de pluribus. et propter hoc peccant cōtra vnitatem propositionis. Item omēs fallacie in dictione et ſm quid ad ſimpliciter reducuntur ad ignorantiam elenchi: eo q̄ peccant contra contradictionem. Omnes autem fallacie alie extra dictionez reduc̄untur in hoc q̄ peccant contra diffinitionem ſilogiſmi. Et hec de fallacijs petri hyſpani dicta ſufficiant.

Circa hunc textū notādū eſt p̄o q̄ poſtq̄ autor determinauit de vnaq̄q; fallacia ſm ſe ꝑ ſ̄r determinat de ipſis p cōparationē ad vez elēchū oñdendo quō oēs deficiūt a rōne ei⁹ & q̄lr peccant ꝑ verum elenchum. & p hoc reducuntur ad ignorantiā elēchi. Nā reducere fallacias ad ignorātiaz elēchi eſt oñdere quō q̄libet earū peccat ꝑ aliquā pticulā in diffinitōe elēchi poſitā ſiue ſit cōpoſita rōne ſilogiſmi ſimplr ſiue ſilogiſmi dyaletici ſiue rōne ꝺictiōis q̄ aduenies dyaletico ꝓſtituit elēchū cū ſit vltia dſia elēchi. Tñ aduertēdum eſt q̄ ignorātia elēchi capit dupl̄r. Uno⁹ ſpāl̄r pro ignorātia aliq̄ q̄ruor pticularū vltiarū i diffinitiōe elēchi poſitarū. Et tūc ſm ignorātiā elēchi ſumit vna fallacia ſpālis ab alijs diſtincta. Et iſto mō nō accipit̄. Allio mō capit cōit̄ p ignorantia cuiuſcūq; pticule poſite in diffinitiōe elēchi ſiue illa ſit ex pte ſilogiſmi vel ꝺictionis. & ſ̄ mō ſm ignorātiā elēchi non accipit vna fallacia ſpecialis ſed ad eaz omnes alie habent reduci.

Sciēdū eſt ſecūdo: q̄ omnes fallacie in dictiōe hñt reduci ad ignorantiā elenchi. Qđ ſic ꝓbat: q; reducere fallacias ad ignorātiā elēchi nō aliud ē niſi oñdere quō q̄libet fallacia peccat ꝑ aliquā pticulā in diffinitiōe elēchi poſitā. Sed oēs fallacie ꝓdicte peccāt ꝑ aliquā pticulā in diffinitiōe veri elēchi poſitā. ergo ꝛc. mio: ꝓbat ꝺuctiue q; oēs peccāt ꝑ illā pticulā nō nois tñ nec rei tñ ſed nois & rei ſil̄. In fallacijs eñ equiuocatiōis & ap̄hibologie & figure dictiōis ē vnitas dictiōis & non rei ſignificate. In fallacijs vo cōpoſitiōis & diuiſiōis nō ē vnitas rei cū accipiatur in diuerſis ſenſibus. nec nois cū ozō cōpoſita & diuiſa nō ſint vna. niſi potēt̄ alr. Silr ēt i fallacia accēt⁹ nō eſt vnitas rei cuz dictio accipiat ſpāl̄r. nec nois. eo q̄ ipa vox ē vna potentialr tm̄ ſiue ex pte materie & ꝺuersa ſm modū ꝓferēdi.

Sciendū eſt tertio: q̄ ſilr ꝓbari pōt q̄ fallacie extra dictionē ad fallaciā elēchi habeant reduci eo q̄ oēs peccant ꝑ aliquā pticulā in diffinitiōe elēchi poſitā. Et patet in ſra. nam fallacia accētis peccat ꝑ illā particulaz ex his q̄ data ſunt de neceſſitate accidere q̄ ſignificat q̄ ꝺcluſio ꝺz ō neceſſitate ſeq̄ ex p̄miſſis. In fallacia eiz accidēt ꝺcluſio nō de neceſſitate ſeq̄t ex p̄miſſis cū oēs ſilogiſmi ſoluāt̄r p negatiōez ꝓſſitie. ꝺa fallacia ꝓnūs eſt ꝑs fallacia accētis. nō etiā fallacia ꝓſſitis peccat ꝑ eā dē particulā. Paralogiſmi aūt fallacie ꝼz q̄d & ſimplr & ignorātie elēchi peccāt ꝑ pticulas in diffinitiōe elēchi poſitas. rōne ꝺictiōis ex ꝺeo q̄ in eis nō ſit affirmatio eiuſdē ad idē de eodē. & ſic de alijs. Dictū n. ſm q̄d & dictū ſimplr nō ſunt idē. Paralogiſmi vo peritōis p̄cipij peccāt ꝑ illā pticulā nō cōſiderato ꝺ q̄ erat i p̄cipio: q; i ipſis ideꝛ aſſumit̄ ad ꝓbādū ſe ipm. Silr i fallacia ſm nō cām vt cām nō ſit. p batio cōcluſionis. nō iſte due peccāt contra ſilogiſmū ꝺyaleticū ſiue ꝓbatiuū. Et q; ad omnē ſilogiſmū requiritur q̄ ſint due p̄miſſe & vna ꝺcluſio: Et cum interrogatio plures nō ſit vna ideo etiā fallacia ſm plures interrogatōes vt vnā peccat contra verum elenchum. & in talibus paralogiſmis reperitur ꝺupler defectus. p̄o ex parte rerum ex quibus fit diſputatio. Et omēs paralogiſmi in hoc deficiunt contra verum elenchum. Secūdo ex parte reſpondentis que eſt ignorantia ipſius paralogiſmi propterq̄ quaz reſpondēs decipitur que ꝺupler eſt. Prima eſt actiua. ſecunda vero paſſiua. Et primo in fallacia equiuocationis ꝓuenit deceptio: eo q̄ ignorat pluralitatem ſignificato⁹ ꝺictiōis actualiter plura ſignificātis. & in ap̄hibologia: eo q̄ ignorātur diuerſa ſignificata oīonis. & ſic ſilr in alijs fallacijs.

Sed contra ꝓdicta arguitur. Primo ſic. In p̄cedētibus oſtēſe ſunt cauſe appentie & defect⁹ cuiuſlibet fallacie: ergo ſuppflue ꝺ oſtenduntur. Secūdo arguitur ſic. Cauſa defectus paralogiſmi ſe tenet ex parte rei vel ꝺictionis & per ꝑs fallacie nō ꝺebent reduci ad ignorātiā elenchi. Tertio arguitur ſic. fallacia ignorātie elēchi eſt fallacia ſpālis ab alijs diſtincta: ergo ad eaz nō oēs alie fallacie reducunt̄. Quarto arguitur ſic. Paſſio ſolum cōuenit ſuo ſubiecto: ſed cōtradictio eſt paſſio enūciationis: ergo nō conuenit ſilogiſmo nec elenchō.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ in precedentibus ostēse sunt in speciali cause apparētie ⁊ defectus fallaciaꝝ. B aūt oīa dunt in generali oēs cōparādo eas ad verū elēchū ⁊ oīa dō quo ab eo differūt. Ad secdam dr̄ q̄ duplex est causa defectus. q̄daꝫ est essentialis ⁊ intrinseca ⁊ illa nō se tenet ex pte rñdentis: sz ex pte rei vel dictionū. Alia est extrinseca q̄, puenit ex pte rñdētis eo q̄ ignorat habitudines rez̄ inter se. B aūt tē oīa dunt causā defectus ⁊ intrinsece ⁊ nō accidentales aut extrinsece. Ad tertiā dr̄ q̄ accipiēdo ignorātiā elenchi spāliter tūc est fallacia spālis ab alijs distincta nec ad eā reducūtur alie fallacie iſz accipiēdo eā gñaliter nō est fallacia ab alijs distincta. sed oēs ad eā hñt reduci. ¶ Ad quartam dr̄ q̄ licet ꝺ dictio pr̄o ⁊ p se soli, ppōni cōueniat. tñ bñ ex ꝺnti pōt cōuenire silogismo rōne sue ꝺclusionis vel alicui⁹ suaꝝ ꝑmissaꝝ q̄. ꝺicit cōclusio rñdentis. Et de sexto tractatu dicta sufficiāt.

Explicit tractatus sextus.

Sequitur septimus tractatus de suppositionibus.

Quum que dicantur: Quedam dicuntur aūz complexione: vt homo curit. Quedam vero sine cōplexione: vt homo: quia est terminus incomplexus.

Terminus vt hic sumitur est vox significans vniuersale vel particulare: vt homo vel sortes. Terminorum autem incomplexorum vnusquisq; aut significat substātiam: aut qualitatem: aut quantitatem: aut ad aliquid: aut agere: aut pati: aut vbi: aut quando: aut situs: aut habitus.

¶ Arte est septimus tractatus summulaꝝ magri Petri hysp. q̄ dr̄ puoꝝ logicaliū i q̄ ipe determiat de terminis p respectū ad q̄s dā passiones eorum. Et primo determiat de suppositiōe termioꝝ ab solutoꝝ. deinde suppōne terminoꝝ relpectiuoꝝ. Et huius tractatus subiectū dr̄ a quibusdam eē suppositio. aut ēt terminus supponens q̄ vis sit cōplexū ꝑm vocem tñ ꝑm scrīm circūlocutū est aliq̄ incomplexū. Pro nūc tñ dr̄: q̄ nec suppositio est subiectū huiꝰ tractat⁹? cū sit passio termini nec termin⁹? supponēs cū sit q̄d cōpleruꝫ ⁊ est ens p accīs: q̄ est q̄daꝫ aggregatū ex subiecto ⁊ passione. vñ passio termini est suppositio ⁊ terminus est subiectū huiꝰ tractat⁹. hīs p̄capia passiones ⁊ ppietates de eo demonstrabiles. Unde h̄ tractatus est vtilis ad cognoscendū veritatē vel falsitatē enūciationū. Veritas eñ ꝓpōnis nō pōt facilr̄ cognosci nisi cognoscat̄ quā suppōnes termini habeāt eo q̄ ꝑm variationes suppōnis varriat̄ veritas ꝓpōnis. Valet etiā ad cognoscēdū dr̄iaꝫ veroꝝ silogismoꝝ a sophisticis. Uariatio eñ suppōnū ꝑm gen⁹ causat silogismū sophisticū cū ab ea sumat̄ tertius modus fallacie figure dictiōis. Et ꝺicit pr̄ q̄d est subiectuꝫ huiꝰ tractat⁹ ⁊ q̄ est ei⁹ vtilitas. Causa aūt ei⁹ efficiens est Petrus hysp. Causa vero material est terminus. Cā final intrinseca est cognitio ipsi⁹ termini. Et cā extrinseca ē cognitio enūciationū. Et ex ꝺnti totius argumētatiōis. Cā ꝺo formal est eadē sicut in p̄cedētibus tractatibus. Ult̄ ad cognoscēduꝫ q̄d⁹? cōuenit suppositio ⁊ q̄d⁹ nō pōt aut oꝝ vnaꝫ diuisiōeꝫ posita in añ predicamēt̄ q̄ est ista. Eoꝝ q̄ dicūtur. i. p voce exprimūtur q̄dā dicūtur cum cōplexione: vt hō currit. q̄dā vero sine cōplexione: vt hō p se. Et posita in añ predicamēt̄ hec diuisio ad cognoscēdū dr̄iam eoꝝ q̄ ponūtur i p̄dicamētis ab his q̄ in ei⁹ nō ponūtur. Et h̄ ponit ad cognoscēdū dr̄iam eoꝝ q̄ supponūt ab his q̄ non supponunt: q̄ illa que dicūtur cum cōplexione saltem distante non supponunt:

Sciendum est secundo: q̄ suppositio cōuenit solū termio. iō aut⁹ noster. p̄io diffinit terminū. Ult̄ terminus est vox significās vl̄e vl̄ pticulare. In qua diffinitōe ponit vox loco gñis. Et ponit significās vl̄e vel pticulare. i. rez̄ vl̄em vel pticularē ad dr̄iam sincathegoreumatū q̄ nō sūt termini. put h̄ accipit terminus. Circa quā ꝺ ffinitionē ī cidūt aliq̄ difficultates. Prima est q̄o ipa pōt saluari cū termini mentales ⁊ etiaꝫ scripti nō sint voces. Scōa est q̄ sincathegoreumata videtur esse termini ⁊ tñ nō significant rē vl̄emvl̄ pticularē. Tertia q̄ isti termini de⁹ ⁊ ens ⁊ multi alij nō significāt rē vl̄em cuiꝫ deus ⁊ ens non sint genus nec species nec dr̄ia nec ꝓpium

nec accidēs nō etiā significāt rē pticularē cū nō ponātur,sub aliquo vñ. Sik̄ chymera hircocer uus ⁊ multe alie dictōes nihil significāt ⁊ tñ sūt termini.g̃ ⁊c. Pro solutōe pīe difficultat̄ prio supponīt̄ q̄ triplex ē termin⁹,s.vocalis ⁊ menta lis ⁊ script⁹. Termin⁹ aūt mētalis est passio aīe aliq̄d naturalr̄ significās. Termin⁹ vero vocalis est vox significās ad placitū. Hz termin⁹ script⁹ est scriptura significās ad placitū. His suppoſitis dr̄ ad primū dubiū q̄ hec diffinitio nō dat̄ de ter mino mētali nec scripto.sed de termīo vocali eo q̄ ē pricipalior: iter oēs termīos. Est aūt ali⁹ mo dus dicēdi q̄ hec diffinitio dat̄ taz de termio vo cali mētali q̄ scripto. Et q; sicuti hec diffinitio ē analoga vt dicūt.ita diffinitū ē analogū.ió nō ē necesse totā diffinitōez puenire cuilz cōtēto sub diffinito: hz sufficit q̄ pricipaliori analogato cō ueniat ſm oēs ptes ⁊ min⁹ pricipalib⁹ analoga tis ſm qualdā. Pro solutōe alior̄ dubior̄ sunt aliq̄ distinctiones ponēde. Pria ē q̄ termio; qui dā sūt cathegoreumatici. alij sūt sincathegoreu matici ⁊ q̄dā mixti. Cathegoreumaticū aūt vno mō idē ē q̄ p se pdicatiuū ⁊ silr̄ sincathegoreu maticū vno mō idem ē q̄d cū alio significatiuū. Alio mō idē ē q̄ pdicatiuū. Termin⁹ cathego reumatic⁹ ē qui pōt esse subiectū vel pdicatū aut ps subiecti vel pdicati,ppōnis cathegorice. Ter min⁹ vo sincathegoreumatic⁹ dr̄ q̄ significatiue accept⁹ nō pōt eē subiectū vel pdicatū nec ps sub iecti: hz bñ ps pdicati. vt sūt signa vl̄a pticularia negatiōes dictiones exceptiue.exclusiue.⁊ multe alie. Et b̄ maxīe si tale signū ponat̄ i pricipio,p pōnis.cū.n.dr̄ oīs hō currit.ly oīs nec est subie ctum nec ps subiecti.q̄si esset ps subiecti tūc esse pot. oīs hō currit ⁊ quidā hō nō currit nō essent cōtradictorie eo⁹q̄ nō eēnt eiusdē subiecti ⁊ pdi cati. hz bñ pōt eē ps pdicati. vt dicēdo null⁹ hō ē oīs hō. q̄si nō eēt ps pdicati: tūc due ꝑdictorie possent sil eē ve.q̄sta esset va null⁹ hō ē oīs hō etiā ista quidā hō est hō.⁊ ille sunt ꝑdictorie cuz sint eiusdē subiecti ⁊ pdicati nisi de necessitate di cat̄ q̄ oīs ē ps pdicati. Scōa distinctio.termin⁹ accipit dupl̄r.vno mō,p oī eo q̄ pt eē copula vel extremū,ppōnis cathegorice aut etiā determia tio vel ps extremi. ⁊ sic signa vl̄a vel pticularia ⁊ alia signa sincathegoreumata sunt termini. Silr̄ hz ponētes suppositiones materiale vna to ta,ppō pt eē termin⁹.vt sic dicēdo. oīs hō ē aial ista tota ē,ppō. Scōo mō accipit̄ termin⁹ put di stinguit̄ ptra oōez.⁊ sic oē incōplerū est termi nus⁹. Tertio mō accipit̄ p eo q̄ significatiue sum ptū pōt esse ext̄remū,ppōnis cathegorice. Si tñ nō ponāt̄ suppositio materialis nō ē necesse illā pticulā significatiue sumptū pōere.⁊ sic nec ver bū nec ꝓnūcio nec aliq̄ sincathegoreuma pt eē terminus. tñ oīo ipfecta bñ est.⁊ sic accipit pbs terminum prio⁹ posterioꝛ cū sic diffiniat terminus. Termin⁹ ē in quē resoluit̄ ppō vt in subiectū et predicatū. Ex dictis dr̄ ad icōm dubiū q̄ ista dif finitio datur solū de termino cathegoreumatico ⁊ ideo nō opz hanc diffinitionē ē terminis sincathegoreumaticis conuenire.

Sciendū est tertio q̄ ꝓo solutōe ter

tij dubij q̄ vl̄e vel pticulare sīue res vl̄is vel pticularis accipiūt̄ dupl̄r. Uno mō gñaliter,p oī eo q̄d est sapius ad aliud vel hz modū supioris sīue sit ens reale sīue sit ens rōnis:sīue sit limitatū:sīue nō. Et pticulare,p oī eo q̄d ē inferi⁹ ad tale vl̄e ⁊ sic de⁹ ens chymera ⁊ entia rōnis pñt dici vl̄a aut pticularia. Alio mō accipiūt̄ spāliter.s.p eo q̄d vere ⁊ hz rē est supp⁹ aut inferi⁹ ad aliud,⁊ sic so lū illud dr̄ vl̄e q̄d ē pdicabile,ppre sūptū.⁊ illud dr̄ solū pticulare q̄d ē subiectibile talib⁹ pdicabili bus. Ex quib⁹ pz solutio ad tertiū dubiū nō em accipiunt̄,ppre vl̄e aut pticulare i illa diffinitōe hz accipiūtur gñaliter.⁊ ió illi termini bñ signi ficāt vl̄e aut pticulare. Ex pdictis sequit̄ q̄ diffi nitio termini dz sic exp̄oi. Termin⁹ vocal⁹ cathe goreumatic⁹ ē vox incōplexa significans vl̄e vel pticulare capiendo vl̄e ⁊ pticulare gñaliter. Auto; aūt subdiuidit terminū in incōplexū dicēs q̄ vnus dsq̄ termīoꝛ incōplexoꝛ significat subaz aut q̄ titatē aut qualitatē.⁊ sic de aliis vt dictū ē in pdi camēt. Que diuisio pōt̄ hic ⁊ ipdicamēt pp tñ diuersas causas. Nā i pdicamēt pōt̄ sic.s.eoꝛ q̄ hz nullā cōplexionē dicūtur fingulū eoꝛū aut significat subaz aut q̄titatē aut relatiōez ⁊c. Ex ponit̄ ibi ad cognoscēdū ordinē terminoꝛ significantiū res pdicamētales: hic aūt pōit̄ ad cogno scēdū naturā terminoꝛ supponētiū. Circa quā di uisionē inadit dubiū.nō.n.vr esse bona diuisio. eo q̄ multi termini ⁊ etiā cathegoreumatici vt de us chymera gen⁹ spēs.⁊c.fo. ⁊ sic de aliis non si gnificāt aliq̄d illoꝛ. Ad b̄ posz dici q̄ illa diui sione nō accipiunt̄ subā ⁊ q̄titas ⁊ sic de aliis,p prie ⁊ pcise ꝓ reb⁹ pdicamētalib⁹. Hz accipiūtur gñaliter. p oī eo q̄d ē subā pricipalis aut q̄titas. vel hz modū subē aut q̄titatis.⁊ sic de aliis. Alt er tñ dr̄ q̄ p hāc diuisionē nō diuidit termin⁹ i sua cōitate hz solū termin⁹ incōpler⁹ cathegoreu matic⁹ significās rē vl̄em vel pticularē in pdica

mento reponibilem.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓio sic. In alijs tractatibus determinatur de termino: ergo terminus non est subiectum adequatum huius tractatus. Secundo arguitur sic, oīs null9 ⁊ alia signa vꝛia significāt ꝓtit̄ate.ergo se q̄ꝫ q̄ signa vꝛia sunt termini cathegoꝛematici.

Tertio arguitur sic. oīs nullus ⁊ alia signa sincathegoꝛematica possunt esse extrema ꝓpositionis.vt patet dicendo omnis est sincathegoꝛema;ergo possunt supponere.⁊ ꝓ oīs sunt terminivt hic accipit̄ terminus. Quarto arguitur sic.hec.ꝓpositio homo est animal est vox significans vlc̄ vel particulare'cū ipsa significet quicquid significat subiectū ⁊ ꝓdicatū eius.⁊ tñ ipsa nō est terminus vt hic accipitur terminus. ergo diffinitio non est bona.

Ad rationes. Ad p̄mam dicitur q̄ in alijs tractatibus non determinatus determino sub eadem ratione formali sub qua hic de eo determinatur sed sub alia.s.sub ratiōe qua est ꝑs ꝓpositionis vel silogismi vel sub aliqua alia.

Ad secundam dicit̄ q̄ nō significant quantitatem,ꝓprie sed denominat̄ terminus sic vel sic accipi.s.copulatiue vel disiunctiue ,ꝓ suis suppositis. Ad tertiam dicit̄ .q̄ ipsa significatiue accepta non possunt esse extremū ꝓpositionis:q̄ tñ tamen possunt esse si accipiāt̄ materialit̄. ⁊ ideo nō sequit̄ ea esse terminos,vel potest̄ sic dici ⁊ magis cōformat̄er ad opinionē autoꝛis.s. q̄ nullo modo possunt supponere aut esse extrema ꝓpōnis. Cuꝛ enim dicitur omnis est sincathegoꝛeuma sensus est hec dictio omnis est sincathegoꝛeuma.⁊ sic dictio'est subiectū ⁊ omnis ē aliud ꝓ quo ipm supponit. Adquartā dicit̄ q̄ hec voꝛ homo ē ai.al nō est voꝛ mōplexa.⁊ tñ nō cōuenit ei diffinitio termini. Posset secundo dici q̄ ipsa de primario significato nō significāt ea que significant sui termini. Sed ꝓio significant cōpōnem extremoꝛ.de ratione autē termini est significare ꝓmo ꝛez vniuersalē vel particularem.

Significatio vt hic sumitur est rei per vocē ex placitum representatio.quare cū omnis res aut sit vniuersalis aut particularis oportet dictiones non significātes vniuersale vel particulare non significare aliquid.⁊ sic nō essent termini vt hic sumit̄ terminus vt signa vniuersalia vel particularia. Significationum alia ē rei substantie:⁊ hec fit per nomē substantiuū:vt homo. Alia est rei adiectiue ⁊ hec fit per nomē adiectiuum. vel per verbum:vt currit vel albus q̄ nō est ꝓprie significatio substātia vel adiectiua: sed significatur aliq̄d substantiue vel adiectiue. Et significare aliquid adiectiue vel substantiue sunt modi vocum quia adiectiuatio ⁊ substantiuatio sunt compotes modi ⁊ differentie rerum que significantur ⁊ non significant. Nomina vero substantiua dicuntur supponere:sed nomina adiectiua vel verba dicuntur copulare. Suppositio est acceptio termini substātiui ꝓ aliquo. Differūt autē suppositio ⁊ significatio:q̄ significatio fit per impositionē vocis ad significandū rem.suppositio est acceptio termini iam significantis rem ꝓ aliquo vt cuꝫ dicitur homo currit iste terminꝰ homo tenetur stare ꝓ socꝛate.platone.⁊ sic ꝺ alijs. Unde significatio ꝓioꝛ est suppositione.⁊ in hoc differūt: quia significatio est vocis suppositio vero est termini iam compositi ex voce et significatione: ergo supponere et significare non sunt idem: sed differunt per locum a conugatis. Item significatio est signi ad signatum.suppositio vero est suppononentis ad suppositū.ergo suppositō

non est significatio. Copulatio est acceptio termini adiectiui pro ali quo.

Circa hūc tertū notādū est primo q̄ ꝑ ꝯ aū tozdiffinit significationē dicēs: q̄ significatio ē rei per vocē ꝑm placitū repsentatio. Ista duplex est significatio. Quedā est naturalis q̄ vox aut cō ceptus naturaliꝫ ⁊ sine ipositione significat res ꝓpter qđ ipse cōceptus siue passiones anime sunt eedē apud oēs. Eadē enī naturalis similitudo repsentat lapidez in mente greci ⁊ latini. Alia est significatio ad placitū q̄. s. conuenit termino ex ipositione voluntaria. Et talis est duplex: q̄ qdā ē primaria siue ad placitū primariū q̄ conuenit vocibus. Alia est secūdaria sicut sunt scripture. Sic enī subozdinātur cōcepꝰ voces ⁊ scripture. Quia cōcept⁹ ꝓio naturaliter significāt res. deide voces ex ipositione siue ad placitū ipa significat: ⁊ postremo scripture eadē significāt. ⁊ sic illa tria sunt signa subozdinata sic q̄ voces non significarent res nisi cōceptus ꝓꝰ significarēt. scripture etiā nō significarent nisi voces ⁊ cōceptꝰ prius significarent. Ista ꝑ nō diffinit significatio, put ē cōis ad istas ꝑdictas significationes. Sz sicut prius diffinit⁹ est termin⁹ vocalis sic etiaz diffinit ꝑ significatio ad placitū primariū q̄ ē significatio vocis iposite ad significādū. Jn q̄ diffinitōe ponitur repsentatio loco ḡnis. Et ponit ꝑm placituz ad differiam significatiōis naturalis q̄ cōuenit cōceptib⁹ ⁊ aliqbus vocib⁹ nō ipositis ad significādū. Et ponitur p voces ad differiam scripturaz. Et dr rei ad differiam fincathegozematū q̄ non significāt res sed dispōes rez. Undeitez significatio subdiuidit. Quia q̄dam rei substātiue q̄ fit per nomen substantiuū, alia ē rei adiectiue q̄ fit p nomē adiectiuū. Cuiꝰ rō est: q̄ oīs res significatur vt est in se aut vt est ī alio. Si primū: sic est significatio rei substantiue. Si scōm: sic est significatio rei adiectiue. Et q̄ sequitur q̄ hec diuisio sumitur ex pterei significate: q̄ substātiuatio ⁊ adiectiuatio sunt modi rez. q̄uis nō absolute: sz rerū significatiuaz p terminos. Eadez enī est res significata p substātiuū ⁊ adiectiuū. sicut p nomina albū ⁊ albedo idez significāt. q̄uis sub diuersis modis significandi significent idez. albū enī significat formā accidentalē vt alteri inhērē tem. albedo vero eādem significat sed vt abstractam a suo subiecto'.

Sciendū est secundo: q̄ ꝓ declaratione diffinitiōis suppōnis supponit q̄ suppositio accipitur dupliciter. Uno mō ꝓ suppōne realis qua relatione aliq̄d supponit realiter alteri. ⁊ sic de ea nō est ḃ ad ꝓpositū. Alio mō capit vt ē secūda intētio siue relatio rōnis q̄uenies termino. ⁊ sic adhuc dupliciter. vno mō vt ē relatio suppositi ad appositū. ⁊ supponere ḃ mō est vbo suppositū reddere. Alio⁹ capit vt est scda intentio logicalis q̄uenies termino vt ei⁹ passio. ⁊ sic accipit ḃ. Et diffinit sic. Suppositio est acceptio termini substātiui, p aliq̄. Et dr termini substātiui ad differiam copulatiōis q̄ ē termin⁹ adiectiuus q̄ nō supponūnt: z copulant ⁊ addit, p aliq̄. s. p re significata p terminū aut ꝓmario aut scdario ibi. n. nō accipit aliq̄d vt ē vnū præcise z accipit trāscēdenē. s. p re vl'p ente. Circa quā diffinitionē cidūt aliq̄ difficultates. Prima ē vtrū termin⁹ possit suppōere tā in, p pone. q̄ ē, ppōnē. Ad quā dubitationē rñdet: q̄ q̄uis ꝑm multos modernos logicos sit ipossibile terminū supponere ē, ppōnez tñ z autoꝛe nr̄m possibile ē terminū substātiuū supponere tā in, ppōne q̄ ē, ppōnem. Qđ ꝓz primo: q̄ iste terminus hō perse sumptus supponit naturaliter. s. tam ꝓ presentibus q̄ futuris ⁊ preteritis. Sed ꝓz q̄ suppositio nihil aliud est q̄ acceptio termini substantiui, p aliq̄ re significata p ipm. Sed terminꝰ substātiuus significās rē, p ea pōt accipi tā in, ppōne q̄ extra propositionē: ergo ⁊ pōt supponere. Et q̄ infert q̄ dr one suppōnis nō est q̄ sit respectu vbi vl'p dicati. q̄uis suppositio accidentalis nō fuisset respectu alterius adiūcti. Secunda difficultas ē vtrū terminus adiectiuus possit supponere. Ꝓ solutione supponit: q̄ duo significant per nomen adiectiuū. vnam enim significatur de significato principali ⁊ primario ⁊ est forma accidentalis q̄ significatur cum quadam dependentia ad subiectum. Aliud est qđ consignificatur ⁊ minus principaliter importatur tanq̄ id adaq̄ illa depēdentia terminatur. Hoc notato dr ꝓ ꝯo q̄ terminus adiectiuus non potest supponere, p suo significato primario: q̄ illud qđ supponit, p aliquo debz illud significare p moduz p sestantis. Secundo dicitur q̄ terminus adiectiuus potest supponere, p suo significato secundario: sed non ꝓ primario. Ulterius infertur q̄ nō libet terminus supponit, p quolibet suoꝛ significato: ꝓz de adiectiuis: que nō possunt supponere, p suis significatis primarijs: ergo correlarium verum.

Sciendum est tertio: q̄ tertia difficultas est vtrum suppositio distinguaf a termino supponente. De qua sunt tres modi dicendi

¶ Primus modus est q̄ libet terminus suppo
nēs ē sua met suppositio. Et vltra dr q acceptio
termini vt b̄ accipit nō ē aliud q̄ termin⁹ q̄ est ac
ceptus vl̄ pōt accipi ī, ppōne, p aliq̄. Et ītis īfer
tur p̄ō q ad ſ̄b q aliqs termin⁹ suppōat nō req
rit q actu accipiat, p aliquo ī, ppōne: q; si sic ūte
terminus hō errīs in libro clauſo nō suppōeret
Sed ſufficit q si aliqs circa eū aduerteret ipſuz
acciper ī, ppōne, p aliquo. Scdo īfert q q̄ncūq;
terminus potēs suppōere suppōit ē suppositio
ſua. Tīn nō q̄ncūq; est potēs suppōere est suppo
ſitio ſua. ¶ Quia p̄m hūc modū dicēdi iſte termi
nus suppositio ē termin⁹ ꝓnotatiuus q̄ vltra ter
minū ꝓnotat acceptiōez el⁹ ī, ppōne. Et iſte mo
dus ē mod⁹ dicēdi Jobis dr p. ⁊ alio; noīaliū.
¶ Scds modus dicēdi ē q suppō ꝓcept⁹ vltiati
ſiue termini mētalis est mer ille terminus mēta
lis. Sed suppō termini ad placitu, ſ. vocal' aut
ſcripti nō ē terminus vocal' aut ſcript⁹: ſed ē eriā
terminus mētal'. Et q̄ īfert p̄ō q ſicut in voce
aut ſcripto nō ē veritas aut falſitas, ꝓpositional'
niſi in ordie ad cōceptū mētalē ſibi corrīdentez
ſic ēt terminus vocalis aut ſcriptus nō dr suppo
nere niſi in ordie ad ꝓceptū mētalē ſibi correſpō
dentē. Scdo īfertur, q̄ ſicut hoc ſcriptū de⁹ ē ī li
bro clauſo nō ē actual', ꝓpositio nec actualit̄ vez
vel falſum ſignificat eo q̄ actual' non accipitur
mediāte aliquo cōceptu; ſ. ꝓpositio ī potētia
ppinq̄. ſic ille termin⁹ deus ī illo libro nō ſuppo
nit actual' ſ; tm̄ ī potētia, ppinq̄. Et iſte ē mod⁹
dicēdi Oarcilij. ⁊ multoz alioz noīaliū. ¶ Ter
ti⁹ mod⁹ dicēdi ē realiū logicoz dicētiū q̄ suppō
logical' nihil aliud ē q̄ vna ſcda intētio ſiue rela
tio rōnis errīs ī termīo cauſata' p actū ītellect⁹
q̄ intellect⁹ accipit terminū, p re ſignificata p ip;
Et quo īfert p̄ō q suppō actual' diſtinguitur a
termīo ex natura rei ⁊ pōt ab eo ſepari. Scdo ī
fert q suppō nō ē forma termini: ſ; ē aliqs reſpe
ct⁹ ꝓnis q̄dditatē ipſi⁹ termini. ¶ Oſeqūt auto: aſ
ſignat tres dr̄ias ītes suppōnez ⁊ ſignificatiōez:
Prima est q ſignificatio est, ppietas voc; suppō
vero est, ppietas termini ſignificantis rez. Se
cūda differentia est q:, ſignificatio aduenit ſim
plici voci. Suppō vero aduenit termino' conſti
tuto ex voce ⁊ ſignificatione. Tertia est quia ſi
gnificatio est relatio ſignificatū. suppō vo est re
latio termini ſupponētis ad rem ſuppoſitā. Co
ſequēter auto: diffinit copulationē dicens. Co
pulatio est acceptio termini adiectiui, p aliq̄. Et
p̄ō termini adiectiui ad dr̄az ſuppōis q̄ ē acce
ptio termini ſubſtātiui. Qđ aūt adiectiua co pu
lāt p̄z: q: copulare ē ſignificare aliq̄d alt̄ ꝙ adiacē
Sed adiectiua ſignificāt formā cū inherētia ſi
cut adiectiua ad ſubiectum: ergo adiectiua copu
lāt. ¶ Nec capit ſ̄b copulare vt idē ē qđ ꝓiūgē pdi
catū cū ſubiecto q: hoc nō cōuenit adiectiuis: ſ;
tm̄ copule verbali. Sed accipitur vt est inherere
aut adiacere alicui ſiue ſignificare aliquid cū in
herentia ad ſubiectum.

Sed contra prædicta arguitur. Pri
mo ſic. Si b̄ diffinitio ſignificatiōis eēt bōa ſeq̄
ref q̄ termini ſcde intētōis nihil ſignificarēt cuz
nō videant repſentare aliq̄d, rē ⁊ tm̄ aliq̄d ſigni
ficāt: ergo diffinitio nō est bona. Scdo argui
tur ſic. diffinitio ſignificatiōis, non ꝓuenit ſigni
ficatōi paſſionū nec ēt ſcripturaz: ergo nō ꝓueit
oi cōtento ſub diffinito. ⁊ p̄ꝫ ns nō ē bōa. Ter
tio arguit ſic. ſi diffinitio ſuppōnis eēt bona ſeq̄
ref q̄ termin⁹ ſubſtātiuus non poſſet ſupponere
ſimpl'r. ꝓna p;: q: termin⁹ ſupponēs ſimpl'r nō
capit, p aliquo. Quarto arguit ſic. ſuppō ē ac
ceptio termini ſubſtantiui, p aliquo. ergo termi
nus adiectiuus nullo modo ſupponit.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ z; termin⁹ ſcde intētōis nō ſignificēt aliquā rez
hūtem eē reale tm̄ ſignificāt rē rōnis hūte eē ob
iectiuū ī alia. ⁊ b̄ ſufficit ad b̄ qđ aliq̄d ſignificēt.

Ad ſcdam dr̄ q̄ ſolutio p; ex dict⁹: q: hic ſolū
diffinit ſignificatio ex ipoſitiōe primaria ad pla
citū q̄ nō cōuenit cōceptib⁹ aut ſcripturis. Ad
tertiā dr̄ q adiectiuuz non ſupponit in ōtum ad
iectiuū, tamen bñ potest ſupponere rōne ſubie
cti ī eo incluſi ⁊ cōnotati. Ad q̄rtā dr̄ q nō ac
cipitur, p aliquo in diffinitione ſuppōnis' parti
culariter ⁊ ſincathegoreumatice: ſed accipit ca
thegoreumatice ⁊ tranſcendenter.

Oppoſitionum alia communis alia diſcreta. Suppoſitio communis est que fit per terminum communem: vt homo animal: Diſcreta est que fit per terminum diſcretum: vt ſortes. vel per terminum communez cū pronomine demonſtratiuo: vt iſte homo qui est terminus diſcret⁹. Itē ſuppoſitionum communium, alia naturalis, alia accidentalis. Suppo

sitio naturalis est acceptio termini cōis pro oibus his pro quib⁹ aptus nat⁹ est ꝓcipari. vt iste termin⁹ hō pse sumpt⁹ supponit pro oibus hoi/bus. tā qui sunt. q erūt. z q fuerūt.

Circa hūc tertū notandū est ꝓmo q ꝫ̄ter auc/tor determiat de suppone diuisiue. Ad suppō ꝓria sui diuisione diuidit in suppones ꝓpria z i ꝓpriā. Suppō ipropria ē acceptio termini pro aliquo, p quo de rigore ſmōis nō ꝑmittit ꝑcise supponere. hz ex trā sumptiōe z vsu loquēdi. z d hac suppone nō loquit hic auctor. Et assignant tres modi ei⁹ suppōnis. Quia quedā est metha/phorica. alia ē ātonomastica. z alia synodochica. vñ suppō ipropria synodochica est illa qñ pars supponit, p toto. vt cū d: proa est in mari. quis essi proa sit ps nauis tñ supponit, p tota naue. z excusat hec locutio p synodochen. Methaphorica aūt suppō fit qñ ꝓtinēs pōit, p contēto aut econtra. vt si vas supponat, p vino vel vinū, pva se. Anthonomastica aūt suppō fit qñ terminus cōis supponit pro vno cui maxīe cōuenit vt cuz d: pbs fecit hoc. ꝑuis. n. iste terminus pbus de virtute sermōis nō plus deberet supponere pro aristotele q̄ platone. tñ q: aristoteles trer omēs pbos maximus reputat. ideo si iste termin⁹ sumatur p se, p eo supponit p antonomasiaz. Sic cū d: ppheta dixit hoc. ibi, ppha supponit pro da/uid. Et cū d: apostolus dicit hoc. ibi apostolus supponit pro paulo. Pñt etiā assignari alij mo/di sm diuersitatē figurarū grāmaticaliū. sed isti sunt modi pncipales quibus auctores frequēti/us vtūtur. Suppō vero, ppria ē acceptio termi/ni, p aliquo, p quo de virtute sermōis pmittitur supponere. Et hāc diuidit auctor ꝓpria sui diuisi/one in suppōnē eōem z discretā. Ad alij aliter diuidūt suppones ꝓpria sui diuisiōe. hz in suppō/nem psonalē simplicē z materialē. Circa quam diuisionē incidūt alię difficultates. Pria est q̄d sit suppō materialis. Pro cuius solutiōe suppōi/tur q suppō materialis pōt fieri quinq; modis. Primo modo qñ vox, plata supponit pro seipsa vel scriptū, p seipso. vt si dicaī hō est vox, plata. ista vox hō supponit materialiter pro seipa. Se/cūdus modus ē qñ terminus scriptus supponit p seipo, plato. vel scriptura supponit, p voce vt cū d: hō est dictio disyllaba. z hō scribatur tunc illa scriptura supponit materialiter, p illa voce hō. Tertius mod⁹ est qñ termin⁹ vel vox suppo/nit pro alio termino vel, p alia voce simili vt cuz d: aial vere ꝓdicatur de hoīe m hac, ppone hō ē aial. ibi hec vox hoīe supponit pro hac voce hō. Quartus modus fit qñ terminus sumptus sub/una suppone supponit, p seipo sumpto sub alia. vt cū d: hō hz suppōnem psonalē in hac, ppone oīs homo currit. ibi homo supponit materiali/ter, p seipo supponēte psonaliter. Quintus mo/dus est qñ terminus acceptus sub una suppone supponit pro seipo nō potēte supponere. vt si di/catur albus nō pōt supponere. si essi hec sit vera ops q subiectū supponat pro aliquo. non tñ pōt supponere pro seipo supponēte aut potente sup/ponere. q: sic, ppō esset falsa. Et quo ad ter/tium ꝓmo q, ppō negatiua pōt esse vera q̄uis predica/tū insit subiecto vel ei, p quo supponit. dū tamē non insit illi pro quo supponit hz q pro illo sup/ponit. Et quo sequitur secūdo q nō in oī, ppō/ne pōt terminus hre suppōnem materialē. hz so/lum qñ cōparatur alteri extremo quod respicit ipsm sm q est terminus. Et est talis, ppō distin/guenda penes equiuocationē eo q pōt accipi p/sonaliter aut materialiter pro significato aut si/gno. Tertio sequitur q suppō materialis est ac/ceptio termini qua accipit, p se vel pro alio sibi simili aut dissimili eodē modo vel aliter suppo/nente cui nō imponitur ad significandum nec si/gnificat naturaliter propie illud pro quo sup/ponit. z iste est modus dicēdi modernoꝝ logico/rum.

Sciendū est scdo q secunda difficul/tas est vtrū sit de intētione auctoris non ponere suppōnem materialē. De quo sunt duo modi di/cendi. Primus stat in duobus dictis. Primū di/ctū est cā quare auctor nō determinat de suppō/ne materiali. q: satis est vsitata apud grammati/cos z de se videtur manifesta. Secundū dictum est q: petrus hyspanus nō dicit q suppō conueni/at solū termio tam significāti. z q suppō presup/ponat significationē. eo q suppō solū conueni/at termino, p suo significato. ¶ Nam sm auctorē homo nō significat sortē z platonē. z tñ pro eis supponit. Sed dicit hoc eo q suppō solū conue/nit termio ali qd significāti. nō tñ semp pro suo significato. Et quo infertur q de intentōe eius non fuit negare suppositionē materialem. Alī/us modus dicēdi est q de intētione eius fuit eā omnino negare. Quia suppositio solum conue/nit termino iam significanti aliquam rem. sed si suppositio materialis poneretur nō solum pos/sent supponere voces significatiue sed etiā non

significatiue. ergo ꝛc. Tertia difficultas est vtrū possit saluari ꝛ etiā defēdi suppositionē materialem nō esse ponēdā. Cū enī videat ꝙ nō possit saluari veritas hanc, ppōnū. hō est vox aīal ē trisillabū. ꝛ sic de alijs. nisi dicēdo ꝙ subiecta earū supponūt materialr. Ad quā tñ dubitationē dicit cōiter ꝙ in talib⁹ ppōnib⁹ subiecta nō supponūt logicalr cū ibi non sit relatio termini ad rē significatā. Cuius sit ibi suppositio grāmaticalis q̄ est relatio suppositi ad appositū. Et ideo nō sequitur ꝙ suppō materialis sit inter suppositiōes logicales cōnumerāda. Est tñ alius modus respōdēdi ꝙ sm aliquos nūq̄ termin⁹ materialiter acceptus est subiectū aut p̄dicatū ppōnis. Sed si videat ꝙ nō oz teneri aliter q̄ materialr tūc oz ibi suppleri aliqs terminus singularisat⁹ p ꝓnomē demōstratiuū supponēs materialiter p illo termino Et quo sequitur ꝙ cū dicit hō est dictio dissillaba ista vox hō nō est ſbiectū huius ppōnis nec ps eius. sed est illud p quo supponit subiectū dicte ppōnis. Est enī sensus hec dictio hō est dictio dissillaba. ī q̄ iste termin⁹ hō nō est subiectū ſz illud p q̄ supponit subiectū.

Sciendū est tertio ꝙ suppositio discreta est illa q̄ fit p terminū discretū siue singulare singulariter ꝛ vniuoce tentū aut p aliū sibi equalenter. sicut est termin⁹ cōis sumpt⁹ cū p nomine demōstratiuo. Hoc enī suppō discreta fieri duobus modis. vno mō p terminū discretus p quo ponit talis regula. Termin⁹ discret⁹ discrete sumpt⁹ ꝛ tentus respectu quorūcūq̄ p̄dicatorū ſp supponit discrete. vt socrates est hō. plato est aīal. ꝛ sic de alijs. Alio mō pōt fieri p terminū cōem singularisatū p ꝓnomē demōstratiuum ꝛ demōstratū. vt dicēdo iste hō currit. Et q̄ sequit ꝙ termin⁹ supponēs suppōne discreta suppōit. p vno singulari tñ sic ꝙ p alio suppo nere nō pōt. Cūm sm quosdā sicut suppō p̄dia sui diuisiōe diuidit in suppōnez discretā ꝛ cōem. sic etiā diuidi pōt in simplicē ꝓsonalē ꝛ materialē ꝛ ideo sm ipos suppō discreta diuidit in suppositionem discretam materialem ꝛ suppositionē discretaz ꝓsonalem. vt cū dr iste homo currit vel socrates currit subiectū supponit ꝓsonalr discrete sed demōstrando hāc vocē socrates si dicat socrates est dictio dissillaba. subiectū suppōit materialr discrete. Sed suppositio cōis est illa que fit per terminū cōem communiter tenū. vt cū dicitur homo currit. homo supponit communiter. Alij addūt vel per terminū singularē cōmuniter tentum, ppter suppositionē materialē cōem. ℔ Quia sm eos cum dicat socrates est dictio dissillaba. socrates supponit materialiter cōmuniter. scilicet, p se ꝛ p sibi similibus. Diuidit autem suppositio cōmunis sm auctorē in suppositionē naturalē ꝛ accidentalem. Suppositio naturalis est acceptio termini cōmunis pro oībus, p quibus sua natura siue forma nata est participari. vt iste terminus homo p se sumptus supponit naturalr, p omnibus hominibus qui sunt fuerūt ꝛ possunt esse. Vnde natura termini in proposito dicitur esse illō q̄ circūscripto omni opere intellect⁹ adhuc est multis cōmunicabile ex natura rei vt est significatū per terminū cōmunē qui quidez terminus cōis quantū est ex se potest accipi indifferenter pro presentibus ꝓteritis ꝛ futuris: Ex quo sequitur ꝙ hec suppositio dicit naturalis propter duas causas. Prima quia talis suppositio nō conuenit termino ratione alicuius ex trinseci sibi adiuncti. sed cōuenit sibi sm se. Secunda causa est quia talis suppositio conuenit termino ratione nature cōmunis p eum significare. Sed iurta p̄dicta oriūtur alique difficultates. Primaytrum necessariū sit ponere suppositionem naturalez. Ad quam respondet ꝙ sic cuius multi de suppōnib⁹ determinantes eā miserint. Q̄d aūt necessariū sit eaz ponere, probat q: nō videt glr, ppones demōstratiue posſint saluari nisi ponēdo ꝙ termini in ipsis naturalr supponant. sez, p p̄ntib⁹ ꝓteritis ꝛ futuris. ℔ Cōfirmatur sic nō eēt sequela ꝙ si ꝯs heri p demonstrationē acquisierit sciētiā de hac ꝯclusiōe oīs hō ē risibilis. ꝛ hodie genitus est vn⁹ hō ꝙ ipse non habeat plus sciētiā de illa ꝯclusiōe. qđ videt absurdū. Patet tñ cōsequentia. quia in illa cōclusiōe omis hō est risibilis. hō heri nō supponebat, p illo homine qui hodie est genit⁹. ꝛ ideo de ipo nō acquisierat sciam. ꝛ p cōsequens nūc nō habet sciam qđ est falsum. Secūda difficultas est vtrū suppō naturalis ꝙuēiat termio solū extra, ppōnē. Ad quā tñ dicit cōiter ꝙ sic eo ꝙ suppō naturalis solū conueniat termio sumpto p se ꝛ nō rōne alicuius additi. Dicēdū est tñ ꝙ ipa pōt ꝙuenire termio tam in, ppōne q̄ extra, ppositionē. vt patet per hoc quod immediate dictū est. sez dū ponit⁹ in, ppōne que est in primo mō vel secundo mō dicēdi p se.

Sed contra predicta arguit. Primo sic. si in hac propositione. asino est verbum asino supponeret tunc propositio esset falsa. quia ipsum materialiter sumptum non est verbum sed nomen. ergo in tali propositione non potest esse suppositio materialis. Secūdo arguit sic.

hec conceditur hoiem esse animal est verum. et tamen hec propositio non pōt saluari nisi dicēdo q hoc totum scilicet hoiem esse animal supponit materialiter pro hac propositione. homo est animal. ergo necessarium est ponere suppositionē materialem. Tertio arguitur sic. suppositio sequitur significationem. ergo sicut est aliqua significatio ad placitum ita debet esse aliqua suppositio. ꝛ per conseques diuisio suppositionis communis non est bona. Quarto arguitur sic. suppositio naturalis non conuenit termino ratione alicuius adiuncti. ergo nō potest ei conuenire in propositione.

Ad rationes. Ad primam dicitur q in illa propositione. amo est verbum. amo supponit materialiter pro sibi simili posito in alia propositione. ꝛ ideo licet predicatum non conueniat sibi sm q hic supponit. tamen conuenit ei pro quo supponit. Ad secundam dicitur q illa nō conceditur ad illum sensum q hoc dictum hominem esse animal supponat materialiter pro hac propositione homo est animal. Sed ad hunc sensum q hoc dictum siue significatum. hominem esse animal. denotarum per hanc propositionem homo est animal est verum. Et q uis veritas ꝛ falsitas non cōueniat illi dicto tanq̄ signo eo q non est propositio. tamen conuenit sibi fundamentaliter ꝛ tanq̄ rei significate. Ad tertiam dicitur q q uis suppositio consequatur significationem tamen multum differunt inter se. ꝛ ideo q uis sit aliqua significatio ad placitum non est tamen necesse aliquam suppositionem esse ad placitum. quia suppositio alia a naturali non conuenit termino absolute sed in comparatione ad adiunctum. ꝛ ideo oportz q terminus sic supponens supponat sm exigentiam adiuncti ꝛ non ad placitum. Ad quartam dicitur q negatur consequentia. quia q uis suppositio naturalis non conueniat termino ratione adiuncti. tamen sibi potest conuenire cum adiuncto.

Accidentalis suppositio est acceptio termini communis pro omnibus his pro quibus exigit suum adiunctum. vt homo currit. hic iste terminus homo supponit pro omnib⁹ hominibus presentibus. Et cū dicitur homo fuit vel hō cucurrit supponit pro preteritis. Et cū dicitur. homo erit vel homo curret supponit pro futuris. Et sic hz diuersas suppositiones sm diuersitatem eorum que ei adiunguntur. Accidentalium suppositionuz alia simplex alia personalis. Suppositio accidentalis simplex. est acceptio termini cōmunis pro re vniuersali significata per ipsum terminū vt cum dicitur homo est species. animal est genus. Ibi iste terminus homo supponit pro homine in cōmuni. et non pro aliquo inferiori. Et iste termin⁹ animal supponit pro animali in cōmuni et non pro aliquo inferiori. Et similiter dicendum est de quolibet termino cōmuni. vt risibile est proprium. rationale est differentia. album est accidens. Item suppositionum simplicium alia est termini cōmunis in subiecto positi vt homo est species. Ibi iste terminus homo simplicem habz suppositionem. quia solus supponit pro natura spēi. Alia est termini communis positi in predicato propositionis affirmatiue. vt omnis homo est animal. Ibi iste terminus animal in predicato positus simplicem habet suppositionem. quia solum supponit pro natura generis. Alia est termini cōmunis positi post dictionem exceptiuam. vt omne animal preter hominem est irrationale. Ibi iste terminus hominem simplicē habet suppositionem. quia nō licet fieri descensum sub ipso

vnde nō sequit. oīe animal p̄ter hoīm̄ē est irrationale. ergo oīe aīal p̄ter hūc hoīm̄ē est irrationale. ex quo ibi est fallacia figure dictiōis, pcedēdo a suppōne simplici ad personalē. Similiter hic, hō est species. ergo ali quis hō est species. Et similiter hic. oīs hō est aīal: ergo oīnis hō est hoc animal. In oib⁹ eīn istis fit pcessus a simplici suppōne ad psonalē. Q̄ō autē termin⁹ in p̄dicato positus sim plicē habet suppōem patet. q̄ cū dicitur oīnū oppositoz eadē est disciplina. nisi ille terminus disciplina simplicē haberet suppōem sic fieret descētus sub ipso ꝛ esset falsa. Nulla eīn ptialis disciplina est omniū cōtrariorū. medicina eīn nō est omniū cōtrariorū. sed solū sani ꝛ egri. grāmatica nō est omniū cōtrariorū: sed solū cōgrui ꝛ incōgrui. ꝛ logica veri et falsi. ꝛ sic de aliis.

Circa hunc tertiū notandū est primo q̄ suppositio accidentalis est acceptio termini cōmunis pro omnibus his pro quibus erigit suū adiunctum. vt cuz dicitur homo est: iste terminus homo supponit pro omnibus his pro quibus erigit hoc verbum est sibi adiunctum. scilicet. p hominib⁹ p̄esentibus. Ex quo patet q̄ hec suppositio dicit accidētalis quia conuenit termino respectu alicuius extrinseci. Consequenter autem dicit suppositionē accidentalē in suppositionē simplicē ꝛ personalē. Cuius diuisionis sic habetur sufficiētia. quia oīnis suppositio accidentalis est acceptio termini cōmunis cuz alio quo adiuncto. Aut ergo talis terminus cōmunis accipit. p re vniuersali significata per ipsuz ꝛ sic est suppositio simpler. aut pro re singulari ꝛ sic est suppositio personalis. Unde suppositio simplex sic diffinitur. Est acceptio termini cōmunis pro re vniuersali significata p ipsuz. In qua diffinitione ponitur accepto loco generis. Et ponitur termini communis ad differentiaz suppositiōis discrete. Et ponitur. p re vlī significata p ipsuz ad differentiā suppositiōis personalis vel materialis. Et iterum diuidit ipam suppositionē simplicē sic auctor. Quia quedaz est termini cōmunis positi a parte subiecti. vt cū dicitur homo est species. animal est genus. ibi hō ꝛ animal: supponūt simpliciter. Alia est termini cōmunis positi post dictionē exceptiuā. vt cū dicitur omne animal preter hominē est irrationale. iste accusatiuus hominē habet suppositionem simplicem quod p̄batur. quia nō sequitur omne aīal preter hominez est irrationale. ergo omne animal preter hunc hominē est irrationale. sed est fallacia figure dictiōis arguēdo a suppositione simplici ad personalē. Alia est suppositio simplex termini cōmunis positi in predicato, ppositiōis vniuersalis affirmatiue. vt cū dicitur omnis homo est animal. ibi animal supponit simpliciter. quod patet quia cū dicit omniū oppositoꝝ est eadē disciplina, ppositio esset falsa. nisi iste termin⁹ disciplia suppōeret simpl'r eo q̄ nulla pticulaꝛ disciplia ē oim oppositoz.

Sciendū est secundo q̄ ex predictis oriūt alię difficultates. Pria ē vtrū suppō simplex sit termini, p re vlī significata. De qua sunt duo mōi dicēdi ꝓtrarij fundati in diuersis modis ponēdi vlta. Pro declaratiōe primi mōi dicēdi q̄ dr modernoꝝ logicoꝝ ponūt aliq̄ suppōnes. Pria est q̄ nō est aliq̄ res vlis sz oīs res ē singularis. Cuius aliq̄ termini sintvles q̄ significant res singulares sub cōceptu cōi. i. repsentāt plures res idifferēter. Ex quo sequit pro q̄ isti termini cōes homo aīal ꝛ alij similes nō significāt aliquā rem vlem siue naturā aliquā multis singularib⁹ cōicabilē. Sz de priario ꝛ de pīcipali significato significāt res singulares vt sor rem. platonē. ꝛ sic de aliis. Secūdo sequit q̄ tales termini nūq̄ supponūt. p aliqua re vniuersali cū nulla sit talis res aut possit esse. Secunda suppō est q̄ termin⁹ vocalis aut script⁹ cōis nō potest supponere nisi trib⁹ mōis. Uno mō pro rebus singularib⁹ quas vltimate significat. ꝛ sic supponūt psonalr. Secūdo pōt supponere pro alio termino vocali vel scripto ad quē vltimate significādū nō est impositus. ꝛ sic suppōit materialr vt p̄⁹ dictū est. Tertio mō pōt accipi. p cōceptu cui subordinat in significādo mediante q̄ significat suū significatū vltimatē. ꝛ sic terminus supponit simpliciter. Ex quo patet. q̄

Digitized by Google

differẽtia est inter suppõnem materialem ⁊ simplicẽ. Dz ctiã q illi q nõ ponũt suppõnẽ simplicez distinctã a materiali dz eã sub materiali cõprehẽdũt magis gñaliter accipiũt suppõnez materialẽ q̃ sit pr̃ accepta. dicũt. n. oẽm terminũ suppõrc materialr q suponit. p termiõ ad quẽ vltimate significandũ nõ est impositꝰ. Et. p hac opiniõe adducũtur aliq̃ auctoritates. Et p̃ma auctoritas aristotelis septio methaphisice. vbi ex itentiõe tractãs istã cõclusionẽ dicit q nullũ vle ẽ substãtia ⁊ q impossibile est substãtiã esse quod cũq; aliter dictoriũ. Itẽ secũdo methaphisice. ãm possibile est vniuersaliũ noim substãtiam esse. Itez octauo methaphisice vle nec est substantia nec genus nec accidẽs. Itẽ in phemio de aia. vle nihil est aut est posterius suo singulari. Ratiõe autẽ. pbatur sic. Oĩs substãtia est vna nũero. q: oĩs substãtia vel est vna res vel plures. Si ẽ vna res ⁊ nõ plẽs est vna nũero. hoc. n. ab oĩbus vocatur vnũ nũero. Si est plures res. vel ẽ plures res singulares vel vles. Si sit p̃mũ tũc aliqua substantia esset plures substãtie singulares. ⁊ p ñs cadẽ rõne aliqua substãtia esset plẽs hoies. si sit plures res vles accipiatur vnã illaꝝ rerum ⁊ q̃ratur. aut est vna aut plures. S. ꝺm detur. sc3 q est vna tũc erit res singularis. Si p̃mũ q̃ ratur vlterius. aut est plures res singulares vles ⁊ sic erit. pcessus in infinitũ vel stabitur q nulla substãtia erit vles. Item si est aliq̃ vle existẽs in singularibus distinctũ ab eis seq̃retur q posset esse sine eis. q: oĩs res naturaliter p̃ma: alia per diuinã potentiã põt esse sine alia. sed ñs est absurdũ. ergo nõ est aliqua res vles. Itẽ si illa opinio vera seq̃retur q deus nõ posset vnũ individuum annihilare nisi oĩa individua destrueret. q: si annihilet vnũ individuũ destruit totum q̃ est de essentia illius individui. ⁊ p ñs destruit vle q̃ est in eo ⁊ in alijs. ⁊ sic alia individua nõ manerẽt cũ non possint manere sine substantia eorũ: hoc aũt est absurdũ. igitur ꝛc. Itẽ si tale vle non posset poni tot aliter extra essentiaz individui. ergo esset de essentia individui. ⁊ p ñs individuũ cõponeretur ex vniuersalibus ⁊ ita individuũ nõ esset magis singulare q̃ vle. Itẽ seq̃retur q aliquid de eẽntia rei esset damnatum ⁊ saluatũ. q: illa natura existens in r̃po est realiter idẽ illi nature existẽti in dãnato. puta in iuda et sic idẽ esset dãnatũ ⁊ saluatũ. hoc est absurdũ. igitur ꝛc. Deinde sp̃aliter arguit̃ cõtra ponẽtes distinctionẽ formalẽ inter naturaz cõem ⁊ dz̃iam individualẽ. q: ꝺ ab illis q natura ꝺz̃ahitur p dz̃iam individualem q̃ ab illa non distinguitur realiter dz formalr. ⁊ nõ sunt due res. vna tñ non est formaliter alia. Arguit̃ ergo p̃mo sic. q: increaturis nunq̃ põt esse aliqua distinctio qualiter cunq; extra aiam nisi vbi res sint realr distincte. Si igit̃ inter istã naturã ⁊ dz̃iam individualez sit talis distinctio op3 q sint realr distincte. Itẽ eadem res nõ põt esse cõicabilis ⁊ incõicabilis. Dz ꝺm illã opinionẽ dz̃ia individualis est incõicabilis. vle vero cõicabile. ergo nullũ vle est dz̃ia individualis. ⁊ p ñs nõ sunt eedẽ res. Itẽ eidẽ rei create non pñt simul cõuenire opposita. cõe autẽ ⁊ ppr̃ũ sunt opposita. ergo eadẽ res nõ est cõis ⁊ ppr̃ia. Qd tñ sequeretur si natura cõis ⁊ dz̃ia individualis essent eadẽ res. Item si natura specifica esset eadẽ realiter cũ dz̃ia ĩdividuali seq̃retur q tot essent realiter nature cões quot sunt differẽtie individuales. ⁊ p ñs nullũ eoꝝ esset cõicabile. Dz quez natura esset incõibilis. Itẽ q̃libet res seipa p aliq̃ sibi intrinsecũ distinguit̃ a quocũq; Dz alia est hũanitas sortis. ⁊ alia platonis. ergo seipa distinguit̃. ergo non p dz̃iam individualẽ supadditam. Itẽ ꝺm philz aristotelis quecũq; differũt spẽ differũt numero. Dz natura equi ⁊ natura hois seipis differunt spẽ. ergo seipis differũt nũero. ⁊ sic q̃libet res seipsa est vna numero. Itẽ id quod p nullã potẽtiam est cõicabile pluribus p nullã potẽtiam est p̃dicabile de pluribus. Dz nulla talis natura si sit eadem realiter cũ dz̃ia individuali p nullã potẽtiam põt cõpetere pluribus. q: nullo modo põt cõuenire alteri individuo. ⁊ sic non põt esse vle. Itẽ accipio illã dz̃iam individualẽ ẽ natura quã contrahit ⁊ q̃ro an inter illa sit maio: distinctio q̃ inter duo individua aut minor. nõ maior. q: non differũt realiter. duo vero individua realiter differunt. nec minor. q: tũc essent eiusdez rõnis. ⁊ p ñs si vnũ est de se vnuz nũero ita ⁊ reliquũ. Et ꝓpter has rõnes ⁊ multas alias dicũt illi q oĩs res est singularis. ⁊ q nulla est vlis. ⁊ q nullũ est vle nisi in repsentando vel in p̃dicando.

Sciendũ est tertio q̃ pro declaratione alteri⁹ opinionis. scz realiũ logicoꝝ ponẽtes sunt alique suppõnes. P̃ma est q non oĩs res de se est singularis sed est aliqua res vlis ꝑter aiam ab oĩbus singularibus distincta ex natura rei. ⁊ in pluribus singularibus realiter existẽs. Et hec suppõ ifert⁹ pbabit. Scõa suppõ ẽ q ⁊ terminꝰ cõis vniuocus nõ est ipositꝰ ad significandũ p̃mo res singulares. Dz significat de p̃mo signifi-

cato naturā cōem pluribus cōicabiles vt homo
pīo significat naturā cōem vel humanā cōicabi
lem plurib⁹ siue oībus hoībus. Dec aūt suppō
patuit circa diffinitōez vniuocoz. Et pōt ꝑ nūc
ꝓbari. q: ꝑm cōmentatozē septimo methaphisi
ce noīa nō imponunt nisi noto. Et boet⁹ dicit
ꝙ reb⁹ quas vidit noīa ipōsuit. Sz qui imposu
it hoc nomē hō ad significandū nō vidit petrū ꝛ
iohannē ꝛ sic de alīs hoīb⁹. ergo nō imposuit ꝟ
nomē hō ad pīo significandū petrū ꝛ alios ho
mines singulares. Scdo sic pōt ꝓbari scda sup
positio. q: dicit aristoteles in ꝓdicamētis ꝙ scda
substātia significat aliq̄d. ꝛ nō ꝟ aliquid sz quale
quid. mō quale quid ē cōe multis. ergo ꝟ nomē
hō cū sit nomē scde substātie significat aliq̄d cōe
multis. Itē hoc nomē hō significat pīo aliquid
ꝛ nō significat pīo sozē. platonē ꝛ sic de alīs.
q: si sit audiēs hoc nomē hō ꝛ sciēs q̄d ꝑ hāc vo
cez significat indistincte ꝛ indeterminate intelli
geret sozē platonē ꝛ sic de alīs. sz hoc est falsz
ergo hoc nomē nō significat pīo aliq̄d singula
re. sz aliquā naturā cōem multis ex natura rei.
Ex quo sequit ꝙ terminus supponens ꝓ ꝑ se si
gnificato si sit terminus cōis supponit ꝓ re vsi.
Scdo sequit ꝙ termin⁹ cōis supponēs ꝓsonal⁹
nō supponit ꝓ suo significato. q̄d ꝓbat. q: hec ē
vera. oē albū est substantia. ꝛ in ista subiectū sup
ponit ꝓsonal⁹ ꝛ nō supponit ꝓ eo q̄d significat.
q: si supponeret ꝓ eo q̄d significat tūc esset falsa.
q: albū vel significat accīs solū. vel significat ag
gregatū ex subiecto ꝛ accidēte. ꝛ q̄cūqz dicatur
neutrum eoz est substātia. Et si dicat ꝙ albū est
subiectū albedinis. Cōtra. si hoc esset ꝛ seq̄ret
ꝙ voces ꝑtinue cadāt a suis signif. catis. nec pos
set aliquis mouere digitū quin vox ꝓ hoc cade
ret a sua significatiōe ꝛ ipositiōe. hoc aūt est ab
surdū. ꝑnia tū ꝓbat ponēdo ꝙ sortes sit hodie
albus ꝛ postea niger. tūc hoc nomē albū hodie
significabat sortē ꝛ postea nō significaret sz neu
trū significaz. ꝛ ita voces ꝑtinue caderēt a suis
significatis. Est ergo suppō simpler acceptio ter
mini cōis ꝓ re vsi significata ꝑ ipm. Ex quo ꝑz
ꝙ nō est acceptio termini ꝓ cōceptu aīe. q: si sic
oīa genera ꝛ spēs essent accidētia cū essent cōce
ptus aīe q̄ sunt de pīa specie qualitatis. Et hic
adducūtur rōnes ad ꝓbandū ꝙ sit aliqua natu
ra cōis in rerū natura circūscripto oīi ope intel
lectus multiplicata in plurib⁹ indiuidui. q̄ qui
dem natura est ꝓ se significatū termini cōis. Et
ꝓbat pīo sic. q̄cūqz aliqua realiter ꝓueniunt ꝛ
realiter differūt ꝙ aliquid cōuenit ꝛ ꝙ aliquid
differūt. puta sortes ꝛ plato realiter cōuenīt in
hūanitate ꝛ differūt suis ꝓꝓijs differētijs indi
uidualib⁹. ergo sequit ꝙ est aliq̄d reale ipis cōe.
ꝛ sunt aliq̄ differētie indiuiduales incōicabiles. Se
cūdo ꝓbat ꝙ plus ꝓueniūt sortes ꝛ plato ꝙ cōue
nīt sortes ꝛ asin⁹. sz nō cōueniūt in aliquo vno
singulari nūerato. ergo illud in quo cōueniunt
nō est vnū nūero. ꝛ ꝓ ꝑns erit aliquod cōe. Ter
tio ꝓbat ꝙ aristotelē tertio methaphisice. in om
ni gne est vnū primū qd est metrū ꝛ mēsura oīm
alioz. sz nullū singulare est mēsura oīm alioz. ergo
q: nō est mēsura oīm indiuiduoz eiusdē spēi. ergo
necesse est dicere ꝙ sit aliq̄d cōe qd sit mēsura
oīm alioz. Quarto sic. oē supius ē de eētia sui
inferioris. sz aliq̄d vle ē de eētia alicui⁹ subē. er
go aliq̄d vle est substātia. Quito sic ꝓbat. si nul
lū vle esset substātia oē vle esset accidēs. ꝛ ꝓ ꝑns
oīa ꝓdicamēta essent accidētia. ꝛ ita ꝓdicamētum
substātie esset accidēs. imo etiā seq̄retur ꝙ idē es
set supius ad seipm. q: illa vlia siue sint mentalia
siue vocalia si sint accidētia vt dicunt nō pōt nisi
pom in genere qualitatis. ꝛ ꝓ ꝑns ꝓdicamētum
qualitatis esset cōe ad oīa vlia. ergo esset cōe ad
hoc vle qd ē ipm met predicamētū qualitatis. Itē
obiectum intellect⁹ naturaliter ꝓcedit actū eius
sed vle est obiectū intellectus. ergo naturaliter ꝓ
cedit actum intellectus. ꝛ ꝓ ꝑns est aliquod vle
seu quidditas cōis ante oēm actuz intellect⁹ qd
est ꝓpositum. Multe autē ratiōes alie ꝛ auctoꝛi
tates possent hic adduci q̄ causa breuitatis omit
tuntur. Sed nunc soluēde sunt rationes alteri
us opinionis. q: dubioz solutio est veritatis ma
nifestatio. Pro cuius solutione ponūtur alique
suppositiones. Primo ergo supponūt ꝙ vni
uersale accipitur tripliciter. Uno modo forma
liter sc̄z pro intētione vniuersalitatis. ꝛ tunc est
vna secunda intētio seu relatio ratōnis fundata
in natura aliqua que apta nata est repīri in mul
tis. Alio modo potest accipi pro fundamēto ꝓ
pinquo illius intētionis. ꝛ tunc est natura com
munis representata p̄ speciē intelligibilem. ꝛ est
vt vnum obiectum numero intelligibile. ꝛ talē
vniuersalitatem non habet circumscripto opere
intellectus. Alio modo potest accipi vniuersale
pro fundamēto remoto illius intētionis. ꝛ tunc
est illa natura communis multiplicabilis ꝓ om
nia sua inferiora. ꝛ realiter existēs in ipsis circū
scripto omni ope intellectus. Secundo suppo
nitur ꝙ de vniuersali primo accepto consideraꝛ
tur in logyca. ꝛ est subiectū libri predicabiliū. ꝛ
tale vniuersale nō habet esse nisi ꝑ operationē in

tellectus. Sed de vlt secūdo mō accepto cōſide
ratur in libro de aīa. q; intellect? cōcipit illā na
turā vt eſt vnū obiectū numero itelligibile dici
bile de multis. ⁊ tale vlitatē habet in intellectu.
Sed de vlt tertio mō accepto cōſideratur in me
thaphiſica. ⁊ vocat vlē methaphiſicus. Tertio
ſupponit q; oē tale vlē methaphiſicū ſeu natu
ra cōis eſt ſingulare. ſed nō ex ſe. immo p̄ diffe
rētiam indiuidualē ſibi ſuperadditā ⁊ quaſi p̄
accidēs. Tūc rñdet ad rōnes. Ad primā aucto
ritatē philoſophi dicit q; philoſoph⁹ ibi ntēba
tur improbare opinionē platonis. ideo dicit q;
vniuerſalia eo modo quo poſuit plato nō ſunt
ſubſtātie. q; plato pōebat vniuerſalia p̄ ſe eriſtē
tia extra ſingularia. Ad ſecūdā dicit q; ibi loq;
tur de vniuerſali formal' accepto ⁊ nō funda
mētaliter q; vlē formal' acceptū nō eſt ſubſtan
tia ſed eſt vna ſecūda intētio q̄ eſt accidēs. Sed
aliquod vlē fundamētaliter acceptū eſt ſubātia
puta genera ⁊ ſpeaes de p̄dicamēto ſubſtātie.
⁊ aliquod vniuerſale eſt accidēs ſicut ſpecies et
ſpēs alio⁹ p̄dicamēto⁹. Ad tertiā cōdē mō di
cak. Ad quartā d; q; ſic nō habeē in phemio de
aīa. ſed ſic habeē. aīal vniuerſale aut mhl eſt aut
poſteri⁹. ⁊ ita cōcedit q; animal ſub ratione vni
uerſalitatis formaliter accepte poſterius eſt ſin
gulari. Ad primā rationē cōcedit maior. ſz q;
oīīis ſubſtātia eſt vna numero. ſed non de ſe eſt
vna numero ſed p̄ differētiam indiuidualē. Et
q̄n̄, pbat. vel eſt vna res vel plures res. dicit q; ē
vna res ſed nō de ſe eſt vna numero ſed quaſi p̄
accidēs. Ad ſecūdā negat p̄ña. ⁊ ad ꝓbationē
dicit q; nō oīīis res p̄ior naturaliter altera po
teſt ſeparari ab illa niſi inter ipa ſit diſtinctio re
alis ⁊ cū hoc eſſentialis. modo ſic eſt q; inter na
turā ⁊ indiuiduū nō eſt diſtinctio realis ſed tñ
formal' ſiue ex natura rei. Ad tertiā negat p̄ña.
q; creatio, generatio ⁊ corruptio nō reſpiciūt ni
ſi ſingularia. ex p̄io methaphiſice. Cōcedit tñ
q; deus nō poſſet deſtruere vnū indiuiduū cum
omni alio q̄ eſt eiuſdē rationis q̄n deſtrueret a
lia indiuidua. ſz tñ deſtructio illō nō reſpicit ſz
tñ ſingulare. Ad quartā d; cō cedēdo q; vlē eſt
de eſſentia ſui idiuidui ⁊ includak in eum p̄io
mō dicēdi p ſe. Et negat p̄ña. q; illa natura ſic
p̄tracta ad cē indiuidui nō p̄t fundare vt ſic ităti
onē vlitatis g; re ſingulare nō debz dici vlē. Ad
quintā negat aſſis. ⁊ ad, pbationē d; q; duplex ē
vnitas. q̄dam eſt vnitas ſibi, ppria ⁊ illa ſibi cō
uenit vbicūq; ſit. Alia eſt vnitas accidētal' ⁊ nu
meral', ⁊ tūc illa natura i chriſto vt ſic nō ē ydeā
realr cū illa q̄ eſt in iuda. vel dicit q; nō eſt incō
uēiēs q; aliq̄d qd ē eiuſdē ſpēi cū alio ſit miſcr
alio eriſtēte ſalno. Ad rōnes ſpēales q̄bus nitī
tur p̄obare diſtinctionē formalē iter naturā ⁊
differētiā indiuidualē. Ad primā negat illa rō
ad fundandū illā diſtictionez nō req̄rit q; ſint
due res. ſed ſufficit q; vna nō ſit alia p̄ idētitatez
formalē. Ad ſecūdā d; q; eadē res realr eſt cōica
bilis ⁊ incōicabilis. ſz nō eadē res formalr. imo
dicere oppoſitū eſt hereticū. q; eēntia diuina eſt
cōicabil' trib⁹ ꝓſonis ⁊ tñ paternitas q̄ idētifica
tur realr illi nō ē cōicabil' trib⁹ ꝓſonis. Ad ter
tiā d; q; nature d; ſe cōpetit q; ſit cōis. ⁊ tñ rōne
ꝓprietatis ꝓhentis ſibi cōpetit q; ſit ꝓpria. ⁊ vt
ſic nō ſūt oppoſita. q; cōueniūt ſibi ſm diuerſa
Ad q̄rtā d; q; tot ſūt nature cōes q̄t ſūt differen
tie idiuiduales. ſz hoc ē p̄ accſis cū natura ſolū
multiplicek p̄ differētiā indiuidualē. Ad quīt⁹z
d; negādo maiorē q; due ſpēs ſub gñe nō diffe
rūt ſeipſis ſed ſuis ꝓpr̄is differētijs. vt p̄z p̄ po
phiriū dicētē. differētia eſt q̄ differūt a ſe ſingla
id eſt ſingule ſpēs ſic etiā duo indiuidua nume
ralr differūt p̄ differētias iduiduales. Ad ſext
tā d; cōcedēdo maiorē ⁊ negādo miorē. q; ad h̄
q; natura poſſit cōperere plib⁹ ſufficit q; ipa de ſe
nō ſit hec. ſuppoſito tñ q; illō qō idētificek reali
ter cū differētia indiuiduali. Ad ſeptimā d; q;
differētia idiuidualis ⁊ natura ſūt p̄io diuerſa
formalr. ⁊ tñ realr idētificāt cuiuſmodi nō ſunt
duo idiuidua. Sz ad rōnes alter⁹ opinōis ni
tēt rñdere guilerm⁹ ockā. ⁊ ad primā ꝓcedit q;
ſortes ⁊ plato realr conuēūt ⁊ realr differūt. q;
realr conuēūt ſpecie. ⁊ realr differūt numero. ⁊
p̄ idē cōueuiūt ſpecie ⁊ differūt nūero. ſicut di
cūt reales q; differētia idiuidualis p̄ idē conuit
realr cū natura ⁊ differt formalr. q; ſeipa conēit
⁊ differt. Et ſi dicak idez nō eſt cā differēne ⁊ cō
ueniētie. g⁹ ꝛc. rñdeē q; idē nō ē cā conētie ⁊
differētie ſz oppoſite illi differētie q̄ mō ē in p̄
poſito. ſz cā iter conieniētiā ſpecificā ⁊ differētiā
idiuidualē ſiue nūeralē nulla ē p̄eit? oppoſitio.
Cōcedēdū ē. g⁹. q; ſortes p̄ idē conēit ſpecifice et
differt numeralr a platone. Ad ſecūdā negatur
p̄ña. q; nō req̄rit ad hoc q; ſortes ⁊ plato pl⁹ cō
ueniāt q; ſortes ſi alter⁹ cū i aliquo cōi conēiāt.
ſz ſufficit q; ſeipſis pl⁹ conēiāt. nō de vtute ſimo
nis nō dz cōcedi q; ſortes ⁊ plato conēiāt in ali
quo q̄ ſit eēntia eor. ſz dz cōcedi q; conēiāt i a
liq̄b⁹ ſeipſis ⁊ ſuis formis. Ad tertiā d; q; q̄uis
idiuiduū ñ ſit meſura oīm idiuiduor. eiuſdē ge
neris vel ſpēi. idē indiuiduū p̄t ñ eſſe meſura

omniū indiuiduoꝝ alteri⁹ generis vl̄ spēi. Vel dicaꝫ q philosophus loquit̄ de illis que habēt īdiuidua quoꝝ alia sunt maiora ⁊ alia mīora. ⁊ vult q aliqđ cōe min⁹ alijs sit mēsura indiuiduoꝝ saltē aliquoꝝ eoꝝ que nō sunt ita parua. ⁊ hoc sufficit. p iterūđe philosophi. Ad quartā đr q p prie nō debet cōcedi q vl̄e sit de essentia substātie. q: oīe vl̄e est intētio⁹ aie. Hz vez est q vl̄e supponit. p substātia. Ad quintā dicit q vl̄e nō est ab intellectu intelligibile. sed singulare qđ est primo sensibile est primo intelligibile. quare pz cū singulare sentiaꝫ primo q ⁊ primo intelligaꝫ ⁊ sic singulare est obiectū intellect⁹. Sed cōtra p̄dictas euasiōes obijcit. dicit em̄ cōtradictoria nō verificanꝫ de eodē. er quarto methaphisice. ⁊ p̄io thopicoꝝ dicit pb̄s q ad scīēdū vtrū aliqua sint eadē vel diuersa cōsiderādū est vtrū aliquid p̄dicet de vno ⁊ neget de altero. ⁊ si sic nō sunt eadē sed diuersa. Et si nihil affirmet de vno quin etiā affirmet de altero tūc illa sunt eadē. Tūc ex isto fundamēto arguit ⁊ euidenť. p̄baꝫ q est distinctio formalis inter vl̄e ⁊ singulare sic arguēdo. De eodē oīno nihil idē affirmaꝫ ⁊ negaꝫ. sed aliquid affirmaꝫ de vl̄i ⁊ vere negaꝫ de quolibet suo singulari. ergo inter vl̄e ⁊ singulare est distinctio. ⁊ sic nō sunt oīno idē. Omoꝝ. pbaꝫ multipl̄r. Primo sic. oīe vl̄e est in multis nullū singulare est in multis. ergo aliqđ affirmaꝫ de vl̄i qđ negaꝫ de quolibet suo singulari. Itē vl̄e diffinit. nullū singulare diffinitur. vt patet septimo methaphisice. ⁊ secundo posteioꝝ. ergo vt p̄ius. Itē vl̄e pura gen⁹ diuiditur p differētias cōtrarias. vt animal⁹ rōnale et irratiōale. sed nullū singulare diuidit̄ p huius differētias. ergo vt p̄ius. Itē differētia distinguit inter duo indiuidua. species vero nō distinguit. ergo est aliqua rō idēitas inter spēm ⁊ differentiā indiuidualē. ⁊ illa nō est realis nec rationis tm̄. ergo est formalis. Itē si vl̄e ⁊ singulare sunt oīno idē ex pte rei tūc erit tāta idēitas inter spēm ⁊ sortē ex pte rei ītā erit inter sortē ⁊ sortē. sed illa nō stant simul. sortes differt sortes nō differt. eo q affirmaꝫ ⁊ negaꝫ idē de oīno eodē. ergo non stabūt simul species hoīs differt a platone. ⁊ sortes nō differt a platone. q: eadē est cā repugnātie i vtroq. Scz idēitas iter res p.q⁹ bus supponūt subiecta. Itē nec nulla eēt res cōmunis duob⁹ indiuiduis eiusdē spēi. q: oīs res extra aīam est res singularis. sed nulla est cōis duob⁹ īdiuiduis. ergo nulla ē res cōis. Hz B ē falsum. Tum p̄io. q: dicit porphir⁹ participatōe spēi plures hoīes sūt vn⁹ hō. ⁊ pb̄s tm̄ diffinit de vniuoco⁹. dicit q vniuocoꝝ rō sībstātie est eadē. Itē etiā circūscripta opere intellec⁹ duo lapides magis cōueniūt q̄ vn⁹ lapis ⁊ vn⁹ asin⁹. sed oīs cōuenientia ē fundata sup vnū. ergo aliq̄ res ē extra aīam in qua duo lapides cōueniūt. ⁊ ī qua lapis ⁊ asin⁹ nō cōueniūt. Itē quecūq; cōparantur realiter in aliquo vno cōparanť. sine cōparantur hz magis ⁊ min⁹. sine p̄m eq̄ie vl̄ icq̄ie. Hz nullū singulare cōpert vtriusq; in quo cōpanť. ergo ⁊c. Istis ergo rōnib⁹ ip̄robaꝫ opinio noīalū ⁊ robaraꝫ opinio realiū dicētiū q vl̄e est in quolibet suo indiuiduo extrēs de essentia eius dās ei esse nomē ⁊ rationē distinctū ab eo ex natura rei et formaliter maxime a differētia indiuiduali formal̄. Sed circa p̄dicta dubitaꝫ. q: nō videť q hec. ppō sit vera. hō est dignissima creatura. q. Hoc est pulcherrim⁹ flos. p̄m q subiectū hz suppositionē simplicē. q: si habet suppōnē simplicez tūc subiectū supponit. p suo significato. hz p̄o natura rei in cōi. vt patet p diffinitionē suppōis simplicis. sed talis natura nō est dignissima creatura creaturaꝝ cū indiuiduū sit dign⁹ tali natura. q: cōtinet talē naturā ⁊ cū hoc aliqđ qđ habet aliquā pfectionē. scz differētiā idiuidualē ergo sequiť q ista lis. ppō nō pōt esse vera. p̄m q subiectū habet suppōnē simplicē. Hec etiā pōt habere suppōnē psonalē. q: nullū idiuiduū hois est dignissima creatura creaturaꝝ. ergo sequiť q nō supponit psonal̄r nec simpliciter. Hic diuisio accidētalis suppōis est mala qua diuidit̄ in suppōnē simplicē ⁊ psonalē. Itē hec cōcedit̄ ab oībus. colo: est primū obiectū visus. ⁊ rīa nō est vera p̄m q subiectū habet suppōnē simplicem. nec p̄m q hz suppōez psonalē. q: nullⁿ pticular color ē primū obiectū visus. q⁹ diuisio ⁊ diffinitio suppōis simplicis sūt male posite. Itē ista ē vā. hō est p̄io risibil̄. ⁊ rīa nō p̄m q subiectuz hz suppōez simplicē nec p̄m q hz suppōem psonalē. q: natura cōis nō est p̄io risibil̄. ergo diuisio suppōnis accidētalis ⁊ diffinitio suppōnis simplicis sunt male posite. Ad primā obiectōes đr q subiectū in illa hz suppōez simplicē. ⁊ dicitur vltra q dicēs illā. ponem⁹ voluit solus habere q inter naturas corporales creatas hō ē dignior creatura. ⁊ solū voluit cōparare naturam ad naturā. ⁊ cū hoc stat q indiuiduū est dignius illa creatura que est natura. sed cōparatio nō fit nature ad indiuiduū sed nature ad naturā. Ad secundā cōcedit̄ maior ⁊ negaꝫ min⁹. immo natura hōis est p̄mo risibilis tanq̄ ratio formal̄ ri

dendi: sed non tanq̃ id qđ exercet actum ridendi. Vñ sortes nõ est risibilis neq; plato: nisi q; ẽ homo id hõ p̃io ẽ risibilis tanq̃ rõ formalis ridendi. Ad tertiã đr sitr cõcedẽdo maiorẽ & negando minorẽ. qz color i cõuenit esse primũ obiectũ visus ꝑm q̃ hz suppositionẽ simplicẽ. & sic hz tanq̃ rõ formalis videndi. iõ nigredo & albedo non ẽ visibilis: nisi q; est color. ideo color est ratio formalis videndi.

Sed cõtra p̃dicta arguit. Primo sic.

Si predicatum ꝑ̃onis vlis affirmative suponeret simplr sequeretur q; hic esset fallacia figure dictionis arguẽdo a suppõne simplici ad suppositionẽ psonalẽ. vt omis homo est aial. ergo quod dam aial est homo. hz hoc est falsum cũ ibi sit bona p̃ñtia. Scõ arguitur sic. Actus ridẽdi nõ p̃io cõuenit nature in cõi. ergo hõ in hac ꝑ̃one hõ est p̃io risibilis nõ supponit simplr. Tertio arguit sic. In hac ꝑ̃one conceptus est spes qualitatis. subiectũ supponit simplr. & tñ supponit pro ꝯceptu. ergo est aliqua suppõ simpler ꝑ conceptu. Quarto arguit sic. In hac ꝑ̃one hic & rome vẽditur panis. panis supponit simpliciter. & tñ non ꝑ natura m cõi q: illa nõ vẽditur hic & rome. & non põt aliter supponere: quia non põt supponere psonaliter cũ nullus panis vendatur hic & rome. ergo contra diffinitionem suppõnis simplicis & diuisionem suppõnis accidentalis.

Ad ratões Ad primã đr negãdo ꝯsequentiã: q; non sp cõmittitur fallacia figure dictionis arguẽdo a suppõne simplici ad psonalẽ sed aliqñ sic & aliquãdo non vt postea videbitur.

Ad scdam concedit q; actus ridẽdi non semp primo conuenit nature. sed aptitudo ad ridendi hz p̃io sibi conuenit. Ad tertiã dicit: q; quis in ista ꝑ̃one subiectũ supponat ꝑ conceptu. tñ supponit simpliciter ꝑ natura cõi significata p ipm eo q; iste terminus conceptus est impositus ad significandũ rem cõem ei q; est conceptus. Terminus autẽ nunq̃ supponit simpliciter ꝑ conceptu cui subordinatur in significando. Ad quartã dicit q; vendi & emi ꝑtic conuenit singularibus & non nature ꝑm se primo & per se. tñ sibi conuenit ex consequenti & ꝑm q; est in singularibus. nõ ibi subiectũ supponit simpliciter.

Personalis autem suppositio est acceptio termini cõis pro suis inferioribus. vt cum dicitur homo currit. iste terminus hõ supponit pro suis inferioribus. Itẽ personaliũ suppositionum alia est determinata. alia cõfusa. Determinata suppositio est acceptio termini cõis indefinite sumpti. vel cũ signo particulari determinatus. vt homo currit: vel aliquis homo currit. Et dicitur vtraq; illarum determinata: q; licet in vtraq; istarum iste terminus homo supponit pro omni homine tam currente q̃ non currente. tamen pro vno solo homine currente vera dicitur. & q; aliud est supponere. et aliud est locutionẽ esse verã pro aliquo vel falsam. Itẽ dicitur in predictis: vt dictũ est. iste terminus homo supponit pro omni homine taz currente q̃ non currente. licet reddat locutionẽ veram pro currente solo. Quod autẽ in vtraq; istarum sit determinata suppositio patz q; cũ dicitur animal est sortes. vel animal est plato. et sic de alijs. ergo animal est omnis homo. ibi est fallacia figure dictõnis a pluribus determinatis ad vnam determinatam. Et ideo iste terminus animal indefinite positus hz determinatã suppositionem. & simil̃r cum signo particulari.

Confusa suppositio est acceptio termini cõmunis pro pluribus mediante signo vniuersali. vt cũ dicitur omis homo est aial ibi iste terminus homo supponit pro pluribus mediante signo vniuersali: q; supponit pro

quolibet suo supposito. Trez cõ
fusarum suppositionum. alia est con/
fusa necessitate signi vel modi. ⁊ alia
necessitate rei vt cũ dicit oĩis hõ est
animal. ibi iste terminus homo me/
diante signo vniuersali confunditur
siue distribuitur pro quolibet suppo
sito. Et iste terminus animal a par/
te predicati positus confunditur neces/
sitate rei. Et cũ vnusquisq; homo su/
am habeat essentiaz; ideo hoc verbũ
est necessitate rei tenetur pro tot essẽ
tijs pro quot hoibus tenetur iste ter
minus homo ⁊ cum vnicuiq; homi/
ni insit sua animalitas ideo iste ter/
minus animal necessitate rei tenetur
pro tot animalibus pro quot hoib⁹
iste terminus homo. ⁊ pro quot essẽ
tijs hoc verbũ est: vnde iste termin⁹
homo debet supponere cõfuse. mobi
liter. ⁊ distributiue. sed cõfuse ⁊ distri
butiue tenetur: q; tenet pro omni hoie
mobiliter vero: quia licet fieri descẽ
sum sub eo pro quolibet suo supposi/
to. vt omnis homo est animal. ergo
sortes est animal. sed iste termin⁹ ani
mal dicit confundi ũmobiliter quia
non licet fieri descensiz sub eo vt ois
homo est animal. ergo oĩis homo
est hoc animal. Ibi eñ fit processus
a simplici suppositione ad personā
lem. Sicut hic. homo est dignissima
creaturarum. ergo hic homo vel ali/
quis homo. vel rosa est pulcherrim⁹
florum: ergo aliqua rosa. Sed diffe/
runt in hoc: quia in istis est simplex
suppositio ex parte subiecti. in illa ve
ro ex parte predicati licet videatur
oppositum esse quod superius dictuz
est q; in hac propositione omnis ho
mo est animal. iste terminus animal
in predicato positus simplicem hab⁹
suppositionẽ cum prius dicitur q; h⁹
confusam. Ad hoc dicendũ est ꝑ
quosdam: q; quia genus predicat⁹ de
pluribus differentibus specie iste ter
minus animal quãdo tenet⁹ pro ipso
cõmuni quod est genus sic habet sim
plicẽ suppositionẽ. Secũdum autẽ
q; ipsa natura cõis ipsius gñis mul
tiplicatur per supposita hominis sic
dicit⁹ habere cõfusam suppositionem
nõ mobiliter: sed immobiliter. Sup
positio autẽ cõfusa immobiliter po/
test simul esse cũ simplici non ꝑm idẽ:
sed ꝑm diuersa vt dictũ est. Unde ꝑm
hoc dicẽdũ est: q; suppositio confusa
mobiliter nõ potest simul esse cũ simpli
ci nec ꝑm idem nec ꝑm diuersa: vt di/
ctuz est. Sed ego credo impos/
sibile esse terminum communem in
predicato positum habere simplicez
suppositionem ⁊ cõfundi mobiliter
vel immobiliter. signo vniuersali exi
stẽte in subiecto affirmatiuo: vt om
nis homo est animal. ⁊ sic de alijs cõ
similibus: quia vt vult Porphirius
Omne quod predicatur de aliquo
aut est maius eo: aut est equale ei
de quo predicatur. et intendit de pre
dicatione per se. sed in hac propo/
sitione. omnis homo est animal,

Digitized by Google

eſt predicatio per ſe et non predica/
tur equale: ergo maius non acciden
tale: ergo ſubſtantiale vel eſſentia/
le: ergo genus vel differentia. non
differentia: ergo genus. ſed natura
generis multiplicata mobiliter vl' im
mobiliter non eſt genus: ergo cum
dicitur omnis homo eſt animal cum
ibi predicetur genus non eſſet poſſi/
bile terminum cōmunem multiplica/
ri mobiliter vel immobiliter: qua ſi/
gnificat naturam generis que iam
actu non eſſet genus: ſicut ſi homo cō
funderetur mobiliter vel immobili/
ter: iam non eſſet ſpecies. Item
hoc idē videtur per Ariſtotelem in
primo topicorum dicentem: q̄ oīe
quod de alio predicatur: aut predi/
catur ſ conuerſim de eo: aut non. Si
conuerſim eſt diffinitio: vel propria
um. Si autem non conuerſim predi/
catur de re: aut cadit in diffinitionē
rei aut non. ſi non tunc eſt accidens.
Si cadit in diffinitionem rei: aut eſt
genus vel differentia. non differen/
tia: ergo genus. Et intendit Ariſto
teles q̄ ibi ſit recta predicatio. ꝛ ſpe/
cies ſubiiciatur ſm ſe. vel multiplica/
tur: ſed in hac propoſitione homo
eſt animal. eſt recta predicatio. ꝛ ſubi/
citur homo et non equale predica/
tur. neq̄ accidēs: ergo gen⁹. Qua
re non eſt poſſibile terminum com/
munem in predicato poſitum con/
fundi mobiliter vel immobiliter:

Item totum vniuerſale quod eſt
genus et totum in quantitate ex op/
poſito ſe habent ſed totum in quan/
titate eſt duplex. Quoddam eſt to/
tum in quātitate completum vt vbi/
cūq̄ confunditur terminus commu/
nis mobiliter: vt omnis homo eſt
animal. Aliud eſt totum in quātita/
te incompletum et diminutū: vt vbi
cūq̄ confunditur terminus commu
nis immobiliter et multiplicatur ter
minus communis ſimpliciter: ergo
ſi impoſſibile eſt totum in quantita/
te eſſe genus inquātum huiuſmodi
non erit impoſſibile terminum com
munem in predicato poſitum con/
fundi mobiliter vel immobiliter: vt
dicebatur. Item comparatio il/
la ſm quaꝫ inferiora reducuntur ad
ſuperiora oppoſita eſt comparati/
oni ſm quam ſuperiora reducuntur
ad ſua inferiora: ſed ſm primam ſu/
mitur commune in ratione cōmunis
ſed ſm ſecūdaꝫ ſumitur cōmune mul/
tiplicatū ſiue cōfuſum. Cum ergo ter
minus cōis vt ſicſit in ratione generis
non eſt poſſibile ipſum multiplicari
inquātum huiuſmodi. Et hec quat/
tuor argumenta ſunt concedenda.

Cauſa autem propter quā moue
bantur facilis eſt ad ſoluendum que
tiñ eſt vna. Quia cum dicitur omnis
hō eſt aial. cui vnicuiq̄ hominī reſpō/
deat ſua aialitas ſiue ſua eſſentia cuꝫ
nō poſſit eſſe hō quin ſit aial. iō dice/
rūt q̄ iſte terminus aial tenetur pro
tot anialibus pro quot hoibus hō.

Qđ autem in illo argumento nulla sit apparentia patet: quia cum dicitur omnis homo est albus. necesse est q̄ tot animalitates intelligantur in subiecto quot sunt homines in quibus tenetur homo. vnde nihil est dicere q̄ habet illas animalitates a predicato cum ibi predicetur album. Vnde dicendum q̄ homo logice loquendo non naturaliter ex anima li et rationali componitur. ideo de se habet illarum animalitatum multiplicationem. vnde cum dico sic. omnis homo est albus nullo modo habet illas animalitates a predicato cum ibi predicetur albus: vt dictum est. Sic autem est in proposito cum ibi predicetur genus de specie: vt omnis homo est animal. In hac enim propositione subijcitur homo in quo intelligitur multitudo illarum animalitatum et predicatur hoc genus animal: quod nullo modo confunditur mobiliter vel immobiliter: sed stat ibi pro natura siue pro essentia ipsius generis communis de pluribus predicabilibus. vnde animal predicatur et animal intelligitur in subiecto sicut hic. omne animal rationale est animal.

Similiter dico q̄ hoc verbum est non confunditur mobiliter vel immobiliter: quia q̄ animal esset vel existeret in hoc homine hoc habet subiectum de se ante q̄ in propositione subijciatur predicato essentiali vl' accidentali. Et propter hoc destruimus quandam diuisionem factam licet confusarum suppositionum alia est confusa necessitate rei. alia est confusa necessitate modi siue signi. Dicimus enim q̄ omnis confusio fit necessitate signi vel modi: vt cum dicitur omne animal rationale est animal: iste terminus animal in subiecto positus tenetur necessitate signi p̄ omni animali quod est homo. Similiter hic. omnis homo est animal: iste terminus hō tenet̄ pro omni homine: et non solum pro homine: sed etiam pro omni animali qđ est homo et ideo tot intelligitur anima litates quot humanitates naturaliter loquendo: quia eadem est humanitas in quolibet individuo hominis ſm viam logicorum: et non ſm viam nature. sic homo in communi idem est. vnde q̄ sit hec animalitas: vel illa hoc est ratione materie: In via enim nature humanitas mea differt ab humanitate tua per se. et anima mea per quam causatur humanitas mea in me. alia est ab anima tua per quam causatur humanitas tua in te. Et propter hoc signum confundit hoiez non tamen cōfundit aīal in cōmuni: sed animal contractum ad hominem per suas differentias vnde sequitur q̄ omnis confusio fit necessitate signi vel modi. Et sic est finis suppositionum Petri hyspani et hoc quo ad terminos absolutos.

Digitized by Google

Circa hūc textū notandū est ꝓmo ꝙ suppositio ꝓsonalis ē acceptio termini cōis ꝓ suis inferioribus vt cū dr hō currit. ibi hō supponit ꝓ sorte platone ⁊ sic de alijs. In qua diffinitōe dr terminꝰ cōis ad drām suppōnis discrete. Et dr ꝓ suis iferioribꝰ ad drāz suppōnis simplicis. Et quo ꝓz falsitas opinōis dicentiū suppōnez ꝓsonalē eē acceptiōez terminī ꝓ suo significato. Et hoc cōfirmaī: qꝛ cū dr. oē albū currit. ibi album supponit ꝓsonaliꝛ ꝓ sorte ⁊ platone. ⁊ alijs hoibꝰ albis. ⁊ tñ nō significat illos: gꝰ ꝛc. Odino: ꝓbatur dupliꝛ. ꝓmo ꝙ Aristote. in ꝑdicamētis dicēte. albū solā qualitatē significat. ergo nō significat sortē ⁊ platonē. Scōdo qꝛ si albū significaret sortem ⁊ platonē ⁊ alios hoies. tūc eadē rōne frigidū ⁊ nigrū ⁊ calidū eos significarēt cū possint ꝓ eis supponere. ⁊ si sic ꝓpositio nō in cōtinue mutaretur ⁊ nō eſſet possibile mouere festucā quin vor significaret aliō ꝙ̄ significabat ąꝛ vtrūq; est incōueniēs. ergo sequit ꝙ q̄ncunq; termin⁹ supponit ꝓsonaliꝛ ꝙ nō supponat ꝓ suo significato. Dicēdum ē gꝰ: ꝙ suppositio ꝓsonalis ē acceptio termini cōis ꝓ suis inferioribꝰ vel suppositi siue sint suppositа ꝙ se vel ꝑ accīs. Tñ ad ħ ꝙ aliqs terminꝰ cōis habeat supponez ꝓsonalē nō reąrtur ꝙ supponat ꝓ aliq̄ re singulari cui repugnat in plurꝰ existere. ħz sufficit ꝙ supponat ꝓ ꝗbusdā inferioribꝰ si habeat iferiora. aut ꝓ vno si nō habeat nisi vnū. Et diuidit suppositio ꝓsonalis in determinatā ⁊ ꝓfusam. Suppō determiata est acceptio termini cōis īdefinite aut pticulariter tenti. Est em̄ suppō determiata q̄n subiectū supponit diſiūctiue: ⁊ nō est distributū ꝑ aliq̄ō signū vle. ita ꝙ sub ipo termio pōt fieri descēsus ad oīa sua suppositа ꝙ, ꝓpōnez diſiūctiuā vt bñ sequit: hō currit gꝰ hic hō currit. vl hic hō currit. ⁊ sic de alijs ⁊ nō dr suppō determiata: qꝛ illi termini fic supponāt determiate, ꝙ vno supposito sic ꝙ non ꝙ alio. ħz ad ħ ꝙ ista, ꝓpō dicaī vera sufficit ⁊ reą rit ꝙ ꝑdicatū possit enunciari de subiecto, ꝙ vno determiato supposito. Tñ aliō ē suppōere ⁊ reddere locutionē verā vt ꝓz i textu. Suppō aūt cōfusa ē acceptio termini cōis, ꝙ oīb⁹ suis inferioribus mediāte signo vlī. Tñ termin⁹ indifferēter supponit, ꝙ oīb⁹ suis suppositis ħz suppōnez determiatā ⁊ cōfusam: qꝛ q̄n terminus supponit determiate tūc supponit ꝙ oībus suis suppositꝭ, diſiūctiue. Q̄n vero supponit cōfuse supponit, ꝙ oīb⁹ suis suppositis copulatiue. ⁊ dz ꝑdicatū cōuenire subiecto aut ab eo remouerī, ꝙ quolz suo supposito. Et quo sequit ꝙ petrus hyſ. nō diſſinit suppōnez cōfusam ita gñaliter. sicut aliq̄ eaꝛ accipiūt. ħz diſſinit suppōnez ꝓfusaz ⁊ distributiuam. Tñ circa ꝑdicta oriūtur due difficultates.

Prīa ē qualiter saluaī diffinitiōez suppōnis cōfuse eē bonā cū tñ termin⁹ cōis supponat ꝓfuse vbi nullū signū vle ponit. Ad quā dr ꝓmo ꝙ nihil facit terminū cōem supponere cōfuse nisi rōne distributiōis. Distributio igit ꝓmo ⁊ ꝑ se ꝓuenit signis vlib⁹ ⁊ cōuēit alijs ꝑ accīs. Cū gꝰ ea q̄ ꝑ accīs insunt nō cadāt sub arte. iō dictū est i illa diffinitōe mediāte signo vlī. Scōo dr ꝙ illa pticula mediāte signo vlī dz itelligi ꝙ ibi supplеatur vel aliq̄ sibi equalēte ꝓtuz ad talē distributionē. nō em̄ solus terminꝰ hz suppōnem ꝑ signū vle ħz gñaliter ꝙ oē illud qđ pōt hre virtutē distribuēdi. ⁊ iō negatio ⁊ dictiōes negatōes includētes vt dictiōes exceptiue ecclusiue ⁊ multe alie facitūt termios sūp quos cadūt supponere cōfuse. Scōa difficultas ē. vtrū suppositio ꝓsonalis ⁊ suppō simpleꝛ possint ne diuidi in suppositionē determiatā ⁊ cōfusaz. Ad quā ꝛndent ponētes suppōnem materialē ⁊ simplicē, ꝙ̄ ꝛceptu ꝙ q̄lz diuidit in discretā ⁊ determinatā ⁊ confusam. nā ꝑm eos si dicaī. hō est vor vel hō est spēs tūc subiectum supponit materialiter ⁊ discrete. Sz ħz negātes suppōnē materialē dr ꝙ suppō simpleꝛ nō pōt diuidi in determinatā ⁊ ꝓfusaz cū suppositio determiata cōueniat termio solū ⁊ similiter cōfusa ꝓ suis inferioribus.

Secundū est scōo ꝙ dīr auctor noster

in residuo hꝰ tractatꝰ tria ꝑncipaliter facit. Primo recitat quādā opinionē ātiąꝛ circa suppositionē cōfusaz. Scōo eaz ipugnat. Tertio soluit rōnes ad oppositū. Prīo gꝰ ponit quandā diuisionē antiąꝛ q̄ est hec. Suppōnū cōfusaꝝ alia est cōfusa necessitate rei. ⁊ alia ē ꝓfusa necessitate signi vel mōi. Suppō ꝓfusa necessitate signi cōuenit termio in, ꝓpōe posito cū signo vlī. Sed suppō ꝓfusa necessitate rei ꝓuenit termio cōi posito in ꝑdicato, ꝓpōnis vlis affirmatiue vt in ista, ꝓpōne vlī. ois hō est aīal. iste termin⁹ hō supponit cōfuse necessitate signi. Et dr supponere ꝓfuse ⁊ distributiue eo ꝙ supponit, ꝙ quolz hoie copulatiue. Et dr suppōere ꝓfuse mobiliter. eo ꝙ sub termino distributo pōt fieri descēsus vniformiter. ħz iste termin⁹ aīal supponit ꝓfuse necessitate signi rei ⁊ supponit immobiliter eo ꝙ sub ipo non pōt fieri descēsus. Qđ aūt iste terminꝰ aīal cōfundaī ⁊ teneaī, ꝑ pluribus, ꝓbāt sic. qꝛ cuilz homini ineſt sua ēntia ⁊ sua aīalitas. Cū ergo

ꝺr oĩs hō eſt aĩal oportet ꝙ hoc verbū eſt teneaꝝ
p tot eſſentijs. ⁊ aĩal p tot aĩalitatib⁹ p ꝙt hoĩb⁹
teneꝝ hō. ⁊ p oĩs ꝓfundiꝝ ⁊ actualr teneꝝ p vti⁹
bus. Et cū arguebaꝝ ꝓtra eos aĩal habꝫ ſuppō
nem ſimplicē. ergo nō hꝫ ſuppōnē cōfuſā eo ꝙ
null⁹ termin⁹ pōt ſil⁹ ⁊ ſemel hr̄e ſuppōnē ſimpli
cem ⁊ ꝓfuſā. Ad hoc dicebāt ꝙ ly null⁹ termin⁹
poſſit ſil⁹ hr̄e ſuppōnē cōfuſaꝫ mobilē ⁊ ſimplicē
tñ idē termin⁹ pōt ſil⁹ hr̄e ſuppōnē ſimplicē ⁊ cō
fuſā tñ. ꝙuis nō ſm idē ſed ſm diuerſa. ſm eñ
ꝙ aĩal teneaꝝ ꝑ natura cōi ꝙ natura eſt gen⁹. hꝫ
ſuppōnē ſimplicē ⁊ vltra qꝫ iſta natura ē multi⁹
plicata p ſuppoſita. ⁊ ſic hꝫ ſuppōnē ꝓfuſaꝫ. ⁊ p
oĩs aĩal ſupponit ſimplr̄. ⁊ confundiꝫ imobilr̄
mediāte ſigno vl̄i poſita a pte ſubiecti. Ꝯſeq̄n
ter auto⁹ rep⁹obat hāc opinionē q̄ ad hoc ꝙ dici⁹
ꝓdicatū vl̄is affirmatiue ſupponere confuſe.
Et ad hoc adducit ꝙtuo⁹ rōnes fūdatas ī duaꝫ
bus ſuppoīnibus. Prīa eſt. ꝙ natura multipli
cata p inferioꝛa nō eſt gen⁹. Scōa ꝙ natura ſi
gnificata p terminū cōfuſe ſupponēte multipli
cata eſt p ſuppoſita. Due prīe rōnes pñt accipi
p vna q̄ eſt hec. Jn hac ꝓpōne. oĩs hō eſt aĩal.
ly aĩal ē gen⁹. ergo aĩal nō cōfundiꝫ mobilr̄ nec
imobilr̄. ꝓña tenet: ꝙ natura multiplicata p in
diuidua nō eſt gen⁹, ⁊ añs phaꝫ in tertio duplr̄:
p auto⁹ nr̄m vt ibi clare pꝫ. Tertia rō ē nul
lū totū in ꝙtitate pōt hr̄e rōnē ḡnis ſed oĩs ter
min⁹ ꝙ cōfundiꝫ hꝫ rōem totⁱ in ꝙtitate vel cō
pleti vel incōpleti. ergo null⁹ talis hꝫ rōnē ḡnis
ſed in ꝑdicta ꝓpōne ꝑdicaꝫ gen⁹. ergo ꝑdicatū
illi⁹ nō cōfundiꝫ. Quarta rō clara ē in textu.

Tertio rñdet auto⁹ ad rōnē eo⁹. ſ. ꝙ diſtincti
onē hui⁹. ꝓpōnis cuilibet. hōi ineſt ſua ꝓpria eſ
ſentia ⁊ ſua aĩalitas. Et hoc pōt dupl̄r intelligi
ꝙ oĩbus hoĩbus inſit ſua eſſentia ⁊ ſua aĩalitas
Vno mō ſm. viā logice. Allio mō ſm. viā phīe ⁊
nature. Dicit eñ ꝙ oĩbus ineſt vna aĩalitas lo⁹
gicalr̄ loq̄ndo. ⁊ oĩb⁹ hoĩbus ieſt vna hūanitas
eodē mō nō tñ ſm viā nature. imo cuilibet hoĩ
ineſt ſua hūanitas realis q̄ cauſaꝫ a forma rei. vt
hūanitas ſortis ab aĩali. Et ꝙ talis aĩalitas in⁹
eſt homīnꝫ ſe. ſ. q aliqō ītrinſecū ſibi ⁊ nō p ali
qō extrinſecū. ideo multiplicatio nō ineſt aĩali
tati ex multiplicatōe ꝑdicati ſed ſubiecti ille eñ
aĩalitates pꝫ⁹ naturalr̄ inhereꝝt ſubiecto ante ꝙ
in ſubiecto ponātur. vult eñ auto⁹ p hāc ſoluti
onē dicere ꝙ oĩbus hoĩbus ineſt eadē hūanitas
ſm ſpeciē ⁊ non ſm numerū.

Sciēdū eſt tertio: ꝙ circa ꝑdicta ītro
ducūt alīq̄ difficultates. Prīa eſt. q̄d eſt ſuppō
cōfuſa tūm Pro cuius ſolutione ſupponit ſm⁹ q̄ſ
dā ꝙ ſuppō cōfuſa diuidit⁹ in ſuppōnem ꝓfuſaꝫ
tūm ⁊ in ſuppōnē ꝓfuſā ⁊ diſtributiuā. Suppō
cōfuſa tūm eſt acceptio terminī cōis ꝑ pluribus
inferioꝛibus qui inferꝝ ex quolibet illoꝝ⁹ ⁊ ab
ipſo ad nullū illoꝝ cōtingit deſcēdere copulati
ue aut diſiūctiue: ſed diſiunctim. Et hoc modo
ſupponit ꝑdicatū cuuſlibet ꝓpōnis ꝑticularis
affirmatiue ſi ſit termin⁹ cōis. vt cū dicit omīs
homo habet caput. ly caput ſupponit cōfuſe tūm
Et quo patet ꝙ bñ ſeq̄tur. omīs homo habꝫ ca
put: ergo omīs hō habꝫ hoc caput. vel illud. Et
ad nullū illoꝝ⁹ ꝑtingit deſcēdere copulatiue aut
diſiunctiue. nō eñ ſeq̄tur. omīs hō habet caput
ergo omnis homo habet hoc caput. ⁊ omīs hō
habet. illud caput. nec ſequit. oĩs hō habꝫ caput
ergo oĩs hō habet hoc caput: vel oĩs homo ha⁹
bet hoc caput. Sed debet fieri deſcēſus diſiun
ctim. i. p ꝓpoſitionē de diſiūcto extremo. vt bñ
ſeq̄tur omīs hō habet caput: ergo oĩs hō habet
hoc caput. vel illō caput ⁊ ſic de alīs. Et ad talē
ſuppōnem cōfuſaꝫ tres cōditiōes req̄runt. Prī
ma eſt ꝙ termin⁹ cōis ſuppōat ꝑ plurib⁹. Se⁹
cūda eſt ꝙ poſſit inferri ex quolibet ſuo ſingula
ri. ꝑ quo ſupponit. Tertia eſt ꝙ ſub termino ſic
ſupponēte nō cōtigit deſcēdere copulatiue nec
diſiūctiue ſed diſiūctim. Ad hab̄ēdū aūt facilio
rem cognitionē q̄ñ termin⁹ ſuppōit cōfuſe ⁊ q̄ñ
nō ponūtur alīq̄ regule. Prīa eſt quotieſcūq⁹
dictio ſincathego⁹eumatica nō ĩcludēs negatio
nē importantē multitudinē manēs ſincathego
reumatica ponitur in aliqua ꝓpoſitione habet
virtutem confundendi terminum cōmunē im⁹
mediate ſequentem cōfuſe ⁊ diſtributiue ⁊ ter⁹
minum cōmunē immediate ſequentez confuſe
tñ. vt in hac ꝓpoſitione. omīs homo eſt aĩal
ly aĩal ſupponit cōfuſe tñ eo ꝙ eſt terminus cō
munis immediate ſequēs illud ſincathego⁹eu⁹
ma omne importās multitudinē: ⁊ nō ĩcludēs
negationē. Sed ſubiectū illi⁹ ꝓpoſitionis. ſ. ly
hō ſuppōit cōfuſe ⁊ diſtributiue eo ꝙ ē termin⁹
cōis immediate ſeq̄ns illō ſincathego⁹euma oīs
Notāter dicebāt nō ĩcludēs negationē q⁹ ſi in
cluderet negationē faceret terminū mediate ſe
q̄ntē ſuppō ere ꝓfuſe ⁊ diſtributiue ſicut iſta ſi⁹
gna. ſcz null⁹ ⁊ neuē. nā in, ꝓpōnib⁹ in q̄bus po
nūtur ꝑdicata ſubponūt eodē mō ſicut ſubiecta
ſcz ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. Dicebāt vltra manens
ſincathego⁹eumatica q⁹ ſi fuiſſet ꝑs extremi nō
haberet virtutē cōfundendi terminū mediate ſe
quentem. vt in hac, ꝓpōne, videns omnem ho⁄

minem esse animal: ergo animal est videꝫ omnē hominē per conuersionē simplicē. modo notaꝫ est q̄ in secunda animal supponit determinate: ergo ꝛ in prima. Ratio huius regule est: quia in ista videns omnē hominem est animal hoc totū videns omnē hominē est subiectum. ꝛ ita signaꝫ vlē est pars extremi. Et notāter dicebatur ip̄ortans multitudinem: q̄ sincathegoreumata non importantia multitudinē sicut sunt ista aliquis ꝛ alter non habēt virtutē cōfundendi terminaꝫ sed sincathegoreumatica importātia multitudinē cuiusmodi sunt ista oīs uteraꝫ ꝛ aduerbia numeralia vt bis ter quater habēt virtutē confundendi terminū mediate sequentem cōfuse tātū. Vltra dicebatur mediate sequētē q̄a sup̄ terminum p̄cedentē non habet aliquaꝫ virtutē. Ex quo sequitur q̄ hec est falsa. aīal ē omnis homo q̄ animal supponit determinate cum non confundatur ab aliquo signo. ꝛ hec est vera. oīs homo est animal. Alia regula est q̄ dictio sincathegoreumatica ip̄ortās multitudinē hz virtutē cōfundendi terminū mediate sequentē posituꝫ in eadē ꝓpōne cathegorica: sed nō hz virtutē cōfundendi terminū in alia cathegorica positum ideo hec est falsa. p̄ secūda parte. omnis homo ē animal. ꝛ aliquis homo est illud: quia homo positus in secunda cathegorica nō cōfunditur a signo p̄cedēte: ideo supponit determinate. ꝛ denotatur q̄ oīs hō est aīal. ꝛ aliquis homo pura socrates est illud vel plato. ꝛ sic de alijs. ꝛ q̄libet earum est falsa saltem p̄o secūda parte. Alia regula est q̄ signum vlē negatiuū positū in vna cathegorica nō habet virtutē cōfundendi terminū positum in alia cathegorica. nam cuꝫ dr̄ nullus homo est asinus. ꝛ aliquod animal est ille. ly animal supponit determinate. Et p̄dictis p̄z q̄ hec ꝓpōnes sunt vere. bis comedisti panez. ter bibisti vinū: ꝛ sic de alijs. ꝛ tamē nullum panez bis comedisti: ꝛ nullum vinū ter potasti. Ratio huius ē: quia ista aduerbia numeralia bis ter ꝛc. importāt multitudinē. ratione cuius habēt vim ꝛ tutem cōfundendi terminum sequētē cōfuse tm̄ ꝛ ideo in ista bis comedisti panē: iste accusatiuus panem non supponit determinate p̄o illo pane vel illo: quia sic esset falsa. naꝫ ista est falsa. bis comedisti panē: vel bis comedisti illū. ꝛ sic de alijs. Hz hec est vera: semel comedisti vnū panē ꝛ alias comedisti alium. vel oportet facere descensuꝫ p̄ oppositionē de disiuncto ex tremo. nec sequitur bis comedisti panem: ergo panez bis comedisti: hz est fallacia figure dictiōis arguēdo a suppōne ꝓfusa tm̄ ad determinatā: q̄ panē supponit cōfuse tm̄ in añte. ꝛ dicit q̄le q̄d ꝛ in ꝓnte supp̄it determinate. ꝛ dicit b aliq̄d. Alia regula talē. q̄n cūq; arguit a termio. supponēte cōfuse tm̄ respectu alicuꝰ signi multitudinē ip̄ortātis ad eūdez terminū supponētē determinate respectu eiusdē signi ē fallacia figure dictiōis: vt nō seq̄tur oīs hō ē aīal. g̃ aīal ē oīs hō. sed ē fallacia figure dictiōis. Et si dicaꝫ si b ēēt verū: seq̄ret q̄ libet ēet fallacia figure dictiōis. oīs hō est aīal: ergo quoddā aīal ē oīs hō. q̄ aīal in añte supponit cōfuse tm̄. ꝛ in ꝓnte stat determinate. Ad b rn̄deꝫ q̄ nō ē sp fallacia figure dictiōis q̄n arguit a termio supponēte cōfuse ꝓfuse tm̄ ad eūdē terminū supponētē determinate: sed q̄n arguit a termio supponēte cōfuse respectu dictiōis sincathegoreumatice multitudinē ip̄ortāt ad eūdē terminū supponētē determinate respectu eiusdē dictiōis sincathegoreumatice tūc sp ē fallacia figure dictiōis. Ex p̄dictis pōt inferri q̄ suppō q̄ mūd? fuit eternꝰ a pte añ ꝛ etiā a pte post. hec ē vera sp aliq̄s hō ē vel fuit ꝛ sp hō erit. vtraq; tm̄ istarꝫ erit falsa hō sp fuit hō sp erit: q̄ vt ipsi dicūt hō in ipsis ꝓpōnib? ꝛ maxie in primo supponit ꝓfuse mixteo q̄ seq̄tur mediate aliq̄d signū distributiuū a q̄ hz virtutē distribuēdi. Et i secūda suppōit determinate cū sit subiectū ppōnis indefinite. Tm̄ istō aduerbiū q̄ includit signū distributiuū ꝛ terminū siue distributōis. ꝛ vz tm̄ dicere sēp fuit hō sic oī tpe fuit hō. Patet etiā q̄ si successiue ꝛ cōtinue fuerit aliq̄s hō in ista domo tūc ista ē vā tota die aliq̄s hō fuit ītus. Et b ē falsa aliq̄s hō fuit tota die intus. Et q̄ p̄ia sit vera p̄z: q̄ q̄libet singulaꝝ est? ē vera. Nā i q̄libet pte diei p casum fuit aliquis hō intus. Et q̄ scḋa sit falsa p̄z: q̄ est vna particularis cui? q̄libet singularis est falsa: q̄ socrates nō fuit tota die i ista domo nec plato: ꝛ sic de alijs. Suppō ꝛo ꝓfusa ꝛ distributiua dupliciter in suppōnez cōfusaz ꝛ distributiuā mobilē. Et in cōfusam immobilē. Suppositio confusa mobilis ē acceptio termini cōis p oībus suis inferioribus ad q̄ valet descensus per propositionem copulariuam seu copulatiue. vt oīs homo currit. homo ibi supponit cōfuse ꝛ distributiue. Sed suppositio cōfusa ꝛ distributiua immobilis est acceptio termini communis p̄o suppositis ad que nullo modo contingit descendere respectu illius respectu cuius sit distributio. q̄nis per variationem alicuius dictionis ibi posite descēsus fit possibilis: vt in hac propositione. oīs homo p̄eter socrates currit. homo supponit confuse ꝛ distributiue immobiliter: quia

respectu dictiõis exceptiue nõ põt fieri descẽsus ad suppositã. nõ.n.sequitur. oĩs hõ pter sortẽ currit:ergo plato pter sortẽ currit. Sed si varietur dictio exceptiua in hoc qõ est aliud a sorte tũc potest fieri descẽsus ad suppositã. vt bñ sequitur. oĩs hõ pter sortẽ currit.ergo plato alius a sorte currit. Scõa difficultas est.vtrũ Petrus hyl. simplr destruat suppõnes cõfusas tñ. De q̃ sunt duo modi dicẽdi. Et primꝰ stat i tribꝰ dictis. Primũ dcm est q cũ rõnibus autoris stat suppones cõfusam eẽ ponẽdam. Hoc pz:q: rones autoris nõ cõcludũt q iste accusatiuus hoiem debeat accipi,p natura in cõi in hac ppõne.oẽ aĩal pter hoĩem currit.nec etiaz cõcludũt equũ:& piper accipi,p natura in cõi in his,ppõnibus:partitus:& romevẽdit piper.,pmitto tibi equũ.& sic ð aliis. Scõm dictũ est q in hac,ppositione. oĩs homo est aĩal.aĩal põt supponere cõfuse tñ sic dicebãt aĩ tiq̃.sed tunc non est ꝑdicatio gñis de specie:q: ꝑdicatũ nõ accipit,p natura in cõi.sz eq̃alebit tota ppõ huic,ppõni q̃ ẽ de diffuso extremo. oĩs hõ est hoc aĩal.vl illud aĩal.& sic de aliis. Tertiũ dictũ est q Pet.hyl.simplr nõ destruit opinionẽ antiquoꝝ.sz destruit solũ q predicatũ vlis affirmatiue im̃q ẽ predicatio gñis de spẽ aut supioꝝ ð se tuo inferiori nõ cõfundit mobiliter. vt pz cõsiderando rones eiꝰ. Scds modus dicẽdi ẽ: q nullo mõ est ponẽda suppositio confusa tñ:& q̃ quis nõ reprobauerit suppositionẽ cõfusas tñ nisi q̃ ad predicatũ,ppõnis vlis affirmatiue. Tũ de tertio eiꝰ sunt eã destruere oino. Et iõ hñ eius in oibꝰ,ppõnibus in q̃bus aliꝰ dicit eẽ suppositionẽ cõfusam tñ est suppositio simpleꝛ. Et iõ sicut ista conceditur appeto vnũ:& ista ,pmitto tibi equum.& sic de aliis similibus.sic etiaz iste cõcedũtur.vnuz appeto equum ꝓmitto.

Sed cõtra ꝑdicta arguit. Primo sic.

hec est indefinita homo fuit albus.& tñ hõ non supponit determinate posito q̃ nullꝰ hõ sit:eo q̃ subiectũ ,p nullo supponit cũ termin9 nõ supponat ,p aliq̃ nisi de illo verificẽt:g9 diffinitio suppõnis determinate nõ est bona. Scõo arguit sic. In hac,ppõne.non oĩs hõ currit.est acceptio termini cõis,p suis singularibus mediãte signo vlis.& tñ nõ ẽ suppõ cõfusa:sed determinata:g9 diffinitio nõ est bona. Tertio arguit sic.bñ sequitur. oĩs hõ ẽ aĩal:ergo q̃dã aĩal ẽ homo:g9 aĩal ip:i.ñ suppõit simplr:q: tũc arguer eẽ a suppositione simplici ad psonalẽ. Quarto arguitur sic.vẽdi.& emi nõ cõuenit nature:ergo ĩ hac,ppositiõe hic.& rome vendit piper nõ suppõit sim pliciter.q ꝑ hñs supponit confuse tñ. & sic oportebit ponere suppositionẽ confusam tñ.

Ad rationes. Ad primam dicitur negando minoꝛẽ.& ad ꝓbationẽ dr q si illa,ppõ sit de presenti.tũc nũ q̃ terminꝰ supponit ,p aliquo nisi de quo verificat mediãte ꝟbo de ꝓsenti:hz si illa sit de pterito aut futuro sufficit q verificẽt de illo ,p q̃ suppõit mediãte ꝟbo ð pterito aut futuro. Ad secdam dr q illud signũ vsle ꝓdicẽt ꝓ negationẽ.iõ nõ hz vim signi vlis.ideo in diffinitione dz intelligi mediãte signo vlis nõ impedito.

Ad tertiã dr negãdo ꝓñaz q: aliq̃n a termio supponẽte simplicit ad tñm supponẽte psonalit facta aliqua mutatõe circa alterũ extremoꝝ.ppõnis põt valere ꝓña sicut in ,ppõsito:q: remouet signũ vle ab altero extremoꝝ.& addit signuz vle alteri coꝝ. Ad ẽrtã dr distinguẽdo aĩs vl proximo q̃ sic cõcedit.vel ex ꝓñti.& hñ q est in suis inferioribꝰ.& sic negatur. Dr tñ hñ aliquos q ibi piper supponit determiate in hac,ppõne patrisꝰ.& rome vẽditur piper.hz illa,ppõ est multiplex hñ cõpones & diuisionẽ.in sensu eñ cõposito est falsa:vt.s.est vna cathegorica de copulato subiecto:q: q̃libet singularis est falsa.i sensu ꝟo diuiso est vera.& tunc est copulatiua cuius q̃libet ps est vera.& tũc sensus est piper vẽditur rome:& piper vendit partitus.& sic in ista copulatiua sunt due partes vere & sunt indefinite:ergo subiectuz supponit determinate.

Circa ea que dicta sunt de suppositionibus.notãdũ est primo q ex predictis pz qõ suppositio hñ perrũ hyl.prima fuit diuisiõe diuidit. Diuiditur eñ i suppõnẽ discretã & cõez. Et suppositio cõis diuidit in naturalẽ & accidẽtalẽ. Suppõ ꝟo accidẽtalis in simplicẽ & psonalẽ Personalis diuiditur in determinatã & cõfusã. Sed hñ quoslda alios suppõ prima fuit diuisiõe diuiditur in suppõnes,ppria & impropriã. Suppositio ,ppria diuiditur in simplicẽ personalez & materialẽ.& q̃libet harꝝ diuiditur i cõez & discretã. Suppositio vero cõis in determinatã & cõfusam. Sz suppõ cõfusa in suppõnes cõfusas tñ & cõfusam & distr.butiuã. Sed suppõ cõfusa & distributiua diuiditur in suppõnes cõfusas & distributiuã mobilẽ & immobilẽ. Ut aũt facilꝰ possit cognosci quõ vnusquisq̃ terminꝰ in ,ppõne positꝰ supponat ponẽde sunt aliq̃ regule de vnaquaq̃ suppõne. De suppõne:ergo ipropria ponit hec regla. Oñ̃ cũq̃ terminus supponit impropꝛie

concedẽdus est ꝙ eodẽ modo supponit quo mõ termin⁹ loco cui⁹ accipit supponeret si in illa ꝓ positiõe poneret excepto ꝙ supponit ipropꝛie ⁊ alter supponeret ꝓprie. vt cũ dr aplus dicit hoc ꝙ suppõnes ipropꝛia aplus supponit ꝙ paulo iõ aplus suppõit ibi discrete sicut supponeret paulus si poneret. Sil⁹ cũ dr petra est in mari. ꝓa supponit ibi determinate sicut supponeret nautis si poneret in illa ꝓpõe. nautes ẽ in mari. De suppõne vero materiali illi q̃ eã ponũt ꝑtes hãc regulã ponere. Si duoꝝ termioꝝ adinuicẽ cõplexorũ vn⁹ significet vocẽ vel aliquã vocẽ ꝓprietatẽ ita ꝙ significatiue suppones possit verificari de aliq̃ supponẽte ꝓ voce ⁊ nõ de supponẽte ꝓ alia re. ⁊ alter termin⁹ nõ significet principal⁹ vocẽ ſz aliã rem. Ex. si significet principal⁹ vocẽ nõ tñ accipit ꝑm ꝙ vocẽ significat. tũc termin⁹ significãs ꝓprietatẽ vocẽ trahit altez ad supponẽdũ ꝓ voce. ⁊ ꝓ ꝑtes ad materialẽ suppõnes. ⁊ nõ soluꝝ est ita si suppõ ꝑm talẽ suppõnẽ sit vera. sed etiã si sit falsa. Ut subiecta ista. ꝓpõnũ. sortes ẽ dictio dissyllaba aial ẽ trissyllabũ. supponũt materialiter tñ dissyllabũ significat. ꝓprietatẽ vocis. ⁊ sortes significat aliã rẽ a voce. tñ trahit ꝓ ipm ꝑdicatuꝝ ad supponendũ materialr. Sꝫ ꝑm petrũ hyspanuꝝ qui nõ ponit suppõnẽ materialẽ vt vr nec cõcedit. Dicendũ est ꝙ subiecta harũ ꝓpõnuꝝ non supponũt materialr ſz discrete eo mõ quo ꝓius dictũ est. De suppõne autẽ discreta ponunt due regule. Pria est. cuiuslz ꝓpõnis singularis subiectum supponit discreto. vt sortes currit. plato currit. Alia regula oĩs terminus singularis suppones ⁊ oĩs termin⁹ cõis sumptus cũ ꝓnõe demõstratiuo vbicuq; ponãtur. siue a pte subiecti siue a pte ꝑdicati siue post negationẽ siue nõ sp habent suppõnes discretã. Adhuc addunt aliq̃ huic ꝓpositũ singulariter ⁊ vniuocẽ ⁊ discrete tẽtus q; dicunt terminũ singularẽ posse materialiter supponere singulariter discrete determinate ꝓfuse. Et si q̃rat qualiter supponit subiectũ hui⁹. ꝓpõnis. ens qđ est sortes currit. Ad hoc rñdet ꝙ subiectum dicte ꝓpõnis est termin⁹ singularis supponẽs discrete. Quod ꝓz. qꝛ subiectũ hui⁹. ꝓpõnis nõ est natũ predicari de plurib⁹. imo sibi repugnat. tñ ꝙ is ens ꝑ se sumptũ sit termin⁹ cõis tñ singularizatur ꝑ hũc terminũ sortes. Et ſz termio singlari cõplexo nõ possit addi signũ vle. tñ termio singlari cõplexo ꝑt addi vt dicẽdo oĩe ens qđ est sortes currit. Et si vlteri⁹ q̃ratur qualiter supponat subiectũ hui⁹. ꝓpõnis. iste hõ vel asin⁹ currit. Ad hoc rñdetur distinguendo eam. qꝛ hoc pronomen iste potest determinare totum disiunctũ ⁊ sic supponit discrete ⁊ ꝓpositio est singularis de disiuncto subiecto. ſz si determinet ꝑtem ꝓmã partẽ tunc subiectum supponit determinate ⁊ illa ꝓpõ est indefinita cum subiectum eius possit ꝑdicari de pluribus.

Sciendũ est secũdo ꝙ de suppõne naturali ponit hec regula. In oi ꝓpõne in qua est predicatio gñis de spẽ dr̃ie aut ꝓpr̃ij. aut alia ꝑdicatio in ꝓio vel secundo modo dicẽdi ꝑ te. tuc verbuꝝ absoluitur a tpe ⁊ ꝑ ꝑñs termini supponunt naturaliter. vt cum dr hõ est aial. homo ibi ht̃ suppositionẽ naturalẽ. ⁊ hoc verbũ est cõnotat ꝑñs tps. ſz absolutũ ⁊ stat idifferẽter. ꝓ ꝑñti. ꝓ preterito ⁊ ꝓ futuro. De suppõne aũt determinata ponũtur tres regule. Pria est subiectũ ꝓpõis indefinite vel ꝓticularis siue illa sit affirmatiua siue negatiua supponit determiate. vt hõ currit quidã hõ currit. quidã hõ nõ currit. Scda regula cuiuslz ꝓpõnis ꝓticularis affirmatiue ꝑdicatuꝝ si sit termin⁹ cõis supponit simplr aut determinate. Tertia regula ẽ. termin⁹ cõis positus post duo signa distributiua cadẽtia sup ipm inter q̃ null⁹ termin⁹ distributibilis mediat ht̃ suppõnem determinatã. vt cũ dr nõ null⁹ hõ currit: iste termin⁹ hõ supponit determiate. qꝛ illa ꝓpõ equiualet isti. quidã hõ currit. Et notãter dr inter q̃ nullus termin⁹ distributibilis mediat. qꝛ q̃uis in hac ꝓpõne. null⁹ hõ nõ est aial. aial sequitur duo signa quoꝝ qđlz põt distribuere non tñ supponit determinate ſz cõfuse tñ vel simplr. vt ptz ꝑ equipollentes. qꝛ equipollet huic. ois hõ ẽ aial. De suppõne aũt cõfusa ⁊ distributiua ponũtur aliq̃ regule. Pria est. cuiuslz ꝓpõnis vlis siue illa sit affirmatiua siue negatiua subiectum supponit confuse distributiue. vt ois hõ currit. Secunda regula est. cuiuscunq; ꝓpõnis vlis negatiue cuius ꝑdicatũ est termin⁹ cõis supponit cõfuse ⁊ distributiue. Tertia regula est. ois terminus cõis mediate vel imediate sequẽs negatiõẽ cadentẽ sup ipm ⁊ non impeditã supponit cõfuse ⁊ distributiue vt sortes nõ est vidẽs hoĩes. Et notãter dr si non impediat. qꝛ dicẽdo sortes nõ est vidẽs oẽm hoĩes. ibi hoĩem nõ distribuit. ſz nõ supponit cõfuse ⁊ distributiue. qꝛ negatio est ipedita ꝑ signũ vle. Quarta regula est. oĩis termin⁹ includẽs negationẽ facit terminũ imediate sequentẽ supponere cõfuse ⁊ distributiue. Quita regula est. ois termin⁹ cõis sequẽs imediate aliquã istarũ dictionũ. alius. vel aliquẽ cõparatiuũ. vel differt. tũc talis termin⁹ supponit

distributiue eo' q̄ ille dictiones includũt negatiõnẽ ex quo sequit q̄ hec est falsa. Sortes differt ab hoīe. Sortes est alꝰ ab aīali. vt patet p eius expoñtes. q; p̄ia sic exponit. Sortes est homo est. ⁊ sortes nõ est homo. Et debet intelligi si nõ ipediat. q; in ista sortes differt ab oī hoīe. ibi hoīe nõ distribuit. q; negatio inclusa in illa dictione differt ipedit p signuꝫ vl'e. ⁊ iõ nõ distribuitur. Ex quo potest patere veritas hui⁹ ꝓpositionis Sortes est fortior oī hoīe. musca est fortior oī animali. musca est debilior oī substãtia. ⁊ sic d̄ aliis q; oēs isti ablatiui nõ supponũt ꝑfuse: distributiue ꝛ determinate. iõ ad veritatẽ illaꝝ. ⁊ p̄io ad veritatẽ p̄ie sufficit q̄ sit aliq̄s hõ debilior sorte vel aliq̄d aīal debilꝰ musca: vl' aliq̄ substãtia fortior musca. Septa regula est. terminus cõis cui additur negatio infinitãs a pte predicati supponit distributiue. q; bñ sequitur Sortes est nõ hõ. ergo Sortes nõ est iste hõ nec ille. ⁊c. Septima regula est. sincathegoreumata p que fit cõpatio eq̃litatis aut excessus distribuũt terminũ cõem ime diate sequẽtẽ se. vt patet de ista. ꝓpositiõe Sortes ẽ ita fortis sicut aliq̄s homo. hõ ibi supponit distributiue. Exponit enim sic. Sortes est fortis. aliq̄s hõ est fortis. ⁊ sortes nõ est magis fortis vel min⁹ fortis aliq̄ hoīe. Ex replũ de his p̄ fit cõparatio ad excessum. vt leo est magis fortis q̄ homo ibi hõ distribuit. Octaua regula est. q; termin⁹ imediate sequẽs cõpatiuũ vel superlatiuũ rect⁹ ab eo supponit distributiue. vt cũ dicit Sortes est fortior equo. leo est fortissim⁹ aīaliũ. supponit distributiue. Ultima regula est q̄ q̄cūq̄ mobilitat immobilitatũ immobilitat mobilitatuꝫ. i. q̄cūq̄ facit terminũ nõ distributũ. tenet distributiue facit terminũ distributũ p̄t⁹ tenet nõ distributiue. vt cũ d; nõ omnis hõ currit. ista negatio nõ mouẽt terminũ distributũ p signũ vl'e. ideo facit ipsum nõ distributũ.

Sciẽdũ est tertio q̄ ꝑm ponẽtes suppõnẽ ꝑfusam tñ termin⁹ cõis q̄ncq̄ modis confundit nõ distributiue. P̄io mõ p signũ vl'e affirmatiuũ mediate sequẽs ipm dũ tñ cõstruit cũ termino p̄t⁹ distributo p signũ vl'e ⁊ q̄ nõ fit determinatio eꝰ. Sc̄do mõ cõfundit terminus nõ distributiue q̄n signũ vl'e p̄cedit ipꝫ imediate siue sit affirmatiuũ siue negatiuum. Et aliq̄d signũ negatiuũ p̄cedit ipꝫ mediate. vt cũ d; nullũ aīal ẽ ois hõ. nulli⁹ hõ est ois hõ. ibi hõ suppõit ꝑfuse tñ. Tertio mõ ꝑfundit q̄n relatiuũ diuersitatis p̄cedit terminũ cõem. Et signũ vl'e negatiuũ p̄cedit ipm relatiuũ. vt cuꝫ dicit nullũ aīal aliud ab hoīe est risibile. ibi hoīe suppõit ꝑfuse tñ. Quarto mõ cõfundit p dictionẽ importantẽ numerũ mediate p̄cedẽtẽ. ipm. vl' q̄n terminus cõis seq̄t copulatũ ex aliq̄bꝰ termis positis ī aliqua ꝓpõne. vt hic. ter cõmedisti panẽ. parisi⁹ ⁊ rome vẽdit panis. ibi panis in vtraq̄ ꝓpõne suponit cõfuse tñ. Quinto mõ cõfundit p verbuꝫ trãsitiuũ qõ natũ est trãsire in ipsum mediante alio verbo. vt cũ dicit. p̄mitto tibi dare equũ. volo bibere vinũ. ibi vinũ suppõit cõfuse tñ. Sexto mõ cõfundit terminus cõis q̄ncūq̄ mediante p̄dicto relatiuo. vt cũ dicit. Nec sequitur. p̄mitto tibi equũ. ergo equũ tibi p̄mitto. appeto vinũ. ergo vinũ appeto. De suppõne autẽ simplici ꝑm ponẽtes eam. p cõceptu vel intentiõe aīe ponit talis regula. Si duo nũ terminoꝝ administrẽ in. ꝓpõne cõpleroꝝ vnus principaliter significet intentionẽ. vel aliquã ꝓprietatem intentionalẽ. ita q̄ significatiue supponens verificari possit de aliquo termino supponente p cõceptu ⁊ nõ possit verificari de aliquo p re ad extra. Et alterũ terminoꝝ nõ intentionẽ p̄incipaliꝰ significat ꝛ aliquã aliã rẽ significet tunc termin⁹ intentiões significatas trahit alterꝝ terminũ ad supponẽdũ. p intentiõe. ⁊ p̄ꝫ ad suppõnẽ simplicẽ. vt subiecta ista. ꝓpõnũ. Sortes est ī diuiduũ. hõ est species. ⁊ similiũ supponũt simpliciter. p cõceptu siue ꝓpõ sit vꝝ siue falsa. Sꝫ ꝑm cõem modũ ⁊ maxime ꝑm modũ realiũ de suppositiõe simplici ponũtur quattuor regule. P̄ima est. terminus cõis qui subiicit alicui secũ de intentioni ⁊ nõ impedit. per aliquod sibi additũ supponit simpliciter. Secunda regula. predicatũ ꝓpositionis vniuersalis affirmatiue si sit termin⁹ cõis supponit simpliciter. vt omnis hõ est aīal. Tertia regula est. termin⁹ cõis supponẽs vel apponẽs verbo importãti actũ aīe interiorẽ. puta actũ appetẽdi vel oprãdi suppõit simpliciter vt si dicat. vinũ appeto. vel appeto vinũ. vinũ vbiq̄ supponit simpliciter. Quarta regula est. termin⁹ cõis supponẽs p suo significato sic q̄nõ. p suppositis supponit simpliciter. Et generaliter oīs termin⁹ incõplexus quẽ aliꝰ dicũt supponere cõfuse tñ ꝑm illos supponit simpliciter. Est aũt duplex suppõ simplex. q; q̄dã est absoluta alia ꝯ cõpata. Suppositio simplex absoluta ẽ acceptio termini cõis p natura ꝑm se ⁊ absolute ⁊ nõ ꝙ ꝙ habeat eẽ in suis suppositis. ⁊ isto mõ supponit hõ in ista. ꝓpõne hõ est dignissima creatura creaturaꝝ. Suppositio simplex comparata est acceptõ termini cõis. ꝙ ꝙ habet esse in suis suppositis. vt in hac propositiõe ꝓprissima ⁊ rome vẽdit. p̄p. vel vinũ appeto

Sed cõtra predicta arguit̃ ꝓmo ſic: in hac ꝓpõne. homo eſt aãl. copula eſt ꝓſentis rẽporis. ergo reſtringitur tm̃ ad ſtan dũ pro preſentibus ſuppoſitis. tenet ꝓm̃itia ꝓ vnam regulam quam facit auctor de reſtrictione facta per verbum. Secũdo arguitur ſic. hec ꝓpoſitio homo eſt ſpẽs eſt indefinita cũ non ſit vniuerſalis aut ꝑticularis aut ſingularis. ⁊ tm̃ ſubiectũ eius non ſupponit determinate. ergo nõ cuiuſlz propoſitionis indefinite ſubiectum ſupponit determinate. Tertio arguitur ſic. in hac ꝓpoſitione. omni tpe fuit aliquis homo. hoc totum aliquis homo ſequitur mediate ſignũ vniuerſale ⁊ tamen nõ ſupponit confuſe tm̃ cũ ſupponat determinate. ergo non omnis terminus mediate ſequẽs ſignũ vniuerſale affirmatiuũ ſupponit cõfuſe tm̃. Qđ autez ſupponat determinate patet. quia in ſua contradictoria. ſcz iſta. nõ omni tempore fuit aliquis homo ſupponit diſtributiue cũ ſequatur negationem. ergo in alia ſupponit determinate. Quarto arguitur ſic. terminus copulatiuus nõ hz aliquã virtutẽ confundẽdi terminũ ſequentẽ. ergo nõ facit ipſum ſupponere confuſe tm̃.

Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ regula auctoris debet intelligi in predicationibus contingẽtibus in quibus verbũ nõ abſoluitur a tempore. Ad ſecundam dicitur ꝙ quis illa ꝓpoſitio non ſit proprie ſingularis habz tamen modũ ꝓpoſitionis ſingularis eo ꝙ ſubiectum eius ſupponit pro natura ſm ſe. vt ſic ſibi repugnat ſupponere ꝓ pluribus. q: null⁹ põt fieri deſcẽſus. Ad tertiã dicitur negãdo minorem. ſcz ꝙ non ſupponat cõfuſe tm̃. Ad ꝓbationem negatur conſequẽtia. q: ad hoc ꝙ alique ꝓpoſitiones contradicant ſufficit ꝙ ſi aliquis terminus ſupponat diſtributiue in vna ꝙ ſupponat diſtributiue in alia. Ad quartam dicitur negando antecedẽs. quia copulatum multitudinem importat. ratione cuius multitudinis habet virtutem confundendi terminũz ſequentẽ.

Et hec de ſuppoſitionibus terminorum abſolutorum.

Sequitur ſecundus tractatus.

Relatiuum eſt duplex vno modo relatiuum eſt cuius eſſe eſt ad aliud quoddammodo ſe habere. Et ſic relatiuũ eſt vnum de decem predicamentis. Aliud eſt relatiuum qđ eſt ante late rei recordatiuum. quia vt vult priſcianus in maiori ſuo volumine. relatio eſt ante late rei recordatio. vt ſortes currit qui mouetur. ibi hoc relatiuũ qui facit recordationem ſiue relationẽ de ſorte qui eſt res ante lata. Omiſſis autem relatiuis ſm primũ modũ de relatiuis ſecũdo modo hic intendimus. Relatiuorum autem quedã ſunt relatiua ſubſtantie. vt qui. ille et ſimilia. Quedã vero ſunt relatiua accidẽtis vt qualis. talis. tãtus. quãtus. Relatiuum aũt ſubſtãtie eſt qđ refert eandẽ rem in numero cum ſuo ante. vt qui. ille. Item relatiuorũ ſubſtãtie q̃dam ſunt relatiua diuerſitatis. vt alius. Et eſt illud quod refert eandem rem in numero ⁊ ſupponit pro alio. vt ſortes currit et alius diſputat. Quedam vero idẽptitatis vt qui ille idem. Relatiuum autẽ ſubſtãtie idemptitatis eſt quod refert et ſupponit pro eodem in numero pro quo ſupponit ſuum antecedẽs vt ſortes currit qui diſputat. ibi hoc relatiuum qui refert ſortem et ſupponit pro ſorte. Relatiuorum ſubſtantie idẽptitatis quedam ſunt nomina. vt quis. quidam. Quedam

sint pnomina. vt ille. dez. Item relativorum pronominum identitatis. quedam sint reciproca. vt sui. sibi. secū suo possessivo. vt suus. sua. suum. Alia nō reciproca. vt ille. idē. Relativum autez reciprocū dicitur non q̄ sit patiēs sed quia potuit modum patientis supra substantiaz agētem. quia aliud est patiēs z aliud est modus patientis. quod patet per hoc q̄ nominativus potest esse patiens. vt sortes percutitur. sed non potest habere modum patientis. vnde modus patiētis semp est in obliq̄s. et sic patet q̄ aliud est patiens. aliud est modus patientis. Si queratur quid addatur supra patiens p relativum reciprocum. Dicendum est q̄ addit identitatem substantie z ponit eam sub modo patientis vt sortes iubet se. ibi substantia que prius erat agens ponitur sub modo patientis. vt in hoc pronomine se. Unde reciprocum sic potest diffiniri. Reciprocum est quod significat substantiam agentem sub modo patientis. vel sic. Reciprocum est ides quod sui ipsius passivum. z ideo hoc relativū sui significat per modū patientis in quem dicitur trāsire actus verbi. nominativus autem significat per modum agentis. Item si queratur quare hoc pronomen sui sibi se. caret nominativo. Dicendum est quod solutio patet ex premissis. quia agens non potest significare patiens sine sub modo patientis. nisi in obliquis sed nominativus dicit modū agētis et ideo natura nominativi repugnat nature huius pnomīs sui. z ideo nō pōt hēre nominativū Ex p̄dictis patet q̄ relativa identitatis referūt eandē rem sub suo antecedēte. z semper supponit pro eadem re in numero Et ex hoc patz q̄ maior ē certitudo per relativum identitatis q̄ per suum antecedens loco relativi positum. vt homo currit homo disputat. quia dubium est vtrum de eodē homine dicatur. Sed cum dicitur homo currit et idem disputat. certum est q̄ de eodem homine dicatur. hoc enim patet per priscianum dicentem in maiori suo volumine q̄ cum dicitur. Ayax venit ad troyam et ayax fortiter pugnauit. dubium est an de eodem ayace dicatur an de diuersis Sed cum dicitur. Ayax vēit ad troyam et idem fortiter pugnauit. de eodem ayace in numero statim intelligitur. Et sic patet q̄ maior est certitudo per relativum identitatis q̄ per suum antecedēs loco talis relativi positum. Solet autem dubitari circa relativa identitatis vtrum deceptio facta ex diuersa relatione fiat fm equiuocationem vel fm amphibologiam vel fm aliquam aliam fallaciam. vt dicendo homo videt asinum qui est rationalis. ibi hoc relativum qui potest referri ad hunc terminum qui est homo vel ad hunc

terminum qui est asinus. et sunt ibi diuerse relationes. et ergo ꝑm aliquos solet ibi conuenienter assignari equiuocatio. Sed contrarium arguitur hoc nomen qui ꝑm q̄ est relatiuū significat rem vnam equaliter se habentem ad illud quod significatur per modum substantie vt color qui est in corpore. locus qui continet rem locatam. et sic de aliis. ergo deceptio facta ex diuersa relatione non facit equiuocationē. Item hoc nomen qui ꝑm q̄ est nomen significat substantiam infinitam. sed ista substantia infinita apta nata est finitari tam per vnum antecedens q̄ per aliud. ergo cum illa substantia infinite sumpta in se sit vna et potest referre quodlibz antecedens. ergo significatio huius relatiui erit vna. quare sequitur q̄ ibi nō erit equiuocatio. Item rō arguit quodlibet relatiui ꝑm q̄ relatiuum est tantum vna hec scilicet res ante lata vel rei ante late recordatiuum. ergo omne relatiuum secundum q̄ relatiuum participat vnum nomen et vnā rationem. ergo relatiuum est vniuocum inquantum est ante late rei recordatiuum. ergo particularia relatiua vt qui. ille. et alius. inquantum sunt relatiua suorum antecedentium non sunt equiuoca. Si aliquis obijciat q̄ hoc relatiuum qui alterius rationis secundum q̄ tenetur in hoc antecedente. homo. et alterius secundum q̄ tenetur in hoc antecedente asinus. vt in predicta oratione. ergo est commune et habet rationes diuersas. ergo est equiuocū. Dicendum q̄ hoc argumentum non valet. Nam similiter posset probari q̄ quodlibet vniuocum esset equiuocum. vt animal esset equiuocum secundum q̄ est homo vel secundum q̄ est in homine. et aliam habet rationem secundum q̄ est equus vel secundum q̄ est in equo et sic hoc nomen animal aliam habz rationem hic et ibi et est cōmune. nō tamen equiuocum sed vniuocū. Soluendum est breuiter q̄ sicut vniuoca dicuntur habere eandem rationem non ꝑm se sed in vniuocq̄ vniuocante vt homo bos equus et similia in animali. Similiter omnia relatiua dicūtur habere rationem eandem nō ꝑm se sed in referente siue in relatione. et etiam habent idez nomen iō vniuocantur in eo sed ille obijciebat de rationibus relatiuorum ꝑm se. Vnde predictas obiectiones ab ista cōcedim⁹ et ideo q̄ deceptio facta ex diuersa relatione non est ꝑm equiuocationē

Item illa deceptio est in ordinatione dictionum inter se. ergo est in oratione. quia ordinatio dictionum nihil aliud est quam oratio. ergo non est equiuocatio. cum equiuocatio solum fit in vna dictione. Item q̄ ibi non sit amphibologia probatur. vbi cunq̄ fit amphibologia ibi est cōstructio vnius cum alio. vt in hoc exemplo. liber aristotelis quo ad primum

modum. quo ad secundum vt hic. situs aratur. quo ad tertium in hoc scit seculum. Et sm hoc patet inductiue per omnes modos amphibologie q vbicunq; est emphibologia ibi est constructio vnius cum vno tantum. sed vbicunq; sunt diuersa relatiua non est constructio vnius cum vno tantum. immo vnius cum diuersis. ergo deceptio facta ex diuersa relatione non facit amphibologiam. Item vbicunq; est deceptio ex eo q aliqua dictio potest referri ad diuersa est compositio vel diuisio. sed deceptio ex diuersa relatione est ex eo q aliqua dictio potest referri ad diuersa. ergo deceptio ex diuersa relatione est compositio vel diuisio. ⁊ hoc idem concedimus:

Ite est secūdus tractatus paruoꝝ logycaliū in quo post q̄ petrus hyspanus determinauit in precedenti tractatu de suppositione terminoꝝ absolutoꝝ. hic determinat de suppone terminoꝝ relatiuoꝝ. Cuius ordinis ratio est. quia termini relatiui suam suppōnem trahunt a terminis absolutis. vt patebit in sequētibus. igitur necesse fuit prius determinare de suppone terminoꝝ absolutoꝝ. q̄ relatiuoꝝ. Et ponitur hic tractatus distinctus a precedēti. q; nō solum hic determinatur de suppone terminoꝝ relatiuoꝝ: sed etiā de quadā passione termini q̄ vocatur relatio. q; sm diuersam relationē sepe variatur falsitas aut veritas oratiōis. vt ptz in hac oratione sortes videt asinum qui est rationalis. Et sic ab hmōi modi passione accipit ille tractatus distinctionem a precedēti. Et sicut dictū est in p̄cedentibus q terminus in q̄tum aptitudinaliter supponens est subiectum eius. sic etiā potest dici q subiectū huius tractatus est termin⁹ relatiuus.

Sciendū est primo q vt habetur in tertu duplex est relatiuum. scz grāmaticale ⁊ logycale. Unde relatiuū logycale est cuius totum esse est ad aliud quodāmodo se hr̄e. Relatiuū vero grāmaticale est rei ante late' recordatiuū. Et cōformiter pōt diffiniri relatio q̄ est rei ante late' recordatio. Et de ista relatiōe grāmaticali solum est hic ad ꝓpositū sm q̄ ꝓpter diuersam relationē vel diuersum modū supponēdi variatur veritas aut falsitas oratiōis. Et diuiditur hoc relatiuū grāmaticale in relatiuū substātie ⁊ relatiuum accidētis. Et nō dr relatiuū substātie eo q̄ semp referat substantiā. scz q; refert rem se habentem p modū substātie. Sīr relatiuū accidētis dr non q; referat accidens. sed q; refert rez se habētem p modum alteri adiacentis. vt qualis talis. Et horū diffinitiōes patēt in tertu. Itez diuiditur relatiuū substantie in relatiuū identitatis. vt ille ipse. ⁊ relatiuum diuersitatis. vt aliud. Itez relatiuoꝝ identitatis alia sunt reciproca. vt sui sibi. Alia sunt non reciproca. vt ille ipse. ⁊ istoꝝ diffinitiones patent in tertu. Unde relatiuum identitatis substantie est quod refert idem in numero cum suo antecedente. ⁊ supponit pro eodem nūero. vt cū dicitur sortes currit qui disputat. illud relatiuum qui refert sortes ⁊ supponit pro sorte. si eſſ antecedēs supponat pro voce vel significato vel suppositis similiter ⁊ eius relatiuum. Ex quo sequitur q̄ omnes ille orationes sunt false aial est trissyllabum ⁊ illud est substantia. homo currit ⁊ ille est species homo est species ⁊ ille disputat. Ex illa etiam diffinitione patet q̄ fit maior certitudo per relatiuum identitatis substantie positum in oratione q̄ per antecedens loco eius positum. quia cum dicitur homo currit ⁊ homo disputat. dubium est vtrum intelligatur de eodem homine. Similiter cum dicitur ayax venit ad troyam ⁊ ayax fortiter pugnauit. dubium est vtrum de eodem ayace intelligatur sed cum dicitur ayax venit ad troyam et ille fortiter pugnauit. certum est q̄ de eodez ayace intelligitur:

Sciendum est secundo q̄ iuxta predicta incidūt alique difficultates. Et primo ab auctore mouetur vna in tertu q̄ talis est. Utruz deceptio proueniens ex diuersa relatōe termini causet equiuocationē aut amphibologiam aut aliquam aliam fallaciam. Et primo probat auctor q̄ non causat equiuocationem. ⁊ hoc quatuor rationibus que patent in tertu. prima tamen potest sic formari. nunq̄ fit equiuocatio nisi ex multiplicitate termini equoci. sed ꝑ relatiuum qui non est terminus equiuocus. ergo relatio facta ex diuersa relatione termini non causat equiuocationem. Minor patz quia

ūthil qđ significat vnica ꝓpositiõe aliquã rẽ eq;liter se habẽtẽ ad oẽ aliud qđ significat ꝑ modũ ſubſtãtie ẽ eq̃uocũ. ſz hoc relatiuũ q̃ eſt hmõi. g° ꝛc. Maio: ꝓz. qꝛ nullũ equiuocũ vnica ꝓpoſitione ſignificarvnã rẽ eq;liter ſe hñtẽ ad oĩa ſua ſuppoſita. g° ꝛc. Et põt addi alia rõ declaratiua q̃ talis eſt. Nihil cui⁹ tã ſignificatio q̃ res ſignifi cata eſt vna ẽ eq̃uocũ. ſz tã ſignificatio res ſignificata hui⁹ relatiui q̃ ẽ vna. g° nõ ẽ equiuocũ. Mino: ꝓz qꝛ ſ relatiuũ q̃ ſignificat ſubam ĩ finitã q̃ põt finitari ꝛ termiari ꝑ qđlibz añs. g° res ſignificata ꝑ ipm eſt vna. ꝛ ꝑ ꝓñs ꝛ ſignifica tio. Alie rõnes clare ſunt ĩ textu. Et q illa decep tio ñ cauſet ãphibologiã, ꝑbat auctoꝛ ĩ textu. qꝛ ois deceptio q̃ eſt amphibologia, ꝑuenit ex diuerſa ꝟſtructiõe vni⁹ cũ vno ſicut, ꝑbabile eſt in ſingulis modis. Sed deceptio ex diuerſa relatõe termini fit ex diuerſa ꝟſtructiõe vni⁹ cũ diuerſis. g° talis deceptio nõ eſt amphibologia: Et q ſit cõpoſitio vꝫ diuiſio cũ ſit nĩla difficultas de aliis, ꝑbat ſic. Deceptio, ꝑuentes ex eo q aliq̃ determiatõ põt ferri ad diuerſa determiabilia ẽ cõpoſitio vꝫ diuiſio. ſz deceptio q̃ fit ex diuerſa relatõe termini, ꝑuenit ex eo q aliq̃ determiatio poteſt ferri ad diuerſa determiabilia. g° eſt cõpoſitio vꝫ diuiſio. Eſt tñ aduertẽdũ q dicẽtes talẽ deceptionẽ cãre eq̃uocatiõe dicũt q ñ opz fallaciã eq̃uocatiõis q̃ ad oẽs ei⁹ modos ꝑuẽire ex multiplicitate termini eq̃uoci vt ꝑz ꝛ ſillo palogiſmo q̃libz ſanabak ſan⁹ ẽ. laboꝛãs ſanabak. g° labo ꝛãs ſan⁹ ẽ in q̃ nõ põſſ termin⁹ eq̃uoc⁹ ĩ ſignifi cãdo. ſz ĩ ſignificatiõe tpis eo q laboꝛãs põt teneri, p laboꝛãte nũc vꝫ, p laboꝛãte tũc. Et ſic reſpõdẽt ad rõnẽ auctoꝛis negãdo illd qđ ſuppõit ſcz q, mũ q̃ fit eq̃uocatio niſi ex mꝫltiplicitate termini eq̃uoci. Sil⁹ dicũt q̃dã talẽ deceptionẽ cãre ãphibologiã ꝛ ponũt eã ĩ tertio mõ ꝛ ſic ꝓbãt. qꝛ ſi oſo ſortes videt aſinũ tñ vnũ ſignificat. ſz cũ d: q̃ ẽ irrõnal⁹ tota oſo reddik mꝫltipler ꝛ ſi ex diuerſa relatõe. g° ꝛc. Dicit vltra q difficile ẽ videre q̃ſ illa oſo. ſortes videt aſinũ q̃ ẽ irrõnalis. ꝑpt diuerſa pũctuationẽ hẽat diuerſos ſẽſus. ꝛ ſic rñdẽt ad rõnẽ auctoꝛis negãdo maioꝛẽ. ꝛ, ꝑbatio ei⁹ peccat penes fallaciã accẽtis ꝛ ꝓñs, ab inſufficiẽti ĩductiõe eo q deberet, ꝑbare d: libz nõ ꝛ d: oĩb⁹ ĩdiuiduiſis eo ꝑtẽ. Ad tertiã opinionẽ dimiſſis ꝓia vꝫ ẽ, ꝑbabilio: ꝛ ꝟio: Tñ õ flatio fcipꝛoco põſſ tal⁹ regi ſa. Dẽ flatiuũ fcipꝛocũ ñ poſſeſſiuũ ſp eodẽ ꝛ ſuppõit ſic ꝛ ſuñ añs ita q ſi añs ſuppõat pſonal⁹ ita ꝛ relatiuus tiue diſcrete ſiue determiate ſiue ꝓfuſe ꝛ diſtributiue. Ꝓo q aduertẽdũ eſt q q̃ñ añs ſuppõit ꝓfuſe ꝛ diſtributiue tũc flatiuũ recipꝛocũ q̃is ſupponat cõfuſe ꝛ diſtributiue nõ ſicſe ꝓz cõfuſe et diſtributiue q̃ loco ei⁹ liceat ponere ſuũ añs diſtributũ. aut q poſſit fieri deſcẽſus copulatiue a pteꝺicati ad ſingularia, p quẽ⁹ ſuppõit ſz ſupponit diſtributiue ſigillatim. ita ſcz q añs ꝛ relatiuũ recipꝛocũ ſupponũt, p eiſdẽ. ſz in deſcẽſu ad ſingularia oportz reddere ſingula ſingulis nõ eñ ſeq̃t. ois hõ videt ſe. g° ois hõ videt oẽm hoiem nec ſeq̃t. ois hõ videt ſe. g° videt ſortẽ vꝫ platonẽ guilermũ ꝛ ſic de aliis. Sz oꝛ ſic ĩferri reddẽdo ſingula ſingulis. ois hõ videt ſe. g° ſortes vidz ſortẽ ꝛ plato vidz platonẽ. ꝛ ſic ð aliis.

**Sciendũ eſt tertio q circa ꝓdicta incidit vna difficultas. vtrũ ſcz illud qđ dictũ ẽ ſit verꝫ q relatiuũ idẽptitatis ſubſtãtie nõ ſuppõit ꝑ eodẽ in numero vꝫ, p illo vꝫ illis, p quo vꝫ quibus denotat⁹ verificari, ꝓpõ in q̃ põſſ añs. Ꝓo cui⁹ declaratiõe aduertẽdũ ẽ q ꝛ relatiuũ idẽptitatis nõ recipꝛocũ q̃dã tenẽt pure relatiue. ſcz q̃ñ ſecũ ex plicat ſuũ añs ꝑ modũ ſubſtãtiui vt dicẽdo hõ currit ꝛ ille hõ eſt añal. ibi illud relatiuus ille eſt puꝛ ſincathegoꝛeuma ꝓpter hñs modus ſignificãdi vel actũ referẽdi. Alio mõ accipit relatiuũ nõ pure relatiue ſz, put ſic ĩducit actũ referẽdi ꝛ ſuũ añs. vt ĩ hac, ꝓpõne. hõ currit ꝛ ille mouet. ibi hoc relatiuũ ille hz actũ referẽdi rõne cuius dꝛ ſincathegoꝛeuma. ꝛ ꝑ illũ actũ dat ĩtelligere ſuũ añs rõne cuius dꝛ cathegoꝛeuma: Ꝫ inferũt aliq̃ q nõ ſolũ adiectiua põnt ſubſtãtiuari ĩ neutro gñe. ſz q̃dã põnt ſubſtãtiuari ĩ maſculino vꝫ in feminino. ꝛ dicũt q ĩ hac, ꝓpõne hõ currit ꝛ ille mouet. ly ille ſit maſculini gñis. tñ tenet ſubſtãtiue. Et rõnẽ aſſignãt. qꝛ ĩ aliꝯbus adiectiuis facilr intelligit ſubſtãtiuũ ꝛ ĩ aliis nõ ĩ his aũt ĩ qb⁹ facilr intelligit ſubſtãtiuũ illa põnt ĩ quolibz gñe ſubſtãtiuari, ſicut eſt ĩ iſtis relatiuis. Vlteri⁹ aduertẽdũ ẽ q nullũ puꝛ ſincathegoꝛeuma ſuppõit. Patz qꝛ nullũ puꝛ ſincathegoꝛeuma aliq̃d ſignificat q⁹ nullũ tale ſupponit ꝓñs ꝓz. qꝛ ſuppõ termini ẽ acceptio ei⁹, p re ſignificata p eũ. Ite notatis iſtis ꝑ in hãc opinionẽ ponũtur alię ꝛcluſiões. Prima ẽ. nullũ relatiuũ idẽptitatis ſubſtãtie pure relatiue tentũ ſuppõit. ꝓz q⁹ nullũ puꝛ ſincathegoꝛeuma ſuppõit. ſz oẽ relatiuũ idẽptitatis ẽ hmõi. g° nõ ſupponit. Maio: ẽ nota ꝛ miꝛ, ꝑbat. qꝛ tale relatiũ pure relatiue tẽtũ põſſe hz modũ ſignificãdi g° nõ põt ſuppõẽr. Et hac ꝛcluſiõe ꝓz rñſio ad dubiũ. ſcz q nullũ relatiuũ idẽptitatis ſubſtãtie

Digitized by Google

pure relatiue tentū suppōit .p illo .p quo suppo nit suū aīs. pars q: nullū tale suppōit. ergo nul lū tale suppōit .p illo .p quo supponit suū aīs. Antecedēs patet ex hac ꝯclusiōe. Secūda con clusio est. relatiuū acceptū vt inducit actū refe rēdi ꝛ aīs p modū subiecti nō supponit. Hanc ꝯclusionē .pbāt sic. q: nullū aggregatū ex puro cathego:eumate ꝛ sincathego:eumate nisi illud sit ps subiecti aut ps p̄dicati pōt supponere. sed relatiuū hoc mō acceptū ē aggregatū ex cathe go:eumate ꝛ sincathego:eumate. ergo non pōt suppōere; p̄ma ē nota ꝛ maio: ps. q: in hac. ppō ne aliqs hō ē aīal. ibi hoc totū aliqs hō .p nul lo suppōit ex q ē aggregatū ex cathego:eumate ꝛ sincathego:eumate. Et sic p̄.n has duas ꝯclu siones ps respōsio ad dubiū. scz ips negādo. Sz tūc peteret aliqs. q̄d ergo dicēdū est ad cōe dictum logicoꝝ dicentium relatiuū supponere. Ad hoc respōdeᷓ q logici nolūt habere q rela tiuū pure relatiue tentū suppōat. sed volūt ha bere q relatiuū pure ralatiue tentū refert suuz aīs .p illis vel illis suppositis ſm talē vel talez suppōem. vt in hac. ppōne. hō est aīal ꝛ illud est risibile. hoc relatiuū illud refert aīal in ordie ad aliquod extremū. scz .p aialib⁹ que sunt hoies. Vel dicit q logicivolūt q relatiuū captū vt iclu dit actū referēdi aīs per modū subiecti suppo nit. ꝛ hoc posset cōcedi non obstāte secūda con clusione. Tertia conclusio ꝛ finalis. nō oportet relatiuum idēptitatis substantie nō reciprocuz supponē precise .p illis de quib⁹ verificat propo sito in qua ponitur suum antecedēs. Patet q: tunc sequeretur q ista cōditiōalis esset vera. soz tes est asinus si ipe est hō. soztes mouet si ipe de sit. consequens est falsum ꝛ cōtra cōem moduz concipiendi. ergo conclusio est vera. de hoc du bio enim pamplius videbitur inferius.

Sed cōtra p̄dicta arguitur ꝓmo sic. De relatiuo grammaticali habet determinare grāmaticus. ergo male dicit q hic determinat de relatiuo grāmaticali. Scōo arguit sic. in hac .ppōne. mulier q dānauit saluauit. lignū fu it cā mortis ꝛ ipm fuit causa vite. ibi relatiuum nō refert idē in nūero cū suo aīte ꝛ tamē est re latiuuz idemptitatis substantie. ergo male di ctū ē q relatiuū idēptitatis substātie refert idē in nūero cū suo aīte. Tertio arguit sic. hoc re latiuū q est alteri⁹ rōnis qū refert soztē ꝛ asinū. ꝛ tū ipsis ē aliq̄d cōe. scz ens. ꝛ ſm illd nomē rō est diuersa ergo ē eq̄uocū. Quarto arguit sic loco relatiui licz pōere suū antecedēs. ergo idē est oīnis hō videt se. ꝛ oīs hō videt oēm hoiem:

Ad rationes. Ad p̄mam dicitur q hic determinat de relatiuo .put .p ipm causat ve ritas vel falsitas in oꝛōne. In grāmatica vo de terminat de eodē .put .p ipm causat cōgruitas. ꝛ hoc nō est inconueniēs q in diuersis scientiis de eodē determinet sub diuersis rōnib⁹. Ad secūdā dicit q illa diffinitio est data de relatiōe p̄sonali ꝛ nō simplici. mō in illis .ppōnibus est relatio simpler. Illā dicit relatio simpler qū re latiuū refert idē i spē ꝛ suppōit .p eodē i spē. Sz relatō p̄sonal ē qū relatiuū refert idē i nūero cū suo aīte. Ad tertiā d̄: q q̄ uis .B. relatiuū q̄ sit alteri⁹ rōnis loquēdo de relatiōib⁹ spālib⁹ an recedētiū. nō tū loquēdo de relatiōe in genera li sumpta ſm idē nomē in quo cōuenīt aīcedē tia. Ad quartā dicit negādo aīs. q: hoc nō est vez in relatiuis reciprocis saltē ponēdo aīs cum sua dispositione q̄uis hoc sit verū in alīq bus aliis. ꝛ de hoc inferius videbitur.

Equitur de relatiuis diuer sitatis. Relatiuū diuersita tis est quod suppōit .p alio ab eo quod refert vt sortes currit ꝛ alius disputat. ibi hoc relatiuum alius refert sortem ꝛ suppōit .p alio a sorte. ꝛ ita facit recordatio nē de sorte. De relatiuis antē diuersitatis talis dat regula. Si relatiuum diuersitatis addatur superiori fit inferius. ꝛ si addat inferiori fit superius. verbi gratia cū dicit. aliud ab animali. ergo aliud ab hoie. ibi ē locus a specie ad genus siue a pte subiectiua ad suū totum vniuersale. q: in hac propositione aliud ab aiali hoc relatiuum diuersitatis aliud cū addit aiali quod est super⁹ ad hoiez facit ipsuz inferi⁹. ꝛ in hac. aliud ab hoie addit inferiori. scz homini. ꝛ er go facit ipsuz superi⁹ ꝛ ergo aliud ab hoie est inferi⁹ ad illud ab homine.

Digitized by Google

ideo ibi est locus a specie: siue a parte subiectiua. De relatiuis idemptitatis datur regula ab antiquis. Nulla propositio inchoata a relatiuis idemptitatis habet contradictoriam. Et assignāt talē causam q̄ cū dicitur ois homo currit et ille disputat. hoc relatiuum ille habet respectū ad hoc antecedēs homo propter dependentiā siue relationis. sed cū negatio aduenit propositioni inchoate a relatiuo dicendo sic. ille nō disputat: tunc negatio negat verbum q̄d sequitur. et non negat respectū relationis quem hz ad antecedēs: ergo negatio non negat totū quicquid affirmatio affirmat: ergo non contradicit. sed cum hoc fit in qualibet propositione inchoata a relatiuo sequitur q̄ nulla propositio inchoata a relatiuo habet contradictoriam. Sed contra hoc obijcitur. quicquid contingit affirmare contingit et negare de quolibet supposito. sed verbum contingit negare de quolibet supposito: ergo et affirmare contingit de quolibet supposito quod est dictio relatiua: ergo quelibet propositio inchoata a relatiuo habet contradictoriam. Item quelibet propositio siue enunciatio que est vna habet contradictoriam: sed propositio inchoata a relatiuo. dum modo ibi nō fit aliqua dictō equiuoca neq; plura subijciantur neq; predicentur est vna propositio: ergo propositio inchoata a relatiuo habz contradictoriam. Item dicit Aristotiles in prio perihermenias circa affirmationem et negationem q̄ vni affirmationi vna negatio est opposita: et econuerso vni negationi vna affirmatio est opposita. ergo affirmationi inchoate a relatiuo negatio vna est opposita. Ad cōcedimus dicētes pred: ctā regulam esse falsam. Ad rationē eoz rñdemus q̄ relatiuū compatur ante aīs et cōparatur ad verbū cui subijcitur. vnde cū affirmatio et negatio sit oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicui? ab aliquo: hoc ē predicari de subiecto. Et tō sicut pz per diffinitionē predictā affirmationis et negationis. affirmatio et negatio respiciūt tm̄ modo cōparationez subiecti ad predicatū. ergo in propositione inchoata a relatiuo tm̄ modo sumuntur cōtradictoriū per cōparationem relatiui ad verbum cui subijcitur et nō per comparationez relatiui ad antecedens: q̄ ille respectus nō est ibi propter naturam affirmationis: nec propter dependentiā subiecti inquātuz est subiectū: sed propter depēdentiaz eius q̄d est subiectū dicenduz tamen est subiectuz q̄ aliud est subiectum inquātum subiectū. et id quod est subiectum. et aliud est predicatum et illud quod est predicati. et sic quicquid affirmatur in propositione inchoata a relatiuo negatur in sua cōtradictoria: quia contradictoria istius

us ille disputat ē ista nō ille disputat negatiōe ꝓpositra relatiuo: Ne relatiuo aūt idēptitatis nō reciprocū: talis dak regula. Omne relatiuū idēptitatis nō reciprocū hz eādē suppōnē quā habet suū añs. vt cū dicit ois hō currit ille ē sortes. hoc relatiuū ille supponit p oi hoie qz ē sensus. ois hō currit z ille ē sortes id est ois hō ē sortes. Sico aūt nō reciprocū. qz cū dicit. omis hō videt se. non est sensus omis homo videt oēm hoiez. vnde loco huius relatiui se nō hz ponere suū añs. loco autē alterius licet ponere.

Circa hūc tertū notandū est ꝓmo: q ꝓmr auctor determiāt de relatiuis diuersitatis. ꝓmo diffiniēs ipz relatiuū diuersitatis. subē. Et ē qō suppoīti. ꝓ alio ab eo qō refert. vt cū dicit sortes currit z alius disputat. hoc relatiuū ali⁹ refert sortem de quo ꝓius fuit facta mentio z suppōnit pro alio a sorte. quod patet: quia loco eius non licet ponere suū antecedēs. iste cūi nō equalent sortes currit z alius disputat z sortes currit et sortes disputat. Non est tamen intelligendum q relatiuū diuersitatis subtilāte nūq suppōat p eodem pro quo suppōnit suū antecedēs. hz hoc debet intelligi quo ad verificationē locutionis: quia propositio in qua ponitur relatiuus diuersitatis pro illo eodem suppōnit. p quo verificabatur propositio in qua ponebat antecedens. Et hoc patet in hac ꝓpositiōe. demōstratis duobus cōtradictoriis. l. altez istoꝝ est falsum z reliquū est verum. ibi hoc relatiuū altez suppōnit distributiue pro vtroq. sed reddit locutionem veram pro vno. cum ergo relatiuum suppōnat pro vno sequitur q pro eodem suppōnit relatiuum diuersitatis z suum antecedēs. Iz non totaliter. sed qz ista. ꝓpositio alterius istoꝝ est verum solum verificat pro vno. l. pro eo cui cōpetit esse verū. Et alia. ꝓpositio in qua ponit relatiuū verificat solū pro eo cui cōpetit esse falsum. ideo ille. ꝓpositiones in quib⁹ ponit añs z relatiuum diuersitatis nunq verificant pro eodē. Et de ipis dat auctor talē regulā. Si relatiuū diuersitatis addak supiori z inferiori de superiori fit inferius. z de inferiori superius. Nā differēs ab ali eſt inferius ad hoc qō est differens ab hoie. Et hec ꝓpia est bona ab inferiori ad superius sortes differt ab animali: ergo differt ab hoie. Silr hic a superiori ad iferius negatiue sortes nō differt ab hoie: g⁹ nō differt ab ali. Et hui⁹ regule rō est quia relatiuū diuersitatis ꝛcludit negationē ergo p additionē eius ad supius de supiori fit inferi⁹ z ecōtra Et ptz sic. quia negatio addita supiori plura negat q ea q addit inferiori: sed q̄to plura negant plura remanēt de q̄bus talis termin⁹ negat⁹ dz affirmari. ergo ꝛc. Deinde auctor recitat vnā regulā datā ab antiquis de relatiuis in cōi q est ista. nulla ꝓpositio ꝛcipiens a relatiuo hz cōtradictoriaz. Quā ipse ratt trib⁹ rōnibus in textu: Pria est q quid ꝓtingit affirmare ꝓtingit z negare. sed cōtingit affirmare vez de termino relatiuo. ergo ꝓtingit idē negari de eodē. z sic pro positio inchoata a relatiuo pōt habere cōtradictoriā. Alie due rationes patent in textu.

Sciendū ē scdo: q circa ea que dicta sunt incidit vna difficultas q̄liter. l. debeat dari contradictio in ꝓpōnib⁹ in q̄bus ponit termi⁹ relatiuus qñ relatiuū z añs sunt in eadē categoricā vt hic sortes q currit disputat. De hac aūt difficultate sunt duo mōi dicēdi. Un⁹ ē q dz dari ꝯdictio ponēdo negationē iter duo ybа. z sic ꝯdictoria istⁱ. sortes q currit disputat ē ista sortes q currit nō disputat. Sz iste mod⁹ repro bak. qz q̄dd affirmak in affirmatiua dz negari in negatiua sibi contradictoria. sed in ulla affirmatiua sortes currit qui disputat affirmāt ꝓuo de sorte. currere z disputare. ergo illa duo debēt negari in negatiua sibi ꝯdictoria. Iz hoc nō pōt esse q negationē posita i medio. ꝓpōis eo q negatio nihil negat q sit dictū ante se: g⁹ ꝛc. Alⁱ mod⁹ dicēdi tal' est q ꝯdictoriaz dz hic dari z ī filibus ꝓpōnib⁹ ꝓponēdo negationē toti ꝓpōni. vt sortes currit q disputat. sua ꝯdictoria ē hꝛ nō sortes currit q disputat Et equals huic dictiōe sortes nō currit: vl sortes ñ disputat. Pria vo equalet huic copulatiue affirmatiue sortes currit z sortes disputat. Et iste mod⁹ est vio: Et iuxta hanc regulā cōem nō ē verū dare cōtradictionē q̄ toti ꝓpōni ꝓpōere negationē. Ex q̄ patis pz q iste ꝓpones chimera q currit nō mouetur. antixps qui fuit nō disputat sunt false. Nec ꝯdicūt istis chimera que currit movetur. antichristus qui fuit disputat cū omnes sint false.

Sciẽdũ est tertio: q ꝓ̃m auto: dat aliã rgulã de flatiuis idẽptitaꝫ subẽ q̃ talꝭ ẽ. ℳ Oẽ relatiuũ idẽptitaꝫ subẽ nõ rcipꝛocũ hꝫ eãdẽ subpõnẽ ſicẽ ſuũ añs. Et dr̃ noãter ſi rcipꝛocũ q: vt paꝰdẽm ẽ qñ añs hꝫ ſuppõnẽ ꝓſuſam ⁊ diſtributiuã relatiuũ rcipꝛocũ hꝫ ſuppõnẽ ꝓſuſaꝫ ſigillatã ⁊ ita oĩmode nõ hꝫ eãdẽ ſuppõnẽ. Et q̃ auto: ſert dr̃ iaꝫ iter flatiuũ rcipꝛocũ, ⁊ ſi rcipꝛocũ q: loco relatiui nõ rcipꝛoci lꝫ põere ſuũ añs. nõ aũ loco relatiui rcipꝛoci. idẽ em̃ ẽ dicere. oĩs hõ currit ⁊ ille ẽ ſortes. ac ſi dicereꝝ. oĩs hõ currit ⁊ oĩs hõ eſt ſortes. ℳ Nõ aũt eſt idẽ dicere. oĩs hõ videt ſe: ⁊ oĩsꝰ hõ videt oẽm hoĩez. Sꝫ circa predicta oritꝫ aliq̃ difficultas. vt z. ſ. oẽ relatiuũ eodez mõ ſupponat ſicut ſuũ añs. Ad quã rñdeꝝ q nõ pꝫ ꝓio d relatiuis accĩdũ. ſilr d relatiuis diuersitaꝫ q̃ nõ ſupponũt eodẽ mõ ſic añtia. lꝫ variãt modi ipoꝝ hꝫ varietatẽ ſin̄ arthegoꝝ eũ aũ aut a liaꝝ dictionũ eis adiũctaꝝ. vt ſi dicaꝫ coꝝ eſt niger ⁊ q̃lꝫ ethiops ẽ talꝭ. ℔ hõ currit ⁊ nihil aliud ab hoĩe currit. Patꝫ ẽt de relatiuo idẽptitaꝫ ſubſtãtie rcipꝛoco ⁊ ẽt poſſeſſiuo. vt hõ eq̃tat omnẽ ſuũ equũ. Sꝫ de flatiuo ſubẽ nõ rcipꝛoco ẽ maio: difficultas. ⁊ d ipo ſũt duo modi dicẽdi. Primus modꝰ ẽ q flatiuũ idẽptitaꝫ ſubẽ nõ rcipꝛocũ aliq̃bꝰ caſibꝰ ſupponit aliter q̃ ſuppoãt ſuũ añs puta ſi flatiuũ ſuppoãt ꝓſonalr ⁊ ſuũ añs materialiter. vt ℔. aĩal ẽ triſſyllabũ ⁊ illd nõ ẽ diſſyllabũ. Sc̃ds modꝰ eſt q̃ añs ſupponit cõiter relatiuo ſupponẽte diſcrete. vt ℔. hõ ẽ ſortes ⁊ ille ẽ riſibilis. hic bꝰ. pnomẽ ille ſupponit diſcrete: q: ſenſus eſt ille hõ q̃ eſt ſortes ẽ riſibilis. Tertiꝰ modus ẽ q̃ añs ſupponit cõfuſe ⁊ diſtributiue ⁊ relatiuũ ſuppoĩt ſigillatim vt ℔. oĩs hõ eſt ipſemet nõ eiꝫ ſequit: ꝙ oĩs hõ eſt ſortes ⁊ oĩs hõ ẽ plato. ⁊ ſic de alĳs. ſed ſequitur: ergo ſortes eſt ſortes. ⁊ plato eſt plato. ⁊ ſic de alĳs. Et ꝟbus ptz: q ꝑm hũc modũ dicẽdi nõ eſt eadẽ ſuppõ relatiui ⁊ añtis. Sed q: hic modus nõ placet. iõ dicendũ eſt aliter ⁊ magis ad intentionẽ autoris. ſ. q relatiuũ idẽptitatis ſubſtãte hꝫ eãdẽ ſuppoſitionẽ cum ſuo añte quo ad ſuppõnem ſimplicẽ ꝛo ſuſam. ſic q ſi añs habeat ſuppõnẽ ſimplicẽ ſic ⁊ relatiuum. Si ꝯo habeat ſuppõnẽ ꝓſuſaꝫ ſic ⁊ relatiuũ. Et ĩtelligiꝫ de ſuppõe ꝓſuſa ⁊ diſtributiua. Et q̃ ꝑt hr̃ ſolutio aſtaꝫ duaꝝ difficultatũ. ℳ Quaꝝ prĩa ẽ vtrũ relatiuũ idẽptitaꝫ ſubẽ nõ rcipꝛocũ poſſit diſtribui añte nõ diſtributo. Sc̃da eſt. vtrũ relatiuũ poſſit ampliari vel reſtringi añte non ampliato vel reſtricto. Ad quas duas difficultates rñdeꝝ q non. Sequitur ẽt q̃ iſte due ſunt ſilvere aliquis hõ eſt riſibilis ⁊ ſortes eſt ille. aliquis hõ eſt riſibilis ⁊ plato non eſt ille. ℳ Nec̃ duevltime partes ꝺicunt. Jn nulla. n. eaꝝ hꝫ relatiuũ diſtribui. ℳ Cõ ptz ſic. q: relatiuũ nõ hꝫ ſuppõnẽ niſi aliud añte: ergo ſiue ad daĸ relatiuo negatio ſiue non nihilominꝰ ſupponit ſp ſuppõne ſui añti.

Sed cõtra p̃dicta arguiĸ. Primo ſic.

Jn nõ entibus nõ ſunt gẽa aut ſpẽs: ſed nõ aĩal ⁊ nõ hõ ſunt nõ entia: ergo vnũ nõ eſt genus alterius q̃ ẽ ꝺ regulã de relatiuis diuerſitaꝫ. Scõo arguiĸ ſic. q̃cq̃d affirmaĸ in affirmatiua hꝫ negatiuã in negatiua ſibi ꝺictoria. hꝫ negatio nõ ꝓt nocere reſpectũ quez hꝫ relatiuũ ad ſuũ añs. ergo ꝓpõ ich oata a flatiuo nõ hꝫ ꝺictoriã. Tertio arguiĸ ſic. Jn hac ꝓpõne hõ currit ⁊ ille eſt ſpẽs. hoc relatiuũ ille ſupponit ſimplr. ⁊ tñ añs eius ſuppoĩt ꝓſonaliter. ergo nõ oportet flatiuũ eodẽ mõ ſupponere ſicut ſuũ añs. minoꝝ ꝑz: q: ſibi radium ſumit illa ſcda intẽtio ſpẽs denotãs illud ſubiectũ ſupponere ſimplr ĩuẽ illã regulã. talia ſunt ſubiecta q̃lia pmittũtur a ſuis ꝓdicatis. ℳ Quarto arguitur ſic. Jn hac ꝓpõne hõ currit ⁊ ille diſputat. hoc relatiuum ille ſuppoĩt diſcrete. ⁊ tñ ſuũ añs ſuppoĩt determinate ergo nõ oportet relatiuũ ⁊ ſuũ añs eodẽ mõ ſupponere. maioꝝ ptz: q: illd relatiuum ille eſt ſubiectum ꝓpõnis ſingularis ergo ⁊c:

Ad rationes. Ad primam dicitur q

q̃uis in nõ entibus non ſint vera gẽa ⁊ vere ſpẽs tñ bñ reputaĸ gẽa ⁊ ſpẽs ſm modũ ſm quẽ ſe habebunt ꝑ modũ ſupioꝝ ⁊ inferioꝝ. Ad ſcdaz dr̃ q duplr aliqua pr̃t affirmari de aliq̃, q̃dã em̃ affirmantur de aliquo ſubiecto vt eſt ſubiectũ. ⁊ ſic affirmãt mediãte copula. ⁊ de illis hꝫ maioꝝ veritatẽ. Alia ſunt q̃ affirmãtur de ſubiecto nõ ſm q eſt ſubiectũ: hꝫ q̃tũ ad id qõ ſignificatur ꝑ ſubiectũ ⁊ illa nõ affirmãtur mediãte aliq̃ ꝟbo. ⁊ de illis negatur maioꝝ. Reſpect⁹ aũt affirmaĸ de ſubiecto ſm qõ eſt relatiuũ aut ſm q ipſe conuenit rei ſignificate ꝑ ſubiectũ ⁊ nõ ſm q eſt ſubiectuz. ℳ Nec affirmatur ille reſpectus mediante copula aliqua. ⁊ ideo q affirmatio ⁊ negatio ſolũ reſpiciũt cõpoſitõez predicati cũ ſubiecto q̃ ſignificatur ꝑ verbũ. ideo in negatiua dz ſoluz negari id qõ mediãte aliquo ꝟbo affirmabaĸ in affirmatiua. Ad tertiã negaĸ minoꝝ q: ſicut virtute negatõis ꝓcedẽs relatiuũ nõ mutat ſuppõnẽ quã habet ab añte. ita etiaz nõ mutat virtute alicuiꝰ adiũcti ſuppõnem añtis: niſi ꝓpr̃ fiat mutatio circa ſuũ antecedẽs, ideo ſicut añcedẽs ſup

ponit psonaliter ita ꝛ relatiuum ꝛ, ppō est falsa.

Ad q̄rtā negaꝫ q̄ illō sit subiectū, ppōnis singularis. vñ hec dictio ille ꝛ istes pñt capi duplr. Uno mō demōstratiue. ꝛ sic facit̄, ppōes singulare. Alio mō relatiue. ꝛ sic faciūt, ppōes vlem. ꝛ aliq̄n singularem sicut exigit suū antecedens.

Ubito de relatiuo substā tie dicēdū est de ralatiuo accidētis. Relatiuuꝫ autem accidentis est qō refert eandem rem per modum denominationis: vt tale quale ꝛc. Unde hec est differentia relatiui substantie ad relatiuum accidentis: quia relatiuum substantie refert rem vnuo/cam per modum q̄ quid est: vt albedo q̄ est in pariete colo⁹ qui est in co⁹pore. Relatiuū autez accidētis est qō refert rem suam per modum denominationis: vt sortes est albus et talis ē plato. Alia autem differentia datur eoꝝdem: quia relatiuum substātie refert idem in numero. Relatiuum vero accidētis refert idem in spē: vt sor⁹tes est albus ꝛ talis est plato: q̄ idem in numero non potest esse in diuersis subiectis: sed bene idē in specie. Relatiuo⁹um aut̄ accidētis aliud est relatiuum idēptitatis: vt talis. Aliud vero diuersitatis: vt alter. Relatiuū accidentis idemptitatis est qō refert eandem qualitatem in specie ꝛ suppo nit pro eadez in specie: vt sortes est albus et talis est plato. Relatiuum autem accidentis diuersitatis est quod refert eandem qualitatē in specie sed supponit pro alia diuersa in specie vt sortes est albus: et alterius modi est plato. Differt autem relatiuum substātie idēptitatis a relatiuis acci/dētium idēptitatis: quia relatiuum idēptitatis substantie refert eandem substātiā in numero. relatiuū aūt idē ptitatis accidētis non refert idem accidens in numero: sed solum idem accidēs in specie. Relatiuo⁹ū idēptitatis accidētis aliud est relatiuū quāti/tatis continue: vt tantus. Aliud vero quantitatis discrete: vt tot quot.

Itē relatiuo⁹um numero⁹uꝫ que/dā sunt noia: vt totidez. q̄dā sunt ad/uerbia: vt totiens. Sciendū: q̄ talis. tantus. tot. totiens. totidem / possunt dici relatiua redditiua et de/monstratiua. Relatiua: vt si ad pre/sentes referantur. Demonstratiua vt cum dicimus demonstrando ma/re: tale est rub⁹um. demonstrādo per aulem: talis fuit plato. Si autem nō referentes sue per demonstrationez rerum presentium tūc sunt redditiua q̄ reddunt interrogatione preceden te. vt qualis est plato: talis est sor⁹tes Relatiua quādo sic interrogatōe pre/feruntur. vt talis est sortes qualis est plato. Et q̄n ad nomia adiectiua di/cūtur spāliuꝫ accidētiū vt ethiops est niger ꝛ talis est co⁹uus. ꝛ sor⁹tes est albus: ꝛ talis fuit plato.

¶ Circa hunc tertium notandū est primo, q̄ re/latiuum accidentis est qō refert rem suā per mo/dum denominationis. Unde referre rem suaꝫ per modum denominationis est eam referre p modū alteri adiacētis. Cū. n. dr sortes est albus ꝛ talis est plato. hoc relatiuū talis refert illō albū. q denoiat platonē albū. Et quo seq̄t prio

Digitized by Google

ꝙ nō ꝺr relatiuū accītis: q; referat rez ꝺe gñe accidētis. ſz q; refert rē ſignificatā p modū accītiſ ſz adiectiue. Scꝺo ſequiť ꝙ relatiuū accītis potest referre rē de genere ſube. vt dicēdo ſortes est hūanus ⁊ talis ē plato. Res. n. de ꝓdicamento ſube ꝑt ſignificari p modū denoiatiōis qñ adiectiue ſignificať. Et p ꝺ ꝺiffert relatiuū accītis: a relatiuo ſube: q; relatiua ſube referūt rē ſuā per modū p ſe ſtātis ⁊ nō alteri inherētis. Relatiua vero accītis referūt rē ſuā p modū denoiatiōis Et diuidiť ſic relatiuū accītis: q; aliud est relatiuū idēptitaſ. vt talis q̄lis. aliꝺ ē relatiuū diuerſitaſ. vt alter reliquꝰ ⁊ ſic de alijs. Cū relatiuū accidēſ idēptitaſ ē qꝺ refert ide i ſpē cū ſuo añte ⁊ ꝑ eoꝺē ſupponit. Et ꝺ: notāter ide in ſpē ⁊ nō in nūero. q; relatiuū idēptitaſ accītis ſignificat aliq̄ pluraliť ide accidēs. ſz ide accīſi in nūero ñ pōt eē in diuerſis ſubiecīſ. iō relatiuū idēptitatiſ accītis nō refert aut ſupponit. p eoꝺē in nūero cū ſuo añte: ſz p eoꝺē in ſpē. Et p hoc pz ꝺicta inē relatiuū idēptitaſ ſube qꝺ refert ſuū añs. ⁊ ſupponit. p eoꝺē in nūero. ⁊ relatiuū idēptitatis ac cidētis qꝺ refert ⁊ ſuppōit. p eoꝺē i ſpē. Sz relatiuū diuerſitaſ accītis est qꝺ refert ide accīs in ſpē cū ſuo añte: ſz ſupponit. p alio i ſpē. vt ſortes est albꝰ. ⁊ alterꝰ mōi ē plato. ſenſus. n. eſt. ſortes hz albedinē ⁊ illā nō hz plato: ſz aliā qualitatē. Differūt. n. relatiuū diuerſitaſ accītis ⁊ relatiuum diuerſitaſ ſube: q; relatiuū diuerſitaſ ſube aliq̄ ſupponit. p alio in ſpē ⁊ aliq̄ nō. Relatiuuz ꝺo diuerſitaſ accītis ſp ſupponit. p alio in ſpē a ſuo añte. Deide diuidit autoꝛ relatiuū idēptitaſ accītis: q; aliꝺ ē ẽptitatis: vt quālꝰ. ⁊ aliꝺ est q̄litatis: vt talis q̄lis. Et capiť ẽptas ⁊ q̄litas. p oī eo qꝺ significat p modū q̄litatis aut ẽptitatis. Itez diuidiť relatiuū idēptitaſ ẽptatis q; aliuꝺ ē ẽptatis ꝓtinue. ⁊ aliuꝺ est ẽptatis diſcrete. Itez ſubdiuidiť q; q̄ꝺā ſūt noia vt tot q̄. alia ſūt aꝺuerbia. vt totiēs q̄tiēs. Cōſeq̄nter autoꝛ i fine hꝰ tractatꝰ ponit vnū notabile. ſ. ꝙ relatiua idēptitaſ accītis aliq̄ ſūt relatiua tm. aliq̄ ſūt ꝺemōſtratiua. aliq̄ redꝺitiua. Cū demonſtratiua ꝺicūť in ẽptū ſignificāt aliquā rē eē talez vel qualē vel ẽptaz q̄lis vel ẽpta ē res demōſtrata vt ſi demōſtrato ſorte ꝺicať. talis ē plato talis ē ſocꝛates. q̄tꝰ ē hemiclꝰ ⁊ q̄cq̄ꝺ demōſtrať. ꝓprie ſignificať vt pñs ⁊ ꝛ. ñs. Sz redꝺitiua ſūtq̄ ipſa rñdētur ad ſterrogatiōnē p̄cedentē. vt ſi q̄rať q̄ lis est ſortes ⁊ rñdeať talis q̄lis est plato. Q̄ñ. ꝺo ſiue ſterrogatiōe ⁊ demōſtratiōe ponūtur tunc ſunt relatiua. vt ſi ꝺicať talis ē ſortes q̄lis ē plato Et eriā qñ referūtur ad noia accidētiū. vt cū ꝺr ethiops est niger: ⁊ talis est plato.

Sciendū est ſcꝺo ꝙ circa materiā relatiuoꝝ reſtāt aliq̄ difficultates ſoluēꝺe. Prīa

vtrū relatiuis ꝓuenat ſuppoēre. Et vr ꝙ nō. q; relatiua ſunt q̄ꝺā ſincathegoꝛeumata. g̃ nō ſuponūt. Itē relatiua ſunt aꝺiectiua. ſz aꝺiectiua ñ ſupponūt: vt pz ꝑ ꝺiffinitiōem ſuppōntis. g̃ ⁊c. Ad ꝺifficultatē ſolet ꝺupliciť rñderi. Uno mō ꝙ relatiuū relatiue tentū nullo mō ſuppōit. Et cū arguiť logyci ꝺicunt ꝙ relatiuū ſupponit. g̃ ⁊c. Rñdeť ꝙ logyci ſolū volūt hꝰ ꝓpe ꝙ relatiuū relatiue tentū refert ſuū añs. p iſto vel iſtoꝛ aut ꝑm talem aut talē ſuppōnē nō tñ ita ꝙ ſupponat. Alter rñdeť ꝙ relatiuuz ꝺupliciť accipiť. Uno mō vt teneť pure relatiue. ſ. q̄ñ exprimiť ſuū añs cū ipo vt cū ꝺo: hō currit ⁊ ipe hō diſputat. ⁊ ſic eſt purū ſincathegoꝛeuma ſic ſūt ſigna vlia aut ptickaria ⁊ ꝺ mō relatiuū nō ſuppōit. Alio mō accipiť nō pure relatiue. ſ. put induꝺit actū referēꝺi ⁊ ſuū añs tanꝝ relatū. ⁊ hoc mō nō ē purꝫ ſincathegoꝛeuma. ⁊ ſic pōt ſupponere. Et ꝺo hoc mō ſtum q̄ñ nō exprimiť ſuū añs p modum ſubſtātiui. vt hic hō currit ⁊ ille moueť. ⁊ p hoc pōt rñderi ad illud quod obꝺicebatur.

Sciendū est tertio ꝙ est alia difficultas. videlz vtrū oē relatiuū ſupponat p̄ciſe. p eiꝺē vel eoꝺē ſicut ſuū añs vel vtrū ſupponat tñ. p eo. p q̄ locutio ſit añis redꝺiť vꝫ denotať redꝺi vera. Ad quā breuiť rñdeť de relatiuis accīſi ⁊ de relatiuis ſube diuerſitaſ ⁊ ꝺ p̄cipꝛoc ſ. ñ. Sz de relatiuis idēptitaſ ſube nō recipꝛoc ſūt duo mōi dicēꝺi. Prīmꝰ ſtat i his tribꝰ. ppōibꝰ. Prīa est nō opz relatiuū idēptitatis ſube ñ recipꝛocuz in. ppōe cōꝺitiōali p̄ciſe ſuppōere. p illo vel illis. p q̄ vel quibꝰ ỽificať illa. ppō in qua ponit ſuū añs. vel ꝙ denoteť ſuppōere. p illis. p quibꝰ denotať verificari. ppō in qua ponit ſuū añs. Se cūꝺa ē. relatiuū idēptitatis ſube nō p̄cipꝛocū i. p pōne diſiūctiua nō ſolū ſuppōit. p illo vel illis. p quo vꝫ ꝙꝺ verificať. ppō ſui añtis. ſz ſuppōit eriā p illo. p q̄ ſuppōit ſuū añs ſi ipm ſupponat: Tertia ē. relatiuū idēptitatis ſube nō recipꝛocū in. p pōne copꝛatiua ſupponit ſolū. p illo. p quo verificať vel denotať. ppō ſui añtis ỽificari. Alꝰ modus ꝺicēꝺi ē. ꝙ relatiuū idēptitatis ſube nō recipꝛocū in qua. pōne ponať ſupponit p̄ciſe. p illo. p quo. ppō in qua ponitur ſuū añs verificatur aut ꝺenotatur verificari. Probatur ſic. q; ſi relatiuū ſupponeret pro oībus illis p quibus

ſuppōit ſuū añs. tūc iſte ppōnes eſſent vere. aīal eſt homo ⁊ illud eſt aſinus. aliqđ ens eſt albū et illud eſt nigrū. aīal eſt ſortes ⁊ plato illud ⁊ multe alie q̄ ſūt manifeſte falſe. ℣ Nec pōt vt dicit̄ ma⁹ assignari rō de ppōne copulatiua q̄ de alijs. Ideo relatiuū idēptitatis ſubſtātie nō recipit̄ cum in quacūq; ppōne ponat̄ ſupponit p̄ciſe p eo, p quo ſuppoſitio ſui añtis verificat̄ aut denotat̄ verificari. Alia difficultas eſt. vtrū loco cuiuslibz relatiui licet pōere ſuum antecedēs. Ad q̄m rēſpōdet̄ de relatiuis accidētis diuerſitatis ſubſtātie ⁊ nō recipit̄ locis q̄ nō. Sed de relatiuo idemptitatis ſubſtātie nō recipit̄ loco dicitur primo q̄ ſi añs ſit termin⁹ cōis īdefinite aut ꝑticulariter ſumptus tūc loco relatiui nō lz ponere ſuū añs. ℣ Nō eñ eſt idē dicere. aīal eſt hō. ⁊ illud eſt aſinus. ⁊ dicere aīal eſt homo ⁊ aīal eſt aſin⁹. q; prima eſt falſa ⁊ ſecūda vera. Scōo dicitur q̄ ſi ante relatiuū ponat̄ negatio ⁊ añs ſup ponat determinate tūc loco relatiui nō lz ponere ſuū añs q; nō eſt idē dicere. ſortes ē aīal ⁊ plato nō eſt illud. ⁊ dicere ſortes eſt aīal ⁊ plato nō eſt aīal. Tertio dicit̄ q̄ ſi añs ſit termin⁹ ſingularis ſupponēs materialr tūc loco relatiui nō licz ponere ſuū añs. ℣ Quia nō eſt idē dicere. ſortes ē dictio diſſyllaba ⁊ ille eſt aīal. ⁊ dicere ſortes eſt dictio diſſyllaba ⁊ ſortes eſt aīal. ℣ Quarto dicit̄ q̄ loco relatiui ¡dēptitatis ſubſtātie nō recipit̄ ci lz ponere ſuū añs ſi ipſius ſit termin⁹ ſingularis nō ſupponēs materialr: aut etiā ſi ſit terminus cōis diſtributiuus. Et p hoc patet reſpōſio ad queſitum.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓmo ſic.

Relatiuū accītis pōt referre rē de gñe ſube ⁊ tñ in ſuba nō eſt denoīatio. g⁹ nō ſp refert rē per modū denoīatiōis. Scōo ſic arguit̄. añs relatiui accītis nō ſuppōit ſed copulat cū ſit actiuū. g⁹ male dicit̄ q̄ relatiuū diuerſitat⁹ accidētis refert idē in ſpē cū ſuo añte ⁊ q̄ ſuppōit p alio in ſpē a ſuo añte. Tenet ꝓña. q; ſi nō ſuppōnit nō ſuppōit, p alio ab añte. Tertio arguit̄ ſic. bñ dicim⁹ tāta eſt iſta ſyllaba q̄nta ē iſta. g⁹ p dicatū pōt referre q̄ntitatē diſcretā. Tenet ꝓña q; ſyllaba eſt q̄ntitas diſcreta. Quarto arguit̄ ſic. In hac ppōne cornu⁹ ē niger ⁊ talis ē iſte etbi ops. B relatiuū talis nō ſuppōit, p eodē i ſpē cū ſuo añte. g⁹ nō ſp relatiuū idēptitatis accītis ſuppōit, p eodē in ſpē cū ſuo añte. Añs p; q; tal' ſi ſuppōit, p nigredie. ⁊ nigrū ſuppōit, p cornuo

Ad rationes, Ad primā, dicit̄ q̄ quis in ſubſtātia nō ſit vera denoīatio. tñ pōt eē aliq̄d ſe habēs p modū denoīatiōis ⁊ vt cū ſubſtātia ſignificat adiectiue. Ad ſecūdā dicit̄ q̄ nō accipit̄ hic ſuppoſitio ſpecialiter prout eſt paſſio termini ſubſtantiui ſed generaliter prout ſe extendit ad copulationem. Vel dicitur q̄ illud adiectiuum accipitur, p eodem cum ſuo ſubſtantiuo. ratione cuius dicitur. ſupponere. Ad tertiā dicit̄ q̄ q̄tum ⁊ tantū non reperiuntur in ſylla ba aut oratione ꝓz ſe ſed ſolū ratione temporis menſurantis ſyllabam in quo tempore ipſa infertur. Ad quartā dicitur q̄ illud relatiuū talis ſupponit ꝓ eodem in ſpecie cum ſuo antecedente. id eſt ſupponit ꝓ aliquo habēte eā dez formam cū forma que importatur per añs. Vel dicitur q̄ hoc relatiuum talis ſupponit, p nigredine quia ſenſus eſt ethiops eſt talis. id eſt ethiops habet talem qualitatem ⁊ ibi qualitas ſupponit ꝓ nigredine Et hec de ſuppoſitionibus terminorū relatiuorū dicta ſufficiant.

Sequitur tertius tractatus.

Erſonalis ſuppoſitio ē acceptio termini cōis p ſuis iferioribꝫ. Cui⁹ alia eſt determinata. alia cōfuſa: vt prius patuit. Item ꝑſonalis alia eſt reſtricta. alia eſt ampliata. ⁊ ita ampliatio ⁊ reſtrictio habent fieri ſuppōnē circa ꝑſonalē. Reſtrictio ē coartatio termini cōis a maiori ſuppōne ad minorē: vt cū dicit̄ hō albus currit, hoc adiectiuū alb⁹ reſtringit hoīem ad ſupponēdū tm̄ ꝓ albis.

Ampliatio ē extēſio termini cōis a minori ſuppōne ad maiorē. vt cūm hō pōt eſſe antichriſtus. iſte termin⁹ homo nō ſuppōit ſolū ꝓ his q̄ ſunt: ſed etiā ꝓ his q̄ erūt. vñ ꝗpliat̄ ad futuros. Sico' autē termini cōis: q; terminus ſingularis: vt ſortes nō ꝗplicatur nec; reſtringit. Amplationū alia

fit per verbum: vt per hoc verbū po teſt vt homo poteſt eſſe antichriſtus. Alia fit per nomen. vt hominem antichriſtum eſſe eſt poſſibile. Alia per participium: vt homo potens eſt eſſe animal. Alia per aduerbium: vt homo neceſſario eſt animal. homo enī non ſolum ampliatur pro preſenti .te/pore: ſed etiam pro futuro. et ideo ſequitur alia diuiſio ampliationis: ſcilicet q̄ ampliationū alia fit reſpectu ſuppoſitoꝝ: vt homo poteſt eē antichriſtus: Alia fit reſpectu tempoꝝ: vt homo neceſſario eſt animal: vt dictum eſt.

¶Alē eſt ptertij tractatus quo⁹ logycaliū Petri hyſ. i quo ipe determiat de q̄dā paſſiōe termioꝝ q̄ dr̄ ampliatio. Et q: ampliatio ſolū habz fieri circa terminū ſupponentē pſonal⁹. iō reſumit diffinitōez ſuppōis pſonal⁹ vel⁹ diuiſionē. Sz q: ō his ſaſ determiatū eſt ſupius. iō pr̄ir pōit diuiſionez aliā q̄ talis eſt. Suppōnū pſonaliū alia eſt reſtricta ⁊ alia ē ampliata. Et q̄ ſeq̄t q̄ cū illa diuiſio ſit ſufficiens q̄ ampliatio ⁊ reſtrictio ꝟz trī fieri circa ſuppōnē perſonalē. Nō aūt nō poſſit fieri circa ſuppōnez naturalē ꝓbat ſic. Nō termin⁹ ſuppo nēs natural⁹ ſp tenet ꝓ oīb⁹ ſuis ſuppoſit; tā pñ tib⁹ ꝓterit; q̄ futur; nec ipo ſic ſupponēte pt ꝓ pli bus aut pauciozib⁹ ſumi. g⁹ termin⁹ ſic ſuppo nēs nō pt ampliari aut reſtrīgi. Probat: q: oīs ter min⁹ q̄ ampliat aut reſtrīgit tenet ꝓ ſuppoſitis ſed termin⁹ ſupponēs ſimpl⁹ r nō tenet ꝓ ſuppoſitis g⁹ nō pōt ampliari aut reſtringi. Scōo ſic, ꝓbatur terminus ſupponēs ſimpliciter tenetur. p ꝓ ſe ſi gnificato ſeu natura in cōi ꝟz ſe ⁊ abſolute: ergo non poteſt ampliari aut reſtringi.

Sciendum eſt primo: q̄ q̄uis in hoc tractatu nō determiatur de reſtrictōe. trī q: am pliatio ⁊ reſtrictio ſūr oppoſita. iō auto: diffinit reſtrictōez vt magis appeat q̄d ſit ampliatio. Ifi re ſtrictio ē coartatio termini cōis a maioꝝ ſuppō ne ad mioꝝ. Et huiꝰ diffinitiōis declaratio poſt ea ponet. Sed ampliatio ē ertēsio termini cōis a mioꝝ ſuppōne ad maioꝝ. Et ponit ertēsio loco gēis. Et dr̄ termini cōis ad dr̄as termini diſcre ti q̄ nec ampliat nec reſtrīgitur quo ad ſuppoſita. Et dr̄a mioꝝ ſuppōne ad maioꝝ ē ad dr̄as reſtri ctōis q̄ ē coartatio termini cōis a ſuppōe maio/ri ad mioꝝ. Ifi ihac, ppōe oīs hō currit. hō ſēp ſupponit ꝓ oīb⁹ hoīb⁹: ſiue albis ſiue nigris aut medio colore colorat⁹. Cū vo dr̄ oīs hō alb⁹ cur rit. reſtrīgitur ſuppō illius termini hō ad ſtādū ꝓ albis trī. Et ſi dicat⁹ hō currit tūc ampliatur: qa prius tenebatur ꝓ pñtib⁹ trī. nūc aūt tenet ꝓ pñ tibus ⁊ futur;. Et q̄ ſaſ ꝓz q: ampliatio ⁊ reſtrictio inſequūtur ſignificationē termioꝝ ⁊ nō niſi pri us inſequeretur ſuppoſitio: q: ſunt paſſiōes ſub oꝛdinate que inſunt vni aut eidem ſubiecto.

Sciēdū eſt ſecūdo q: ex ꝓdictis oāñ tur aliq̄ difficultates. Prima ē vtrū poſſibile ſit terminū ampliari vl⁹ reſtrīgi. Ad quā breuit⁹ rñ deb⁹ q: ſic. Nō ꝓz: q: terminū ampliari vl⁹ reſtrīgi ni hil aliud ē q̄ ipz accipi ꝓ plurib⁹ aut pauciozibus ſuppoſit; aut ī oꝛdie ad plēs dr̄as tp⁹: ſz termi nus ꝓt. ſic accipi vt de ſe notū ē: g⁹ ꝓt ampliari vl⁹ re ſtrīgi. Scōa difficultas eſt. vtz oīs terminus poſſit ampliari vl⁹ reſtrīgi. Ad quā cōit⁹ ſolet rīderi q̄ nō eo⁹ q̄ terminus ſingl⁹ aſ; non pōt reſtrīgi vt ꝓz ꝓ diffinitiōez ampliatiōis ⁊ reſtrictiōis. Pōt trī dici q̄ aliq̄s termin⁹ ꝓt ampliari dupl⁹. Uno⁰ q̄ ad ſuppoſita. Alio⁰ q̄ ad tpa. Ifi termin⁹ dr̄ ampliari quo ad ſuppoſita: q: tenetur ꝓ plurib⁹ ſuppoſi tis q̄ ſi ſine dictiōe a pl⁹ tate pōeretur. Ampliat vero quo ad tp⁹ q̄i talis terminus ſuppōit in oꝛdine ad plures differētias tēporis q̄ in alia, ꝓ poſitiōe. vbi non ponitur terminus ampliatiuus quo ad ſuppoſita. Et ſic patz q̄ q̄uis termi nus ſingularis nō poſſit ampliari quo ad ſuppoſita eo q̄ nō habet ſuppoſita trī poteſt ampliari quo ad tempus. Ifi ſi dicatur antichriſtus eſt in hac ꝓpoſitiōe antichriſtus tenetur ꝓ eo q̄ eſt. Sz ſi dicatur antichriſtus erit vel generabitur. in il lis ꝓpōnibus antichriſtus tenetur diſiūctiue, ꝓ eo⁹ quod eſt vel erit. Et de hac ſuppōne amplia ta⁹ quo ad tēpus vel reſtricta non facit auto: mē tionē diffinendo ampliationem vel reſtrictionē: ſed ſolū de illa q̄ eſt reſpectu ſuppoſitoꝝ: vt pa tet ꝓ diffinitiones de ipſis datas. tamē ē ad ꝓ poſitum. de vtraq;. Et ſi quis querat vnde habz terminus q̄ amplietur vel ab intellectu⁹ aut a dī ctione ampliante. Ad hoc reſpondetur q̄ cū am pliatio ſit paſſio termini perſonaliter ſupponē/tis dr̄ q̄illa ſibi inest per eius rationem formalē q: paſſio neceſſario inest ſubiecto cum hoc tamē

bñ ſtat q̄ ãpliatio nõ hz eſſe oī opere intellectus circũſcripto cũ ſit relatio rõnis: ⁊ rñ neceſſario hz hĩudimez ad ſubiectũ ſuũ ſic q̄ bẽ neceſſaria termin⁹ ſupponẽs ẽ ãpliabilis aut reſtringibil⁹.

Sciẽdum eſt tertio: q̄ p̃nter autoꝛ ponit diuiſiões ãpliatiõis. Quaꝝ pria eſt ãpliationũ alia fit p verbũ: vt cũ dr̃ hõ poteſt eſſe aĩal alia fit p participiũ. vt hõ eſt gñandus. alia fit p nomẽ. alia p aduerbiũ. Scda eſt ampliationum alia eſt reſpectu tpis. alia eſt reſpectu ſuppoſitorũ. Sed illa dicũtur ampliare terminũ reſpectu ſuppoſitoꝝ q̃ faciũt terminũ teneri tã. p ſuppoſitis erñtibus q̄ nõ erñtibus. ſicut ſunt hec ẏba opinaĺ intelligiĺ ⁊c. Silr hec noĩa poſſibile impoſſibile. ⁊ hec pticipia potẽs ẏntingẽs. ⁊ hec aduerbia poteter poſſibiliť ẏntingẽter: ⁊ ſic de aliȳs. Alia ẏo dicũtur ãpliare reſpectu tẽpoꝝ q̃ faciũt terminũ ertẽdi ad plẽs dr̃ias tpis q̄ ẏ pr̃ ertẽde baĺ: vt ſi dicaĺ. hõ eſt neceſſario currit. ibi denotaĺ q̄ bẽ dicatũ currit in eſt hoĩ. p q̃libet dr̃ia tẽpis. Vñ duplices ſũt dictiões ãpliatiue: q̃dã ſũt ampliatiue ex ſe dh⁹. ſ. ex impõne data ẽ virt⁹ ãpliadi vt ſunt poſſibile: potẽs: ⁊ ſiles. Alie ſũt ãpliatiue q̄ alterũ ⁊ ſunt ille dh⁹ ab impõne nõ eſt data tãtus ampliãdr̃: hz ad hoc vt ãpliẽt opteteis addere aliquid hñis virtutẽ ãpliãdi: vt pz de bẽ verbo eſt q̃ de ſe nõ hz virtutẽ ãpliandi: ſed ſi dicaĺ hõ eſt neceſſario vel contingenter rõne illius additi habet virtutem ampliandi.

Sed cõtra ꝓdicta arguiť. Primo ſic. extenſio ⁊ coartatio ſunt q̃ritates: ſed ãpliatio ⁊ reſtrictio nõ ſũt q̃tates ergo male dr̃ q̄ ãpliatio eſt extenſio ⁊ reſtrictio eſt coartatio. Scõo arguiť ſic. terminus ſupponẽs reſpectu ẏbi pñtis tpis accipiť p oibus ſuis ſuppoſitis: vt hõ põt eẽ alb⁹: ergo cũ accipiť reſpectu cuiuſlibz tpis hui⁹ ẏbi põt nõ põt accipi. p plurib⁹ cũ termin⁹ nõ poſſit accipi niſi. p ſuis ſuppoſitis. Tertio arguiť ſic. iſte termin⁹ hõ p ſe ſumpt⁹ ſuppõit naturaĺr ⁊ rñ põt ãpliariť: vt dicẽdo. hõ gñabiť. ⁊ ſilr põt reſtrigi vt dicẽdo. hõ alb⁹. ergo termin⁹ ſupponẽs noturaĺr põt ãpliari ⁊ reſtringi. Quarto arguiť ſic. ſn hac. ppõne. oĩs hõ neceſſario eſt aĩal. eſt ãpliatio ſuppoſitoꝝ ⁊ tẽpoꝝ. ergo mẽbra diuiſiõis coinciduut. añis pt: q: hõ accipiť. p oib⁹ ſuis ſuppoſitis. ⁊ reſpectu cuiuſlibet dr̃i etpis.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ nõ captũr̃ extenſio ⁊ coartatio. ꝓut ẽm q̄ ſũt q̃ritates ſed ſiſtitudinarie ẽm q̄ eſt ibi mod⁹ q̃titatis. Ad ſcõam dr̃ q̄ q̃uis termin⁹ ſupponẽs reſpectu verbi de pñti ſupponat. p oĩb⁹ ſuis ſuppoſitis. nõ rñ reddiť locutio vera. p oĩb⁹ hz ſolu. p pñtib⁹. Vel dr̃ q̄ q̃uis taĺ termin⁹ ſupponẽ reſpectu verbi de ꝑterito accipiaĺ. p oĩb⁹ ſuis ſuppoſiť. i eẽndo nõ rñ i ſignificãdo. Vñ ſuppoſita eẽndo dicũtur illa q̃. actualr̃ formã termini cõpticipãt de q̄ h⁹ verificaĺ mediãte copula de pñti nõ ãpliata. Hz ſuppoſita in ſignificãdo dicuntur illa q̃ p ſe cõtinẽtur ſub ſignificato termini cõ. ſiue ſint erñtia ſiue nõ. Ad tertiã dr̃ q̄ termin⁹ ſupponẽs naturaĺr p mutatõez ſuppõnis ſue ſ ãpliari vl̃ reſtringi. nõ rñ ſuppõne ei⁹ pm. mẽ. Et ſilr dr̃ de termio ſupponẽte ſimplr̃. Ad q̄ tã dr̃ q̄ hz ampliatio ſuppoſitoꝝ ⁊ tẽpoꝝ coin cidãt in eodẽ ſubiecto. nõ rñ formaliter imo ſu diuerſis rõnibus formalib⁹ ãpliatur quo ad ſu poſita ⁊ tempora.

Circa ꝓdicta queritur vtz hoc ſ phiſma Impoſſibile põt eſſe verum ſit verum vel falſum: quod ſit verum Probatur: quia illud q̃ eſt vl̃ erit im poſſibile põt eſſe verꝝ. ſed antichriſt non fuiſſe poſt tps ſuũ eſt impoſſibile. ⁊ modo põt eſſe poſſibile ⁊ verum ergo impoſſibile põt eſſe verum. Cõtra. Quicq̃d põt eſſe verũ eſt poſſibile ſed impoſſibile põt eſſe verꝝ: ergo impoſſibile eſt poſſibile. i tertio modo prime figure. ſed concluſio eſt falſa: ergo aliqua p̃miſſarũ. nõ maior: ergo mino⁹ ſed hec eſt prima: ergo prima eſt falſa. Solutio. pria ſimpliciter eſt falſa. hec. ſ. impoſſibile põt eſſe verus ſophiſma peccat cõtra fallaciã accidẽ q: cũ dico id q̃ eſt vel erit impoſſibile. duo dico. ſ. ſubiectũ illius impoſſibilitatis. ⁊ illã ipoſſibilitatẽ ſiue ipm poſſibile. ſed illud q̃ eſt vel erit ẽ res ſubiecta ⁊ impoſſibile accidit ei ⁊ po ſe eſſe verꝝ aſſignatur ieſſe vtriq̄ ſicut hec antichriſtus non fuiſſe erit poſſi

verum non valet. quia antichristum non fuisse est res subiecta. et impossibile est accidens. et posse esse verum assignatur ineſſe vtriq3. De ampliatione que fit ratione suppositorum talis datur regula. Terminus communis supponens verbo habenti vim ampliandi a se vel ab alio ampliatur ad ea que possunt esse sub forma termini supponentis. vt homo potest esse animal. hic iste terminus homo non solum supponit pro presentibus. sed etiã ampliatur ad omnes qui erunt. Dico autez de se. quia hoc verbum potest de se habet vim ampliandi. Dico autẽ ab alio. quia hoc participium potens et hoc nomen possibile dant virtutem ampliandi verbo cui adiunguntur. vt homo est potens esse animal. vel animal possibile est esse albũ. et sic de alijs. De ampliatione autem que fiut ratione temporis talis datur regula. Terminus communis supponens vel apponens verbo habenti vim ampliandi quo ad tempus supponit pro his qui sunt. qui erunt. vel qui fuerũt vt homo necessario ẽ animal. ibi tz homo q3 animal tenetur pro his qui sunt et qui erunt. Et hec de ampliationibus dicta sufficiant.

Circa hunc tertũ notandũ est primo q3 ad declarationẽ predictoꝝ auctor mouet hoc sophisma. Impossibile potest esse verũ. Quod sophisma ꝓbatur sic. id qd̃ est vel erit impossibile põt esse verũ. ergo impossibile põt esse verũ. antecedtz. q3 forte nõ fuisse rome põt esse verũ cũ de facto ita sit si nõ fuerit. sed forte fuisse rome. est vel erit impossibile. scz postq3 fuerit rome. ergo qd̃ ẽ vel erit impossibile põt esse verum. Et ꝓbatur sic auctor. quicquid põt esse verz est possibile. impossibile põt esse verz. ergo ipossibile est possibile. ꝛclusio est falsa. ergo aliqua ꝓmissarum. nõ maior. ergo minor q̃ est sophisma. ergo sophisma est falsum. Ad hoc. n. multiplr põt rñderi. Dicũt eñ aliqui q3 duplex est ipossibile. scz ipossibile p se ꝛ ipossibile p accidẽs. Impossibile simplr p te est qd̃ non põt esse nec potuit nec poterit esse verum. vt deũ nõ esse. Sz impossibile ſm quid ꝛ p accidẽs dr quod nec põt nec poterit esse verũ. q3 quis aliq̃ potuit nõ fuisse verũ. vt aliquẽ nõ fuisse parisius postq3 fuit. Dicunt ergo ad sophisma q3 si intelligatur de impossibili p se sophisma est falsum. si vero intelligatur de impossibili p accidens tũc est verũ. Sed cñ hec solutio ꝛobabat quia illud est simpliciter impossibile ad quod nulla potẽtia se extendit. sed p nullam potẽtiam potest fieri q3 aliquis nõ fuerit parisius postq3 fuit. ergo aliquẽ nõ fuisse parisius est simplr impossibile. Secũdo sic ad preteritũ nulla est potentia. ergo omne illud est simpliciter ipossibile qd̃ nec est nec põt esse verum. Et ad istas rões forte respõderent q3 rões bene cõcludunt hãc ꝓpositionem. aliquis nõ fuit parisius postq3 ipse fuit esse simpliciter ipossibilẽ. sed non p se. Alij vero soluũt hoc sophisma per distinctionem eo q3 potest accipi in sensu diuiso vel in sensu composito. Si eñ accipiatur in sensu composito sic sophisma est falsum. q3 sensus est q3 ista ꝓpositio est possibilis. falsum est verum. Si autẽ sumatur in sensu diuiso tũc est verum. ꝛ est sensus demõstrato aliquo qd̃ est vel erit impossibile hoc põt esse verũ vel hec ꝓpositio est possibilis hoc est verũ. Et illi qui sic soluunt cõcederent istas ꝓpositiones esse veras. calidissimũ põt esse calidius. Similiter cecus potest esse videꝫ. Meretrix potest esse virgo. Senex põt esse puer. ꝛ sic de similibꝫ q3 id quod potest esse calidissimũ est vel potest esse calidius. ꝛ similiter qd̃ est vel potest esse meretrix potest esse virgo. ꝛ sic de alijs. Et si instetur q3 nõ sunt possibiles q3 possibili posito ẽsse nullum sequitur ipossibile. Sed si tales ponẽtur in esse. sequitur ipossibile. ergo nõ sunt possibiles. Dñm: patet q3 si ponũtur in esse impossibile ẽ possibile. calidissimũ est calidius. cecus est videꝫ ꝛ ad ipsas sequitur impossibile. ergo prime sunt impossibiles. Ad hoc rñdetur negando minorem. ꝛ ad ꝓbationẽ dicitur q3 non debent sic po

ni in esse. ꝫ solū debēt poni demōstrādo id ,p q̄
ſuppōit subiectū illa ,ppōnū. vt ſic hoc ē verū
hoc est videns. hoc est meretrix. ⁊ q̄uis forte sint
falsē tñ sunt possibiles. Et iste mod⁹ dicēdi ꝓpo-
mis est cū primis regulis. ꝙpliationū q̄ postea
dabūtur. Sꝫ quer̄ solvit alr̄. iō dicēdū ē cuꝫ
eo q̄ sophisma est falsū. Et ad ꝓbationē rñdeō
q̄ ibi cōmittit fallacia accīntis eo q̄ in eo tria re-
piunt. Primū est subiectū qđ ipon̄it p impossi-
bile id qđ est vel erit. Secūdū est ipa impossibili-
tas. Et tertiū ē posse eēvez. Primū ꝯo ē res sub
iecta. secūdū est accīs. tertiū est attributū. q̄ er-
go aliq̄d attribuit rei subiecte. iō credim⁹ q̄ de
beat attribui accīnti. ⁊ sic decipiūtur p fallacias
accidētis. ⁊ p hoc ꝓt sophisma esse falsum.

Sciēdū est secūdo q̄ ꝑter auctor̄ po
nit duas regulas gñales de ꝙpliatiōib⁹ cōtinē-
tes sub se mlt̄as spāles. Pma est de ꝙpliatiōe re
ſpectu suppositor̄. Scda est de ꝙpliatione q̄ fit
respectu tēpor̄. Pma ergo talis ē. Dis terminꝰ
ſupponēs vel apponēs verbo habēti vim ampli
andi quo ad ſuppōsita a se vel ab alio ꝙpliat. ad
ea que possunt esse sub forma termini supponē-
tis. Dicit⁊ se ,ppter hoc verbuꝫ pōt ⁊ similia q̄
de se habēt virtutē ampliādi. Et dr̄ ab alio ,ppt
hoc verbū est qđ dese non hꝫ virtutē ampliādi.
ampliat tñ virtute alicui⁹ dictiōis sibi adiūcte.
Ut̄ esse sub forma termini supponētis ē actua-
liter naturā ꝓticipare q̄ significat ꝑ terminū sup
ponentē. Secūda regula est. Dis terminꝰ cōis
supponēs vel apponēs verbo habētivim ampli
andi quo ad tēpus ſuppōit ,p his q̄ ſūt vel erūt
sub forma termini supponētis. vt cū dr̄: hō ne-
cessario est aīal. hoc verbū est hꝫ virtutē ampliā
di ab hoc aduerbio necessario. iō ampliat termi
nū supponētem ad ea q̄ sunt vel erūt sub forma
termini supponētis. Ult̄ pma regula spālis ꝓtē
ta sub illis gñalib⁹ est talis. Quilibꝫ terminꝰ cō
munis ,positꝰ a pte subiecti supponēs vel appo-
nēs respectu verbi ꝓteriti temporis ampliat ad
supponēdū ,p illo qđ est vel fuit. Et ad hāc regu
lam due cōditiones req̄runt. Pma ē talis q̄ ter
minꝰ aptus nat⁹ sit habere plura suppōsita. de
fectu cuius subiectū in ista ,ppōne adaꝫ fuit hō
nō ampliat quo ad suppōsita. q̄ nō pōt esse in
plurib⁹ suppōsitis. Secūda cōditio est q̄ talis
terminꝰ a pte subiecti positus nō restringat ꝑt
ſe ad vnā copulā. Et ,ppter defectū hui⁹ cōditi-
onis in hac ,ppōne qđ est homo fuit aīal. ly hō
nō ampliat sed restringit ad supponēdū ꝑsē in
ordine od copulaꝫ de ꝓsenti. Scda regula est.

Terminꝰ a pte subiecti positꝰ respectu copule de
futuro ampliat ad supponēdū ,p illo qđ est vel
erit. dūmodo talis terminꝰ habeat suppōnez ⁊
q̄ nō sit ꝑꝫ restrict⁹. Defectu cui⁹ in hac ,ppōne
hō gñabit vel in ista. quod erit hō gñabit.
hō nō ampliat. Et circa hāc regulaꝫ dubitatur
vtꝫ ꝑdicatū ist⁹ ,ppōnis hō ē vel erit aīal ampli
etur sicut ⁊ subiectū. Ad hoc rñdet q̄ sic. q̄ sic
subiectū suppōit in ordine ad diuersas copulas
diuersas differētias tēpor̄ importātes. sic etiā
ꝑdicatū q̄ copula est aggregata ex diuersis gr̄ū
vna est ꝓntis tēporis. ⁊ alia futuri. Dubitat vl
terius vtꝫ hec sit vera. aliud a nigro erit niguū:
Ad hoc rñdet q̄ nō. q̄ in dicta ,ppōne ly nigro
ampliat ⁊ distribuit ,p omni nigro siue sit aut
erit. Et sic ad veritatē illi⁹ ,ppōnis req̄rit q̄ illd
qđ nec est nigrū nec erit nigrū erit nigꝫ. qđ est i
possibile. Et si arguat ponēdo eā ē verā. nā bñ
seq̄t nihil aliud a nigro erit nigrum. sed omne
albuꝫ est aliud a nigro. gꝰ nullū albū erit nigꝫ.
q̄ ibi arguit i Celarēt. ⁊ ꝓñs ē falsū posito casu
q̄ aliq̄d qđ iā est albū vl̄ erit albū postea dñigret
gꝰ aliq̄ ꝓmissaꝫ. nō mīor. gꝰ mator. ergo sua ꝑdi
ctoria erit ꝑa. ſꝫ ista. aliđ a nigro erit nigꝫ. Ad
hoc rñdet negādo ꝓmaꝫ ꝓbam. q̄ ibi arguit a
min⁹ amplo ad magꝫ amplū cū distributiōe ma
gis ꝙpli. nā in mīore ly albū suppōit ꝑticulariter
quod est. ⁊ in conclusione ampliatur indiffe
rēter ad supponēdū ,p illo qđ ē vl̄ erit. Tertia re
gula ē q̄ terminꝰ positꝰ a pte subiecti respectu p
ticipij ꝓteriti tpis ampliatur ad ꝓntia ⁊ ꝓterita.
Sil̄r terminꝰ positꝰ a pte subiecti respectu pti
cipij futuri tpis ampliat ad futura ⁊ ꝓntia. Et
ad hoc due cōditiōes req̄runt. Pma est q̄ talis ter
minus sit cōis. defectu cui⁹ subiectū in illa ꝓpo
pōne. adam fuit homo nō ampliat. Secūda cō
ditio est q̄ talis terminꝰ restringat ꝑ restrictiones
alias. defectu cui⁹ in hac ,ppōne. qđ fuit. homo ē
mortuꝰ. ly hō nō ampliat hꝫ restrigit ad suppo
nēdū ꝑsē in ordie ad copulā ꝺ ꝓterito. Et hac
regula inferr̄ corelarie. q̄ si ꝓticipiū erit ꝓteri-
ti tpis ⁊ verbū qđ erit copula futuri tēporis sub
iectū ampliatur ad ea q̄ sunt erūt ⁊ fuerūt. si ta-
le subiectum sit ampliabile ⁊ nō restrictū ꝑ alias
restrictionē. vt in hac ,ppōne homo erit mortuꝰ
ly hō ratiōe copule de futuro supponit indiffe
renter ,p quolibꝫ hoīe q̄ est ⁊ erit. ⁊ rōne ꝑdicati
qđ ē ꝓticipiū ꝓterit tpis suppōit indifferenter ,p
quolibet homīe q̄ fuit. ideo sensus illi⁹ est qđ est
homo vel erit aut fuit hō est mortuū. Et quo se
q̄tur sc̄dō. q̄ hec ē vera. vnū est mortuū. patet q̄

Digitized by Google

sensus est. qđ est viuũ vel fuit viuũ est moriuum. Et hoc ẽ verũ. qz adã ẽ vel fuit viu⁹ ⁊ ipe ẽ moriuus. Tertio sequit̃ q ista ẽ vera. moritur ẽ moriuum. qz ẽ sensus. qđ est vel fuit moritur ẽ moriuum. ⁊ hoc est verũ. qz adã est vel fuit moritur⁹ ⁊ tñ est moriu⁹. ¶Quarto sequit̃ q hec est cõcedẽda hõ est moriu⁹. Et si argueretur sic. cõtra hoc correlariũ. pbãdo ipm esse falsum. ⁊ hoc sic. null⁹ hõ qui est est moriuus. sed oĩs hõ est hõ qui est. ergo nullus hõ est moriuus. ꝓntia ꝑz in Celarẽt. ⁊ p̃ misse sunt vere: ergo conclusio est vera que contradicit isti. hõ est moriuus. ¶Ad hoc rñdetur negando ꝓñam. qz maior: extremitas nõ ãpliatur in minore ꝫ ampliat̃ in conclusione. ⁊ sic ibi arguitur a minus ãplo ad magis amplũ cũ distributione magis ampli. ¶Quarta regula est q termin⁹ posit⁹ in. ꝑpõne respectu huius verbi põt ampliar̃ ad supponendũ. p his qui sunt vel põt esse. Et hac regula ꝑz ꝓio q hec est cõcedẽda. albũ põt esse nigrũ. qz sensus est. qđ est vel põt esse albũ põt esse nigrũ. Secũdo sequit̃ q hec est impossibilis. oẽ currẽs põt esse homo. qz sensus est omne qđ est vel põt esse currẽs põt esse hõ. ⁊ hoc est impossibile. qz asinus est vel põt esse currẽs ⁊ tñ asinũ esse hoĩem est impossibile. Et isto ꝑz q hec ꝓntia nõ valet. oẽ currẽs est hõ. ergo oẽ currens põt esse homo. qz añs est possibile ⁊ verum in aliquo casu vbi tñ hõ currit. ⁊ ꝓns est falsa ipossibile. ¶Pz etiã. qz arguẽdo ab esse ad posse nõ valet ꝓntia cũ distributiõe. qz arguit̃ a minus ãplo ad magis amplũ cũ distributione magis ampli. qđ est virtualr arguere ab iferiori ad suꝑius cũ distributiõe suꝑioris. ¶Quinta regula ẽ q isti modi necessarii. contingẽs. ⁊ impossibile ampliãt termios ꝓcedẽtes ad supponẽdũ. p eo qđ est vel põt esse. pbat̃. qz nisi ꝓdicti modi ãplia rent termios ꝓcedẽtes seq̃ret̃ q due cõtradictorie possent simul esse false. ¶Ins est cõtra primum principiũ. Et pbat̃ ꝓntia. qz ponat̃ casus q de facto de⁹ nõ crearet. tũc illa esset falsa. creãs non põt esse deus. ⁊ sikr. oẽ creãs de necessitate est deus. cũ de facto p casum nullũ sit creãs. ⁊ ille sunt ꝓtradictorie. qz ille sunt de scõo ⁊ quarto ordie.

Sexta regula ẽ q q̃cũq; copula de ꝑsenti addit̃ noi verbali termiato ĩ bile vel riuũ subiectũ ampliat̃. Et ñr̃ termin⁹ rect⁹ a verbo significãte actũ aie interioꝛ ẽ impoꝛtãs rẽ ĩ qua denotatur trãsire act⁹ illius verbi ãpliatur ad supponẽdũ p illo qđ est vel fuit vel erit. Et ratio quare talia ampliãt est ista. qz act⁹ aie interiores ⁊ marie intellect⁹ voluntat; ferũtur vel põt ferri tã ĩ ꝓntia q̃ in futura q̃ in preterita ⁊ imaginabilia.

Sciendũ est tertio q circa predicta mouetur vnũ dubiũ. scz q̃ sunt dictiões q̃ habẽt de se viz ampliãdi. ¶Pro solutõe ponitur talis regula. q terminus supponẽs respectu huⁱ⁹ verbi põt ãpliatur ad supponẽdus p eo qđ est vel põt esse sub forma terminⁱ supponẽtis. vt in hac ꝓpõne. albũ põt esse nigrũ: ibi albũ ampliatur p eo qđ est vel põt esse sub forma termini supponẽtis. illa em̃ ꝑpõ significat q illud qđ est vel põt esse albũ põt esse nigrũ. Et quo sequit̃ q hec ꝑpõ est falsa. omne albũ põt esse asin⁹. sensus enĩz est oĩe qđ est vel põt esse albũ põt esse asinus. ⁊ hoc est falsum. qz plato põt esse albus ⁊ tñ nõ põt esse asinus. to ꝓntia nõ valet. omne album est asinus. ergo omne album põt esse asinus. sicut prius patuit. quia añs est possibile ⁊ tamen consequẽs est impossibile. Et quo vlterius patz q arguendo ab esse ad posse cum distributione non valet consequẽtia eo q arguitur a minus ampls ad magis amplũ cũ distributione magis ampli ⁊ illa ꝓntia nõ valet. valeret tñ si nõ distribueretur. vt hic est bona ꝓntia. homo est albus. ergo homo põt esse albus. Et sicut dictũ est de possibili ita dicẽdus est de contingẽti suo modo. quia iste sunt concedẽde. albũ contingit esse nigrum: cecum contingit esse videtem. Et ideo simliter diceretur de participijs ⁊ nois desicẽdẽtibus ab eis. Simliter verba que sic se habẽt q habẽt naturam trãseundi sup rem futurã aut presentẽ vel nõ ꝓntez habẽt virtutẽ ampliãdi. vt sunt ista intelligo. imagino:. opio:. ⁊ sic de alijs. ⁊ ista nõ ampliant quẽlibet terminũ sz illũ quẽ regũt. Et si quis querat quomodo sunt exponende. ꝑpõnes in quibus fit ampliatio p hanc dictionẽ potest aut aliquã aliã sibi simile. Ad hoc respõdetur q̃ debent exponi per ꝑpõnes categoricas de disiuncto extremo. vt ista. homo põt currere. sic exponitur quod est vel põt esse homo põt currere.

Sed cõtra predicta arguit̃ ꝓio sic: Conuertẽs sophismatis elvera. ergo sophisma est verum. antecedẽs ꝑz. q̃ hec est conuertens sophismatis. verum põt esse impossibile. Secundo arguitur sic. possibile põt esse falsum. ergo impossibile põt esse verum. consequẽtia ex p locum a contrarijs. Tertio arguitur sic. possibile ampliat quo ad tẽpus sicut quo ad supposita. ⁊ similiter necessariũz quo ad suppositã sicut quo ad tẽpus. ergo male explicatur de possibili

in ꝓ̃a regula ⁊ de necessario i secũda. Quarto arguit̃ sic. necessariũ nõ cõuenit nõ entib⁹. gꝫ nõ hz virtutẽ ampliãdi. tenet ꝓ̃a. q; ois terminus ampliatiu⁹ eq̃liter ꝓuenit enti ⁊ nõ enti. vt sunt ifti. imaginabile opabile. ⁊ sic de alijs.

Ad rationes Ad primam dicitur q̃ illa nõ bene cõuertit. sed debet sic ꝓuerti. ergo potẽs esse vez est impossibile. Ad scdam dr q̃ ibi nõ arguit̃ p locũ a cõtrarijs. q; q̃uis vez ⁊ falsum ꝓtrariãtur tñ. possibile ⁊ ipossibile non ꝓtrariãtur sed magis ꝓmatiue opponũt. Et si dicat q̃ illa regula tenet in oĩbus oppositis. eo q̃ dicit pbs. si oppositũ i opposito ⁊ ꝓpositũ in ꝓposito. Dicẽdũ est q̃ regula est vera q̃n illa extrema eodẽ genere oppositiõis opponũtur. sic autẽ nõ est hic. Ad tertiã dr q̃ q̃uis possibile ampliat adtẽp⁹. hoc tñ nõ est ex cõsequenti. q; ꝓ̃io ⁊ ꝓ̃incipaliter ampliat ad suppositа. ⁊ econtrario est de necessario. ꝓ̃io enim ampliat quo ad tẽpus ⁊ ex⁹ p̃nti quo ad suppositа. Ad quartã dicit̃ q̃ licet necessariũ nõ possit affirmari de aliquo qõ nõ est. tñ termin⁹ p ipm ampliat ⁊ potest affirmari de eodẽ qõ est ⁊ de eo quod nõ est.

Et hec de ampliatiõe dicta sufficiãt.

Sequitur tractatus quartus de appellatione

Ppellatio est acceptio termini ꝓ re exĩte. Vico aũt ꝓ re existẽte. q; terminus significãs nõ ens non appellat. vt cesar vel antichristus vel chimera ⁊c. Differt aũt appellatio a significatiõe ⁊ suppõe. q; appellatio est tñ de re existẽte. sed suppõ ⁊ significatio sunt tã pro re existẽte q̃ ꝓ re nõ existẽte. vt antichristus significat antichristũ ⁊ suppõit ꝓ antichristo sed nõ appellat. hõ enim significat hoiem ⁊ de natura sua supponit tã pro existẽtibus q̃ ꝓ nõ existẽtib⁹ hominib⁹. appellat aũt tñ hoies existẽtes. Appellationũ aũt alia est termini cõis vt homo. alia ẽ termini discreti vel singularis vt sortes. Terminus singularis idẽ significat supponit ⁊ appellat. sez rem existentẽ. vt petrus vel iohannes. Item appellationũ termini cõis alia est termini cõis pro re in cõi. vt q̃n terminus cõis simplicem habet suppositionẽ. vt cũ dicit homo est species. aial est genus. ⁊ tũc terminus idẽ supponit significat ⁊ appellat. vt hõ significat hominem in cõi. ⁊ supponit ꝓ hoie in cõi. ⁊ appellat hoiem in cõi. Alia aũt est appellatio termini cõis ꝓ suis inferioribus. vt q̃n terminus cõis personalem habet suppositionem. vt cũ dicit homo currit: tũc homo nõ idẽ significat supponit ⁊ appellat. sed significat hominẽ in cõi ⁊ supponit ꝓ particularibus hoibus. ⁊ appellat ꝓticularis hoies tñ existentes. Et hec de appellationibus sufficiant dicta.

Iste est quartus tractatus parue ẓlogycalium in quo ipse determinat de appellatiõibus ꝓut q̃ de restrictiõe. Et ratio ordinis est. q; termin⁹ ꝓ se sumpt⁹ põt ampliari nõ aũt restringit nisi ꝓ aliqđ adiunctũ. ergo ⁊c. Tñ appellatio trib⁹ modis dr. Uno mõdo idẽ est q; vocatio ẽz ꝓ̃ia nomẽ alicui⁹ ꝓsone. vt cũ dr iste appellat antichristũ⁹ valet tñ sicut vocat. Secũdo mõ accipit appellatio vt est ꝓprietas nois significatiua rẽ sub mõ cõitatis ꝑm quã nomina dicũtur appellatiua q̃ sunt cõia multis. Tertio modo accipitur vt est acceptio termini ꝓ re existẽte vel ꝓ rebus existẽtibus. ⁊ solũ isto mõ de appellatiõe est hic ad ꝓpositum. Et diffinit̃ sic appellatio. Appellatio est acceptio termini ꝓ re existenti. In q̃ diffinitione ponit̃ acceptio loco generis. Et dr termini solũ. ⁊ nõ termini cõis. q; terminus singularis

pōt appellari ſicut termin⁹ cōis. q̄uis differāt vt poſtea videbit. Et dr̄. p re exiſtēte ad dr̄iam ſignificationis ⁊ ſuppōnis q̄ p̄nt eſſe tam rei exiſtētis q̄ nō exiſtētis. Ex quo ſequit q̄ accipiēdo appellationē ꝓprie termin⁹ ſignificās nō ens. vt chimera. hircocerꝰ ⁊ ſic de alijs nō pōt appellare. Et quo vlteri⁹ pz dr̄ia iter appellationē. ſuppōnem. ⁊ ſignificationē. q: appellatio eſt nīa de re exiſtente. ſignificatio vero ⁊ ſuppō ſunt tā de re exiſtente q̄ nō exiſtēte. vt antixp̄s ſignificat antixp̄m ⁊ ſupponit. p antixp̄o ⁊ nīa nihil appellat. Silr̄ hō ſignificat hoiem ⁊ ſupponit tā. p hoibus exiſtētibus q̄ nō exiſtētibus. ſz nīa appellat hoies exiſtētes. Aliter differūt. q: vbicūq; eſt appellatio ibi eſt ſuppō ſz nō ecōtra. Et diuidit̄ appellatio in appellationē termini cōis ⁊ in appellationē termini ſingularis. Differūt autē ad inuicē. q: termin⁹ ſingularis idē ſignificat ⁊ pro eodē ſupponit ⁊ appellat. ſortes em̄ ſignificat rē ſingularē ⁊ ſupponit. p re ſingulari ⁊ appellat eandē rē. Et hoc eſt intelligēdum ſi talis termin⁹ ſingularis appellat rem p̄ntem. Termin⁹ vero cōis ſignificat naturā cōem ⁊ ſuppōit pro ſuppoſitis tā exiſtētib⁹ q̄ nō exiſtētib⁹ ⁊ appellat exiſtētes ſolū. Vñ duplex eſt appellatio termini cōis. quedā eſt appellatio termini cōis habētis ſuppōnez ſimplicē. ⁊ talis termin⁹ idē ſignificat q̄. p eodē ſupponit. vt cū dr̄: hō eſt ſpēs. homo ſignificat naturā cōem ⁊ ſupponit pro natura humana ⁊ appellat eandē rē. Alia eſt termini cōis ꝑſonalem ſuppōnez habētis ⁊ talis termin⁹ nō idē ſignificat ſupponit ⁊ appellat. vt dictū eſt p⁹ius. Et ita dz intelligi predicta dr̄ia de appellatione termini cōis ꝑſonaliter ſupponētis.

Sciendū eſt ſecūdo q̄ dictionū quedam ſunt q̄ appellāt ſed p ſe appellata nō habēt vt nōia adiectiua q̄ p ſe nō habēt appellata ſz ratione ſuoꝝ ſubſtātiuoꝝ dicūtur hr̄e. Alie ſunt q̄ nō appellāt. ꝓprie ſz appellata ſunt. vt ſunt ꝓnōia demōſtratiua. Alie ſunt q̄ appellāt ⁊ hñt p ſe appellata. vt ſunt nōia ſubſtātiua cōia. ⁊ loiuz talib⁹. ꝓprie ꝙuenit appellatio accipiēdo appellationē eo mō quo petr⁹ hyſ. accipit. Vñ ſz alios alio mō diuidit a pellatio. q: q̄dā eſt appellatio formalis ſignificati termini. alia ē appellatio rōnis termini. Vñ rō formalis⁹ termini ſignificati ē acceptio termini. p eī⁹ ſignificato formali cui ineſt illud tale ſignificatū formale ſub alīq̄ dr̄ia tpis ⁊ illa ſolū cōuenit cōcretis. vt cū dr̄: ſortes eſt veniēs. ibi veniēs appellat rones formalem ſui termini. Sed appellatio ratiōis eſt actus interior ex parte obiecti ſm illā determinatā rōnem ſm quā talis terminus ſuū ſignificatū ſignificat. ſic q̄ actus importat⁹ p talē dictionē denotatē trāſire in rē ſignificatā p illū terminū. Sz circa hoc q̄ritur vtrū vbicūq; ſit appellatio rōis ſit appellatio termini ſignificati formal⁹. Ad hoc dr̄: q̄ ſic ⁊ declarat̄ p inductionē i ſingulis. ꝓbāb⁹ i quib⁹ eſt appellatio rōnis. nā in iſta cognoſco veniētē eſt appellatio rōnis ita ⁊ in ea ē appellatio formalis ſignificati. q: cognoſco ſignificat actū cognoſcēdi ⁊ appellat ipam adiacere alicui ſub alīq̄a dr̄ia tpis. mō hoc eſt appellare ſuū ſignificatū formale. ⁊ ita pōt reduci in oīb⁹ alijs. Et ad facilē⁹ cognoſcēdū q̄lter termin⁹ appellat ⁊ q̄liter nō ponūtur aliq̄ regule. Dr̄ia ē q̄ termin⁹ appellatiu⁹ poſit⁹ poſt verbi ſp appellat ſuū ſignificatū formale. p tpe verbi. Et hoc ſic dz intelligi q̄n talis termin⁹ nō eſt ampliatiu⁹ vel poſit⁹ cū tali termīo āpliatiuo. Exēplū primi. vt i hac ꝓpōne. adā eſt genit⁹. ly genit⁹ nō appellat gñationē paſſiuā. p tpe p̄ti ipōrtato p copulā adiacere ade. ſz appellat generationē adiacuiſſe pro tpe p̄terito ipōrtato p illud p̄dicatū genit⁹. Exēplū ſcōi. vt in hac. ꝓpōne. antixp̄s ē futur⁹ p̄dicator. ibi p̄dicator nō appellat actū p̄dicādi adiacere antixp̄o. p tpe p̄ti ſz. p tpe futuro. Et quo pz q̄ ſi ſortes nūc eſt alb⁹ ita q̄ nunq̄ añ fuiſſet alb⁹ hec eſſet falſa. ſortes fuit alb⁹. q: ly alb⁹ appellat ſuū ſignificatū formale. p tpe p̄teritoꝝ hēiſſe ſorti. iō ſenſus eius eſſet. ſortes in p̄terito habuit albedinē. ⁊ hoc eſt falſum p caſum poſitum. Sc̄da regula eſt. termin⁹ appellatiuus poſitus ⁊z in ꝓpōne de p̄ti q̄ de p̄terito ⁊ futuro ſp appellat ſuā rōnem formalē. ſicut q̄ ad veritatē ꝓpōnis de p̄ti requirit̄ q̄ p̄dicatū in ꝓpria forma verificet̄ de. ꝓnoie demōſtrāte rē. p. qua ſuppoſitū ſubiectū. Et ſilr̄ diceret̄ de. ꝓpōne de p̄terito vt ad veritatē huius. albū fuit nigrū. requirit̄ q̄ hec aliq̄n fuit vera. hoc eſt nigrū. demōſtrādo q̄ ly hoc eſt qđ fuit albū. Et ſilr̄ diceret̄ de. ꝓpōne de futuro. Sz circa hoc dubitat̄ vtrū terminus appellatiu⁹ ſignificati formalis diuerſimode appellat ante verbū ⁊ poſt verbū. Ad hoc dr̄: q̄ in ꝓpoſitione mere de preſenti non refert terminum appellatiuū preponere vel poſtponere verbo quantū ad appellationē. vt in iſtis. album eſt ſortes ⁊ ſortes eſt albus. ibi ly album eodē modo appellat. q: in vtraq; appellat albedinem ſorti. Et iſto patet defectus aliquoꝝ cōcedentium

ſitas ꝓpõnes mot⁹ eſt. ſz nõ eſt mot⁹. q: dicũt ipi q termin⁹ appellat aliter poſt verbũ ⁊ añ. Scdo dr q multũ refert ꝓponere ⁊ poſtpõere terminũ reſpectu ꝟbi ꝓteriti vel futuri. Pz q: ſi talis ꝓpo natur verbo ꝓteritivel futuri tpis tũc appellat ſu ꝟz ſignificatũ formale ad pñs ſub diſiũctiõe. Et q̃ poſtponit ꝟbo ꝓteriti vel futuri tpis tñ appellat ſuũ ſignificatũ ad tps verbi ⁊ nõ ſub diſiũctiõe ad pñs. vt i iſta albũ fuit ſortes. albũ appellat albedinẽ ꝓ tpe ꝓterito ſub diſiũctiõe ad pñs. ⁊ ſenſus ẽ qđ ẽ vel fuit albũ fuit ſortes. Sil⁹ i iſta ſortes fuit alb⁹ ibi alb⁹ ſolũ appellat albedinẽ ꝓ tpe ꝓterito. Et q̃ põt patere veritas hui⁹ ꝓpõis crudũ comediſti. nã crudũ appellat cruditatẽ ad tacere alicui ꝓ tpe ꝓterito ſub diſiũctiõe ad pñs ita q appellet cruditatem eſſe vel infuiſſe rei quã comediſti. ſz in iſta comediſti crudũ appellat cruditatẽ ꝓ modũ adiacẽtis rez quã comediſti ⁊ hoc ꝓ tpe ſue comeſtionis.

Sciendũ eſt tertio q̃ tertia regl'a talis ẽ. Quicũq; termin⁹ ſequit dictionẽ ſignificãtez actũ aĩe interioꝛẽ, ⁊ regit a tali dictiõe tũc appellat ꝑſe ſuã ꝓpꝛiã rõnem. vt i hac, ꝓpõne. cognoſco veniẽtez. ibi veniẽtez appellat ſuã ꝓpꝛiã rõnez ſz quã dr eſſe veniẽs. Et dr notãter termin⁹ ſequẽs. q: ſi ꝑcederet tũc appellaret ſuã forꝛmã ſub diſiũctiõe ad alias rõnes ꝟ veniẽtes rei ſignificate. Verbi gr̃a. i iſta cognoſco veniẽtez. ly veniẽtẽ appellat ꝑcipe ſuã rõem. ⁊ iõ ad veritatez ei⁹ requirit q dr veniẽte habeat noticiã. Sz in iſta, ꝓpõne veniẽtẽ cognoſco. ly veniẽtẽ appellat ſub diſiũctiõe a d oẽm rõem veniẽti cõueniẽtẽ. iõ ad veritatẽ dicte, ꝓpõnis ſufficit q dr veniẽte habeat noticiã. ſiue ſit noticia, ꝓpꝛia ſiue ſm quã dr veniẽs ſine alia veniẽti cõueniẽs. Et ſm iſtũ modũ dicẽdi nõ valẽt iſte ỹñe. veniẽtez cognoſco. ergo cognoſco veniẽtez. ⁊ ſic de aliis ꝓp cãs iã dictas. Si tñ quis dicat q ꝛrobiꝫ tenetur eodẽ mõ tunc valet ỹñtia nec in hoc mõ dicẽdi eſt cõtradictio.

Sed cõtra ꝓdicta arguit' ꝓio ſic. ſola noĩa cõia ſunt appellatiua. ergo ſolũ eis cõuenit appellatio: Scdo arguitur ſic. adiectiuũ q̃q; appellat ⁊ tñ nõ eſt terminus ſupponẽs cũ tñmodo copulat ⁊ nõ ſupponit. ergo appellatio nõ ẽ acceptio termini ſupponẽtis. ⁊ p ỹñs appellatio ꝑſupponit ſuppõnem. Tertio arguitur ſic. oẽ qđ appellat hz ſuppoſita. ſz terminus ſingularis nõ hz ſuppoſita. ergo terminus ſingularis non hz appellata. ⁊ ſic ꝑius termini ſingularis ẽ appellatio nulla. Quarto arguitur ſic. ãtix ꝑs ſignificat rez ſingularẽ ⁊ ꝑ ea ſup põit. ⁊ tñ illa nõ appellat. g⁹ male dr q termin⁹ ſingularis ſcdẽ ſignificat ſupponit ⁊ appellat.

Ad rationes. Ad ꝓmam dicitur q nõ accipit appellatio, pur a grãmatico ꝓſideraf ſz vt ẽ acceptio termini cõis, p re vel reb⁹ ei⁹ñib⁹ vt patuit i ꝓio notabili. Ad ſcdam dr q adiectiuũ in maſculino ⁊ femꝛnino gñib⁹ copulat. ſz in neutro bñ ſupponit. ſcz, p illis ſuppoſitis quib⁹ accidit ſuũ ſignificatũ. ⁊ illo mõ bñ appellat. ſi tñ accipiat appellatio, p quacũq; acceptione termini ſub eius rõne formali tũc termin⁹ adiectiu⁹ bñ appellat vt pꝛ⁹ viſum ẽ. Ad tertiã dr q termin⁹ ſingl'aꝛ, ñ hz ſuppoſita tñ res ſingl'aꝛ, quã ſignificat reſpectu voc̃ ſignificatiue põt dici ſuppoſitũ ⁊ appellatum q̃uis ſm diuerſas rõnes.

Ad quartã dr q termin⁹ ſingularis hz ſignificare ſupponere ⁊ appellare. tũc illa tria ſupponũt ꝓo eo dẽ. ſed tñ poteſt ſignificare ⁊ ſupponere ⁊ tñ nõ appellabit vt ſatis, ꝑbat ratio. Et hec de appellationibus.

Sequitur quintus tractatus de reſtrictione.

Reſtrictio eſt coartatio termini cõmunis a maiori ſuppoſitione ad minorem vt dictum eſt prius. Reſtrictionum añt alia fit per nomẽ vt homo albus. iſte terminus hõ nõ ſupponit ꝓo nigris neq; ꝓo medio colore coloratis ſed reſtringitur ad albos. Alia fit per verbũ. vt homo currit. iſte terminus homo ſupponit ꝓo pñtibus tñ. Alia fit p partic̃piũ. vt cũ dicitur hõ currẽs diſputat. ille terminus homo ſupponit ꝓo pñtibus. Alia fit per implicationem. vt cum dicitur. homo qui eſt albus currit.

Digitized by Google

hec implicatio qui est albus restringit hominē ad albos. Itē restrictionum factarū per nomen alia fit per inferius superioris appositum vt animal homo currit. ille terminus animal tñ supponit p animalibus que sunt homines. alia fit p differentiaz aduenientē generi que est essentialis cum sit constitutiua rei vt cum dicitur animal rōnale. hic animal supponit pro rationalibus aialibus. Alia fit per adiectiuū accidentis. vt cum dicitur homo albus. iste termin⁹ homo supponit tantuz pro albis hominibus.

Iste est quintus tractat⁹ parvoꝝ logycaliuz petri pyspani in quo ipse determinat d vna passione terminoꝝ oppositaꝝ ampliationi que dicit restrictio. z eā primo diffinit. Restrictio est oō termini cōis a maiori suppōne ad minorē. Et ibi ponit coartatio loco generis. Et ponit termini cōis ad differētiā termini singularis qui nō ampliatur nec restringit saltē quo ad supposita. et dicit a maiori suppōne ad minorē. ad differētiā ampliatiōis. cū em̄ dicitur homo currit. homo supponit p oibus hoibus p̄ntibus. sed si dicat hō albus currit. homo restringit. q: solū suppōnit p hoibus albis. Pro quo aduertēdū ē q ad hoc q aliquis termin⁹ possit aliū restrigere due cōditiones requrūt. Prima ē q ille termin⁹ possit verificari de aliquo supposito termini restrigibil z de aliquo nō. ideo hic nō ē restrictio hō asin⁹ currit. Secūda cōditio est q hoc verbū est possit affirmari de aggregato ex termino restrigibili z restrictione. vt ad hoc q hō restrigat ista ꝓpone hō alb⁹ currit. oportet q hec sit vera hō albus est. ideo hic nō est restrictio. null⁹ homo est generādus. q: hec est falsa. hō generand⁹ est.

Sciēdum est primo q̄ duplex est restrictio. quedaz est ꝓpria siue naturalis alia est impropria. z talis est dupler. q: q̄dā est vsualis q̄ est quādo aliq̄s termin⁹ accipit ex vsu loq̄ndi p aliquo determinato supposito. p quo de virtute sermōis nō accipit. vt cū dicit. rex vēit pisis Thus em̄ rex ibi de virtute sermōis possit intelligi ferēter accipi. p omni rege. tñ ex vsu loquēdi restringit ad regē. ppie patrie. Alia est trāsitiua q̄ fit virtute alicui⁹ verbi trāsitiui. vt cū dicit sortes pertrit hoiem virtute illi⁹ verbi trāsitiui. p currit. ille accensatiu⁹ hoiem supp̄sit. p alio a sorte. z sic videt restrigi. Restrictio ꝺo. ppria est q̄ fit virtute alicui⁹ adiūcti termio cōi. Et ista est q̄ dupler q: quedā est q̄ fit p nomē alia p verbū. alia p participiū. alia p implicationē. Et huius diuisiōis ratio est q: restrictio fit p aliquā dictionē. aut ergo fit p dictionē cōplexā. z sic est illa q̄ fit p implicationē. aut dictionē incōplexaz. Et hoc dupl'r. q: vel talis dictio significat substantiam. z sic est illa que fit p nomen. aut significat actum. z hoc dupliciter. q: vel significat actum distantē a substātia. z sic est illa que fit p verbuz aut actū indistātem z sic est illa q̄ fit p p̄cipiuz. Est autem implicatio aliquod cōplexū ex noīe z verbo z relatiuo qui addito alteri extremo. p positiōis. vt si dicatur homo qui est albus. hoc totum qui est albus dicitur implicatio.

Sciendū est secando q̄ restrictionis facte per nomen talis est diuisio. nam alia fit p inferius additum superiori. vt si dicatur animal homo currit. alia vero per differentiam aduenientē generi. vt cum dicit. animal rationale z hoc intelligitur de differentia diuitiua. Alia fit per adiectiuum accidentis. vt hō albus currit. Et huius diuisiōis sic habet sufficientia. q: in omni restrictione vel terminus restrict⁹ est essentialis termino restringenti vel non. si nō sic est tertium membruz. Si sit essentialis hoc est dupliciter quia vel cōuenit termino restringēti p̄mo z per se vel ex cōsequēti. Si primuz sic est primū membrū. si secūdū. sic est secundū. Differentia em̄ primo restringit genus quod diuidit z ex cōsequēti inferius includit illā differētiā. Unde adiectiuuz potest se habere tripliciter ad subiectū vel ad p̄dicatum cui adiungitur. Uno modo conuertibiliter. Alio modo magis communiter z tertio modo minus cōe. Si em̄ se habeat vt conuertibile tunc nō restringit terminuz cui adiungitur. vt si dicat homo est risibilis. ibi risibile nō restringit hominē cum habeat supposita equalia sicut z ly homo. Si vero sit minus cōe. vt dicendo homo grāmaticus tunc semper restringit. Si vero sit magis cōe hoc est dupliciter, quia vel cōuenit omnibus suppositis illi⁹ cui adiungitur z cum hoc multis aliis, z sic restringit. vt si dicat. ethiops niger currit. si vero cōueniat aliquib⁹ suppositis illius cui adiūgi-

tur ꝛ aliq̃b⁹ nō. ꝛ cū hoc multis alijs ꝓueñt sic restrigit. vt si dicaꝯ hō alb⁹ currit. ibi alb⁹ restringit ꝛ cōueñt aliq̃b⁹ suppoſit⁹ illi⁹ cui adiūgit. ſz nō oīb⁹ ꝯuis mḋis alijs cōueñat. ꝛ ꝫ mō restringit ſbiectū cui adiūgit ad ſuppoſita q̃b⁹ illō ꝥad iectuū ſeſt qñ pōit eꝝ eadē ꝓte cū illo termīo cōi

Saēdū eſt tertio q̄ ītez restrictionū pōit alia diuiſio. nā q̃dā q̃ ē fit rōne ſignificationis. Alia restrictio rōne ſignificatōis eſt qñ aliq̃d adiūctū alteri restrigit ipm quo ad ſignificationē p̄cipalē ſic q̄ termin⁹ reſtrict⁹ ſolū teneꝝ ꝓ ſuppoſitis q̃b⁹ ꝓuenit forma ſignificata p terminū reſtringēte. vt hō alb⁹ currit. Alia eſt q̃ fit rōne cōſignificatōis qñ aliq̃d adiūctū alteri reſtrigit ipm quo ad ſignificationē vt cū dr. hō eſt alb⁹. alb⁹ cm̄ reſtrigit hoiem rōne cōſignificationis q̃ eſt gen⁹ ad maſculinū tm̄ ꝛ hec ſunt ītelligēda de ſignificatiōe ꝛ cōſignificatiōe terminī reſtringētis. cū em̄ dr hō eſt alb⁹. ibi alb⁹ ſignificat albedinē ꝛ nō ſignificat maſculinū gen⁹. ſed magis cōſignificat. ītō reſtrigit hoiez quo ad cō ſignificatiōez. nō aūt q̃ ad ſignificationē. q: nō facit cū teneri ꝓ hoīb⁹ albis ſolū. Et hui⁹ diuiſiōis ſic habeꝯ ſufficiētia. q: oīs reſtrictio ſit p aliquā dictionē reſtrigentē. aut ergo pōit in eadē ꝓte. ꝓpōis cū dictiōe reſtricta. ꝛ ſic eſt primus mēbrū. vel ex altera. ꝛ ſic eſt ſcōm mmēbrū.

Sed cōtra p̄dicta arguit. Primo ſic dicēdo. ſortes albus currit. ibi ſortes reſtringit ad ſtādū ꝓ albis. ergo terminus ſingularis pōt reſtringi. ꝛ ſic reſtrictio nō eſt ſolum termini cōis.

Scōo arguit ſic. verbū nō eſt determinatio ſubiecti. q: ponit in p̄dicato. ꝓpōis. ergo non pōt reſtringere ſubiectū. ꝛ ſic nulla eſt reſtrictio facta ꝓ verbū. Tertio arguit ſic. ꝓticipiū hz eandē vim reſtringendi cū verbo cū habeat idez ſignificatū. ſed cū dr hō currit. hō nō reſtringit ad currētes. ergo cum dicitur homo eſt currēs. hō nō reſtrigit ꝓ currēte⁹. Quarto arguit ſic. inferius additū ſupioꝛi reſtringit ſupi⁹ rōne differētie quā ītroduxit. g⁹ ꝓtim⁹ mod⁹ ffrictiōis facte ꝓ nomē ꝛ ſecūd⁹ nō diſtinguunt inter ſe.

Ad rōnes. Ad primā dr q̄ in iſta. ſortes alb⁹ currit. ſortes bñ reſtringit quo ad ſignificationē. q: pōt ēquoce mīta ſignificare. ſed nō q̄tū ad ſuppōnē. ītō nō reſtringit. Ad ſecūdā dicit q̄ verbū poſitū in p̄dicato non hz ꝓ ſuā ſignificationē reſtrigere ſubiectū q: illo mō non eſt determinatio eius. ſz bñ ꝓ ſuā ꝓſignificationē ſm aliquā reſpicit ſubiectū. ideo currit non reſtringit ad currētes ſz bene ad ꝓtes. Ad tertiā dicit q̄ qñ dicit hō currit. illud verbū non reſtringit ſubiectū ꝓ ſuā ſignificationē ad currētes. ſed cū dicit hō currēs legit. hō currēs ponit eꝝ eadē ꝓte cū hoīe. ideo habet reſtringi hūc terminū hō ad ſtādū ꝓ currētib⁹. ꝛ ſz hēat eādē vim nō tm̄ eodē mō applicata ē ad ſubiectū. Ad q̄rtā dicit q̄ inferi⁹ additū ſupioꝛi ꝛ differētia cōſtitutiua ei⁹ hūt vim reſtringēdi ad eadē ſuppoſita. ſed differūt q̄tū ad modos reſtrigēdi. nā inferi⁹ reſtrigit ſupi⁹ ſubſtātiue. ꝛ ꝓ figurā grammaticalē. ſz ꝓ appoſitionē. differētia vero actiue ꝛ nō ꝓ figurā. ꝛ ſic diſtinguūtur inter ſe.

De reſtrictiōe facta ꝑ nomē cōiter ſumptū tales dāt regule. Oñe nomē non diminuēs nec habēs vim ampliādi adiūctū eꝝ eadē ꝓte termino magis cōi reſtringit ipſum ad ſupponendum ꝓ his ad que exigit ſua ſignificatio. vt patz in exemplis p̄dictis vt homo per ſuam ſignificationem reſtringit animal ad animalia que ſunt homines. vt cū dicit aial homo. ꝛ albus reſtringit hoiem per ſuam ſignificationē ad hoies albos vt cū dicit homo albus. Dico autez nō diminuēs ad remouendū noīa diminuētia rationē adiūcti. vt mortu⁹ vel corrupt⁹ ꝛ ſimilia que non reſtrigunt ſed potius deſtruunt adiunctū. Dico autem non habens vim ampliandi. ad remouendū dictiones ampliatiuas. vt potens. poteſt poſſibile. que nō reſtringunt ſed potius ampliant. Et ſciendum q̄ minus commune ſemper reſtringit magis cōe. vt cum dicit homo albus currit. quia homo reperitur in albis hoīb⁹ ꝛ nigris ꝛ medio coloꝛe coloꝛatis: ſed albus autez nō vnde quo ad hoc

homo eſt magis commune: ꝛ albus minus cõmune. ꝛ ſic albus reſtringit hominem. ſed ꝫm ꝙ albus. reperitur in hominibus. lignis. lapidib⁹ et brutis: homo autez non. et ſic albus eſt magis cõmune et homo minus commune et ſic homo coartat albũ ad albedinem exiſtentem in hominibus. cuz dicitur. homo albus currit et ſic vtrũq; coartat alterum ꝫm diuerſa. Item de termino reſtricto: talis datur regula. Si ſignũ vniuerſale adueniat termino reſtricto: non diſtribuit ipſum niſi pro his ad que reſtringitur. Luz eñ dico omnis homo albus currit. ibi homo reſtringitur ad albos. et non poteſt diſtribui: niſi pro albis. Item de reſtrictione datur regula talis. Nihil poſitum a parte predicati poteſt reſtringere terminum cõmunez poſitũ a parte ſubiecti quo ad principalem eius ſignificationem vt homo eſt albus. iſte terminus albus in predicato poſitus: non poteſt reſtringere hoiem in ſubiecto poſitũ ad albos. quia ſi reſtringeretur ad albos: ergo per regulam precedentẽ. ſi ſcz ſignũ vniuerſale aduenerit termino reſtricto ſolum diſtribuit ipſum pro his ad que reſtringitur: vt in proposito homo diſtribueretur ſolũ pro albis hominibus. et ſic iſtius propõnis. omnis homo eſt albus ſenſus eſſet. omis homo albus eſt albus: ergo ſi vna erit vera. reliqua erit vera. ꝛ ſi vna erit falſa: reliqua erit falſa. quod tñ eſt falſum: ergo cũ dicitur. ois homo eſt albus iſte terminus hõ non reſtringitur. et ſic ꝓz illa regula. Dico aũt quo ad ꝓz principalẽ eius ſignificationẽ ꝙ predicatuz reſtringit ſubiectũ quo ad ſignificationẽ que eſt genus vt cũ dicitur. cignus eſt albus. iſte terminus cignus reſtringitur ad maꝛes et nõ ad mulieres. et ſic albus reſtringit ipſuz: quo ad conſignificationez q̃ eſt genus. et non quo ad ſuam ſignificationem.

Itez de reſtrictiõe facta per implicationez: talis datur regula. Omnis implicatio ũmediate conũcta termino cõmuni reſtringit ipſum ſicut ſuuz adiectiuum vt cũ dicitur. homo qui eſt albus currit. iſte termin⁹ hõ reſtringitur ad albos: per hãc implicationẽ ſcz qui eſt albus. Itẽ de eadẽ reſtrictione: talis datur regula. Quotieſcũq; ſignũ vl̃e ꝛ implicatio ponũtur in eadẽ locutione dupleꝛ eſt oꝛatio: ex eo ꝙ ſignũ põt precedere implicationez: et ſic diſtribuit terminũ cõem ꝓ quolz ſuo ſuppoſito. vt cũ dꝛ. ois hõ currit qui eſt albus. Itẽ implicatio põt ꝓius aduenire ꝛ reſtringere terminũ cõem: ꝛ tũc ſignũ poſtea aduenies nõ diſtribuit ipz: niſi pro his ad que reſtringitur. vt ois hõ qui eſt albus currit. et tunc equiualet huic omnis homo albus currit:

Circa hũc textũ notãdũ eſt ꝓmo ꝙ ꝓ̃ſ anto: ponit aliquas regl̃as de reſtrictõib⁹. Et ꝓmo ponit vnã regulã de reſtrictõe facta ꝙ nomẽ q̃ talis eſt. Omẽ nomẽ nõ diminuẽs necꝫ hꝫs viz ãpli-

audi adiūctū termino cōi ex eadem pte restringit ipsum ad supponēdū ꝑ his ꝑ qb⁹ exigit adiunctū siue significatū termini restrigētis vt si dicaf aīal homo currit. aīal restringit ad stādū ꝑ aīalib⁹ q̄ sunt hoies. Et ō: nō diminuēs: q: noīa diminuētiā nō restringūt eo q⁹ alienam rōnē termio⁹ hñt quib⁹ adiū gūt nec ꝑdicaf de aliq̄ suppōsito ipso⁹. Dicit etiā nō hñ⁹ vim ampliādi: q: dictōes ꝓpriative nō restringūt: ꝛ ampliāt. Et dicit adiūctū ex eadē pte: q: null⁹ terminus restringit alt⁹ q̄ ad significationē: nisi ibi addaf ex eadē pte. Dicit etiā termio magis cōi: q: min⁹ cōe sp restringit magis cōe: ꝛ nō econtra. vt cū ō. hō albus currit. cū em̄ hō repiaf in hoibus nigris ꝛ in medio colore coloratis ꝛ albus nō io alb⁹ restrigit hoies ad albos ꝛ eō. Si vero accipiaf ꝑm q⁹ repif in hoib⁹ ꝛ multis aliis reb⁹. sic homo se hz vt min⁹ cōe ꝛ coartat albus ad stādū ꝓ albedine q̄ est in forma.

Sciēdū est secūdo q⁹ de termino restricto daf regula talis. Si signū vle aduenat termino restricto nō distribuit ipm ꝑ oēs⁹ suis suppositis sed solū ꝑ his ad q̄ restringif vt cū dicit. oīs homo alb⁹ currit. hō nō distribuit nisi ꝑ albis. Et rō talis est: q: signū vle non distribuit terminū nisi eo modo quo repit ipm tentū ꝓ suppositis ꝑ quib⁹ accipi pōt. hz signū vle applicaf solum tali termino cōi sic restricto. ideo hic solū accipi potest ꝑ suppositis ad que restringif Est nō aduertēdū: q⁹ dictio restringēs nō diminuit virtutē distribuēdi signi ex pte ipsius nō diminuit applicationē eius ad materiā ex pte terminī distribuibilis. Consequēter auctor ponit aliā regulā de restrictione in cōi q̄ talis est. Nihil positū a pte ꝑdicati restringit terminū cōem positū a pte subiecti quo ad principalē significationē termini restringētis q̄uis possit restringere quo ad cōsignificationē. q̄n em̄ dicit homo ē albus. alb⁹ nō restringit hominē quo ad significationē. eo q⁹ nō facit hominez teneri ꝑ albis nec restringit ipm quo ad consignificationē: q: facit ipm teneri ꝓ marib⁹ nec: Nō aūt non teneaf in illa ꝓpone ꝑ albis nec. patet ꝑ regulā precedētē: q: si solū distribueret ꝑ albis ergo esset idē sensus huius ꝓpōnis. omnis homo est albus. ꝛ istius omnis homo albus est albus. ergo sicut secunda semp est vera: ita deberet esse ꝛ prima quod ē falsum: ideo nō restringit quo ad significationē si ponatur a pte predicati.

Sciendū est tertio: q⁹ de restrictione facta ꝑ implicationē: talis datur regula. Omnis implicatio adiuncta immediate termino cōi restringit ipsum sicut suus adiunctū. vt cū dicitur homo qui est albus currit. ibi homo restringif ad albos per hanc implicationez qui est. Et rō regule talis est. quia implicatio habz vim restringendi ratione adiuncti q̄ ponitur in ipla. ideo quādo in ipsa ponif ex eadē pte ꝓpōnis cū termino cōi eodē modo restringit sicut faceret suū adiunctum. Et notāter ponif immediate adiuncta. quia si talis implicatio nō esset immediate adiuncta termino nō restringeret ꝑ suam significationē. vt si dicaf. homo currit qui est albus: ibi nō restringif homo ad albos. sed bene restringitur ad mares. Et debet intelligi de implicatione nō diminuēte nec ampliāte. Similiter de eadem restrictione daf alia regula que talis est Quotiēscūq⁹ signū vle ꝛ implicatio ponūtur in eadē oratiōe. tūc locutio est dupl⁹ eo⁹ signū vle potest precedere implicationē nō immediate adiunctā termino cōi. ꝛ distribuit terminum cōem ꝑ omnib⁹ suis suppositis. vt cū dicif oīs homo currit qui est albus. Tūc implicitio pōt ꝓius aduenire termino cōi q̄ signū vle. ꝛ tūc signū vle sibi addaf solum distribuit terminū ꝓ his ad que restringif ꝑ implicationē: vt cū dicitur. oīs homo qui est albus currit. ibi hō solū distribuit. ꝑ albis eo q⁹ homo ꝓius restringitur ꝑ implicationē q̄ distribuaf per signū. Ex quo patet q⁹ talis locutio est dupler. illa em̄ ꝓpō in qua ponif implicatio ex eadē pte equivalet vni copulatiue. vt hec oīs hō qui est albus currit. equivalet huic omnis hō currit ꝛ ille est albus.

Sed cōtra ꝑdicta arguif ꝓio sic. cū d: hō potēs videre currit. ibi potēs restringit hominē. ꝛ tamē ē dictio ampliativa: ergo male dicif in prima regula nō habēs vim ampliādi.

Secūdo arguif sic. signū vle in oratiōe semp ꝓius aduenit termino cōi q̄ dictio restringēs que sequit terminū cōem. ergo reperit terminū cōem nō restrictū. ꝛ sic distribuit ipsum ꝓ oībus suis suppositis: ꝛ nō solū ꝑ his ꝓ quib⁹ exigit dictio restringēs. Tertio arguif sic. talia sunt subiecta q̄lia ꝓmittūtur ab eorum predicatis: vt dicit Boetius: ergo ꝑdicatuz potest restringere subiectū quo ad principalem eius significationē. Quarto arguif sic. illud quod ponif a parte ꝑdicati nō potest restringere terminū in subiecto ꝑ suam significationem. sed dictio restringens ponitur a pte ꝑdicati impliatione: ergo cū implicatio nō restringit nisi virtute

termini restringentis adiuncti non potest nisi p eius significationez restingere subiectum.

Ad rationes. Ad primā dz q potēs pro q̄to determinat actum videndi habet vi restringēdi terminum cōmunem: vt teneatur pro his que habent potentiam visiuam. si tamē per se sumatur habet virtutem ampliandi ad presentia z futura. z hoc per respectū ad diuersa. Ad secundam dicitur q̄ls signuz vniuersale sm vocem posterius sit z imediatius adiungatur termino cōmuni: tamen sm intellectuz est ecōuerso. Et causa est: quia dictio restringens est abſoluta. z signuz vle est dictio respectiua que dispōnit subiectum in ordine ad predicatū: mō prius est itelligere illud qd subiiciatur añ q̄ distribuat respectu predicati. Ad tertiā dr̄. q illa auctoritas sic intelligit. talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eo de quo predicatis cōsideratis quātuz ad significationē vel cōsignificationē: z etiā q̄tum ad modum supponēdi subiectū determinatur a predicato p significationē predicati sed per illā significationē nō restringit illud cui adiungitur quo ad suam significationē. Ad q̄r tāpōr: q adiunctū significatiōis se tenet ex parte predicati, ppositionis ꝫplicatiue: sed non ex pte predicati totius ppōnis. Et q: tota implicatio se tenet ex parte subiecti. ideo per suam significationem potest restringere subiectum.

Sequitur de restrictione facta p verbum. de qua plures dantur regule. Quarum prima talis est. Terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis simpliciter sumpto: non habēte vim ampliandi: neq; ex se: neq; ex alio restringitur ad supponendum pro his que sunt sub forma termini communis supponentis. Dico autem termini communis: quia terminus discretus neq; restringitur neq; ampliatur. Dico autem verbum presentis temporis ad removendum alia verba aliorum temporum: quia terminus communis aliam habet suppositionem cum eis. Dico autem simpliciter sumpto ad removenduz verba sumpta cum particulis diminuentibus: vt est opinabile et inopinabile. Dico autem non habente vim ampliandi ad removēdum verba ampliatiua: vt potest. Dico autem neq; ex se: neq; ex alio ad removendum verba habentia vim ampliandi ex alio: vputa ex coniuncto: sicut hoc verbū est cum dicitur est potens. Dico autē sub forma termini supponentis quia homo supponit pro his qui sunt sub humanitate z animal q̄ sunt sub aialitate vt cum dicitur homo est animal.

Itez alia datur regula. Terminꝰ cōis supponens vel apponens verbo de preterito simpliciter sumpto nō habēte viz āpliandi nec ex se nec ex alio restringitur ad supponendum p his que sunt vel fuerunt sub forma termini supponentis: vt cum dicitur homo fuit animal. iste terminus homo supponit pro his qui sunt vel fuerunt homines: et animal pro his que sunt vel fuerunt animalia. Item alia datur regula. Terminus communis supponens vel apponens verbo de futuro etiā supponit pro his que sunt: vel erunt sub forma termini supponentis scilicet pro eis que sunt vel erūt in futuro: vt homo erit animal. Ex predictis patet q̄ verbum restringitur quo ad significationem que est tēpus. et non quo ad significationem principalem.

Digitized by Google

¶ Circa hūc tertū notādū est p.ō q ꝑter Pe. hysl. ponit tres regulas de restrictiōe facta p verbuz. Quaꝝ prima ē. Terminus cōis supponēs vel apponēs verbo pñt̄ tpis simplr sumpto nō hñti vim ampliādi nec a se nec ab alio restringi/tur ad supponēdū. p his q̄ sunt sub forma termini supponētis. Et dr simplr sumpto ad remouēdū verba diminutiua: vt sūt opino: ymagino: ⁊ silia. Vñ oia verba vel pticipia pñt̄ tēpis q̄ sic se hñt q hñt naturā ꝛpliādi tā supra rē preteritam q̄ futurā nō restringūt terminū precedētē sed sed hñt virtutē ꝛpliandi nō est ea quā aliqui assignant. scz q significāt actū q̄ nō est in eo de quo enūciatur verbū. aut significās actū qui nō est ūn eo qō enūciaf. ampliāt rñ terminū seq̄ntē. Sz hē falsum: q: videri enūciaf de parte ī quo rñ nō ē. Set rñ iste terminus paries nō ampliaf in hac. ꝓpōe paries videtur. Secūda regula talis est. Termin⁹ cōis supponens verbo de preterito simplr sūpto nō hñs vis ꝛpliādi restringit ad supponēdū. p his q̄ sunt ⁊ fuerūt sub forma termini supponēt. vt si dicaf. albū fuit nigrū. albū suppoit p eo qō est vel fuit nigrū. Er q̄ seq̄tur q iste ꝓpositōes nō debēt negari virgo fuit meretrix. puer fuit senex. ergo pepit: ⁊ sic d aliis. Vñ ꝟ ꝓpō ergo pepit. hz hūc sensum. qō est vel fuit virgo pepit.

Tertia regula talis est. Termin⁹ cōis supponēs verbo de futuro simplr sumpto nō hñti vis ampliandi supponit. p his q̄ sunt ⁊ erūt sub forma termini supponēt: vt si dicatur. hō erit albꝰ hō suppōit. p his q̄ sunt ⁊ erūt. Er quo seq̄tur q iste ꝓpōnes sunt ꝑcedēde. cecus erit videns. senex erit puer. virgo pariet: ⁊ sic de silib⁹. Er predicti auto: ifert vnū correlariū: q verbū ī ꝑdicato positū nō restrīgit rōne sui significati principal. Sz sic. q: seq̄reꝝ q verbū pñt̄is tpis eodē mō restringeret sicut verba alio: tempoū eo q verba pñt̄ tpis ⁊ preteriti ⁊ futuri idē significant. Sdo ptz q si ꝟbū restrīgeret quo ad significatōes. seq̄reꝝ q aliq̄bus hoibus currētibus ⁊ aliq̄bus nō currētibus hec esset vera. omnis hō currit. eo q̄ currit restrīgeret solū ad pñtes ⁊ ita sensus eēt ois homo currēs currit.

Sciendum est scdo: q circa predicta oriūtur aliq̄ difficultates. Prima est. vtrū ille regule date de restrictiōe facta p verbū sint vere. Ad quā difficultatē respōdetur q sic. tribus cōditionib⁹ obseruatis. Prima est q ille terminus cōis habeat: suppositā pñtā preterita vel futura ad que possit restringi. Secūda est q talis termin⁹ cōis supponat plonaliter. nam si supp̄ poneret materialr. vel simpliciter: nō restrīgeret.

Tertia est q in tali ꝓpōne nō sit predicatio necessaria eo q ī predicatiōib⁹ necessarijs verba absoluūtur a tpe. Et posset addi q̄rta. s. q talis termin⁹ p aliquod aliud sibi additū a verbo non restrīgatur ad suppositā. p aliquo determīato tpe q: si diceretur. oē qō est album fuit nigrū ibi album non restrīgit ad pñtes ⁊ preteritos: sed tenetur p pñtibus trīb. Et si quis dicat q in ꝓpōnibus de preterito ⁊ futuro termin⁹ cōis videf ampliari: ergo male dr q restringit. Ad ꝟ rñdetur: q verbū de preterito vel futuro dr ꝛpliare terminum in⁹ordine ad suppōnem quā hz per se respectu verbi de pñti. sed dr restringere ipm in ordine ad suppōnem quam haberet sine determinatione alicuius alterius termini restringentis. Vel aliter dicatur: q talis terminus nullo mō ꝛplia/tur. ad hoc esset q aliq̄s terminus ampliet̄ non sufficit q supponat. p pñtibus ⁊ preteritis: aut. p pñtib⁹ ⁊ futuris mediante verbo de preterito aut futuro. sed req̄ritur q illud verbum ampliatiuū ex pñtis tpis hz virtutē ampliandi quemad/modum hoc verbum potest.

Sciendū est tertio: q restat alia difficultas. q̄iter. s. pñt̄ concedi iste. ꝓpōnes. videns fuit cecus. puer fuit senex. ⁊ silēs. cū rñ nunq̄ habuerint nec possint hre aliquā. ꝓpōnē de presenti verā sibi correspōdentē. Ad quā rñdetur p: io q ad hoc q aliqua. ꝓpositio de preterito vel futuro sit vera si illa habeat. ꝓpōnes ad q̄s copulatue decendendo valeat ꝓpria ad inferiora non oportet. ꝓpōnes sibi correspondentē de presenti aliq̄n fore vel fuisse veram. sed sufficit q singulares illius de presenti correspōdētes fuerint vere Er quo seq̄tur q hec est vera. adā ⁊ noe fuerunt q̄ uis hec nō fuit vera. adaz ⁊ noe sunt. ille enim fuerunt vere. p diuersis tpibus. adaz est. noe est. Et eodē modo dicet̄ de ista. omnis hō fuit in ista domo. posito casu q oēs homines successiue fuissent in illa domo. Secundo dr q ad hoc q aliq̄ ꝓpositio de preterito vel futuro sit vera nō oportet q illa de pñti sibi corrīdēs ī ꝓpria forma sit vl fuerit vera. nec ēt singlares ei⁹. Sz sufficit q in illa de pñti pōaf. pnomē demōstratiuū de subiecto demōstrās illō. p q̄ suppōebat subiectū illi⁹ de pñti vl preterito. vr ad ꝟ hec sit vera albū fuit nigrū. req̄ritur hāc fuisse verā album est nigrum sed sufficiat hāc fuisse vl esse verā demōstrato illo

pro quo supponebat albuz scz hoc est nigrū. Et similiter de istis. puer fuit senex. cecꝰ erit videns. mererix erit virgo. ⁊ sic de aliis.

Sed cōtra prædicta arguit̄ pmo sic. In hac ppōne. omne hō est aial. verbū est pītis tē/poris. ⁊ tm subiectū nō restringitur ad pītes. ergo pma regula nō est vera in qua dr q ⁊c. mio: pz q: nullo hoīe exīte illa esset falsa. ⁊ p pns nō esz necessaria. Secdo arguit̄ sic. verbū de pīti re stringit terminū ad pītia. ergo a simili verbū p/teriti drz restringere ad preterita solū: ⁊ verbū fu turi ad futura. Tertio arguit̄ sic. cuiuslz tpis vna ps precedit aliā cū tēpus sit diuisibile. ergo vna ps est preterita ⁊ alia futura. ⁊ p pns pns tēpus includit preteritū ⁊ futurū. ⁊ sic pōt facere terminū teneri pro pītib⁹ ⁊ preteritis. Quar to arguit̄ sic. verbū preteriti vel futuri tpis ap̄li/at terminū ad pītia ⁊ futura: ergo sequit̄: q nō restingit.

Ad rationes. Ad pmam dicitur q̄ vt patuit illa regula ⁊ etiā alie debēt intelligi in prædicatōibus in quibus verbū nō absoluit̄ a tē/pore. sic aūt nō in ppōnibus necessarijs. Ad secundā dr: q nō est sile. q: pns est aliquid pre/teriti scz finis. ⁊ aliquid futuri scz p̄ncipiuz. iō verba preterita restringūt ad presens ⁊ preteritū. ⁊ verba futuri ad presens ⁊ futurū. preteritū ve/ro ⁊ futurū nec sunt finis nec p̄ncipiū. iō nō est simile. Ad tertiā dr: q cuiuslz tpis diuisibilis vna ps est preterita anteq̄ alia fit: sed tēpus pns simpliciter dictū nō est diuisibile: sed capitur p̄ presenti indiuisibili. quare nō includit preteritū ⁊ futurū. Ad quartā negaf añs: q: verba pre/teriti ⁊ futuri bene restringūt: vt pius patuit.

Circa p̄dicta q̄rit̄ de hoc sophis/mate. Omne aial fuit in archa noe: Probatur: homo fuit in archa noe: equus fuit in archa noe et cetera. er/go omne aial fuit in archa noe. Con/tra. oīne aial fuit in archa noe. sed ce/sar fuit aial. ergo cesar fuit in archa noe quod est falsū: ergo aliqua pre/missarum est falsa. nō minor: ergo ma/ior. q̄ autez prima sit falsa. pz: p quā/dam regulam que dicit: q terminus cōmunis supponens vel apponens verbo de preterito simpliciter sum/pto restringitur ad supponendū pro his que sunt vel fuerūt sub forma ter/mini supponētis. Itē alia est regula q̄ si signū vniuersale aduenīat termi/no restricto distribuit ipsum pro om/nibus illis ad que restringebatur: er/go cū dicitur. omne aial fuit in archa noe. iste terminus aial supponit pro omni aiali quod fuit in archa noe: q̄ non fuerūt omnia in archa noe. ergo prima est falsa. Itē ad idez in hac propōne. omne animal quod tūc fu/it: fuit in archa. iste terminus animal restringit̄ magis q̄ in ista ozō. om/ne animal fuit in archa noe. cum in prima plura supponātur. sed iste ter/minus aial restringitur ad ea que fu/erunt tunc in illo tēpore propter im/plicationez ibi positā. ergo solum illa que fuerūt in illo p̄terito tēpore: fue/runt in archa noe et nō plura. opz q̄ hec sit falsa. omne aial fuit in archa noe. cū in ea plura aialia supponun/tur. Solutio. quidam dicunt: q hec omne aial fuit in archa noe ē duplex eo q̄ potest fieri distributio pro sin/gulis generum vel pro generibus sin/gulorum primo modo est falsa. secun/do modo est vera. quia quādo fit di/stributio pro singulis generū tūc est distributio pro singulis indiuiduis que sub eo dē genere et sub eadez spe/cie continētur. tūc opz q̄ oia indiui/dua contenta sub animali fuissent in

archa noe qđ falsū est. Sed cū fit distributio p generib⁹ singulor⁹: tūc solū est distributio p gn̄ibus vel p spēbus. sed nō fuit aliqua spēs aialis q̄ nō fuit i archa noe, ⁊ illo mō ẽ vera.

Ex huic solutiōi nō acquiesco: q̄ spēs aialis nō fuit p se in archa noe ex tm̄ indini duū: vn̄ illo tpe nō habuit veritatē nisi p singulis generȝ. id est p indiuiduis ⁊ nō p generib⁹ singulor. Vn̄ dico q̄ ppō ẽ falsa. ⁊ cōcedo oēs ratōes adductas ad hoc. ⁊ probatio peccat p̄m dn̄s ab insufficiēti inductiōe. q̄ nō accipit oēs ptes distributiōis q̄ sunt subiecto ist⁹ propōnis. oīe animal fuit in archa noe,

Circa hūc tertium notādū est primo q̄ ad declarationes predictaȝ auctor monet hoc sophisma. oīe animal fuit in archa noe. Et pbat sic. bos fuit in archa noe. leo fuit in archa noe. ⁊ sic de alijs speciebus animalium. ergo omne aīal fuit i archa noe. Improbat sic. bene sequit. omne animal fuit in archa noe. cesar est animal. ergo cesar fuit in archa noe. cōclusio est falsa: ergo altqua premissa: non mino⁹. ergo maio⁹ que ẽ sophisma Illud autem sophisma diuersi diuersi modo soluūt. nā quidā antiqui dixerūt esse distinguendum eo q̄ ibi potest fieri distributio p generibus singulorū. i. p̄o speciebus. ⁊ sic vt dicunt sophisma est verum. Vel potest fieri distributio p̄o singulis generū. i. p indiuiduis. ⁊ sic sophisma est falsum. Sed hāc solutionez repro bat auctor: quia species animalis nō fuerunt in archa noe. ergo ibi nō potest fieri distributio p speciebus animalis. ⁊ per ꝯis non potest habere veritatem nisi p singulis generum. añs patz quia speciebus nō competit esse in loco nisi ꝛgti one indiuiduorū. Sed aliqui huic solutioni volentes acquiescere dixerūt q̄ cū dicit in fieri distributio, p speciebus nō intendit q̄ predicatū attribuatur speciebus sic q̄ nōp⁹ aliquibus in diuiduis sed tunc dicit fieri distributio p̄o indiuiduis quādo predicatū attribuitur cuilibet in diuiduo cuiuslibet speciei. Et dicitur fieri distributio, p speciebus q̄n p̄dicatū attribuit vni indi uidno de vna spē ⁊ vni de alia: ⁊ sic d alijs. Sed hec cōfirmatio nō videt valere: q: nō est verū q̄ de qualibet specie aialis fuerit aliq̄d iduiduuȝ i archa noe. ⁊ dato q̄ fuisset tēpore diluuij nihil omnino illa, ppō fuisset falsa. vt videbitur in sequentibus.

Sciēdū est secūdo q̄ illud sophisma aliter soluit ab auctore ⁊ dicit q̄ est simp̄r falsū Et pbat dupl̄r. vno mō: q: oīs termin⁹ restrict⁹ distribuit per signū vle ad omnia illa ad que est restrictus sed in hac ppōne. omne aīal fuit in archa noe. aīal ibi restringit ad aialia que sunt vel fuerunt. ergo dicēdo. omne aīal. aīal ibi distribuitur generalr̄ p omnibus aialibus que sunt vel fuerunt. ⁊ tm̄ sunt multa aialia q̄ nō fuerūt i archa noe: ergo sophisma est falsū. Secundo sic. aīal p plurib⁹ distribuit in ista ppōne omne aīal fuit in archa noe q̄ in ista. oīe aīal qđ fuit tpe diluuij fuit in archa noe, eo q̄ i secūda plus restringit q̄ in p̄ia sed in ista oīe aīal qđ tūc fuit distribuit p aialibus q̄ fuerūt tpe diluuij, ergo in p̄ia distribuit p aliqbus alijs. Cū ergo sit aialia q̄ fuerūt tpe diluuij fuerūt i arca noe: ⁊ adhuc nō oia vt de impfectis. vt puta de piscib⁹ ⁊ vermibus. seq̄t q̄ sophisma est falsum.

Sciēdū est tertio: q̄ circa p̄dicta ort unt aliq̄ difficultates. Prima est. vtr signum vle ad dittū termino generico possit distribuere p̄o singulis generum aut generib⁹ singulorum. Et videt q̄ possit distribuere p̄o gn̄ibus singulor. q: signū vle est ist̄rumētū intellect⁹ ad distribuendū terminū cui addit. ergo si addat termino generico potent p intellectū ordinari ad distribuendū, p spēbus tm̄. Ad hoc dicunt quidā q̄ nō pōt fieri distributio, p gn̄ib⁹ singulor tm̄. Quod pbat p̄o pp̄ōm in vna ꝯsideratōe topica dicēte. si aliq̄d p̄dicatū affignet in esse vl̄ termino gn̄ico. optet p̄o videre si sit ist̄ātia in spēbus. vnde si sit instātia ad aliquo idiuiduo. ⁊ sit i aliqua spē vl̄ in aliquo idiuiduo repiat ist̄ātia destruēdū ẽ, pblauma: q⁹ seq̄tur q̄ in oī, ppōne vl̄ p̄dicatū dnotat inesse oibus idiuiduis ⁊ etiā oibus spēbus si terminꝰ distributiuꝰ habeat species. Secūdo sc. in oī, ppōne vl̄ affirmatiua est dici de oī: sed dicit de oī est q̄n nihil ẽ simere sub subiecto de quo nō dicat p̄dicatū ergo in oī, ppōne vl̄ affirmatiua p̄dicatū denotat dici de q̄libz suppositoꝰ subiecti: ꝛs si fieret solū distributio p spēbus tūc p̄dicatū non dnotat dici de q̄libet

ſuppō ſubiectū: ergo ꝓpō nō cēt vſus. Tertio, ſic ſi hoc eſſet verū ſeq̄ret q̄ due ꝯdictorie ⁊ due ꝯdictorie eēnt ſil' vere: hꝫ hoc eſt falſum: igr̄. Tenet ꝓma: q̄a ſi fiat diſtributio, p ſpēbus tm̄. hec erit vera. oē aīal fuit in archa noe. eo q̄ de q̄libet ſpē aīal fuit in archa noe ⁊ illa eſſet vā aliq̄ aīal nō fuit in archa noe. ꝯdicit huic. oē aīal fuit i archa noc. ⁊ ſic due ꝯdictorie ⁊ ꝯdictorie eſſent ſil vere. Et q̄ꝫ diſſicio data ab antiq̄s penes q̄ nō eſt poſſe diſtribuere pro gñibus ſingloꝝ vl' p ſingulis generū nō ē ſufficiēs. Et ſic ſophiſma eſt ſimplr falſum. Et ad illud q̄ obijcebat. ſ. q̄ ſignū vle eſt infinite intellect'. dr̄ q̄ ex pte itelligēt' ſignū vle ꝑt ꝯtinere ad diſtribuē dū gen' ꝑ ſpēbus vel in diuiduis. nō aūt ſic ē ex pte audiēt': q: de vtute ſermonis niſi pōat ſpāliter determinatio ad gen' ip̄m ſit diſtributio, p idiuiduis. Et notanter dr̄ ſi nō determinet q: ſic dicēdo. oē aīal ē hꝫ ſpēm ꝯtinet vtrūq̄ ſerū. ¶ Ad 2 aīali rōne determinatōis diſtribuitur, p ſpēb'. Secūda difficultas eſt. vtr̄ tps ipoꝝtatū p hoc vbū fuit diſtribuat p ſignū vle, p oī tpe ꝑterito vel teneatur idifferēter ⁊ idetermīate ſiue diſiūctiue, p q̄libꝫ tpe ꝑterito. ſicut in iſta. oē aīal fuit in archa noe. Ad hanc dr̄ q̄ in, ꝓpōne affirmatiua tps ipoꝝtatū p verbū nū q̄ diſtribuitur. Et cā eſt: q: diſtributio ſignoꝝ lis nū q̄ agit niſi in terminū cōem cui immediate adiūgitur. In vli vo affirmatiua: nū q̄ tps imporatū p verbū diſtribuitur. Dr̄ ſicut do q̄ in oī, ꝓpōne negatiua tps ipoꝝtatum p verbū diſtribuitur: ⁊ ſtat copulatiue, p oīb' ſuis pribus. Et q̄ ſeq̄tur q̄ iſte ꝓpōnes copulatiue ſunt cōcedēde. adā fuit alb' q̄dā fuit nō albus. anti xps erit er̄is: ātixps nō erit ex̄ns. ¶ Nec valz iſta ꝓpia. adā fuit nō alb'. ergo adā non fuit alb': eo q̄ ibi arguit a nō diſtributo ad diſtributū eī pte copule q̄m nō negatā p̄ma. ⁊ tm̄ negat i ſecūda.

Sed contra predicta arguit. Primo ſic. cuiuſz ꝯdictōis altera ps eſt vā. ⁊ ſophiſma ē altera ps ꝯdictōis: g⁹ ſophiſma ē ver. Secō arguit ſic. oīs ꝓpō de ꝑterito ē vā q̄ ſemel fuit vnam veram de p̄ſti. ſed iſta. oē aīal fuit in archa noe. fuit vnā d̄ p̄ſti verā: g⁹ ſ ē vera oē aīal fuit i archa noe. Et cōfirmat': q: ꝓpō aliq̄ fuit vā. ſ. tpe diluuij: g⁹ adhuc ipſa eſt vera. tenet ꝓma q̄oīs ꝓpō vera ē neceſſaria. Tertio arguit ſic tā rōnale q̄ irrōnale fuit i archa noe. hꝫ oē aīal ē rōnale vl' irrōnale: ergo oē aīal fuit i archa noe.

Quarto arguitur ſic. ſophiſma nō eſt, ꝓpō: ergo nō eſt ver̄ vel falſum. a ſis ꝓtz: q: in ſophiſma te nullum eſt verbum preſentis tēporis: igitur.

Ad rōnes. Ad primā dr̄ q̄ in illo argumēto nō fit ſubſumptio ſub ſubiecto diſtributiōis: ſed ſub ſubiecto locutiōis. ⁊ etiā pl' ꝓdicatur in mīmore q̄ ſit ſubiectū diſtributōis i maiore. Ad ſcām dr̄ q̄ negatur maior niſi itelligat' de ꝓpōnibus ſingularibus indefinitis ⁊ particularibus. nō aūt hꝫ veritatē in aliꝭ: mīor: ē eſt falſa: q: iſta num q̄ fuit vera. oē aīal fuit in archa noe. multa'ēñ aīalia imꝑfecta vt vermes ſ: ⁊ muſres ⁊ q̄'er putrefactōe gñant. ſil' de ꝑfectis vt pīſces nō fuerūt i archa noe. ¶ Et ad ꝓbationēz dr̄ q̄ illa' nū q̄ fuit vā. oē aīal fuit i archa noe. Et cū dr̄ vltra q̄ ꝓpōes de ꝑterito vereſſunt neceſſarie cōcedit' ſi tales ſint ſingulares vl' idefinite vl' ꝑticulares de ſubiecto ſimplici. nō aūt ſi ſint vles

Ad tertiā dr̄ negādo ꝓbationēz: q: ibi ſunt duo defectus. Primus eſt q: arguitur maiore ꝑticulari in ꝑmā figura. Secūdus ē: q: exvna vl' ⁊ altera ꝑticularilīn ſerr̄ vna vlis. Ad q̄rtā dr̄: q: in, ꝓpoſitionibus de ꝑterito ⁊ futuro nō eſt veritas. primo ⁊ per ſe tm̄ in eis eſt bene veritas aut falſitas in ordine ad illas de preſenti.

Solet etiam queri. vtrū ſimiliter reſtringūtur termini in propōne negatiua ⁊ affirmatiua. Sicut aliq̄ q̄ non: q̄a eſſe reſtringit ad exīs et non eſſe ad non exīs. ergo non pro eodez fit reſtrictio in affirmatiua et negatiua. Item videtur q̄ oīs negatiua in qua cē negatur ſimplr eſt falſa ſi ſimiliter reſtringātur termini in propoſitiōe negatiua ⁊ affirmatiua q: in hac propōne roſa ē. iſte' terminus roſa reſtringitur ad exīs. ⁊ ſi in hac roſa nō eſt ſil' reſtringatur ad exiſtens. tūc ē ſenſus q̄ roſa que nō eſt: eſt. ⁊ hec eſt falſa: ergo ⁊ hec roſa nō eſt. ⁊ ſic quelibet negatiua in qua eſſe negatur eſſz ſimpliciter falſa q̄d falluz eſt. ergo videtur q̄ nō ſil' reſtringuntur termini in propoſitiōe affirmatiua ⁊ negatiua

sed probatur q̄ sil'r restringantur: q̄a si in hac ppone. homo est. iste terminus homo restringitur ad existens. ⁊ in hac. nullus homo est ad nō existēs ergo vtraq; est vera: quia de existentibus vere predicatur esse ⁊ de nō existētibus remouetur esse ergo cōtradicto rie sunt sil'r vere qđ est impossibile ergo illud etiā ex quo sequitur est impossibile: scz q̄ non sil'r restringantur termini in affirmatiua et negatiua.

Item regula est: q̄ omne verbum simpl'r sumptū nō hns vim ampliandi nec a se nec ab alio restringit terminum supponentem quo ad cōsignificationē que est tempus: et nō quo ad significationez: ergo tps est cā restrictiōis illius. sed idē tps est in affirmatiua ⁊ negatiua sibi opposita: vt rosa est: nulla rosa est. ergo eadem est causa restrictionis in vtraq; ⁊ ergo p eodem fit restrictio in vtraq; ⁊ hec argumēta concedimus. Ad hoc qđ primo obijcit est dicendū qđ esse nō restringit ad exīs: ⁊ non esse non restringit ad non existens. sicut nec hoc verbum curro ad currentes: quia nullus verbū restringit sibi terminus supponētē quo ad significationez: sed quo ad cōsignificationē que est tēpus. vñ nō restringit ad supposita exīntia: sed pīntia. suppositā enīz pīntia pñt esse in aliquibus terminis tam exīntia q̄ nō existentia vt cum dico enūciabile est. enūciabile supponit tam pro existentibus q̄ nō existentibus. Omnia autē enūciabilia que sunt falsa in presenti: sunt pīntia: sed nō exīntia q; nullū falsum est. ⁊ sic esse nō restringit ad existentia: sed ad pīntia cum idē tēpus sit vtrobiq; quod est causa restrictiōis.

Ad aliam dicēdū est: q̄ duplex est forma termini cōis. q̄dam est que saluatur in rebus existētibus tm̄: vt humanitas que est forma hois: ⁊ animalitas que est forma aīalis: ⁊ in talibus omnia suppositā pīntia sunt existētia. Alia est forma termini cōmunis que saluatur taz in rebus existentibus q̄ nō existētibus vt enūciabilitas q̄ est forma enūciabilis: q; quedā sunt enūciabilia exīntia. vt deum esse. ⁊ omnia vera. ⁊ alia sunt non existentia: vt homines esse asinū: ⁊ omnia falsa. Et in talibus nō restrigitur terminus cōis ad exīntia. sed restringitur tam ad existēna q̄ ad nō existētia. Cm̄ istius propositionis rosa nō est. non est sensus: rosa que est non est: sed est sensus. rosa aliter sumpta q̄ in presenti non est.

Solet autē poni q̄ quedā restrictio fit ab vsu vt cuz dō: nihil est in archa q̄ mus sit plena aere: quia iste terminus nihil supponit ab vsu pro rebus solidis siue firmis. et rex pro rege patrie. ⁊ magister legit: pro magistro ppio. Solet etiā poni: q̄ q̄dam restrictio fit per trāsitionē verbi vt cū dō sortes pascit hoies. iste terminus hō supponit pro alio a sorte: virtute trāsitiōis verbi: quia dans et recipiens debent esse diuersa. et ideo si

aliqñ sint eadez, hoc tñ est q accidēs. q2 per hoc q idē subiectū est vtriusqz siat idē est dux ⁊ comes ꝑm accidēs. Tñ dicit q nō sequitur sortes pascit seipm. ⁊ ipe est hō. ergo pascit hoiez qđ est fallacia accidētis. q2 hoc ꝓ nomē senō pōt suppone ꝓ diuersis a sorte. sed hō bene potest.

Circa hūc tertū notādū est ꝓio q in fine hꝰ tractat⁹ auctor: q2it dubitatiue. vtrū sez termini silr restringātur i ꝓpōe affirmatiua ⁊ negatiua. Et ꝓio, pbat q nō duab⁹ rōnib⁹ antiq̄. Pria ē sicut se hz esse ad exīstētes ita nō esse ad nō exīstētes. hz esse restringit ad exñtes. ergo ⁊ nō esse ad nō exñtes. ⁊ q ꝑis termini non eodē mō restringūtur i affirmatiua ⁊ negatiua. Scda rō ē si termini eodē mō restringerētur i affirmatiua ⁊ negatiua seqref q ꝓpō negatiua i qua negaref esse ūmplr esset falsa ⁊ includēs cotradictoria. hz b est manifeste falsuz. igit. Pria ꝑia ptz q: si rosa eoez mō restringeret i illa rosa ē. sicut i illa. rosa nō est. tūc sicut rosa i affirmatiua stat ꝓ exñtib⁹ ita i negatiua. ⁊ q ꝑis sensus i illa negatiua rosa nō est esset hic. rosa q est nō est. hz ille sensus ē falsus ⁊ includēs cōtradicto ria. igitur.

Sciendū est scdo q auctor respōden/do ad illā dubitationē, pbat q termini eodē mō restringūtur i affirmatiua ⁊ negatiua. ⁊ pbat b duab⁹ rōnib⁹. Pria ē si termini nō eodē mō restrī gerētur in affirmatiua ⁊ negatiua seqref q due cōtradictorie essent silr ve. hz b est impossibile. igit. Pria ꝑia ps. q: hec ē vera. oīs hō est. eo q hō tenetur solū ꝓ exñtib⁹ de quib⁹ ve affirmaf b ꝓbū est. silr hec esset vera hō nō est. q: hō restringit ad nō exīstētes de quib⁹ vere negef b verbū ē. Secūdo sic, pbat. q: cā restrictiōis est ꝓs cōsignificatū p verbū. hz in affirmatiua ⁊ negatiua manet idē ꝓs. ergo ⁊c. Cōsequēter auctor: soluit duas rōnes antiq̄ p quas pbāt termios nō restringi silr in affirmatiua ⁊ negatiua. Ꝓo quaz soluti/one ponit duas suppōnes. Pria ē, hoc verbū est nō restringit ad exñtes. hz ad ꝓītes tm. ptz sic. q: vt dictū est verbū nō restrīgit q ad significatiōez principalē. hz solū q ad cōsignificatiōnē. hz significatio hꝰ verbi ē. est esse ⁊ ꝓs ꝑis ꝺ: esse cōsignificatū p illud verbū est. ergo nō restringit ad exi stientes hz ad ꝓītes. Scda suppō. nō oīa suppositā ꝓītia sunt existentia. sed quedā sunt existentia q dā nō exīstia. multa enī sunt enūciabilia pā tia q tñ nō sunt exīstētia. puta hoiez esse asinū ē enūciabile ꝑis. ⁊ tñ nō est enūciabile exñs. eo q nullū falsuz existit. Silr mortuū hz plura suppositā ꝓītia ⁊ tñ nulla hz exñtia. Tñ illa dicunt ꝓītia de quib⁹ termin⁹ cōis affirmaf mediante verbo de ꝓīti. sicut enūciabile enūciaf de b enūciabili hō est asin⁹. dicēdo hō ē asin⁹ ē enūciabile. Silr mortuū ꝺ: de cesare dicēdo cesar ē mortu⁹. hz illa dicūtur suppositā exñtia de quib⁹ affirmaf hoc verbū ē ꝑm adiacēs. Et quib⁹ ps⁹ solutio primi argumēti. Ꝓo solutōe scdi suppōit ꝓio q duplex ē forma termini cōis. q̄dā est q̄ inuenit tam in suppositis exñtib⁹ q̄ nō exñtib⁹. ⁊ i talibus sunt suppositā ꝓītia q̄ non sunt exñtia. Alia ē forma termī cōis q̄ saluaf i exñtib⁹ vt hūanitas q̄ ē forma hois. aialitas q̄ est forma aialis ⁊ in talibus suppositā ꝓītia sunt exñtia q: tales forme solū saluantur singulariter in suppositis exñtibus. Et pōt addi tertiū mēbrū. hz q̄dā est forma termini cōis q̄ saluaf in non exñtibus. vt mortuū ⁊ generandū. ⁊ in talibus nūq̄ suppositā ꝓītia sunt exñtia. de restrictiōe vero vsuali dictū ē ꝓius sufficiēter.

Sciendū est tertio q de hoc predicto dubio fuerūt diuerse opiniones, dixerūt enī aliqui vt visum ē q termini nō eodē mō restringūtur i affirmatiua negatiua. Tñ auctor dicit terminos eodē mō restringi i ꝓpōnib⁹ de ꝓīti tam affirmatiuis q̄ negatiuis quo ad ꝓītia ⁊ nō exīstētia. Dr vltra q aliqua sunt suppositā ꝓītia q̄ nō sunt exñtia ⁊ hoc ꝑz ex dictis. Alij vero dixerunt terminos eodē mō restringi i affirmatiua et negatiua. ⁊ q in, ꝓpōne de ꝓīti ꝓio restringunt quo ad ꝓītia ⁊ ex ꝓīti quo ad exñtia. ⁊ dicūt q oīa suppositā ꝓsentia sunt exñtia. Et ꝓ solutiōe rōnis supponūt q oīs, ꝓō affirmatiua de ꝓsenti ꝓsupponit ad sui veritatē veritatē vni⁹ copulatiue cōpositē ex duab⁹ categoricis. in quaz pma affirmaf subiectū illi⁹, ꝓpōnis de hoc termino aliquid mediante hoc verbo ē. ⁊ in scda affirmaf predicatū de hoc relatiuo illud demōstrā/do illud, ꝓ quo supponebat subiectū prie categorice. Ut ad veritatē istius homo ē currēs. req̄ritur veritas illius copulatiue aliquid ē homo ⁊ illud ē currēs. Si tamē, ꝓō sit vniuersalis opz q in secūda categorica predicatū affirmef vniuersaliter de omni illo ꝓo quo fiebat verificatio prime categorice. Sed ad falsitatem negatiue

ſufficit falſitas alterius ptis copulatiue. vñ ad veritatē huius hō nō currit reḡrif ⁊ ſufficit q̄ hec diſiūctiua ſit vera vl̄ eſt hō vel aliq̄d qđ ē hō non currit. Et quo ſequitur q̄ ſicut in affirmatiua ſignificat q̄ ſubiectū affirmat de aliq̄ verbū de p̄ſenti ⁊ đ eodē affirmet p̄dicatū. ita ⁊ i negatiua ſignificat ſubiectū de nullo verificari p verbuz de preſenti vel predicatū negari de aliq̄ de quo affirmat ſubiectū. Et ſic ſicut ad veritatē affirmatiue reḡrit veritas vni⁹ copulatiue. ita adveritatē negatiue ſufficit veritas vni⁹ diſiūctiue cōpoſite ex ptib⁹ p̄dicētib⁹ ptib⁹ copulatiue. Secūdo ſeq̄tur q̄ ſenſus huius roſa eſt. nō eſt iſte. roſa que eſt eſt ſed eſt talis: aliq̄ eſt roſa ⁊ illud ē. Silr ſenſus negatiue. ſcz huius. roſa nō eſt. nō eſt iſte. q̄ roſa q̄ eſt nō eſt. ſed eſt iſte. nihil eſt roſa vl̄ aliq̄d qđ eſt roſa nō eſt. Et ſic pz q̄d ⁊ quomō debeat reſponderi ad queſitum.

Sed cōtra pdicta arguit̄ ꝓmo ſic: Termini nō ſūt ampliāt̄ in affirmatiua ⁊ negatiua. ergo nec reſtringunt̄. añs pz. q cū dicit̄ homo poteſt eſſe. ibi homo ſtat p p̄ntib⁹ ⁊ futuris ſolū. ſed cū dicit̄ hō nō p̄t eſſe. ibi hō ampliat̄ ad ſuppoſita cuiuſlibet tpis. Secundo arguit̄ ſic. ſi in negatiua termin⁹ eodē mō reſtringatur ſicut ⁊ affirmatiua ſequeret q̄ oīs ꝓpoſitio negatiua in qua p̄dicat̄ eſſe ſimplr includeret ꝓtradictoria. ſed hoc eſt falſum. ergo. Tertio arguit̄ ſic. ſta p̄ña eſt bona nulli⁹ hō currit. ergo ceſar nō currit. ſed ſi hō reſtringat̄ in añte ad p̄ntes p̄ña nō valeret: igit̄ ⁊c. Quarto arguitur ſic. ſignificatio ē magis itrinſeca verbo q̄ cō ſignificatio. ergo ſi vnū reſtrigat quo ad ſignificationē reſtringeret etiā q̄ad ſignificationem ⁊ ita reſtringet ad p̄ntes. igit̄ ⁊c.

Ad rationes Ad p̄mā dicit̄ q̄ hoc verbū poteſt. p̄t ampliare rōne ſue ſignificatiōis. ſed nō p̄t reſtringere niſi rōne cōſignificatiōis. iō nō poteſt eſſe ſiſe de ampliatiōe ⁊ reſtrictiōe ⁊ ſic nō valet p̄ña. Ad ſecūdā dicitur negādo p̄ñam. q̄ reſtrictio ad p̄ntes nō ſignificat q̄ hoc verbū eſt qđ affirmat̄ de ſubiecto. ſed ſignificat q̄ hoc q̄ ſubiectū affirmat̄ de aliq̄ mediāte hoc verbo eſt vel fuit. Ad tertiā negatur minor. q̄ q̄uis ceſar nō ſit preſens ſignificat tñ ibi vt p̄ntis rōne verbi p̄ntis tpis cui ſuppōit.

Ad q̄rtaz negat̄ p̄ña eo q̄ reſtrictio ſpoz fieri q̄ illud quod eſt magis determinatū. cōſignificatū aut̄ nō eſt magis determinatū q̄ ſignificatum. diuerſa eſt tempora. cuiſdē verbi nō diſtinguunt̄ per ſignificatū ſed ſolū per conſignificatuz. ideo verbū poteſt reſtringi quo ad conſignificationez que eſt tempus ⁊ non quo ad ſignificatiōez. Et ſic qđ reſtrictōe dicta ſufficiāt.

Sequitur tractatus ſextus de diſtributionibus

Diſtributio eſt multiplicatio termini communis per ſignum vniuerſale facta. vt cuz dicitur omnis homo iſte terminus homo diſtribuitur ſiue confunditur p̄z quolibet ſuo inferiori per hoc ſignum omnis et ſic eſt ibi multiplicatio. Dico autem termini communis. quia terminus ſingularis non poteſt diſtribui vnde iſte ſunt incongrue. omnis ſortes omis plato. ⁊ ſic de aliis. ⁊ ſic ibi eſt ſoleciſmus per partes oratiōis.

Signoꝝ vniuerſaliū alia ſunt diſtributiua ſubſtātie. vt omnis nullus. alia ſunt diſtributiua accidentium. vt qualis quantus. Signuz autem diſtributiuum ſubſtantie diſtribuit res ſe habentes per modum ei⁹ quod eſt quid. vt omnis nullus. vt cuz dicitur omnis albedo. omnis nigredo. Subſtantia autem cōmuniter ſumitur ad res cuiuſlibet generis vt cum dicitur ſignum diſtributiuuz ſubſtantie. Signum diſtributiuum accidentis eſt quod diſtribuit res ſe habentes per modū accidentis vt p̄ modum qualis vel quanti. vt qua-

liscunq; quantuscunq;. Item signoꝝ distributiuoꝝ substantie alia sunt distributiua partiuꝫ integralium. vt totus: alia sunt distributiua partiuꝫ subiectiuaruꝫ. vt omnis nullus. Item signoꝝ distributiuoꝝ partiū subiectiuarū alia sunt distributiua duoꝝ. vt uter neuter. alia sunt distributiua plurium vt omnis nullus et similia.

Ite ē sciēd⁹ tractat⁹ paruoꝝ logicaliū in quo postq̄ petrus hysl. determinauit de ampliationibus ⁊ restrictionibus. ꝯnter auctor determinat de distributiōibus. Ratio ordinis est q; ampliatio ⁊ restrictio fiunt p adiectiua q̄ dicūtur dispositiōes subiecti absolute. distributiue vero fit p adiectiua q̄ dicūtur dispositiones subiecti in ordine ad predicatū. Et q; dispositiones reales ⁊ absolute sicut albū ⁊ nigrū precedūt dispositiones respectiuas, q̄ sunt dispositiōes modoꝝ siue intentionū p quas quidē dispositiones fit distributio ideo pꝫ ordo. Et pꝫo diffinit distributionez sic. Distributio est multiplicatio termini cōis per signū vl̄e facta. Et ponitur multiplicatio loco generis. Deinde ponit termini cōis ad ostendendum discretoꝝ quibus nō pōt addi signū vl̄e: iste em̄ sunt incongrue ois sortes. ois plato. ⁊ similes. ⁊ ponitur p signū vl̄e facta. ad ostendendum causam instrumentalē distributiōis. intellectus em̄ est principale distribuēs. ⁊ signū vl̄e est instrumentū mediāte quo intellectus distribuit terminū cōez. Nō est tn̄ intelligendū q; distributio solū fiat p signū vl̄e. pōt em̄ fieri p negationē ⁊ p multas alias dictiones virtutē signi vel negatiōis includētes. Sed tn̄ dr in diffinitiōe p signū vl̄e. q; distributio pꝫo cōuenit signis vniuersalibus alijs vero nō pꝫo cōuenit sed ex cōsequēti. Et nō accipitur multiplicatio in illa diffinitiōe p multiplicatiōe realī sed intentionali. cū nō oporteat q; ibi sit vera ⁊ actualis multiplicatio. Iz sufficit ibi esse multiplicationē sm̄ modū ⁊ additionē. cū em̄ dr: ois sol lucet. ibi sol nō multiplicat actualiter cū nō habeat actu plura suppposita. Iz solū multiplicatur sm̄ modū. denotatur em̄ ibi q; de ꝯtinuo dr sol de illo dr lucere. nec denotatur q; sol sit actualiter diuisus p plura supposita. ops em̄ sub hac cōditiōe q; si sol sit in pluribus q; lucere pluribus cōuenit. Non tn̄ est negandū p̄dicatū actualr̄ dici ⁊ sine cōditiōe de subiecto cū sit. ppō categorica. Iz nō dr de pluribꝰ suppositis si subiectū nō habeat plura supposita. Et uterꝰ aduertēdū ē q; distributio dupl̄r sumitur. Uno mō actiue ⁊ sic cōuenit signo vl̄i tā q̄ instrumēto. Alio mō passiue ⁊ sic cōuenit termino cōi distributo seu distribuibili.

Sciendū est primo q; ad distributionem quattuor: cōcurrunt. primū est cā efficiēs. ⁊ hec est dupler vt dictū est. Secūz est terminꝰ cōis sup quē cadit distributio. Tertiū est illud p quo fit distributio scz suppositiue l suppositum. Quartū est illud respectu cuius fit distributio vt facilius videri posset cuilibz intuēti in qualibz ppōe: Et si quis q̄rat quare fuerūt inuenta signa vl̄ia. Rñdetur q; quattuor de causis: Pꝫo em̄ fuerūt inuēta vt facilꝰ posset exprimi mētis cōceptus. facilius em̄ exprimitur oēm hoiez currere q̄ hāc ppōnem omis hō currit. q̄ p istas sortes currit. plato currit. ⁊ sic de similibus. Secūdo inuēta sunt ad cognoscēdū dr̄as iter diuersas suppōes l. determinatā q̄ fit p signū pticulare. ⁊ pꝫsum que fit p signū vl̄e. Tertio ad habēdū cōtradicti onē q; cuiuslz cōtradictiōis simplr̄ ops alteram esse vniuersalē. Quarto ppter silogismū. eo q; i omni silogismo ops aliquā pmissaꝝ esse vniuersalem.

Sciendū est secundo q; distributio hz diuidi sm̄ diuisionem signoꝝ distributiuoꝝ eo q; causal̄ p signa vl̄ia vt dictū est. ⁊ iō ad habēd⁹ distributionē auctor diuidit signa vl̄a dicēs q; signoꝝ distributiuoꝝ q̄daz sunt distributiua substātie vt ois quilibet. nullꝰ. alia sunt distributiua accidētis. vt qualiscūq; totiēs quotiēs. ⁊ sic de alijs. Et dicūtur distributiua substātie nō q; solū distribuāt. p rebus de p̄dicamētis substātie sed q; distribuūt rē se habētez p modū substātie. Silr̄ signa distributiua accidētis distribuūt rez se habentē p modū accidētis seu alteri adiacētis. Alij em̄ dicūt q; hmōi signa dicūtur distributiua substātie eo q; in distribuēdo nō cōnotāt aliquā qualitatē accidētalez capiendo qualitatē. p quadam dispositiōe accidētali. sed dicūtur distributiua accidētis q; in distribuēdo cōnotāt aliquā dispositionē accidentalē vt facile est videre vbi talia signa ponūtur.

Sciendū est tertio q; signa distributiua subē subdiuidūtur q; quedā sunt distributiua respectu partiū integraliū. vt totū. Alia sunt

distributiua respectu ptiũ subiectiuaꝝ. vt null⁹ vterꝙ. Et hec iter se differũt. q⁹ distributiua p⁹ tiũ integraliũ pñt distribuere, p ptib⁹ integralibus. Signa vero distributiua, p ptibus subiectiuis solũ debẽt addi termino vñ. Et q⁹ singulare potest esse totũ integrale sed non totũ vle. ideo quandoq; sibi adduntur signa distributiua partiũ integraliũ. vt cũ dicit totus sortes est albus. Itẽ signa distributiua partiũ subiectiua rũ subdiuidũtur q⁹ quedã sunt distributiua duoꝝ tñ vt neuter vterꝙ. Alia sunt distributiua pluriũ. vt ois null⁹ qlibet ꝛc. Et omniũ istorũ quedã sunt affirmatiua q̃daꝝ vero negatiua inter q̃. auctor prio determiat ō signis affirmatiuis distributiuis substãtie, p ptib⁹ subiectiuis.

Sed cõtra predicta arguit᷑ prio sic.

signũ vle nõ multiplicat terminũ cõem quãtũ ad vocẽ. ergo nec quãtũ ad significationẽ cũ nihil aliud sit in termio cõi. ergo male dicit᷑ distributio est multiplicatio termini cõis. Scõdo arguit᷑ sic. dicẽdo totus sortes currit. vel totus sortes est mino: sorte. ibi sortes distribuit᷑. ꝛ tñ nõ est termin⁹ cõis. ergo ꝛc. Tertio arguit᷑ sic. in hac ppõne. rosa est pulcherrim⁹ floꝝ. iste genitiu⁹ florũ distribuit᷑ ꝛ tñ nõ fit p signũ vle. ergo male dicit᷑ p signũ vle facta. Quarto, sic accidẽs diuidit᷑ ꝛ multiplicat᷑ ad diuisionẽ suorũ subiectorũ. ergo eadẽ signa que multiplicãt ꝛ distribuũt substantiã distribuũt ꝛ multiplicãt accidẽtia. ergo signũ distributiuũ substãtie ꝛ accidentis coincidũt. ergo diuisio mala.

Ad rationes Ad primã dicit᷑ q⁹ signũ

vle addũtũ termino cõi nõ multiplicat significationẽ termini ꝑm se ꝛ absolute sic q⁹ faciat habere terminũ cõem plures significationes. sed multiplicat illã significationẽ in ordine ad supposita. ideo potest dici q⁹ multiplicat terminũ cõem quo ad significationẽ ꝑm q⁹ illa suppõ est in suppositis. Ad secũdã dicit᷑ q⁹ sortes ꝛ qlibet termin⁹ discret⁹ põt distribui in oẽs ptes integrales. nõ tñ in ptes subiectiuas. ꝛ eodẽ mõ quo distribuit᷑ erit cõis cõitate totalitatis ꝛ cõtinẽtie. Ad tertiã dicit᷑ q⁹ sile genitiu⁹ floꝝ distribuit᷑ virtute negatiõis iclũse in illo suplativo pulcherrim⁹. q⁹ prio hz negare ꝛ er ꝑ̃ti distribuere. Ad quartã dr q⁹ accidẽs multiplicat᷑ hz numeꝝ ad multiplicatiõez suoꝝ subiectoꝝ hz nõ hz spẽm. io signũ distributiuũ substãtie facit er ꝑ̃ti multiplicationẽ accitꝫ hz nũeꝝ. hz ī distribuẽdo accitia dicta hz spẽz alia signa reꝙruntur.

Horum autẽ signoꝝ prio dicendum est de signis distributiuis substantie. ꝛ inter hec prio de hoc signo omnis. Sciendum q⁹ omnis in plurali nũero dupliciter sumitur. Uno modo collectiue. vt omnes apostoli dei sunt duodecim. non sequitur ergo isti apostoli dei sunt duodecim demonstratis aliquibus de ipsis. Alio modo sumitur distributiue. vt hic: omnes homines naturaliter scire desiderant. Et tunc queritur quid significat hoc signũ omnis. Et videtur q⁹ nihil significet. q⁹ omnis res aut est vniuersalis aut particularis: sed hoc signũ omnis nõ significat rez vniuersalẽ vel particulare. ergo nullã rem significat. Itẽ ad idẽ. ois nec q⁹ est predicabile de vno nec q⁹ de pluribus. ergo nec est vniuersale vel particulare. ꝛ sic nihil significat. Sz contra. ab eo q⁹ res est vel nõ est oratio dicit᷑ vera vel falsa. ergo si ois nihil significet, ꝓpter appositionẽ vel remotionẽ eius nõ causabit᷑ veritas vel falsitas in oratione. sed hec est vera aĩal est homo. ergo ꝛ hec. oẽ aĩal est hõ q̃ est falsum: ergo ꝛ prima. sz q⁹ ois nihil significat. Solutio. Ad dubiũ dicit᷑ q⁹ omis nõ significat vle sed vniuersaliter. q⁹ facit terminum cõem suũ stare p oibus suis inferioribus. vt omnis hõ currit. ꝛ sic omis significat aliquam. rem. Sed duplex est res quia quedam est res subiicibilis vel predicabilis. vt homo

animal currit disputat. et sic verum est q̃ ois nihil significat: q̃ quelibet talis res aut est vlis aut particularis. Alia est res q̃ est dispositio rei subijcibilis vel predicabilis. et talem significat hoc signũ ois. ⁊ tam ab ista re q̃ ab alia causatur veritas vel falsitas in oratione. Obijcitur aũt q̃ ois nõ significat dispositionẽ rei subijcibilis. q̃ in sillogismo mediũ dr reiterari cũ suis dispõibus in minori propõe ergo debem⁹ sillogisare sic. ois hõ est aial. sortes est ois hõ, ergo sortes est aial. q̃ ois ẽ dispositio in maiori propõne. ergo dr reiterari in minori qđ est falsum, ergo ois nõ est dispositio subiecti. Solutio. sicut pater duo dicit. scz illud qđ est pater. et pater in quantũ pater. similiter subiectũ duo dicit. scz illud qđ est subiectũ. et subiectum inquãtũ subiectũ. et sm hoc est duplex dispositio subiecti. q̃ quedam est dispositio illius rei qđ est subiectũ vt albus niger. ⁊ sic de talibus dispositõibus actualibus. ⁊ iste debẽt reiterari in minori propõne cũ medio. Alia est dispositio subiecti. scz subiecti inquantũ subiectũ. videlicet in ordine ad predicatũ vt ois nullus. ⁊ oia signa tam vlia q̃ particularia. ⁊ talis dispositio nõ dr reiterari cũ medio in minori propõne. q̃ est respectiua. dicit enim subiectũ in cõparatione ad predicatũ. vt cũ dicitur ois hõ albus currit. ista dispositio albus dr reiterari in minori, ppõe cũ medio cũ sit dispositio eius quod est subiectũ. q̃ est absoluta. Ista autẽ dispositio omnis non debet reiterari q̃ est respectiua subiecti ad predicatum et ita subiecti inquantum subiectum est. vnde debemus dicere sic. oĩs hõ albus currit. sortes est homo albus. ergo sortes currit. et non sortes est omis homo albus.

Circa hũc tertiũ notandũ est prio q̃ ꝓter auctor determinat in spali de signis distributiuis. Et prio de hoc signo ois eo q̃ ẽ signũ distributiuum subitanie affirmatiuũ, p ptibus subiectiuis. Et circa ipm incidũt aliq̃ difficultates. Pria est vtrũ possit distribuere, p singulis genez ⁊ etiã, p generib⁹ singulor. Ad quã dicendũ est vt prius patuit q̃ hoc signũ ois de rigore sermõis nunq̃ distribuit, p spẽbus termini cui adiũgitur. sic q̃ non, p oibus indiuiduis ei⁹. Et cã põt assignari q̃ tales ppões sunt de oi denotãtes ꝑdicatũ inesse subiectum, p oibus suis suppositis. ergo ⁊c. Ulterius põt dici q̃ aliq̃n aliq̃, ppões sm sensum auctoris ⁊ nõ de rigore sermõis pñt accipi, p generibus singulor. ita q̃ hoc signũ ois distribuit, p spẽbus sic q̃ non, p oibus indiuiduis spẽz. q̃ nisi sic multe ppões viderẽtur false q̃ tñ, ppter hoc admittũtur. Scda difficultas ẽ vtrũ hoc signũ ois nunq̃ teneaĩ collective aut possit teneri collective vel distributiue. Ad quam dr prio q̃ illud signũ ois nunq̃ tenet collective in singulari nũero. ⁊ hoc p3 ex inuentione pbi dicẽtis. nam predicatũ vlis affirmatiue vere denotatur sp inesse cuilibz suppositio subiecti. Scdo dr q̃ hoc signũ ois in plurali nũero aliq̃n tenetur collective ⁊ aliq̃n distributiue. vñ q̃n tenetur distributiue tũc significat q̃ predicatũ dr de quolz de quo est verificabile subiectũ in plurali nũero. sed q̃n tenetur collective significat q̃ predicatũ dr de oibus simul sumptis de quibus dr subiectũ. Et q̃ p3 q̃ hoc signũ ois in ista, ppõe oes apostoli dei sunt duodecim si ois tenetur collective talis, ppõ est vera: ẽ em sensus q̃ istri apli demõstratis oib⁹ sil' sũptis sunt duodecim. ſz si ly ois teneaĩ distributiue ẽ falsum. q̃ sensus ẽ. de quibuscũq; vez ẽ dicere q̃ sunt apli dei de illis dr q̃ sunt duodecim ⁊ ita cũ petrus ⁊ paul⁹ sint apli si ista esset vera sequeretur q̃ petr⁹ ⁊ paul⁹ essent duodecim.

Sciendū est secūdo q tertia difficultas est vtrū hoc signū ois aliquid significet. Et arguit q nō duob⁹ rōnibus tertus. Pria est ois res aut est vlis aut pticularis. ſz hoc signum ois nō significat rem vlem aut pticularē. ergo nihil significat. Scda ratio est. quicquid significat aliquid est vle vel pticulare. sed ois nō est vle aut particulare. ergo ois nihil significat. minor. pbatur. q: ois nec pdicatur de vno nec de plurib⁹ nec aliqd̄ iudicat. ergo ꝛc. In oppositū arguit hac rōne. oē illud aliquid significat p cui⁹ additionem vel remotionē causat veritas vel falsitas in oōne. sed sic est de hoc signo ois. ergo hoc signum ois aliquid significat. maior. ptz: q: oro de vera q̄ significat esse sicut est: vel nō esse sicut nō est. ſz si hoc signū ois nō significaret tūc p additionē eī⁹ vel remotionē oro nō mutaret suū significatum: ergo nec veritatē nec falsitatē. minor. ptz. q: hec est vera. aial est hō. si antē ei apponatur signum vniuersale. dicēdo oē aial est hō. ipa erit falsa. ergo. Ad hāc dubitationē rndet auctor q duplex est res. quedā est res subiicibilis vel pdicabilis: vt hō aial ꝛ substātia ꝛ sic de similibus. ꝛ ois talis est vlis vel particularis. Alia est res q̄ est oppositio rei subiicibilis vel predicabilis. ꝛ talem nō opz esse vniuersalē vel particularē. Alis supponis dr de hoc signo ois q non significat rez vniuersalē vel particularē. sed bene significat dispositionē rei vniuersalis. significat enī vniuersaliter q: significat terminū cui adiūgitur teneri vniuersaliter. p quolz suppositō suo. ꝛ ita dicere tur de oībus alijs signis.

Sciendum est tertio q ex illa vltima difficultate ponit̄ alia difficultas que talis est: Vtrum hoc signū ois sit dispositio absoluta vel respectiua. ꝛ si sit respectiua vtrū sit in ordine ad predicatus vel in ordine ad suppositā. Pro quo est aduertendū q duo sunt modi dicēdi. Dicunt enī aliqui q hoc signū ois nō est dispositio subiecti in ordine ad predicatū. sed est dispositio subiecti vt est vniuersale ad sua suppositā. significat enī ipm teneri. p oībus suis suppositis nō habēdo respectū ad predicatū. Qō non sit dispositio subiecti in ordine ad predicatum. pbant sic. q: si hoc esset verū seq̄retur q nō posset addi terminus nisi in. ppōne posito. qō tū est falsum. q: bñ dicimus sic. ois hō. oē aial. ꝛ sic de alijs. Scdo sic. hoc signum ois est dispositio vlis vt est vle. ergo nō est dispositio subiecti vt subiectū sine subiecti in ordine ad predicatū. aliās p̄z. q: nō cōueniēter potest addi cuilibz termino singulari sine ponatur a pte subiecti sive a pte predicati. ergo est dispositio vniuersalis vt vle est. Alius est mod⁹ dicendi. p quo supponitur q duplex est dispositio subiecti. nam subiectuz potest accipi dupliciter: vno mō pōt accipi in q̄tum subiectuz ꝛ sub rōne subiecti. alio modo pōt accipi p eo qō est subiectū ꝛ fundamētaliter sine p̄o subtracto. Et ſm hoc duplex est dispositio. quedā enī est eius in q̄tum est subiectum ꝛ illa est respectiua. alia ē eius quod ē subiectū vt albū nigruz ꝛ similia. ꝛ talis dispositio dr absoluta. Vñ dispositōnes absolute dicūtur q̄ disponūt terminū absolute ꝛ nō in ordine ad alterū nec vt est pars. ppōnis ſz subiectum aut predicatū. ꝛ talis debet resolui in filosimo. Ille vero dicūtur respectiue q̄ disponūt subiectū. vel predicatū in q̄tum hmōi ꝛ vt sic subiectum imporat respectū ad predicatū ideo tales dispōnes vocātur respectiue q: disponūt vnū terminum in ordine ad aliū. Quibus positis dr primo q hoc signū ois nō disponit subiectū ſm se ꝛ absolute. Probatur p̄io q: ois dictio absoluta debet reiterari cū medio silogismi in minori. ppone. sed ois nō reiteratur cū medio. igitur ꝛc. minor. ptz. q: nos dicimus. ois hō est aial. oē risibile est ois hō. ergo oē risibile est aial. Secūdo. pbatur. q: hoc signum ois dispont subiectū in ordine ad predicatū ptz sic q: hoc signum ois denomiat. ppōnem vlem eo q additur lad subiectū. Dicitur vlteri⁹ q ois nō est adequata dispositio subiecti in q̄tum subiectū est eo q pōt addi cuilibet subiecto. nec est inadequata dispositio vniuersalis in q̄tum vniuersale est. q: q̄n vniuersale ponitur a pte pdicati tūc videtur dispositio absoluta. q: debet reiuni in silogismo. Ultra dr q ois est dispositio vniuersalis nō rōne qua est vniuersale. nec rōne vtriusq. nō enī solū significat subiecti teneri. p oībus suis suppositis. sed cū hoc cōparat subiecta euis ad predicatuz eo q significat predicatū ineſſe subiecto p̄o quolibet eius suppositō.

Sed cōtra predicta arguit̄ p̄io sic: nūerus singularis est magis collectiu⁹ q̄ nūer⁹ pluralis. sed ois in singulari numero nō pōt accipi collectiue vt dictuz est. ergo nec in plurali.

Scdo arguit̄ sic. distributio est multiplicatio termini cōis p plura suppositā. sed hoc signum ois in plurali nūero ſp denotat terminuz teneri. p multis suppositis. ergo in plurali numero denotatur teneri distributiue. Tertio arguit̄ sic

modus significādi nō variat significatuz. ergo sine oīs sit pluralis numeri siue singularis semper tenet distributiue. Quarto arguit sic. ℔ signū nullus z quilibz habēt virtutē restringēdi terminū cui adiungūtur, p oībus suppositis determinatis. scz, p viris. ergo significāt dispositōes absolutas. z p pīs debēt reiterari in filogismo cum medio.

Ad rōnes Ad primaz dicit q̄ q̄uis numer⁹ singularis rōne vnitatis sit magis collectiu⁹ q̄ plural. tñ plural. ē magis collectiu⁹ rōne pluralitatis. i collectōe eīm sūt duo. scz vnitas z pluralitas. modo pluralitas principaliō⁹ est vnitate rōne collectiōis. Ad scdam d̄: q oīs i plurali semp denotat terminū teneri, p multis suppositis. scz q̄ntū denotat multa p̄ticulatim accepta stare sub ipo p̄dicato. ita q illō p̄dicatū nō conuenit illis pluribus diuisim sumptis. vt scz ī istis, p positiuōibus oēs apostoli dei sūt duodecim. oēs hoīes trahūt nauē. Q̄ntū vo denotat illa nūta diuisim sumpta stare sub p̄dicato sic q. illi p̄dicato ieūt p se supto. vt hic. oēs hoīes natura scire desiderāt. nō pōt teneri collective scz distributiue. Ad tertiā d̄: q negat p̄ma. q: scz oīs idē significz si collective vl distributiue teneat. q: scz significat terminū teneri, p oībus. ℔ tñ ē diuersi mode vt supra visū est. Ad q̄rtā d̄: q null⁹ z q̄libz rōne suoz modoz significādi significāt distribuēdo sē. si vo, sumat ℔ rōne signi distributiue distribuēndi nō significat dispōnē absolutā vl respectiuā.

Abito q̄d significet hoc signū oīs z cuius dispōnē significet. cōsequēter quer̄itur vtrum oīs exigit tria appellata. Et videtur q sic: q: omnis p̄fectio ē in trib⁹: vt habet p̄ncipio celi z mūdi. z sic oē perfectū ē in tribus. sed oē z perfectū idez sunt vt habet ibidē. ergo oē est i trib⁹. ergo oīs vult habere tria appellata. Ad idem dicit aristotel⁹ in eodem loco q de duobus viris, nō dicimus oēs sed de tribus viris dicimus omnes. ergo omnis vult habere tria appellata. Sed contra in qualibet demonstratione sunt ꝓpositiones vniuersales. sed demonstrationes fiunt ex sole z luna. ergo oportet dicere oīs sol oīs luna. sed sol non habet nisi vnicum suppositum z similiter luna. ergo omnis non vult habere tria appellata. Ad idem. oē priuatū lumine a terre obiectu deficit. hec ꝓpō ē concessa cum habeatur ab auctoribus. sed omne priuatū lumine a terre obiectu non habet nisi vnicum suppositum. scz hanc lumam singulare. ergo omnis non vult habere tria appellata. Ad idē. hoc signum omnis significat q̄ntū vniuersaliter. sed hoc q̄ dico q̄ntū vniuersaliter est modus ꝓpri⁹ vniuersalis, ꝓprīū autez diuersificat ꝑm diuersitatem sui subiecti. vt si hō est. diminutus z risibile est diminutū z si homo est mortu⁹ risibile est mortuum. sed vniuersale aliq̄n saluatur in pluribus. vt homo equus. aliquādo in vno tantuz vt sol luna. ergo oīs quandoq̄ vult habere tria appellata z q̄nq̄ non. immo vnū solum. Ad idem. duplex est forma. quia quedaz est forma materie vt anima ē forma corporis. z ista forma est pars z non predicatur de eo cuius est pars. alia est forma que est forma predicabilis. z sic omnia superiora vt genera. z species z differentie dicūtur forme inferioꝝ. vt hō. equus. et sic de aliis. et indiuidua huiꝰ forme p̄dicabil' sunt materia eiꝰ. g° cū forma neutro p̄dic

to⁹ modo⁹ suam excedit materiam. nec exceditur ab ea. nullū vniuersale excedit sua indiuidua nec excedunt ab eo. ergo aīs omnis dicat adequationē vniuersaliū cū suis indiuiduis. vt omnis hō. tūc oportet q̄ sol habeat nisi vnicū suppositū. vt vere dicat omnis sol. quod cōcedim⁹ dicēdo predicatas ꝓpōnes esse veras. ⁊ q̄ oīmis non semp exigit tria appellata. sed q̄n adiungit termino cōi habenti plura suppositā tunc exigit plura appellata q̄n vero adiungitur termino habēti solū vnū suppositū tunc exigit solum vnum appellatum.

Ad illud quod primo obijcebatur q̄ ois pfectio est in tribus. dicit q̄ verū est. ⁊ hec tria sunt. scz substantia rei virt⁹ eius ⁊ operatio eius. Et hec tria tangit Aristoteles sub breuibus verbis cum dicit natura apta nata sic facit. p hoc enī q̄ dicit uatura tangit substantiam rei: ⁊ p hoc q̄ dicit apta nata tangit virtutem eius ⁊ p hoc q̄ dicit sic facit tangit operationem debitā ei. similiter hoc signū omnis habet substantiam signi vniuersalis ⁊ virtutem que est distribuere. ⁊ operationē ei⁹ q̄n distribuit. ⁊ i his tribus est pfectio ei⁹. Ad secūdum dicendū est q̄ hō ⁊ hoies differūt q⁹ hō dicit ūtaz spēm ꝑm se que est de plurib⁹ predicabilis. sed hoies in plurali numero non dicit speciem ꝑm se sed multiplicatam actu ꝑm materiam indiuiduoꝝ. numero diuersam. vñ ois in plurali ratiōe multitudinis facte facit distributionem per diuersas materias ⁊ vult habere tria appellata. sed omnis i singulari numero ex quo recipit spēm ꝑm se ⁊ non materiam. indiuiduoꝝ exigit essentiam aptam natam predicari de plurib⁹. siue actu participet de pluribus siue ab vno: ⁊ ideo exigit tria appellata. aut vnum solum ꝑm naturā vniuersalē cui adiūgit. Qui dā tñ dicunt q̄ ois vult habere tria appellata ad minus. ⁊ dant talē rationem. Quotiēscūq; signū vniuersale additur termiō cōi nō habēti sufficientiā appellatoꝝ recurrit ad nō ens. vt cum dicit omnis fenix est. q⁹ly fenix non habet nisi vnicum suppositum. ideo recurrit ad non existētes fenices. ⁊ ideo cum dicitur ois fenix est. sensus est. vnus fenix qui est est. ⁊ duo fenices qui non sunt sunt. ⁊ ideo dicunt has duas ꝓpositiōes esse falsas. quidā fenix nō est. ⁊ omnis fenix est ⁊ non esse contradictorias. q⁹ un negatiua supponitur fenix qui est ⁊ in affirmatiua supponūtur duo fenices qui non sunt. et sic non est idem subiectum in vtraq;. Hoc autē potest multipliciter ꝛmprobari quia hec incōuēientia sequuntur ex falso quod supponit. q⁹ supponit q̄ ois semper vult habere tria appellata. quod superius ostensum est esse falsum. ꝓpterea vult aristoteles q̄ ꝓpositio in qua subijcit vniuersale vni

uersaliter sumptū aliqui predicato cō tradicat illi propōm negatiue in qua subiicitur vle nō vliter sumptū eidez predicato. ꝫ iste sunt tales. oīs fenix est quidā fenix nō est: ergo sunt ꝯtradictorie qō tū ipsi negāt: ergo regula eoꝝ est falsa. Itē ad idē alia regula talis est. Terminus cōis suppones et apponēs verbo pītis tpis sillr sumpto. nō habēti vim ampliādi nec ex se nec ex alio restringitur ad supponendū pro his qui sunt sub forma termini supponentis: ergo cū dr oīs fenix. ly fenix restringitur ad supponendū pro fenice tū qui est. cū ipsius nō sit nisi vnicū suppositū. ergo per illam regulā prius datā. si signū vle adueniat ei nō distribuit ipsum nisi pro vnico supposito: ergo regula eoꝝ est falsa. ⁊ supra falliz fundatur quod cōcedimus:

Circa hūc textū notandū est prīo ꝙ determinato de hoc signo oīs ītum ad terminuz cōem quē distribuit. ⁊ nō inptū est dispositio subiecti ad predicatū. autor mouet circa hoc talē dubitationē: videlz. Utrū sp oīs exigat tria appellata. id est vtrū ad hoc ꝙ vere possit addi termino cōi requiratr ꝙ ille termin⁹ habeat tria appellata siue supposita actu existētia. Appellatū enī vt dictū est idez ē qō suppositū erīs. De hac aūt difficultate fuerūt diuersi mōi dicēdi. Prim⁹ ē quorūdā ātiquoꝝ qui stat in trib⁹ dictis. Primū est ꝙ hoc signū oīs exigit tria appellata. qō ꝓbatr duab⁹ rōibus in textu. Pria ē. qz sm pbm in primo de celo ⁊ mūdo oīs pfectio ē in trib⁹ ⁊ p ois hoc signuz oīs exigit tria appellata. scda rō sm pbm vbi prius. de duob⁹ nō dicim⁹ oē. ꝫ ambo de tribus aūt dicim⁹ oē. ergo oīs exigit tria appellata. Scdm dictū ē hec regula. quotiēscuqz oīs addit terminoꝯ cōi nō hīti sufficientiā appellatoꝝ. tūc recurrit ad nō ens vt cū dr. oīs fenix ē qz fenix nō hz nisi vnicū suppositū existēs. ideo hoc signuz oīs recurrit ad non existētes ita ꝙ ſ stat. p vno fenice qui ē. ⁊ p duob⁹ qui nō sunt. ⁊ sic sunt tria appellata q requirit oīs. Tertiuz dictū qō sequit ex p̄dictis ē istud. iste ꝓnones non sunt ꝯtradictorie. oīs fenix ē. quidā fenix nō est. qō ꝓbatr sic. qz fenix in pria supponit. p vno fenice qui ē. ⁊. p duob⁹ qui nō sunt. ī scda vero solum supponit. p vno fenice exīte: ⁊ sic nō est idē subiectū in vtraq. Ex quo pz. ꝙ apud oēs nō est inconuenīs illas duas esse simⁱ falsas: cū nō sint nec ꝯtradictorie nec subcōtrarie. Si aūt sit veritas in ipīs videbitur inferius.

Sciendū est secūdo ꝙ secūdus modus dicēdi ē autoris dicētis: ꝙ oīs nō exigit tria appellata. Et hoc ꝓbatr quattuor rōibus. Pria in qualz demōstratiōe debēt esse ꝓnones vles. ſz de sole ⁊ luna pīt fieri demōstratiōes: ergo de ipsis pīt fieri ꝓnones vles. ⁊ tū sol nō hz nisi vnū suppositū. ⁊ sīlr luna: ergo ⁊c. Scda rō est. hec ꝓpositio cōceditur ab oībus priuatū lumīe ab interpositiōe terre deficit ⁊ tū priuatū lumīe a terre interpositione nō habz nisi vnū suppositū scz hanc lunā singularem. ergo ⁊c. Tertia rō est vle qñqz saluat in pluribus vt hō. qñqz in vno tm. vt sol ⁊ luna. sed oīs est dispositio vlis. ergo aliqñ exigit vnū appellatū ⁊ aliqñ plura. Quarta rō est. ꝙ forma numq excedit materiā nec econtra sed vle est forma suoꝝ singulariū ⁊ ipsa sunt materia eius. ergo vle nō excedit sua indiuidua nec exceditur ab eis. ⁊ p ois cuz hoc signū oīs dicat adequationē vlis cum oībus suis indiuiduis. sequitur. ꝙ hoc signū omnis dicēdo. omīs sol lucet. nō exigit nisi vnū appellatū. Et quibus sequitur. ꝙ si addat termino cōi habēti plura supposita. tūc exigit tria suppositā. si vero addatur termino habenti vnū. tunc non exigit nisi vnū.

Sciendum est tertio ꝙ aliqui aliter ꝓbāt. ꝙ oīs nō exigit tria appellata. Primo sic. hec est vera. oīs sol est lucidissimus planeta cuius predicetur passio de subiecto suo. ⁊ tū sol nō hz nisi vnū appellatū: ergo ⁊c. Secūdo sic. hec est vera. oīs fenix nō est asinus. ⁊ tū fenix nō hz nisi vnū appellatū. ergo ⁊c. aīs patet: ꝙ sua cōtradictoria est falsa scilz aliquis fenix est asinus. Tertia ꝓbatur. nullus nō exigit tria appellata. ergo nec oīs. ꝓntia patet. ꝙ omīs ⁊ nullus sunt cōtraria. modo cōtraria habēt fieri circa idē. ergo ⁊c. Et cōfirmatur. ꝙ cuilibet ꝓpositioni de hoc signo nullus correspōdet vel pōt equipollere aliq̄ de hoc signo oīs ⁊ econtra. Sed ꝙ nullus

non exigat tria appellata ꝓbat. q: hec est vera: nullꝰ femꝰ est asinus. cū etꝰ ꝙuertēs simplr fit vera. l. nullꝰ asinꝰ est femꝰ. igit nō exigit tria appellata. Quibꝰ positis rndet ad rōnes antiq. Ad primā cū dicit ois pfectio ē in tribꝰ. Dicit q hoc oportz sic intelligi nihil ē pfectū nisi habeat tria appellata. l. virtutē sbam ⁊ opationē. ⁊ sic nihil dr ois nisi habeat tria appellata. rn cū ꝟ stat q ois pōt addi termīo nō hītī nisi vnū suppositū. hec enī sp hz tria. l. sbam: virtutē ⁊ opationē. Ad aliā rndet: q ois in plurali numero vult habere tria ppellata vt i plurib⁹ videbit. nō aūt in singulari. Et rō huiꝰ est: q: terminꝰ cōis i singulari nūero significat ipam spēm sm se ꝙ predicabilis est de plibus: ⁊ in plurali numero significat naturā cōez nō sm se hz multiplicatā in plura individua ⁊ iō in singulari numero exigit essentiā solaz aptā natā ꝓdicari de plib⁹. Ēn ad maiorē dclarationē ꝓdictoꝝ ē ꝟ difficultas soluēda. vtrū de tribꝰ possumus dicere ois. vel oīe. Ꝓo solutiōe videdū est ꝙd requiraꝫ ad vitatez ꝓpōnis vlis. Et sic rndet ponēdo duas ꝓpositiones. Prīa est ois ꝓpō affirmatiua vlis de hoc signo ois in singulari numero tēta dz exponi p vnā copulatiuā cuiꝰ prīa ps affirmaꝫ de aliq de termīato suppōsito. ⁊ in secūda affirmaꝫ nō ē aliqd suppositū subiecti de q nō verificaꝫ ꝓdicatū. vt hic ois sol lucet. sic enī solet exponi ille sol lucet. ⁊ nō est aliꝯ sol q nō lucet: q⁹ ⁊c. Secūda ꝓpō, ois, ꝓpō vlis affirmatiua d hoc signo ois pluraliꝫ ⁊ distributiue sumpto dz exponi p vnā copulatiuā hītem tres ptes. in. q. prima affirmaꝫ ꝓdicatū d aliq determīato suppōsito. ⁊ in secūda de vno alio eiusdē subiecti. ⁊ in tertia de notat nō esse aliqd suppositū de q nō verificaꝫ ꝓdicatū. vt in ista. oēs hoies currūt sic exponiꝫ ille homo currit ⁊ ille hō currit: ⁊ nō est aliquis hō qui nō currat: igit. Ex q sequiꝫ q de duobꝰ si nō sint plures possum⁹ dicere oēs, nec de necessitate redrit q sint tres. Ꝓbs aūt in p: iode ce lo ⁊ mūdo voluit hīe q de duobꝰ meli⁹ ⁊ determinatꝰ dr ambo vl ambos ꝙ ois vel ois ⁊ hoc est verꝝ. nō tn voluit q nullo mō de duobꝰ posse mus dicere ois nec vel ois. Et his oībus pz q illi male soluūt hoc sophisma. ois femꝰ est. q dcūt tm ē falsuz eo q ois exigit tria appellata. Secundo sequr q illud sophisma est verū: eo q est vlis. cuius nec aliqua singularis nec aliqua exponens est falsa: ergo ⁊c.

Sed cōtra predicta arguiꝫ Prio sic. plus requrit ad verificandū ꝓpōnē vlem ꝙ ꝓticularē: sed ad ꝓticularē requrit exīntia vnīꝰ suppositi ⁊ g⁹ ad veritatē vlis plura requrunt. Scdo arguit sic. ois denotat terminū cui additꝫ suppone re. p pluribꝰ: g⁹ si talis terminꝰ nō habeat actu alit plura suppōsita: hec, ꝓpō erit falsa. Tertio arguit sic. si ois non exigeret tria appellata. tūc posset addi termino singulari sicut termino cōmuni nō habēti nisi vnū suppositū: sed hoc ē falsuz g⁹. Quarto arguit sic. q̄libz terminus cōis suppōit, p nō exīntibꝰ in ꝓpōne vli. vt i ista omne enunciabile est complexum ergo antiqui bñ dicūt ꝙ pōt fieri descensus ad suppōsita non existentia.

Ad rationes Ad primā dicit ꝙ negat maiorē: intelligat vlr: tñ bñ cōcedit in hītibus plura suppōsita. Ad secūdā dr ꝙ ois nō denotat simplr terminū cōem cui addit suppone re. p pluribꝰ nisi ex sua suppōne habeat plura suppōsita. Ad tertiā negat ꝓna: q: termino cōi nō repugnat ex mō sue impositiōis hīe plura suppōsita q̄uis nō habeat nisi vnū actu. nō aūt sic ē de termino singulari. Ad q̄rtā dr ꝙ terminus cōis cuius forma potest saluari tz in exīntibus q̄ in non exīntibus potest distribui p non exīntibus. sicut patet in termino nō ampliato. nō aūt terminus cuius forma saluatur tm in rebus exīntibus. q. in talibꝰ eadē sunt suppōsita presentia ⁊ existentia.

Secundū predicta queritur de hoc sophismate. Omis homo est ⁊ quodlibet differēs ab illo est nō hō. Probatio hec est vna copulatiua cuius vtra q⁹ pars est vera ergo ipsa est vera. Improbatio: omnis homo est ⁊ quodlibet differēs ab eo est nō hō sortes est hō. ergo quodlibz differēs a sorte est nō hō qđ est falsuz. q: hec ē vna copulatiua: cuius altera ps ē falsa: ergo ipsa tota est falsa. Solutio prima est simpliciter vera. et improbatio peccat penes fallaciam consequentis. quia differens ab omni homine in minus est ꝙ differens a sor-

Digitized by Google

te: quia differens ab omni homine supponit solum pro alijs rebus ab homine. sed differens a sorte supponit pro eisdem: et etiam pro alijs hominibus a sorte. vnde bene sequitur differens ab omni homine: ergo differens a sorte et est locus a parte subiectiua ad suum totum. sed si huic propositioni differens ab omni homine apponatur signum erit processus ab inferiori ad superius cum distributione. et sic incidit fallacia consequentis in improbatione ꝑm vnum processum: quia duplex est processus in improbatione: quia bene sequitur omnis homo est: ergo sortes est. et est locus a toto in quantitate: sed nō sequitur hoc est differens ab omni homine: ergo differens a sorte: sed est fallacia consequentis sicut hic. oīs homo est: ergo omne animal est.

Item queritur de hoc sophisma te. Oīs homo et alius homo sunt. Probatio. sortes et alius homo sunt plato et alius homo sunt: et sic de alijs. ergo omnis homo et alius homo sunt. Improbatio. alius est relatiuum diuersitatis substantie: ergo supponit pro diuerso ab homine: sed non est alius homo ab omni homine: ergo prima est falsa. Solutio: prima est simpliciter falsa: z probatio peccat ꝑm fallaciam figure dictionis a pluribus determinatis suppositionibus ad vnam determinatam quia iste terminus alius habet determinatam suppositionem in premissis et in conclusione. Item probatio peccat ꝑm fallaciam accidentis. quia licet sortes et plato: et sic de alijs inferant omnem hominem ꝑm se: non tamen sub hac copulatione que est. omnis et alius homo sunt: vt cum dicitur omnis homo et alius homo sunt. sicut cognosco cuiscuz ꝑm se non tamen sub hoc accidente quod est venire. Vnde talis datur regula. Quotiens cum ꝯ aliud sequitur siue conuersim siue non si aliquid conueniat vni quod non conueniat alteri: et per illud cui cōuenit inferatur de eo cui non conuenit semper est fallacia accidentis. verbi gratia. homo est: ergo substantia est: et species conuenit homini: et non substantie. ideo si per hominem inferatur species de substātia est fallacia accidēris: vt homo est species. ergo substantia est species. similiter hic. risibile est ppriū: ergo homo est ppriū. horum aūt que sequūtur quedam consequūtur conuersim: vt homo z risibile. alia non: vt homo et substantia.

Dicto de hoc sophismate restat dicere de isto. Omnis homo est ois homo. Probatio. sortes est sortes: plato est plato et sic de alijs: ergo ois homo est omnis homo. Et vt vult Boetius nulla propositio est verior illa in qua predicatur idem de seipso: et sic est hic. quia oīs homo predicatur de omni homine: ergo nulla est

verio: ista et per cōsequens est vera. Improbatio sua contradictoria est vera. scilz illa quidam homo non est omnis homo: ergo ipsa est falsa. Jtē ad idem. omnis homo est omnis homo. sed sortes est homo: ergo sortes est omnis homo. silogismus est in darij. conclusio est falsa: ergo aliqua premissarum. non mino: ergo maior: scz maior est sophisma: ergo est falsum.

Solutio. prima est simpliciter falsa et pbatio peccat scz cōsequēs ab insufficienti enumeratiōe singulariū: qz aliis illis quas assumit dz sumere has a parte subiecti. sortes est omnis homo. plato est omnis homo. et etiam istas a parte predicati. omnis homo est sortes. omnis homo est plato a sic de aliis quas dimittit: et sic peccat scm consequens ab insufficiēti enumeratione singulariū. Ad aliud dicitur q ibi idem non predicatur de seipso: sed predicatur omnis homo de homine sumpto pro qualibet sui parte.

¶ Circa pdicta q̄rit de hoc sophismate ois hō t qōlz differēs ab eo nō est. ¶ Circa hūc textū notandū est primo q auor: circa hoc signū ois mouet tria sophismata. Primū est. ois hō est. t qōlibet differēs ab eo est nō hō. Nō. pbatur sic. q̄ est vna copulatiua cui⁹ q̄libet ps est vera: ergo sophisma est verū. Improbat sic. hñ sequitur. ois hō est. t qōlibz differēs ab eo est nō hō: ergo sortes est t qōlibet differēs ab eo est nō hō. puta a sorte sed hoc est falsum: qz altera ps illi⁹ copulatiue est falsa. scz. hec. quodlibz differēs a sorte est nō hō. ergo sophisma est falsū. Ad sophisma scm autorē r̄ndetur in hoc passu q sophisma est verū. Et pro solutiōe huiⁿ sophismatis supponit q differēs ab hoīe est min⁹ cōe q̄ differēs a sorte: qz differens ab hoīe suppōit tm̄. p alijs rebus ab hoīe. scz differēs a sorte suppōit. p eisdez t. p oībus hoīb⁹ alijs a sorte. Ex quo pz q ista ꝓpa nō valet: differēs ab hoīe est nō hō: ergo differēs a sorte est nō hō. Sed ad ipsius pbationē dr̄ ponēdo signū distributiuū advtrūqz. iō cōmittit fallacia ꝓut arguēdo ab inferiori ad suprius cū distributiōe vtriusqz. Sūt enī duo. pcessus quoz prim⁹ est bon⁹. scilz ois hō est: ergo sortes est. Secūs vero est malus q̄n infert t qōlibet differēs a sorte est nō hō. Sz ad maiorē informationē pdictoz posset ārn. vtz ille due. ppōnes equalēt. ois hō e t qōlibet differēs ab eo e nō hō t ois hō e t qōlz differēs ab oī hoīe est nō hō. Solutio huius ponitur per hoc q relatiuū differens includit negationē t hz virtutē distribuendi terminum ab eo rectū mediāte ista ppōne a. vl' ab. t b clare patebit ifra. Ulter⁹ dicitur q relatiuum idēptitatis substantie nō reciprocū: sicut sunt ille. iple. iste. hic. talis. referūt suū antecedens cū sua dispositiōe. id est si antecedēs sit distributus relatiuū erit distributū t econtra ita q impossibile est tale relatiuū distribui p qōcūqz distributiuū sibi additū seu distribuibile nisi ante pri⁹ distributo. t b pz et tractatur de ista tuis. Ulter⁹ addit q loco r̄iatiui idēptitatis substātie nō reciprocī non semp lz ponere suū antecedēs cū sua distributiōe. q: si aliquod distributiuū precederet ipm relatiuū t loco relatiui ponatur suū añs cū suo distributiuo. tūc in illo añte cēnt duo distributiua: quoz vnū impediret aliud. t per ꝓns nō supp̄eret cōdē mō sicut relatiuū suppōebat. Ex quo pz q hoc relatiuū eo in sophismate positū suppōit ꝓfuse t distributiue sicut suū añcedens. nec impedit ei⁹ distributio p negationē inclusā i hoc relatiuo differēs. Secdo sequit q i hac ppōne. ois hō t quodlibet differēs ab oī hoīe e non homo. iste terminus homine non distribuitur: sed supponit cōfuse tm̄. Pater: qr ibi ponuntur duo signa distributiua cadētia super ipōs quorum quodlibet natum est per se distribuere ipm t sic manet indistributus. t est sensus. ois homo est t quodlibet differēs ab aliquo homine est nō homo. t hec est falsa. Quāuis autor videatur dicere oppositum tamen intentio eius est: q sit falsa: quia ipse nondum determinauit de istis dictionib⁹ differt t diuersim: ideo vtitur ipsis ac si nō haberent virtutem distribuendi. Ex quo cōcluditur: q ille non sunt eedem. ppositiōes. ois hō est t quodlibet differēs ab eo est nō hō t ois homo est t quodlibet differēs ab omni homine est non homo: vt patet ex dictis. t sic relinquitur sophisma verum.

Sciendū est scdo q; scōz sophisma est illud. oīs hō ⁊ alius hō sunt. Qđ ꝓbaf sic. sortes ⁊ aliꝰ hō sunt. plato ⁊ alius hō sunt ⁊ sic de alijs: ergo oīs hō ⁊ aliꝰ hō sunt. Impz obaf sic. Ꝟ relatiuū aliꝰ ē relatiuū diuersi ratis. gᵒ in illo sophisma te supponit ꝑ diuerso ab oī hoīe. ꝟ hō alius ab oī hoīe nō est hō. q; null? ē talis: gᵒ sophisma est falsum. Ad sophisma rīdet autor: q simplr ē falsum: vt ꝑz ꝑ ipz obationē. Et ad ꝓbationē dr: q peccat duplr. Pmo mō penes fallaciā figure dictionis: eo q arguit a plurib? determiatis ad vnā determinatā. nā iste termin? aliꝰ hō in qua liber ꝓmiſſ az supponit determiate ꝑ diuersis. ⁊ in ꝓnte hz vnā determinatā suppōnez ibi. iō ibi cōmittit fallacia ꝓducta arguēdo a plurib? determiatis ad vnā determiatā. Scdo peccat penes fallaciā accidētis. q; q̄uis sortes ⁊ plato. ⁊ sic de alijs inferāt oēs hoīes ꝑ se: nō tñ sub hac copulatiōe ⁊ aliꝰ hō sunt. Et hoc declaraf i tertio per vnā regulā q̄ talis ē. Quotiēscūq; sequit aliquid ad aliud siue cōuertibiliꝫ siue nō. si aliq̄d vni ꝓueniat ita q nō alteri ea parte qua differt ab altero vnū nō infert reliquū sicut videbaf iferre ea pte qua ꝓueniūt. tūc ē fallacia accīdīs. sicut hic. bñ sequit hō ē. gᵒ fuba ē. ⁊ si ꝑ illud ꝑ qđ differūt infertur sic. hō ē spēs. ergo fuba ē spēs. ē fallacia accidētis. Eodē mō diceretur de his que cōuertibiliter se habēt.

Sciendū est tertio q; tertiū sophisma est. oīs hō ē oīs hō. Qđ ꝓbaf sic. sortes ē sortes. plato ē plato: ⁊ sic de alijs. ergo oīs hō ē oīs hō. Scdo sic. nulla ꝓpō est vera: i la in qua idē ꝑdicatur de seipso. Iz sic ē in illo sophisma te. ergo sophisma vez. Impz obaf sic. sua ꝓdictoria ē ꝟa. s. hec. quidā hō nō ē oīs hō. ergo sophisma ē falsum. Ad sophisma rīdet autor: q est simplr falsum. Et ad ꝓbationē dicit q ē fallacia accidētis ⁊ ꝓcedit ab insufficiēti inductiōe q̄n em ē inductio idē ꝓdicatū oz dici de oibus singularibus qđ ꝑdicaf de toto in q̄titate. iō oz sic dici sortes est oīs hō. plato ē oīs hō. ⁊ sic de alijs. ergo oīs hō est oīs hō. ⁊ sic erit sufficiēs inductio Iz singulares erūt false. Ad scdam ꝓbationem negaf q idē ꝓdicaf de seipso. imo ꝓdicaf hoc totū oīs hō de hoīe sumpto ꝑ quolz suppōsito. ⁊ sic ī ꝓdicta ꝓpō ꝑt affirmatiua ꝓdicaf vsq; vl sumptū ꝑpter qđ oīs ꝓpō talis ē falsa. ꝑz ꝑ ꝓbm in ꝓio ꝓarmenias. Et notāter dr affirmatiua: q; ꝓpō: esse aliqua negatiua vera in qua ꝓdicaf vsq; vl sumptū. vt in illa. null? hō est oīs hō. Iz si subiectū haberet nīſ vnū suppositū. tūc illa ꝓpositio adhuc posset admitti vt ista. oīs sol ē oīs sol. Iz de hoc signo oīs ⁊ sibus restāt solutiōes aliq̄ difficultates. Pria ē. vtz hoc signū oīs vel sibi equiualēs distribuit obliquū. Ad hoc rīdetur ꝑ duas reglas. Pma ē. quotiēscūq; ē aliq̄d complexum ex recto ⁊ obliquo recto precedēte obliquū immediate. tūc signū vle distribuit tā rectū q̄ obliquū. Ex quo sequit. q hoc sophisma ē falsum ⁊ silia. oē indiuiduū alicuius spēi ē asinus. qđ ꝑz: q; bñ sequitur oē indiuiduū alicuius spēi ē asinus. sortes ē indiuiduū alicuiꝰ spēi. ergo sortes ē asinus. Scdo sequit q hec ꝓpīa nō valet: oē indiuiduū huius spēi ē asinus. ergo oē indiuiduū alicuius spēi est asinus. eo q arguit ab inferiori ad supius cū distributiōe supioris. Et his silr ꝑz solutio illoꝝ sophismatū. q̄libet singularis alicuiꝰ vlis ē vera. q̄libet manꝰ alicuius hoīs ē dextra. sunt aūt illa sophismata falsa. Et silr de illo. oīs asinus hoīs currit suppōsito q asinꝰ hoīs currat ⁊ quilz asinus alioz hoīm quiescat. nō em valet ꝓpīa. oīs asinus sortis currit. ergo oīs asinus hoīs currit q; hō distribuitur: vt ꝑz ꝑ regulā. Scda regula ē. si obliquus precedat rectū in aliqua ꝓpōne tūc hoc signū omis vel sibi equiualēs distribuit obliquū ⁊ nō distribuit rectū. vt ꝑz in illis. ꝓpōibus. cuiuslibet hoīs asinus currit. si em hoc totū hoīs asinus distribuatur tūc ille silogiſm? bñ valet. cuiuslibet hoīs asinꝰ currit. sortes ē hō: ergo sortis asinus currit. qđ tñ est cōtra pīm ī primo ꝓioꝝ. Ex quo ꝑz q tale sophisma ē verum: posito casu q quilibet hō habeat duos asinos q̄rum vnus currat: ⁊ alius nō. Nec valet illa cōsequētia cuiuslibet hoīs asinus curit. brunellus ē asinus hoīs: ergo brunellus currit. hoc aūt ꝓuenit ex eo q a pte illius termini asinus non distribuit aliquid subsumitur. Ex quo ꝑz q casu rētento ille nō sunt contrarie cuiuslibet hoīs asinus currit. ⁊ cuiuslibet hoīs asinus nō currit. nec ille sunt cōtradictorie cuiuslibet hoīs asinus currit ⁊ alicuius hoīs asinus nō currit. hoc ꝑz: q; oēs ille possunt esse vere. eo q asinus ibi nō distribuitur. Est em in talibus ꝓpōibus duplex subiectū quoddā ē subiectū enūciationis de quo enūciatur predicatū. ⁊ ex parte illius tales ꝓpōes sunt indefinite. Aliud ē subiectū distributōis sup qđ cadit distributio. ⁊ ex parte eius ꝓpō est vlis ⁊ pōt esse maior in silogismo ꝓme figure ⁊ debet semper fieri subsumptio sub illo termino dr

stributo. vt pz̄ in filogismo impfecto Et pōt sīr dubitaī vtrū hoc signū oīs additū toti distūcto distribuat totū dissūctiū vel pēcer. Posset etiā q̄ri de toto cōditionato. ꝛ de toto copulato. Sed de his ꝛ mīs alīs videbit i sincathegoreūatis.

Sed cōtra predicta arguit pīo sic. risibile est differēs ab oī hoīe. ꝛ tñ nō est nō hō. ergo scdā ps copulatiue i pīo sophismate ē falsa: ꝛ p pīs sophisma est falsū. Scdo arguit sic. sortes nō est nō hō. ꝛ tñ differt ab oī hoīe. qđ ꝓbat. q: sortes nō est oīs hō: g⁹ ē differēs ab oī hoīe q: ille sunt exponētes illi⁹ sortes differt ab oī hoīe: ergo sophisma est falsū. Tertio arguit sic. oīs hō ꝛ hō pict⁹ sunt: sed hō pict⁹ ē alius ab hoīe: ergo oīs hō ꝛ alt⁹ hō sunt. Quarto arguit sic. aliq̄s hō. est oīs hō ꝛ q̄ rōne est oīs hō eadē rōe oīs hō est oīs hō ergo tertiū sophism est verū. cūs pars: q: aliq̄s hō est sortes: ꝛ sic de alīs. ergo aliquis homo est omnis homo.

Ad rationes Ad primā dicitur q̄ risibile q̄tū ad significationē ꝛ cōnotē⁹ formalē est differēs ab hoīe. ꝛ nō q̄tū ad suppōnē: q: eadē sunt ꝛ eādia suppōsita hoīs ꝛ risibilis. iō risibile nō est nō hō. Ad scdā dr q̄ ls sortes nō sit oīs hō. tñ nō sequit q̄ sit differēs ab hoīe q: in illa sortes nō est oīs hō. ibi hō nō distribuit eo q̄ negatio precedēs signū remouet eius distributio nē. sed in illa est differēs ab oī hoīe ibi hō distribuitur. ꝛ sic arguit a nō distributo ad distributum ꝛ cōmittit fallacia ꝑtis. Utrū autez hec sit vera. sortes differt ab oī homine viuz est pīus. q: nō est eadez cū ista. sortes differt ab hoīe.

Ad tertiā dr negādo cōsām: q: q̄uis hō pict⁹ sit alt⁹ ab hoīe. tñ quādo homo p se ponit stat p principali significato. ſ. p viuis. ideo suū relatiuum solū refert ipsum p viuis. Ad quartaz neget cōsā: q: ibi cōmittit fallacia figure dictionis arguēdo a plurib⁹ determinatis ad vnā determinatā. ideo deberet sic argui. aliq̄s homo ē sortes ꝛ aliquis idē hō est plato: ꝛ sic de alīs: ergo aliquis homo est omnis homo.

Sequitur de hoc signo nullus quod significat quoniam vniuersaliter negatiue. Unde significat idē sicut hoc signum omnis cū negatione postposita, ꝛ ideo omnis non ꝛ nullus equipollent. De hoc signo nullus talis datur regula. Quotiens cunq̄z hoc signum nullus adiungitur immediate termīo communi confundit ipsum mobiliter et distributiue. similiter terminū cōmunem sibi adiunctum mediate. vt nullus homo est asinus. vnde potest fieri de census sub subiecto sic. ergo sortes non est asinus: nec plato et sic de alīs et etiam sub predicato. Secundum predicta queritur de hoc sophismate. nullus homo est omnis homo. Probatur sic. sortes non est omnis homo. plato non est omnis homo ꝛ sic de alīs: ergo prima est vera. vel sic sua contradictoria est falsa: scilicet ista. quidam homo est omnis homo: ergo est vera. Contra. ibi predicatur oppositum de opposito: ergo locutio est falsa. Soluto prima est vera ꝛ ad improbationem respondetur per interemptionem: quia ibi non predicatur oppositum de opposito sed remouetur omnis homo ab homine sumpto pro quolibz suo supposito. ꝛ hoc est verum.

Circa hūc tertū notandū est pīo q̄ postq̄ autor determinauit de hoc signo oīs quod significat q̄nq̄ vlr ꝛ affirmatiue. ꝓcedit determinat de hoc signo null⁹ qđ significat q̄nq̄ vlr ꝛ negatiue. Et primo determinat de eī⁹ significatiōe dicens: q: nullus idē significat qđ omnis postposita negatione. Nullus em̄ ꝛ oīs mō totalr idē significat qđ patet. q: nullus significat idē qđ non vllus. sed nō vllus ꝛ oīs nō idē significāt: ergo ꝛc. Cō sequēter est notādū q̄ autor de hoc signo null⁹ dat talem regulā. Omnis terminus cōis mediate vel immediate sequens hoc signuz null⁹ cō

fundit mobiliter distributiue ⁊ supponit cõfuse ⁊ distributiue. Et quo seqtur q̃ pot fieri descensus a parte vtriusq; extremi. vt in ista. nullus hõ est asin⁹. seqtur enī bñ nullus hõ est asinus ergo sortes nõ est asinus ⁊ plato non est asinus ⁊c. Et sub p̃dicato sic fit descẽsus. nullus hõ est asinus: ergo nullus hõ ẽ brunell⁹ ⁊ fauell⁹: ⁊ sic de alijs asinis. Et quo seqtur q̃ tales ꝓpones ꝙuertunt simplr. vt ista. nullus homo est asinus: cõuertit in istam. nullus asinus est hõ. ⁊ sic de silib⁹. Consequẽter autor mouet ɓ sophisma. nullus hõ est omnis hõ. Qd̃ pbatur sic. sortes non est omnis hõ. plato nõ est oĩs hõ. ⁊ sic de alijs. ergo nullus hõ est oĩs homo. Secũdo sic. cõtraria ei⁹ est falsa. l. hec. oĩs hõ est omnis hõ: vt prius visum est. ergo ipa ẽ vera. Improbat sic. ibi predicatur oppositũ de opposito: ergo sophisma ẽ falsum. Ad sophisma rñdet autor: dicẽs: q̃ est simplr verum. Et ad improbationẽ eius rñdet negãdo añs. scz q̃ ibi p̃dicetur oppositũ de oppsito: sed remouetur hoc predicatũ. oĩs homo ab homine sumpto ꝑ eius suppositis.

Sciendum est scõ: q̃ circa predicta

sunt alique difficultates. Prima est. vrũ hoc signũ nullus precise idẽ significet negatiue qđ oĩs significat affirmatiue. Ad quã difficultatẽ dicit primo q̃ hoc signum nullus nõ differt ab hoc signo oĩs in significatione principali. nisi i hoc: q̃ hoc signũ oĩs significat q̃nq; vlr affirmatiue: nullus vero q̃nq; vlr negatiue. Scõdo dr q̃ ista duo signa multum differũt in modo significãdi: quia oĩs distribuit ꝑ masculinis ⁊ femininis indifferẽter: sed nullus distribuit tñ ꝑ masculinis. Ex quo sequitur q̃ oĩs nõ restringit terminum quo ad significationẽ. sed nullus bñ restringit terminũ cui adiũgitur in rigore sermonis quo ad cõsignificationẽ. Sequitur scõdo: q̃ iste nõ cõtrariatur. oĩs homo currit. ⁊ nullus homo currit. nec iste cõtradictoriatur. oĩs hõ currit: ⁊ quidã homo nõ currit. Et quo ptz q̃ de rigore sermonis non equipollent nullus hõ currit. ⁊ oĩs hõ non currit. sed cõiter tales ꝓpones recipiũtur vt contrarie vel cõtradictorie vel equipollẽtes. Et si ɓ signũ nullus absoluatur a gñe. tũc nõ plr restringit terminũ cui adiũgitur q̃ hoc signũ oĩs. Tñ absolui a gñe est nõ significare rẽ suã sub aliquo determinato genere. Et q̃ hoc possit fieri ptz: q̃ genus est modus significandi accidentalis nominis. ideo quodlibet nomẽ a suo genere absolui pot. ⁊ sic ꝓpones prius posite ex eis sunt aliq cõtrarie ⁊ alique cõtradictorie ⁊ alique equipollentes. ⁊ hoc modo vtitur autor: de istis signis ⁊ sibi equivalentibus q̃tum ad oppositiões ⁊ equipollentias. ⁊ ita debet dici qualiter ista signa absoluũtur a genere.

Sciendũ est tertio: q̃ scõa difficultas

est vtrum hoc signum nullus vnica virtute seu distributiõe distribuat terminũ cõem tam sequentem mediate q̃ imediate. Pro solutiõe supponitur q̃ q̃dam hoc signũ nullus sit vnũ ꝑm substantiam. tamen est duplex ꝑm virtutem: q̃ vt dictus est nullus significat idem qđ omnis non. ⁊ sic in sua significatiõe includit duo significata. l. hoc signum omnis. ⁊ hanc negationẽ nõ. Dicitur ergo primo q̃ terminus cõmunis sequẽs ɓ signum nullus mediate vel imediate nõ semp distribuit vt ꝑz si dicatur. nullus homo currit. ⁊ asinus est aial. ibi iste termin⁹ asinus seqtur mediate ɓ signũ nullus tamẽ non distribuitur. Dcter secundo q̃: si dicatur. nullus hõ est oĩs hõ. ibi homo in p̃dicato non distribuitur: q̃ ibi cadũt duo signa scilicet impediẽtia supra eundẽ terminũ. Ad ɓ ẽm q̃ termin⁹ cõis mediate vel imediate sequẽs hoc signũ nullus distribuatur ꝑ ipm due conditiones requiruntur. Prima est q̃ ille terminus ponatur in eadem categorica. cũ hoc signo nullus. Secũda est q̃ hoc signũ null⁹ nõ impediat aliqđ aliud distributiuũ. Et sic dicitur ad difficultatẽ q̃ non eadẽ virtute seu distributione hoc signũ nullus distribuit terminũ cõmunẽ mediate sequentẽ ⁊ imediate sequẽtem. sed duabus rationibus. distribuit ẽm terminus imediate sequentes inquantũ est signũ vle. sed distribuit terminũ cõem mediate sequentẽ inquãtũ est includens negationẽ. Et oĩb⁹ predictis ptz q̃ ista sophisma ta sunt vera. null⁹ hõ est nullus hõ. null⁹ hõ est nullũ aial. Primũ. n. equipollet huic. oĩs hõ est aliqs hõ. ⁊ ꝑz huic. oĩs hõ est quoddã animal. Cõsequẽter autor mouet hãc difficultatem in qua materia. s. est ista. nullus homo est oĩs hõ. ista. oĩs hõ est oĩs hõ. Ad hoc respõdẽt aliq̃. q̃ sunt in materia cõtingẽti eo q̃ possibile est q̃ nõ sit nisi vnus hõ. ⁊ tũc ista esset vera. oĩs hõ ẽ oĩs hõ. ⁊ ista falsa. nullus hõ est oĩs hõ. Dicit tñ q̃ ẽ in materia remota. oĩs hõ est oĩs hõ. eo q̃ predicatũ nullo modo pot cõuenire subiecto. si enim nõ esset nisi hynus homo. puta sortes tũc hec esset vera. sortes est oĩs hõ. cuz ipsa sit necessaria. ⁊ tõ ista prima nunq̃ potest esse vera.

Ad cõtra predicta arguit. Primo sic

in hac ꝓpõne. nullus hõ est oĩis homo. ĩsterminus hõ mediate sequit hoc signũ nullus ⁊ tñ nõ supponit ꝓfuse ⁊ distributiue: g⁹ cẽ. Sedo arguit sic. B signũ nullus ẽ signũ vke. g⁹ est dispõ subiecti ⁊ nõ ꝑdicat: ⁊ sic nõ põt distribuere terminũ a pte post positũ. Tertio arguit sic. bñ sequitur nullꝰ hõ ẽ oĩs hõ: g⁹ nullus hõ est sortes: sed ꝓĩs ẽ falsũ: g⁹ ⁊ añs: ꝓña ꝓz: q: arguit a toto ĩ ẽqtitate ad suã ptẽ. Quarto arguit sic. cõuertẽs sophismatis est falsa. ſ. aliquis homo non est homo: ergo sophisma est falsum.

Ad rõnes. Ad primã dz: q: iste terminus hõ a parte predicati positus nõ distribuitur ab B signo nullus: eo q: ipedit ꝑ B signũ oĩs. cui immediate addit. Ad ſcdam dr: q: signũ vke sp est dispositio subiecti in ẽqtum est subiectũ sed in quãtum importat negationẽ bñ põt agere ĩ predicatũ. cuius bnõ habeat rõne signi. Ad tertiã dr: q: ibi nõ arguit ꝑ locũ a toto in ẽqtate. quando em̃ ꝓponit negatio huic signo oĩs nõ amplius hz rõnez totius in ẽqtate. Ad quartã dr: q: illa dz sic cõuerti p accñs. nullus hõ est oĩis hõ: ergo aliq̃d q̃ est oĩs hõ nõ est hõ. ⁊ illa est vera. ⁊ sua cõuertens ſilr est ista. nihil q̃ est oĩs homo est homo.

Equitur de hoc signo nihil q̃ significat, idez q̃ nullus: ſed includit in se terminũ recipientem ſuã distributionem: q: nihil est signuz, vle aim negationeet res est terminus recipiens eius distributionem. Secũdũ ꝑdicta ẽqritur de hoc sophiſmate. nihil videns est aliquid videns: Probatur ſic. non hãc rem videns est aliquid videns: quia non videns sortem est videẽs platonez. nõ illam rem videẽs est aliquid videns: ⁊ ſic de alijs ergo nihil videns est aliquid videns ergo prima ẽ vera. Cõtra. ibi ꝑdicatur oppositum de opposito: ergo locutio est falſa. Quidã distinguũt nihil videns est aliquid videẽs: eo q: hec dicuo nihil potest esse accusatiui casus. et est ſenſus. nullã rem videns est aliquid videẽs. vel potest esse nominatiui casus. ⁊ ẽ ſenſus. nulla res videẽs est aliquid videns. ⁊ ꝓpter hoc ponunt amphibologiam ex parte casus: ſed hoc nõ ſoluit q: in vtro cz ſenſu est falſa. Sed alij distinguũt hanc iteruz nihil videns. eo q: negatio in hoc termino nihil potest negare participiũ primo positũ. ⁊ est ſenſus. nullam rez videns est aliq̃d videns: ⁊ ſic est diuiſa. vel potest negare hoc verbum est ⁊ tunc est ſenſus. quãlibet rem videns non est aliq̃d videns ⁊ ſic est cõposita ſed hoc nõ ſoluit: q: in vtro cz ſenſu est falſa cũ opposita ponãtur circa idez.

Solutio. dicendũ est q: prima est ſimplr falſa: ⁊ ꝓbatio peccat cõtra fallaciã figure dictõis a pluribus determinatis ad vnã determinatã huius termini videẽs: q: in premiſſis habet ſuppõnem determinatã: ⁊ in condu ſione ſilr. vel peccat ꝓpter fallaciam accidẽtis: q: q̃uis videre cõicatur omnibus ꝓpr ſe: non tñ ꝓpr q̃ vniuntur in hoc toto nihil videns. Vnde totum accidit parti. ⁊ esse videẽs aliquid assignatur inesse vtriq̃. Sciẽdũ est q̃ oẽs premiſſe ſunt duplices q: negatio põt determinare verbũ vl participium: vt dictũ est prius vnde antiqui poſuerũt premiſſas esse duplices propter talẽ regulam quã dabãt. quotiẽnſcũq̃ negatio et distributio includũtur in vno termino ad quodcũq̃

refertur vnus ad ides refertur et reli/
quū. vñ cū distributio posita in obli/
quo nō possit in pdicta oratione attinge
re verbū. ita nec negatio. Item
idē est iudiciū de istis sophismatib⁹.
nullū caput habēs est aliqd caput ha
bēs. a nullo hoie differens est. ab ali
quo hoie differēs est. et cetera.

Circa hūc tertū notādū est pmo q ꝓnūr auctor determiat de ꝟ signo nihil qđ in significatōe ei⁹ includit hoc signū null⁹. Et pmo ondit ei⁹ significatōez dicēs q hoc signū nihil includit ꝟ signū null⁹ cū termīo suscipiēte eius distributionē. nihil. n. valet tm̄ sicut nulla res vel nullū ens. ⁊ sic includit in se signū distributiuū ⁊ terminū sue distributōis. Et q̄ satis pz q hoc signū nihil includit tria in se. Primū est distributio q qđ cōuenit cū hoc signo oīs. Scōm̄ negatio q qđ cōuenit cū hoc signo nullus ⁊ differt ab hoc signo oīs. Tertiū est termin⁹ sue distributōis. q qđ differt ab vtroq;. Et quo satis pz q hoc signū nihil includit hoc signū null⁹. ⁊ tō sicut nullus hz virtutem distribuēdi terminū tā mediate q̄ immediate sequentez. ita hoc signū nihil. Et quo ē aduertendū q si hoc signū nihil resoluat in signū vle ⁊ negationē tunc signū vle oz addi termino inclusō in hoc signo nihil. vt hoc ꝓpō. nihil est homo. debz sic resolui in hanc. nulla res est hō. sīr hec. nihil ē chimera. oz resolui in istā. nulla res est chimera. Et ad maiorē noticiā predictoz habendā auctor mouet hoc sophisma īquirēdo de veritate vel falsitate hui⁹. ꝓpōis. nihil videṡ est aliquid videṡ. Qđ, pbatur sic. nō hāc rem videṡ est aliquid videṡ. qz nō videṡ sortē est videṡ plato nē. ⁊ sic de aliis. ergo nullā rem videṡ ē aliqd videṡ. Impropbaf sic. ibi predicatū oppositus de oppositō. nā aliquid videṡ predicaf de eo qđ est nihil videṡ. ergo sequit q sophisma ē falsus. Prosolutōe hui⁹ sophismatis auctor recitat triplicē solutionē. Quaz pria ē quoꝝdaz antiquoz dicentiū ipm esse multipler ꝑm amphibologiā eo q hec dictio nihil pōt esse acti casus. ⁊ tūc sensus eius ē nullā rē videṡ ē aliquid videṡ. Vel pōt eē nominatiui casus ⁊ tūc sensus ē. nulla res videṡ ē aliquid videṡ. Sz hec distinctio nō soluit sophisma. qz ipm in vtroq; sensu ē falsus. Scda solutio est aliozū antiquoz dicentiū sophisma esse distinguēdus penes cōpositionē vel diuisionē. eo q negatio inclusa ī hoc signō nihil pōt cadere supra verbū vel supra pticipiū. Si cadat supz verbū tūc sensus ei⁹ ē. qualis res videṡ nō ē aliquid videṡ. Si vero cadat supra pticipiū tūc sensus ei⁹ ē. qualis rem nō videṡ ē aliquid videṡ. Sz adhuc illi nō soluūt. qz vteroq; sensus est falsus.

Sciendū est secundo q auctor aliter soluit predictū sophisma dicēs q ē simplr falsus eo q est ꝓpō indefinita equipalēs huic. nullā rē videṡ est aliquid videṡ. qđ ē falsum. Et ad probationē rñdet pmo q in ea cōmittitur fallacia figure dictōis. arguēdo a pluribus determinatis ad vnā determinatā. eo q in ꝑmissis hoc pticipium videṡ hz pres suppones determiatas respectu singulariū h⁹ termini nihil. ⁊ ī ꝓnte nō hz nisi vnā respectu tot⁹. Vñ ꝑm intentionē auctoris argumētū equalet huic videṡ nō hāc rē est aliqd videṡ. videṡ nō hāc rem est aliquid videṡ. Secūdo soluit auctor idē sophisma dicēs q ibi ē fallacia accidēns. qz aliquid videns stare pōt cū premissis qz sunt pticulares ꝑm se ⁊ nō ꝑm q vniuntur in isto toto. nihil videns iō illud distributuz accidit pribus. ⁊ sic aliquid videre assignaf vtriq; inesse. ergo ꝛc. Tertio auctor recitat vnā solutionē antiquoz dicentiū premissas esse duplices ⁊ nō cōclusionem. hec em̄ ꝑmissa nō hāc rem videns est aliquid videṡ. est duplex eo q negatio pōt ferri supra verbū tm̄ ⁊ sic est falsa. ⁊ negatiua ⁊ sensus ei⁹ est q videṡ hāc rem nō est aliquid videns. Vel negatio pōt ferri ad pticipiū ⁊ tūc est affirmatiua. ⁊ sensus est. rem nō videṡ est aliquid videṡ. ⁊ eodē mō dicendū est de aliis premissis. Si aūt capiāt̄ ꝑmisse in pprio sensu ꝓnūtia non valet eo q arguit ex negatiuis ad affirmatiuā. mō ex negatiua nō sequit affirmatiua. Silr nō sequit in sēdo eo q arguit a plurib⁹ determinatis ad vnā determiatā. Et si q̄ratur. q̄re opz distinguere ꝑmissas ⁊ nō cōclusionē. Ad hoc rñdetur q cā est q: in cōclusione negatio ⁊ distributio includūtur in eodē. hz distributio ī clusa ī hoc signo nihil nō pōt attingere predicatū. ergo nec negatio ī clusa in eodē obliquo. ꝓnā pz p regulā antiquoz q talis ē. q̄cūq; negatio ⁊ distributio includūtur in eadē dictiōe tūc ad qđcūq; referf vnū ad idem referf ⁊ reliquū. In ꝑmissis autez nō est aliqua distributio sed negatio tm̄ iō ꝑmisse sunt distinguende ⁊ nō conclusio.

Sciendū est tertio q ex pdictis oriū tur aliq; difficultates. Prima vtrū hoc signū nihil distribuat tā terminū sequētez mediate q̄ tēr

minū in eo includiz. Ad hoc rñdet q oīs ppō cui⁹ subiecto ponit hoc signū nihil est distinguē da. eo q negatio inclusa in eo pōt ee negās vel i finitās. si sit negās facit ppōnē vlem ⁊ distribuit terminū tā mediate q̄ immediate sequētes. Si vero talis negatio sit infinitās tūc facit ppōnē indefinitā ⁊ solū distribuit terminū i eo includiz Et p hoc pz solutio huj⁹ sophismat. nihil ⁊ chymera sunt fratres. vñ si talis negatio includa sit negās tūc sophisma ē verū. ⁊ ē sensus. nulla res ⁊ chymera sunt fratres. ⁊ ei⁹ ꝑdictoria ē falsa. scz ista. aliq̄ res ⁊ chymera sūt frēs. Si vo negatio sit infinitās tūc sophisma ē falsiz ⁊ ē vna indefinita cui⁹ sensus ē. nō ens ⁊ chymera sunt frēs. qō ē falsiz. Et eodē mō dicere ꝯ de ista. nihil ⁊ chymera sunt sophistes. ⁊ de istis. nihil ⁊ chymera sūt filij eoꝝdē parentū. nihil ⁊ chymera sut frēs carnelite. Sc̄da difficultas ē. vtz hoc sophisma sit verū ex nihilo nihil fit. Ad hoc dr̄uit pōt dici q̄ ipm de rigore sm̄ois ē falsiz. q̄ eq̄pollet huic ppōni ex q̄libet aliq̄d fit. qd̄ ē falsiz. Et si q̄s dicat q philosoph⁹ illā ppōnē ponit in ꝓio phisicoz. Ad hoc rñdet q p illā pbus. iteligit vnā aliā scz ista. nihil fit ex nihilo. vt ista oē qd̄ fit ex aliq̄ subiecto ꝓsupposito fit. ⁊ iste ppones sunt vere naturaliter loquendo.

Sed cōtra predicta arguit ꝓio sic. hoc signū nihil significat q̄nq̄ vr. ⁊ ētā signū ficat terminū suscipiētē ei⁹ distributionē vt pz in tertu. g⁹ est dictio equoca. sed ꝓis est falsū. g⁹ ⁊ assis. Scdo arguit sic. nullū signū distributuum pōt esse subiectū enūciationis. iz nihil pōt subiici in oīōne tā q̄ illōde quo enūciat. g⁹ nō ē signū distributiuū. Tertio arguit sic. omne ens est nihil vides ⁊ tñ est aliq̄d vides. q: nō est cecus. g⁹ sophisma ē verū. Quarto arguit sic: dicēdo null⁹ hō currit. distributio huj⁹ signi nullus cadit supra subiectū ⁊ tū negatio nō ferē ad subiectū. g⁹ regula nō est vera in q̄ dr̄ q q̄ distributio ⁊ negatio includūtur in eodē terminoiad quodcūq; ferturvnū ad ides fertur ⁊ reliquum.

Ad rationes Ad primā negat ꝯna q nō significat illa diuersis rōnibus qō recte ad eā uocationē. Ad secūdā dr̄ q hoc signū nihil includit terminū sue distributionis rōne cui⁹ pōt subiici in enūciatiōe nō aūt in q̄ tū est signū distributiuū. Ad tertiā dr̄ q si nō vides neget habitū bñ sedē est cecꝰ. g⁹ nō ē vides aliq̄d. Iz si neget actū videndi tūc nō sequitur. nō est cecꝰ. ergo est aliquid videns. q: illo modo non opponuntur privative vides ⁊ cecus. Ad quartā dicit q in signis negatiuis distributio venit rōne negationis. ideo ad quodcūq; ferē distributio. fertur etiā negatio. ⁊ ideo q̄uis in illa ꝓpositiōe nullus homo ꝛc. nō neget subiectū sm̄ se. negat tamen aliquid de subiecto. p quolibet eius suppositō distributo. ⁊ hoc sufficit.

Equit de signis distributiuis duoꝝ. ⁊ talia sunt neuter ⁊ uterq;. Et differunt a ꝑdictis. q: omnis null⁹ ⁊ similia distribuūt p oibus idiuiduis termini cōis. sed uterq; ⁊ neuter distribuunt solum p duobus per demonstrationez. vt uterq; istoꝝ neuter istorū. Scdm ꝑdicta queritur de hoc sophismate. ab vtroq; istoꝝ enunciatum est verum: posito q: sortes dicat deum esse. plato vero dicat hominez esse asinū ⁊ ambo dicant similiter hominem esse asinum ⁊ illi duo demonstrantur per hoc pronomen istorū. Probatio. a sorte enūciatum est verum. a platone enūciatum est verū. ergo ab vtroq; istorum enunciatum est verum. Contra. ab vtroq; enunciatum est verū. sed nihil enunciatū est ab vtroq; istorum nisi hoiem esse asinū. ergo hoiem esse asinū est verū qō est falsiz. Solutio pīma est vera ⁊ pbatio peccat sm̄ fallaciā accidentis sicut habet ab aristotele hec ꝓpositio ponit esse vera. oim contrariorū eadem est disciplina. lectamen nulla particularis disciplina est omnium contrariorum sed disciplina communiter sumpta. vnde hic est fallacia accidentis: omnium.

contrariorum eadem est disciplina. ꝫ nulla est disciplina nisi hec vel illa et sic de alijs. ergo oim cōtrariorꝫ hec eadez ē disciplina vel ista. qđ falsuz ē. Similiter hic. hō est spēs. ⁊ nullꝰ hō est nisi sortes vel plato ⁊ sic de alijs. ergo sortes ē spēs vel plato ⁊ sic de alijs et sic est fallacia accidētis in proposito. qz hec dictio enūciatū est ⁊ hec dictio verū tenetur pro ipso in cōmuni. et sic ab vtroqꝫ istorꝫ enunciatū est vez. vñ enunciatū nō tenetur pro particulari enunciato ab vtroqꝫ. vnde particulare enūciatū ab vtroqꝫ accidit enūciato in cōmuni. sicut particulare inferius accidit suo superiori. et verū assignatur vtriqꝫ inesse. et appellatur superius hic omne qđ est maius siue sit essentiale siue accidētale. Quidaz tamen dicūt qđ prima est simpliciter falsa. et dicunt qđ enunciatum accipitur pro particulari enūciato ab vtroqꝫ. et similiter verum pro particulari ⁊ probatio peccat ꝑm fallaciā figure dictionis a pluribꝰ determinatis ad vnā determinatā huiꝰ termini enūciatū ⁊ huiꝰ termini vez. sed prīa solutio melior est et subtilior.

Circa hūc textū notandū est ꝓmo qđ post qđ auctor determinauit de signis distributiuis plurium ꝑter determinat de signis distributiuis duorū tm. Que in hoc cōueniūt qz distribuūt ꝑ partibus subiectiuis. Sz in hoc differūt. qz disiuncta plurū distribuūt terminū cōem ꝑ quolibet suo supposito alia vero distribuunt ꝑ duobus. Sunt aūt duplicia signa distributiua duorꝫ. nā quoddā est affirmatiuū vt vterqꝫ. alterꝫ est negatiuū vt neuter. Et circa ista signa distributiua dubitauit auctor hoc sophisma. Ab vtroqꝫ istorum enūciatū est vez. posito casu qđ sortes dicat deū esse. ⁊ plato dicat hoiem esse asinū. ⁊ ambo dicant simul hoiem esse asinū. Tūc ꝓbatur sophisma. a sorte enunciatū ē vez. ⁊ a platone enūciatum est verum. ergo ab vtroqꝫ istorꝫ enunciatum est verum. Improbat sic. ab vtroqꝫ istorꝫ enūciatuz est verum. sed hoiem esse asinū est enunciatū ab vtroqꝫ istorꝫ. ergo hoiem esse asinū est vez cōclusio est falsa. ergo aliqua ꝑmissaꝝ. nō minor. ergo maior. Tūc auctor soluit ꝓdictuz sophisma dicit ipm esse simplr verum eo qđ est vna ꝓpō vlis affirmatiua cui⁹ ꝓtradictoria est ista. ab altero istorum nullū enunciatū est vez. ⁊ nō ista. ab altero istorꝫ enunciatū nō est vez. Habet. n. sic resolui sophisma. vterqꝫ istorꝫ est a quo enunciatū est veruz. ergo aliquis a quo enūciatum ē vez ē alterꝫ istorꝫ. ⁊ sic ꝓbatio sophismatis bñ valet. Et tm probatio eius peccat penes fallaciā accidentis: eo qđ in sophismate enunciatū stat ꝑ enūciato in cōi ⁊ nō pro enūciato in ꝑticulari. iō est fallacia accidentis vt ꝓz in textu. Vnde sicut in hac ꝓpōne. omniū cōtrariorum eadē est disciplina loquitur redditur vera. nō pro ista disciplina vel illa particulari. qz nulla ꝑticularis disciplina ē oim contrariorum. sed redditur vera ꝑ disciplina in cōmuni. ⁊ sic disciplina ibi supponit simpliciter ita ⁊ similiter cū dicit a vtroqꝫ istorꝫ enūciatū ē verum enunciatū stat ꝑ enunciato in cōi ⁊ nō pro enunciato ꝑticulari ab vtroqꝫ istorum. vnde esse verum attribuitur enunciato ab vtroqꝫ istorum in cōi. ⁊ particulare enunciatū ab ambobus accidit tali enunciato in cōi. iō cōmittitur fallacia accidentis.

Sciendū est secūdo qđ alij dicūt illud sophisma esse simplr falsum. ⁊ dicūt qđ enunciatuz stat determinate ꝑ particulari enunciato ab vtroqꝫ. ⁊ iō in ꝓbatione eius ē fallacia figure dictionis arguendo a pluribus determinatis ad vnā determinatā ex pte huiꝰ termini enunciatū ⁊ eiā huius termini vez. Sz vt habetur in textu prīa solutio est melior ⁊ subtilior secunda. Jō dicēdum ē qđ ly enunciatum hz suppositionem determinatam in premissis. ⁊ in cōclusione suppositionez simplicem. nō tamen sic qđ nullo modo pro inferiori supponat. sed qz non stat pro inferiori determinato. reddit enim locutionem veram pro enunciato in cōmuni ⁊ non pro particulari. ⁊ sic probatio tenet. Aliter tamen posset faciliter responderi ad improbationem dicēdo

q̄ in illa ē fallacia figure dictiōis arguēdo a sup
pone simplici ad plonales distributiuas eo q̄ in
ista ab vtroq̄ istoꝝ enūciatū est verū. ibi enūcia
tū supponit simplr vt dictū est. Iz in mioꝝ cū dr
nihil qđ enūciatū est vtroq̄ istoꝝ est hoiem esse
animū. ibi enūciatū suppōit pfuse ⁊ distributiue.
Alij vero dicūt q̄ impropobatio peccat. penes fal
lacia pñs arguēdo a suppone pfusa tm̄ ad sup
positionē pfusam ⁊ distributiuam. Tenēdo tm̄
primā opinionē rndeť q̄ nō ē inconueniēs argue
re a suppone plonali ad simplicē q̄n terminus
supponit simpliciter penes secundū gradū sup
positionis simplicis sicut patet in sophismate.

Sciendū est tertio q̄ circa predicta incidūt alię difficultates. Pria est vtr̄ hoc signū vterq̄ possit addi cuilibz termio cōi. Ad quā dr
q̄ si addať termio cōi sine, pnoīe demōstrativo
locutio est impropria de virtute sermōis. Quis de
bonitate intelligētis talis locutio possit gnare
bonū sensuz. Est em̄ hec impropria. vterq̄ hō cur
rit. Secūdo dr q̄ hoc signū vterq̄ req̄rit q̄ suo
distribuibili addať pnomē demōstrativū demō
strās tm̄ duo vel tria. ⁊ tūc locutio erit, ppria. vt
dicēdo. vterq̄ istoꝝ currit. vterq̄ illoꝝ ābulat.
Secūda difficultas est vtrū ad hoc q̄ ppō de b
signo vterq̄ sit vera requirať q̄ ꝑdicatū diuisim su
sit cuilibet ꝑ quo subiectū distribuit. Pro solu
tiōe duo supponūtur. Primū est q̄ hoc pnomē
istud pōt teneri dupl̄r vno modo diuisiue alio mō
collective. Dicit aūt diuisiue teneri qñ ppōm
q̄ pōit equalet vni copulatiue. vt hec. isti currūt
equalet huic. iste currit ⁊ iste currit. Sz dr teneri
collective qñ ppō in q̄ pōit equalet vni cathego
rice de copulato ex tr̄eo. vt b. isti sūt duo. equalz
em̄ isti ppōni. iste ⁊ iste sunt duo. Secūm qđ sup
ponit ē q̄ a. ppōne in q̄ pōit b signū vterq̄ ad. p
pōnē in q̄ pōit istd. pnomē iste diuisiue sumptū
loco ei⁹ ⁊ cōtra subiectis sumptis. p eisdē tūc ē
bona cōsa. vt bn̄ sequtur. vterq̄ istoꝝ currit. ergo
isti duo currūt ⁊ cōtra. Quib⁹ suppositis rnde
tur q̄ ad b q̄. ppō vlis affirmatiua de hoc signo
vterq̄ sit vera requirit q̄ ꝑdicatuz insit diuisim
cuilibz ꝑ quo subiectū distribuit. Ex quo pz q̄
hoc sophisma est falsuz. vterq̄ istoꝝ scit totā aris
meticā. demōstratis sorte ⁊ platone. ⁊ etiā posi
to q̄ sortes sciat sex conclusiones ⁊ plato alias sex. ⁊
q̄ nō sint plures conclusiones in arismetica. nec̄ sit
alięs ali⁹ q̄ sciat aliq̄d de arismetica. Ulū mani
feste pz q̄ si accipiať isti collective sic dicēdo ꝑ bo
bus demōstratis. isti sciūt totā arismeticā nō va
let cōsa. g⁹ vterq̄ istoꝝ scit totā arismeticam. Et
eodē mō diceret de isto sophismate. vterq̄ istoꝝ
scit septē artes liberales demōstratis sorte ⁊ pla
tone. ⁊ casu posito q̄ sortes sciat quattuor tantū
⁊ alter puta plato sciat tres.

Sed cōtra predicta arguiť pro sic. vterq̄ cōpōit de vter ⁊ q̄. sed nō hz virtutē distri
buēdi ab aliquo illoꝝ. ergo nō est signū distri
butiuum. ⁊ silr pōt argui de neuter. Scdo ar
guiť sic. oē signū vl̄e facit, ppōnē vl̄em. Iz vterq̄
nō facit, ppōnē vl̄em. g⁹ ⁊c. mior pz. q̄ ista vter
q̄ istoꝝ currit est singularis sicut ista isti hoies
currūt. pz q̄ in vtraq̄ ponit pnomē demōstra
tiuū cū termio cōi. Tertio arguiť sic. ab vtro
q̄ istoꝝ enūciatī est vez. g⁹ enūciatuz ab vtroq̄
istoꝝ est vez. pñs est falsum. g⁹ ⁊ añs. pña pz q̄
nolla ⁊ verba trāsposita idē significāt. Quar
to arguiť sic. bn̄ sequtur ab vtroq̄ istoꝝ enūciatū
est verū. ergo verū enūciatū est ab vtroq̄ istoꝝ uz
p cōuersionē simplicē. pñs est falsuz eo q̄ nullū
verū est enūciatū ab vtroq̄ isto:um. ergo sophi
ma est falsum.

Ad rationes Ad primā dicať q̄ vterq̄ nō habet virtutē distribuēdi terminū ab aliquo
istoꝝ diuisim acceptoꝝ sed a duob⁹ sit sumptis
q̄ hoc signū vterq̄ tantū valet sicut vn⁹ ⁊ vn⁹ ⁊
copulatio addita oꝝ ꝑ iungere iter plura ⁊ sic dat
intelligere q̄ sit vn⁹ ⁊ vn⁹. vel dat intelligere q̄ sit
vn⁹ ⁊ alter. Ad scdam dr q̄ vterq̄ reddit, ppō
nē vl̄em. vñ in ista vterq̄ iste currit. nō solū im
portať demōstratio sed cū hoc distribuō. pro
q̄ demōstratoꝝ qō nō fit in ista. isti hoies currūt.
sed nō est simile. Ad tertiā dr negādo pñam
q̄ cōmittit fallacia figure dictiōis eo q̄ in pria
enūciatū suppōit simplr ⁊ in secūda determina
te. Et Iz nolla ⁊ verba trāspositā idē signi ficēt de
significato principali. nō tm̄ eodē mō supponūt
in vtraq̄. Ad quartā dr silr q̄ negeť ꝑña. q̄ in
prima verū supponit simplr. in scda vero determi
niate. nec ibi est bona ꝙuersio vt ꝓius patuit.

Equitur de hoc signo neuter qđ significat idē qđ vterq̄ cū negatione si bi ꝓposita. vñ sicut nul lus dr se habet distributione ⁊ negatione similiter ⁊ neuter: sed neuter ē distributiuū duoꝝ tantum. Item quęritur de hoc sophismate. neutrū

oculum habendo tu potes videre. Probatio. dextrū oculū nō habēdo tu potes videre. sinistrū oculum non habendo tu potes videre. ergo prima est vera. Contra. neutrum oculum habendo tu potes videre. ergo si neutrum oculum habes. vel dum neutrum oculum habes tu potes videre. quod falsum est. Consequentia patet quia gerundia terminata in o. habent resolui per dum. per si. vel per quia. sed vtroq; modo est falsa. ergo prima est falsa. Solutio. prima est falsa et probatio peccat fm fallaciam accidentis. quia posse videre conuenit partibus fm se. scilz prout sunt diuise. sed non conuenit eis prout sunt vnite in suo toto. vnde hoc patet per primam regulam cum ad partes sequatur totū. vt potestas videndi conuenit partibus et nō toti. ideo si partes inferātur de toto ibi est fallacia accidentis ꝛc.

Circa hāc textū notādū est pmo q; ꝓnr auctor mouet vnū sophisma circa b signū neuter ꝛ ē tale. ℔ Neutrū oculū hīdo tu potes videre qđ sic. probatur. dextrū oculū nō hīdo tu potes videre. et sinistrū oculū nō hīdo tu potes videre ꝛ nō sunt ꝑles oculi. ergo neutrū oculū hīdo tu potes videre. Improbat sic. bñ sequit neutrū oculū hīdo tu potes videre. ergo dū neutrū oculū habes tu potes videre. vel si neutrū oculū habes tu potes videre. vel q; neutrū oculū habes tu potes videre. ꝓns ē falsiz. ergo ꝛ ans qđ ē sophisma. tz ꝓna q; gerūdia terminata in do habēt resolui p si. per dum. vel p q;. Ad b sophisma rndet auctor: dicēs q; ē simplr falsiz. Et ad pbationē eius dicit q; peccat penes fallaciā accītis ea q; posse videre attribuitur in ans pti diuisiz sumptis hz qđ discōuenit a toto. in ans vero attribuit toti ea pti um. vñ ptes diuisim ꝛ suū totū nō sunt penitus idez. imo aliqđ cōuenit pti, put, diuise sunt qđ nō conuenit eis. put sunt vnite in eo vt pz. q; posse videre stat cuz hoc qđ ē nō hīe sinistruz oculū. ea rōe qua ista diuisim supra differūt ab illo toto. s. ab eo qđ ē neutruz oculum habēdo. iō cū infert q; posse videre stat cum illo toto cū quo stare nō pōt nō valet ꝓntia. ꝛ sic pz q; posse videre ē attributum. dextruz vel sinistrū est res subiecta. neutrum oculū est accusatiu; qđ partim cōuenit ꝛ partim differt ab illis partibus.

Sciendū est scōo q; circa signa distributiua duo sunt tres difficultates. Pma ē vtz in, pbatōe sophismat; ꝓdicti sit bōa ꝓna. Ad quā dicūt alicꝫ q; nō eo q; ē fallacia figure dictōis arguēdo a plurib; determiat ad vnā determinatā q; illud gerūdiuum habēdo in ans hz pkes suppones determinatas ꝛ in ꝓnte hz vnā tm. Sed hec solutio ī probatur. q; b gerūdiuum hīdo hz eandē suppōnem sicut hoc pticipiū hīs in eo inclusum. hz si resolueret ipm gerūdiuz in pticipium dicēdo. tu neutruz oculū hīs potes videre. istud pticipiū hīs supponeret discrete. ergo istō gerūdiuum habēdo supponit eodē mō ꝛ nō determiate. ꝛ sic male dr q; in, pbatōe arguit a plurib; determiatis ad vnā determiatā. Dnio: pz q; hoc pticipium hīs ē termin; adiectiu; cōstructus cū termīo discreto supponēte discrete. ergo hz eandē suppōnem. Secdo sic. in hoc ans teaddatur hoc pnomē tu qđ facit istud pticipium hīs sp teneri, p eodē suppōsito. ergo q; hoc pticipium hīs suppōeret determiate. tū nō argueret a plurib; determiatis vnā ad determiatā. tenet ꝓntia. q; sp verificaretur, p eodē ꝛ nunq; pro diversis.

Sciendū est tertio q; scda difficultas est vtrū aliqua ꝓpō sit vera ī qua pōit hoc signū vterq; in recto a pte ꝓdicati. Ad quā rndet q; ꝑuts aliqua, ꝓpō in qua ponit hoc signuz ois a pte ꝓdicati possit esse vera si terminus cōis cui ad ditur nō habeat nisi vnū suppositū. tū ista ī qua ponitur vterq; in recto a pte ꝓdicati nunq; pōt esse vera. ꝛ ratio ē. q; p talem ꝓpōnem sp significatur q; vnū sit duo. sed hoc est falsum. ergo ꝛc. maior ptz. q; in istis ꝓpōnibus. vterq; istoz ē vterq; istoz. significat q; iste est vterq; istoz. ꝛ sic vnum esset duo qđ est incōueniēs. Et q; ista sit falsa pz q; cōtraria eius est vera. s. hec. neuter istoz ē vterq; istoz. ꝛ etiā eius cōtradictoria. s. hec. alter istorum nō est vterq; istoz. Et si quis arguat sic. bñ sequitur. iste istoz ē iste istorum. ꝛ iste istoz ē iste istoz. ergo vterq; istoz ē vterq; istoz. Ad hoc rñ

detur negãdo ꝟñtiaꝫ. qz ibi cõmittitur fallacia ꝟñtis eo qꝺ nõ bñ inducitur dz eñ in inducẽtibꝰ z in toto ĩ quãtitate seu ĩ inducta manere idem predicatũ. Deber eñ sic induci. iste istoꝝ ẽ vterꝙ istorum z iste istoꝝ ẽ vterꝙ istorum. ergo vterꝙ istorum ẽ vterꝙ istoꝝ. z sic ꝟñtia ẽ bona. ꝫ sicut ꝟñis est falsum ita z añs. qz singulares sunt false. Tertia difficultas ẽ de veritate hui⁹ sophismatis. vterꝙ istoꝝ ẽ hõ vel asinus. demõstratis sorte z bucnello. Ad hoc sophisma dr̃ eqr̃ ẽ distinguẽdum penes cõpositionẽ vel diuisionẽ ꝫ eo qꝺ ,ppõ vel sophisma põt esse ,ppõ cathegorica de disiũcto ꝑdicato z tũc ẽ verum. qõ ꝓbatur. qz iste ẽ hõ vel asinus demõstrato sorte. z iste ẽ hõ vel asinus demonstrato bucnello. ergo vterꝙ istorũ ẽ homo vel asinus. tenet ꝟñtia per locum a ptibus totius in quãtitate ad suum totum. Si vero sophisma sit propositio disiuncta sic ẽ falsum. z eius sensus ẽ vterꝙ istorum est homo vel asinus. ergo vterꝙ istoꝝ ẽ homo. vel vterꝙ istoꝝ ẽ asinus. z sic ẽ vna disiunctiua cuius quelibet pars ẽ falsa. ergo sophisma est falsum.

Sed cõtra predicta arguit ꝓ͡ꝓ͡ꝓ sic: homo põt videre per aliud qꝫ per vtrũꝙ oculum ergo neutrum oculum habẽdo põt homo videre. antecedẽs patꝫ. quia homo põt videre sevidere. sed non videt suum actum per oculum. ergo ꝛc. Secundo arguitur sic. in ꝓbatiõe sophismatis arguitur a ptibus totius in quãtitate sufficiẽter enũeratis ad suum totũ. ergo illa ꝓbatio est sufficiẽs. Tertio arguit sic. lapidẽ habẽdo tu potes videre. sed lapis ẽ neuter oculus. ergo neutrum oculum habendo tu potes videre. unio xpatꝫ. quia lapis non ẽ alter oculus. ergo lapis ẽ neuter oculus. cõsequẽtia pz p equipollentiam. Quarto arguitur sic. in hac ꝓpõne vterꝙ istorum ẽ vterꝙ istorum. predicatur idem de se ergo ipsa ẽ vera.

Ad rationes Ad primam dicitur qꝺ homo potest videre suum actum videndi per aliũ sensum qꝫ ꝓprium. scz p sensum cõem. sed hoc non põt esse nisi qñ videt p sensum ꝑticulares. iõ neutrum oculũ habẽdo nihil põt videre. Ad secundam dr̃ qꝺ anteqꝫ valeat locus a ptibus totius in quãtitate ad suum totũ oportet qꝺ oẽs singulares sint vere ꝓ eodẽ tempore. sed sic non est in ꝓposito. quãdo eñ hec ẽ vera de vtrũ oculum nõ habendo tu potes videre. hec ẽ falsa sinistrum oculũ nõ habẽdo tu potes videre. Ad tertiaꝫ dicitur qꝺ ibi non bene concluditur eo qꝺ neutrum positũ a pte predicati ẽ pars predicati positum vero a pte subiecti non ẽ pars subiecti. z sic male cõcludit. debet eñ sic concludi. ergo aliquidꝙ ẽ neutrum oculum habendo tu potes videre. Ad quartam negetur añs. vñ hoc totum. vterꝙ istoꝝ ꝑdicatur. ꝫ hoc totũ. vterꝙ istorum nõ subiicitur cũ vterꝙ sit signum distribuens z dictio relatiua subiecti.

Abito de signis distribuentibus partiũ subiectiuaꝝ. consequẽter q̃ritur vtrũ negatio habeat vim distribuẽdi siue cõfundendi. Et videtur qꝫ sic. qz aristoteles in ꝓio periarmenias dicit qꝫ ille cõtradicunt. hõ est iustus nõ hõ est iustus. ergo altera est vniuersalis cũ subiiciatur terminus cõis. sed non nisi hic. nõ hõ est iustus. ergo ille terminus hõ distribuitur. ꝫ nõ est ibi aliquid a quo distribuitur nisi negatio. ergo distribuatur a negatiõe. Contra. si negatio habeat vim confundẽdi. ergo sicut ista est incõgrua. oĩs sortes currit. similiter hec nõ sortes currit. quod est falsum. qz q̃uis signũ distributiuũ nõ possit addi termino singulari. tñ negatio bene põt addi. ꝫ tez vbicũqꝫ est distributio ibi est terminus cõis sumptus vniuersaliter. ergo opz qꝫ ibi sit dictio significans quoniã vniuersaliter. sed signum vniuersale significat quoniã vniuersaliter tantũmodo negatio vero nõ. ergo nõ hz vim distribuẽdi. qõ cõcedimus dicentes qꝫ negatio nõ confundit. sed negat hoc quod post se inuenit. vnde caz adiungitur termino cõmuni negat ipsum. sed ad negatio,

nem superioris seqūtur negatio cuiuslibet inferioris. eo q̄ destructo superiori destruit quodlibet eius inferi⁹. ergo negatio nō cōfundit sed negat q̄ō post se inuenit siue sit vl̄e siue particulare. Solutio autē patet ad hoc quod obijcatur. q̄ q̄ hec est vniuersalis. nō homo est iustis. hoc non est ꝓpter naturā distributiōis existentis in negatione. sed hoc est q̄ negat homo in cōi quo remoto ꝫremouetur quodlibet eius iferius. Itē solet poni quedam distributio aptitudinis. vt ois homo timet in mari. hoc est aptus nat⁹ est timere in mari. Itē solet poni distributio accōmoda. vt celū tegit oia ꝓter seipsum. ⁊ deus creauit oia alia a se. sed ista duo genera distributōis ñ sūt ita ꝓpria sicut alia.

Circa hūc tertū notādū. est ꝓmo q̄ post q̄ⁿ autor determinauit de signis distributiuis ꝓtium subiectiuarū. cōsequēter determinat d̄ negatione ⁊ de distributione que fit ꝑ ipm. Et pōt assignari dupler causa. ḡre tractādo de p̄dictis signis simul tractat d̄ negatiōe. Prīa est q̄ negatio eo dē mō distribuit ⁊ facit distributionē ꝓ ꝓtibus subiectiuis is ex q̄ⁿ fiūt sicut ⁊ signa de q̄b⁹ determinatū ē. Alia cā pōt esse q̄ signa negatiua sic nulli⁹ nihil neuter hūt vim distribuēdi rōne negatiōis addite signo ꝓdicari iō post signa negatiua prīo videndū ē de negatiōe q̄ de signis distributuis ꝓ ꝓtib⁹ ītegralib⁹. Prīo quo ē aduertēdū q̄ negatio pōt capi dupliciter. Uno mō ꝓ propositione negatiua in q̄ fit negatū aliq̄d de aliq̄. ⁊ hoc mō est ipēs enūciatiōis ⁊ nō sumit sic in ꝓposito. Alio mō sumit ꝓ instrumēto negādi siue ꝓ signo negatiuo sicut ē hoc aduerbiū nō. ⁊ hoc ē ad huc dupliciter. Uno modo infinitanter. quādo additur termino per cōpositiones sic q̄ facit distributionē cū termino cōmuni cui adūgit. vt non homo non currit. Alio modo sumit negatio negatiue. ⁊ sic solū additur termino per appositionē. ⁊ de ista negatione est hīc solum ad propositum.

Sciendum est secundo q̄ de negatione negante auctor mouet talem dubitationem vtrum scilicet negatio habeat virtutē distribuēdi terminum cui additur. ⁊ videtur q̄ sic. q⁹ille sunt cōtradictorie homo est iustus. nō homo est iustus. ergo oportet alterā ipsarū esse vniuersalē sed nō est ibi aliquid a quo distribuat subiectum nisi negatio. ergo negatio habet virtutem distribuendi. In oppositum arguit duabus rationibus. Prima est. si negatio haberet virtutē distribuendi tūc sicut ista est incongrua omnis sortes ita esset etiam ista non sortes. sed hoc est falsum ergo illud ex quo sequitur. Secūda ratio est. vbi cūq̄ est distributio ibi est terminus cōis sumptus vniuersaliter sed hoc nō habet fieri nisi ꝑ signum vniuersale eo q̄ soluꝫ signū vniuersale significat q̄ñ vniuersaliter. sed negatio nō est signum vniuersale. ergo non habet vim distribuendi terminum cōmunem. Ad dubium respondet auctor q̄ negatio nō habet virtutē distribuendi terminum ꝑ se cui additur. ⁊ hoc bene ꝓbant due rationes adducte. Sed habet vim distribuendi ꝑ accidens terminum communem quia negat fore max termini communis cui adiungitur. sed ad negationē termini communis seu ſupioris sequitur negatio cuiuscūq̄ inferioris. Et quo patet q̄ negatio addita termino cōmuni per accidēs distribuit ipsum ꝓ ꝓtibus subiectiuis. Et ad illud q̄ arguitur de isto non homo est iustus. dicitur q̄ non homo est vniuersalis eo q̄ negatio non primo distribuit sed solum ex consequenti quia negato supiori negantur omnia inferiora eius.

Sciendū est tertio q̄ alij dicūt negationem habere virtutē distribuendi terminum cui additur. Quod ꝓbatur sic. quia hec propositio. nō homo est iustus. equipolet huic. nullus homo est iustus. per regulam equipollentiarum sed ibi est distributio ⁊ nō nisi virtute negatiōis ergo negatio distribuit. Secundo sic. quicquid habet virtutē ampliandi terminum cōmunem ad sua inferiora illud hz virtutē distribuēdi. sed sic est de negatione. vt dicēdo nullus hō est asin⁹ ergo ⁊c. minor patet quia sub hoc ꝑdicato asin⁹ potest fieri descensus copulatiue ad sua inferiora. quod non esset nisi multiplicaret ꝑ negationem ⁊ distribueretur ꝓ suis inferioribus. Prīo ista opinione est aduertendum q̄ dupliciter potest intelligi negationē habere virtutē distribuendi. Uno modo ꝑ se prīo ⁊ sic sibi nō competit sicut dictum ē. sed ei cōuenit negare. Alio mō

ꝑ accēs ⁊ ex ꝓnīt. ⁊ sic dr ꝙ negatiōi bñ cōuenit distribuere. nā sicut dictū est ad negationē supponis sequitur negatio omniū inferiorū. qñ enī negatur aliq̄d de aliq̄ negātur quecūq; ꝓtinentur sub eo de eodē. ⁊ ita sub tali termīo licet fieri descensus ad oīa suppōsita talis termini. ⁊ p hōnis ad negationē sequit distributio. hz enī prio virtutē negādi ⁊ ex ꝓnīti virtutē distribuēdi. Cōsequeter ponit duas spēs distributionis q̄ nō sunt multū vsitate. Prīa est q̄ est distributio aptitudinis. ⁊ est qñ verbū respectu cuius fit distributio nō accipit vt significat actū. hz vt aptitudinē importat vt cū dicit oīs hō timet in mari. nullꝰ hō timet i mari. posito casu ꝙ nullꝰ sit hō ibi. ⁊ tūc sensus illi⁹ ppōnis ē. iste. oīs hō ē apt⁹ natus timere in mari hz nō timeat. Et nō dr distributio aptitudinis respectu subiecti eo q̄ subiectū aptū natū sit distribui. hz magis eo ꝙ signū distribuit subiectū in ordine ad ꝑdicatū. qđ dz sumi in q̄tū dicit aptitudinē. sicut verba q̄ in diffinitionibus ponūtur. ideo hec distributio nō differt ab alijs supius positis ex pte subiecti hz tñ ex ordine ad ꝑdicatū respectu cui⁹ distribuit. Alia ē distributio accōmoda. q̄ est qñ signū nō distribuit terminū cōem cui adiūgit. p oībus suis suppositis. ab illa ppōne fit exceptio alicui⁹ suppositi. vt si dicat. celū tegit oīa. cui⁹ ē sensus. celum tegit oīa alia corpora a se. Silr cū dr deꝰ creauit oīa. sensus ē deus creauit omnia alia a se.

Sed cōtra ꝑdicta arguit. Primo sic. hoc signū nullꝰ hz vim distribuēdi rōne negationis quā ī cludit. sed negatio nō pōt distribuere ergo nec illud signū nullꝰ. Secdo arguit sic. q̄cūq; pōt facere ꝓpōnē vlem hz virtutē distribuendi. sed negatio ē hmōi. vt si dicat nō quidā hō currit. ergo ⁊c. Tertio arguit sic. vnꝰ rei vnus est actus. hz actꝰ negatiōis ꝓprijꝰ ē negare. ergo negatio nō hz virtutē distribuēdi. Quarto arguit sic. signū vle additū termīo cōi distribuit ipsum vle. p suis suppositis nisi prius distribuat aut restringat ꝑ aliquā restrictionē. sed cēlū tegit omnia entia. ibi entia nō distribuit. ergo non est distributio accōmoda.

Ad rationes Ad primā dr ꝙ pz solutō ex ꝑdictis. ⁊ silr ad scdam. Ad tertiā dr ꝙ vnꝰ rei ē tñ vnꝰ actꝰ ꝓprijꝰ prio ⁊ p se sibi cōuenies. pōt tñ ē ples additē scdiati cuiusmōi sit negare ⁊ distribuere rōne negatiōis. Ad ūltā dr ꝙ in hac ppōne. celū tegit oīa. ibi. ꝑdicatū nō restringit. q̄liq̄ sibi explicite additū. tū virtute transitionis importate p verbum restringit ad standum. p alijs a subiecto. ⁊ in distributiōe accōmoda solū fit distributio vtute intellect⁹ accipientis terminum eo modo quo locutio potest verificari de ipso.

Sequitur de hoc signo totus quod est distributiuū partiū integraliū vt hic. totus sortes ē albus. est enī sensus. sortes ꝑm quālibz sui partē est albus. Unde ad ista. totus sortes est albus immediate sequitur ista. sortes ꝑm quālibet sui partē est albus. ad quā sequitur. quelibet pars sortis est alba. Probatio. i hac totus sortes est albus. sortes subijcitur albedini ꝑm se ⁊ partes eius. non ꝑm se sed prout sunt in suo toto siue sub forma totius. ergo non subijciuntur albedini nisi per totū. ⁊ sic per prius sequitur hec. sortes ꝑm quālibet partes sui est albus. ⁊ postea illa. quelibet pars sortis est alba. Ista in hac. totus sortes est albus totꝰ subijcitur albedini in rectitudine. partes autem in obliquitate. quia in eo qđ est totuz partes intelliguntur in obliquis. ⁊ in eo quod est pars totum sumitur oblique. quod patet per diuisionem eius quod est totum. vt domꝰ est ex pariete tecto ⁊ fundamento. ⁊ sortes est ex partibus. ergo illud qđ est totum dat intelligere partes obliquas. ergo ad hanc. totus sortes est albus. immediate sequitur hec. sortes secundum quamlibet sui partem est albus. ⁊ mediate sequitur ista: quelibet pars sortis est alba.

Item ad idem illud quod est pars non hꝫ esse nisi ab eo qđ est totum. qz non hꝫ perfectionez nisi ab eo: ergo nō subijcit alicui nisi per totuꝫ. ergo totū prius subijcitur. ergo ad hanc totus sortes est albus immediate sequitur sortes ꝑm quālibet sui partē est albus. et immediate quelibet pars sortis est alba. Secūduꝫ predicta queritur de hoc sophismate. totus sortes est minor sorte. Probatio: quelꝫ ps sortis est minor sorte. et sortes ꝑm quālibet sui partē est minor sorte: ergo totus sortes est minor sorte. Contra. totus sortes est minor sorte: ergo sortes est minor sorte. Solutio. prima est vera: scilꝫ. hec totus sortes est minor sorte. Et probatio peccat ꝑm accidens: qz in ista. totus sortes est minor sorte. predicatum attribuitur partibus quibus vere cōuenit. sorti autez nō cōuenit. et ideo hec est simpliciter falsa sortes est minor sorte et ideo si partes inferant esse minorem sorte de toto: siue de sorte erit fallacia accidētis per vnā regulā supradictā. vñ totus sortes est res subiecta et sortes accidit ei. et esse minor sorte: assignatur vtricꝫ inesse. Etiā improbatio peccat ꝑm quid ad simpliciter: qz ista totus sortes est minor sorte: non ponit sortē ꝑm se: sed hꝫ suas partes et iō ponit sortem ꝑm quid esse minorez sorte. ita cū simpliciter inferatur ergo sortes est minor sorte peccat hꝫ quid ad simpliciter sicut sortes ꝑm pedez est minor sorte: ergo sortes est minor sorte. Item in quibusdā sequitur. totus sortes ergo sortes. vt totus sortes est albus. ergo sortes est albꝰ. et in quibusdā nō. Queritur in quibus est. et in quibꝰ non. dicendū est qđ sunt quedā accidētia que indifferenter cōueniūt parti et toti: vt albus niger calidū frigidū augen minui. et in talibus bñ sequitur totus sortes. ergo sortes. alia sunt accidētia que cōueniunt ptibus et nō toti: vel ecōuerso toti et nō ptibus vt totalitas minoritas: paruitas. et in talibus nō sequitur. totus sortes: ergo sortes.

Circa hūc tertiū notāduꝫ ē prīo qđ ꝓpr auctor determiat de hoc signo totus qđ ē distributiuuꝫ termini ꝑ ptibus integralibꝰ. vt si dicaf totꝰ sortes ē albus. ibi totꝰ distribuit ꝑ ptibus integralibus sortis: Et nō ordinis pōt assignari. qz ptes subiectiue sub suo genere differūt nūero et ꝑm suuꝫ esse. hꝫ ptes integrales nō differūt hꝫ suū esse sed ꝑm nūez. cū ꝑm nūez verior sit multiplicatio termini q̄ conuenit ꝓpr ꝑtibꝰ integralibꝰ q̄ qñ multiplicaf terminꝰ in ptes subiectiuas. ergo distributio q̄ fit ꝑ ptibus subiectiuis ē verior et pfectior distributiōe q̄ fit ꝑ ptibus integralibꝰ. Et sic determiādo de hoc signo totꝰ oñditur prīo qđ in eo includiſ terminꝰ distribuibilis et etiā signū sē distribuēs ī obliquo et nō in recto ita qđ sit sensus totꝰ sortes ē minor sorte. sortes ꝑm qđlꝫ sui ptez ē minor sorte. Secōo sic in hac ꝓpone totus sortes ē albus sortes. subijcit albedini ꝑm se. partes autē subijciūtur ꝑ ipm et nō est sic qđ ptes primo subijciantur albedini et qđ ex ꝑtī totū. ergo ista. totus sortes ē albus infert istas duas. sortes ꝑm qđlꝫ sui ptem ē albus. et istā. qđlꝫ ps sortis ē alba lꝫ prīo inferat istā. sortes ꝑm qđlꝫ sui partem ē albus. Ex quo pꝫ qđ hoc signū totus includit in se signū distributiuū et terminū sue distributōis. Vñ ē aduertēdū qđ circa hoc signū totꝰ mouet auctor tale sophisma. totꝰ sortes ē minor sorte. Probaf sic. bñ sequitur. qđlꝫ ps sortis ē minor sorte. ergo sortes ꝑm qđlꝫ sui ptem ē minor sor-

Digitized by Google

te.⁊ ꝑ ꝓñs tot⁹ sortes est mino: sorte. Improbat sic. totus sortes ē mino: sorte: ergo sortes est mino: sorte: sed ꝓñs est falsa ergo ⁊ añs quod est sophisma. Ad hoc sophisma rñdet auto: dicēs ipm esse verum. Et ad ꝓbationē dr ꝙ cōmittit fallacia accidēt eo ꝙ ꝑpter qtialē ydēpritatē ꝑ tūi cū toto qua rñ differt ab illo infert esse mino: ē sorte que rñ nō cōuenit: sed ꝓuenit ptibus diuisim sumptis. Secūdo dicit ꝙ cōmittit fallacia ꝑm qđ ad simplr. quia ista totus sortes est mino: sorte nō ponit esse mino: ē simplr: ꝫ solū ꝑm quid. s. ꝫ suas partes. ⁊ ideo est fallacia ꝑm quid ad simplr. vt si arguerē sic. sortes ꝫ pedē est mino: sorte. ergo sortes est mio: sorte. Sit tñ aduertēdum ꝙ si totus capiat cathego: eumatice. i. significative. tūc sensus est. totus sortes est mino: sorte. i. sortes habēs ptes vel pfectus sortes est mino: sorte. hoc em̄ modo totū ⁊ pfectus idē sunt. Si vero totus capiatur sincathego: eumatice. put. s. significat dilpōnēs subiectū distributibilis in ptes integrales ad ꝑdicatū hoc mō sophisma dicit esse verum: ⁊ sic capit in tertio.

Tñ est notandū vt aliq̄ dicūt ꝙ duplices sunt ptes integrales. quedā em̄ sunt essētiales vt materia ⁊ forma. alie sunt quātitatiue: vt pes manus brachiū ⁊ filia. Ex quo inferūt ꝙ si tot⁹ distribuat. ꝑ oibus suis ptibus integralib⁹. tā essentialibus ꝙ quātitatiuis. tūc sophisma est simplr falsum. eo ꝙ vna pars. puta alia vel materia nō est maio: neq; mino: sorte. Si vero distribuat. ꝑ partibus integralib⁹ quātitatiuis ꝓcedūt ipm esse verū. Sed melius videt esse dicēdū cū auto: re. s. ꝙ nō est distinguēdū immo ꝓcedēdus ⁊ eius sensus est. sortes ꝑm qualibet ptem integralē est mino: sorte. mō ꝑm cū pars integralis est pars quātitatiua q̄ cū alia pte quātitatiua cōstituit aliq̄ totū quātū: nec vna illaꝝ ptū est ꝙ fectibil ꝑ aliā. ideo ptes essentiales ꝑm eū nō debēt dici ptes integrales. nec tot⁹ pōt distribuere ꝑ ptibus essentialib⁹. Ex quo ꝓz ꝙ iste ꝓpones sunt falle. totus sortes ē tot⁹ sortes. ⁊ files: quia ista equaler huic. sortes ꝑm qualibet sui ptē ē totus sortes. Silr hec ē falsa totus sortes ē sortes Sed ista est vera: ⁊ ꝓz cōcedi. totus sortes est ꝑs sortis. ⁊ sic de similibus.

Sciendū est ꝛcḍo ꝙ ꝓñr auto: soluit

vnā obiectionē q̄ posset fieri. Posset em̄ sic argui. bñ ꝛc̄tur. tot⁹ sortes est albus: ergo sortes ē albus. ergo etiā bñ ꝛc̄tur. tot⁹ sortes ē mio: sorte. g⁹ sortes ē mio: sorte. cui⁹ oppositū dictū est. Ad hanc obiectionē respōdet auto: dicēs. ꝙ duplicia sūt accidēria. quedā em̄ sūt q̄ indifferēter possunt inesse toti ⁊ ptibus. vt albū nigrū: ⁊ sic de aliis. ⁊ in talib⁹ bñ ꝛc̄t. tot⁹ sortes. g⁹ sortes Alia sunt que cōueniūt ptibus ⁊ nō toti. vt minoritas ⁊ paruitas. ⁊ in talibus non sequit. Et tunc potest respōderi negādo ꝓñam. eo ꝙ esse albū potest inesse oīnibus ptibus sortis tam diuisim ꝙ cōiunctim sumptis. Sed q̄uis esse minorem sorte insit ptibus diuisim sumptis nō tamē coniūctim ⁊ ideo non est similia. Et si quis querat cuius quātitatis est ista. totus sortes est. mino: sorte. Ad hoc, respondent aliqui dicentes ipsam esse vniuersalē. Pro quo supponūt ꝙ iste terminus sortes nō distribuit terminū cui adiūgitur. sed solū terminū in eo inclusum. sic. s. ꝙ totus tñ valet sicut quelibet pars ⁊ sic iste terminus pars distribuitur ⁊ equialz hoc sophisma huic. ꝓpositum q̄libet pars sortis est mino: sorte: ⁊ sic de aliis. Sed videt dicendū cū autore ꝙ est singularis ⁊ equialet illi sortes ꝫ quālibet sui ptem est mino: sorte. nec equialet huic quelibet ps sortis est mino: sorte: vt satis ꝓbatur in tertio. Et ꝑm hanc opinionē ista ꝓña est bona. totus sortes est mino: sorte: ergo totus hō est mino: sorte. Patet: quia hec est bona ꝓña. sortes ꝫ quālibet sui ptē est mino: sorte: ergo hō ꝑm quālibet sui ptem est mino: sorte. q: arguit ibi ab inferiori ad superius affirmatiue. Et quo vlteri⁹ iferr ꝙ ista ꝓña nō vꝫ. tot⁹ hō est mio: sorte. g⁹ q̄libꝫ ps hois ē mio: sorte. q: añs pōt ee vera ꝓñte exīte falso. eo ꝙ arguit a suppōne determinata ad suppōnē ꝑsulā ⁊ distributiuā ex pte huius termini hō. Et si ꝙs arguat auto: cōcedit silem ꝓñam. s. ista. tot⁹ sortes ē mio: sorte. g⁹ q̄libet ps sortis ē mio: sorte. Rñdet ꝙ illa cōcedit eo ꝙ nō refert ꝓpōre ⁊ postpōre signū vt̄e termio singulari cū nō possit distribui. nō autē sic est determino communi.

Sciēdū ē tertio. ꝙ circa ꝑdicta ē aliqua difficultas. vtrū hoc signū tot⁹ ꝙ distribuat ꝑ ptib⁹ integralib⁹ rei significate p terminū cui adiūgit. Pro solutiōe huius supponēda ē vna distinctio pri⁹ posita ꝺ ꝺ signo tot⁹. q: aliq̄n ē signū distributiuū ⁊ sic capit sincathego: eūatice. aliq̄n ett̄ capit cathego: eūatice: ⁊ sic n̄ ē signū distributiuū necesse ꝙ ad vitatē vl falsitatē hr̄e ip sius vl nō hr̄e termio ḧñti ptes. vt idē est dicere. sortes ē sortes. ⁊ tot⁹ sortes ē sortes. Et q̄ ꝓz ꝙ ꝺ mō ꝺz accipi totū in hac ꝓpōne oē totū est maior sua pte q̄ est vera intelligēdo eā de toto integrali quantitatiuo ⁊ finito. Secundo dicitur ꝙ si to

tum capitur cathegoreumatice ꝑ sophisma ẽ cõcedẽdũ totũ gõ est in mũdo ẽ in oco meo. Silr hec. ppõs ẽ cõcedi tota diffinctiua ẽ vera cui⁹ alterapś est falsa. ꝙ ꝑ ro de celo ⁊ mũdo: cuz dr. oẽ totũ ⁊ pfectũ idẽ sũt. Alio ⁊ sumit sincathegoreumatice: vt pu⁹ patuit ⁊ i isto sensu accipiẽdo sincathegoreumatice totũ, ppões predicte sũt false ⁊ nullo ⁹ cedẽde. Sz iste debẽ ⁹cedi. tor⁹ brunellus ẽ sorꝛ. posito casu q⁹ sortes habeat vnũ asnũ cui⁹ vocẽ brunelli⁹ cui⁹ libet ps sit ꝑ sorte. Sz nõ vz iferri ista, ꝓña. ſ. caput brunelli ẽ sorꝛ; q⁹ caput sortis hz auricũlã asini. vl caput brunelli hz auriculas asini. Et sili⁹ os brunelli comedit sorte dormiẽte. os brunelli ẽ sortis: ergo os sorꝛ comedit sorte dormiẽte. Sed nõ vz iferri ista, ꝓña: caput brunelli ẽ sorꝛ: ergo caput sortis hz aures asini. Vel os brunelli est sortis: ergo os sorꝛ comedit sorte dormiente. Sed dz sic inferri: ergo caput qđ est sorꝛ: habet aures asini. ⁊ os qđ ẽ sortis. comedit sorte dormiente.

Sz ꝺ predicta arguit. ꝓ io sic. totũ ītegrale actualiſ includit oẽs suas ptes: ergo nõ optet ponere signũ distributiuũ, ꝑ ptib⁹ integralib⁹. Sed ꝺ arguit sic. bñ seq. tor⁹ sortes ẽ mino: sorte. tor⁹ sortes ẽ sortes: g⁹ sortes ẽ mino: sorte. ⁊ clusio ẽ falsa. ergo alia ꝓmissa. nõ mio: ergo maio: q̃ ẽ sophisma; Tertio ar. sic. bñ seq. tor⁹ sortes ẽ mio: sorte: ergo tor⁹ hõ ẽ mio: sorte ⁊ vltra tor⁹ hõ ẽ mio: sorte: ergo q̃libet ps hois ẽ mio: sorte. sed hoc est falsum: posito q⁹ sortes sit minor platone in aliqua q̃titate. Quarto arguit sic: cõuertens sophismatis est falsa. ſ. aliq̃d minus sorte est sortes: ergo sophisma est falsum.

Ad rones. Ad ꝓmã ꝺr q⁹ totũ integrale vnit in actu oẽs suas partes q̃nz ad eẽ: sz nõ põit oẽs in actu q̃tũ ad hoc quod est stare sub predicato. ꝺ cũ hoc signũ tor⁹ sit dictio respectiua põt distribuere terminũ ꝑ suis ptib⁹ integralibus respectu ꝓdicati qđ ꝓueit vni ⁊ nõ alteri vel qđ ꝓuenit oib⁹ ptib⁹ seu plurib⁹ ⁊ nõ toti. Ad ſcam ꝺr q⁹ si capiaſ totuz sincathegoreumatice minor est falsa. ⁊ nõ valet ꝓña. Ad tertiã ꝺr q⁹ hec. ꝓña q̃libet ps sorꝛ est mio: sorte. g⁹ q̃libz ps hois ẽ mio: sorte nõ vz. sili⁹ nec ista. tor⁹ sortes ẽ minor: sorte. ergo totus hõ est minor: sorte. vel dicendũ est sicut vult auctor q⁹ tor⁹ tñ valet sicut hz quãlibz prẽ et⁹: vt pu⁹ patuit ⁊ tũc bñ valet ꝓña.

Ad quartam dicitur q⁹ illa non est conuertẽs sophismatis: sz ista aliquid minus sorte est pars sortis.

Sequitur de signis distributiuis accidentium inter que primo dicendus est de signis distributiuis qualitatis. Dicitur autem signũ distributiuum qualitatis quod distribuit res se habentes per modum qualitatis: vt qualelibet cuius particulare est aliqualibet. Sed tũc obijcitur q⁹ si accidens multiplicetur multiplicato subiecto: ergo cuz signa distributiua substantie distribuant siue multiplicẽt subiectũ, oportet q⁹ multiplicent siue distribuant ipsum accidens: ergo signa distributiua accidẽtium superfluunt. Ad hoc dicendum est: q⁹ duplex est multiplicatio accidentis: quia quedam est multiplicatio accidentis ſm numerum. et hec fit per signum distributiuum substantie: vt omnis homo albus currit. Alia est multiplicatio ſm speciem: et hec fit per signa distributiua accidentis: vt qualelibet currit: id est res habens qualemcũqz qualitatem currit. Circa predicta queritur de hoc sophismate quodlibet qualelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale qualele ipsum est posito q⁹ sortes sciat grãmaticam: logicam: rhetoricaz. ⁊ plato ⁊ cicero sili⁹. ⁊ sciãt se habere eas: et sint alij tres homines quorum vnus sciat logicam alter grammaticã ⁊ alius rhetoricaz. ⁊ isti nesciant se habere eas. ⁊ de aliis nihil sciant. ⁊ alij sciant de se et de istis: et non sunt plures ho-

mines neq; plures qualitates. Pro/batio. hoc qualelibet de quolibet ta li scit ipsum esse tale quale ipsum est ⁊ sic de secundo ⁊ tertio ⁊ non sunt plu ra qualelibet: ergo quodlibet quale/libet de quolibet tali scit ipsum esse ta le quale ipsum est. Contra. quodli/bet qualelibet ⁊c. ergo quodlibet grammaticus de quolibet tali scit ip/sum esse tale quale ipsum est. Solu/tio. prima est vera. et improbatio peccat ꝑm fallaciam consequentis ab inferiori ad superius cum distribu/tiõe superioris: quia qualelibet sup/ponit tantus pro tribus. scilicet pro tribus primis. sed grammaticus sup ponit pro eisdem et etiam pro aliquo qui habet grammaticam tantum et ita grammaticum est in plus q̃ qua/lelibet. vnde si apponatur signũ vni/uersale distributiuum sic. quodlibet qualelibet ⁊c. ergo quodlibet gram/maticam sit consequens: vt hic. omnis homo: ergo omne animal. et simili/ter in vltimo: vt de quolibet qualel i ber: ergo de quolibet grãmatico aũ dicit de quolibet tali.

¶ Circa hunc tertũ notan duo est primo: q̃ ꝑm auto: determinat de signis distributuis accidẽ tium. Vnde signũ distributiuũ accñtis est qd di stribuit res se habentes per modum accidẽtis si ue per modũ alterius adiacentis. Et inter ista pro determinat de signis distributuis qualitatis. ⁊ sunt illa que distribuũt res se habentes per mo/dum qualitatis. Et accipitur hic qualitas gene reliter pro omni illo qd habet modos qualificã tis: siue determinãtis: siue illud sit substantia si ue accidens. Et diuidũtur hec. quia quedam ac/cidentia sunt qualitates ⁊ quedam quantitates ⁊ licet sint plura accidentia. tamẽ magis illa de terminãtur per signa distributiua qualitatis et quãtitatis q̃ per alia: eo q̃ ista accidẽtia sunt pri eipaliora in quibus cetera accidẽtia fundantur ⁊ ⁊ quia etiam habent modos predicandi absо/lutos. Ex quo patet quare ponuntur tantum duo signa distributiua accidentis. Vlterius est aduertendum q̃ auto: soluit vnam obiectionẽ que contra hoc posset fieri. ⁊ taꝫ ẽ. Accidẽs mul tiplicatur ad multiplicationẽ subiecti: ergo cũ si gna distributiua subẽ multiplicent ⁊ distribuant subiectũ oportet etiaꝫ q̃ multiplicent accñs ⁊ q̃ ꝑñs non sunt ponẽda signa distributiua accñtiã um. Ad hoc respõdet auto: q̃ ꝓuis aliqñ multi plicatio actidẽtis ꝑm numeruꝫ fiat per signa di stributiua substantie. nõ tamẽ multiplicatio ac/cidentis ꝑm speciem. sed talis multiplicatio ha/bet fieri per signa distributiua accidẽtis. Vlñ au to: determinãdo de signis distributuis q̃litaꝫ mouet hoc sophisma. Quodlibet q̃libꝫ de q̃li/bet tali scit ipm esse tale q̃le ipm est. Posito casu q̃ sortes sciat grãmaticã rhetoricaꝫ ⁊ logicã. sit plato ⁊ cicero sit sciãt illas. ⁊ cũ hoc sciãt se hr̃e il las. ⁊ sint alij tres homines quoꝝ vnus sciat vnaꝫ ⁊ alius aliã. ⁊ tertius aliã. ⁊ illi tres nesciãt se hr̃e illas nec aliq̃d sciãt de aliis hoĩbus hñtib⁹ illas: sed alij hñ sciãt de se ⁊ de ipsis. Hoc posito phaꝫ sophisma. hoc qualelibet ꝺ quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm est. ⁊ sic de secundo ⁊ tertio. ⁊ nõ sunt plura q̃libet: ergo sophisma ẽ verꝫ. Im probaꝫ sic. qꝺlibet q̃libet de q̃libet tali scit ipm eẽ tale q̃le ipm ẽ: ergo qꝺlibet grãmaticũ de quo libet tali scit ipm eẽ tale q̃le ipꝫ est. hoc aũt est fal sum: vt ps q̃ casuꝫ positũ. ergo ⁊c. Ad sophisma rñdet auto: dicẽdo ipm eẽ verꝫ simplr. ⁊ ip: proba/tio peccat ꝑm accñs vel penes fallaciã ꝓntis ar/guẽdo ab inferiori ad suprius cũ distributiõe su/perioris. Vlñ in casu posito q̃libet est inferꝰ ad grãmaticũ. eo q̃ oẽ q̃libꝫ est grãmaticũ sed nõ ecõtra. qualelibet emñ supponit tm̃ pro tribus: vt ps q̃ casuꝫ positũ. sed grãmaticũ supponit ꝑ eis/dem. ⁊ cuꝫ hoc pro illo solo qui habet grãmati/cam. ideo cum additur distributio cuilibet non valet consequentia.

Secundum est scõ: q̃ ꝑm predicta si gna sunt aliqe difficultates. Prima est vtrũ hu tusmodi signa distributiua accñtis distribuãt ter/minũ cui ĩmediate adiũgunt. Ad quã dr̃ pro q̃ talia signa nõ distribuũt terminũ eꝝ se positũ ꝛ intra se: q̃ ĩcludũt terminũ sue distributiõis. vñ q̃libet idẽ est q̃ ꝺ q̃libet spẽ q̃litaꝫ aliquã q̃lita tẽ hñs. Ex quo seqũ q̃ termini qꝺ⁹ addũct huiuꝰ

modi signa si non ꝑdiatur supponit ꝑfuse tñ vel simplr. ꝑz: q; imediate sequitur signū vle affirmatiuū. Secū do dr ꝙ in oi termio adiectiuo substātiuato in neutro genere includit iste termin⁹ ens vel res. iō aliqñ in talibus signis distributiuis icludūtur duo termini distribuibiles q̄rū vn⁹ distribuit ⁊ alter nō. ⁊ sic talis ofo i qua signū est substātiuatū in neutro gñe ē distinguēda q; ꝑz ꝙ alter illoꝝ termioꝝ ꝑcedit signū ⁊ sic nō distribuit ⁊ supponit determiate. vel sequitur signū: ⁊ sic suppoit ꝑfuse tñ vel simplr. ⁊ ꝑz i ꝑ signo qualelibz. vñ qualelibz tñ vz sicut ens vel res hñs aliquā qualitatē. ⁊ sic q̄litas ē illud qđ distribuit. ⁊ vltra icludit subiectū illi⁹ q̄litatis qđ est ipsa res hñs qualitatē. Et q; illud subiectū ꝑcedit virtutē signi distributiui ⁊ hz eius suppōnem exponere. iō nō distribuit ꝑ signū. ⁊ sic rōne illius subiecti nō distributi pōt illi signo qualeliber addi aliud signū distributiuū cuius distributio cadat supra tale subiectū vt sic dicēdo qđlz qualelibet. Si vero illud subiectū sequit signuz nō distribuit ꝑz stat ꝑfuse tñ. ⁊ posset esse sensus qđlz q̄libz. i. de q̄libz spē q̄litatiſ ens hñs q̄litatez. ꝑz illud subiectū ꝑfect⁹ intelligit ꝑcedere sequi. ex quo ꝑz rsp̄sio ad difficultatē.

Sciendū est tertio ꝙ est alia difficultas. vtrū. l. signa distributiua accidētiū distribuant ꝑ oibus in diuiduis vel ꝑ oibus spēbus accidētis. Pro cui⁹ solutiōe supponit ꝙ sicut dictū est qualelibet equiualet huic oratiōi de qualibet spē qualitatis ens hñs aliquā qualitatez vel isti ens habēs de qualz spē qualitatis aliquā qualitatē. ⁊ idē diceret de signis distributiuis q̄titatis vt quantūcūq; qđcūq;. iō ad veritatem huius qualelibet hō currit: nō requiritur ꝙ hō habens omnē qualitatē currat. sed sufficit ꝙ de qualibet spē qualitatis hō habēs aliquā ꝑticulare qualitatem currat. Et quo ꝑz ꝙ signa distributiua accidētis distribuūt ꝑ spēbus ⁊ nō ꝑ indiuiduis. Et si quis q̄rat quō danda ē aliqua cōtradictio in talibus, ꝑ oibus vel ꝑ rarietas. Rñdetur ꝙ ꝑ ones in quib⁹ talia signa ponūtur debēt resolui vt hec q̄libet currit resoluēda est in istam de qualibet spē qualitatis ens habens aliquam qualitatez currit ⁊ eius ꝓtraria est ista. de nulla spē qualitatis ens habēs aliquā qualitatē currit vel ista. de qualz spē qualitatis nullī ens habēs aliquā qualitatē currit. sed ei⁹ ꝓtradictoria ē ista de q̄libet specie q̄litatis nullī ens habēs aliquā qualitatē currit. vel ista. non de. q̄libet spē qualitatis ens hñs aliquā qualitatez currit. Sz si tñ iste termin⁹ ens includus i isto signo ꝑcedat distributionē in resolutōe termini illa. ꝑ ō nō hz contrariā. eo ꝙ ē indefinita. ꝓtradictoria vero et⁹ est ista. nullū ens de q̄libet spē q̄ltatis currit.

Sed cōtra ꝓdicta arguit ꝓmo sic. signū distributiuū ē dispositio subiecti i ordine ad predicatū. hz accidēs vel adiectiuuz adiectiue tentū nō pōt esse subiectū ꝑ ōnis. ergo nullū ē signū distributiuū accidēt accepti ꝑ modū accidentis vel ꝑ modū alteri⁹ inhērētis. Secundo arguitur sic. dicēdo oīe colorati. ibi distribuit accidēs sub modo accidētis. ⁊ tñ oīe est signum distributiuū subst̄ātie: ergo ꝓtra diffinitionē signi distributiui accidētis. Tertio arguitur sic oīe signū distributiū oz reddere ꝑ ōnem vlz sed qualelibet nō est hmōi q; hec ē indefinita q̄lelibet currit vt patz ꝑ eius exp̄sitionē. ergo ⁊c.

Quarto arguit sic. nullū signū vle pōt alteri signo distributiuo cōparari eo ꝙ nō esset debita ꝑportio distribuētis ⁊ distribuibilis. ergo ista ē incōgrua quocūlibet qualeliber. ⁊ sic cum verum ꝓsupponat cōgruū illud sophisma non potest esse verum:

Ad rationes Ad ꝓmam dicitur ꝙ adiectiuū adiectiue tentū nō pōt esse principale subiectū enūciatiōis. tñ pōt ponⁱ in subiecto per modū denoiatiue respectu principalis subiecti.

Ad scām dr ꝙ dicēdo oīe coloratū. ibi illud adiectiuū substātiatur in neutro gñe. iō distribuit ꝑ suppositis ⁊ ꝑ modū fuē ⁊ nō ꝑ modus accidētis. Ad tertiā dr ꝙ ista qualelibz currit ex ꝑte subiecti locutiōis ē indefinita si subiectuz ꝓcedat signū distributiuū. hz ex ꝓte subiecti distributionis ē vlis vt ꝓz in exp̄one eius. Ad quartā dr ꝙ huic signo q̄libet nō addit aliud signū rōne cuius sit distributū: sed inquantū includit terminū siue distributionis. ideo nulla est ibi incōgruitas.

Equitur de signis distributiuis quantitatis et sunt illa que distribuunt res se habentes per modum quantitatis. vt quotienscunq; quantuscunq;. Et ꝑm hoc queritur de hoc sophismate, quotienscunq; fuisti pa-

risius totiēs fuisti homo. Probatio vna vice fuisti parisius ⁊ illa vice fuisti hō. alia vice fuisti pisius ⁊ illa vice fuisti hō: ⁊ sic de alijs: ergo quotienscūq; fuisti parisius totiens fuisti hō. Improbatio: quotienscūq; fuisti parisius totiēs fuisti homo: sed bis fuisti parisius: ergo bis fuisti hō. quod falsum est. quia hec dictio bis importat interruptionē eius cui adiūgitur sed actus essendi hominem non fuit interrupt⁹ in te. Solutio: prima est falsa. ad probationem autē respondendū est per interemptionē: quia secunda pars copulatiue est falsa. scz illa vice fuisti homo. quia adhuc nulla vice fuisti homo eo q nondū vita fuit terminata vt iterum inciperes viuere et postea terminaretur quod tamē requiritur ad hoc q bis fuisses hō. sicut bis incipitur aut⁹ ⁊ bis terminatur ad hoc q aliquis bis currat.

Et nota q bis nō importat interruptionem temporis. sed tantum actus illius cui adiungitur. Ad terminum autem sequitur interruptio. si autem formaretur sic paralogismus quandocūq; fuisti parisius fuisti homo sed bis fuisti parisius: ergo bis fuisti hō. prima est vera. ⁊ improbatio peccat ꝑm fallaciaz figure dictionis ex mutatione predicamēti. quia quando cq est in predicamento quando. ⁊ bis in ꝑdicamēto quātitatis: q; est de genere quantitatis discrete.

Circa hoc tertiū notandū est primo q ꝓ̄r author determinat d̄ signis distributiuis q̄titatis. Et lz via generationis q̄titas ꝓcedat q̄itatē tm̄ via ꝑfectiōis est ecōuerso. iō ꝓius determinat de signis distributiuis q̄titatis. Et q; hoc nomen infinitū ptinet ad quātitatē salt̄ dū capit̄ distributiue. ideo auctor post determiationē illoz q̄ distribuūt directe q̄titatē determinat de b̄ notei finitū qd distribuit rē sub mō q̄titatis. Pro quo est aduertendū q signa distributiua q̄titatis sunt illa q̄ distribuūt rē se hñtē p modū quātitatis siue p modū mēsure. vt q̄tūcūq; q̄tiēscūq; ⁊ sic de alijs. Et sicut dictū est q istud signū q̄ lelibet includit terminū sue distributiōis: ita etiā signa distributiua quātitatis: cū em̄ dicit̄ quātūlibet currit. sensus est res hñs oēm q̄titatem currit. Et q; ista signa q̄titatis nō distribuūt ꝑ suppositis sicut signa distributiua substātie: sed distribuūt ꝑ spēbus vt dictū est. iōnō faciūt pro pōnem simplr̄ vsem q̄tū ad subiectū locutiōis: reddūt em̄ ppōnē vsem solū quātū ad subiectū distributiōis. Q̄n signa distributiua q̄titatis cōuenīt distribuūt sic ⁊ illa q̄z sūt distributia. Et q; illa q̄titas diuidit ꝑ q̄titatē pmanētē vt linea supficies corpus ⁊ loc⁹. ⁊ ꝑ q̄titatē successiuā sicut est tps. iō signoz distributiuoz q̄titatis q̄dā distribuūt q̄titatē pmanētē vt q̄tūcūq; q̄dā vo successiuam: vt q̄cūq; q̄tiēscūq;. Et sicut q̄titas pmanēs diuidit ꝑ ptinuā ⁊ discretā: ita diuidūtur signa q; q̄dā distribuūt quātitatē pmanētez sub mō q̄titatis ptinue: q̄dā vero distribuūt q̄titatē pmanētē sub mō quātitatis discrete. Et est aduertendū q tps est ens simplr̄ ptinuū cum sit mensura rei ptinue puta motus. ⁊ tm̄ mensurat motū sub mō indiuisibili ꝑm prius ⁊ posterius. iō tps pōt ꝓsiderari sub ꝓpōne cōtinui ⁊ sub ꝓpōne discreti. iō aliqua signa distribuūt tps sub ꝓpōne cōtinui sicut q̄tūcūq; alia vero, sub ratione discreti. vt quotienscūq;.

Sciēdū est secūdo: q circa hoc signū q̄tiēscūq; mouet auctor b̄ sophisma in textu. Quotiēscūq; fuisti pisius fuisti hō. Dō sic. pbat̄ vna vice fuisti pisius ⁊ illa vice fuisti hō. alia vice fuisti pisius ⁊ illa vice fuisti hō. ⁊ sic de alijs: g⁹ quotiēscūq; fuisti pisi⁹ totiēs fuisti hō. Improbat̄ sic bñ seq̄t. q̄tiēscūq; fuisti pisi⁹ totiens fuisti hō. sed bis fuisti pisi⁹. g⁹ bis fuisti hō. ꝓ̄ns ē falsus: g⁹ illud er q̄ seq̄t. ps ꝓ̄na: q; bis ipoztat iterruptiōez actus essendi hoiem. tal⁹ aūt act⁹ nō fuit iterruptus illa vice: g⁹ seq̄t q sophisma ē falsus. Ad sophisma rñdet auctor: dicēs q ē simplr̄ falsū. ⁊ ꝑbatio eius nō vz: q; ista ꝑs copulatiue in q̄libz

ꝓmissa ꝙ̃ falsa: ergo cū dr̃ illa vice fuisti hō ille ponit interruptionē eēndi hodie. ꝛ qz ille act⁹ nō fuit interrupt⁹ ꝓia vice g̃ fuisti pisi⁹. nec posset ire rū icipe. ꝛ illud ip̃ortat cū dr̃. ꝛ alia vice fuisti hō ō nō vꝫ ꝓnia. Et q̃uis hec aduerbia bis ter q̃ter nō importāt interruptionē act⁹ tpis tñ ꝓportant interruptionem actus verbi cui adnūguntur ad quem terminum sequitur interruptio.

Sciēdū est tertio: q̃ sicut dicit auctor in textu si in ꝑ sophismate pōeret ꝑ sincathegoreuma q̃tūcūq; ꝛ diceret q̃tūcūq; fuisti pisi⁹ ꝛc. tūc sophisma eēt vex: eo q̃ hoc aduerbiū q̃tūcū q̃ nō distribuit termīnū ꝓ tpibus mēsurātibus actū interruptū: sed ꝓ tpibus mēsurātib⁹ actum ꝓtinuū. ꝛ tūc in hac ꝓnia. q̃cūq; fuisti parisi⁹ fuisti hō. bis fuisti pisi⁹: ergo bis fuisti hō. ẽ fallacia figure dictōis: eo q̃ mutat spēs vni⁹ ꝑdicamēti i aliam. quātūcūq; erīt importat quantitatem cōtinuam bis vero importat quātitatem discretā. Aliq; tñ ad ꝑdictū sophisma rñdēt q̃ sicut facet i tertu est simpl⁹ vex. eo q̃ quotiēscūq; nō cadit in terminū hui⁹ qō est fuisse hodie: sed hui⁹ qō ẽ fuisse pisius. ꝛ iō ꝑm tpos sensus sophismatis est ille quotiēscūq; fuisti pisi⁹? ru totiēs erīs pisi⁹ fuisti hō. ꝛ illud videt esse vex vt dicūt. Sed ista rñsio nō est vera q: illud aduerbiū totiēs dicit interruption̄ actus essendi hominem. vt notū est. Ex quo patet q̃ est simpliciter falsum.

Sꝫ cōtra predicta arguit̄. Primo sic. signa distributiua sube sufficiūt ad distribuēdū oēs spēs sube sic q̃ ꝑñt facere distributōez in q̃libet spē de gñe sube: ergo silr in gñe q̃titatis illd signū dꝫ sufficere ad distribuendū. ꝑ oīb⁹ spēbus q̃titatis: ergo m ale diuidunt signa distributiua q̃titat⁹. Scdo arguit̄ sic. hoc signū q̃tēscūq; ẽ signū distributiuū numeri, ḋ est q̃titas ꝑmanēs: ergo nō est distributiuū tpis qō est q̃tas successiua. Tertio arguit̄ sic. oē signū distributiuū ẽ dispositio subiecti in ordine ad predicatū sed nulla subiecti. ꝑdicatis significat q̃ modū tpis: qz hoc soli verbo cōuenit mō verbū ꝯꝫ rōnē ꝑdicati: ergo quotēscūq; ẽ distributiuū tpis. Quarto arguitur. Ꝺictoria sophismatis est falsa. ergo sophisma est vex. ꝑz. qz hec est Ꝺictoria aliquotiēs fuisti parisi⁹ ꝛ nō fuisti hō. illa ẽm est falsa.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̃ oēs spēs sube: cōueniūt in hoc q̃ est significare ꝑ modū ꝑ sistant. iō aliq̃ signū pōt distribuere ꝑ oībus individuis cuiuslibꝫ spēi. Sed nō omnes quātitates habent ꝑmlem modum cōuenien-

di, vel denominandi. ideo ponuntur diuersa distributiua ꝓ diuersis spēb⁹ quātitatis: ꝛ sic nō est silr.

Ad scām dr̃ q̃ hoc signū quotiēscūq; directe distribuit ꝑ tpe accepto ꝑ modū successiui ꝛ cōsequenti, ꝑ numero inquātū tale tps diuisibile est in ꝓius ꝛ posterius.

Ad tertiā dicitur q̃ signa distributiua substātie que distribuunt respectu suppositoꝝ sp̃ sunt dispōnes subtē: sed non oportet de signis distributiuis accidentiū: quia quādoq; possimꝰ dicere dispositōez per modū actus.

Ad quartā dicit̄ q̃ illa nō est sua cōtradictoria: sed illa quotienscūq; fuisti parisius non totiens fuisti homo vel illa. non quotienscūq; fuisti parisius: totiens fuisti homo.

Equitur de infinito quod quinq; modis dicitur.

Primo modo dicitur infinitū: quod non potest perrani/siri: vt vox dicitur inuisibilis quantum ad visum: quia est inuisibilis: eo q̃ non est apta nata videri. Alio modo dicitur infinitum quod habet transitum imperfectū: eo q̃ nō/dum est terminatum: tamen aptum natum est terminari: vt dum aliquis transit spacium et nondum peruenit ad suum finem. Tertio modo dicitur infinitus ꝑm appositionē vt numer⁹ augmētabil' ẽ infinitū appositōe vnitatis vel alteri⁹ numeri. Quarto modo dicitur infinitum ꝑm diuisionem vt continuū. omne autem cōtinuū diuisibile est in infinitum. vnde sic diffinitur ab Aristotele in quarto phisicorum. continuū est diuisibile in semp diuisibilia. Alio modo dicitur infinitū vtroq; modo. ſ. per appositionem et diuisionem: vt tempus cū eīm temp⁹ sit continuum est diuisibile i infinitum in diuisione. et cū post vnū tempus veniat aliud tempus. ſic per

appositionem vnius temporis ad aliud est finitū. Et quo ad has tres vltimas significationes diffinitur sic infinitum. Infinitum est cuius quantitatem accipientibus semper est extra sumere: vt si post vltimam partem linee accipiatur alia et post alterā terciam. ꝛ nunq̄ possit attingi terminꝰ eius: ideo linea dicatur infinita.

Solet autem poni: q̄ infinitum quandoq̄ sumitur pro termino communi. et tunc ista propositio infinita sunt finita equiualet huic. aliqua infinita sunt finita quandoq̄ sumitur pro signo distributiuo. ꝛ tunc illa eq̄ pollet huic quo ad distributionem quolibet plura sunt infinita. ꝛ probatur sic. vno plura sunt finita. duobus plura sunt finita. tribus plura sunt finita. ꝛ sic de aliis. ergo quolibet plura sunt finita. ꝛ sic dicitur facere intra scalarem distributionem vel interupram. vel disiunctiuam: quia hec dictio plura in propositione supponit p duobus. et deinceps in secunda pro trib⁹. et sic gradatiz et scalariter ascēdendo. ꝛ sic ista oratio quolibet plura facit distributionem interscalarez quia pro aliis supponit hoc q̄ dico quolibet et pro aliis hoc dico plura ſm numerum ascendendo vt dictum est. Circa predicta queritur de hoc sophismate. infinita sunt finita. Probatio. duo sunt finita. tria sunt finita et sic in infinitum: ergo infinita sunt finita. Improbatio ibi predicatur oppositum de opposito: ergo locutio est impossibilis. Potest etiam sic probari: quelibet plura sunt finita: ergo infinita sunt finita.

Solutio. quidam distinguunt: eo q̄ finitum est equiuocum ad infinitum quo ad nos. et ad infinitū simpliciter. Unde si sumat infinitū quo ad nos prima potest esse vera et non predicatur oppositum de opposito: quia infinita quo ad nos sunt stelle: et arene maris que non sunt infinite simpliciter si autem sumatur infinitum simpliciter est simpliciter falsa. et predicatur oppositum de opposito. Alij autem distinguunt eo q̄ infinitum potest esse terminus communis et sic prima est falsa. vel potest esse dictio sincathegoreumatica importās in se distributionem sicut dictum est: et sic ponunt eam esse veram. Sed neutra istarum solutionum valet: qa si remoueatur vtraq̄ distinctio et sumatur infinitum simpliciter et ſm q̄ est terminus communis adhuc remanet probatio et improbatio huius sophismatis. vnde dicendum est q̄ prima est simpliciter falsa et probatio peccat ſm quid ad simpliciter. quia infinitum appositione est infinitum quodam modo et non simpliciter. Unde cum accipit partes numeri ſm appositionem: vt duo ꝛ tria non accipit infinitum simpliciter sed quodam modo siue ſm quid et ideo nō pōt ex his inferri infinitum simplr.

Circa hūc tertū notādū est p̄mo q̄ p̄mr auctor determiat de hoc nomine infinitū. vñ infinitū dr q̄ si nō finitum p negationē finis ⁊ termini. Et q̄ hēc finē vel terminū ptinet ad q̄titatē. q̄ finitus ⁊ infinitū soli q̄titati conuenīt. ideo cū signis distributuis q̄titatis conueniēter determiatur de infinito pp conuenientia quā hñt cū ipis. cū ergo infinitū est distributuū sp distribuit p ptib⁹ q̄titatis cōtinue vel discrete. Et q̄ oē multipler idiuiduus patit p fusionē. ideo ponit distinctionē mōr infiniti dicēs q̄ infinitū dr quīq; mōis. Primo mō negatiue qđ nullo mō pōt ptrāsiri eo q̄ nō hz q̄titatez. vt punct⁹ vel vnitas ⁊c. vocat isto mō dr infinita quo ad visuz. q̄ nō ē nata videri. Secdo mō dr infinitū qđ nō dum ē determiatū tñ aptū natū ē determiari. sicut linea si p impossibile ab ipa eēnt semota puncta ipam determinātia, vel silr lignū ita q̄ cū difficultate ē ptrāsibile. ⁊ silr pfunditas maris. q̄ quis sit ptrāsibilis. tñ pp cāz extrinsecā. s. ppter aquā ibi existētez nō pōt ptrāsiri. Tertio dr infinitū p appositiōez. sicut nūer⁹ pōt augmētari in infinitū addēdo vnitatē vnitati. Quarto mō dr infinitū hz diuisionē vt ptinuū dr cē diuisibile i infinitū in potēcia diuisiōis. Quito mō dr infinitū hz vtrūq; s. p̄m appositionē ⁊ diuisiones silr. sicut tps. Et hoc mōr sic habēt sufficientia. q̄ oē infinitū est inptransibile. vel gs nullū hz trāsitū nec aptū natū ē ptrāsiri. ⁊ sic ē primus mod⁹. vel hz trāsitū p̄m aptitudinē ⁊ nō hz actū. ⁊ b dupliciter. q̄ vel ille trāsit⁹ pōt pfecte terminari ⁊ sic ē scds mod⁹ quē dr infinitū quo ad nos. vel soluz imfecte ⁊ hoc tripliciter. q̄ vel b attēdit p̄m appositionē solū ⁊ sic ē tertius mod⁹. vel p̄m diuisiones solū ⁊ sic est quart⁹ modus. vel p̄m vtrūq; ⁊ sic est quintus modus.

Sciendū est scdo q̄ infinitū p̄m q̄ accipit trib⁹ vltimis mōis ē infinitū i potēcia. cuius diffinitio talis ē. Infinitū ē cui⁹ q̄titatē accipiēt⁹ sp ē aliq̄d extra sumere. vt si linea diuidat in duas medietates pōt iterū diuidi medietas in duas. ⁊ sic de alijs ptib⁹. igit in illa diuisiōe pcīgit aliq̄d accipe sp pter ptes pr⁹ acceptas. Et hoc pōt assignari. q̄ opz q̄ diuisio cadat vel supra punctū extremū vel sup punctū mediū. nō supra punctū extremū. q̄ sic nihil auferet de linea p diuisionē. gs sp cadat sup aliq̄d punctū qđ ē medius inter qđ ⁊ vltimū punctū necessario ē linea. q̄ inter q̄cūq; duo pūcta ē linea media. ⁊ etiā q̄ in linea sunt infinitū pres. ideo hz diuidi in sp diuisibilia. ⁊ hoc hñ diffinitē ptinuū. qđ est diuisibile in sp diuisibilia.

Sciendū est tertio q̄ circa hoc signū infinitū auctor mouet b sophisma. Infinita sunt finita. Probat sic. duo sunt finita. tria sunt finita. ⁊ sic i infinitū. gs infinita sūt finita. Improbat sic. ibi pdicat opptm̄ d oppositō. gs sophisma ē falsum. Ad b sophisma rndet aliq̄ distinctiōez dicentes q̄ si infinitū capiat p infinito q̄ ad nos sic sophisma ē verū ⁊ n pdicat opptm̄ d oppositō eo q̄ infinita q̄ ad nos sūt simplr finita. vt nūer⁹ stellarū est finit⁹ ⁊ tñ est infinit⁹ q̄ ad nos. si vero accipiat p infinito simplr sive p̄m naturā sic est simplr falsum ⁊ ibi pdicat opptm̄ de opposito. Alij vero ponūt aliā distinctiōez dicētes. q̄ si infinitū capiat cathegoreumatice sic sophisma est falsum. si vero accipiat sincathegoreumatice tūc p̄m est verū. Istas tñ solutiones reprobat auctor in textu dicēs. q̄ cū istis distinctōib⁹ remanēt pbatio ⁊ i probatio sophismatis. ⁊ sic nō bñ soluūt. Ideo aliter rndet dicēs illud sophisma esse simplr falsum ⁊ ad pbationē dicit q̄ in ea pmittit fallacia p̄m quid ad simplr cū pcedat ab infinito p̄m appositionē qđ est infinitū p̄m q̄d ad inferēdū infinitū simplr. Tñ vt dr in textu infinitū pōt capi dupliciter. vno mō cathegoreumatice. i. significative ⁊ tūc ē termin⁹ cōis ⁊ pōt esse subiectū vel pdicatū. ppōis. ⁊ tūc valet sicut res infinita. ⁊ hoc mō facit. ppōnes idefinitā vt sensus hus. ppōis. infinita sunt finita est iste. res infinite sūt finite. Alio mō sumit sincathegoreumatice ⁊ sic ē signū vsle includēs terminū sue distributōis. ⁊ hoc mō facit. ppōnes vsem. ideo sensus hus. ppōis infinita sunt finita est iste. q̄ hz plura sunt finita. Et debet sic pbari. vno plura sunt finita. duobus plura sunt finita ⁊ sic de alijs. ergo infinita sunt finita. vel quelz plura sunt finita.

Sed cōtra predicta arguit p̄mo sic: omne finitū p ptinuā ablatiōez finiti tādē consumitur. gs i ptinuis nō pcīgit pcedere i infinitū p̄m diuisionē. igit male ponit mōi infinti. Secdo arguit sic. tps capit extensionē a motu. ⁊ mot⁹ a mobili. hz nullū mobile ē infinitū p appositionē gs tps nō pōt esse infinitū p appositiōez; Tertio arguit sic. bñ sequit. oē signū distributuū facit ppōnem vsle. hz infinitū nō est hmōi. gs nō est signū distributuū q̄titatis. min⁹ pz. q̄ hec nō est vlis. infiniti hoies currūt. Quarto arguitur sic. in pbatiōe sophismatis arguit a ptib⁹ totius in q̄ttate ad suū totū cū infinitū possit facere ppōnem vsem. ergo in pbatiōe nō cōmittitur aliqua fallacia.

Ad rationes Ad primā dr q diuidendo cōtinuū p partes eḡles oīe cōtinuū p ablationē ptis finite tandē cōsumit. sed diuidendo p partes integrales z in ptes eiusdē ꝓportionis hoc modo nō potest cōsumi. Ad secundā dicit q quantū ad ptes extensiōis quas habz accidens in subiecto temp⁹ capit ex tēsione a motu z mot⁹ a mobili sed quātū ad tēpus terminationis mot⁹ z tēpus nō capiūt extēsionē a mobili sed magis ex applicatiōe cōtinua vel ex reiteratiōe mobilis supaddē spaciū. z illa pōt esse infinita. Ad tertiā dicit q infinitū captū sincathegoreumatice includēs terminū siue distributionis facit propōnē vlem sed nō cathegoreumati cē sumptū. Ad qrtā dr q in ꝓbatiōe sophismatis ptes nō pñt sufficiēter enumerari. q⁹ sub hoc q ē infinitū infinite ptes deberēt accipi. mō omnes que sunt accepte z pñ esse accepte sunt finite. Et hec de sexto tractatu dicta sufficiāt.

Sequitur tractatus septimus de expositione.

Roposito exponibilis ē ppositio habēs obscurū sensum expositiōe indigentem ꝓpter aliqd sincathegoreuma i ea ꝓplicite vel explicite positum in aliqua dictiōe. vt i hac. tm̄ hō est aīal. sortes icipit eē alb⁹. infinita ē linea. z sic de aliis. Pro quo sciēdū est q ea q̄ faciunt ppositionē exponibilē sunt in multiplici differētia. Quia q̄dā sunt signa exclusiua vt tm̄. solū. q̄dā exceptiua. vt ꝓter. nisi. q̄dā reduplicatiua. vt inquātū. ꝑm qđ. q̄dā vero importāt inceptionē vel desitionē vt icipit desinit. q̄dā importāt ꝓximationē finis vt infinitū. q̄dā ipotāt excessum. vt cōparatiui z superlatiui radē. q̄dā vero distinctionē. vt differt aliud ab z sic de aliis q̄dā vero ipotāt spāles modū distributiōis. vt tot⁹ q̄libz z sic de aliis. Ām ꝓpter illa ppositio reddit obscura sic q idiget expositōe z ideo dicūtur facere ꝓpōnē exponibilē quare de ipsis videndū est p ordinē et primo de exclusiuis.

Iste est septimus tractatus puor logycaliū magistri petri hyspani qui post̄ determinauit de quadā ꝓprietate termini scz de distributiōe hic cōsequenter determinat de ꝓpositionibus exponibilibus. Cuius ordinis ratio est. q⁹ distributio est ꝓprietas ꝑs significationē actualē distribuibiliū. expositio vero ꝓcernit significationē virtualē vt patebit in sequēnb⁹. Vel ex alio sumit ordo. q⁹ suppositio. relatio. ampliatio. et sic de aliis sunt ꝓprietates terminor⁹ incōplexorum. expositio vero est ꝓprietas termini cōplexi que ām sibi cōuenit ab aliquo incōplexo. puta ab aliquo sincathegoreumate in eo incluso. ideo conuenienter post alios ser tractatus determinat de exponibilibus. q⁹ sicut incōplexū ꝑm naturam precedit cōplexū. sic passio incōplexi precedit passionem complexi.

Sciēdū est ꝓio q⁹ sicut termin⁹ subrōne distribuibilitatis est subiectū ꝓcedētis tractatus. sic ꝓpō sub rōne exponibilitatis est subiectū istius tractat⁹. qđ. ꝑbat q⁹ ꝓpōni exponibili cōueniūt cōditiones subiecti attributiōis. est enim quodā vle nō quidā reale scz intētiōale. z hz partes scz ꝓpōnē cathegoricā. hypotheticā. vniuersalē. ꝓticularē. idefinitā. z singularē. Et ei⁹ passio est expositio. Et si quis dicat. ꝓpō exponibilis est qđ cōplexū. ergo nō est subiectū. Itez ꝓpō exponibilis includit subiectū z passionē. ergo nō debz dici subiectū. cū subiectū alicuius sciētie debeat esse vnū. Ad hoc respōdet q scz ꝓpositio exponibilis sit qđ cōplexū ḡtū ad significatū ꝓprium. tamē quātū ad significatū circūlocutuz est qđ incōplexū. z illud totū circūlocutiuz quod aliquā intentionē ꝑm quam expositio est passio Et cum propositio non possit esse subiectum eo q transcēdit metas huius tractatus. nec similiter exponibilitas est subiectum cum sit passio eius. tamen hoc totum propositio exponibilis circūlocutur nobis ꝓprium subiectū huius tracta-

tis. Uliter positio pōt capi dupl̄r. vno mō. p qua dā manifestatiōe sensuali a qua sumit̄ silogism⁹ expositor⁹. ⁊ tūc solet sic diffiniri. Expositio est manifestatio q̄dā ad sensuz accipiēs aliqua duo vni ⁊ eidē conuenire ⁊ alteri discōuenire m̄ferēs il la aliter se conuenire vel discōuenire. Et ꝯ mō nō sumitur i ꝓposito. ꝙ e vna spēs argumētatiōis reductiue. ꝓcēta sub silogismo. ꝙ nō sit ver⁹ silogismus. ⁊ nō est in mō alicui⁹ figure. Alio mō sumitur expositio vt ē manifestatio cōpiete ⁊ clare exꝓlicās significatiōez alicui⁹ ꝓpōis hītis sensuz obscuz. ⁊ illo mō sumit̄ in ꝓposito. Et si q̄s dicat de tali ꝓpōne exponibili nō est scia. g⁹ hic nō dz determiari de ei⁹ expositōe. añs ꝓz q. scia est ens reale. g⁹ dz esse de ente reali. mō ꝓpō exponibilis nō ē ens reale. g⁹ de ipa nō est scia. Ad ꝯ rīdetur q. ꝙz ois scia quidditatiue sit ens reale. tñ denoiatiōe facta ab obiecto aliqua ē rōnalis. ideo nō opz q. oē illud de quo habeā scia sit ens reale ꝙz sufficat q. habeat fundamētūm rez passiones p ei⁹ rōnez formalē demōstrabiles.

Sciendū est secūdo q. ꝑnter auctoz diffinit. ꝓpōnez ee exponibilē dicēs. Propō expōnibilis ē. ꝓpō hīns sensum obscurū q. indiget exꝓpone ꝓp aliq̄d incathegoreuma exꝓliare vel implicare imꝓpa posita. vt mīs ꝓdo currit. In qua diffinitione ponit̄ ꝓpō loco gn̄is nō. q. sit vez genus q. ꝓcōe intentiones nō sunt in aliq̄ spēe predicamēntali. ideo in ipis nō sunt vera genera nec vere spēs. Et totū renduit ponit̄ loco dēie. q. ꝓ hoc differt ab aliis ler. ꝓprietatib⁹ terminoz. ꝙa ꝓpōne nō exꝓbuit q. ꝙz sensū lucidū ⁊ clarū. ⁊ q. talis sensus obscur⁹ ꝓuenit ex ꝓte alicui⁹ incathegoreumatis. possz aliquis ꝙrere vez. oē incathegoreuma faciat. ꝓpōnem exponibilē. Ꝓdo cm̄ soluōe est aduertēdū. q. incathegoreumata sunt i multiplici dīa. sunt cm̄ quedā q. importāt affirmationē tm̄. vt ois quis. ⁊ nc de aliis. q. dā vero important negationē tm̄ vt nullus nihil. ⁊ sic de similibus. q. dā vero sunt q. includūt affirmationē ⁊ negationē vt sunt dictiones exclusiue exceptiue ⁊ sic de aliis. Et ita rīdet̄ q. nō oē incathegoreuma facit. ꝓpōnem exponibilē. ꝙz solū illa q. includūt affirmationē ⁊ negationē vt clare videbitur in sequentibus.

Sciendū est tertio q. signa que faciūt ꝓpōnem exponibilē sic diuidunt̄. q. q. dā sunt signa exclusiua vt tm̄ sol⁹. ⁊ q. dā sunt exceptiua vt ꝑ tm̄. ⁊c. quedā reduplicatiua. vt inquātuz vel in q. ipm. q. dā definitionē vel inceptionē ꝙz significantia vt incipit ⁊ desinit. ⁊ q. quedā priuationes finis importātia vt infinitū. q. dā excessuz importātia vt copatiui ⁊ suplatiui grad⁹. alia sunt q. importāt diam siue distinctionē vt differt aliud ab ⁊c. ⁊ q. dā importāt spāles modū distributiōis vt totus qualibz ⁊ sic de aliis. Et istoz sic pōt dr̄i sufficiēria. q. oē illud qd facit ꝓpōnez exponibilē in suo significato importat diuersitatē seu diaz vel nō. si primū sic sunt ea q. importāt distinctionem vt differt aliud ab ⁊c. Si secūz ꝙz ē dupl̄r. q. importāt spāles modū distribuēdi aut nō. si primū hoc est dupl̄r. q. vel importāt spāles modum distributiōis virtute. ꝓpria vt tot⁹ qualeliber. ⁊c. vel ipis cōuenit rōne negatōis q. in ipis includit ⁊ sic sunt grad⁹ cōpatiui vel suplatiui. q. importāt cū excessu quandā distributionē rōne negatōis quāquidē distributionē significāt. Aut non importāt spālem modū distributiōis ⁊ hoc dupl̄r. q. vel dicūt rem in fieri ⁊ sic sunt ea q. importāt inceptionē. ⁊ q. vnū oppositoz dat itelligere reliquū ꝑ ista intelligūtur illa q. importāt desinitionem. Uel dicunt rem in facto esse ⁊ hoc dupl̄r. q. aut carēt fine ⁊ sic sunt ea q. priationē finis importāt vt infinitū. Aut nō carent fine. ⁊ hoc dupliciter. q. vel illa designātur in aliquo cōiungi puta in cōi ⁊ sic sunt reduplicatiua. vel nō ⁊ hoc dupliciter. q. vel se excludūt ab aliquo actu ⁊ sic sunt exceptiua aut excludunt aliqua cōtenta pluribus distribuitib⁹ distributiua ⁊ sic sunt signa exclusiua.

Sed cōtra predicta arguit̄ ꝓmo sic. Expositio ē q. dā spēs argumētatiōis de q. sufficienter determiarū est in nona logyca. g⁹ hic male determinat̄. Sc̄do arguit̄ sic. nulla est ꝓpō exponibilis. g⁹ male fit spālis tractat⁹ de ꝓpōe exponibili. añs ꝓz q. exponibile est q. dā ꝓprietas termini seu expositio. ⁊ termin⁹ ē in quē resolvitur. ꝓpō vt hīt ꝓmo ꝓnoz. g⁹ sequit̄ q. nō est passio ꝓpōnis. Tertio arguit̄ sic. aliq̄ sunt ꝓpōes exponibiles i quib⁹ nō ponit̄ incathegoreuma ergo male ponit̄ illa ꝓticula in diffinitiōe ꝓpōnis exponibilis. Quarto arguit̄ sic. ois bona diuisio dz esse bimēbris. sed diuisio eoz q. faciunt ꝓpōnem exponibilē nō est bimēbris. ergo nō est sufficiens

Ad rationes. Ad ꝓmam dicitur q. nō sumit̄ hic expositio vt ē spēs argumētatiōis ꝙz aliter vt patuit i ꝓmo notabili. Ad sc̄dam dz q. silr nō accipit̄ expositio. put attribuit̄ termis q. ꝓpō est id qō exponit̄ ꝙz sumit̄ eodem modo quo

dictū eſt prius. Ad tertiā dicit q nulle ſūt ꝓpō nes exp̄oibiles ſi nō ſint aliq̄ ſincathegoꝛeuma ta i ipſis formaliꝛ vl̄ virtualiꝛ. ⁊ ſi forſan aliq̄ ha beāt ſenſū obſcurū. ⁊ hoc non ꝓueniat ex ſincathegoꝛeumate, tales nō debent dici ꝓpōnes ex ponibiles. Ad quartā dicit q diuiſio gñis de bet eſſe bimēbris nō tamen diuiſio multiplicis equiuoci. Vel dicit q illa diuiſio reducibilis eſt ad bimembrē. vt patuit in ſufficientia.

Equit de ſignis excluſiuis, vnde ſigna excluſiua ſunt que ex ſua cōſignificatiōe excluſionē i portāt ⁊ a q̄bus redditꝛ ꝓpoſitio excluſiua. vt ſunt iſte dictiōes. ſolꝰ vnicꝰ tm̄ tantūmodo dūtaxat ⁊ ſic de aliis. hec autē ſigna q̄ntq̄ excludūt gratia alietatis. ⁊ q̄ntq̄ gratia pluralitatis ⁊ q̄ntq̄ ponūtur in oꝛōne ſine negatione ⁊ q̄ntq̄ cū negatiōe p̄cedente aut ſequēte. De iſtis aūt tales dantꝛ regule. Prima eſt q ꝓpoſitio excluſiua ſine negatiōe exp̄ōitur per vnā copulatiuaz affirmatiuā cuius ꝓia pars eſt preiacens excluſiue ⁊ ſecūda pars eſt negatiua importās negationē p̄dicati ꝺ oiꝰ aliis a ſubiecto. vt tm̄ homo currit. id eſt homo currit ⁊ nihil aliud ab hoīe currit. vel tm̄ apoſtoli dei ſunt duodecim. id eſt apoſtoli dei ſunt duodecim ⁊ nō plures q̄ duodecim. Secūda regula eſt q ꝓpoſitio excluſiua huius generis infert copulatiuā cōpoſitā ex duabus exponentibus ſiue cōponentibꝰ ⁊ q̄libet eaꝝ ſeoꝛſum ⁊ nō ecōtra. vt tm̄ homo currit. ergo homoꝛ currit. ⁊ nihil aliud ab hoīe currit. Tertia regula eſt q ab excluſiua affirmatiua ad vniuerſalē de termis trāſpoſitis ē bona ꝯſa ſi fiat excluſio gratia alietatis ⁊ nō ecōtra. vt tm̄ aia eſt hō. ergo oīs hō eſt aia. Quarta regula ē q ex cluſiua cōtradictoꝛia p̄ioꝛis exponitur p diſiūctiuā affirmatiuā ꝺ p̄tibꝰ cōtradicētibus p̄ioꝛis excluſiue. vt iſta nō tm̄ hō currit. id eſt nullus hō currit vel aliq̄d ab hoīe currit. patet ex virtute cōtradictiōis. q; vtrobiq; ſeruat oppoſitio contradictiōis. Ex hoc etiā patet q̄liter i eis valeat ꝯſa.

Quarta regula ē excluſiua i qua ponitur vna negatio ſequēs excluſionē exponitur per vnā copulatiuam affirmatiuā cuius p̄ma pars eſt negatiua p̄eiacēs. alia eſt affirmatiua in qua predicatū affirmatiue enūciat de quolibet alio vt tantum accidens non eſt ſubſtantia. id eſt accidens nō eſt ſubſtātia. ⁊ omne aliud ab accidēte eſt ſubſtantia. ⁊ per hoc patet qualiter contradictio eius eſt exponenda. ⁊ qualiter valet conſequentia in excluſiuis.

Circa hūc tm̄ notandū eſt p̄io q ꝓſtq̄ auctoꝛ determiauit de ꝓpōne exp̄oibili in cōi. ꝯſequēter m' hac pte determiat de ſignis excluſiuis p̄io ſic diffiniēs ipa. Signa excluſiua ſūt illa q̄ excluſionē ip̄oꝛtāt. ⁊ a q̄bꝰ ꝓpō redditur excluſiua. vt ſūt ille dictiōes. tm̄. ſolꝰ. dūtaxat. ⁊ ſic de aliis. Et notāter ꝺ. q̄ excluſionē importāt. quia vt poſtea videbit ſigna excluſiua nō dicūt excluſiua eo q ſignificēt excluſionē. q; vt, pbatur ibi nulla dictio ſignificat actū quā exercet. Sed dicūt excluſiua eo q exclusionē exercēt. Tm̄ ille dictiōes tm̄ ſolus dicūtur dictiōes excluſiue a b excluſiōe exercita ⁊ nō ſignata. ſicut ſecuris exeret id qō eſt ſcidere ita hoc idē, pbat de ſignis excluſiuis ſupponendo q excluſio capitur dupliciter. Uno modo vt cōcepta. alio modo vt ex-

Digitized by Google

ercita. vnde hoc nomen exclusio significat exclu
sionē. sed ista sincathegoreumata ūñ solus exer
cent illā exclusionē sicut equitatio vt cōcepta si
gnificaꝫ p hoc nomē equitatio. sed p equū exer
cetur equitatio. Et quo patꝫ q dictio exclusiua
nō significat exclusionē sed exercet eam. Et pos
set sic formari ratio. qr si significaret exclusionez
aut significaret eam vt conceptā vel vt exercitaz
non vt conceptā. qr significaret eam p modū sub
stantie. ⁊ hoc conuenit huic nomini exclusio. nec
vt exercitā. qr tilo modo significaꝫ p hoc verbuz
excludo. Et quo pz q dictio exclusiua tñ exer
cet exclusionem. Et sic pōt diffiniri. ppositio ex
clusiua. est illa in qua ponit dictio exclusiua duz
tamē illa dictio teneatur exclusiue ⁊ feratur ad
copulā principalē. si vero nō feratur ad copulaz
principales tūc non esset. ppie propō exclusiua
sed de subiecto exclusō vel predicato.

Sciendū est secūdo q vt patet in tex
tu signa exclusiua qñqꝫ excludūt gratia alieratis
vt tñ homo est risibilis. quasi sic exponitur. hō est
risibilis ⁊ nihil aliud ab hoīe est risibile. Quan
doqꝫ vero excludūt gratia pluralitatis. vt hec. tā
tum decē sunt predicamenta. que sic exponitur.
decem sunt predicamēta. ⁊ nō sunt plura q̄ decē.
Quādoqꝫ vero ponūtur sine negatione. vt tan
tum homo est aial. Quādoqꝫ vero cū negatione
precedēte. vt non tñ aial est homo. Quādoqꝫve
ro cū negatione sequēte signuz exclusiuū. vt tñ
homo non est substantia. Et quādoqꝫ cū negati
one preposita ⁊ postposita simul. vt non tñ aial
non est substantia. que contradicit illi in qua tñ
postponitur. Et illa in qua p̄ponitur negatio tñ
contradicit illi in qua ponit sine negatione pre
cedēte ⁊ sequēte. Et iuxta hāc diuisionē ponun
tur diuerse regule de modo exponēdi tales pro
pones ꝑm q negatio p̄cedit vel sequitur. Unde
de. ppōibus exclusiuis in quib⁹ dictio exclusiua
cadit supra totā. ppōnez sine negatiōe talis dāt
regula. Dīis. ppō exclusiua affirmatiua hz ex
poni p vnā copulatiuā cuius pria ps affirmat p̄
dicatū de subiecto. ⁊ illa dz esse ptacēs ipius. Se
cunda vero negat ipm a quolz alio a subiecto. vt
tñ hō ē aial. sic exp̄ōit. hō ē aial ⁊ nihil aliud ab
hoīe est aial. vel ꝑm alios. hō est aial ⁊ nullus nō
hō est aial. Tāi ptacēs. ppōnis exclusiue est pro
pō sumpta sine dictiōe exclusiua cui tñ pōt addi
gnū exclusiuū vt ista hō currit. dz esse ptacēs hu
ic. tñ hō currit. Et ad maiorē noticiā hoꝝ hīdā
est aduertēduz q vt videbit in sincathegoreuma
tibus ad exclusionez quattuor requirūtur. Pmo
requirit excludēs. ⁊ illud ē duplex. scz principa
le vt intellect⁹. ⁊ instrumentale vt est signum ex
clusiuuz. Scōm ē exclusum. scz aliud a subiecto a
quo fit exclusio. Tertiū est id a quo fit exclusio
⁊ illud ē subiectū. Quartū est illud respectu cui⁹
fit exclusio. Et vltra ē aduertendū q ppō exclu
siua affirmatiua infert copulatiuā et duabus ex
ponentib⁹ ⁊ quālz earū seorsum. vt hō sequit tñ
aial currit. ergo aial currit. ⁊ nihil aliud ab aiali
currit. ⁊ silr infert quālz ē arū seorsum. Et vt hz
in tertio ab exclusiua affirmatiua ad vlem affir
matiuam de terminis trāspositis ē bona ꝯña. ⁊
ecōtra. vt hō sequit tñ aial ē hō. g⁹ ois hō est aial
ois hō est aial. ergo tñ aial est homo.

Sciendū est tertio q propō exclusi
ua cōtradictoria prioris scz illa in qua ponit ne
gatio p̄cedēs dictionē exclusiuā hz exp̄i p vnā
disiunctiuā affirmatiuā de ptibus cōtradicētib⁹
partibus prioris negatiue copulatiue vt ista. nō
tñ hō currit. sic exponit. nullus hō currit vel ali
quid aliud ab hoīe currit. Unde ptes copulati
ue affirmatiue contradicūt ptibus disiunctiue af
firmatiue. puta iste due. hō currit. ⁊ nihil aliud
ab hoīe currit. ⁊ nullus hō currit. vel aliquid ali
ud ab hoīe currit. qō pz. qr sunt de ptibus cōtra
dicētibus scz de. ppōibus in quibus ponit nega
tio ad copulā. Scz de. ppōib⁹ in quib⁹ pōit nega
tio ad copulā sequens signū exclusiuū talis dāt
regula. Dīs. ppō exclusiua in qua ponit sola ne
gatio sequēs exclusionē exponit p vnam copu
latiuā cuius pria ps est p̄dicēs ⁊ negatiua secū
da vero est affirmatiua in qua p̄dicatū affirma
tiue dz de quolibz alio a subiecto. vt hic. tñ acci
dens non est substātia. exponitur sic. accidēs nō
est substantia. ⁊ oñe aliud ab accidēte est substan
tia. Sed pro sua contradictoria ponitur talis re
gula. Dīs. ppō exclusiua in qua p̄ponit ⁊ post
ponitur negatio signo exclusiuo exponit p vnā
disiunctiuā de partibus cōtradicētibus ptibus
prioris copulatiue. vt ista non tñ accidēs nō est
substātia. sic exponitur. oñe accidēs est substan
tia. vel aliquid aliud ab accidēte non est substan
tia. Et eodē mō diceretur de istis nō tñ homo
non est non hō. nō tñ equ⁹ nō est nō equus. Est
vlterius aduertēdum q regule p̄dicte sunt intel
ligende qñ dictio exclusiua ꝑprie accipitur. ⁊ in
telligitur de istis dictionibus solū dumtaxat si
mulibus. ⁊ non de illis q̄ specialem modū exclu
dendi important. sicut sunt vniuoce p̄cise. ⁊ sic

de similibus.

Sed cōtra predicta arguit' ꝓio sic: per signa exclusiua non intelligitur exclusio exercita. ergo male dicitur ꝙ signa exclusiua exclusionem exercēt. añs pz. q; exclusio exercita non significatur p illa signa. ergo non intelligitur. q; significare est intellectum dare siue constituere.

Secūdo arguitur sic. illud qđ exponitur gratia alietatis exponitur gra pluralitatis aut exponi pōt. ergo male dr ꝙ signa exclusiua qñq; excludunt gra alietatis ⁊ qñq; gratia pluralitatis.

Tertio arguitur sic. ꝓpō non est vniuersalis in qua signū vle negatur. ergo illa nō est exclusiua aī qua dictio exclusiua negatur. Quarto arguitur sic. nō sequitur mīa aīalia sunt sensibilia. ergo oīa sensibilia sunt aīalia. q; añs est verū ⁊ cō sequens est falsum. quod probatur. quia lapides sunt sensibiles ⁊ tamē non sunt animalia. ergo arguendo ab exclusiua ad vniuersalem de terminis transpositis non valet cōsequētia.

Ad rationes Ad primam dicitur ꝙ ad hoc ꝙ aliqua dictio det aliquid itelligere nō oportet ꝙ illud exerceat nec econtra. puta si exerceat non oportet ꝙ significet. modo signa exclusiua bene significant exclusionem ⁊ dant intelligere eam. Ad secundam dicitur ꝙ licz aliquando illud qđ exponitur gratia alietatis possit exponi gratia pluralitatis. vt ista. tantū sunt quinq; predicabilia. non tamē semper potest exponi gratia pluralitatis. vt ista sola species immediate ꝑdicatur de pluribus indiuiduis. ideo ratio non bene assumebat. Ad tertiam negatur cōsequentia. quia non est simile. quia quantitas est accidēs. ꝓpōnis ⁊ sic potest negari p negationē aduenientem. sed exclusio est de essentia ꝓpōnis exclusiue. ideo non pōt mutari per aduētum alicuius negatiōis. Alij soluūt aliter concedēdo ꝙ illa est exclusiua in qua negetur exclusio eo ꝙ dictio exclusiua per negationes impeditur ne teneatur exclusiue sicut propositio copulatiua in qua negetur coniunctio non. ꝓpte dicitur copulatiua sed disiunctiua. sed prima solutio dicitur melior. Ad quartam dicitur ꝙ si sensibile teneatur vniuoce in ambabus tunc cōsequentia est bona. si vero sensibile teneatur equiuoce. scz in exclusiua pro sensibili actiue dicto ⁊ in alia vniuersali de terminis transpositis pro sensibili passiue dicto sic nō valet ꝓña. Et regula itelligēda est. dū teneātur vniuoce in ābabus. ⁊ dū fiat exclusio gratia alietatis.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. dicuntur autem dictiones exceptiue que significāt exceptionem alicuius contenti sub aliquo distributo. cuius modi sunt preter preterꝙ et sic de aliis. De quibus dantur tales regule: Prima est ꝙ omnis exceptio fit a toto in quantitate seu a termino sumpto sub signo vlī. Est autem totū in quantitate terminus cōis cōiter sumptus cū signo vniuersali. vt omis homo preter sortem currit. Secunda regula est ꝙ dictio exceptiua non impedita facit terminū cōem supra quez cadit immediate supponere simpliciter. vt omne animal preter hominem est irrationale. ibi hominem supponit simpliciter. Tertia regula est ꝙ vniuersalis affirmatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres categoricas. exponētes. quaruz prima affirmat predicatum de subiecto sumpto cum aliud ⁊ ab. secunda affirmat predicatum de termino excepto. Tertia est negatiua in qua predicatuz negatur de termino excepto. vt omne aīal preter hoiez est irrōnale. Ista exponitur sic oē aīal aliud ab hoīe ē irrōnale homo est aīal. ⁊ hō non est irrationalis. Quarta regula est. ꝙ vlis negatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres propōnes in quarum prima predicatum negatur de subiecto sumpto cum aliud et ab. in secunda affirmatur subiectum de termino ex

cepto. in tertia affirmatur vniuersa/liter predicatū de termino exclusiuo: vt hic. nullū animal preter q̄ homo est risibile. exponit sic. nullū aial aliō ab hoīe est risibile. homo est aīal. et oīs homo est risibil'. ex his patet qualiter sue cōtradictorie sunt exponende et qualiter valeat cōsequentia in ipsis.

Circa hunc textū notandū est primo q̄ cōsequenter auctor determinat de dictionibus exceptiuis ponēdo talē diffinitionē. Dictiones exceptiue sunt ille que important exceptionem alicuius cōtenti sub aliquo distributo respectu illius in quo fit exceptio. vt iste dictiones preter p̄ter q̄. et sic de alijs. In qua diffinitione ponitur hoc relatiuum que loco generis eo q̄ dat intelligere suū antecedens quod est dictio sincathegoreumatica. Et totū resi duū ponitur ad differētiam aliorum sincathegoreumatū reddētiū p/pōnem exponibilē quorum nullū importat exceptionē alicuius cōtenti sub aliquo distributo. Et debet eodē modo intelligi q̄ dictiōes exceptiue exercēt exceptionē et nō significāt eā sicut dictū est de signis exclusiuis. Differūt tamē ad inuicem in hoc q̄ dictio exclusiua separat totū a parte. vt cū dicit tm̄ sortes currit. ibi significat q̄ nullus alius a sorte currit. sed dictio exceptiua separat partem a toto respectu alicuius predicati. Cū enī dicit omnis hō preter sortē currit p̄ter separat sortem ab hoīe respectu cursus. et sic exceptio est separatio ptis a toto respectu alicui? p̄dicati. Et quo patet q̄ dictio exceptiua nō dicitur exceptiua ab exceptiōe significata eo q̄ significet exceptionē. sed ab exceptiōe exercita eo q̄ sic est illud quo exceptio exercet vt hec dictō pre/ter est instrumentū intellectus quo fit exercitatio exceptiōis sortis ab hoīe distributo respectu alicuius p̄dicati. vt dicēdo oīs homo p̄ter sortē currit. Et si dicat q̄ p̄ter non semper exercet exceptionem. ergo male dicit q̄ dictio exceptiua exercet exceptionē. antecedēs patet q: dicendo tu debes centuz francos preter viginti scuta. ibi preter nō exercet exceptionē. et sensus illi? est tu debes centū francos cū viginti scutis. Pro solu/tione est aduertendū q̄ vt videbit? in sincathego/reumatibus preter sumit dupliciter. vno modo p̄prie et sic est dictio exceptiua faciens ap/positionem exceptiuā. alio modo sumitur improprie. et hoc triplicit. vno mō adiective et tūc significat associationē. vt cū dicit sortes debet centū scuta preter expensas. id est cū expensis. et hoc modo sumitur in argumēto p̄dicto. Alio modo sumit negatiue. vt tu fecisti hoc p̄ter me. id est sine me. Alio mō sumit diminutiue vt hic. decē p̄ter q̄n/q̄ sunt quinq̄. id est decez subtractis quinq̄ ab ipsis remanent q̄nq̄. et istis modis nō facit ppō/nem exceptiuā. nec est ad ppositū de ipso nec de alijs. Et similiter dicerē de hac dictiōe nisi. accipitur em̄ q̄ndq̄ exceptiue et sic facit ppōnē exceptiuā et tm̄ valet sicut p̄ter. vt si dicat. nullus hō nisi sortes est albus. alio modo sumit consecutiue et sic non facit ppositionem exceptiuam sed hypotheticā conditionalem vt si dicat. nisi homo esset sensitiuus hō non esset animal sensus em̄ est si homo nō est sensitiuus hō nō eēt aīal.

Sc̄ēdū est sc̄ūdo q̄ vt dicit' in textu exceptio. p̄prie habet fieri a toto in quātitate. et huius ratio est. q: oportet q̄ illud q̄ removere excipitur sit primus fm actū et actualiter cōtineat in illo a quo excipit. Et q: sole partes tot? in quātitate sunt actualiter contente in toto suo et nō ptes alioz totoz nisi habeāt reductionē ad totū in q̄titate. ideo exceptio fit a toto i quātitate et nō in alijs. Et si dicat q̄ pars integralis actualiter cōtinet in suo toto. ergo ab eo potest accipi' et excipi. et p̄ p̄ns a toto integrali pōt fieri exceptio. Ad hoc respondet negādo p̄nām q: hoc nō sufficit ad exceptionē q̄ ptes actualiter cōtineāt in suo toto. sed cū hoc req̄rit q̄ illud a q̄ debet fieri exceptio p̄dicet de excepto. mō totū integrale nō potest p̄dicari de sua pte. Unde ad hoc q̄ p̄prie aliq̄ ppō dicat exceptiua q̄ttuor req̄riunt. Prio em̄ req̄rit q̄ illud a quo fit exceptio sit termin? cōis habēs plura supposita. ideo hec nō e p̄pria sortes preter platonē currit. si preter teneat exceptiue. q̄d patet. q: illud q̄ excipit debz actu aliter p̄tineri sub eo a quo excipit. ergo si terminus nō habeat supposita nihil ab eo pōt excipi. Secūdo req̄rit q̄ illud a quo fit exceptio p̄dicetur de excepto in recto. ideo hec nō e p̄pria' omnis hō preter asinū currit. quod patet q: illd. q̄d excipit debet actualiter contineri sub eo ia quo fit exceptio vt visuz est in p̄ia conditiōe. sed sic nō est hic. g̃ ꝛc. Secūdo p̄z. q: illud a quo fit exceptio debz p̄dicari de excepto p secūdaz condi/tionē. ſz sic nō est hic. igit ꝛc. Tertio requirit q̄ illud a q̄ fit exceptio verificet de aliquo alio q̄ de excepto et hoc i ppōne affirmatiua. q: nisi sic

tot suppositā acciperentur quot suppositā exci-
perētur. sed hoc est falsum vt patebit in sincathe-
gorematibus. ergo ꝛc. Quarto reꝓritur ꝙ sub-
iectū a quo fit exceptio accipiatur cuꝫ signo uni-
uersali. ideo hec nō est ꝓpria, homo preter so-
tem currit.

Sciendū est tertio: ꝙ ꝓpositiones exceptiue cōmuniter diuersificantur ꝑ tuor modis penes affirmationem ꝛ negationem sicut dictum est de signis exclusiuis. Quedam enim est simpliciter affirmatiua in qua nulla ponitur negatio preter illā q̄ includitur in signo exceptiuo vt hic. omne aīal ꝑter hoīeꝫ est irrōnale. Alia est in qua ꝓponitur negatio dictioni exceptiue ꝛ talis est contradictoria prime. vt hec. non omne aīal preter hoīem est irrationale. Alia est in qua postpōitur negatio dictioni excepte. vt omne animal preter hoīem non est irrationale. Alia est in qua preponitur ꝛ postponitur negatio signo exceptiuo. vt hec. nō omne animal preter hoīeꝫ nō est irrationale. ꝛ talis est contradictoria secūde. Et de istis dantur alique regule. Prima est. oīs ꝓpositio exceptiua vniuersaſ affirmatiua exponitur per vnaꝫ copulatiuā habentē tres partes. iiꝫ quaꝝ prima affirmatur predicatū vniuersaliter de eo a quo excipitur sumpto cum aliud ab. precedente illud quod excipitur. ꝛ in secunda affirmatur subiectum de eo quod excipitur. in tertia vero remouet predicatuꝫ vniuersaliter ab eo qđ excipitur. vt ista. omne aīal preter hoīem est irrationale. sic exponitur. omne aīal aliud ab homine est irrationale. oīs homo est animal. ꝛ nullus homo est irrationalis. Et debet intelligi ista regla si terminus exceptiuus sit communis: ꝙ si esset singularis due exponentes secunde eēnt singulares: vt patet in ista. omnis hō preter sortem est albus. Et posset sic probari regula: q: ad veritatem exceptiue affirmatiue reꝙritur ꝙ predicatum non insit excepto ꝛ q̄ insit cuilibꝫ cōtento sub subiecto alio ab excepto. ꝛ ꝙ exceptū contineatur sub eo a quo fit exceptio. ergo regla est vera. Secunda regula est ꝙ omnis ꝓpositio exceptiua vniuersalis negatiua in qua dictio excepti-
ua non negatur exponitur per vnam copulatiuā habentē tres partes in quaꝝ prima negatur vniuersaliter predicatū de eo a quo fit exceptio cum hoc aliud ab. precedēte dictionē exceptiuā. in secunda affirmatur vniuersaliter illud a quo fit exceptio de excepto. in tertia affirmatur vniuersaliter predicatum de excepto. vt hic nullū aīal preter hominē est rōnale. sic exponitur nullum aīmal aliud ab homine est ratōale. ꝛ oīs hō est animal. ꝛ omnis homo est rationalis. Tertia regula. oīs ꝓpositio exceptiua in qua dictio exceptiua negatur exponit disiunctiue per vnā disiunctiuā in compositam ex tribus cathegoricis contradicentibus partibus copulatiue per quas exponitur sua contradictoria. vt ista. non oīe animal preter hominē est irrationale. sic exponitur aliquod animal aliud ab hoīe non est irrationale vel homo non est animal. vel homo est irrationalis. Et eodem mō exponitur illa ꝓpositio exceptiua in qua ꝓponit ꝛ postponit negatio signo exceptiuo. sc̄z ꝑ vnā disiunctiuā ex tribus cathegoricis compositā partibus copulatiue contradicētibus vt facile est videre per exempla.

Sz cōtra predicta arguit. Primo sic. in hac ꝓpone nullū aīal preter hominem est irrōnale. dictio exceptiua negat. ergo est exceptiua negatiua ꝛ sic nō sz expōi sicut dictū ē. Secūdo arguit sic. ꝓpō vniuersalis est illa q̄ oī aut nulli ineſſe significat. sed dictio exceptiua vt hic oīs hō ꝑter sortē currit. nō significat predicatuꝫ ieſſe oī aut nulli fz alicui ꝛ alicui nō. ergo nō est vtis. Tertio arguit. exceptio fit a toto vniuersali vt dicēdo hō ē ian? ꝑter sortē q̄ ē eger. ergo male dicitur in tertia ꝙ exceptio tm̄ fit a toto in ꝯtitate. Quarto arguit sic. ista est bona. ꝓpositio affirmatiua exceptiua. hō ꝑter asinū currit. ꝛ tm̄ illud qđ excipitur nō cōtinetur ꝑm actū in eo a q̄ excipitur. ergo ille cōditiones sunt male posite.

Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ negat aīcedens. q: illa negatio inclusa in tali signo nō negat dictionē exceptiuā. vt pz ī cēqualēti equalet em̄ huic. oē aīal ꝑter hoīeꝫ nō est rōnale est enim vna regula generalis ꝙ negatio explicita non potest negare dictionem exceptiuam.

Ad secūdam dō ꝙ negat̄ minor. q: subiectū istius est hoc totū. oīs hō ꝑter sortē. qđ tm̄ valet sicut aliud a sorte. vel hō q̄ nō est sortes. mō ꝓdicatum ineſt cuilibet suppositō illi⁹ subiecti. ad hoc. n. ꝙ ꝓpō vniuersalis sit vera nō oportet ꝙ ꝓdicatum insit cuilibet suppositō subiecti. sed sufficit ꝙ ꝓdicatū insit ꝑ illis suppositis ad que restringitur ꝛ nō in illa ꝓpone hō restringit ad standū ꝑ alio a sorte. Ad tertiā dō ꝙ ibi nō est vera exceptio sed abusiua. Ad quartā dō ꝙ ibi nō est. ꝓpositio exceptiua a parte rei. licet sit ꝑm modum enūciandi. ad hoc enim ꝙ aliqua sit vera exceptio requiruntur conditiones prius enumerate quaꝝ altera ibi deficit.

Equitur de dictionibus reduplicatiuis. diamtur autē dictiones reduplicatiue que important rōnem ſm quaz aliquid alteri attribuitur. vt inquantum ſm: q ea ratione qua et ſic de aliis. De quibus dantur tales regule.

Prima eſt q dictio reduplicatiua preſupponit aliquod predicatuz inesse alicui ſubiecto et denotat q illud ſupra quod cadit immediate eſſe cauſam inherentie illius. Secūda eſt q dictio reduplicatiua ſemper fertur ad predicatum: et nunq̄ reduplicat ipſuz. Tertia eſt q propoſitio reduplicatiua affirmatiua exponit p quattuor exponentes affirmatiuas. quarum prima affirmat predicatum principale de ſubiecto. ſecunda autez affirmat reduplicatum de ſubiecto: tertia vero affirmat predicatuz principale de reduplicato. quarta eſt vna cauſalis in cuius antecedēte ponitur dictio ſupra quaz cadit reduplicatio de aliquo transcendente. et in conſequente predicatum principale affirmatur de relatiuo illius transcendentis vt hic. homo inquātum rationalis eſt flebilis. id eſt homo eſt flebilis et homo eſt rationalis et oē rationale eſt flebile z q aliquid eſt rōnale: z illud eſt flebile. Quarta regula eſt: q propoſitio reduplicatiua in qua ponitur negatio poſt dictionē reduplicatiuā exponit copulatiue p quattuor exponētes. quaz prīa negat predicatū de ſubiecto. ſecunda affirmat reduplicatū de ſubiecto. tertia negat vl̄iter predicatuz principale de reduplicato quarta eſt vna cauſalis in cuius aīte ponitur reduplicato de ſuo transcendēte. z in cōſequēte negatur predicatū de relatiuo illius trāſcendētis vt hic. nullus homo inquantū rationalis eſt rudibilis id eſt nullus homo eſt rudibilis. oīs homo eſt rationalis: et nullum rationale eſt rudibile. et q aliquid eſt rationale ipſuz nō eſt rudibile. ex quo pz per legē cōtradictoriarū qualiter ſint exponēde cōtradictorie iſtarum et qualiter valeat conſequentia in ipſis.

Circa hunc textum notāduz eſt prīo q p̄ter auto: determinat de ſignis reduplicatiuis. prīo ponendo talem diffinitionē. Dictōes reduplicatiue ſunt q̄ important rōnem ſm quā alteri aliquid attribuitur: vt inq̄tum z ſm quod. z ſic de ſimilibus. In qua diffinitiōe vt in precedētibus p illud relatiuum q̄ ſubintelligitur genus diffiniti. z eſt ſenſus diffinitiōis. Dictiones reduplicatiue ſunt ſincathegoremata q̄ importāt rōnez. ꝛc. Et totum reſiduum ponitur ad dictam illorū ſincathegorematum quoz nulli cōpetit attribuere aliquid alteri: vt patz inductiue. Dictiones eſſ et cluſiue z exceptiue important ſeparationē vel remotionē aliquo z ex aliquibus. dictiones vero reduplicatiue denotant attributionem. q: oſtendunt modum inherendi predicatum cum ſubiecto. Vnde dictiōes reduplicatiue ſunt aduerbiū vel aggregatuz ex prepoſitōe cum ſuo caſuali. vt ſunt iſte dictiones inq̄tum ſz ut quod ea rōne ꝛc. z ab iſtis dictionibus ppō dr reduplicatiua. vnde vt dr i textu. dictio reduplicatiua preſupponit aliquod predicatum ineſſe alicui ſubiecto: z denotat illud ſupra quod cadit eſſe cauſam illi⁹ inherētie predicati cū ſubiecto. Tūc reduplicatio cōiter ſic deſcribit. q ē enūciatio iterata ſupra extremū. ppōnis denotās cām inherētie p̄dicati cū ſubiecto z ppō reduplicatiua eſt illa in qua ponit̄ ſignū reduplicatiuū quo ex excel̄talis

reduplicatio. ¶ Pro quo est aduertendū q̄ in q̄ liber ꝓpone reduplicatiua quattuor: requirunt primū est subiectū. secundū est predicatū. tertius est signum reduplicationis. quartū vero dicit terminus reduplicatiuꝰ. ⁊ ille supra qđ cadit signū reduplicationis. Et hoc pz in hac ꝓpone omis hō in q̄tū rōnalis est risibilis, ibi em̄ ponit signum reduplicatiuum qđ importat rōnem g̃re alīs alicui ineſt. Pro quo em̄ est aduertēdū q̄ in q̄tuz pōt sumi dupl'r. vno mō vt est aduerbiū q̄titatis ⁊ sic tātū valet sicut quātū vt si dicat' socrates scribit in q̄tū potest. sensus est. socrates scribit q̄tū potest. Alio mō sumit negatiue. ⁊ sic reqrit q̄ ꝑdicatū insit subiecto. si tales ꝓpones sint affirmatiue ⁊ q̄ nō sit aliq̄ causa g̃re ꝑdicatū ineſt subiecto. vt si dicat' hō in q̄tū homo est rōnalis. Alio modo tenet positiue. ⁊ hoc dupl'r. q̄ q̄nq; tenet significatiue ⁊ denotat ꝑdicatuz ineſſe subiecto sub specialī modo essendi in. vt si dicat' corpus in q̄tū mobile: est subiectū pbie. Aliq̄n vero tenetur reduplicatiue ⁊ hoc pōt variari. q̄ vel dicit reduplicationē cause vel reduplicationē cōcomitantie. si cause tūc variat' ꝑ diuisionē causaꝝ. q̄ vel dicit reduplicationē cause efficientis: vel formalis: vel finalis. ⁊ sic de aliis. ⁊ hoc mō sumit' hic. ⁊ pz hoc diuersius est mod' exponēdi ꝓpones reduplicatiuas i q̄b' ponit tale signū.

Sciēdū est secūdo: q̄ vt dicit alberꝰ tius reduplicatio ⁊ distributio ex opposito distinguunt. q. distributio est ꝓprietas incipiēs a subiecto ⁊ terminata in ꝑdicatū seu in receptiōe ꝑdicati sed reduplicatio est, ꝓprietas inherēs ꝑdicato ⁊ terminata in subiectū. Ista em̄ dictio reduplicatiua: vt dicit textus semp' fert' ad ꝑdicatū ⁊ nū q̄ reduplicat ipm vt pz dicēdo. oē aīal est substantia inquātū aīal. Aliter' est aduertēdus q̄ dictōnes reduplicatiue multiplicant' pz affirmationē ⁊ negationē. vt patuit de exceptiuis ⁊ exclusiuis. ideo de ex̄ponē illaz possunt poni quedā regule. Quaz pma est. omis dictio reduplicatiua affirmatiua in q̄ nulla negatio ponit' exponitur q̄ vna copulatiua cōposita ex trib' cathegoricis ⁊ vna ypothetica. in q̄z pma affirmat' principale ꝑdicatū de subiecto. ⁊ in secūda reduplicatū de subiecto. ⁊ in tertia ꝑdicatū ꝓprium ipsa leder reduplicato. ⁊ quarta est vna causalis in cuius antecedēte affirmat' reduplicatū de aliquo transcēdente in ꝓtte vero ꝑdicatū principale de relatiuo ydētitatis substātie referēte illud transcēdēs: vt hic. omis hō in q̄tū rōnalis ē risibil' sic exp̄ōit omis hō ē rōnalis. ⁊ oē rōnale ē risibile. ⁊ q̄ aliquid est rōnale illud est risibile. Et debet intelligi regula si fiat reduplicatio causalitatis: q̄ si fieret reduplicatio cōcomitātie quarta exponens deberet esse cōditionalis. ideo reducendo gratia cōcomitātie hec est vera. oīe risibile in q̄tum rationale est hō. ⁊ sic exponitur. omne risibile est homo omne risibile est rationale. ⁊ omne rōnale est homo. ⁊ si aliquid est risibile illud est homo. Sed si reduplicaret causam in illa ꝓpositiōne tūc propositio esset falsa. Secūda regula est. omnis ꝓpositio reduplicatiua in qua reduplicatio negatur exponenda est p vnā copulatiuam habentē quattuor partes in quarū prima negetur ꝑdicatū principale de subiecto. in secunda affirmatur reduplicatum de subiecto. in tertia negetur vniuersaliter predicatum de reduplicato ⁊ quarta est vna causalis vel conditiōalis in cuius antecedēte affirmatur reduplicatum de aliquo transcēdente. ⁊ in ꝓtte negat' ꝑdicatū principale de relatiuo illius trāscendētis. vt ista nullus homo inquātū rōnalis est risibilis. sic exponit' nullus hō est risibilis. omis homo est rationalis. nullum rationale est risibile. ⁊ q̄ aliquid est rōnale: illud nō est risibile. vel si aliquid est rationale illud nō est risibile. Et q̄ pater q̄ illa est falsa: q̄ ex' exponētes sunt false.

Sciēdū est tertio q̄ sicut ꝓpositio reduplicatiua affirmatiua pz exp̄oi p q̄tuor ꝓpones affirmatiuas ⁊ negatiua in q̄ ponit negatio p q̄tuor ꝓpones negatiuas. ita ꝓpones reduplicatiue eis cōtradictorie exponunt' dist' ut ue p q̄tuor ꝓpones de ptibus ꝑdicētuꝝ ꝓponibus exponētibus affirmatiuā vel negatiuā. sic em̄ ista nō omis hō est aīal inquātū sensitiua'. q̄ ꝓdicit isti affirmatiue. omis hō est aīal inquātū sensitiua'. exponit' omis hō est aīal: vel nō oē sensitiuum est aīal. vel hō nō ē sensitiua' vel q̄ aliq̄d nō est sensitiuū illd nō ē aīal. Et sīl' diceret de ꝑdictoria reduplicatiue i qua negatō ponit' post dictionem reduplicatiuam: vt posset faciliter per exempla videri.

Sed cōtra ꝑdicta arguit' ꝓmo sic. nulla ꝓpō est reduplicatiua: ergo hoc male diffinitur. assis pz. quia reduplicatio semp' reduplicat subiectum. ⁊ sic deberet dici de reduplicato extremo ⁊ nu. q̄ reduplicatiua ꝓpō. Secōo arguit' sic. in ista ꝓpone cognosco sortē in q̄tum homo ponit' dictio reduplicatiua. ⁊ tm̄ nō ē ꝓpō reduplicatiua: ergo male dicitur q̄ ꝓpō redu-

Digitized by Google

plicatiua est illa qua ponit dictio reduplicatiua:

Tertio arguit sic. hec est reduplicatiua. hō est alal inquātū hō. ⁊ tū homo supra quē cadit reduplicatio nō est causa inherētie predicati: q hō nō est cā alalis: sed magis econtra: ergo reduplicatiua non dicit causam inherentie. Quarto arguitur sic. dicendo sortes scribit inquantū potest. ibi hec dictio reduplicatiua inquantum potest esse nō causa inherētie predicati ad subiectū ergo hec male dicit q reduplicatio denotat causam inherentie predicati ad subiectum.

Ad rationes. Ad primam dicitur q licet omnis reduplicatio reduplicet subiectū, propter qō videtur q propositio illa sit reduplicato subiecto. nihilominus tamen talis reduplicatio fertur supra predicatum in ordine ad subiectum: ideo tota propositio dicitur reduplicatiua: Ad secundam dicitur q ly inquātum nō tenetur reduplicatiue sed magis specificatiue. ⁊ sensus est. cognosco sortem inquātum homo. id est ea ratione qua est homo. Ad tertiam dicitur: q illud supra qō cadit reduplicatio non dicitur esse causa predicati. sed dicitur q est causa inherentie predicati cum subiecto. modo ꝫ homo non sit causa animalis quantūlibet esse. est tamen causa inherentie animalis ad ipsum quātum ad modum. Ad quartam dicitur q ibi in ⁊tū nō est dictio reduplicatiua. sed est aduerbium quātitatis vt dictum est.

Equitur de incipit et desinit. Pro quorum exposi/tione notandum est: q rerum quedam sunt quarū totum esse in instanti ⁊ simul acquiritur vt homo vel binarius siue sit mediante aliqua mutatōe successiua precedente: vt in productione naturali sine nulla mutatione precedente: vt in creatōe angeli. Alia vero sunt quarum esse acquiritur successiue et pars post partem: vt sunt res nature permanentis: vt album et nigrum: quarum denominatio dependet a dominio supra contrarium: sicut album nigrum et calidum: et etiam res nature successiue vt motus et tempus: et similiter aliquarū rerum quarum esse deperditur totum simul et in instanti aliquarum autem quarum esse deperditur successiue. Et ꝫm has dictiones ponūtur quattuor regule. Prima est: q propositiōes de incipit rerum quarum esse totum simul acquiritur exponuntur per vnam copulatiuam cuius prima pars est affirmatiua de presenti. secunda negatiua de ꝓterito vt hic. hō incipit eē. i. hō nūc est et immediate ante non fuit. Secūda regula est q propositiones de incipit rerum quarū esse acquiritur successiue exponuntur per vnam copulatiuam: cuius prima pars est negatiua de presenti et secunda affirmatiua de futuro vt hic. sortes incipit esse albus. id est sortes nūc non est albus: et immediate post hoc erit albus: vel sic motus incipit esse. id est motus nō est et immediate post hoc erit.

Tertia regula est: q propositiones de desinit rerum quarum esse acquiritur totum simul exponuntur per vnam copulatiuam: cuius prima pars est affirmatiua de presenti. et secunda negatiua de futuro: vt sortes desinit esse homo. id est sortes est homo et immediate post hoc: non erit homo. Quarta regula est: q propositiones de desinit rerum: quarum esse deperditur successiue exponuntur copulatiue per vnam ne-

gatiuam de presenti: et aliam affir/matiuam de preterito: vt hic. sortes desinit esse albus: id est sortes nunc nō est albus. et immediate ante hoc fuit albus. Ex predictis ꝑz qualiter contradictorie istarum sunt exponende: et qualiter valeat consequētia in ipsis.

¶ Circa hūc tertū notāduz est p:io q̄ ꝑñr aut: determinat in tertu de exp̄one ꝓpōnū in quib⁹ ponit incipit aut desinit. Rōne cui⁹ ponit q̄daz distinctio q̄ talis est. duplices sunt res. q: quedā sunt quaz esse acquiritur totū simł: ⁊ iste sunt p/manentes. alie sunt quaz esse acquiritur successiue ⁊ ps post partē: vt motus ⁊ tps. Et sic res permanētes sunt ille q⁹ nō repugnat hr̄e oēs partes sil. Sed res dicūtur successiue quo ad fieri q̄ fiunt successiue sic q̄ repugnat eis habere omēs suas ptes vel oēs ptes suas simul fieri. sicut sunt suscipiētes mag̃ ⁊ minus ⁊ multa alia. Ille autē dicūtur res simpl̄r successiue q̄ sunt successiue q̄ ad esse ⁊ fieri sicut tps ⁊ mot⁹. Ex̄n res pmanentes ⁊ successiue differunt adinuicē quattuo: modis. P:imo: quia esse rez permanentiū est totuz simul. ⁊ esse rez successiuaz non est totum simul sed in quadam successione. Secundo differunt: q: partes rez permanētiū sunt simul. partes vero rez successiuaz nō sunt simul: sed vna post alia. Tertio differunt: sicut causa ⁊ effect⁹ pmanentia enī sunt causa successiuaz ⁊ p:ioza ꝑm natura successiua vero posteriora. Quarto differūt q: res pmānētes sunt de se determinate. sed res successiue nō ꝑñt in se termios suos aut motus ꝑm, ꝓpriū esse successiuū: sed termiatur ad res p manentes: vt alteratio ad qualitatem argumentatio ad quātitatē. Et licet sint alie multe distinctiōes eaz rez. tñ iste ad pñs sufficiūt. Unde res nature pmanētis est illa q̄ in fieri aut cōseruari non dependet a re successiua. ⁊ in tali re dabile ē primum instans sui esse quo ad inceptionem: sicut verum est dicere. ista res est: ⁊ immediate ante hoc nō fuit. Rei vero nature successiue datur vltimū instās sui nō esse quo ad inceptiōez. vñ vltimū instās sui nō esse est illud in quo verz est dicere. ℔ res nūc nō est: ⁊ immediate post hoc erit. P:imo quo est aduertendū. q: illa duo verba incipit ⁊ desinit dicūt inceptionē ⁊ desinitionez ꝛz desinitio ⁊ inceptio nō sunt nisi i terminis initialib⁹ ⁊ finalibus rez. ⁊ q: post terminū finalē nihil est de re nec añ terminū initiales aliq̄d est de re. eo q̄ res tota infra suos terminos claudit. ideo hoc verbum desinit qō dicit terminationez finalē p:ius dat intelligere ꝑñs ⁊ ꝑñr p:iuatiōe futuri. ⁊ ℔ intelligēdū est in rebus pmanētib⁹: sed in successiuis dic̄ p:iuatoz ꝑñs ⁊ preteritū termiatū ad ꝑñs. Sz incipit dic̄ initialē terminū rei ⁊ dat intelligē ꝑñs ⁊ p:iuatōez ꝓteriti ⁊ ℔ i reb⁹ pmanētib⁹ ꝛz i successiuis p:i⁹ pōit futurū termiatū ad ꝑñs ⁊ poster⁹ p:iuatione ꝑñr. Et q̄ ꝓz q: illa ꝓba qñ adiūgūt reb⁹ pmanētib⁹ ⁊ successiuis q̄ spē differūt hñt rōnes spē differētes. eo q̄ dicūt motū q̄ capit spēm a suis terminis ⁊ potissime a termino ad quez: ⁊ q: est alia ⁊ alia rō ipsoz cū pmanētibus ⁊ successiuis. ideo diuerse ponūtur regule de expositione, ꝓpositionum in quibus ponuntur.

Sc̄edū est sc̄ō: q: p exp̄one ꝓpōnuz de incipit ⁊ desinit ponūtur aliq̄ regle. Quarū prima est. Dis, ꝓpō affirmatiua de incipit in rebus permanētibus exponit ꝓ vnā copulatiuā cuius prima ps est affirmatiua de ꝑñti. sc̄da vero negatiua de ꝓterito. Et rō regule est. q: tales res pmanētes hñt primū instans sui esse: vt ꝓz in ista. sortes incipit esse. q̄ sic exponit. sortes nūc ē ⁊ immediate añ hoc nō fuit. Sc̄da regula est. Dis, ꝓpō affirmatiua de incipit in rebus successiuis exponit ꝓ vnā copulatiuā cuius prima ps est negatiua de ꝑñti. sc̄da vero affirmatiua de futuro. eo q̄ tales res nō hñt primū instās sui esse vt hic. motꝰ incipit esse. sic exponit. motus nunc nō est: ⁊ immediate post ℔ erit. Exēplū rez⁹: vt hō incipit eē albus sic exponit. hō nūc nō est albus ⁊ immediate post ℔ erit alb⁹. Quāuis alii dicāt in sincathegoreumatic̄. sic. n. illa ibi exponit. sortes nūc est albus: ⁊ immediate añ hoc non fuit albus. Et rō huius assignat: q: in multis talibus rebus quaz esse successiue acq̄rit reperitur intrinsio ⁊ remissio: q: ille sunt intrinsibiles ⁊ remissibiles. tñ i illis dabile est primū instās sui esse. eo q̄ sunt res vere pmanētes. ⁊ sic debēt exponi ꝓ vnā affirmatiuā de ꝑñti. ⁊ vnā negatiuaz de preterito. Sed forte sumitur illud exēplum ꝓ reb⁹ pure successiuis. ⁊ sic ℔ set veritatē. Tertia regula est. Dis, ꝓpō affirmatiua de desinit in reb⁹ pmanentib⁹ siue successiuis dz exponi ꝓ negatiuam de presenti: ⁊ affirmatiuā de preterito eo q̄ nullius rei dabile est vltimū instās sui esse: vt hic. sortes desinit esse. sic exponitur. sortes nūc nō est: ⁊ immediate añ hoc fuit. Sed ꝓ quarta regla supponit q̄ duplices sunt, ꝓpōnes negatiue de incipit ⁊ desinit

quedã sunt in quib⁹ ponit negatio post verbũ vt ista. sortes desinit nõ esse. ⁊ i talib⁹ sp negatiua de desinit equalet vni affirmatiue de icipit. Et sili⁹ negatiua de icipit equalis vni affirmatiue de desinit. vt hec sortes desinit non esse equalet huic sortes icipit esse ⁊ hec. sortes incipit nõ esse. equalet huic sortes desinit eẽ. Alie sunt negatiue i quib⁹ negatio ponit añ verbuz incipit ⁊ desinit. vt iste sortes nõ incipit esse. sortes nõ desinit esse. Qua diuisiõe posita ponit talis regula. Ois ppõ de incipit aut desinit i qua negatio postponit⁹ z eo dẽ nõ exponi sicut ppõ cui equipolet. Hz ois pro positio in qua ponit negatio añ verbũ principale dz exponi pnam disiunctiuã cõpositã ex partibus cõtradictẽtibus ptibus copulatiue p quaz exponitur sua cõtradictoria.

Sciendũ est tertio ꝙ pro declaratiõe

predictaz regulaz ponũtur tres regule. Quaz prima ẽ. Si ppõ sit de icipit aut desinit ⁊ sic de subiecto singulari aut de subiecto cõi distributo nõ requirit ꝙ fiat aliqua additio ad subiectũ in aliqua exponẽte. Sz si sit de subiecto cõi non distributo requirit ꝙ in illa exponẽte addat⁹ relatiũ idẽtitatis. qz nisi sic hec esset pcedẽda. aliquid incipit esse de⁹. eo ꝙ ãbe exponẽtes el⁹ essent vere. Scõa regula est ꝙ ambe ppõnes exponẽtes debẽt esse eiusdẽ quãtitatis cũ his. ppõibus que exponuntur p duas vles ⁊ singulares p ptes quia res. ⁊ sic de alijs. Tertia regula ẽ si hoc verbũ incipit ⁊ desinit ponat⁹ cuz verbo infinitiuo pñtis tpis tũc. ppõ est exponẽda p̃m regulas p̃ius data de mõ exponẽdi. ppõnes de incipit ⁊ desinit Si vero fuerit ꝑteriti tpis tũc vbi ponit⁹ nũc in illa oportebit ponere in aliq̃ instãti ꝑterito et si in futuro oportebit ponere in aliq̃ instãti de futuro. Si etiã verbũ infinitiui modi nõ sit pñtis tpis oportebit illud mutare in aliqd̃ equales ptipio eiusdẽ tpis vt in istis. sortes icipit esse sic exponit⁹. sortes in aliq̃ instãti futuro erit. ⁊ immediate ante illud instãs nõ erit ⁊ hec sortes incipit fuisse. sic exponit⁹. sortes in aliquo instãti ꝑterito fuit. ⁊ immediate ante illud instãs nõ fuit. ⁊ eodem modo dicendum est de alijs.

Sed cõtra predicta arguit⁹ ꝓmo sic.

Primus motor celi est cã illoz inferioz q̃ in pluribus sunt pmanẽtia. ergo pmanẽtia non sunt cã successiuoz. Hz ecõtra. qz idẽ nõ est cã ⁊ effectus respectu eiusdẽ. Secuõ arguit⁹ sic. cuiusz rei ẽ termin⁹ extrinsec⁹. g⁹ male dz q res successiue nõ habẽt in se termios ad quos terminãtur. Tertio arguitur sic. incipit ⁊ desinit sunt eiusdem rationis in pmanẽtibus ⁊ successiuis. ergo eodez modo debẽt exponi propones de incipit ⁊ desinit. Quarto arguitur sic. permanentia nõ differunt a successiuis. ergo eodem modo debẽt exponi. ppones de incipit ⁊ desinit in ipis. antecedens patet. quia album ⁊ nigrum sunt entia permanentia. eo ꝙ post q̃ facta sunt remanent in esse ⁊ tamẽ sunt successiua. quia esse eoruz acquiritur successiue.

Ad rationes Ad primam dicitur ꝙ

licz aliqua successiua sint cã pmanentiũ sicut arguitur de motu celi qui est cã pmanentiũ hic infertius exister tũ. tñ simpliciter loquẽdo ⁊ a toto genere pmanentia sunt cã successiuoz. Ad secundam dz ꝙ licet cuiuslibet rei sit terminus intrinsecus p̃m essentiam. tñ vt in pluribus nõ est terminus intrinsecus ſm esse sicut motus ſm suum esse successiuũ nõ videtur habere terminũ qui habeat esse successiuũ. sed tñ hz terminũ qui habet esse pmanens. sicut pz de motu qui est alteratio ⁊ terminatur ad qualitatẽ. Et capit⁹ hic successiuũ. put distinguitur ꝓtra quodcũq⁹ pmanẽs spãliter captũ. Ad tertiã dz ꝙ hz incipit ⁊ desinit sunt eiusdẽ rõnis generalis in pmanẽtibus ⁊ successiuis. qz semp desitionẽ aut inceptionez significant nõ tñ sunt eiusdẽ rõnis specialis sicut tactum est in p̃incipio. quare exponũtur aliter ppones de icipit ⁊ desinit in pmanẽtibus ⁊ successiuis. Ad quartã dz ꝙ successiuũ est qd̃ quãdo est est. ⁊ dum factũ est nõ est. ⁊ nihil idẽ est successiuũ ⁊ pmanẽs. sed si capiatur successiuũ p illo cuius esse successiue acquiritur sic aliquid posset esse successiuum ⁊ permanens sicut dictum ẽ p̃ius.

Equitur de nomine infinito. cui⁹ solẽt assignari quedam distinctiones. Prima est ꝙ infinitum quandoq̃ tenetur negatiue. ⁊ est illud quod nõ est finitum nec̃ aptum natum est finitari. vt deus. Alio modo potest p̃mative capi et est illud quod non est finitum. tamen est aptum natum finitari. vt motus nondum perfect⁹ est infinitus. et illud est tripler. scilicz

infinitū per appositionē vt in numeris. Aliud per dictionē tātum vt in cōtinuis. Aliud per vtrūq; vt tēpus.

Secunda distinctio est de infinito qua potest distingui quilibet modorum precedentium. quia aliud dicitur infinitum in actu quod est quātum non terminatum. Aliud est infinitum in potentia. vt sunt ōtinua. Aliud est infinitū quo ad nos ⁊ non ſm rem. Tertia distinctio est q infinitum vno modo capitur cathegoreumatice prout est quantitas rei subiecte vel predicate. vt cum dicitur mundus est infinitus. Alio modo sincathegoreumatice non prout dicit qualitatem rei sed qualiter se habet subiectum in ordine ad predicatum. et sic est distributio subiecti et signum distributiuum. Et de his dantur quedam regule. Prima est q infinitum sincathegoreumatice captum positum in subiecto facit terminum communem sequētez stare confuse tantum. vt hic. infiniti homines currunt. ibi homines supponit confuse non tamen mobiliter.

Secunda regula est q propositio de infinito sincathegoreumtice capto exponitur per vnam copulatiuam cuius prima pars affirmat predicatum de subiecto sumpto sub aliqua quantitate continua vel discreta. et secunda negat predicatum in esse tali subiecto ꝓ debitā quātitatē. vt ista infiniti homines currūt ꝙsic expōit aliqui homines currunt. et non tot quin plures duobus vel tribus. vel sic. homines aliqui currunt et nō quilibet plures. Tertia regula est q propositio de infinito capto cathegoreumatice exponitur per vnaz copulatiuam cuius prima pars affirmat quantitatem de subiecto. et secunda negat terminum illius quātitatis. vt hic. linea est infinita. id est linea est quanta et non habet terminum siue quantitatis. et hoc si infinitum sit in predicato sed sicut in subiecto. Prima affirmat predicatum de subiecto quantum. et secunda negat terminum illius quantitatis. vt hic. aliquod corpus infinitum est album. id est aliquod corpus quantū est album. et idem corpus non habz terminum siue quantitatis. Et nota q oportet negare terminum illius quantitatis ſm quem dicitur infinitum. ita q si sit infinitum in actu negandus est terminus illius quantitatis. et si sit in potentia ita q sit infinitum ſm quantitatem potentialē et non ſm actualem negādus est terminus quantitatis potentialis ⁊ nō quantitatis actualis siue sit infinitū ſm appositionem vel dictionem.

Circa hunc textum notandum est primo q postq̄ auctor determinauit de incipit et desinit consequēter determinat in hac parte de hoc nomine infinitus. Et ratio ordinis potest assignari. quia desinit ostendit positiue finem rei eo q significat definitionem eius. Infinitum vero priuatiue finem rei ostendit quia significat carentiam finis sicut patet per expositionem nomi-

nis. Dicitur enim infinitum ab in quod est nō
z finitum quasi non finitum. id est sine fine. Et
q; habit⁹ p̄cedit priuationē. iō ps ordo. Sz q; in
finitū significat negationē ideo cōiter ponūtur
plures diffinctiōes. q; vt hȳ tertio phisicor z re
ductiue in fine tractat⁹ p̄cedētis infinitū d; qui
q; mōis. Uno mō negatiue scz qđ aptū natū nō
est trāsiri vel finiri. z hoc mō vox d; inuisibilis.
Alio mō sumit⁹ priuatiue ꝓ eo qđ nō est finitus
tm aptū natū est finiri. z illud est tripler. scz p ap
positionē. vt nūerus. p diuisionē. vt ⁊tinuū. per
vtrūq; vt tps. z de his acceptiōibus z de alijs di
ctū est sufficiēter in fine tractat⁹ precedētis.

Sciēdū est scdo q; auctor in textu re
ducit illos q̄q; modos ad duos. Et primus est
q; infinitū vno mō sumit⁹ negatiue. z est illud qđ
nec est finitum nec aptū natū est finiri. vt est pū
ctus. Alio mō sumit⁹ priuatiue z ē illud qđ nec ē
finitū z tm aptū natū est finiri. vt mot⁹ nondum
perfect⁹. Et illud subdiuidit⁹ in tria mēbra vt pri
us dictū est. Silr aliqđ d; infinitū in actu qđ scz
non est actu terminatū. vt magnitudo carēs ter
mino d; infinita in actu. Aliud est infinitū in po
tētia vt cōtinuū z nūerus. Aliud ē infinitū quo
ad nos. vt pfunditas maris. q̄ lz de se sit pertrāsi
bilis tm pp ipedimēta ē nobis impertrāsibilis.
Sz de infinito vt b ēad. ppositū d; q; pōt sumi
duobus mōis. Uno mō cathegoreumatice. i si
gnificative. z idez est q; res infinita siue res sine
fine aut sine termino. z hoc mō significat quāti
tatem rei subiecte aut p̄dicate. Alio mō sumitur
sincathegoreumatice. z tūc significat disp̄onem
subiecti ad p̄dicatū. nec est terminus cōis signifi
cans rē subiectibilē aut p̄dicabilē. imo est signū di
stributiuū includēs in se terminū siue distributio
nis. Et q; pūt. ppōes de infinito variari penes
affirmationē z negationē. iō de expositiōe taliū
ppōnū due⁹ ponūtur regule.

Sciendū est tertio q; propōnes affir
matiue de infinito sincathegoreumatice sūpto
exponūtur p vnā copulatiuā cuius pria ps affir
mat p̄dicatū de subiecto sūpto sub aliqua q̄tita
te ⁊tinua vel discreta. scda vo negat p̄dicatū inel
se tali subiecto tm determinatā q̄tit. tē vt ista in
finiti hoies currūt. exp̄onit sic. aliquot hoies cur
rūt z nō tot quin plures. Et eodē mō diceret de
ppōne negatiua in qua tm infinitū nō negat. pu
ta ista infiniti hoies nō currūt. sic exponit. aliq̄t
hoies nō currūt. z nō tot quin plures. Idē etiaz
dicend⁹ de ppōib⁹ de pterito z futuro variādo rē
pus. vt ista. infiniti hoies fuerūt. sic exponitur.
aliquot hoies sunt vel fuerūt. z non sunt vel fue
rūt tot quin plures. Scda regula est q; ppōnes
de infinito cathegoreumatice sumpto exponun
tur p vnā copulatiuā cuius pria ps affirmat q̄ti
tatem de subiecto scda vero negat terminū sue q̄
titatis. vt hec. linea est infinita sic exponit. linea
est tanta. z nō hz terminū sue quātitatis. Et hoc
intelligendū est si infinitū ponat⁹ a pte predicati
Sed si sit in subiecto exponit sic p vnā copulati
uam cui⁹ pria ps affirmat predicatū de subiecto
quāto. z secūda negat terminū illius quātitatis
vt hec. infinitū corpus est albū sic exponit. quan
tum corpus est albū. z illud non hz terminū sue
quātitatis. z sic opz negare terminū illius quā
titatis ita q; si sit infinitū in actu termin⁹ actua
lis quātitatis est negandus. Et si sit infinitū in
potentia negandus est terminus quātitatis po
tentialis. Et quo patet q; sine capiatur cathego
reumatice sive sincathegoreumatice infinitū tm
reddit. ppōnem exponibilē. Et si quis arguat. in
finitum cathegoreumatice sumptū nō est sinca
thegoreuma. ergo nō reddit. ppōnes exponibi
lem vt p̄z p diffinitionē. ppōis exponibilis. Ad
hoc rndetur q; lz infinitū cathegoreumatice sūp
tum nō sit sincathegoreuma. tm semp includit
sincathegoreuma eo q; semper includit negatio
nem rōne cuius facit. ppōnem obscurā q̄. ppter
sensum obscurū p alias. ppōnes est declaranda.
Patet insup qualiter. ppōnes cōtradictorie de ī
finito sint exponēde per ea que supra dicta sunt
debent enim semper sic exponi per vnam disiū
ctuam compositam ex partibus contradicenti
bus illis. ppōnibus exponētibus suas contradi
ctorias.

Sed cōtra predicta arguit⁹ ꝓio sic:
oē hȳs positionē in ⁊tinuo est finitū. sz p̄uct⁹ est
hȳs positionē in cōtinuo. g⁹ p̄uct⁹ est finit⁹. z sic
male d; q; est aliqđ infinitū actu sicut punctus.

Scdo arguit⁹ sic. ppō exponibilis est appbē
sibilis ab intellectu exponēte. sed ppō de infini
to nō ē apprehēsibil⁹ ab intellectu. q: ⁊ iellect⁹ ab
horret infinitū. ergo ppō de infinito nō exponi
tur. Tertio arguit⁹ sic. ista ē de ifinito. quātitas
est infinita. z tm nō est exp̄obilis. g⁹ nō ois ppō
de infinito ē exponibilis. añs p̄z. q: m finitū est
passio quātitatis. mō posito subiecto ponit⁹ ei⁹
passio seu. ppietas eo q; inlequit ipm cōuertibi
liter. ergo posita quantitate ponitur infinitū qđ
est eius passio. Quarto arguitur sic. oīnis ter

Digitized by Google

minus priuatiuus debet exponi p aptitudinez illius cuius priuationez importat. sed infinitū nō sic exponit. ergo nō sufficienter exponitur.

Ad rationes. Ad primā dicit q̄ omne habēs positionē in cōtinuo tanq̄ pars quātitatiua est in finitū actu z infinitū in potentia. q̄ ul lud. ē primū. sed nō oportz ō illo qō hz positionē in cōtinuo tāq̄ principiū ciuiusmōi ē pūctus.

Ad secundaz dr q̄ hz natura z intellect⁹ abhorrēt infinitū actu nō tñ infinitū in potētia. z hz infinitū actu nō possit apphēdi ab intellectu tāq̄ ens positiuū. apphēdit tñ positiue tāq̄ apphēsione finiti. z ꝟ sufficiat ad ꝟ q̄ intellect⁹ exp̄at. ppōne de infinito ab eo cognito. Ad tertiā dr q̄ hz positō subiecto ponit eī passio. tñ subiectū nō dat intellige re suā passionē cū sit prior ea. z prior nō dat intellige re suū posterius. q̄re illa. ppō dr de infinito. Ad quartā dr q̄ hic nō accipit infinitū. put importat priuationē. hz vt est signū distributiuū q̄titatis.

Equit de cōparatiuis z superlatiuis de q̄bus dātur tales regule. Pria est q̄ ppō habēs cōparatiuū ppie captū z nō abusiue exponitur copulatiue per tres exponētes. quaruz prima affirmat positiuū de re excedēte. secūda affirmat eundē de re excessa. z tertia affirmat excessum de re excedēte respectu rei excesse. vt hic sortes est albior asino. exponitur sic. sortes est albus. asinus est albus et sortes est magis albus q̄ asinus. vel negando equalitatē forme inesse excesso respectu excedentis. vt hic sortes est albus. asinus est albus. sed asinus non est eque albus sicut sortes.

Secūda regula est q̄ superlatiu⁹ distribuit terminū cōem sequentem qui signat rem excessiuam. vt leo est fortissimus animaliuz. ibi animaliū distribuitur. Tertia regula est q̄ superlatiuus proprie tentus vult genitiuum significantem rem excessam cū re rei excedēti. patet q⁹ hec est impropria locutio. leo est fortissim⁹ linceuz. q⁹ linx de leone oino nō verificat

Quarta regula est q̄ propositio de superlatiuo proprie capto exponitur copulatiue per tres exponētes quarū prima affirmat positiuū de re excedēte. z secūda affirmat eundem de re excessa. z tertia negat vniuersaliter excessum de re excessa p respectū ad rem excedētez. vt hic. rosa est pulcherrim⁹ flos florū. id est rosa ē pulchra. z ois flos est pulcher. z nullus flos est pulchrior rosa. Si vero superlatiu⁹ teneat affirmatiue tertia exponēs debet esse affirmatiua affirmās excessuz de re excedēte p respectū ad rez excessaz acceptū vniuersaliter. vt dicēdo rosa est pulchrior omni flore. Et omnes ppōnes de maximo z minimo z sic de alijs superlatiuis his duobus modis possunt exponi dummō ponat genitiu⁹ importās rē excessaz z si nō. ponit ille genitiu⁹ debet omitti secunda exponēs. vt hic. sortes est fortissimus. id est sortes est fortis. et nullus est fortior ipso. Et contrarie istarū debēt exponi per disiūctiuas de partibus contradicentibus.

Circa hunc tertū notandum est primo q̄ cō sequēter autor determinat de cōparatiuis z suplatiuis. Unde cōparatiuus z suplatiuus possunt teneri dupliciter. Uno modo ppie. Alio mō abusiue. Propie. s. quando illud quod cōparatur z illud cui cōparatur participant ppietatem aliquam in qua compant. vt plato est fortior. hoc

Digitized by Google

velplato est fortissim⁹ hoim. ibi plato ⁊ hō parti
cipāt in fortitudine. Alio mō abusiue siue ipro
prie tenētur qñ illud qđ cōpatur nō ptícipat cū
illo cui cōpatur ſm aliquā ꝓprietatē ſm quā fit
cōpatio. Erō fit triplr. ꝓmo mō qñ ponit cōpati
uus loco positiui. vt dicēdo. iste ē senio: nō addē
do illō respectu cui⁹ ē senio: tm̄ vz sicut senex. et
sic nō facit ꝓpōnēs exponibilē. Vel qñ ponit il
lud cui cōpatur cū forma ipotāte excessuz sine
eo cui cōpat. vt dicēdo. nicpola⁹ ē sanctissimus.
Scđo mō qñ pōit illud cui cōpat ⁊ nō ptícipat
formā cōpatiōis vt dicēdo de⁹ est melior deabo
lo. ibi melior tenet abusiue. Tertio mō qñ cōpa
tiuus ⁊ suplatiu⁹ includūt cū ſ aduerbio magis
vel min⁹ positiuū oppositū suo ꝓprio positiuo
vt dicēdo furtū est melⁱ homicidio. ⁊ fornicatio
est melior adulterio. sensus. n. ē furtū est minus
malū q̄ homicidiū. ⁊ fornicatio ē min⁹ mala q̄
adulteriū. Pro quo ē aduertēdū q̄ i excessu cō
patiōis iportare p cōpatiuū ⁊ suplatiuuz ḡttuor
regrūtur. Primū ē excedēs siue illō qđ cōpatur
Scđm ē excessuz siue illud cui cōpat. Tertiū est
illud in q̄ cōpat siue illud in q̄ fit cōpatio. Quar
tū est excessus siue illō in q̄ excedēs siue id qđ cō
patur excedit excessuz siue illō cui cōpatur. Ver
bi gr̄a. sortes ē fortissim⁹ hoim. sortes ē excedēs
siue illud qđ cōpatur. ⁊ ly hoiz ē excessuz siue id
cui cōpatur sortes. ⁊ iste suplatiu⁹ fortissimus est
illud in quo fit cōpatio. ⁊ dicit excessum fortitu
dinis. q̄ sortes hz fortitudinem in excessu respe
ctu aliorum hominum.

Sciendū est secūdo q̄ propō de cōpa
ratiuo ꝓprie dicto ⁊ nō abusiuo exponit ꝓprie ⁊
copulatiue p tres exponētes. ⁊ hoc intelligēdo
de cōpatiuo ꝓprie dicto ⁊ nō abusiuo. Quarum
prīa affirmat positiuū de excedēte. secunda affir
mat eundē excessum de re excessa. Et tertia affir
mat excessum. i. formā ſm quā fit cōpatio cū ex
cessu. vt sortes est albior: asino: sic exponitur. sor
tes est albus asinus est albus ⁊ sortes est magis
albus q̄ asinus. Et hoc intelligēdo si ille cōpati
uus albior: teneat affirmatiue. q̄ si teneret negā
tiue deberet sic exponi negādo quantitatē in ex
cessu respectu excedētis. vt dicēdo sic. sortes est al
bus: asinus est albus. sed asinus nō est ita alb⁹ si
cut sortes. Et sic pñt exponi ꝓpōnes de compa
ratiuis affirmatiuis sumptis sic generaliter. vt
dicēdo sortes est albior: platone. i. sortes est ma
gis alb⁹ q̄ plato. ⁊ sic de silibus. Est tm̄ aduer
tendū q̄ſ in expositiōe termin⁹ nō distributus
in expósita non distribuatur in exponente: busi
Un de est aduertēdum. q̄ terminus ſignificans
rem excessum sequēs superlatiuū supponit distri
butiue si tm̄ sit distributibilis. vt dicēdo sortes est
fortissimus aialiū. ly aialiuz ibi distribuitur. vt
videbit in exponētibus. Dabent eñ suplatiua ⁊
cōpatiui gradus virtutē distribuēdi terminū se
quētez se. Et ad hoc cognoscēdū ponūtur due
regule. Prīa est termin⁹ cōis sequēs terminū cō
patiui gradus si sit ablī casus ⁊ regat ab hmōi
cōpatiuo nec impediat ꝓ illud sincathegoreuma
implicite vel explicite positū supponit confuse ⁊
distributiue. Et notāter dr sequēs. q̄ si ꝑcederet
nō acciperet suā suppositionē a cōpatiuo. Dici
tur etiā ablī casus: q̄ si poneret terminus alteri⁹
casus nō distribueret ab illo cōpatiuo. vt ꝑz hic.
sortes est fortior: hō platone ibi hō nō distribuit.
Dr etiā si nō impediat q̄ si supadderet aliquod
sincathegoreuma distributiuū. tūc nō distribue
retur ꝓpter duo distributiua sincathegoreuma
ta cadētia sup ipm. Jō cū dr sortes est fortior: omīi
hoie. ibi hoie nō distribuit ꝫ supponit determi
nate ⁊ sensus est. sortes est aliq̄ hoie fortior. ⁊ ista
sortes est fortior: hoie. equivalet huic sortes est oī
hoie fortior. Secūda regula talis est: q̄ genitī
uus singularis si sit terminus cōis sequēs termi
nū suplatiui gradus rectus ab eo dū nō impediat
supponit cōfuse ⁊ distributiue. Et hec regula eo
dem mō exponit sicut ꝑcedēs. Ex quo sequit q̄
terminī cōpatiui ⁊ suplatiui gradus distribuūt ter
minū sequentē se ab eis rectū. Omēs eñ isti ter
mini eodē mō supponūt sicut in aliis ꝓpōnib⁹.

Est etiam aduertendum q̄ propositiones de
hmōi dictionib⁹ eodē mō cōuertūtur sicut alie.
hec enim sortes est fortior: omīi aiali. cōuertitur
sic qđ est fortius omni aiali est sortes. ⁊ hec leo ē
fortissimus aialium. ergo fortissimus aialium
est leo.

Sciendū est tertio q̄ propōnes de su
perlatiuo iproprie sumpto sic debēt exponi. ver
bi gratia. vt dicēdo homo est sanctissimus. id est
valde sanctus. Et de huiusmodi expositiōe non
ponūtur alique regule: quia nō requirūtur plu
res exponētes. Si vero sumatur superlatiuus
ꝓprie hoc ē dupliciter. vel sumit cū genitiuo ab
eo recto: vt dicendo. sortes est fortissimus homi
nū. vel sine genitiuo: vt dicēdo. sortes est fortissi
mus. Si vero sumatur cū genitiuo pōt exponi
dupl̄r. ſ affirmattue ⁊ negatiue. Pro cui⁹ expōne
ponitur hec regula. Omnis ꝓpositio de super

latiuo ꝓprie capto exꝑ̄ copulatiue per tres exponentes. Quarum prima affirmat positiuum de re excedēte. secūda affirmat eundez de re excessa. et tertia negat vniuersaliter excessuz de re excessa ꝓ respectū ad rez excedentē ⁊ hoc si exponat negatiue. vt hic rosa est pulcherrim⁹ flozum sic exponitur rosa est pulchra: ⁊ omnis flos est pulcher. ⁊ nullus flos est pulchrior rosa. Et dicit ille superlatiuus teneri negatiue. nō q̄ supra ipsius feratur negatio: vt dicēdo. nō est pulcherrimus. sed ex eo ꝙ excessus seu forma comparationis de re excessa negatur respectu rei excedētis. Et ꝓpter hanc exponē negatiuam solet dici ꝙ decē sunt genera generalissima. vt sez generalissimū exponit ꝙ est generale ⁊ ꝙ non est eo generalius. Si autem superlatiu⁹ exponat affirmatiue debet exponi per tres exponētes. Quarum prīa affirmat positiuū de re excedēte. Secūda affirmat eūdē de re excessa. Et tertia affirmat excessum de re excedēte per respectum ad rē excessaz vniuersaliter captam. vt illa ꝓpositio rosa est pulcherrimus flozū. sic exponitur affirmatiue. rosa est pulchra: ⁊ omnis flos est pulcher. ⁊ rosa ē omni flore pulchrior. vel rosa est tra pulchra sicut alius flos. Est tamen aduertenduz ꝙ si genitiuus sequat superlatiuū cū signo vniuersali. tunc in tertia exponente si sit affirmatiua debet etiam ablatiuus cū signo sequi comparatiuum. ⁊ secunda exponens debet esse particularis affirmatiua. Si vero exponatur negatiue. tunc tertia exponens debet esse particularis negatiua. vt hec rosa est pulcherrimus omniū flozum si est affirmatiua. sic exponitur. rosa est pulchra: aliquis flos est pulcher. ⁊ rosa est pulchrior omni alio floze. Si aut̄ genitiuus precedat. tūc debet fieri tertia exponēs ꝓz exigentiā illius termini. Quādo etiā ponit genetiu⁹ post suplatiuū. tūc nominatiu⁹ illius genitiui dz affirmari de subiecto. vt ad hoc ꝙ hec sit vera rosa est pulcherrim⁹ flozū regitur ꝙ rosa sit flos ⁊ ideo hec nō est vera. leo est fortissimus linceuz. Si vero superlatiu⁹ ponatur sine genitiuo. tūc exponens debet omitti secūda exponens vt ista. leones est fortissimus. sic exponit. fortes est fortis ⁊ nullus est ita fortis sicut fortes. Et cōtradictorie ꝓpōnum tam de cōparatiuo ꝙ de suplatiuo debent exponi ꝑ distinctiuas de partibus cōtradicēdus sicut dictuz est de affirmatiuis.

Sed cōtra predicta arguit. ꝓio sc. Comparatiuus ⁊ superlatiuus sunt dictiones categoxematice ergo non reddunt propositionem exponibilem. tenet consequentia per diffinitionem propositionis exponibilis. Sēdo arguitur sic. Ista est de cōparatiuo fornicatio est melior adulterio. ⁊ tamen non exponitur copulatiue per tres exponentes: quia exponentes essent false. et tamen ex posita esset vera. ergo contra secundam regulam de comparatiuo positā.

Tertio arguitur sic. In ista propositione. fortes ē fortior ꝙ homo. ibi homo distribuitur eo ꝙ illa equiualet huic fortes est fortior homine ⁊ tamen ibi homo non est ablatiui casus. ergo cōparatiuus non solum distribuit ablatiuū ab eo rectum. Quarto arguitur sic. Ista est de superlatiuo. leo est fortissimus linceuz ⁊ tamen nō exponitur ꝓ̄ predictam regulam ergo ipsa nō est bene posita.

Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ licet comparatiuus ⁊ superlatiuus sint termini significatiui equiualent. tamen sincathegoxematibus ratione alteuius proprietatis in ipsis inclusē. Ad secundam dicitur: ꝙ ille comparatiuus non tenetur proprie: sed abusiue de cuius expositione dictum est superius. Ad tertiam dicitur ꝙ homo ibi distribuitur: ꝛ hoc nō est de virtute comparatiui sed virtute huius sincathegoxematis ꝙ distributio enim comparatiui nunq̄ cadit nisi supra terminum ablatiui casus: ⁊ si poneret ibi homo sine additiōe huius sincathegoxematis ꝙ nō distribueret vt patet dicendo fortes est fortior homo. Ad quartaz dicit ꝙ ista est de superlatiuo abusiue capto de q̄ hic nō intendit. qz abusiue propositōes nō concedunt a grammatico nec a logyco. Vel dicit sicut dictū est in vltimo notabili ꝙ ad ꝓpositionē de superlatiuo requiritur ꝙ nominatiuus illius genitiui possit affirmari de subiecto principali.

Equitur de differt aliud ab de quibus dant tales regule. Prima est ꝙ differt aliud ab et diuersum conuenit tantum entibus. Nam vt dicit quarto methaphisice: nec non ens enti: nec ens nō enti. est idem vel diuersum. Secunda regula est: ꝙ ablatiuus rectus ab istis

dictionibus mediante a: vel ab .distribuitur sicut distribuibilis nisi habeat aliud impedimentum. Tertia regula est: q propositio de differt affirmatiua exponitur per tres exponentes affirmatiuas. in quarum prima affirmatur hoc verbum est de eo quod differt. In secunda affirmatur idem de eodem a quo differt. Tertia negat vnum illorum de alio vt homo differt ab asino: id est homo est et asinus est. et homo non est asinus. Quarta regula est: q propositio negatiua de differt debet exponi per vnam disiunctiuam de partibus contradicentibus. vt sortes non differt ab asino. id est sortes nō est: vel asinus non est. vel sortes est asinus. Et valent cōsequentie in istis: sicut in precedentibus.

Equitur de hoc signo totus. Pro quo sciendum est. q hoc sincathegoreuma totus potest capi cōmuniter pro omni illo quod habet partes vnde cōponitur. Alio modo capitur magis proprie pro omni illo quod ex omnib⁹ suis partibus est perfectum: sicut domus dicitur tota quando est complata. Et his duobus modis totus tenetur significatiue. Tertio modo capitur incathegoreumatice prout includit signum distributiuum. vt hic. totus sortes est albus et sic non dicit quale sit subiectum sed qualiter se habet ad predicatum. Et hoc modo reddit propositionem exponibilem. De quo dantur due regule. Prima est: q totus distribuit terminum cui adiungitur pro qualibet parte integrali eius vt totus sortes est albus: id est quelibet pars sortis est alba.

Secunda regula est q propositio affirmatiua de toto exponitur per vnam cathegoricam transumendo ly totus in hoc quod est p̄m quālibet sui partes: vt totus sortes est minor sortes id est sortes p̄m quamlibz sui partem est minor sortes. Preterea notandum est: q hec signa qualibet. quantumlibet. non proprie facium propositiones exponibiles: sed faciunt distributionem absolutam p̄m modum reliquorum ignorum. sicut sunt ista omnis quilibet. sed contrahunt ad determinatum genus predicamentale. vt quantumlibet distinguit pro quantitate continua. Et etiam valet sicut habens omnem quantitatem continuam: et qualibet pro omni qualitate. ⁊ valet sicut habens omnem qualitatez. Et sic dicūtur mentaliter completa: quorum propositiones fiunt per cōpositionem. Et hec de exponibilibus dicta sufficiant.

Circa hunc tertiū notādū est p̄cō q p̄ñr autor in hac parte determinat de istis dictiōibus differt aliud ⁊ diuersum ⁊ silr de hoc signo tot⁹ Sed q; ppositionū quedam sunt affirmatiue ⁊ quedam sunt negatiue. quedam de presenti. ⁊ quedam de preterito. ⁊ quedam de futuro. Et silr ablatiuus rectus ab istis dictiōibus mediāte a

vel ab.aliquando est terminus singularis.⁊ aliquando terminus cōis sumpt⁹ sine signo vniuersali.ideo tales propōes sunt aliq̄n vniuersales: aliquādo particulares: aliq̄n indefinite ⁊ singulares.¶Et de expositōe taliū propositionū diuerse regule ponūtur. Anteq̄ tamen ponātur est aduertēdū: q ad ꝓpones de differt.siue sint affirmatiue siue negatiue siue vniuersales siue particulares tria requiruntur: scz illud qd differt ⁊ illud aquo differt ⁊ verbum denotans differentiā inter illa.vt ista homo differt ab asino homo est illud qd differt.asinus est illud a quo differt: ⁊ hoc verbum differt denotat differētiā iter illa.¶Et ꝓ expone illaz ꝓpōnum ponitur primo talis regula.¶Omnis propositio affirmatiua de differt aut alia simili dictiōe si sit de ꝓsenti exponit copulatiue p tres cathegoricas.¶Quaruz prima affirmat hoc verbuz est.secundū adiacens de eo quod differt.⁊ secūda affirmat idem deeo a quo differt.⁊ tertia est negatiua in qua negatur id a q̄ differt deeo quod differt.vt sūt iste sortes differt ab homine.sic exponitur.sortes est ⁊ homo est ⁊ sortes non est homo.¶Ex quo ptz q ꝓpositio est falsa cuius altera exponentium est falsa.nec tamen est vera sortes differt ab homīe.licet ista sit bene vera. sortes differt ab omni hoīe: quia sue exponētes sunt vere.sic enim exponitur. sortes est hoīs⁊ hō est.⁊ sortes nō est hoīs homo.¶Ex quo sequitur q hec est falsa. sortes albus differt a sorte nigro.suppositio q sortes capiatur vniuoce eo q due ꝑme exponētes nō possunt simul eē vere.

Circa hoc tñ obseruādū est: q ablatiu⁹ rectus ab illis dictionibus habeat eandē suppositionē ⁊ in exponēte ⁊ in exposita.nō hec sortes ab hoīe differt nō exponitur p ista.sortes nō est homo: q: ibi distribuit ref homo q̄ nō distribuebatur in exposita.ideo ⁊ hec debent sic exponi.sortes homo nō est:vel sortes aliquis homo non est:vt nūc ꝓximus exposituz est. Et similiter hec.sortes ab oīi homine differt.non exponitur per istam. sortes non est omnis homo.sed per istam.sortes oīis homo non est.sortes nullus homo est. aut p ista sortes non est homo: quia iste tres conuertibiliter equiualent.

**Sciendū est scdo: q ꝓpones affirmatiue de futuro de predictis dictionibus exponūtur copulatiue per tres exponētes. In quarum prima affirmatur hoc verbū erit de eo quod differt.in secunda affirmatur idem verbum mediāte hoc aduerbio.nunc aut aliquo sibi equiualēte de eo a quo differt.⁊ in tertia negat id a q̄ differt de eo qd differt mediante copula de futuro.⁊ de eodē aduerbio. Est tñ aduertēdū q si subiectū sit terminus cōmunis nō distributus.tūc in tertia exponēte debet addi subiecto relatiuū idēptitatis subē.vt hic.homo differt a platone. sic exponitur.homo erit.⁊ plato tūc erit.⁊ idē homo tūc non erit plato.Et posset poni silr talis regula de aliis ꝓpōnibus de ꝑterito. Sed de ꝓpōnibus negatiuis de predictis dictiōibus ponit talis regula.¶Propositiōes negatiue de differt vel de silibus sunt exponēde p ꝓpōnem disiunctiuā cōpositā ex partibus cōtradicentibus partibus copulatiue exponētibus suaz contradictoriā:vt hec.sortes nō differt ab homine.sic exponit. sortes nō est.vel homo non est vel sortes est homo.¶Ex quo ptz: q ista copulatiua ē vera. tu differs ab omni homine:⁊ tamen tu non differs ab homine.¶Et licet multe alie regule possint poni tamen ꝓ ꝓsenti sufficiunt.

**Sciēdū est tertio q ꝓpō auto: determinat de hoc signo totus. Unde totus pōt capi dupliciter vno mō ꝓprie vt idem est q compositū ex partibus siue hīs partes.⁊ sic omne habens partes est totū. Alio mō sumitur ꝓprie vt idē est qd cōpletū ⁊ ꝑfectū ex omnib⁹ suis partib⁹.⁊ sic domus dr totū q̄ habet totas suas ptes.⁊ hīs duobus modis totum non facit ꝓpositionē exponibilem:eo q nō est sincathegoreuma nec reddit sensum ꝓpōnis obscurum. Alio modo sumitur totus sincathegoreumatice:⁊ sic est signū distributiuū partiū integraliū ⁊cludēs in se signū vle cū hoc termino pars.q ue est terminus siue distributionis:⁊ sm hāc acceptionem facit ꝓpositionē exponibilē. Preter tamen istos duos modos addūt aliqui tertium: videlicet q totus aliquādo sumit partiz sincathegoreumatice ⁊ partim cathegoreumatice ⁊ hoc contingit q̄n alicui nō habenti partes attribuitur:vt cum dicit phs totus punctus tangit totū pūctū. ⁊ tota anima intellectiua est in toto ⁊ tota in qualibet ꝑte. Et sm predictam distinctionē distinguēde sunt iste ꝓpones totus sortes est mio: sorte.totus sortes est pars sortis.totū quod est in mundo est in oculo sortis.¶Nam sicut dictum est in tractatu de distributiōibus si totū accipiat sincathegoreumatice due ꝑme sunt vere:⁊ tertia falsa.¶Si ꝙ cathegoreūatice ecōtra. Si ergo accipiat totū cathegoreumatice. tūc ꝓpones in q̄bus ponūtur nō indigent expōne:.sed demonstrando sensum

earum loco huius dictōis totus. licet accipi ens habēs pres ⁊ ens cōpletū ⁊ pfectū. vt ps in istis totus sortes est homo. sensus cūm est. sortes hūis partes est homo. vel sortes pfectus ex oibus suis pnīb⁹ est homo. Propō vero de toto accepto p tim categoreumatice ⁊ ptim sīncategoreumatice exponitur p hunc terminū ps. sed affirmatiua sēz p vnaz copulatiuā cuius pīa ps affirmat predicatum inesse subiecto. scōa vero negat aliquid esse illius subiecti de quo nō affirmetur p̄dicatū. vt hec tota aīa intellectiua est in qualibet pte corpis. id est anīa intellectiua est in qualibet pte corporis ⁊ nihil est eius quin illud sit in qualibet pte corporis. Sed hoc signum totus sīncategoreumatice sumptū distribuit terminuz cui adungitur, p ptibus subiectiuis. Ideo quelibet propō in qua ponitur est vlis. vt ps in ista. totus sortes est albus q̄ equīalet illi. sortes sīm quālibet sui ptez est albus. vel sīm alios equīualet huic. q̄libet ps sortis est alba. Et pro exp̄one harum ppōnum ponitur talis regula: q̄ ppōnes de toto sīncategoreumatice sumpto exp̄ōitur p vnā copulatiuam in qua mutatur hoc signū totus in hoc qō est sīm quālibet sui ptez. vel in hoc quod est q̄libet ps vt si dicat⁹ tot⁹ sortes est alb⁹. ⁊ sic exponitur. sortes sīm quamlibet sui ptem est albus Alij vero exponūt per vnā copulatiuā mutando hoc signū totus in hoc qō est q̄libet ps vt hec totus sortes est albus. sic exponitur. q̄libet pars sortis est alba. ⁊ nulla est ps sortis q̄ non sit alba. Ex quo ps satis qualiter debēt exponi ppōnes negatiue in quibus tot⁹ nō negat. vt hic. tot⁹ sortes nō est albus ⁊ etiā in quibus negatur vt non totus sortes est albus.

Sed cōtra p̄dicta arguit. Prio sic: differt aliud ab ⁊ diuersum conuenīunt non entibus. ergo male dī q̄ tales ppōnes debēt exponi p categoricas in quib⁹ predicatū est sīm adiacens. asīs ps nam chimera est aliud a monte aureo cū chimera habeat aliud esse in ymaginatione q̄ mons aureus. ⁊ chimera ⁊ mōs aure⁹ sunt non entia de quibus nō pōt predicari hoc verbū est. Secūdo arguit sic. frustra fit p plura quod pōt fieri p pauciora. sed ppōnes de differt affirmatiue sufficiēter possunt exponi p categoricā negatiuā. vt ista. homo differt ab asino sufficiēter exponitur p istam. homo nō est asinus. ergo ⁊c. Tertio arguit sic. nulle sunt negatiue proppōnes de differt: q̄ maxime esset iste homo nō differt a rōnali. sed hoc non. q̄ bñ seq̄retur p locū ab equīalēti. ergo homo nō est idē cū rōnali

Quarto arguit sic. materia sortis non est minor sorte: ergo illa tot⁹ sortes est minor sorte. male exponitur p istam q̄libet pars sortis est minor sorte.

Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ licet in nō entibus ad scīmicē cōparatis repiat idem vel diuersum sīm ymaginationē eo q̄ non entia ymaginantur. nō in non entibus non reperiuntur ideꝫ vel diuersum. ppīe nec inter se nec in cōparatione ad entia: q̄ nō ens non dī idem vel diuersum enti nec econtra. Ad secūdam dī q̄ non omnes negatiue de tertio adiacēte inferunt formaliter affirmatiuā de differt. licet materialiter inferre possint. vt patet in p̄esenti argumento. non esse sequitur. sortes nō est chimera. ergo sortes differt a chimera. Ad tertiā dicitur q̄ licet omnes negatiue de differt virtualiter sint affirmatiue de eodem sunt tñ formaliter de differt negatiue. Ad quartā dicit. q̄ totus distribuit. p ptibus integralibus ⁊ nō p̄o ptibus essentialibus cuiusmodi est materia respectu sortis. Et hec de exponibilibus. ⁊ p consequēs de toto tractatu summularum.

Famosissimi bonarū artium ac philosophie monarche Parisiensis magistri Johannis de magistris summularum Petri hyspani glosule eractissime ad mentem doctoris subtilis felici sydere finiunt.

Digitized by Google